วรรณกรรมอมตะ

เสี่ยวรักเศร้า-หวงปะทิป

๑๐๐๑ ทิวา

สุดยอดอมตะนิยายพันปีของเปอร์เซีย

พันหนึ่งทิวา

จัดพิมพ์จำหน่ายโดยได้รับอนุญาตจาก

มูลนิธิ
เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป

ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียว

มูลนิธิ เสฐียรโกเศศ นาคะประทีป
Sathirakoses-Nagapradipa Foundation
สสส.
ChangeFusion
OPENBASE.in.th
TRRM
เครือข่ายพัฒนาชีวิต
เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

ส ง ว น ลิ ข สิ ท ธิ์

งานประพันธ์ทั้งหมดของเสฐียรโกเศศก็ดี นาคะประทีปก็ดี และ/หรือ เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป ก็ดี มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ผู้เดียว ผู้ใดนำเอางานประพันธ์ดังกล่าว ไม่ว่าเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือส่วนหนึ่งส่วนใดออกโฆษณา จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือโดยชัดแจ้งจากคณะกรรมการมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป ก่อนทุกครั้ง ทั้งนี้ รวมตลอดถึงการนำงานประพันธ์ดังกล่าว ไม่ว่าเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือส่วนหนึ่งส่วนใดไปดัดแปลง ให้เป็นรูปแบบศิลปอย่างอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำซ้ำตามรูปเดิม หรือดัดแปลงขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีลักษณะที่เป็นวรรณกรรมหรือศิลปกรรมที่คิดขึ้นมาใหม่ ก็จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือโดยชัดแจ้งจากคณะกรรมการมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป ทุกครั้งเช่นกัน

สำนักพิมพ์น้ำฝน
๓๐๐/๒๐๓ พหลโยธิน ๕๐ บางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐
โทร. ๕๕๒-๓๘๙๘, ๙๗๐-๓๖๘๔

ISBN : ๙๗๔-๗๒๗๓-๐๖-๓

พันหนึ่งทิวา
เสฐียรโกเศศ

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด
๗๑/๑๒-๑๙ ถนนเทศบาลสาย ๒ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทร. ๔๖๖-๐๕๑๙, โทรสาร. ๔๖๘-๑๓๙๑

จัดรูปเล่ม : น้ำฝนกราฟฟิค
ภาพปก : น้ำฝนกราฟฟิค
กองบรรณาธิการ : ธารา จินดา, วัลยา ธรรมเกียรติ, ทักษิณา จันทิหล้า
จันทินี เลพล, แบน บารมี, เภตรา อิสรา

คำนำ

ชาวเปอร์เซียหรืออิหร่านคงจะได้เข้ามาเมืองไทยช้านานแล้ว จึงปรากฏว่ามีภาษาเปอร์เซียบางคำอยู่ในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย และที่มีหลักฐานแน่นอนก็คือในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายถึงที่มาของนิทานอิหร่านราชธรรมไว้ตอนหนึ่งว่า "หนังสือนี้จะได้มาแต่แขกชาติไหน และได้มาในรัชกาลไหน ข้อนี้ได้แต่คาดคะเนตามเค้าเงื่อนที่มีอยู่บ้าง คือในตัวนิทานเอง สังเกตดูมักเป็นนิทานว่าด้วยครั้งอิหร่านมีอำนาจปกครองทั้งประเทศเปอร์เซียและประเทศอิรักรวมกัน เป็นเรื่องนิทานทางอินเดียก็มีบ้าง ลาดเลาดูจะเป็นของพวกแขกชาวเปอร์เซียรวบรวมแต่งขึ้น ข้อที่นำมาถึงประเทศนี้นั้นมีเค้าเงื่อนในพงศาวดารว่า เมื่อครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระเจ้าแผ่นดินเปอร์เซียให้แต่งราชทูตเข้ามายังเมืองไทย โดยประสงค์จะให้มาเกลี้ยกล่อมสมเด็จพระนารายณ์ฯให้เข้ารีตศาสนาอิสลาม เหมือนอย่างที่พวกฝรั่งเศสพยายามเกลี้ยกล่อมจะให้เสด็จเข้ารีตศาสนาคริสตัง ทูตเปอร์เซียเข้ามาครั้งนั้น คงจะพาครูบาอาจารย์ที่ชำนาญศาสนาและราชธรรมทางประเทศเปอร์เซียเข้ามาด้วย บางทีจะนำหนังสือเรื่องนี้เข้ามา และสมเด็จพระนารายณ์ฯได้โปรดให้แปลออกเป็นภาษาไทยในครั้งนั้น"

ที่ยกเรื่องนี้มากล่าว ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่านิทานของเปอร์เซียได้แพร่เข้ามาในเมืองไทย ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาแล้ว แต่ผู้ที่เคยอ่านคงจะมีอยู่น้อยคน ส่วนเรื่อง *พันหนึ่งทิวา* ซึ่งเป็นนิทานเปอร์เซียอีกเล่มหนึ่งนั้น พึ่งจะมีผู้แปลในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ เท่าที่ทราบโรงพิมพ์ไทยเป็นผู้พิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรก และเพื่อให้เรื่องเข้าชุดกัน จึงได้พิมพ์ *อาหรับราตรี* ต่อภายหลัง (ซึ่งความจริงน่าจะใช้ชื่อว่า *พันหนึ่งทิวา* ที่ใช้ *อาหรับราตรี* เป็นเพราะชื่อ *อาหรับราตรี* มีผู้ใช้มาก่อนเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว)

อย่างไรก็ตาม ทั้ง *พันหนึ่งทิวา* และ *อาหรับราตรี*เป็นหนังสือที่อ่านสนุกทั้ง ๒ เล่ม เป็นหนังสือที่ห้องสมุดสมัยก่อนต้องมีครบ ผู้เขียนเองก็เคยอ่านตั้งแต่ครั้งเป็นนักเรียน และซื้อหาเก็บไว้ทั้งที่พิมพ์ครั้งแรกและครั้งต่อ ๆมา เกือบจะกล่าวได้ว่า ถ้าเป็นนักเลงหนังสือแล้วไม่เคยอ่าน ไม่เคยเห็นหนังสือทั้ง ๒ เรื่องนี้แล้วก็ดูกระไรอยู่ ผู้เขียนจึงรู้สึกยินดีที่สำนักพิมพ์น้ำฝนได้พิมพ์หนังสือที่หาอ่านได้ยากทั้ง ๒ เล่มนี้ออกเผยแพร่อีกครั้งหนึ่ง

ส. พลแก้ว

คำนำของผู้รวบรวม

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาภาษาเปอร์เซีย เมื่อสองสามปีล่วงมาแล้ว ได้พบหนังสือฝรั่งเศสเล่มขนาดเล็กจ่าหน้าว่า '**พันหนึ่งทิวา**' ที่ร้านขายหนังสือ แม้จะพบโดยไม่ได้ตั้งใจไว้แต่เดิมก็ดี แต่ก็ทำให้ข้าพเจ้าพอใจอย่างยิ่ง เพราะได้เคยอ่านเรื่อง '**พันหนึ่งราตรี** (อาหรับราตรี)' ติดใจมาแล้ว คราวนี้มาพบเรื่อง '**พันหนึ่งทิวา**' เข้า จึงเกิดพอใจทีเดียว หยิบขึ้นมาเปิดพลิกๆ ดูเนื้อเรื่อง เห็นเป็นนิยายต่างๆของชาวเปอร์เซีย เลยตกลงซื้อไว้เป็นสมบัติ เมื่ออ่านแล้วเห็นว่าหนังสือนี้มีเรื่องนิยายต่างๆน่าฟัง จนบัดนี้ข้าพเจ้าก็ยังพอใจอ่าน

ในประเทศฝรั่งเศสมีผู้นิยมหนังสือเรื่องนี้มาก จะว่าเป็นคู่เคียงกับเรื่อง '**พันหนึ่งราตรี** (อาหรับราตรี)' ก็ได้ ส่วนในประเทศอังกฤษตรงกันข้าม เกือบไม่มีใครนึกว่ามีหนังสือเรื่องนี้เลย อันที่จริงได้มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษมาแล้วตั้ง ๒ ครั้ง แต่นมนาน ครั้งที่ ๑ หมอคิงเป็นผู้แปลแลพิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๗๑๔ ครั้งที่ ๒ มิสเตอร์ แอมโบรสฟิลลิปส์ ได้แปลแลพิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๗๓๙ ต่อนั้นมาก็หายเงียบ ไม่มีใครพิมพ์หรือแปลออกอีก

เรื่องพันหนึ่งราตรี (อาหรับราตรี) สนุกสนานปานไร เรื่องพันหนึ่งทิวานี้ก็ไม่แพ้ ฉบับเดิมเป็นภาษาเปอร์เซีย ตั้งชื่อว่า '**ฮาซาเย๊กรุก** (พันหนึ่งทิวา)' ท่านเปตีส์เดอร์ลาครัวส์ผู้ชำนาญภาษาตะวันออก ได้แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส แลว่าได้ต้นฉบับจากนักพรตชาวเปอร์เซียรูป ๑ ชื่อโมเคิลส์ เป็นผู้รู้จักคุ้นเคย

กับท่าน เมื่อท่านไปยังกรุงอิสตปหันใน ค.ศ. ๑๖๗๕

นักพรตนี้ ทำนองจะได้แปลงตำนานมาจากเรื่องต่าง ๆของอินเดีย รวบรวมเรื่องเรียกว่า **'พันหนึ่งทิวา'** แลว่านิยายต่าง ๆของอินเดียนี้ได้แปลเป็นภาษาเตอรกี

มีที่หอสมุดมิวเซียมไบบลิเอเทกนาซิองนาล กรุงปารีส แต่ชื่อหนังสือนั้นเรียกตามภาษาเตอรกีว่า **'อัลปารดียอัดอัลชิดดา'** แปลว่า **'เรื่องสุขภายหลังโศก'** (ต้นจืดปลายหวาน)

นักพรตโมเคิลล์พอใจยอมให้ท่านเปตีส์เดอร์ลาครัวส์ ลอกคัดเรื่องฮาซาเย๊กรูสจากต้นฉบับเดิม ท่านจึงแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสเมื่อได้กลับกรุงปารีสแล้ว แต่ที่ท่านแปลไว้นั้นจะขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง ก็ไม่ทราบแลต้นฉบับเดิมคงมีจริงอยู่ หรือยังเป็นที่ซึมทราบทั่วกันในเมืองแบกแดด แลเมืองอิสตปหันก็ยังทราบไม่ได้ เชิญท่านผู้อ่านวินิจฉัยเอา อย่างไรก็ดีเรื่องนี้คงจะทำให้ผู้ที่ชอบอ่านนิยายประโลมโลกของประเทศตะวันออก พอใจบ้างไม่มากก็น้อย

จัสติน ฮันตลี แมคคาธี

กันยายน ค.ศ. ๑๘๙๒

พระเจ้าโตกรุลเบแห่งแคชเมียร์มีพระธิดาทรงสิริโฉมงดงาม ชายใดได้ยลย่อมเสน่หารักใคร่ ถึงกับคลั่งไคล้ใหลหลง บ้างก็ถึงกับวิกลจริต

เจ้าชายต่าง ๆได้แต่งทูตมาขอ แต่นางได้สุบินจนเกลียดชังชายทั้งหลาย และตั้งพระทัยว่าจะไม่ยินดีต่อเจ้าชายองค์ใดที่มาสู่ขอ

พระเจ้าโตกรุลเบเกรงว่าบรรดาเจ้าชายที่แต่งทูตมาจะโกรธเคืองจึงปรึกษากับพระพี่เลี้ยง

พระพี่เลี้ยงได้เล่านิทานถวายทุกเช้าจนครบ *๑๐๐๑ ทิวา* พระธิดาจะหายเกลียดชังเพศชายได้หรือไม่?

อมตะนิยายเปอร์เซียที่เก่าแก่กว่าพันปี เรื่อง *๑๐๐๑ ทิวา* นี้ได้รับความนิยมทั่วโลกตลอดเวลา

ในเมืองไทย *ท่านเสฐียรโกเศศ นาคะประทีป* ได้นำมาแปลเมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว ก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นเรื่องเล่าที่สนุกสนานยอดเยี่ยม ไม่แพ้ *อาหรับราตรี*

สารบาญ

พันหนึ่งทิวา	7
อาบุลกาเซม	12
นางในกระสอบ	37
กาลุเฟกับนางดิละรานางงาม	77
เจ้ากาลัฟแลพระธิดาเจ้ากรุงจีน	131
กษัตริย์เบดเรดดินโลโลกับอาตาลมูลก์	203
เจ้าเซเอฟเอลมูโลก	257
มาเลกซ่างทอ	278
กษัตริย์เบดเรดดินโลโล	304
นางอารุยานางงาม	308
พระเจ้านาซิรัดโดเล	331
นางเรบซิมา	353
คนเดินทางสองคน	378
เจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์	384

พันหนึ่งทิวา

เดิมมีกษัตริย์องค์หนึ่งพระนามว่า โตกรุลเบ ปกครองอาณาจักรแห่งประเทศแคชเมียร์ มีโอรสหนึ่งธิดาหนึ่ง ประกอบด้วยลักษณะเลิศเป็นที่เลื่องลือและนิยมในสมัยนั้น

พระโอรสนั้นทรงพระนามว่า ฟารุขรุส แปลว่า "สุขวาร" ประกอบด้วยบุญราศีพร้อมมูล แลทรงปรีชาเชี่ยวชาญ ส่วนพระธิดาซึ่งเป็นกนิษฐภคินีมีนามว่า ฟารุขนาส แปลว่า "สุขสง่า" ทรงโฉมงดงามเจริญตายิ่งนัก แม้ชายผู้ใดได้ยลพระโฉมแล้ว ย่อมบังเกิดเสน่หารักใคร่ถึงกับคลั่งไคล้ใหลหลง วิกลจริตไปก็มีโดยมาก

เมื่อเจ้าหญิงเสด็จออกจากพระราชวังไปประพาสป่าล่าเนื้อ มิได้ทรงผ้าคลุมพระพักตร์เหมือนอย่างหญิงทั้งหลาย ประชาชนย่อมติดตามคอยดูแลตื่นเต้นเอิกเกริกยินดีด้วยได้เห็นพระโฉมอันงาม พระนางมักพอพระทัยทรงม้าขาวผ่านแดนของชาติตาด แวดล้อมไปด้วยนางบริวารนับร้อย ล้วนแต่งกายวิจิตรงดงาม แลขี่ม้าดำทั้งสิ้น บริวารเหล่านี้หาได้มีผ้าคลุมหน้าแลแม้ว่ารูปงามสักปานใด ก็ไม่งามเท่าเจ้าหญิงซึ่งมีผู้พอใจดู ถึงจะมีทหาร

ตามเสด็จแวดล้อมอยู่มากมายก็ดี ประชาชนยังพยายามเข้าไปใกล้ เพื่อจะได้เห็นพระรูปโฉมให้ถนัด พวกทหารล้วนถือดาบห้ามกันไว้เท่าไร ถึงกระนั้นยังมีผู้ดื้อดึง จนต้องใช้ดาบฟันตายลงบ้าง แต่ก็ยังมีผู้กระหายหาได้กลัวอันตรายกลับแทรกแซงเข้ามาเสมอ ดูเหมือนจะพอใจให้ทหารฆ่าตายต่อหน้าพระพักตร์พระนางเสียด้วยซ้ำ

ฝ่ายพระเจ้าโตกรุลเบ ทรงทราบเหตุว่าประชาชนทั้งหลาย มีความคลั่งไคล้ใหลหลงด้วยพระรูปโฉมของพระธิดา ก็มีพระทัยสงสารแก่ประชาชนเหล่านั้น จึงตรัสห้ามมิให้พระธิดาเสด็จออกจากพระราชวัง เพื่อจะป้องกันมิให้ประชาชนเป็นอันตราย ถึงกระนั้นความงามของพระธิดาก็ยังเลื่องลือไปถึงนานาประเทศเบื้องบุรพทิศ จนมีกษัตริย์หลายพระองค์ทรงประสงค์ใคร่ได้พระนาง เมื่อได้ทรงทราบข่าวเล่าถึงพระโฉมอันงดงาม ต่อมาไม่ช้าก็ได้ทราบข่าวในนครแคชเมียร์ว่าบรรดากษัตริย์ต่าง ๆในอาเซียได้แต่งทูตมาขอพระธิดา แต่ก่อนที่บรรดาทูตจะมาถึงนคร พระนางได้ทรงสุบินอันทำให้ทรงมีความเกลียดชังต่อชายทั้งหลาย คือสุบินว่า มีกวางตัวผู้ตัวหนึ่งติดเครื่องดักของนายพราน แลยังมีนางกวางตัวหนึ่งมาแก้ไขจนกวางผู้ตัวนั้นหลุดพ้นออกได้ ครั้นมาภายหลังนางกวางได้ติดเครื่องดักบ้าง แต่กวางผู้ตัวนั้นกลับละทิ้งไปเสีย มิได้มีแก่ใจที่จะเอื้อเฟื้อตอบแทน

ครั้นพระนางฟารุขนาสตื่นบรรทม ทรงรำพึงถึงสุบินนั้น ทรงเห็นว่าคงไม่ใช่ความฝันเหลวไหลซะรอยเทพยดาซึ่งเป็นใหญ่ในภพสวรรค์จะสังหรณ์บอกเหตุให้พระนางทรงทราบพระทัยได้ว่า นิสัยชายย่อมเป็นคนไม่ซื่อสัตย์มักจะไม่รู้คุณสตรีที่มีความรักใคร่

เมื่อพระนางทรงเข้าพระทัยเช่นนี้ ก็หวั่นหวาดเกรงว่าพระบิดาจะทรงอนุญาต ยกพระนางให้แก่โอรสของกษัตริย์ประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งกำลังแต่งทูตมาจวนจะถึงอยู่แล้ว พระนางจึงเข้าเฝ้าพระบิดา และทรงกันแสง

ทูลขออย่าให้มีพระสามี แต่หาได้กราบทูลข้อที่ทรงเกลียดชังชายทั้งหลายไม่ พระเจ้าโตกรุลเบทรงเห็นพระนางเศร้าโศก ก็มีพระทัยสงสาร มีรับสั่งว่า "ลูกเอ๋ย! ตามที่ลูกขอนี้ พ่อจะอนุญาตไม่ขัดขืนใจ ถึงแม้ว่าตามประเพณีที่มีมา ผู้ซึ่งเป็นพ่อมีกรรมสิทธิ์ที่จะตกแต่งลูกของตน โดยมิต้องบอกเล่าก็ได้ แต่ในเรื่องนี้พ่อจะให้สัญญาว่า ถ้ามาตรแม้นมีเจ้าองค์ใดมาขอลูก หากว่าจะเป็นถึงรัชทายาทของสุลต่านประเทศอินเดียก็ตาม เมื่อลูกไม่มีความสมัครรักใคร่ด้วยแล้วพ่อก็จะไม่ยอมยกให้เป็นอันขาด"

เมื่อพระราชธิดาได้ฟังรับสั่งสัญญาจากพระบิดาแล้ว ก็ทรงโสมนัสยินดีกราบทูลลามา และตั้งพระทัยไว้ว่าจะไม่ยินดีต่อเจ้าชายองค์ใดองค์หนึ่งที่มาสู่ขอพระนาง

ต่อมาไม่ช้า ทูตทั้งหลายแห่งพระนครต่างๆก็มาถึง เข้าเฝ้าพระเจ้า-โตกรุลเบตามลำดับกัน ทูตเหล่านี้ต่างทูลยกยอพระเกียรติยศกษัตริย์ เจ้านายของตนที่ใช้ให้มาเจรจาขอพระธิดา พระเจ้าโตกรุลเบทรงรับรองทูตเหล่านั้นตามประเพณี แต่มีรับสั่งว่า การเรื่องนี้สุดแล้วแต่ความสมัครของพระธิดา เพราะพระองค์ได้ลั่นพระวาจาไว้แล้ว ว่าจะไม่ขัดขืนพระทัยพระธิดา ทั้งพระธิดาก็ไม่มีความพอพระทัยในรายใดรายหนึ่งด้วย ราชทูตทั้งหลายต่างมีความละอายที่มาเจรจาไม่สำเร็จประโยชน์ แล้วทูลลากลับไปหมด

ฝ่ายพระเจ้าโตกรุลเบผู้ทรงพระปัญญา ทรงเห็นทูตทั้งหลายต้องกลับไปหมด พระองค์เกรงว่าบรรดากษัตริย์ซึ่งได้แต่งทูตมา ต่างจะโกรธเคืองความที่พระองค์หายอมรับไมตรีนั้น จะเป็นเหตุให้กรีธาทัพยกมาตีพระนครเกิดเป็นศึกใหญ่โตขึ้น เพราะฉะนั้นพระองค์จึงได้มีรับสั่งหาพระพี่เลี้ยงของพระธิดาให้มาเฝ้า

"นี่แน่ สัตลูเม" ทรงรับสั่ง "ข้าสังเกตดูความประพฤติของลูกข้าให้แปลกประหลาดใจ ทำไมจึงมีความเกลียดชังการมีเหย้ามีเรือนนัก บอก

มาให้รู้ หรือว่าเจ้าเป็นผู้ยุยง”

“หม่อมฉันจะได้ยุยงหามิได้” พระพี่เลี้ยงกราบทูล “ตัวหม่อมฉันเองก็เป็นผู้ที่หามีความเกลียดชังชายทั้งปวงไม่ ที่พระธิดามีพระทัยชิงชังชายทั้งหลาย เป็นเพราะด้วยทรงสุบินไป”

“ฝันไป อืม!” พระเจ้าโตกรุลเบตรัส ให้มีความประหลาดพระทัยมาก “ไม่น่าเชื่อเลย ฝันอะไรหนักหนา จึงทำให้จิตใจลูกข้าคิดเห็นเช่นนั้นไปเล่า?”

สัตลูเมพระพี่เลี้ยง จึงกราบทูลชี้แจงตามความสุบินของพระธิดาจนจบแล้วจึงกราบทูลต่อไปว่า “เป็นเพราะสุบินดังนี้แหละ พระเจ้าข้า จึงทำให้พระนางทรงคิดเห็น แลเข้าพระทัยเสียว่า บรรดาบุรุษมีใจเป็นเหมือนอย่างเช่นกวางผู้นั้น หาได้รู้จักคุณ หรือซื่อตรงต่อหญิงใดๆไม่ พระนางจึงไม่พอพระทัยต่อเจ้าชายทั้งหลาย”

เมื่อพระเจ้าโตกรุลเบได้ทรงสดับเรื่องที่พระพี่เลี้ยงได้กราบทูลฉะนี้แล้วก็ยิ่งทรงประหลาดพระทัยหนักขึ้น ไม่สามารถจะเข้าพระทัยว่า ความฝันเท่านั้นอาจจะทำให้พระธิดามีพระทัยเป็นไปถึงเช่นนี้เชียวหรือ?

“นี่แน่ สัตลูเม” รับสั่งถามพระพี่เลี้ยง “เราจะทำอย่างไรดี จึงจะหาอุบายกำจัดข้อที่ลูกเรามีความเกลียดชังเสียได้เล่า?”

“นี่แหละ พระเจ้าข้า” พระพี่เลี้ยงกราบทูล “ถ้าทรงพระกรุณา ให้หม่อมฉันจัดการหาอุบายในเรื่องนี้แล้วหม่อมฉันมีความเชื่อแน่ว่าคงจะไม่สู้ยากนัก”

“เออ เจ้าจะคิดประการไร?” รับสั่งถาม

“คือหม่อมฉันมีนิยายแปลกๆอยู่มากมายหลายเรื่อง” พระพี่เลี้ยงกราบทูล “จะได้เล่าเปรียบเทียบถวายพระนางให้เป็นที่เพลิดเพลินพระทัย จะได้ทรงหายความชิงชังในชายทั้งหลายเสีย หม่อมฉันจะชักตัวอย่างนิยายว่า ได้เคยมีชายที่ซื่อสัตย์มาแต่เดิมแล้ว แลหม่อมฉันจะพยายามให้พระนาง

มีความเชื่อเข้าพระทัยเสียใหม่ว่า ชายทั้งหลายชื่อสัตย์ดังได้มีอยู่ในนิยายที่เล่าถวายนั้นก็ยังมีอยู่ในสมัยนี้ เพราะฉะนั้นขอพระองค์ได้ทรงประทานโอกาสให้หม่อมฉันแก้ไขในเรื่องนี้เถิด ซึ่งหม่อมฉันเชื่อว่าคงเป็นผลสำเร็จแน่"

พระเจ้าโตกรุลเบทรงเห็นพ้องกับอุบายที่พระพี่เลี้ยงได้กราบทูลนี้ เพราะฉะนั้นพระพี่เลี้ยงจึงเป็นแต่คอยหาโอกาสจะทำการเรื่องนี้เท่านั้น

ฝ่ายพระนางฟารุขนาส เมื่อเสวยกระยาหารแล้วก็มักจะเสด็จขึ้นเฝ้าพระบิดาพร้อมด้วยเจ้านายข้างใน แลทรงฟังนางบำเรอขับร้องต่างๆ เพราะฉะนั้นสัตลูเมพระพี่เลี้ยงจึงเห็นว่า ในเวลาเช้า เมื่อพระธิดาเสด็จไปสรงสนานเป็นโอกาสอันดีที่จะเล่านิยายถวายได้สะดวก

ครั้นรุ่งเช้า พระนางฟารุขนาสเสด็จไปสรงสนาน พระพี่เลี้ยงจึงตามเสด็จไปด้วย แลทูลว่า "หม่อมฉันมีนิยายสนุกสนานอยู่เรื่องหนึ่ง ถ้าจะประทานอนุญาตแล้ว หม่อมฉันจะได้เล่าถวายให้เป็นเครื่องเพลิดเพลินพระทัย แลหม่อมฉันเชื่อว่าคงโปรดนิยายเรื่องนี้เป็นแน่"

ฝ่ายพระธิดามีพระประสงค์จะผ่อนตามใจ เหล่าหญิงบริวารที่ทูลเร้าขอให้พระพี่เลี้ยงเล่านิยายถวายมากกว่า จะใคร่ทรงฟังเอง เพราะฉะนั้นจึงประทานอนุญาตให้สัตลูเมเล่านิยายถวายดังต่อไปนี้ :-

(เรื่องตอนนี้ นักปราชญ์เปอร์เซียได้แทรกข้อความเล่าถึงการสรงสนานซึ่งเป็นเรื่องยืดยาวสลับกันไปกับเรื่องนิยายที่พระพี่เลี้ยงเล่า ซึ่งเป็นธรรมเนียมของนักเขียนชาวอาหรับชอบแต่ง แต่ในที่นี้ได้ตัดตอนเรื่องสรงสนานออกเสีย เพื่อจะได้เล่าเรื่องนิยายให้ติดต่อกันไปทีเดียวไม่ลักลั่นกัน - ผู้แปล)

๒ อาบุลกาเซม

บรรดาผู้แต่งพงศาวดารเห็นพ้องกันว่า ฮารูนอาลราษจิตกาหลิบเป็นกษัตริย์ที่มีพระเดชานุภาพยิ่งใหญ่ในสมัยกาลของพระองค์ ถ้าพระองค์ไม่มีพระทัยฉุนเฉียวแลไม่ทรงถือพระองค์เกินไปหน่อยแล้ว ก็ควรจะนับได้ว่าเป็นกษัตริย์ที่ประกอบไปด้วยลักษณะอันดีพร้อมบริบูรณ์ได้ พระองค์มักพอพระทัยตรัสอยู่เสมอว่า จะหาใครในโลกนี้ใจกว้างขวางมากเท่ากับพระองค์เป็นไม่มีแล้ว

ไกยฟาซึ่งเป็นแกรนวิเซีย หรืออัครมหาเสนาบดีมีความเสียใจที่ได้ยินกาหลิบ ซึ่งเป็นกษัตริย์ของตนทรงชมเชยพระองค์เองดังนี้ อยู่มาวันหนึ่งไกยฟาเห็นเป็นโอกาสเหมาะจึงกราบทูลเตือนพระสติว่า "ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าปฐพี ข้าพระเจ้าต้องขอรับพระราชทานอภัยโทษในการที่จะกราบทูลเตือนสติว่า พระองค์หาควรทรงชมเชยพระองค์เองไม่ ควรให้ประชาชนแลคนต่างด้าวต่างแดน ที่มาพึ่งพระบารมีสรรเสริญพระองค์เอง ขอพระองค์ทรงพอพระทัยเพียงแต่ว่าบรรดาไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ย่อมรู้สึกขอบพระคุณของเทพยเจ้าในสรวงสวรรค์ ที่ดลบันดาลให้มาเกิดในพระราชอาณาจักรของ

พระองค์ แลคนต่างด้าวต่างแดนก็มีความยินดีที่ได้ละถิ่นประเทศของตน มาพึ่งพระบารมีร่มเย็นเป็นสุข”

กาหลิบทรงขัดเคืองพระทัยในถ้อยคำที่ไกยฟาได้กราบทูล จึงทอดพระเนตรตรงไกยฟาแลรับสั่งถามว่า “ไกยฟาได้รู้จักใครบ้างที่มีใจกว้างขวางเทียมเรา?”

“มี พระเจ้าข้า” ไกยฟากราบทูล “คือที่เมืองบาสโซรา มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่ออาบุลกาเซม ชายคนนี้แม้ว่าเป็นแต่ราษฎรคนหนึ่งก็ดี แต่การกินอยู่ฟุ่มเฟือยยิ่งเสียกว่าพระเจ้าแผ่นดิน แลเป็นผู้มีใจกว้างขวางหาผู้เสมอเหมือนในโลกนี้ไม่มีแล้ว ถึงพระองค์เองก็สู้ไม่ได้”

กาหลิบกลับทรงขัดเคืองพระทัยจนพระพักตร์แดง แลพระเนตรก็เป็นแสงอยู่แวววาวแล้วตรัสออกไปว่า “เจ้ารู้ไหมว่าใครๆที่เป็นคนของเรากล่าวคำเท็จต่อเราแล้วเป็นต้องมีโทษถึงตาย”

“ตามที่ข้าพเจ้าได้กราบทูลนี้ เป็นความสัตย์จริงทั้งสิ้น” ไกยฟากราบทูล “เมื่อข้าพเจ้าไปเมืองบาสโซราคราวที่แล้วมานี้ ข้าพเจ้าได้พบตัวอาบุลกาเซม แลยังไปที่บ้านเขา ถึงว่าข้าพเจ้าจะได้เคยเห็นพระราชทรัพย์ของพระองค์จนชินมาแล้วก็ดี แต่เมื่อไปได้เห็นความมั่งมีของอาบุลกาเซม ทำให้ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจ แลนึกชมเขาที่มีใจคอกว้างขวางด้วย”

เมื่อไกยฟากราบทูลถึงตรงนี้ กาหลิบซึ่งมีพระโทสะร้าย ก็หาอาจอดกลั้นพิโรธไว้ได้ไม่ “เจ้าเป็นคนหยาบคายมาก” ส่งพระสุรเสียง “ที่เอาตัวข้าไปเทียบกับราษฎรธรรมดา จะขืนนิ่งไม่ทำโทษความหยาบช้าไว้ไม่ได้” ตรัสแล้วก็มีรับสั่งให้นายทหารจับตัววิเซียไปคุมขังไว้ แล้วเสด็จยังตำหนักพระนางโซบิเด

ฝ่ายพระนางโซบิเด เมื่อเห็นพระราชสามีกริ้วมาก็ตกพระทัยจนพระ-พักตร์เผือด และทูลถามว่า “หม่อมฉันมีความสงสัย ที่เห็นพระองค์มี

พระพักตร์ผิดปกติ หรือว่ามีใครทำให้เป็นที่ทรงขัดเคืองพระทัยอย่างไร?"

กาหลิบจึงได้ตรัสเล่าเรื่องที่วิเชียได้กราบทูลหยาบคาบต่อพระองค์ พระนางโซบิเดก็เข้าพระทัยทันทีว่าทรงขัดเคืองมาก แต่พระนางเป็นผู้ที่มีพระทัยสุขุม จึงได้กราบทูลเตือนพระสติกาหลิบว่า ควรงดโทษวิเชียไว้ก่อน แลใช้ให้ใครไปสืบดูที่เมืองบาสโซราว่าจะจริงเท็จประการใด ถ้าแม้เรื่องที่วิเชียได้กราบทูลเป็นข้อเท็จก็ควรทำโทษ ถ้าสมจริงดังที่วิเชียได้กราบทูลแล้วก็ไม่ควรจะเอาโทษวิเชียเลย

เมื่อกาหลิบได้สดับคำที่พระนางโซบิเดกราบทูลเตือนสติก็คลายพระพิโรธ จึงตรัสว่า "ที่นางได้ตักเตือนนี้ฉันเห็นชอบด้วย ควรที่จะต้องพิจารณาให้เป็นการยุติธรรมแก่ไกยฟา ซึ่งเป็นถึงเสนาบดี ฉันเห็นว่าถ้าจะใช้ให้ใครไปสืบสวนเรื่องนี้ ถ้าเป็นผู้ที่มีความเกลียดชังไกยฟาแล้ว ก็จะนำเอาเรื่องเท็จมาบอก เพราะฉะนั้นฉันควรต้องไปเมืองบาสโซรา พบกับชายหนุ่มที่ไกยฟาชมเชยว่ามีใจดีด้วยตนเอง ถ้าสมจริงดังที่ไกยฟาได้บอกแล้ว ฉันจะทำขวัญแก่ไกยฟาให้ถึงขนาด แลจะไม่ถือโกรธเคืองไกยฟาเพราะได้พูดตามความจริง แต่ถ้าไกยฟาพูดเท็จแล้ว ฉันจะต้องเอาตัวไปทำโทษประหารชีวิตเสียให้จงได้"

เมื่อกาหลิบรับสั่งดังนี้แล้ว ก็ตั้งพระทัยแต่จะทรงจัดการเรื่องนี้ให้ได้ เพราะฉะนั้นอยู่มาวันหนึ่ง พระองค์ลอบเล็ดออกจากพระราชวัง ทรงม้าพระที่นั่งเสด็จไปเมืองบาสโซราแต่พระองค์เดียว ถึงพระนางโซบิเดจะได้ทูลทัดทานสักเท่าไร พระองค์ก็หายอมให้มีใครตามเสด็จด้วยไม่

ครั้นถึงเมืองบาสโซรา พระองค์ก็เสด็จยังที่พักคนเดินทาง (คาราวานซีราย) โรงแรกถึง ซึ่งมีชายชราเป็นเจ้าของ

"พ่อขา!" กาหลิบตรัสถามชายชราคนนั้น "เขาว่าที่ในเมืองนี้มีชายหนุ่มคนหนึ่ง ชื่ออาบุลกาเซมมั่งมีทรัพย์สมบัติมาก แลเป็นคนใจคอกว้าง

ขวางยิ่งกว่าพระเจ้าแผ่นดิน ยังจะจริงอยู่หรือ?"

"จริงเช่นนั้นซิท่าน" ชายเจ้าของที่พักคนเดินทางตอบ "ถึงจะมีปากมีลิ้นตั้งร้อย ก็เห็นจะพรรณนาความดีของท่านผู้นั้นให้สิ้นสุดมิได้"

กาหลิบไม่ตรัสว่ากระไร พอเสวยกระยาหารแล้วเสด็จเข้าบรรทมพักผ่อนพระกาย

พระองค์ตื่นบรรทมแต่เช้าตรู่ จัดแจงแต่งพระองค์เสร็จแล้ว เสด็จประพาสที่ในเมืองจนถึงเวลารุ่งสว่าง แลได้แวะเข้าไปในร้านตัดเสื้อแห่งหนึ่ง ทรงถามหาบ้านอาบุลกาเซม

"นี่ท่านมาจากเมืองไหนกัน?" ชายตัดเสื้อถาม "เห็นจะยังไม่เคยมาเมืองบาสโซรากระมัง จึงไม่รู้จักบ้านท่านอาบุลกาเซมที่ใคร ๆ รู้จักดีกว่าวังของพระเจ้าแผ่นดิน"

กาหลิบตรัสตอบว่า "ฉันเป็นคนต่างเมืองมา หารู้จักใครไม่ ถ้าท่านกรุณาให้ใครพาฉันไปบ้านท่านอาบุลกาเซมได้ จะขอบใจมาก"

ช่างตัดเสื้อจึงให้เด็กพากาหลิบไปบ้านอาบุลกาเซมทันที กาหลิบทอดพระเนตรเห็นบ้านอาบุลกาเซมเป็นบ้านใหญ่โต ก่อด้วยศิลา ประตูทำด้วยศิลาแข็งเป็นเงาเลื่อม พอเสด็จเข้าไปในลานบ้าน ทอดพระเนตรเห็นมีข้าทาสคนใช้อยู่มากมาย บ้างก็พักผ่อนกาย บ้างก็คอยระวังรับใช้การงานของนาย กาหลิบเสด็จเข้าไปรับสั่งถามคนใช้คนหนึ่งว่า "นี่แน่ พี่ อย่าว่ากระไรเลย โปรดบอกท่านอาบุลกาเซมด้วยว่ามีคนต่างเมืองมาจะขอพบสักหน่อย"

คนใช้สังเกตดูกาหลิบเห็นไม่ใช่เป็นคนเลว จึงรีบเข้าไปเรียนอาบุล-กาเซม อาบุลกาเซมก็ออกมารับชายต่างเมืองคือกาหลิบถึงข้างนอก แลจับพระหัตถ์เชิญให้เข้าไปที่ในห้องอันงาม

เมื่อถึงห้องแล้ว กาหลิบตรัสกับอาบุลกาเซมว่า พระองค์ได้ยินข่าวเล่าลือเกียรติคุณความดีของอาบุลกาเซม จึงได้ตั้งพระทัยเพื่อมาพบปะ

คุ้นเคยด้วย

อาบุลกาเซมตอบคำยกยอตามสมควร แลเชิญให้นั่งเก้าอี้ยาวแล้วถามว่า มาจากเมืองไหน เป็นคนทำมาหากินอะไร แลมาพักที่ไหนในเมืองบาสโซรา?

"ฉันเป็นพ่อค้ามาจากเมืองแบกแดด" กาหลิบตอบ "แลบัดนี้ได้พักอยู่ที่พักคนเดินทางโรงแรกถึง"

เมื่อสนทนากันได้สักครู่หนึ่ง คนใช้ผิวขาวยกถ้วยทำด้วยโมราแลแก้ววิเศษประดับด้วยทับทิม มีเหล้าองุ่นอย่างดีนำมาให้ ถัดมามีสาวใช้รูปร่างสะสวยสะอาดยกจานผลไม้แลดอกไม้ แลเครื่องทองบรรจุของว่างอย่างดีเข้ามา

ครั้นแล้วเหล่าคนใช้ก็รินเหล้าองุ่นต่าง ๆถวายกาหลิบ พระองค์ทรงรับมาเสวย รู้สึกว่ามีรสดีที่สุด แท้จริงดีกว่าสุราต่าง ๆทั้งสิ้นที่มีอยู่ในแถบบุรพทิศซึ่งพระองค์เคยเสวย ครั้นถึงเวลารับประทานอาหาร อาบุลกาเซมก็นำกาหลิบไปยังห้องอีกห้องหนึ่ง มีโต๊ะตั้งกลาง แลมีอาหารอย่างวิเศษประณีต ใส่จานทองวางอยู่ อาบุลกาเซมเชิญกาหลิบเสวยอาหารเสร็จแล้ว ก็จูงพระหัตถ์พาไปยังห้องที่สามซึ่งประดับประดาอย่างวิจิตรงดงาม ยิ่งกว่าสองห้องที่ได้เห็นมาแล้ว ถึงยังห้องนี้มีคนใช้นำเอาเหล้าองุ่นชนิดต่าง ๆบรรจุหม้อทองฝังด้วยเพชรนิลจินดา แลอาหารแห้งเป็นเครื่องแกล้มใส่จานลายครามยกออกมา ในขณะที่ผู้เจ้าของบ้านรับประทานเหล้าองุ่นอยู่กับกาหลิบนั้น มีนางร้องแลพวกดนตรีออกมาขับร้อง ทำให้กาหลิบพอพระทัยแลเพลิดเพลินมาก จนทรงนึ่งนึกอยู่ว่า "เราก็มีนางขับร้องที่มีเสียงอันไพเราะ แต่จะเอามาเปรียบกับนางร้องที่นี่แล้วก็ไกลกันมาก เป็นไฉนหนอชายผู้นี้ก็เป็นเพียงราษฎรสามัญคนหนึ่ง จึงมีทรัพย์ศฤงคารมากมาย ถึงกับอยู่กินอย่างฟุ่มเฟือยใหญ่โตเช่นนี้ได้"

ในขณะที่กาหลิบทรงฟังนางร้องบรรเลงเพลงอันไพเราะเป็นที่จับ

พระทัยยิ่ง อาบุลกาเซมออกจากห้องไป สักครู่หนึ่งกลับเข้ามา มือหนึ่งถือไม้ แลอีกมือหนึ่งถือต้นไม้ไหวต้นเล็กๆลำต้นทำด้วยเงิน กิ่งแลใบทำด้วยมรกต แลตัวลูกไม้ทำด้วยพลอยทับทิม ที่บนยอดต้นไม้มีนกยูงทองสีงามภายในตัวบรรจุด้วยกฤษณาเนื้อไม้แลเครื่องหอมต่างๆ อาบุลกาเซมนำต้นไม้มาวางยังข้างพระบาทของกาหลิบ แล้วเอาไม้ที่ถือมาเคาะลงที่ศีรษะนกยูงในทันใดนั้น นกยูงก็กางปีกแลหางออกแลหมุนรอบๆไปโดยเร็ว บรรดาเครื่องหอมที่อยู่ในตัวนกก็ส่งกลิ่นออกมาหอมอบอวลไปทั้งห้อง

กาหลิบทอดพระเนตรต้นไม้ แลนกยูงนี้เป็นที่เพลิดเพลินพระทัย แต่ยังมิทันไรอาบุลกาเซมก็ยกเอาไปเสียทันที

เมื่ออาบุลกาเซมยกเอาไปเสียฉะนี้ ทำให้กาหลิบประหลาดพระทัยมาก แลทรงนึกอยู่ว่า "นี่เป็นไฉนหนอ ชายหนุ่มผู้นี้จึงไม่มีกิริยาดี รีบเอาต้นไม้แลนกยูงไปเสีย ในเวลาที่เรายังกำลังชมอยู่ หรือกลัวว่าเราจะออกปากขอกระมัง ที่ไกยฟาชมว่าผู้นี้เป็นคนใจกว้างขวางเห็นจะไม่จริงเสียแล้ว"

กำลังที่กาหลิบทรงรำพึงอยู่ อาบุลกาเซมกลับเขามา แลพาเอาเด็กคนใช้มาด้วยคนหนึ่ง มีรูปร่างสะสวยยิ่งนัก สวมเสื้อเยียรบับประดับด้วยไข่มุกแลเพชร มือหนึ่งถือถ้วยสุราทำด้วยทับทิมเจียระไนทั้งเม็ด มีเหล้าองุ่นสีม่วงเปี่ยมถ้วย เด็กคนใช้นี้เมื่อมาถึงก็คุกเข่าลงตรงที่กาหลิบประทับอยู่ แลถวายเหล้าองุ่น กาหลิบทรงรับมาเสวยแล้วก็ประทานถ้วยกลับคืน แต่พระองค์ทรงตกตะลึงที่ทอดพระเนตรเห็นในถ้วยสุรา กลับมีเหล้าองุ่นเต็มดังเก่า พระองค์ทรงรับถ้วยกลับมา แลเสวยเหล้าองุ่นที่ในถ้วยนั้นจนหมดอีกครั้นเมื่อประทานถ้วยเปล่ากลับคืนให้แก่เด็กคนใช้ เหล้าองุ่นก็กลับมีเต็มถ้วยอยู่อย่างเดิมอีก หาได้มีใครรินเติมไม่

กาหลิบเมื่อได้ทอดพระเนตรดังนี้ ก็ยิ่งบังเกิดความพิศวง เลยลืมถึงต้นไม้แลรูปนกยูงทอง ตรัสถามว่า "ทำประการไรถ้วยนี้จึงมีเหล้าองุ่นเต็ม

อยู่เสมอ”

อาบุลกาเซมตอบว่า “ของนี้มีนักปราชญ์ครั้งโบราณ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ได้คิดทำขึ้น”

พออาบุลกาเซมพูดได้เท่านี้ ก็ฉวยมือเด็กคนใช้จูงออกไปจากห้องทันที

กาหลิบยิ่งไม่พอพระทัย เมื่อทรงเห็นอาบุลกาเซมทำกิริยาเช่นนี้อีก พระองค์ทรงรำพึงอยู่ว่า “เจ้าหนุ่มคนนี้เห็นทีจะเสียสติ เอาของแปลกต่างๆ มาอวดให้ดูเอง ครั้นเห็นว่าเราดูชอบใจไม่ทันได้เท่าไรก็กลับเอาไปเสีย ช่างมีกิริยาหยาบจริงๆ เราเห็นจะต้องคิดจัดการสั่งสอนไกยฟา ให้รู้จักสังเกตสังกาคนว่าใจดีหรือไม่ดีให้จงได้”

พระองค์ยังไม่ทันจะได้ทรงพระวินิจฉัย ในความประพฤติของอาบุล-กาเซมว่าเป็นคนชนิดไร ก็พอดีอาบุลกาเซมกลับเข้ามาเป็นคำรบสาม นำเอาสตรีสาวคนหนึ่งแต่งตัวประดับประดาล้วนแล้วไปด้วยเพชรนิลจินดาเป็นที่งดงามยิ่งนัก

กาหลิบเมื่อทอดพระเนตรเห็นนางงาม ก็ให้ทรงพิศวงตกตะลึงเป็นอันมาก เมื่อสตรีคนนี้เข้ามาถึงก็น้อมคำนับโดยมีกิริยามารยาทแช่มช้อยน่ารัก แล้วกาหลิบมีรับสั่งให้นั่งลง ในขณะนั้นอาบุลกาเซมก็สั่งให้คนใช้ไปหยิบพิณมา

พิณที่คนใช้นำเข้ามาให้นั้นทำด้วยไม้จันทน์ ฝังด้วยงาและไม้ดำ อา-บุลกาเซมส่งพิณให้แก่หญิงสวยคนนั้นดีดเป็นเพลงได้คล่องแคล่ว แลไพเราะจับใจเป็นอย่างยิ่ง จนถึงกับกาหลิบซึ่งเป็นนักดนตรีอยู่แล้วยังอดชมไม่ได้ต้องตรัสออกไปว่า “เออแน่ แม่สาวน้อย บุญเจ้าได้สร้างไว้เป็นประการใดหนอ จึงได้มาเป็นถึงเช่นนี้ ถึงบรมจักรพรรดิที่เป็นใหญ่เป็นประธานในโลกก็คงจะไม่มีความสุขเท่าเทียมตัวเจ้าเป็นแน่”

ฝ่ายอาบุลกาเซมก็พลอยสรรเสริญด้วย แล้วในขณะเดียวกันนั้นก็จูง

มือหญิงสวยพาออกนอกห้องไป กาหลิบทอดพระเนตรเห็นกิริยาประหลาดของอาบุลกาเซมอีกครั้ง ก็ทวีความขัดเคืองพระทัยยิ่งขึ้น แทบว่าจะอดกลั้นพระทัยไว้มิได้ สักครู่หนึ่งอาบุลกาเซมกลับเข้ามา สนทนากับกาหลิบอยู่จนเย็นมาก ครั้นแล้วกาหลิบจึงตรัสว่า "ท่านอาบุลกาเซม ฉันรู้สึกมีความปลาบปลื้ม ยินดีเป็นอันยิ่งที่ท่านได้รับรองฉันในคราวนี้ บัดนี้ก็สมควรแก่เวลาแล้วจะขอลาท่านกลับไป ท่านจะได้มีเวลาพักผ่อนกายบ้าง" อาบุลกาเซมเห็นว่าไม่ควรจะหน่วงเหนี่ยวกาหลิบไว้ต่อไป จึงแสดงกิริยาเป็นที่เคารพแลตามไปส่งถึงประตูบ้าน แลซ้ำกล่าวคำขอโทษว่า ที่ได้รับรองคราวนี้ยังหาสมแก่เกียรติยศไม่

เมื่อกาหลิบกำลังเสด็จมาตามทางจะไปยังที่พักนั้น พระองค์ทรงรำพึงอยู่ว่า "เรายอมรับว่าอาบุลกาเซมเป็นผู้ที่มีทรัพย์สมบัติยิ่งยวดกว่าพระเจ้าแผ่นดิน แต่ที่วิเชียของเราว่าเป็นคนใจกว้างขวางเสมอแม้นตัวเรานั้น เห็นว่าผิดแน่ทีเดียว ไม่เห็นว่าจะมีใจกว้างขวางเผื่อแผ่ให้ปันสิ่งของแก่เราบ้างสักสิ่งเดียว เราหรือก็ได้แสดงกิริยาพอใจต้นไม้ ถ้วยวิเศษ แลนางงามแล้วน่าที่ควรจะแบ่งปันของเหล่านั้นให้แก่เราบ้างนี่ซิ หาเป็นเช่นนั้นไม่ กลับรีบยกเอากลับคืนไปเสีย ดูเหมือนว่ากลัวจะขอ คนอย่างนี้ไม่มีอะไรอื่นนอกจากเป็นคนเห่อชอบอวดสมบัติความมั่งมีให้คนอื่นที่แปลกหน้าดูเท่านั้น ความจริงก็คือเป็นคนตระหนี่นั่นเอง เพราะฉะนั้นจะต้องทำโทษไกยฟาฐานที่พูดเท็จกับเราว่าเป็นคนใจคอกว้างขวางเสียให้จงได้"

เมื่อกำลังทรงรำพึงอยู่อย่างนี้ ก็เสด็จถึงที่พัก แต่พระองค์ให้ประหลาดพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ที่ทรงเห็นมีพรม ผ้าไหม กระโจมอย่างงาม ปะรำข้าทาส ม้า ลา แลอูฐ เป็นอันมาก นอกจากนี้ยังมีต้นไม้กับนกยูงทอง เด็กคนใช้กับถ้วยวิเศษ แลนางงามกับพิณมาด้วย พอกาหลิบเสด็จมาถึงพวกเหล่านั้นก็หมอบกราบลง หญิงงามคนนั้นจึงถวายหนังสือเขียนบนผืนพรม

แก่กาหลิบ พระองค์ทรงรับมาคลี่หนังสือนั้นทอดพระเนตร มีใจความว่า "คำนับท่านที่รักซึ่งข้าพเจ้ายังไม่ทราบนามก่อน ข้าพเจ้าขออภัยที่ได้มีโอกาสรับรองท่านคราวที่แล้วมานี้ เป็นเวลาอันน้อยนัก เพราะฉะนั้น ขอท่านอย่าได้มีความรังเกียจรับของเล็กน้อยนี้ไว้ด้วย ต้นไม้ นกยูงทอง เด็กคนใช้ ถ้วยวิเศษ แลนางงามเหล่านี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านมีความพอใจ จึงได้ส่งมาให้เป็นสิทธิ์แก่ท่าน บรรดาสิ่งของใดๆของข้าพเจ้า ถ้าผู้เป็นแขกมามีความพอใจแล้ว ของนั้นก็ไม่ถือเอาเป็นสิทธิ์แก่ข้าพเจ้าอีกต่อไป"

เมื่อกาหลิบทรงอ่านหนังสือแล้ว ก็มีความประหลาดพระทัยในการที่อาบุลกาเซมแสดงความกว้างขวางดังนี้ แลทรงยอมรับว่า พระองค์นึกลงโทษอาบุลกาเซมผิดไปถนัด "จำเราจะต้องทำขวัญไกยฟาให้ถึงขนาด" พระองค์ตรัสด้วยพระองค์เอง "เพราะได้ไกยฟาแท้ๆที่ทำให้เราได้สติรู้สึกตน ฮารูนเอ๋ย! (กล่าวนามพระองค์เอง) จงอย่าอวดตนว่ามั่งมี แลเป็นคนใจคอกว้างขวางยิ่งกว่าคนอื่นๆอีกเลย! บัดนี้ได้มีคนๆหนึ่งซึ่งเป็นพลเมืองของตน มีความดีดังได้กล่าวแล้วมากกว่าตนนัก แต่ไฉนหนอ อาบุลกาเซมก็เป็นแต่เพียงราษฎรคนหนึ่ง ทำไมจึงมีของเช่นนี้มาให้ปันเรา อย่าเลย จำเราจะไปไต่ถามดูว่า เป็นเพราะเหตุไรจึงมีทรัพย์สมบัติมากมาย เมื่อไปคราวที่แล้วมาก็เขลาไปหน่อย ที่หาได้ซักถามไม่ ถ้าสืบสวนเรื่องนี้ยังไม่สำเร็จแล้ว เราก็ยังจะไม่กลับไปนครแบกแดดเป็นอันขาด เพราะเป็นข้อสำคัญที่จะต้องให้รู้ไว้ว่าเหตุไรจึงมีชายที่อาศัยอยู่ในแว่นแคว้นอาณาจักรของเรา มีทรัพย์สมบัติแลอยู่กินอย่างอุดมยิ่งกว่าเรา เราจะต้องไปพบกับอาบุลกาเซมอีกให้ได้ จะได้มีโอกาสรู้เรื่องราวได้บ้าง ว่าทำประการไรจึงได้มีทรัพย์สมบัติมากมายก่ายกองดังนี้

โดยอารามที่ร้อนพระทัยด้วยต้องพระประสงค์จะทราบในเรื่องนี้ พระองค์จึงรีบเสด็จกลับไปยังบ้านอาบุลกาเซมทันที เมื่อได้พบกับอาบุล-

กาเซมสองต่อสองแล้ว พระองค์ตรัสว่า "นี่แน่ ท่านอาบุลกาเซม ฉันขอขอบคุณที่ได้ส่งของไปให้ แต่เห็นว่าเป็นของมีราคามากมาย มิบังควรที่ฉันจะรับเอาไว้ได้ เพราะฉะนั้นขอท่านจงนำกลับคืนเถิด อย่างไรก็ดี ฉันย่อมมีความรู้สึกปลาบปลื้มยินดี ในการที่ท่านได้รับรองฉันเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อฉันกลับไปเมืองแบกแดดแล้ว จะขอนำความดีของท่านประกาศให้มหาชนที่เมืองนั้นทราบทั่วไป"

เมื่ออาบุลกาเซมได้ฟังดังนี้ก็ตกใจ จึงตอบว่า "ประทานโทษเถิดท่าน บางทีท่านจะไม่เป็นที่พอใจในการรับรองบางอย่างก็ไม่ทราบ เพราะท่านหามีความยินดีรับของที่ให้ไปนี้ไม่ ถ้าท่านจะแสดงความรักใคร่แก่ตัวข้าพเจ้าแล้วก็ขอให้รับของนั้นไว้เถิด"

"เปล่าเลย ที่ฉันจะมีข้อไม่พอใจในตัวท่านสักนิดเดียวก็หาไม่" กาหลิบตรัสตอบ "ความจริงฉันกลับรู้สึกมีความยินดีพอใจ ในการรับรองของท่านเสียอีก ข้อนี้เทพยเจ้าอันอยู่เบื้องบนก็คงเป็นทิพยสักขีได้ แต่เห็นของที่ให้ไปเป็นของอันมีค่ายิ่งกว่าของพระเจ้าแผ่นดิน ถ้าจะให้พูดอย่างไม่เกรงใจแล้ว เห็นว่าควรท่านจะประหยัดการสุรุ่ยสุร่ายเสียบ้างจะดีกว่ากระมัง เกลือกทรัพย์สมบัติของท่านที่มีอยู่จะหมดเปลืองไป"

เมื่ออาบุลกาเซมได้ยินอย่างนี้ก็ยิ้ม แลตอบว่า "ข้าพเจ้ามีความยินดีในคำตักเตือนของท่าน เพราะฉะนั้นเห็นได้ว่าที่ไม่รับของนั้นเป็นด้วยความรัก หาใช่เป็นด้วยมีความรังเกียจในข้ออื่นๆไม่ เพื่อจะขอให้ท่านรับของนี้ไปจงได้ ข้าพเจ้าขอบอกให้ทราบว่า ข้าพเจ้าอาจจะให้ของอย่างเช่นนี้ทุกวันก็ได้ หรือยิ่งกว่านี้ก็ได้ โดยมิเป็นเหตุจะทำให้ข้าพเจ้าเดือดร้อนเลย" แล้วอาบุลกาเซมพูดเสริมต่อไปว่า "ที่ข้าพเจ้าได้พูดให้ฟังนี้ เห็นได้ว่าท่านมีความประหลาดใจ มาตรว่าท่านได้ฟังเรื่องราวอันเป็นประวัติของข้าพเจ้าแล้วก็คงจะหายความประหลาดใจเป็นแน่ เพราะฉะนั้น ถ้าจะบอกเล่าให้ฟังก็ได้

ไม่เป็นการติดขัดอะไร”

พูดแล้วอาบุลกาเซมก็นำกาหลิบไปยังห้องอีกห้องหนึ่ง ประดับประดางดงามยิ่งกว่าห้องที่กาหลิบได้เคยทอดพระเนตรมาแล้วตั้งพันเท่า มีที่เผาเครื่องหอมอยู่หลายที่ ส่งกลิ่นตลบอบอวลหอมฟุ้งไปทั่วทั้งห้อง แลมีบัลลังก์ทองปูด้วยพรมอย่างดี ทำให้กาหลิบแทบจะเข้าพระทัยว่า ที่ได้เสด็จเข้ามานี้หาใช่เป็นบ้านของราษฎรสามัญไม่ เข้าพระทัยไปเสียว่า เป็นท้องพระโรงของมหากษัตริย์พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง ที่มีพระเดชานุภาพยิ่งใหญ่กว่าพระองค์ อาบุลกาเซมเชิญพระองค์ประทับบัลลังก์ด้วยกันแล้ว จึงเล่าประวัติดังต่อไปนี้ :-

“ข้าพเจ้าเป็นบุตรของนายช่างทองคนหนึ่ง ชื่ออาเดลาซีสอยู่นครไคโร ท่านเป็นผู้มีทรัพย์สมบัติมาก แต่มีความกลัวว่า สุลต่านแห่งประเทศอียิปต์จะเบียดเบียนทรัพย์สมบัติ แลแกล้งหาความต่างๆนานา ท่านจึงอพยพครอบครัวย้ายมาอยู่ที่เมืองบาสโซรา แลได้ธิดาของพ่อค้ามั่งมีในเมืองนั้นคนหนึ่งเป็นภรรยา แลได้เกิดบุตรคนเดียวคือตัวข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นเมื่อบิดามารดาของข้าพเจ้าได้ล่วงลับไป ข้าพเจ้าก็ได้เป็นผู้รับมรดกทรัพย์สมบัติทั้งสิ้นแต่ผู้เดียว เวลานั้นข้าพเจ้ายังเป็นเด็กอ่อนความคิดอยู่ นึกจะใช้จ่ายเท่าไรก็จ่ายเล่นตามอำเภอใจ ฟุ่มเฟือยเสียใหญ่ ล่วงมาไม่ถึง ๒ หรือ ๓ ปี ทรัพย์สมบัติที่ได้มรดกจากผู้ใหญ่ไว้ก็หมดไป

เมื่อเป็นประการฉะนี้ก็ย่อมมีความเสียใจ ที่ได้ประพฤติผิดไปแล้วเป็นธรรมดา ลงสุดท้ายเห็นว่าขืนอยู่ต่อไปในบาสโซรา ก็จะมีแต่ความอับอายขายหน้าที่ตนต้องมายากไร้เข็ญใจลง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขายบ้านที่ยังคงเหลืออยู่เสีย แลอาศัยกองคาราวานพ่อค้าไปเมืองมูซูล แล้วไปยังเมืองดามัสกัส ออกจากเมืองนั้นก็ตัดข้ามทะเลทรายอาหรับ แลข้ามเขาฟารานจนลุถึงนครไคโร

ความงามของตึกรามแลสุเหร่าต่าง ๆในนครไคโร ซึ่งข้าพเจ้าได้มาแลเห็นนี้ ทำให้มีความพิศวงเพลิดเพลินมาก ทันใดนั้นนึกขึ้นมาได้ว่าเมืองนี้เป็นบ้านเกิดเมืองนอนของอาดาลาซิส บิดาข้าพเจ้ามาก่อน ข้าพเจ้าไม่อาจอดกลั้นน้ำตาไว้ได้ เมื่อคิดถึงความหลังขึ้นมา จึงพูดกับตนเองว่า "อนิจจา ถ้าพ่อยังมีชีวิตอยู่ แม้ได้เห็นบุตรของตนเป็นคนเข็ญใจมาอยู่ยังเมืองที่พ่อเคยเป็นสุขสบายมา พ่อคงจะมีความโทมนัสเสียใจหาน้อยไม่" เมื่อกำลังรำพึงถึงตนดังนี้ ก็ยิ่งทำให้มีความเศร้าสลด แล้วเดินเลียบตามฝั่งแม่น้ำไนล์มา ครั้นมาถึงยังท้ายวังของสุลต่าน ข้าพเจ้าเผอิญเหลือบแลไปทางวัง เห็นมีหญิงคนหนึ่งมีโฉมแลลักษณะงดงามเยี่ยมพระแกลอยู่ ข้าพเจ้าหยุดชะงักมองดู แต่พอนางรู้สึกว่ามีผู้มองดูก็หลบหายเข้าไปเสีย เวลานั้นจวนจะค่ำอยู่แล้ว ข้าพเจ้ายังหาที่พักไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงได้ออกจากที่นั่นเที่ยวหาที่พักในแถบนั้น

คืนวันนั้นข้าพเจ้านอนไม่หลับเลย ให้นึกเห็นแต่หน้าอันงามของสตรีที่ได้เห็นมิรู้หาย รู้สึกว่าตนได้บังเกิดความเสน่หารักใคร่ในสตรีคนนั้น ข้าพเจ้านึกบ่นอยู่ในใจว่า "โอ้ เทพยดา ไฉนจึงดลบันดาลให้ได้เห็นสตรีคนนั้นหนอ ถ้าจะไม่ได้แลเห็นเสียก็จะไม่มีความเดือดร้อน หลงรักใคร่เหมือนอย่างนี้" เมื่อบังเกิดความรักเข้ามาฝังแน่นอยู่ในทรวงอกดังนี้ ข้าพเจ้าก็เหลือที่จะทนทานได้อีกต่อไป เพราะฉะนั้นพอวันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้าก็ไปยังที่ตรงพระแกลนั้นอีก หวังว่าจะได้ชมโฉมพอให้ชื่นใจบรรเทาความทุกข์ลงบ้าง แต่วันนั้นหาเห็นนางไม่ ยิ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความเสียใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ถระนั้นก็หามีความท้อถอยและความเพียรไม่ รุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็ไปที่ตรงนั้นอีก คราวนี้ปะโชคดีที่ได้เห็นนางเยี่ยมพระแกลอยู่ พอนางเห็นข้าพเจ้าจ้องตามองดูอย่างจริงจัง นางจึงพูดออกมาว่า "เจ้าคนนี้เซ่อมาก ไม่รู้ดอกหรือว่าเขาห้ามไม่ให้ชายใดหยุดอยู่ใต้พระแกลวัง จงรีบออกไปเสียโดยเร็ว ถ้าทหารรักษาหน้าที่

แลเห็นเข้า ก็จะต้องถูกจับไปประหารชีวิตเสีย”

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินดังนี้ ก็หามีความตกใจกลัวแลหนีไปไม่ กลับซ้ำคุกเข่าคำนับจนหน้าจดดิน แล้วลุกขึ้นกล่าวคำว่า “ฉันเป็นคนต่างเมืองมาหารู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีของนครไคโรไม่ มาบัดนี้ถึงฉันจะได้ทราบข้อห้ามแล้วก็ดี แต่ความสวยของนางยากที่จะห้ามใจฉันไม่ให้ดูได้”

“ดูดู๋! ชายคนนี้ช่างกล้าหาญชาญชัย ดื้อดึงจริงๆ” นางพูด “เดี๋ยวฉันก็จะร้องให้เจ้าพนักงานมาจับตัวไปทำโทษเสียนี่”

พูดแล้วนางก็หายไป ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคงจะมีความโกรธเคือง แลไปเรียกคนมาจับตัวไปทำโทษ ข้าพเจ้าคาดว่าในไม่ช้าก็คงมีทหารถืออาวุธออกมาจับ แต่โดยความที่ตกตะลึงหลงใหลด้วยรูปงามของนาง ข้าพเจ้าจึงได้หาหนีไปไม่ ครั้นเห็นว่าไม่มีใครมาจับ แลทั้งนางก็ไม่ได้ออกมาอีก ข้าพเจ้าจึงเดินกลับมา ในคืนวันนั้นเป็นคืนที่ได้รับความเดือดร้อนทุรนทุรายเสียจริงๆ เพราะด้วยความรักเข้าไปตรึงอยู่ในอกจนเหลือที่จะข่มสติได้ เวลานอนละเมอเพ้อฝันเห็นเรื่องอะไรต่ออะไรเสียใหญ่โต

อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าคงมีอาลัยอยากเห็นหน้าสตรีคนนั้นอีก เพราะหวังว่าบางทีจะเห็นแก่ไมตรีจิตบ้าง ที่คิดนี้แม้ว่าจะเป็นการที่คาดคะเนก็ดี แต่ทว่าอาจทำให้ข้าพเจ้าบรรเทาความกระวนกระวายได้

รุ่งขึ้นโดยอำนาจแห่งความคลั่งไคล้ ข้าพเจ้าก็เดินไปตามฝั่งแม่น้ำไนล์ แลหยุดอยู่ตรงที่ข้าพเจ้ามาเมื่อวานนี้อีก

ฝ่ายนางเมื่อเห็นข้าพเจ้ามา ในไม่ช้าก็เยี่ยมพระแกลจ้องมองดูกิริยาอย่างสง่าผ่าเผย จนทำให้ข้าพเจ้าออกนึกหวั่นๆ

“ชายคนนี้ช่างเจ้ากรรมแท้ๆ” นางพูด “เมื่อวานนี้ไล่ให้ไปแล้วยังจะดื้อด้านมาอีก จงรีบออกไปจากที่นี่เสียให้พ้นโดยเร็ว นี่เพราะนึกเวทนาจึงได้เตือนให้รู้ไว้อีกครั้งหนึ่ง รีบไปเสีย ขืนอยู่จะมีภัยแก่ตัว”

เมื่อนางเห็นข้าพเจ้าไม่กลับไป ก็พูดออกมาอีกว่า "นี่อย่างไรบอกให้ไปก็ไม่ไป ถ้าขืนอยู่จะต้องถึงอันตรายเหมือนกับสายฟ้าฟาดเสียเดี๋ยวนี้"

ที่นางพูดดังนี้ ถ้าเป็นชายอื่นที่ไม่มีความเสน่หามากเหมือนกับข้าพเจ้าก็คงกลับไปแล้ว แต่ข้าพเจ้ามีความรักเป็นที่สุดจึงมิได้ถอยหนีไป กลับซ้ำเงยหน้าขึ้นดูนาง แลกล่าวคำว่า "แม่สตรีอันมีรูปโฉมประโลมใจ อันว่าชายที่ได้ยลโฉมก็ย่อมบังเกิดความเสน่หารักใคร่ยิ่งนัก ไฉนเลยจะกลัวต่อความตาย ฉันสู้ยอมสละชีวิตเสียดีกว่าที่จะไม่ได้เห็นนาง"

"ดีละ" นางตอบ "ถ้าท่านยังมีความดื้อดึงไม่มีความกลัวเกรงภัยแล้วก็จงไปพักผ่อนกายเสียก่อนที่ในเมืองในเวลากลางวันนี้ก่อน ต่อถึงเวลาราตรีจึงค่อยมาที่ตรงใต้พระแกลนี้ใหม่"

พอพูดได้เท่านี้นางก็หลบหน้าหายไปทันที ทำให้ข้าพเจ้ามีความตกตะลึงเป็นอันมาก ซ้ำรู้สึกมีความรักและความยินดียิ่งขึ้น

มาตรว่าเมื่อครั้งก่อนๆข้าพเจ้าเคยดื้อดึงไม่ทำตามที่นางได้สั่ง แต่มาคราวนี้ท่านอาจจะเห็นได้ง่ายๆว่าข้าพเจ้าหาได้ดื้อดึงอีกไม่ ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของนางด้วยความเต็มใจ ทำให้ลืมนึกถึงความทุกข์ยากของข้าพเจ้าที่มีอยู่ทั้งสิ้น

ข้าพเจ้านึกรำพึงอยู่ในใจว่า "ตั้งแต่นี้ต่อไปเราจะไม่บ่นถึงความยากไร้แลวาสนาของเราอีก เพราะคราวนี้นางได้มีไมตรีจิตต่อเราแล้ว" ข้าพเจ้ากลับมายังที่พักแลจัดแจงแต่งตัวลูบไล้ด้วยเครื่องหอม

ครั้นถึงเวลาราตรีกาล เห็นควรเวลาแล้วข้าพเจ้าจึงไปยังที่ซึ่งนางได้นัดแนะไว้ แลได้เห็นมีเชือกเส้นหนึ่งผูกห้อยลงมาจากช่องพระแกล

ข้าพเจ้าไต่เชือกที่ห้อยนี้ขึ้นไป แลเดินผ่านห้องในตำหนักไปสองห้องจนถึงห้องที่สามประดับประดาด้วยของอันประณีตมีค่า ตรงกลางห้องมีบัลลังก์เงิน

ข้าพเจ้าหาได้ตั้งใจชมบรรดาเครื่องประดับประดาต่าง ๆอันมีค่าไม่ จิตมุ่งแต่ที่ตรงนางฝ่ายเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าพิศดูรูปโฉมช่างน่ารักเสียจริง ๆ ชะรอยเทพยเจ้าจะสร้างสรรค์นางมาให้บุรุษมีความหลงใหล หรือว่าเป็นด้วยความเสน่หารักใคร่ จึงทำให้ข้าพเจ้าเห็นสวยไปก็ว่าไม่ได้

นางพาข้าพเจ้าขึ้นไปนั่งบนบัลลังก์ด้วยกัน แล้วกล่าววาจาถามว่าข้าพเจ้าคือใครที่ไหนมา ข้าพเจ้าก็เล่าเรื่องราวประวัติให้ฟังตามสัตย์จริงที่ได้เป็นมา แล้วสังเกตดูนางตั้งใจฟังจริง ๆ แลยังซ้ำแสดงกิริยาสงสารที่ได้รับทราบว่าได้ตกระกำลำบากมา เมื่อข้าพเจ้าเห็นนางมีความสงสารเช่นนี้ ก็ทำให้ทวีความพิศวาสนางยิ่งขึ้น แลพูดว่า “นาง ถึงว่าฉันจะได้มีความทุกข์ยากมากสักปานใดก็ดี แต่เมื่อนางรู้สึกมีความสงสารฉันแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ฉันบรรเทาความทุกข์นั้นเสียได้”

แล้วเราทั้งสองต่างก็สนทนากันด้วยเรื่องความรัก กิริยาวาจาที่นางได้แสดงออกมาเป็นเหตุให้เห็นว่านางมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดคล่องแคล่วมาก ได้บอกความตามจริงใจว่า ใช่แต่ข้าพเจ้าได้เห็นนางจะบังเกิดมีความเสน่หารักใคร่แต่ฝ่ายเดียวก็หาไม่ ถึงตัวนางก็มีความปฏิพัทธ์รักใคร่ข้าพเจ้าแต่แรกเห็นเหมือนกัน

“บัดนี้เธอก็ได้เล่าเรื่องราวให้ฉันทราบแล้ว ว่าเธอคือใคร” นางพูดต่อไป “ฉันเห็นว่าฉันควรจะให้เธอทราบบ้างว่าฉันคือใคร”

“ฉันชื่อดาดะเน เกิดที่เมืองดามัสกัส บิดามีนามว่าเบห์รุส เป็นเสนาบดีของเจ้าผู้ครองนครเมืองดามัสกัสในเวลานี้ ท่านเป็นผู้ที่เจ้าในประเทศนั้นโปรดปรานมาก เพราะได้เอาใจใส่ต่อกิจการบ้านเมืองจริง ๆ จึงเป็นเหตุให้หมู่ศัตรูมีความริษยาคิดปองร้ายยิ่งขึ้น แลยุยงส่งเสริมเจ้าผู้ครองประเทศนั้นให้มีความเคลือบแคลงสงสัยท่านต่าง ๆนานา จนท่านเบห์รุสบิดาของฉันซึ่งเป็นผู้ได้รับราชการมาแล้วหลายปี ก็ต้องถูกถอดออกจากตำแหน่งราชการ

ท่านจึงกลับมาอยู่ยังบ้านเดิมของท่านที่ข้างประตูเมือง แลตั้งหน้าฝึกสอนวิชาต่างๆให้แก่ตัวฉัน เผอิญเป็นคราวเคราะห์กรรมที่ท่านจะไม่ให้เห็นผลของวิชาที่ได้ตั้งใจสั่งสอนฉัน ท่านก็มาถึงแก่กรรมเสียในขณะที่ฉันยังมีอายุอยู่ในปฐมวัย เมื่อมารดาฉันเห็นว่าบิดาฉันได้สิ้นชีพไปแล้ว ก็รีบจัดแจงขายบ้านช่องแลทรัพย์สมบัติที่มีทั้งหมดเสีย ซ้ำขายตัวฉันให้แก่พ่อค้าคนหนึ่งไป แล้วมารดาฉันก็ตามชายหนุ่มที่ตนมีความรักไปอยู่เสียยังเมืองในประเทศอินเดีย

ต่อมาพ่อค้าที่ได้มาซื้อตัวฉันไว้ก็พาฉันพร้อมด้วยหญิงอื่นๆอีกหลายคนไปยังนครไคโร ครั้นถึงเมืองนั้นพ่อค้าก็จัดแจงแต่งตัวฉันแลผู้หญิงเหล่านั้นอย่างงดงามที่สุด แลนำขึ้นถวายสุลต่านประเทศอียิปต์ยังท้องพระโรงใหญ่ สุลต่านเสด็จประทับบัลลังก์แลให้ฉันกับหญิงเหล่านั้นเดินถวายตัวเพื่อทอดพระเนตร แต่พอพระองค์ทอดพระเนตรเห็นฉันก็ดูเหมือนจะโปรด จึงลงจากบัลลังก์เข้ามาใกล้ชิด ตรัสว่า "นางคนนี้มีรูปแลลักษณะงามเหมาะเจาะจริง ดูนัยน์ตา ดูปากซิ ช่างสมกันนี่กระไร" แล้วหันไปรับสั่งกับนายพ่อค้าคนนั้นว่า "นี่แน่ นายพาณิช ตั้งแต่ได้นำหญิงมาขายให้แก่ฉันยังไม่เคยเห็นมีรูปร่างงดงามเหมือนกับคนนี้เลย จะคิดราคาเท่าไรฉันไม่ว่า มีความยินดีให้" แล้วพระองค์ก็ประทานเงินเป็นอันมากให้แก่พ่อค้าผู้นั้น ส่วนหญิงที่นำมาถวายนอกนั้นไม่โปรด ให้พ่อค้ากลับคืนไปทั้งสิ้น เมื่อพ่อค้ากราบทูลลาไปแล้ว สุลต่านมีรับสั่งให้เคอิ๊ดกาเบอร์หัวหน้าขันทีนำตัวฉันไปไว้ยังตำหนักหนึ่งต่างหาก หัวหน้าขันทีจึงได้นำมายังห้องๆหนึ่งซึ่งเป็นห้องประดับประดางดงามยิ่งกว่าห้องทั้งหลายที่มีอยู่ในพระราชวัง ฉันเข้าไปอยู่ในห้องนั้นไม่ช้าก็มีข้าหลวงแลสาวใช้ทั้งสาวแลแก่เข้ามา บ้างนำเอาเสื้อผ้าแพรพรรณอย่างดีๆแลโภชนาหารต่างๆเข้ามาให้ บางนางก็นำเอาพิณมาดีดขับร้องให้ฟังอย่างไพเราะ นางสาวใช้เหล่านี้ได้บอกแก่ฉันว่าสุลต่านมีรับสั่งให้มาปฏิบัติ

รับใช้อย่าให้อนาทรร้อนใจได้

ต่อมามิช้าสุลต่านก็เสด็จมาหา แลทรงแสดงพระทัยเสน่หาแก่ฉันโดยพระวาจาอันอ่อนหวานไพเราะ ฉันได้กราบทูลไปแต่ห้วนๆอย่างธรรมดาหญิงสาวที่ย่อมมีความละอาย แต่สุลต่านหาทรงกริ้วในวาจาอันกระด้างกระเดื่องของฉันไม่ กลับซ้ำมีความเสน่หายิ่งขึ้น

ในเวลาบัดนี้ฉันเป็นสุลตานี หรือมเหสีโปรดปรานของสุลต่าน นางห้ามที่เข้าใจแลทะนงตัวว่าเป็นคนสวยหวังให้สุลต่านโปรดปราน ก็พากันมีจิตริษยาแลพยายามหาอุบายกำจัดฉันเสียด้วยประการต่างๆมาถึง ๓ ปีแล้ว แต่ฉันระวังรักษาตัวไว้แข็งแรง พวกเหล่านั้นจึงไม่สามารถจะประทุษร้ายได้จนตราบเท่าทุกวันนี้ ความจริงถึงฉันจะได้มาอยู่ในพระราชวังก็ดีมิได้มีความพอใจเลย เพราะไม่มีความรักใคร่ในสุลต่านแม้แต่สักนิดเดียว ทั้งไม่เป็นคนที่ทะเยอทะยานมักใหญ่ใฝ่สูงนัก เว้นแต่ความต้องการอันเล็กน้อยที่จะหาอำนาจไว้คอยป้องกันพวกที่คิดร้ายเท่านั้น ข้อนี้เธอคงไม่ถือโทษเพราะเป็นธรรมเนียมของผู้หญิง

เมื่อพวกที่คิดริษยาทำร้ายฉันไม่สมหวังดังนี้ ทำให้ฉันรู้สึกพอใจยิ่งกว่าที่สุลต่านทรงอ่อนโยนเอาใจเสียอีก ความจริงจะเป็นด้วยบุพเพสันนิวาสแห่งเราทั้งสองได้ชักนำมาหรืออย่างไรไม่ทราบ บรรดาชายทั้งปวงซึ่งได้เคยเห็นฉันหามีจิตคิดรักไม่เลย พึ่งมาเกิดมีความพอใจในบุรุษก็มีแต่ตัวเธอนี้เป็นครั้งแรก”

เมื่อนางกล่าวคำสัตย์จริงเช่นนี้ ทำให้ข้าพเจ้าทวีความรักและความปลาบปลื้มดีใจยิ่งขึ้น แลให้สัญญาว่าจะมีความรักนางอยู่เสมอไปจนตราบเท่าชีวิตจะหาไม่ แลขอให้นางจงรับไมตรีไว้ด้วย เมื่อนางได้ฟังคำอ้อนวอนของข้าพเจ้า ก็ดูเหมือนจะมีจิตสงสาร แต่ว่าความหวังของข้าพเจ้านี้หาเป็นการตลอดเรียบร้อยไปได้ โดยเหตุที่ยังไม่สิ้นเคราะห์กรรม เพราะในขณะที่

นางดาดะเน กำลังฟังคำอ้อนวอนของข้าพเจ้าแลผายอยากจะตอบนั้น ได้ยินเสียงมีใครมาเคาะเรียกให้เปิดประตู ข้าพเจ้าแลนางดาดะเนต่างก็ตกใจ นางจึงกระซิบว่า "ตายจริง มีใครคิดร้ายนำความไปทูลสุลต่านเสียแล้ว บางทีจะเป็นสุลต่านเสด็จมาเองก็ไม่ทราบ"

ถ้าเชือกที่ข้าพเจ้าไต่ขึ้นมา ได้ห้อยอยู่ทางพระแกลในห้องที่อยู่นี้แล้ว ข้าพเจ้าก็พอจะไต่หนีไปได้สะดวก แต่นี่เชือกไปห้อยอยู่ทางที่สุลต่านเสด็จมา จึงไม่สามารถหนีไปได้เมื่อหมดหนทางลง ข้าพเจ้าจึงกรากเข้าไปซ่อนอยู่ใต้บัลลังก์ แล้วนางดาดะเนจึงไปเปิดประตูรับเสด็จ

เมื่อสุลต่านเสด็จเข้ามา มีสีพระพักตร์เผือดด้วยทรงพิโรธ แลมีพวกขันทีผิวดำถือดาบตามเสด็จมาด้วยหลายคน สุลต่านทรงกริ้วส่งพระสุรเสียงสนั่นว่า "อีหญิงเจ้ากรรม มึงซ่อนชู้ไว้ที่ไหน มีผู้เห็นเขาปีนหน้าต่างขึ้นมา แลเชือกที่มันใช้ไต่ขึ้นมาก็ยังอยู่ที่นั่น"

นางดาดะเนมิรู้ที่ว่าจะทูลตอบแก้ตัวประการใด เลยยืนตกตะลึงพูดไม่ออก แต่ยังพยายามทำกิริยาสงบโดยไม่มีความหวาดหวั่นตกใจ ถึงกระนั้นสีหน้ายังแสดงให้เห็นว่ามีพิรุธ "เฮ้ย! พวกเอ็งจงตรวจ ค้นหาตัวให้ได้" สุลต่านมีรับสั่งแก่พวกขันที "หาให้ทั่วอย่าให้อ้ายผู้ร้ายหนีได้"

พวกขันทีจึงลงมือเที่ยวค้นหาตัวข้าพเจ้าตามรับสั่ง ในไม่ช้าก็พบแลลากตัวถูลู่ถูกังออกมาจากใต้บัลลังก์ นำมาถวายสุลต่าน เมื่อสุลต่านทอดพระเนตรเห็นข้าพเจ้าก็ตรัสว่า "อ้ายชาติเดรัจฉานต่ำช้า ทำไมถึงกล้าหาญชาญชัยบังอาจเข้ามาถึงในนี้ ผู้หญิงทั้งหมดในนครไคโรไม่มีหรือ จึงกล้ามาทำการชั่วร้ายดูหมิ่นไม่ยำเกรงจนถึงในรั้วในวังของกู"

ข้าพเจ้ามีความตกใจไม่น้อยไปกว่านางดาดะเน แทบว่าจะสลบลงไปประทานโทษเถิด ถ้าท่านโดนเข้าเช่นข้าพเจ้าอย่างนี้ที่กรุงแบกแดดแล้ว ท่านก็จะได้เจอกับกาหลิบ แลจะทำให้ท่านตกใจไปไม่น้อยกว่าข้าพเจ้า

ในขณะที่ข้าพเจ้าถูกลากตัวออกมานี้ ข้าพเจ้าหมดสติพูดไม่ออก ได้แต่คุกเข่าทรุดตัวลงข้างสุลต่าน แลคอยท่าแต่จะถึงซึ่งความตายเท่านั้น สุลต่านถอดพระแสงดาบออกมาเงือดเงื้อขึ้นจะฟันข้าพเจ้า แต่ในทันใดนั้น มีหญิงชราผิวดำแดงกรากเข้ามาห้ามไว้แลทูลถามว่า "นี่พระองค์จะทำอะไร หาควรที่จะทรงประหารมันด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เองไม่ คนชนิดนี้ชั้นแต่ตายแล้วแลฝังไว้ในแผ่นดินก็ไม่มีประโยชน์ เพราะมันไม่มีความกลัวเกรงพระอาชญา ทั้งมิได้ซื่อตรงต่อพระองค์ด้วย ควรจะมีรับสั่งให้นำตัวมันทั้งสองไปทิ้งเสียที่แม่น้ำไนล์ให้เป็นเหยื่อแก่สัตว์น้ำจึงจะควร"

สุลต่านทรงเห็นด้วย จึงมีรับสั่งให้พวกขันทีจับข้าพเจ้าแลนางดาดะเนพาตัวไปโยนทิ้งลงในแม่น้ำไนล์ จากช่องหน้าต่างป้อมในพระราชวัง ตอนที่มีกำแพงติดอยู่ริมแม่น้ำ

แม้ว่าในขณะที่ข้าพเจ้าถูกพวกขันทีจับโยนลงในแม่น้ำ แลถึงจะมีความงงงวยไปก็ดี แต่ว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ว่ายน้ำได้คล่องแคล่ว จึงได้ว่ายข้ามฟากรอดมาถึงฝั่งอีกข้างหนึ่งได้ ครั้นหนีรอดอุทกภัยมาได้ ข้าพเจ้าก็นึกถึงแม่สาวสวยที่ต้องถูกพวกขันทีจับตัวโยนลงมาด้วย จึงได้หันกลับกระโดดลงไปในแม่น้ำอีก แลพยายามเที่ยวค้นคว้าหานางโดยเต็มกำลังเพราะด้วยความรักเลยลืมคิดถึงอันตรายที่จะมีมาสู่ตัว ในเวลานั้นเดือนมืดมากมองไม่เห็นอะไร ข้าพเจ้าว่ายตามน้ำมา ตาก็คอยมองดูว่าจะพบสตรีที่ข้าพเจ้าเป็นต้นเหตุทำให้ได้รับมหาภัยนี้หรือไม่ แต่ก็หาไม่พบ จนรู้สึกอ่อนกำลังลงจะพยายามค้นหาอีกต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องรักษาชีวิตว่ายกลับเข้าฝั่งอีก ข้าพเจ้าคาดว่าป่านนี้นางคงจะถึงแก่ความตายเสียในแม่น้ำแล้ว เพราะทั้งนี้ข้าพเจ้าเองเป็นผู้ก่อเหตุทำให้นางถึงแก่ชีวิต ข้าพเจ้าคร่ำครวญรำพันว่า "อนิจจาไม่ควรเลยที่จะมาหลงรักแม่ดาดะเน จนทำให้นางมาเสียชีวิตลงไปฉะนี้ โธ่! ไม่พอที่เลยที่จะมายังนครไคโร เพราะรู้ตัวอยู่แล้วว่าตนเป็นคนเคราะห์ร้าย

ซึ่งอาจจะพาให้ผู้อื่นเดือดร้อนไปด้วย ก็เมื่อรู้อยู่อย่างนี้แล้วทำไมจึงไปผูกสมัครรักใคร่กับหญิง ซึ่งมีรูปร่างงามเช่นนั้น" เมื่อมาบังเกิดความโทมนัสใจที่เป็นต้นเหตุทำให้นางได้รับผลร้าย ทั้งเห็นว่าจะอาศัยอยู่ต่อไปในกรุงไคโรก็จะมีอันตราย ข้าพเจ้าจึงออกจากพระนครเดินทางไปยังกรุงแบกแดด

เวลาล่วงมาได้หลายวัน ตกเวลาเย็นวันหนึ่งก็ลุถึงเชิงเขาซึ่งอยู่ภายนอกของเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง ข้าพเจ้าหยุดพักอยู่ข้างฝั่งลำธาร ตั้งใจว่าจะอาศัยนอนที่นี้สักราตรีหนึ่ง จึงเอนกายลงเหนือพื้นปฐพีโดยความเหน็ดเหนื่อยก็นอนหลับไป พอถึงเวลารุ่งเช้าตรู่ ข้าพเจ้าตกใจตื่นขึ้นด้วย ดูเหมือนได้ยินเสียงใครมาร้องครางอยู่ห่างจากข้าพเจ้าไปสองสามก้าว

ข้าพเจ้าก็เงี่ยหูฟัง ดูเหมือนเสียงที่ได้ยินมานี้เป็นเสียงหญิงที่ถูกใครทรมานทำร้าย ข้าพเจ้าจึงลุกขึ้นทันทีแล้วเดินตรงไปทางที่ได้ยินเสียงร้องแลเห็นชายคนหนึ่งดูเหมือนกำลังเอาจอบขุดหลุมอยู่ ข้าพเจ้าหลบตัวเข้าซ่อนอยู่ในสุมทุมคอยมองดู เห็นชายคนนั้นขุดหลุมเสร็จก็เอาสิ่งอะไรฝังลงจัดแจงกลบหลุมดีแล้วก็กลับไป ในขณะนั้นเป็นเวลาสว่างแจ้ง ข้าพเจ้าจึงเข้าไปดูเพื่ออยากจะรู้ว่า เป็นสิ่งใดที่เขานำมาฝังไว้ จัดแจงคุ้ยดินที่กลบหลุมขึ้น ก็พบกระสอบขนาดใหญ่ใบหนึ่งบรรจุอะไรไว้ โลหิตยังสดๆเปื้อนอยู่ ข้าพเจ้าแก้กระสอบออกดู เห็นมีหญิงสาวจวนเจียนจะสิ้นลมหายใจอยู่แล้ว เสื้อแสงที่มีอยู่ในกายตัวผู้หญิงคนนั้น แม้ว่าจะเปื้อนเปรอะโลหิตก็ดี แต่เป็นเครื่องบอกให้สังเกตได้ว่าไม่ใช่เป็นหญิงสาว "นี่อ้ายผู้ร้ายใจทมิฬที่ไหนหนอ" ข้าพเจ้าพูดออกมาด้วยความเคืองแลความสงสาร "อ้ายชาติใจยักษ์ใจมารอะไรเช่นนี้ช่างทำแก่ผู้หญิงได้ลงคอ ขอให้ผีสางเทวดาจงทำโทษมันเสียด้วยให้สาแก่ใจมัน"

ฝ่ายหญิงที่ข้าพเจ้าเข้าใจว่าไม่มีสติสลบอยู่ ได้ยินเสียงกล่าววาจาดังนั้น จึงพูดว่า "ท่านผู้มีใจบุญ ได้โปรดกรุณาช่วยฉันด้วยเถิด ขอน้ำให้

ฉันดื่มสักนิดหนึ่งเพราะกระหายเต็มที่เหลือทนแล้ว”

ข้าพเจ้าวิ่งไปยังธารน้ำพุทันที แลเอาผ้าโพกศีรษะชุบน้ำให้ชุ่มนำมาให้ ครั้นหญิงนั้นได้ดื่มน้ำแล้วก็ลืมตามองดู สักครู่หนึ่งจึงพูดออกมาว่า “นี่แน่ ท่านผู้มีคุณซึ่งช่วยชีวิตฉันให้รอดจากความตาย ได้โปรดคัดเลือดที่แผลฉันด้วยเถิด ฉันเชื่อแน่ว่าคงไม่ฉกรรจ์นัก นึกว่ากรุณาช่วยชีวิตไว้ด้วย คงจะได้สมนาคุณท่านจนสุดกำลัง”

ข้าพเจ้าจัดแจงฉีกผ้าโพกศีรษะ แลผ้าพันพุงมา พันแผลให้ แล้วหญิงคนนั้นพูดต่อไปว่า “ไหนๆท่านได้ช่วยชีวิตฉันแล้วอนุเคราะห์ให้ตลอด นำฉันไปในเมืองเพื่อรักษาตัวด้วยเถิด”

“แม่โฉมงาม” ข้าพเจ้าตอบ “ฉันเป็นคนต่างเมืองมา หารู้จักใครในเมืองนี้ไม่ ถ้ามีใครเขาถามว่าไปพาสตรีที่ป่วยมาจากไหนดังนี้ จะให้ฉันตอบประการใด?”

“บอกว่าฉันเป็นน้องสาวท่านก็แล้วกัน” นางตอบ “นอกนั้นท่านไม่ต้องวิตกอย่างไรอีก”

ข้าพเจ้าจึงให้หญิงคนนั้นเกาะหลังพาไปในเมือง ไปพักยังที่พักคนเดินทางแห่งหนึ่ง สั่งให้เขาจัดแจงที่นอนไว้สำหรับนาง แล้วข้าพเจ้าก็ไปตามหาแพทย์มาตรวจดูแผลแลรักษา แพทย์ได้บอกว่าแผลไม่สู้ฉกรรจ์นัก คงจะหายในไม่ช้า ความจริงเป็นเวลาเพียงภายในเดือนนั้นเอง แผลก็หายสนิท เมื่อนางรื้อไข้หายแล้ว ได้ขอให้ข้าพเจ้าหากระดาษแลน้ำหมึกมาให้ นางเขียนหนังสือฉบับหนึ่งส่งให้แก่ข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “ขอให้นำจดหมายนี้ไปที่ชุมนุมพวกพ่อค้า ถามหาคนที่ชื่อมาห์ยาร์ ถ้าพบตัวจงเอาจดหมายนี้ไปยื่นให้ เมื่อเขาให้สิ่งของอะไรท่านจงรับเอามาเถิด”

ข้าพเจ้าก็นำเอาจดหมายไปให้ชายที่ชื่อมาห์ยาร์ เขารับจดหมายไปอ่านอย่างตั้งอกตั้งใจเสร็จแล้ว ยกขึ้นจูบด้วยความเคารพ แลเก็บเอาไว้ใน

ผ้าโพกศีรษะ แล้วจึงหยิบเงินออกมาสองถุง มีเหรียญทองชิควินบรรจุอยู่เต็มแลส่งให้ข้าพเจ้ารับเงินสองถุงแล้วกลับมา ส่งเงินทั้งสองถุงให้แก่หญิงนั้นๆ จึงสั่งให้ข้าพเจ้าหาเช่าบ้านให้ ข้าพเจ้าก็ไปเช่าบ้านได้แห่งหนึ่งพากันไปพักอยู่ยังบ้านนั้น นางก็เขียนจดหมายให้ข้าพเจ้านำไปให้มาห์ยาร์อีก แลก็ได้รับเงินมาอีกสี่ถุง ข้าพเจ้าจึงไปเที่ยวซื้อสิ่งของ มีเสื้อผ้าเป็นต้นตามนางสั่ง เพื่อสำหรับมาใช้ กับให้ซื้อทาสมาด้วยสองสามคน

ข้าพเจ้าได้อยู่กับนางที่บ้านเช่านี้ อย่างฉันผู้ที่เป็นพี่ชายจริงๆ หาได้มีจิตกำหนัดรักใคร่นางไม่แต่สักขณะเดียว แม้ว่านางจะได้มีรูปโฉมสวยก็ดี เพราะข้าพเจ้ายังคงรักแลอาลัยนางดาดะเนอยู่ทุกขณะหายใจ แลไม่ปรารถนาจะรักใครที่ไหนอีก ความจริงอยากจะไปเสียจากหญิงคนนี้โดยเร็ว แต่เสียคำอ้อนวอนของนางขอให้อยู่เป็นเพื่อนไม่ได้ โดยนางพูดว่า "ขออย่าพึ่งไปก่อนเลย เพราะยังจะต้องอาศัยขอความช่วยเหลือท่านอยู่บ้างบางที แลในเวลาไม่ช้าหรอกฉันจะบอกให้ทราบว่าฉันคือใคร แลจะสมนาคุณท่านให้ถึงขนาด"

เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงอยู่กับนางต่อมา อยู่ด้วยความสงสารเสียอ้อนวอนไม่ได้เท่านั้น ข้าพเจ้าได้พยายามอยากจะทราบว่า เหตุไรนางจึงมีผู้ทำร้ายเอาไปฝังเสีย แต่ก็ไม่สามารถจะให้นางเล่าให้ฟังได้ ข้าพเจ้าได้เคยซักถามเรื่องราวของนางเป็นหลายครั้ง นางก็มิได้บอกเล่ากลับพูดกลบเกลื่อนปิดความเสีย

อยู่มาวันหนึ่ง นางส่งถุงเงินให้ข้าพเจ้าถุงหนึ่งแลพูดว่า "ขอให้ไปหาพ่อค้าคนหนึ่ง ชื่อนำมาห์ราน บอกว่าต้องการจะซื้อผ้าอย่างดีแลงามที่สุด เขาคงหยิบเอามาให้เลือกดูตามความพอใจ ท่านจงเลือกซื้อสักสองสามผืน แลให้เงินตามราคาที่เขาบอกอย่าต่อเป็นอันขาด ท่านจงแสดงกิริยาทำใจดีต่อเสมอ แล้วนำเอาผ้าที่ซื้อนั้นมาให้ฉัน"

ข้าพเจ้าก็ไปตามที่นางสั่ง แลเที่ยวตามหาที่อยู่ของพ่อค้านำมาห์ราน ได้มีผู้ชี้ให้ข้าพเจ้าเข้าไปในร้าน เห็นเขานั่งอยู่ในนั้น ดูรูปร่างชายคนนี้สะสวยมาก ผมหยิกละเอียด ดำเป็นมันขลับ ใส่ตุ้มหูเพชรแลแหวนเพชรทั้งเม็ดอยู่ปลายนิ้ว ข้าพเจ้าเข้าไปนั่งในร้านถามซื้อผ้าอย่างดี เขาก็นำเอามาให้ เลือกหลายชนิด ข้าพเจ้าเลือกได้ผ้าสามผืน แลนับเงินให้ตามราคาที่เขาบอก เมื่อซื้อได้เสร็จแล้วก็ลุกขึ้นลาโดยกิริยาอย่างสุภาพ ส่งผ้าให้แก่บ่าวถือตามมา

ต่อมาได้อีกสองวัน สตรีที่อยู่ด้วยกันกับข้าพเจ้าได้หยิบเงินให้อีกหนึ่งถุง สั่งให้ไปซื้อผ้าที่ร้านนำมาห์รานอีก นางพูดสั่งเพิ่มเติมกับข้าพเจ้าว่า "ขออย่าลืม เมื่อซื้ออย่าได้ต่อราคาเป็นอันขาด ถ้าเขาบอกราคาเท่าไรก็จงให้เงินเขาเท่านั้น"

พอนำมาห์รานพ่อค้าเห็นข้าพเจ้ามา แลรู้ว่าจะมาซื้อของอีก จึงนำเอาผ้าอย่างดีที่สุดที่มีอยู่ในร้านมาให้เลือก ข้าพเจ้าเลือกได้อย่างที่พอใจ ครั้นเขาบอกราคาข้าพเจ้าก็ส่งเงินให้ทั้งถุง บอกให้หยิบเงินในถุงตามแต่จะคิดเอา เขาแสดงกิริยายินดีในการที่ข้าพเจ้าเอื้อเฟื้อเช่นนี้

"ท่านที่นับถือ" เขาพูดกับข้าพเจ้า "ถ้าไม่รังเกียจ ขอเชิญท่านมารับประทานอาหารที่บ้าน เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ข้าพเจ้าด้วย"

"อ๋อ มิเป็นไร ยินดีเต็มใจจริงๆ" ข้าพเจ้าตอบ "ถ้าจะให้มาพรุ่งนี้ก็ได้"

พาณิชผู้นั้นแสดงความยินดีในการที่ข้าพเจ้าจะให้เกียรติยศแก่เขา

เมื่อกลับมาบ้าน ได้เล่าเรื่องให้แม่สาวเพื่อนรักทราบว่า บัดนี้นำมาห์รานได้เชิญข้าพเจ้าไปรับประทานอาหารที่บ้าน เมื่อนางได้ทราบความดังนี้ก็แสดงความดีใจเป็นอย่างยิ่ง และพูดว่า "ขอจงไปให้ได้แลเชิญเขามารับประทานอาหารที่บ้านเราบ้างในวันพรุ่งนี้ โดยบอกว่า เรามีความประสงค์จะตอบแทนให้เกียรติยศเขา ฉันจะคอยระวังจัดการรับเลี้ยงดูให้เต็มที่เอง"

ข้าพเจ้าไม่สามารถจะตีความออกมาได้ว่า เหตุไรนางจึงมีความยินดีเป็นหนักหนาในเรื่องนี้ แต่เชื่อแน่ว่านางคงมีความตั้งใจปรารถนาอะไรอย่างหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้ายังไม่ทราบ

รุ่งขึ้น ข้าพเจ้าก็ไปบ้านนายพาณิชผู้นั้นตามสัญญา เขารับรองเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด เมื่อรับประทานอาหารกันเสร็จแล้ว แลก่อนที่จะได้ลามา ข้าพเจ้าได้บอกตำบลที่อยู่ของข้าพเจ้า แลเชิญเขาให้มารับประทานอาหารที่บ้านในวันพรุ่งนี้ด้วย

รุ่งขึ้นเขาก็มาตามกำหนดนัด ได้รับประทานอาหาร แลเหล้าองุ่นอยู่ด้วยกันอย่างเบิกบานสำราญใจแต่สองคนเท่านั้น เพราะแม่สหายของข้าพเจ้าไม่ออกมารับประทานร่วมด้วย กลับมิหนำซ้ำหลบซ่อนหน้าเสียในเวลาที่รับประทานอย่างมิดชิด โดยเหตุที่นางได้สั่งให้ข้าพเจ้ารับเลี้ยงดูนายพาณิชผู้นี้อย่างเต็มที่ เพื่อถ่วงเวลามิให้ลากลับบ้านได้ในคืนวันนั้น ข้าพเจ้าจึงพยายามอ้อนวอนแลชวนให้เขาอยู่ที่นี่ก่อน เขาได้ลา จะกลับเป็นหลายครั้งแต่ก็เสียอ้อนวอนไม่ได้ จึงได้ตกลงเลี้ยงดูกันอย่างรื่นเริงอีกต่อไปจนถึงเวลาสองยาม

ครั้นแล้วข้าพเจ้าพาเขาไปนอนในห้องหนึ่งซึ่งได้จัดแจงเตรียมเอาไว้แล้วก็กลับไปนอนยังห้องข้าพเจ้า

เมื่อเข้านอนพองีบจวนจะหลับ แม่สหายข้าพเจ้าก็เข้ามาปลุก เห็นมือหนึ่งถือคบ มือหนึ่งถือมีด "นี่แน่ท่าน" นางพูด "เชิญลุกขึ้นมาดูแขกของท่าน ซึ่งในบัดนี้นอนตัวอาบไปด้วยโลหิตอยู่แล้ว"

ข้าพเจ้าได้ยินบอกดังนั้นก็ตกใจ ลุกขึ้นรีบจัดแจงแต่งตัวโดยเร็ว เดินตามนางมายังห้องนายพาณิชพักอยู่ พอเข้าไปถึงก็เห็นนายพาณิชคนนั้นนอนตายเสียแล้ว ข้าพเจ้าจึงร้องถามออกไปว่า "นี่อย่างไรกันแม่คนใจร้าย ทำไมคิดทำการชั่วช้าสามานย์เช่นนี้ เรื่องราวอย่างไรกัน จึงล่อลวงฉันให้

เป็นผู้นำชายคนนี้มาให้นางคิดทำร้าย?”

“นี่แน่ท่านต่างแดน” นางตอบ “อย่าพึ่งนึกโกรธฉันที่ได้ใช้ท่านเป็นผู้นำอ้ายนำมาห์รานคนนี้มาให้ฉันทำโทษมัน เพราะมันเป็นคนทรยศคิดคด ถ้าท่านรู้ความชั่วร้ายของมันแล้ว ก็จะรู้สึกหายสงสารมัน เพราะมันเป็นต้นเหตุที่ทำให้ฉันได้รับความทุกขเวทนาอย่างสาหัส ซึ่งฉันจะเล่าให้ท่านฟัง”

๓ นางในกระสอบ

นางได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังต่อไปว่า "ตัวฉันเป็นธิดาของเจ้าผู้ครองเมืองนี้ วันหนึ่งเมื่อฉันไปอาบน้ำ ซึ่งเป็นท่าสาธารณชน ได้พบอ้ายนำมาห์-รานคนนี้นั่งอยู่ในร้าน พอเห็นฉันมันก็บังเกิดความเสน่หารักใคร่ ไม่สามารถที่จะกลั้นความรักไว้ได้ จิตกระหวัดเห็นรูปของมันติดตาอยู่เสมอ

เมื่อรู้สึกว่าตนมีความรักใคร่ในตัวมัน ฉันก็พยายามจะห้ามใจเสียในตอนแรก โดยให้ระลึกคิดอยู่ว่าศักดิ์สกุลหาคู่เคียงกันไป แต่วิธีจะหักใจนั้นหาเป็นประโยชน์มิได้ กลับมีความรักขึ้นจนลืมเกียรติยศของตน ให้มีความกระวนกระวายเกิดเป็นโรครักขึ้นทุกทีจนป่วยลง ถ้าไม่ได้เพื่อนผู้หญิงของฉันคนหนึ่งที่คาดโรคในใจได้ดีกว่าแพทย์ที่มารักษาแล้ว ก็เห็นจะต้องตายด้วยโรครักเป็นแน่ สหายของฉันผู้นี้ได้ใช้อุบายเล้าโลมต่าง ๆจนทราบความในใจที่ได้บังเกิดมีขึ้นในตัวฉัน เขาสังเกตตามที่ฉันบอกเล่าได้ชัดว่า ฉันเป็นไข้ใจ เพราะรักอ้ายนำมาห์รานจริง ๆ จึงมีความเวทนาสงสาร ว่าจะช่วยบำบัดทุกข์ร้อนนี้ให้บรรเทาลง อยู่มาไม่ช้า ในคืนวันหนึ่ง สหายของฉันก็จัดแจงนำอ้ายนำมาห์รานปลอมตัวเป็นผู้หญิงเข้ามาในวัง มายังห้องของฉัน

ฉันมีความยินดีมากที่ได้พบพูดจากับมัน ซ้ำยิ่งมีความปลื้มใจที่ได้ฟังมันพูดว่า มันก็มีความยินดีที่ได้มีโอกาสเป็นโชควาสนาดังนี้

ฉันได้ซ่อนมันไว้ในตู้ที่ในห้องหลายเวลา แลสหายฉันคนนั้นจึงได้พามันกลับออกไป ต่อนั้นมามันก็ปลอมตัวเป็นผู้หญิงเข้ามาหาฉันอยู่เนือง ๆ

อยู่มาวันหนึ่ง ผลกรรมจะตามมาถึงจึงให้คิดจะไปหาอ้ายนำมาห์รานที่บ้านมันบ้าง แต่จะลอบไปไม่ให้มันรู้ตัว เพราะเชื่อแน่ว่ามันคงมีความดีใจเป็นอันมาก เพื่อจะให้มันเห็นใจว่ามีความรักจริง ๆ จึงได้อุตส่าห์มาหามันถึงบ้าน

ในเวลาคืนวันหนึ่ง ฉันก็ลอบออกจากวังไปคนเดียว เดินลัดไปทางลับที่รู้จักตรงไปบ้านมัน ฉันจำบ้านของมันได้แน่นอน ไม่ต้องเที่ยวหาลำบากกี่มากน้อย เพราะเมื่อเวลาไปอาบน้ำคราวนั้น จำตำบลที่อยู่ไว้มั่นเหมาะแล้ว เมื่อไปถึงบ้านมันฉันก็เคาะประตูเรียก มีคนใช้คนหนึ่งเปิดประตูออกมาถามว่า มาจากไหน มีธุระอะไร

ฉันบอกว่า ฉันเป็นผู้ที่อยู่ในเมืองนี้ แลต้องการอยากจะพบกับนำ-มาห์ราน

"เวลานี้นายท่านกำลังรับแขกผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง" คนใช้ตอบ "พรุ่งนี้จึงค่อยมาหาจะดีกว่า"

พอฉันได้ยินออกชื่อผู้หญิงคำเดียว ก็เกิดโมโหหึงขึ้นมาทันที ทนรั้งรออยู่อีกต่อไปไม่ไหวรีบผลุนผลันเข้าไปในบ้าน ตรงไปยังห้องที่เห็นมีแสงไฟจุดอยู่สว่างไสว เมื่อเข้าไปถึงในห้อง เห็นอ้ายนำมาห์รานกำลังนั่งโต๊ะรับ-ประทานอาหารอยู่กับหญิงสาวสวยคนหนึ่ง มันกำลังเคลียคลอรับประทานเครื่องดื่มแลร้องเพลงกันอย่างยั่วยวนใจ เมื่อฉันเห็นดังนี้ก็เหลืออดกลั้นจะนิ่งอยู่อีกต่อไปมิได้ กรากเข้าตบตีอีนางตัวการเสียยกใหญ่ ถ้ามันหนีไม่ทันฉันก็คงเอาชีวิตมันเสียแล้ว ฉันใช่จะตบตีแต่มันคนเดียว ถึงอ้ายนำมาห์ราน

ฉันก็ไม่ละมันเหมือนกัน

อ้ายนำมาห์รานหมดปัญญา ก็คุกเข่าลงขอโทษแลสาบานว่าจะไม่คิดคดแก่ฉันอีกต่อไป ฉันใจอ่อนเสียคำอ้อนวอนไม่ได้ มันจึงชวนให้รับประทานสุราด้วยกัน ครั้นมันเห็นว่าฉันเมาสุราไม่ได้สติ ก็เอามีดแทงฉันเสียหลายแห่งจนล้มลงไม่รู้สึกตัว มันเข้าใจว่าตายจึงได้ยกตัวฉันยัดใส่กระสอบ นำเอาไปฝังไว้ยังที่ซึ่งท่านได้เป็นผู้พบ ในขณะที่มันกำลังขุดหลุมจะฝังนั้น ฉันได้สติฟื้นขึ้นจึงร้องออกมาเป็นหลายครั้ง แต่อ้ายผู้ร้ายใจทมิฬหามีจิตคิดปรานีไม่กลับมีความยินดีจะฝังฉันเสียทั้งเป็น

ส่วนมาห์ยาร์พ่อค้าอีกคนหนึ่ง ซึ่งฉันใช้ให้ท่านถือหนังสือไปให้นั้นเป็นพ่อค้าเคยส่งของในวัง ฉันได้บอกเล่าเรื่องไปในหนังสือให้เขารู้ แลขอให้เขาส่งเงินมาให้ใช้บ้าง กับขอให้เขาปกปิดเรื่องเป็นความลับของฉันไว้จนกว่าฉันจะมีโอกาสแก้แค้นอ้ายนำมาห์รานได้ เรื่องราวของฉันเป็นอย่างนี้แหละท่าน ที่ฉันไม่ได้เล่าให้ทราบแต่แรก เพราะเกรงว่าท่านรู้เรื่องแล้วที่ไหนจะยอมพาอ้ายนำมาห์รานมาที่นี่ เพราะฉะนั้นการที่ฉันได้ทำลงไปแล้วนี้ท่านคงเห็นพ้องด้วย โดยเหตุที่ท่านก็เป็นผู้เกลียดชังคนที่มีใจทุจริตด้วยคนหนึ่ง ควรท่านต้องสรรเสริญฉัน ที่ได้แก้แค้นทำลายอ้ายนำมาห์รานชายใจคดเสียได้ รุ่งเช้าวันนี้ฉันจะได้พาท่านไปในวัง พระบิดาฉันเป็นผู้ที่โปรดปรานฉันมาก ถ้าฉันเข้าไปทูลรับสารภาพผิด ที่ได้ประพฤติล่วงเลยไปแล้ว ท่านก็คงยกโทษให้แลเชื่อแน่ว่าคงจะประทานรางวัลให้แก่ท่านถึงขนาด”

“อย่าเลยนาง” ข้าพเจ้าตอบ “ที่ได้ช่วยนางมาได้นี้ใช่ว่าจะมีความประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็หามิได้ แต่มาน้อยใจตรงที่ได้เป็นผู้สมรู้ร่วมคิดในเรื่องนี้โดยไม่รู้สึกตน ความจริงนางควรจะบอกให้ทราบเสียแต่แรก จะได้จัดการแก้แค้นแทนนางในสิ่งที่เป็นยุติธรรม เมื่อเช่นนี้ฉันก็จะมีความยินดีสู้ฝ่าอันตรายช่วยนางจริงๆ หาขัดได้ไม่”

"เป็นดังที่เล่ามานี้แหละท่าน ข้าพเจ้าจึงลาเจ้าหญิงนั่นมาเสีย มิไยดีต่อคำสัญญาที่นางว่าจะสมนาคุณ แม้ว่านางได้แก้แค้นทำลายชีวิตของนำ-มาห์รานได้ จะเป็นการควรอย่างไรก็ดี แต่มาเสียใจที่มีส่วนให้เขาต้องถึงแก่ความตายโดยใช่ธุระของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นจึงลานางออกจากเมืองที่มาอาศัยอยู่นี้ไปในเวลาก่อนเช้าตรู่ พบพวกพ่อค้าจะไปยังกรุงแบกแดด ตั้งพักอยู่ที่ชายทุ่ง ข้าพเจ้าขออาศัยไปด้วย เพราะตั้งใจอยู่แล้วว่าจะไปเมืองนั้น ข้าพเจ้าถึงกรุงแบกแดดโดยสวัสดิภาพ แต่ว่ามีอาการน่าทุเรศเต็มที เพราะไม่มีอะไรติดตัวมา นอกจากเหรียญทองซิควินที่เหลือมาเมื่อคราวนั้นเหรียญเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าเอาเงินที่มีติดตัวนี้ไปซื้อผลสาลี่หอมแลขนมบ้าง เครื่องหอมแลดอกไม้บ้าง นำไปขาย ณ ตลาดแห่งหนึ่ง ซึ่งมีพวกผู้ดีมาประชุมรับประทานเครื่องดื่มกันอยู่ที่นั่น ข้าพเจ้านำเอาของที่ซื้อมาไปเที่ยวขายแก่ท่านเหล่านั้น มีกำไรบ้างเล็กน้อย พอเป็นกำลังเลี้ยงชีพสบายขึ้นได้หน่อย

อยู่มาวันหนึ่ง กำลังข้าพเจ้าเอาดอกไม้ไปขายที่ตลาดตามเคย ได้เห็นชายชราคนหนึ่งนั่งอยู่ข้างมุมห้อง ซึ่งข้าพเจ้าหาได้เอาดอกไม้ไปยื่นขายให้ไม่ ชายชราเมื่อไม่เห็นข้าพเจ้านำเอาดอกไม้มาขายให้แก่ตน จึงร้องเรียกว่า "พ่อคนนั้น ทำไมจึงไม่นำเอาของมาขายเราเหมือนกับคนอื่นบ้าง หรือเห็นว่าเราไม่สมควรจะซื้อ หรือกลัวว่าไม่มีเงิน"

"ฉันต้องขอประทานโทษท่าน" ข้าพเจ้าตอบ "เป็นความสัตย์แท้ๆ ไม่ทันสังเกตเห็นท่าน ขอเชิญหยิบเอาเถอะ ฉันหาคิดราคาไม่" แล้วข้าพเจ้าก็ยื่นตะกร้าให้ แกหยิบผลสาลี่หอมขึ้นมาจากตะกร้าผลหนึ่ง แล้วบอกให้นั่งลงใกล้แก ข้าพเจ้าก็ทำตาม แกได้ซักไซ้ไล่เลียงข้าพเจ้าต่าง ๆจนนับไม่ถ้วน เช่น ข้าพเจ้าคือใคร ชื่ออะไรเป็นต้น

"ขอโทษเถิดท่าน" ข้าพเจ้าพูดถอนใจ "ฉันไม่สามารถจะบอกให้

ทราบได้ เพราะถ้าบอกขึ้นก็เท่ากับสะกิดแผลเดิมที่จวนจะหายอยู่แล้วให้กลับเป็นพิษขึ้น”

ถ้อยคำที่ข้าพเจ้าพูดนี้ จะเป็นโดยน้ำเสียงที่พูดก็ไม่ทราบ จึงทำให้ชายชราผู้นั้นเกรงใจไม่กล้าซักถามต่อไป แลชักพูดเรื่องอื่นๆเสีย เมื่อพูดกันอยู่นานพอสมควรกับเวลาแล้ว แกก็ลุกขึ้นกลับไป แลหยิบเอาเงินออกมาจากถุงส่งให้ข้าพเจ้าเป็นเงิน ๑๐ เหรียญทองซิควิน

ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจที่เห็นแกมีความเอื้อเฟื้อมาก คนที่นับว่าเป็นคนโตซึ่งข้าพเจ้าเคยนำเอาของไปขายยังไม่เคยให้เงินค่าของที่ซื้อไว้มากกว่าเหรียญขึ้นไป เพราะฉะนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าคาดไม่ถูกว่าชายชราผู้นี้เป็นคนชนิดไร รุ่งขึ้นเมื่อข้าพเจ้านำของไปขายที่ตลาดตามเคย ก็ได้พบชายชราคนนั้นอีก คราวนี้ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ได้เห็นแกก่อน แลนำเอาของไปขายทันทีก่อนขายให้ใครๆหมด แกหยิบเครื่องหอมที่ในตะกร้าขึ้นมาอย่างหนึ่ง แลบอกให้นั่งลงอีก ข้าพเจ้าก็ทำตาม คราวนี้แกเร้าขอให้เล่าประวัติให้ฟังจนข้าพเจ้าเกรงใจขัดไม่ได้ จึงได้เล่าเรื่องราวของข้าพเจ้าให้ฟังจนละเอียดหาได้ปิดบังข้อหนึ่งข้อใดไม่ เมื่อแกได้ฟังเสร็จแล้วก็พูดว่า “บิดาของเจ้าเราก็รู้จัก เพราะเราเป็นพ่อค้าอยู่ที่เมืองบาสโซราเหมือนกัน เราเป็นผู้ไร้บุตรแลหมดหวังว่าจะมีได้ เพราะมีอายุชราลงเสียแล้ว เหตุฉะนี้เห็นว่าตัวเจ้ามาเป็นบุตรบุญธรรมเราเถอะ ต่อไปเจ้าไม่ต้องมีความวิตกทุกข์ร้อนอะไรเหมือนดังก่อนอีก เจ้าจะได้บิดาที่มีทรัพย์สมบัติมากยิ่งกว่าอับเดลาซีสบิดาของเจ้าแลจะมีความรักเลี้ยงดูมิให้น้อยไปกว่า”

ข้าพเจ้าแสดงวาจาขอบคุณท่านผู้เฒ่า ที่มีความกรุณารับเลี้ยงเป็นบุตร ครั้นได้เวลาที่ท่านจะกลับไป ข้าพเจ้าก็ตามไปด้วย ท่านรับสั่งให้โยนทิ้งตะกร้าที่ขายของเสีย แลพาข้าพเจ้าไปในบ้านใหญ่บ้านหนึ่งซึ่งท่านเช่าไว้ ท่านมอบห้องให้อยู่ห้องหนึ่ง แลให้มีทาสไว้ใช้สอยด้วย ทาสเหล่านี้ได้นำ

เสื้อผ้าอย่างดีมีราคามาให้เปลี่ยนตามที่บิดาเลี้ยงข้าพเจ้าได้สั่ง คิด ๆ ดูรู้สึกว่าได้รับความสุขเหมือนเช่นอับเดลาซีสผู้เป็นบิดาข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ แลดูเหมือนลืมว่ายังไม่เคยได้ตกทุกข์ได้ยากอะไรเลย

เมื่อท่านบิดาเลี้ยงจัดแจงขายสินค้าที่นำมาจำหน่ายยังกรุงแบกแดดเสร็จแล้ว จึงพาตัวข้าพเจ้าไปเมืองบาสโซรา บรรดาเพื่อนฝูงของข้าพเจ้าที่ในเมืองบาสโซราเมื่อได้ทราบว่าท่านพาณิชซึ่งนับว่าเป็นคนมั่งมีที่สุดในเมืองนั้น ได้รับข้าพเจ้ากลับมาเลี้ยงเป็นบุตร ต่างก็มีความประหลาดใจหาน้อยไม่ เพราะไม่คาดว่าจะพบข้าพเจ้ากลับมาอีก ข้าพเจ้าได้เอาใจใส่ทำให้ถูกใจบิดาเลี้ยงอยู่เสมอ จนทำให้ท่านเห็นใจ แลเกิดมีความกรุณายิ่งขึ้น

ท่านเคยมักพูดกับข้าพเจ้าเสมอว่า "อาบุลกาเซม ลูกรัก พ่อรู้สึกยินดีที่ได้ไปพบและพาตัวเจ้ามาจากกรุงแบกแดด แลเจ้าก็ได้ประพฤติตนเรียบร้อย สมกับที่ได้รับเจ้ามาเป็นบุตรบุญธรรม"

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังดังนี้ ยิ่งรู้สึกรักใคร่ท่านมากขึ้น พยายามประพฤติตนให้เป็นที่ถูกใจ จนเต็มความสามารถ หาได้ไปเที่ยวเตร่คบเพื่อนฝูงอย่างธรรมดาเด็กหนุ่มไม่ อยู่แต่ในบ้านคอยเอาใจใส่ปรนนิบัติท่านเป็นนิตย์มิได้ห่างไกล จนมาวันหนึ่งท่านป่วยหนักลงเหลือมือแพทย์ที่จะเยียวยา เมื่อท่านเห็นว่าจะครองชีวิตอยู่ไปไม่ได้อีกกี่มากน้อยแล้ว จึงสั่งให้คนอื่นออกไปข้างนอกให้หมด แลเรียกข้าพเจ้าเข้ามาสั่งว่า "ลูกเอ๋ย! บัดนี้ถึงการแล้วที่พ่อจะบอกความลับอย่างสำคัญไว้ให้รู้ ถ้าพ่อมีทรัพย์สมบัติเพียงบ้านที่อยู่กับบรรดาพัสดุสิ่งของทั้งปวงที่ลูกเห็นปรากฏอยู่นี้ ก็เป็นแต่ทรัพย์พอให้ลูกมั่งมีได้อย่างธรรมดาเท่านั้น บรรดาทรัพย์สมบัติที่พ่อหาได้โดยทางค้าขายสะสมเอาไว้ ถึงแม้ว่าจะเป็นจำนวนมากมายอยู่ก็ดี ถ้าจะไปเปรียบกับขุมทรัพย์ที่ยังไม่ได้เปิดเผย ซึ่งมีอยู่ในบ้านนี้ แลที่พ่อต้องการให้แก่เจ้าก็ผิดกันไกลมาก ขุมทรัพย์ที่พ่อได้บอกนี้มีอยู่ช้านานเท่าไร เป็นของใคร แลเหตุไร

จึงมาอยู่ยังที่นี้ พ่อบอกให้ไม่ได้ เพราะพ่อเองก็ไม่รู้ เป็นแต่ได้ทราบว่าปู่ได้มอบขุมทรัพย์นี้ให้แก่พ่อของเรา เมื่อเวลาก่อนหน้าที่จะสิ้นชีพไปได้สองสามวัน แลพ่อของเราก็ได้มอบให้แก่เรา ดุจเดียวกัน

แต่พ่อขอเตือนสติเจ้าไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องจำใส่ใจไว้ คือตัวเจ้าเป็นคนที่มีใจกว้างขวางไม่เสียดมเสียดายอะไร เจ้ามั่งมีขึ้นดังนี้ ก็จะมีจิตเหไปตามที่ตนชอบจับจ่ายใช้สอยเสียอย่างฟุ่มเฟือย เลี้ยงดูปรนเปรอแขกที่มาต่างเมืองเสียอย่างอุดม แลแถมของกำนัลต่างๆจนเหลือล้น ใครมาขออะไรก็ไม่ขัดเพื่อน

ประพฤติเป็นคนใจกว้างขวางได้อย่างนี้ก็เป็นการดีอยู่ดอก แต่ถ้าหลงระเริงไปภัยจะมีมาถึงตัว เพราะเมื่อเจ้าอยู่กินอย่างฟุ่มเฟือยใหญ่โตดังนี้ จะเป็นเหตุทำให้เจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา หรือเสนาบดีที่โลภลาภ บังเกิดความสงสัย เข้าใจว่า เจ้าคงมีขุมทรัพย์ซ่อนไว้ที่ไหนแห่งหนึ่ง เมื่อเป็นดังนี้ พวกเหล่านั้นจะพยายามสืบหาขุมทรัพย์เหล่านี้แลแย่งเอาจากเจ้าไป ถ้าเจ้าจะป้องกันไม่ให้เกิดมีผลร้ายขึ้นแล้ว ก็จงประพฤติตามอย่างที่พ่อได้ประพฤติอยู่เดี๋ยวนี้ คือพ่อได้ประพฤติตามอย่างท่านผู้ใหญ่ที่ล่วงลับไปแล้ว โดยทำการค้าขายแลใช้จ่ายจากขุมทรัพย์นี้ โดยมิได้โอ้อวดใครให้รู้ว่ามั่งมีจนเหลือล้น จนทำให้ใครๆเกิดความประหลาดใจสงสัยได้"

ข้าพเจ้าให้สัญญาแก่บิดาเลี้ยงว่า จะประพฤติตามที่ท่านได้สั่งไว้ทุกประการ ท่านจึงได้บอกที่ขุมทรัพย์นั้นให้ แลซ้ำได้บอกให้ทราบอีกว่า ขุมทรัพย์นี้ถึงจะคาดคะเนว่ามากมายก่ายกองเท่าโน้นเท่านี้ก็ดี ก็ยังไม่มากเท่ากับของจริงที่มีอยู่

ครั้นท่านได้ล่วงลับไปแล้ว ข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้รับมรดกแต่ผู้เดียวจัดการทำศพสมนาคุณเป็นครั้งที่สุด จัดการเรื่องทรัพย์ศฤงคารเคหะสถานทั้งปวงนี้เรียบร้อยดีแล้วจึงไปดูขุมทรัพย์ ข้าพเจ้าจะขอบอกให้ท่านทราบตามจริงว่า

ขุมทรัพย์ที่ได้ไปเห็นมานี้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจมาก โดยคาดคะเนว่าจะใช้จ่ายเท่าไรก็มิรู้จักหมดสิ้น ความจริงถ้าข้าพเจ้าจะมีชีวิตยืนนานกว่าคนทั้งหลาย ถึงจะใช้จ่ายให้มากเท่าไรก็เห็นจะไม่หมด

ข้าพเจ้าเลยลืมคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้ กลับใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ว่าใครที่ในเมืองบาสโซราที่จะไม่ได้รับความเอื้อเฟื้อจากข้าพเจ้าเป็นไม่มี เพราะเห็นว่าเมื่อตนมีทรัพย์ไว้เป็นก่ายกอง ถ้าไม่จับต้องเอาไปใช้จ่ายแล้วจะมีเอาไว้ทำไม ที่ถูกข้าพเจ้าคิดเห็นว่า ควรเอาไปใช้เป็นประโยชน์ โดยช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้ที่ได้ทุกข์ รับรองเลี้ยงดูคนต่างเมืองมาให้ถึงขนาดแลอยู่กินให้อุดม

เมื่อใครเห็นข้าพเจ้าประพฤติดังนี้ ในชั้นต้นต่างเข้าใจว่า ข้าพเจ้าคงผลาญทรัพย์ทำตนยากไร้เป็นครั้งที่สองอีก พากันพูดว่า "ถ้าอาบุลกาเซมใช้จ่ายเช่นนี้ต่อไปให้ได้ราชทรัพย์ของมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นใหญ่ในโลกมา ก็คงจะทำลายเสียไม่เหลือ" บรรดาผู้ที่คาดว่าจะได้เห็นข้าพเจ้าได้รับความลำบากยากแค้นโดยรวดเร็ว ด้วยความสุรุ่ยสุร่ายนี้ เมื่อเห็นข้าพเจ้าจับจ่ายใช้สอยทวีมากขึ้นเป็นลำดับผิดคาดหมาย ต่างก็ประหลาดใจหาน้อยไม่ ไม่สามารถจะทราบได้ว่าข้าพเจ้าเอาทรัพย์ที่ไหนมาใช้จ่ายได้มากมายถึงเพียงนี้

เมื่อข้าพเจ้าได้ทำตนเป็นคนมั่งมีเช่นนี้ ในไม่ช้าก็เกิดมีคนคิดริษยาดังที่ท่านบิดาเลี้ยงได้ทำนายไว้ มีข่าวเล่าลือกันทั่วเมืองว่า ข้าพเจ้าได้พบขุมทรัพย์ แลทำให้ผู้ที่มีความกระหายอยากมั่งมีทะเยอทะยานไปตามกัน ในทีแรกก็มีนายตำรวจนครบาลมาหาและพูดว่า "ฉันเป็นเจ้าพนักงานตำรวจนครบาล มานี่มีความประสงค์จะมาไต่สวนว่าท่านได้ทรัพย์ที่ไหนมา จึงสามารถใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยใหญ่โตถึงเพียงนี้"

ข้าพเจ้าตกใจพูดไม่ออก เมื่อได้ยินเขาถาม เขาสังเกตเห็นกิริยาข้าพเจ้ามีพิรุธ จึงคาดว่าข่าวที่ลือกันว่าได้พบขุมทรัพย์นั้นคงมีมูลจริง แต่

เขาหาได้คาดคั้นถามหาขุมทรัพย์ไม่ กลับพูดกับข้าพเจ้าต่อไปว่า "ท่านอาบุลกาเซม ที่ฉันมาคราวนี้ มาตามหน้าที่ราชการ ถ้าท่านแบ่งปันทรัพย์ให้เป็นที่พอใจฉันบ้าง ฉันก็จะไม่รบกวนท่านแลจะกลับไปเสีย"

"ท่านจะต้องการสักเท่าไร?" ข้าพเจ้าถามเขา

"ถ้ากรุณาได้วันละ ๑๐ เหรียญทองก็พอ" เขาตอบ

ข้าพเจ้าจึงพูดกับเขาว่า "เท่านั้นเห็นจะไม่พอกระมัง เอาเถอะ... ฉันจะให้วันละ ๑๐๐ เหรียญ จะมารับทุกวันหรือทุกเดือนก็ได้ไม่มีข้อรังเกียจ คนต้นกุญแจจะจ่ายให้ท่านทุกเมื่อไปไม่ให้ขาด"

เมื่อนายตำรวจนครบาลได้ยินดังนี้ ก็แสดงความปลาบปลื้มดีใจเป็นที่สุดแลพูดว่า "ท่านอาบุลกาเซม ฉันขออำนวยพรให้ท่านได้พบขุมทรัพย์อีกตั้งพันขุม แลจงได้รับความสุขยิ่งๆขึ้นไป ฉันจะไม่มารบกวนซักไซ้ไล่เลียงท่านด้วยเรื่องขุมทรัพย์อีกต่อไป"

เขารับเงินล่วงหน้าจากข้าพเจ้าไปเป็นจำนวนอันมาก แล้วก็ลากลับอยู่มาไม่ช้าวิเซียอาบุลฟาตาวาสจี ใช้ให้คนมาตามตัวข้าพเจ้าไปหา ข้าพเจ้าก็ไป เมื่อเข้าไปอยู่ในห้องสองต่อสองแล้ว วิเซียอาบุลฟาตาวาสจีพูดว่า "นี่แน่เจ้าหนุ่มน้อย เราได้ทราบว่าพบขุมทรัพย์หรือ รู้ไหมว่าถ้าใครได้ขุมทรัพย์จะต้องแบ่งห้าส่วน ซักเป็นภาคหลวงเสียส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้น จะต้องนำทรัพย์ภาคนั้นไปถวายแก่พระเจ้าแผ่นดิน เหลือนอกนั้นอีกสี่ส่วนแกจะได้ครอบครองเป็นสุขต่อไป"

ข้าพเจ้าตอบวิเซียว่า "จริงอยู่ที่ข้าพเจ้าได้พบขุมทรัพย์ แต่ข้าพเจ้าขอสาบานเป็นเด็ดขาดต่อพระผู้เป็นเจ้าซึ่งได้สร้างตัวท่านแลข้าพเจ้ามา ว่าจะไม่บอกตำแหน่งขุมทรัพย์นี้ให้ใครทราบเป็นอันขาด ถึงว่าตนจะต้องถูกทรมานทำโทษอย่างสาหัสตัดเนื้อออกเป็นชิ้นๆก็บอกให้ไม่ได้ ถ้าท่านไม่มีความรังเกียจแล้ว ข้าพเจ้าจะขอนำมากราบเท้าท่านวันละ ๑๐๐๐ เหรียญทอง

เสมอไปทุกวัน แต่ขอท่านอย่ามารบกวนข้าพเจ้าอีกต่อไป”

ส่วนวิเซียอาบุลฟาตาวาสจีเป็นคนมีสันดานโลภลาภ เหมือนกับนายตำรวจนครบาล จึงได้ส่งคนสนิทของเขามารับเงินล่วงหน้าจากคนต้นกุญแจของข้าพเจ้าไป ๓๐,๐๐๐ เหรียญทองในเดือนแรก

เมื่อวิเซียผู้นี้ได้รับเงินไปแล้ว ก็มีความเกรงว่านานไปการทั้งนี้จะแตกความทราบถึงเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราจะมีโทษแก่ตัว จึงได้จัดแจงรีบไปทูลเสียก่อน เมื่อเจ้าผู้ครองเมืองได้สดับคำที่วิเซียได้ทูลนี้ ก็ใคร่จะทรงไต่สวนเรื่องนี้ดู จึงมีรับสั่งให้ไปตามตัวข้าพเจ้าเข้ามาเฝ้า

เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปถึง ได้เห็นพระองค์ทรงยิ้มย่อง แลตรัสกับข้าพเจ้าว่า “นี่แน่เจ้าหนุ่ม เหตุไรเจ้าจึงไม่บอกเรื่องขุมทรัพย์ของเจ้าให้เรารู้ หรือมีความกลัวว่าเราจะแย่งเอาไปจากเจ้าโดยอยุติธรรม อย่างนั้นหรือ?”

ข้าพเจ้าทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระเจริญ พระอาชญาไม่พ้นเกล้า เรื่องขุมทรัพย์นี้ข้าพเจ้าจะกราบทูลให้ทรงทราบตำแหน่งมิได้เลย ถึงว่าข้าพเจ้าจะต้องได้รับพระอาชญาอุกฤษฏ์โทษ แล่เนื้อเถือหนัง นาบด้วยเหล็กลุกเป็นเปลวไฟ ก็หากราบทูลตำแหน่งที่ขุมทรัพย์ไม่ แต่เมื่อจะต้องพระประสงค์ทรัพย์วันละ ๒,๐๐๐ เหรียญทองทุกๆวันไปแล้ว ข้าพเจ้ามีความยินดีขอถวาย ถ้าพระองค์ไม่พอพระทัย แลจะทรงทำโทษข้าพเจ้าให้ถึงซึ่งชีวิตก็ดี ข้าพเจ้าก็หามีความอาลัยแก่ชีวิตไม่ ยอมรับพระอาชญาสุดแล้วแต่จะโปรด”

เมื่อเจ้าผู้ครองเมืองได้สดับคำที่ข้าพเจ้าทูล ก็หันพระพักตร์ไปตรัสหารือกับวิเซีย

วิเซียจึงทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ ตามจำนวนที่ชายคนนี้ขอถวาย ข้าพเจ้าเห็นมากมายเท่ากับได้พบขุมทรัพย์เหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอพระองค์ทรงอนุญาตให้เขากลับไป แต่อย่าให้เสียสัตย์ที่เขาได้สัญญาไว้”

เจ้าผู้ครองเมืองก็เห็นชอบด้วยตามที่วิเซียได้ทูล แล้วก็แสดงกิริยาเป็นที่สนิทสนมแก่ข้าพเจ้าเป็นอันมาก จำเดิมแต่นั้นมา ข้าพเจ้าก็ได้นำเงินไปถวายเจ้าผู้ครองเมือง แลให้แก่วิเซีย แลนายตำรวจนครบาลตามที่สัญญาไว้ทุกปีไป รวมเป็นเงินเบ็ดเสร็จนับด้วยหนึ่งล้านหกหมื่นเหรียญทอง

"เรื่องราวดังนี้แหละ ที่ท่านต้องการอยากจะทราบ เพราะฉะนั้นเมื่อได้ฟังเรื่องของข้าพเจ้าแล้ว ท่านก็คงหมดความประหลาดใจในสิ่งของที่ได้ให้แก่ท่านไป แลที่ท่านได้เห็นอยู่ ณ ที่นี้"

เมื่ออาบุลกาเซมได้เล่าเรื่องราวของตนจบลงแล้ว กาหลิบก็บังเกิดความทะเยอทะยานอยากใคร่ทอดพระเนตรเห็นขุมทรัพย์นั้น พระองค์จึงได้ตรัสว่า "ที่ท่านได้เล่าให้ฟังเมื่อกี้นี้ ฉันยังรู้สึกลังเลใจอยู่ว่าขุมทรัพย์ที่จะใช้สอยมากเท่าไรมิรู้จักหมดสิ้นยังจะมีจริงอยู่ในโลกนี้เชียวหรือ? ฉันยังไม่เชื่อน่ะ ถ้าฉันไม่มีความเกรงใจแล้วก็จะขอดูขุมทรัพย์ของท่าน แลให้สัตย์สาบานว่า ถ้าได้เห็นขุมทรัพย์จริงดังที่เล่าให้ฟัง ฉันจะไม่เปิดเผยให้ใครรู้เป็นอันขาด"

เมื่ออาบุลกาเซมได้ยินดังนี้ ดูเหมือนจะแสดงกิริยาเดือดร้อนไม่พอใจจึงพูดว่า "ข้าพเจ้ามีความเสียใจ ที่ท่านอยากจะดูขุมทรัพย์อันเป็นสิ่งที่หวงแหนของข้าพเจ้า เมื่ออยากดูแล้วก็ขัดไม่ได้ แต่ท่านจะต้องปฏิบัติตามคำที่ข้าพเจ้าจะต้องร้องขอ ซึ่งเกรงว่าท่านจะมีความรังเกียจไม่พอใจ"

"ข้อนั้นมิเป็นไร" กาหลิบตรัสตอบ "จะให้ฉันต้องปฏิบัติเป็นประการใดก็ตาม ยอมทั้งสิ้น"

อาบุลกาเซมจึงพูดว่า "ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าจะต้องขอปิดตา แลผูกมือท่าน ..จะต้องไม่สวมหมวกไปด้วย ข้าพเจ้าจะขอถือดาบคุมคอยระวังท่าน ถ้าประพฤติฝ่าฝืนข้อที่ได้สัญญาไว้ก็จะต้องประหารชีวิตท่านเสียทันที ข้าพเจ้าทราบอยู่ดีๆว่าไม่ควรที่จะยอมให้ท่านดูตามที่ร้องขอ แต่เชื่อในความ

สัญญาของท่านว่าจะไม่เสียสัตย์ กับอีกประการหนึ่ง เป็นความตั้งใจของข้าพเจ้าที่ไม่อยากให้แขกที่มาหา ไม่ได้รับความพอใจจนเต็มที่"

"ถ้าเช่นนั้น ขอให้ท่านจงจัดการให้ฉันสมความปรารถนาด้วยเถิด" กาหลิบตรัส

"ที่ท่านมีความประสงค์อยากจะดูขุมทรัพย์ในขณะนี้ยังไม่ได้" อาบุล-กาเซมตอบ "ท่านจะต้องนอนค้างอยู่ที่นี่ก่อน พอบ่าวไพร่นอนเงียบเชียบดีแล้ว ข้าพเจ้าจะไปตามท่านที่ห้อง แลนำท่านไปดู"

พูดแล้วอาบุลกาเซมจึงสั่งให้บ่าวนำเอาเทียนติดจงกลทองคำเข้ามาเป็นอันมาก แลนำกาหลิบไปยังห้องงดงามห้องหนึ่ง แล้วอาบุลกาเซมก็กลับไป ฝ่ายพวกบ่าวไพร่จึงจัดแจงช่วยกาหลิบถอดฉลองพระองค์แลผลัดพระภูษา เชิญเสด็จให้เข้าบรรทมเสร็จแล้วจุดเทียนวางไว้ข้างพระที่เล่มหนึ่ง แลปลายพระที่เล่มหนึ่ง เทียนนี้ทำด้วยขี้ผึ้งผสมเครื่องหอม เพราะฉะนั้นจึงส่งกลิ่นหอมตลบไปทั้งห้อง

กาหลิบหาได้บรรทมหลับไม่ เพราะพระองค์ทรงกระวนกระวายตั้งพระทัยคอยอาบุลกาเซมอยู่ พอตกเวลาเที่ยงคืน อาบุลกาเซมก็เข้ามายังห้องที่กาหลิบบรรทม พูดว่า "ท่าน บัดนี้เงียบสงัดดีแล้ว คนในบ้านหลับหมด เพราะฉะนั้นเป็นโอกาสที่จะพาท่านไปให้เห็นขุมทรัพย์ได้ แต่ท่านจะต้องปฏิบัติตามข้อสัญญาที่ได้บอกให้ท่านทราบไว้แล้ว"

"ถ้าอย่างนั้นไปซิ" กาหลิบตรัส เสด็จจากที่บรรทมทันที "ฉันเตรียมตัวเสร็จแล้ว แลขอให้สัตย์สาบานต่อพระผู้เป็นเจ้าบนสวรรค์ ว่าจะไม่ประพฤติฝ่าฝืนดังที่ได้ให้สัญญาไว้ทุกประการ"

อาบุลกาเซมจึงจัดแจงช่วยกาหลิบแต่งพระองค์ แล้วเอาผ้าผูกพระ-เนตรเสีย พลางพูดว่า "ข้าพเจ้ามีความเสียใจที่จำเป็นต้องทำแก่ท่านเป็นประการฉะนี้ แท้จริงกิริยามารยาทของท่านก็แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ข้าพเจ้า

ไว้ใจได้”

“ที่ท่านได้ทำดังนี้ก็ควรอยู่แล้ว ฉันหามีความรังเกียจไม่” กาหลิบตรัส

อาบุลกาเซมจึงนำพระองค์ลงบันไดแห่งหนึ่งออกไปยังสวนอันกว้างขวางแล้วเดินลดเลี้ยวไปอีกมาก ถึงที่ซึ่งมีขุมทรัพย์ซ่อนอยู่ ขุมทรัพย์นี้อยู่ใต้ดินเป็นอุโมงค์ ตอนแรกเป็นทางยาวลาดลึกลงไปใต้ดินแลมืดมาก สุดทางนี้ถึงห้องใหญ่โตห้องหนึ่ง มีดวงมณีฉายแสงสว่างไสวไปทั่วทั้งห้อง เมื่อไปถึงห้องนี้อาบุลกาเซมจึงเปลื้องผ้าที่ปิดพระเนตรออก กาหลิบทอดพระเนตรเห็นบรรดาสิ่งของที่มีค่าอยู่ในห้องนั้นได้ทั่ว ซึ่งทำให้พระองค์ประหลาดพระทัยหาน้อยไม่

ตรงกลางห้องมีอ่างศิลาขาว ถ้าจะวัดโดยรอบประมาณยาว ๗ วา ๒ ศอก มีก้อนทองคำก้อนใหญ่ๆวางอยู่ในอ่างนั้นเต็ม ตามรอบอ่างศิลานี้มีเสาทองคำปักอยู่ ๑๒ เสาๆหนึ่งก็มีรูปทำด้วยมณีอันมีค่า ด้วยฝีมืออันประณีตน่าชม

อาบุลกาเซมนำกาหลิบไปยังปากอ่าว แลพูดว่า “อย่างนี้โดยลึกถึง ๔ วา ๒ ศอก เชิญท่านดูก้อนทองคำที่มีอยู่ในนั้น ท่านจะเห็นได้ว่าใช้ไปแล้วพร่องไปแล้วสองสามนิ้วเท่านั้น ท่านจงคาดคะเนดูว่าจะนำเอาทองคำนี้มาใช้ได้หมดเจียวหรือ”

กาหลิบเมื่อทรงพิจารณาอย่างนั้นโดยละเอียด แล้วจึงตรัสว่า “จริงอยู่ที่ในอ่างนี้มีทรัพย์อยู่มากมาย แต่เห็นว่าท่านอาจจะใช้ให้หมดได้”

“ถ้าอย่างนั้นดีละ” อาบุลกาเซมตอบ “เมื่อใช้ทองคำในอ่างนี้หมดแล้ว ข้าพเจ้าก็จะไปเอาจากที่อื่นที่จะได้พาท่านไปดูต่อไปนี้”

พูดแล้วอาบุลกาเซมก็นำกาหลิบไปยังห้องหนึ่งใหญ่โตงดงามยิ่งกว่าห้องเดิม มีเตียงนวมอยู่หลายตัวล้วนหุ้มด้วยผ้าเยียรบับพื้นแดง ประดับประดาด้วยไข่มุกแลเพชรนับไม่ถ้วน ตรงกลางห้องมีอ่างศิลาอ่อนอยู่เหมือน

กัน อ่างนี้ถึงจะขนาดใหญ่เท่าอ่างที่อยู่ในห้องแรกก็ดี แต่ว่าหามีก้อนทองคำบรรจุอยู่ไม่ มีเพชรนิลจินดาหลายอย่างต่างชนิดอยู่เต็ม

เมื่อกาหลิบทอดพระเนตรเห็นก็ตกตะลึง แทบจะไม่เชื่อพระองค์ว่ายังมีพระสติดี หาใช่ด้วยเข้าบรรทมทรงสุบินไปได้

อ่างใหม่ใบนี้ดูเหมือนจะมีเสน่ห์ ทำให้กาหลิบทรงพิศวงงงงวยแลจ้องดูอยู่มิได้วางพระเนตร จนอาบุลกาเซมต้องสะกิดให้พระองค์เหลียวไปดูทางบัลลังก์ทอง ซึ่งมีรูปสองคนอยู่บนนั้น อาบุลกาเซมได้บอกว่าท่านทั้งสองคนนี้เป็นพระมหากษัตริย์แลพระมเหสี เพราะที่พระเศียรสวมมงกุฎเพชร แลเป็นเจ้าของแห่งขุมทรัพย์นี้คนแรก กาหลิบทอดพระเนตรเห็นท่านทั้งสองบรรทมเหนืออาสนะนั้นราวกับว่ามีชีวิต ที่ปลายพระบาทมีโต๊ะไม้ดำวางอยู่หนึ่งโต๊ะมีอักษรตัวทองจารึกไว้ บนนั้นอ่านได้ความว่า "ขุมทรัพย์นี้ตัวเราเป็นผู้สะสมไว้ตั้งแต่ครั้งยังมีชีวิตอยู่ ตัวเราได้ปราบปรามประเทศใหญ่น้อยเป็นอันมาก ซึ่งเป็นศัตรูแห่งเราจนมีชัยชนะได้ทรัพย์สมบัติเป็นเอนกประการ แม้ว่าเราจะเป็นถึงจักรพรรดิมีเดชานุภาพอันใหญ่หลวง ก็ยังจำเป็นต้องพ่ายแพ้แก่อำนาจแห่งมัจจุราช ถ้าใครได้มาเห็นเราแล้ว ขอให้รู้สึกระลึกไว้ว่าอันความตายย่อมมาสู่ตัวท่านประดุจตัวเรา มิได้เลือกหน้าว่าผู้ใดเป็นแน่แท้ เพราะฉะนั้น ถ้าได้พบขุมทรัพย์นี้จงจับจ่ายใช้สอยเลี้ยงดูเพื่อนฝูงให้เป็นที่พอใจเถิด เพราะอย่างไรๆก็ดีท่านก็จะต้องถึงแก่ความตายในวันหนึ่ง ใช่ว่าทรัพย์เหล่านี้จะเป็นเครื่องป้องกันให้พ้นความมรณภัยของชนทั้งหลายก็หามิได้"

เมื่อกาหลิบทรงอ่านอักษรที่จารึกไว้บนโต๊ะนี้แล้ว จึงตรัสกับอาบุล-กาเซมว่า "ฉันหมดความติเตียนที่ท่านประพฤติใจกว้างขวางอีกต่อไปแล้ว เมื่อฉันได้อ่านข้อความที่ผู้เป็นเจ้าของเดิมได้สั่งไว้ ที่ท่านประพฤติอยู่นี้ฉันเห็นว่าทำถูกต้อง แลต้องขอติเตียนพ่อค้าบิดาเลี้ยง ที่ให้คำตักเตือนแก่ท่าน

ไปเสียอย่างหนึ่ง แต่ฉันอยากรู้พระนามของท่านผู้เป็นเจ้าของขุมทรัพย์นี้จริงๆ เป็นมหากษัตริย์ประเทศใดหนอ จึงมีราชทรัพย์มากมายถึงเพียงนี้ น่าเสียดายอักษรที่จารึกไว้หาได้บอกไม่"

แล้วอาบุลกาเซมจึงพากาหลิบไปยังอีกห้องหนึ่ง ซึ่งมีของวิเศษอันมีค่าหายากอยู่มากมาย รวมทั้งต้นไม้วิเศษอย่างเดียวกันกับที่อาบุลกาเซมได้ถวายไปอยู่หลายต้น กาหลิบมีความเต็มพระทัย ที่จะอยู่ทอดพระเนตรของแปลกประหลาดอันมีอยู่ในอุโมงค์นี้เสียทั้งคืน แต่ว่าอาบุลกาเซมกลัวคนในบ้านจะตื่นมาพบเข้า จึงจำเป็นต้องเชิญเสด็จกาหลิบกับออกมา โดยเอาผ้าผูกพระเนตร แลไม่ให้สวมอะไรที่พระเศียรเหมือนอย่างแต่แรกที่ได้เข้ามา แลตัวอาบุลกาเซมถือดาบคอยระวัง ถ้ากาหลิบพยายามจะปลดผ้าที่พันพระเนตรออกแล้วก็จะได้ประหารพระองค์เสียทันที

เมื่อเดินผ่านกลับมาทางสวน แลขึ้นบันไดลับแล้วก็มาถึงห้องที่กาหลิบได้ประทับอยู่ในคืนวันนั้น เมื่อเข้าไปถึงห้องยังเห็นเทียนจุดอยู่ อาบุลกาเซมจึงได้นั่งสนทนาอยู่กับกาหลิบจนรุ่งสว่าง

"ตามที่ฉันได้เห็นมานี้" กาหลิบตรัส "ประกอบที่ท่านได้ให้หญิงคนหนึ่งไปแก่ฉัน ฉันเชื่อแน่ว่าท่านคงจะมีสตรีอันมีรูปโฉมงดงามที่สุดทางแถบประเทศในทิศบูรพานี้เป็นจำนวนมาก"

เมื่ออาบุลกาเซมได้ฟังดังนี้จึงตอบว่า "ซึ่งท่านพูดนี้ก็เป็นการจริงอยู่ ข้าพเจ้ามีสตรีสวยๆก็หลายคน แต่หามีความรักใคร่ในหญิงเหล่านี้ไม่ จิตใจข้าพเจ้ายังผูกพันอยู่ที่นางดาดะเนเสมอ ห้ามใจนึกเสียว่านางได้ตายไปเสียแล้ว ไม่ควรที่จะกลับเอามานึกเป็นอารมณ์เช่นนี้ก็หาห้ามได้ไม่ เป็นกรรมของข้าพเจ้าแท้ๆที่ความรักความอาลัยนางนี้เข้าไปฝังอยู่ในใจเสียแน่นแฟ้นจนถึงไม่มีความสุขสบายเหมือนอย่างคนทั้งหลาย แม้ว่าจะเป็นคนมั่งมีแลใช้จ่ายฟุ่มเฟือยถึงเพียงนี้ หากว่าข้าพเจ้าจะมีแต่ทรัพย์พอประมาณ แลได้

นางดาดะเนไว้เป็นผู้ร่วมชีวิตด้วยแล้ว ข้าพเจ้าจะมีความพอใจเสียยิ่งกว่าที่จะมีทรัพย์เท่าเดี๋ยวนี้ ที่ไม่ได้นางดาดะเนมาสักร้อยพันเท่าทวีอีก"

กาหลิบทรงนึกชมเชยอาบุลกาเซม ที่เป็นคนมีใจยั่งยืนไม่คลอนแคลน แลทรงตักเตือนโลมเล้าอาบุลกาเซมให้พยายามข่มใจต่อสิ่งที่ทรงเห็นว่า ไม่ควรจะเศร้าโศกยึดถือเป็นอารมณ์นัก กับทรงแสดงความขอบใจที่อาบุลกาเซมมีความเอื้อเฟื้อต้อนรับ แล้วพระองค์ก็ลากลับไปยังที่พักเดินทาง พาเด็กคนใช้ นางงามแลบรรดาข้าวของต่าง ๆซึ่งอาบุลกาเซมให้มานั้นเสด็จกลับมายังกรุงแบกแดด

ต่อมาได้สองวัน นับตั้งแต่กาหลิบได้เสด็จกลับไปแล้ว วิเซียอาบุล-ฟาตา ได้ยินข่าวว่าอาบุลกาเซมได้ให้ข้าวของเป็นอันมากแก่แขกต่างเมืองมาหาทุก ๆวัน กับมีความประหลาดใจที่อาบุลกาเซมได้ถวายเงินรายวันแก่เจ้าผู้ครองเมือง แลให้แก่ตัวเขา แลนายตำรวจนครบาลดังที่ได้สัญญาไว้ไม่คลาดเคลื่อนเป็นนิตย์ จึงตั้งใจจะพยายามสืบสาวราวเรื่องให้ได้แน่ว่าขุมทรัพย์ที่อาบุลกาเซมนำมาใช้จ่ายอยู่นี้อยู่ที่ใด ตัววิเซีย หรือเสนาบดีผู้นี้เป็นผู้ที่อยู่ในจำพวกคนที่มีสันดานชั่วโลภลาภ คิดแต่จะหาประโยชน์ใส่ตนหามีความละอายหรือเกรงกลัวต่อบาปกรรมซึ่งตนทำลงไม่ วิเซียอาบุลฟาตามีบุตรีคนหนึ่งชื่อนางบาลกิส อายุได้ ๑๘ ปี มีรูปโฉมงดงามน่ารักใคร่ยิ่งนักทั้งมีใจใฝ่อยู่แต่ในจรรยาดีแลมีจิตสุจริต นางบาลกิสนี้เจ้าอาลีซึ่งเป็นหลานของเจ้าผู้ครองนครเมืองบาสโซรา มีความรักใคร่ได้มาสู่ขอต่อวิเซียอาบุลฟาตาตกลงกันแล้ว และจะได้ทำการวิวาห์กันในเวลาไม่ช้า

อาบุลฟาตาได้เรียกนางบาลกิสซึ่งเป็นบุตรีของตนเข้ามาในห้อง แลพูดว่า "ลูกเอ๋ย! บัดนี้พ่อต้องการจะให้เจ้าช่วยธุระพ่อสักหน่อย คือ จะให้เจ้าแต่งตัวเสียอย่างสวยพริ้งที่สุด แลไปหาอาบุลกาเซมในคืนนี้ เจ้าจะต้องใช้กิริยายั่วยวนเจ้าชายหนุ่มคนนั้น ให้มีความเสน่หารักใคร่หลงใหลแล้วใช้

อุบายหลอกลวงมัน ให้ขยายความลับเรื่องขุมทรัพย์ให้รู้จงได้”

เมื่อนางบาลกิสได้ยินดังนี้ก็ตกใจตัวสั่นทันที ที่จะต้องไปกระทำการทุจริต นางจึงพูดว่า “พ่อจ๋า ไฉนพ่อจึงมาใช้ให้ลูกไปทำการเช่นนี้ พ่อไม่คิดกลัวถึงที่จะทำให้ลูกได้รับความอับอายแลให้เสื่อมเสียเกียรติยศของพ่อบ้างหรือ ทั้งจะเป็นข้อที่เสียหายแก่เจ้าอาลีที่พ่อใช้ให้ลูกซึ่งเป็นคู่หมั้นของท่านไปทำการเช่นนั้น”

“ข้าได้ตรึกตรองในข้อนี้ดีแล้ว” วิเซียตอบ “เจ้าจะพูดอย่างไรก็ไม่ยอม ข้าต้องขอให้เจ้าทำตามคำสั่งให้ได้”

เมื่อนางบาลกิสสาวน้อยได้ทราบก็ร้องไห้ แลอ้อนวอนว่า “พ่อจ๋า ขออย่าบังคับขืนใจลูกให้ประพฤติในสิ่งที่เสื่อมเสียเกียรติยศต่อพ่อเลย นึกละอายต่อบาปกรรมบ้างเถิด พ่อควรจะระงับความโลภที่คิดจะทำลายทรัพย์ของผู้อื่นเสียจะดีกว่า ควรให้เขาได้รับความสุขในส่วนทรัพย์ของเขา ดีกว่าที่จะพยายามจะแย่งทรัพย์ของเขามาโดยไม่ชอบธรรม”

“นิ่ง อีลูกหัวดื้อว่ายาก” วิเซียพูดด้วยความโกรธ “เจ้าไม่ควรจะมาสั่งสอนข้า ไม่ต้องพูดมากอีกต่อไป ข้าต้องการให้เจ้าไปหาอาบุลกาเซม ถ้ากลับมาไม่ได้รู้เห็นขุมทรัพย์แล้ว ข้าสาบานว่าจะต้องเอามีดแทงหัวใจเจ้าเสียทีเดียว”

เมื่อนางบาลกิสเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องทำตามที่สั่ง จะหลีกเลี่ยงไปทางอื่นมิได้แล้วก็กลับมาสู่ห้อง รู้สึกเศร้าโศกเสียใจอย่างยิ่ง นางหยิบเอาเสื้อผ้าอย่างดีแลงาม แลเครื่องเพชรนิลจินดาออกมาประดับประดา แต่หาแต่งให้ยิ่งยวดไปไม่ เพราะความจริงรูปโฉมของนางถึงไม่แต่งก็งามเองในตัว อาจที่จะทำให้ใครเห็นมีความพิศวาสหลงรักได้ คราวนี้มีความกลัวว่าอาบุลกาเซมจะเห็นนางสวยงดงาม จึงไม่อยากจะแต่งให้ดีนัก เหมือนอย่างเมื่อก่อนๆนี้ นางอยากจะแต่งให้สวยเพื่อประสงค์จะให้เจ้าอาลีเห็นเป็นที่พอใจ

ครั้นถึงเวลาราตรี อาบุลฟาตาคาดคะเนเห็นควรเวลาที่จะนำบุตรีของตนไปยังบ้านอาบุลกาเซม จึงได้จัดแจงลอบพานางไปส่งถึงประตูบ้านอาบุลกาเซม เมื่อเวลาอาบุลฟาตาจะกลับมาแลละนางไว้ยังที่นั้น ซ้ำขู่เป็นคำเด็ดขาดไว้อีกครั้งหนึ่งว่า ถ้านางไม่ประพฤติตามที่ตนได้สั่งไว้ แลไม่เป็นผลสำเร็จมาก็จะประหารนางเสีย ครั้นอาบุลฟาตากลับมาแล้ว นางบาลกิสจึงเข้าไปเคาะประตู จะขอเข้าไปหาอาบุลกาเซม คนใช้ก็ออกมารับจึงพานางไปหาอาบุลกาเซมนายของตนทันที ซึ่งในเวลานั้นกำลังนอนอยู่บนเตียงใหญ่ คำนึงนึกไปถึงความเดิมที่ได้ตกทุกข์ได้ยากมา แล้วก็หวนระลึกถึงนางดาดะเน หญิงยอดรักของตน ซึ่งได้เคยนึกอยู่เสมอ

ครั้นนางบาลกิสเข้าไปถึง อาบุลกาเซมก็ลุกขึ้นออกมารับ แสดงกิริยายื่นมือไปคำนับโดยความคารวะดี เชื้อเชิญให้ขึ้นนั่งบนเตียงแล้วถามว่านางมีธุระอะไร นางบาลกิสตอบว่า นางได้ยินเขาเล่าลือกันว่า อาบุลกาเซมเป็นชายหนุ่มที่มีใจกว้างขวางกล้าหาญ จึงมาหาเพื่ออยากจะสนทนาด้วย พูดพลางนางก็เปลื้องผ้าคลุมหน้าออก ให้เห็นดวงหน้าอันงามซึ่งทำให้อาบุลกาเซมพิศวงเป็นที่สุด มาดรว่าอาบุลกาเซมจะเป็นผู้ที่ไม่สู้จะนิยมชื่นชมหญิงใดนักก็ดี แต่มาคราวนี้หาอาจจะข่มอารมณ์แลตะลึงหลงรักได้ไม่

อาบุลกาเซมจึงได้กล่าววาจาออกมาว่า "แม่สตรีอันมีรูปโฉมงามยิ่งนัก เป็นบุญฉันแท้ๆที่ได้มาพบหล่อน รู้สึกมีความยินดีปลื้มใจหาที่เปรียบมิได้"

ครั้นอาบุลกาเซมแลนางบาลกิส สนทนากันได้สักครู่หนึ่งก็ถึงเวลารับประทานอาหารตอนค่ำ อาบุลกาเซมจึงพานางไปรับประทานอาหาร นั่งลงยังโต๊ะซึ่งมีอาหารวางเรียงไว้เต็ม มีคนคอยรับใช้อยู่หลายคน แต่อาบุลกาเซมให้ออกไปเสีย เพื่อจะไม่ให้นางมีความอายกระดากกระเดื่องที่มีคนมามองดู อาบุลกาเซมเป็นผู้คอยปรนนิบัตินางเอง นำเอาอาหารอย่างดีทุกๆอย่างที่มาให้รับประทาน และรินเหล้าองุ่นอย่างเลิศใส่ถ้วยประดับด้วยทับทิม

และมรกตให้ ส่วนตัวอาบุลกาเซมก็รับประทานเหล้าองุ่นด้วยเพื่อเป็นเพื่อนพลางพิศดูนางบาลกิส ก็ยิ่งมีความปฏิพัทธ์เสน่หาทวีขึ้นทุกที และกล่าวสุนทรพจน์ชมเชยนาง นางก็โต้ตอบได้คล่องแคล่วด้วยวาจาอันไพเราะสมกับที่มีรูปโฉมงาม ซึ่งทำให้อาบุลกาเซมมีความพิศวาสยิ่งขึ้น เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว อาบุลกาเซมก็คุกเข่าลงต่อหน้านาง พลางผจงจับมือน้อยขึ้นบีบ และกล่าววาจาว่า "แม่ยอดหญิงที่รัก ดวงเนตรอันงามของหล่อนทำให้ฉันมีความพิศวาสในครั้งแรกก็ยิ่งอยู่แล้ว ซ้ำมาได้ฟังวาจาอันไพเราะดังนี้ รู้สึกว่าหล่อนทำให้ฉันมีความเสน่หาหลงใหลจนสุดที่แล้ว ความรักอันใหญ่หลวงนี้ มาตรว่าชีวิตฉันจะหาไม่ก็เห็นจะมิอาจที่จะทิ้งความเสน่หาอาลัยให้เหือดหายลงไปได้ เพราะฉะนั้น ตั้งแต่นี้ไปฉันขอมอบกายและใจไว้ในหล่อน และจะพยายามปรนนิบัติหล่อนจนกว่าชีวิตหาไม่"

พูดแล้วอาบุลกาเซมก็เผยอยกมือนางขึ้นจูบด้วยความรัก แต่นางบาลกิสตกใจกลัวจะเป็นราคีเสียความบริสุทธิ์ก็ตัวสั่นขวัญหาย สีหน้าสลดซีดทันที เหลือที่จะยับยั้งไว้ได้อีก ก็ทำกิริยาเศร้าโศกเป็นทุกข์ ดวงหน้านองไปด้วยอัสสุชล

อาบุลกาเซมเห็นเข้าก็มีความประหลาดใจ จึงถามว่า "เป็นอะไรไปหรือ หล่อนจึงได้เป็นทุกข์ร้องไห้ไปเช่นนี้ ฉันรู้สึกเสียใจ หรือว่าฉันพูดหรือทำให้หล่อนได้รับความไม่พอใจเป็นประการใด ขอโปรดเล่าให้ฉันทราบด้วยว่าเหตุไรจึงกลับมีความทุกข์โศกเช่นนี้ซึ่งฉันยังหาทราบไม่"

"ท่านอาบุลกาเซม" นางบาลกิสตอบ "ฉันจะไม่อำพรางความในใจไว้อีกแล้ว เพราะด้วยความอับอาย ความกลัว ความเป็นทุกข์จะเสื่อมเสียเกียรติคุณชื่อเสียงของฉันนี่แหละ ทำให้ฉันไม่สามารถจะทนไปได้อีก จำเป็นจะต้องนิ่งอยู่ไม่ได้แล้ว ที่ฉันมาล่อลวงท่านคือ ฉันเป็นผู้ที่มีสกุล เหตุที่ฉันมาหาท่านครั้งนี้โดยที่บิดาฉันทราบว่า ท่านมีขุมทรัพย์ซ่อนไว้ ต้องการให้ฉันมา

ทำอุบายล่อลวงเพื่อจะทราบว่าขุมทรัพย์ของท่านซ่อนไว้ที่ไหน และได้สั่งบังคับบัญชามาแข็งแรง ให้พยายามทำให้ท่านชี้ตำแหน่งขุมทรัพย์ ให้ฉันทราบจงได้ การเรื่องนี้เป็นความสัตย์จริงฉันหาเห็นชอบด้วยไม่ จึงได้ขัดขืนไม่ยอมมา แต่ท่านสาบานคาดโทษฉันไว้ว่าถ้ากลับไปไม่ได้รู้เห็นขุมทรัพย์แล้ว จะประหารชีวิตฉันเสีย ที่ท่านสั่งดังนี้แหละ เป็นข้อเดือดร้อนทำโทษฉันอย่างยิ่งแท้ๆ ถ้าฉันไม่มีชายคู่รักซึ่งเป็นเจ้า และมีความรักใคร่ฉันที่สุดและจะได้แต่งงานกันในไม่ช้า ถึงฉันจะมาประพฤติการชั่วช้าดังเช่นที่บิดาฉันได้ใช้มานี้ ก็จะไม่เป็นข้อเดือดร้อนร้ายกาจนักหนา เพราะด้วยเหตุจำเป็นจำใจฉะนี้แหละ ท่านอาบุลกาเซม ที่ฉันต้องด้านหน้ามาหาท่านอย่างหญิงหมดความอาย”

เมื่อนางบาลกิสบุตรีอาบุลฟาตาพูดจบลงแล้ว อาบุลกาเซมจึงพูดว่า “หล่อน ฉันมีความยินดีที่ได้บอกความจริงใจของหล่อนให้ฉันทราบ เพราะฉะนั้นไม่ควรที่จะต้องเสียใจในข้อนี้ ฉันจะให้ได้เห็นขุมทรัพย์ แลรักษาเกียรติคุณของหล่อนตามที่มีความประสงค์จงทุกอย่าง ถึงมาตรแม้นหล่อนจะมีรูปสวยและทำให้ฉันมีความรู้สึกไปแล้วอย่างไรก็ดี หล่อนหาต้องมีความวิตกกลัวต่อไปอีกไม่ ถึงจะได้มาอยู่ในนี้ก็ดี ขอให้เชื่อมั่นใจเถิดว่าหล่อนหามีภยันตรายอย่างใดไม่ ฉันไม่ขอคิดเรื่องที่ฉันมีความรักหล่อนอีกต่อไป และหล่อนจะได้พบปะคู่รักของหล่อน โดยไม่มีความราคีในตัวสักนิดเดียว ความสุจริตซื่อสัตย์มั่นคงของหล่อนทำให้ฉันเห็นปรากฏแก่ตาแลใจแล้ว เพราะฉะนั้นขอให้หยุดร้องไห้เป็นทุกข์เดือดร้อนในใจเสียเถิด”

เมื่อนางบาลกิสได้ยินอย่างนี้ ก็มีความยินดีและพูดว่า “ท่านเจ้าขาที่เขาลือกันว่าท่านเป็นคนใจกว้างขวางเป็นที่น่านับถือที่สุดก็สมจริงทุกอย่าง ฉันรู้สึกปลื้มใจในความประพฤติอันประเสริฐของท่าน และจะพยายามหาโอกาสสมนาคุณความดีของท่านให้จงได้”

เมื่อนางบาลกิสพูดจบลงแล้ว อาบุลกาเซมจึงพานางบาลกิสไปยังห้องที่กาหลิบเคยประทับ และนั่งสนทนาอยู่กับนางสองต่อสอง จนผู้คนในบ้านนอนหลับเงียบดีแล้ว อาบุลกาเซมจึงเอาผ้าพันตานางบาลกิสและพูดว่า "ฉันต้องขอโทษที่จำเป็นต้องทำดังนี้ จึงจะพาไปดูขุมทรัพย์ของฉันได้"

"จะทำประการใดที่เห็นสมควรจำเป็น โปรดทำเถิด ฉันหามีความรังเกียจไม่" นางบาลกิสตอบ "ฉันมีความไว้ใจมั่นในความกว้างขวางโอบอ้อมอารีของท่านแล้ว แลปฏิบัติตามที่ท่านมีความประสงค์ทุกอย่าง แต่ยังมีความเกรงอยู่แต่ตรงที่ฉันไม่สามารถสมนาคุณท่านได้เพียงพอเท่านั้น"

อาบุลกาเซมจูงมือนางลงบันไดลับไปที่สวน และพาเข้าไปในอุโมงค์แล้วจึงปลดผ้าที่ปิดตานางออก ที่กาหลิบทรงตกตะลึง เมื่อได้มาเห็นก้อนทองและเพชรนิลจินดาที่มีอยู่ในห้องนี้ ก็ยังหาเท่าที่นางบาลกิสมีความประหลาดใจและตกตะลึงในคราวนี้ไม่ ไม่ว่าของอะไรทุกสิ่งทุกอย่างที่นางได้มาแลเห็นทำให้นางมีความพิศวงอย่างยิ่ง อย่างไรก็ดีสิ่งที่ทำให้นางเพ่งพิศอยู่ไม่วางตาก็คือพระรูปของกษัตริย์ ที่เป็นเจ้าของเดิมของขุมทรัพย์ นางได้เดินเข้าไปอ่านอักษรที่จารึกไว้บนโต๊ะ แล้วมองไปเห็นพระมเหสีมีสร้อยพระศอไข่มุกเม็ดโตเท่าฟองนกพิราบ นางเปล่งอุทานอดชมมิได้ เพราะฉะนั้นอาบุลกาเซมจึงเข้าไปปลดสร้อยพระศอนั้นออกมา และสวมให้แก่นางบาลกิส พลางพูดว่า "บิดาของหล่อนจะได้เห็นของนี้เป็นพยาน ว่าหล่อนได้เข้ามาเห็นขุมทรัพย์นี้จริง กับขอให้หล่อนเลือกสรรเครื่องเพชรนิลจินดาอย่างงามที่สุดไปบ้าง"

นางบาลกิสหลงชมทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ในนั้นเพลิน จนอาบุลกาเซมเกรงว่าจวนจะรุ่งอยู่แล้ว จึงเอาผ้าผูกตานางพากลับคืนมายังห้องเดิม และได้นั่งสนทนากันอยู่จนรุ่งสาง

ครั้นนางบาลกิสได้แสดงความขอบใจอาบุลกาเซมที่มีความเอื้อเฟื้อเมตตา และว่าจะไม่ลืมบุญคุณนี้ได้ ก็ลากลับมาสู่บ้านของตน แลเล่าความ

ตามที่ได้ไปเห็นขุมทรัพย์ให้บิดาฟังทุกประการ

ฝ่ายวิเซียซึ่งเป็นคนมีสันดานเอิบอาบอยู่ด้วยความโลภ ตั้งตาคอยบุตรสาวของตนอยู่ทุกขณะจิต ในใจก็มีความหวั่นๆเกรงว่าบุตรสาวของตนจะไม่ทำให้อาบุลกาเซมหลงรักได้ เมื่อดังนี้ก็ให้รู้สึกทุรนทุรายอย่างที่สุด ครั้นเห็นบุตรีของตนกลับมามีสร้อยคอสวม และได้เครื่องเพชรนิลจินดาต่างๆซึ่งอาบุลกาเซมได้ให้มาก็มีความปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ถามบุตรีของตนว่า "อย่างไรลูกรัก เจ้าไปได้แลเห็นขุมทรัพย์หรือเปล่า?"

นางบาลกิสจึงตอบว่า "ค่ะ คุณพ่อ ฉันได้ไปเห็นมาแล้ว ขุมทรัพย์นี้ใหญ่โตเหลือที่จะพรรณนาได้ หากว่าจะรวบรวมทรัพย์สมบัติต่างๆของกษัตริย์หมด ทั้งโลกมาเปรียบกับขุมทรัพย์ของอาบุลกาเซมก็หาเท่าเทียมไม่ แต่สิ่งใดที่ฉันไม่มีความยินดีเท่ากับกิริยาสุภาพเรียบร้อยของอาบุลกาเซมเลย"

แล้วนางก็เล่าความตามที่ได้ไปเห็นมาให้บิดาฟัง แต่อาบุลฟาตาหานึกชมในคุณความดีของอาบุลกาเซมไม่ กลับเห็นไปว่า ถ้าบุตรีของตนมีราคีเสียไปยังดีกว่าที่ตนจะไม่ได้พบขุมทรัพย์เสียอีก

ฝ่ายกาหลิบ เมื่อเสด็จกลับไปถึงยังนครแบกแดดแล้ว จึงโปรดให้ปล่อยตัววิเซียไกยฟาพ้นจากที่คุมขังทันที และทรงโปรดปรานไว้วางพระทัยเหมือนอย่างเดิม แล้วเล่าเรื่องราวที่พระองค์ได้ไปเห็นมาสมดังที่ไกยฟาได้กราบทูลทุกประการ

"นี่แน่ไกยฟา" รับสั่งต่อไป "เรื่องนี้จะเห็นเป็นประการใด ธรรมดาผู้ที่เป็นอึงกาหลิบ มีผู้ที่ได้รับรองเราโดยความเคารพ เราจะต้องตอบแทนเขาให้ยิ่งกว่าที่เขาได้รับรองเรา ถ้าเป็นแต่เพียงส่งของอย่างดี ซึ่งเรามีอยู่ในท้องพระคลังแลเห็นว่าเป็นของหายากแลมีค่าของเรา ไปตอบแทนอาบุล-กาเซม เมื่อพูดสำหรับตัวเราแล้ว ก็จะเป็นแต่ของเล็กน้อยเท่านั้น เหตุฉะนี้จะทำฉันใดเราจึงจะตอบแทนอาบุลกาเซมให้สมเกียรติยศ?"

"ข้าแต่พระองค์" ไกยฟากราบทูล "ถ้าพระองค์ทรงเห็นชอบด้วยแล้ว ขอได้โปรดมีราชหัตถ์เลขาไปยังเจ้าผู้ครองนครบาสโซราในวันนี้ ให้มอบหน้าที่ให้แก่อาบุลกาเซมเป็นผู้ครองนครแทนต่อไป ข้าพเจ้าจะให้มีผู้ไปแจ้งเหตุแก่เจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา ให้รู้ล่วงหน้าไว้ทันที แล้วข้าพเจ้าจะได้เชิญตราตั้งอาบุลกาเซม เป็นเจ้าประเทศราชบาสโซราต่อไป"

กาหลิบทรงเห็นชอบในข้อที่ไกยฟากราบทูลนี้ จึงได้ตรัสว่า "ที่ท่านพูดนี้ฉันก็เห็นชอบด้วย เพราะจะได้เป็นการตอบแทนคุณอาบุลกาเซมได้สมเกียรติยศ ทั้งเป็นการทำโทษเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา และตัววิเซียที่ปิดบังมิบอกให้เรารู้ ซ้ำได้ขู่กรรโชกลวงเอาเงินแก่อาบุลกาเซมเป็นก่ายกองควรอยู่แล้วที่จะทำโทษคนทั้งสองนี้ ที่ประพฤติการเคี่ยวเข็ญเอาเงินราษฎรหาสมควรจะให้อยู่ในตำแหน่งนั้นต่อไปไม่" พระองค์จึงทรงมีท้องตราให้อำมาตย์ผู้หนึ่ง ถือไปยังเมืองบาสโซราทันที เสร็จแล้วก็เสด็จสู่ตำหนักแห่งพระนางโซบิเด ทรงเล่าเรื่องที่พระองค์ได้เสด็จไปยังบ้านของอาบุลกาเซมแล้วก็ประทานนางงามเด็กคนใช้ ต้นไม้วิเศษและนกยูงทอง ซึ่งอาบุลกาเซมได้ถวายมาแก่พระนางโซบิเด

พระนางโซบิเดโปรดปรานนางงามยิ่งนัก และทูลว่าพระนางมีความดีพระทัย ที่ได้นางงามคนนี้ไว้ยิ่งกว่าสิ่งอื่นๆทั้งหมด กาหลิบทรงพอพระทัยแต่ถ้วยวิเศษอย่างเดียว เหลือนอกนั้นประทานแก่ไกยฟาทั้งสิ้น

ฝ่ายอำมาตย์ที่เชิญราชหัตถ์เลขาของกาหลิบครั้นมาถึงเมืองบาสโซราก็รีบนำขึ้นถวายแก่เจ้าผู้ครองเมือง เมื่อเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราได้อ่านดูในราชหัตถ์เลขาแล้ว ก็มีความเสียใจมาก จึงส่งให้วิเซียดูแล้วรับสั่งว่า "อาบุลฟาตา ดูราชหัตถ์เลขาที่กาหลิบได้ประทานมาซิ เราจะทำประการใดดีจึงจะหลีกเลี่ยงไม่ทำตามที่รับสั่งได้?"

วิเซียอาบุลฟาตาทูลว่า "เหตุเพียงเท่านี้หาเป็นไรไม่ ไม่ควรที่จะต้อง

ทรงวิตก จำเราจะต้องคิดกำจัดอาบุลกาเซมเสียก่อน คือข้าพเจ้าจะคิดอุบายจับตัวอาบุลกาเซมไปขังไว้เสียให้สนิทสนม มิให้ความแพร่งพรายให้ผู้ใดรู้เห็น แล้วจะให้กิตติศัพท์แพร่หลายไปว่าอาบุลกาเซมได้ตายเสียแล้ว เมื่อทำได้ดังนี้ พระองค์ก็คงดำรงอยู่ในตำแหน่งเจ้าผู้ครองเมืองอย่างเดิม ทั้งจะได้สมบัติของชายหนุ่มนั้นด้วย เพราะเมื่ออยู่ในกำมือเราแล้ว เราจะทรมานตัวจนกว่าจะบอกขุมทรัพย์ให้เรารู้ให้ได้"

เจ้าผู้ครองเมืองตรัสว่า "ท่านจะคิดอุบายอย่างไรที่เห็นควรแก่การก็สุดแล้วแต่ท่าน แต่ว่าเราจะแก้ตัวแก่กาหลิบเป็นประการใด?"

"ขอพระองค์จงไว้พระทัยให้ข้าพเจ้าจัดการในเรื่องนี้เถิด" วิเซียตอบ "กาหลิบเองก็คงจะหลงเชื่ออุบายของเราที่ได้คิดไว้แล้วเป็นแม่นมั่น ในเรื่องนี้ขอให้ข้าพเจ้ารับอาสาจัดแจงเอง อย่าได้ทรงวิตกเลย"

ครั้นแล้วอาบุลฟาตาพร้อมด้วยข้าราชการ ซึ่งหารู้ในความประสงค์ของอาบุลฟาตาไม่ ก็ไปสู่บ้านอาบุลกาเซม อาบุลกาเซมได้ออกมาต้อนรับให้เกียรติยศวิเซีย และข้าราชการเหล่านั้นอย่างแข็งแรง และเชิญให้วิเซียนั่งในที่อันมีเกียรติยศสูง และแสดงความเคารพนับถืออย่างยิ่ง โดยหามีความสงสัยไม่ว่าอาบุลฟาตาจะคิดร้าย

ในระหว่างที่กำลังเลี้ยงสุราอยู่ที่โต๊ะนั้น อาบุลฟาตาเห็นได้ทีก็ลอบเอายาเบื่อเทลงในถ้วยสุราของอาบุลกาเซม ยานี้ถ้าใครรับประทานก็ให้มีอาการอ่อนเพลียงงงวยสลบไปคล้ายกับไม่มีชีวิต

พออาบุลกาเซมยกถ้วยสุราขึ้นดื่ม ฤทธิ์ยาก็ทำให้รู้สึกอ่อนเพลียทันที คนใช้ที่อยู่ที่นั่นก็เข้าประคองพอเห็นว่านายของตนมีอาการคล้ายกับคนจะสิ้นใจ ต่างก็รีบจัดแจงวางตัวอาบุลกาเซมลงบนเตียง และร้องไห้กันเซ็งแซ่ บรรดาแขกที่มานั่งรับประทานอยู่ด้วยก็ตกใจไปตามกัน ที่มาเห็นอุบัติเหตุร้ายเกิดขึ้นดังนี้ ส่วนอาบุลฟาตาเจ้าเล่ห์แกล้งทำเสียใจคร่ำครวญ แลตีอกชกตัว

จนคนอื่นๆเห็นก็ไม่มีความสงสัย แล้วอาบุลฟาตาจึงสั่งให้ทำหีบประดับด้วยงาช้าง และประกอบไม้ดำมาใส่ศพ และจัดแจงเข้าเป็นเจ้าหน้าที่จัดการทรัพย์สมบัติของอาบุลกาเซมเพื่อรวบรวมมาเป็นของหลวง

ข่าวที่อาบุลกาเซมได้ถึงแก่กรรมในเวลาปัจจุบันทันด่วนดังนี้ รู้แพร่หลายไปในเมือง ไม่ว่าใครทั้งผู้หญิงผู้ชายต่างไว้ทุกข์ให้แก่อาบุลกาเซม และพากันมาแสดงความเคารพศพ ณ ที่บ้าน ล้วนไม่สวมหมวกหรือสวมรองเท้าทุกคน เสียงปริเทวนาการ คร่ำครวญกันเซ็งแซ่ฟังไม่ได้ศัพท์ เท่ากับเศร้าโศกเสียใจที่บุตร พี่น้อง หรือสามีที่รักตายฉะนั้น

ทั้งคนมีและคนจนต่างคร่ำครวญเสียใจที่อาบุลกาเซมตายลงแทบทุกคน คนที่มั่งมีเสียใจเพราะอาบุลกาเซมเป็นมิตรสหายที่ดีคนหนึ่ง ส่วนคนที่ยากจนก็เสียใจที่เคยได้รับความอุปการะอุดหนุนเอื้อเฟื้อของอาบุลกาเซม เมื่อได้ทราบว่าอาบุลกาเซมมาตายลงไปเสียแล้วต่างก็มีความตื่นเต้นกันทั่วไป

ส่วนศพของอาบุลกาเซมผู้เคราะห์ร้าย อาบุลฟาตาได้บรรจุไว้ในหีบและสั่งให้ราษฎรช่วยกันยกนำไปสู่ป่าช้าใหญ่นอกเมือง ซึ่งมีตึกที่ฝังศพอย่างงามของบิดาและวงศาคณาญาติของอาบุลฟาตา

ครั้นมาถึงป่าช้า พวกราษฎรก็เอาเข้าไปไว้ในตึกที่ฝังศพ ฝ่ายอาบุล-ฟาตาเจ้าเล่ห์แกล้งฟุบหน้าตีอกชกตัวและทำเสียงครวญครางโศกเศร้าเสียใจอย่างยิ่ง บรรดาผู้ที่ได้เห็นอาบุลฟาตามีกิริยาดังนี้ ก็เข้าใจว่าเป็นความจริงมีความสงสารอาบุลฟาตา และขอให้พระผู้เป็นเจ้าจงอวยพรให้แก่เขาด้วย

พอถึงเวลากลางคืน บรรดาพลเมืองที่มาส่งศพกลับหมดแล้ว ยังเหลืออยู่ที่ในตึกฝังศพแต่อาบุลฟาตากับบ่าวที่สนิทสองคน

อาบุลฟาตาจัดแจงลั่นกุญแจประตูตึกที่ฝังศพแล้วก็ติดไฟอุ่นน้ำที่มีอยู่ในอ่างเงิน ซึ่งเตรียมเอามาด้วย และยกศพอาบุลกาเซมออกมาจากหีบเอาน้ำอุ่นลูบไล้ตัว อาบุลกาเซมก็ค่อยฟื้นได้สติขึ้นทันที จนลืมตาขึ้นได้เห็น

อาบุลฟาตามายืนก็จำได้ จึงถามว่า "อ้อ! ท่านดอกหรือ นี่ฉันมาอยู่ที่ไหนกัน และเป็นอะไรไปอย่างนี้?"

อาบุลฟาตาจึงตอบว่า "นี่แน่เจ้าคนอุบาทว์ ตัวเราเองที่พาเจ้ามาได้รับความลำบากเดือดร้อนนี้ เราพาเจ้ามานี่เพื่อจะให้เจ้ามาอยู่ในอำนาจเรา ถ้าไม่บอกขุมทรัพย์ให้รู้ว่าอยู่ที่ไหนแล้ว จะต้องทำโทษทรมานเจ้าตั้งร้อยอย่างพันอย่าง จะฉีกเนื้อเจ้าออกมาให้เป็นชิ้นๆ จะทรมานแก่เจ้าจนสาหัสไม่เว้นวัน ถ้าไม่ยอมบอกขุมทรัพย์ที่ซ่อนไว้ ซึ่งทำให้เจ้าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยยิ่งกว่ากษัตริย์ เราจะไม่หยุดการทรมานตัวเจ้าเป็นอันขาด"

"เชิญทำการทรมานอย่างไรก็ตาม" อาบุลกาเซมตอบ "อย่านึกเลยว่าจะบอกขุมทรัพย์ให้เจ้ารู้"

พออาบุลกาเซมพูดคำนี้ยังไม่ทันขาดคำดี อาบุลฟาตาซึ่งเป็นคนขลาดใจร้าย ก็สั่งให้บ่าวยึดตัวอาบุลกาเซมไว้ และหยิบเชือกควั่นด้วยหนังสิงโตซึ่งซ่อนมาในตัวหวดอาบุลกาเซมอยู่เป็นนาน จนอาบุลกาเซมทนต่อไปไม่ได้ก็สลบลง

ครั้นวิเซียเห็นอาบุลกาเซมสลบ จึงสั่งให้บ่าวยกไปไว้ในหีบอย่างเดิม แล้วก็ออกจากตึกที่ไว้ศพ จัดแจงปิดปากช่องเสียเรียบร้อยแล้วกลับบ้าน

รุ่งเช้าขึ้น อาบุลฟาตาก็เข้าไปเฝ้าผู้ครองเมืองและทูลความตามที่ได้ทำว่า "ข้าพเจ้าเห็นอาบุลกาเซมเป็นคนใจแข็ง ดื้อดึง หายอมบอกขุมทรัพย์ให้ทราบไม่ แต่เชื่อว่าถ้าได้เข้าเครื่องทรมานที่ข้าพเจ้าคิดเตรียมเอาไว้ ไหนเลยอาบุลกาเซมจะกล้าทนดื้อดึงอีกต่อไปได้ คงจะต้องบอกขุมทรัพย์ให้รู้เป็นแน่"

เจ้าผู้ครองเมือง มีพระทัยไม่สู้จะอำมหิตเหมือนกับวิเซีย จึงได้ตรัสว่า "ท่านวิเซีย ฉันมีความยินดีมาก หวังใจว่าในไม่ช้าเราคงจะได้รู้ว่า อาบุล-กาเซม มีขุมทรัพย์ซ่อนไว้ที่ไหน แต่เราจะต้องจัดการส่งอำมาตย์ที่เชิญ

ราชหัตถ์เลขาของกาหลิบกลับไปโดยเร็ว เราจะเขียนคำแก้ตัวกราบทูลไปประการใดดี?”

อาบุลฟาตาจึงตอบว่า “ขอให้กราบทูลไปว่า เมื่ออาบุลกาเซมได้ทราบความว่า กาหลิบทรงตั้งให้เป็นผู้ครองเมือง ก็มีความดีใจเลี้ยงสุรากันอย่างรื่นเริงมากเกินไปจนขาดใจตายทันที”

เจ้าผู้ครองเมืองทรงเห็นชอบในความคิดนี้ด้วย จึงเขียนหนังสือตอบเพื่อจะถวายกาหลิบ แลมอบให้อำมาตย์คนนั้นถือกลับไป

ฝ่ายอาบุลฟาตา นึกกระหยิ่มอิ่มใจที่ตนคาดว่าคงสมความปรารถนาจะได้รู้ตำแหน่งที่ซ่อนขุมทรัพย์ในวันนี้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นจึงจัดแจงจะไปยังที่ป่าช้า เพื่อจะทรมานรีดรัดเอาความลับจากอาบุลกาเซมอีก ครั้นไปถึงที่ฝังศพ อาบุลฟาตามีความตกใจที่เห็นประตูตึกฝังศพเปิดอยู่ จึงรีบเข้าไปดูเห็นแต่หีบเปล่าหาเห็นอาบุลกาเซมไม่ อาบุลฟาตาเลยลมจับแทบว่าจะไม่ได้สติ รีบกลับมาทูลเหตุให้เจ้าผู้ครองเมืองทราบโดยทันที

เจ้าผู้ครองเมืองก็ตกพระทัย ตรัสโดยความตกประหม่าว่า “ตายจริงนี่เราจะทำประการใดดี เมื่ออาบุลกาเซมหนีไปได้ดังนี้ เรามิต้องได้รับภยันตรายหรือ บางทีมันคงจะหนีเล็ดลอดตรงไปกรุงแบกแดด และกราบทูลกาหลิบให้ทรงทราบเป็นแน่”

ส่วนอาบุลฟาตามีความเสียใจที่อาบุลกาเซมหนีไปได้ จะทำให้ไม่มีโอกาสสืบหาขุมทรัพย์ได้สมความโลภเจตนาของตนได้ จึงได้ทูลว่า “ถ้าข้าพเจ้าได้ฆ่าอาบุลกาเซมเสียเมื่อวานนี้ ก็จะไม่ทำให้เรามีความเดือดร้อนวิตกถึงปานนี้ อย่างไรเรื่องนี้ยังหาควรจะด่วนตกใจไปก่อนไม่ ถ้าอาบุลกาเซมได้หนีไปจริงก็คงจะยังไปไม่ถึงไหน ถ้าจะให้ทหารรีบติดตามสืบจับตัวในที่ตำบลต่าง ๆ ในเมืองนี้ให้สิ้นเชิง ก็คงจะได้ตัวมาเป็นแน่”

เจ้าผู้ครองเมืองก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงประชุมทหารแลแบ่งออกเป็น

สองกอง กองหนึ่งให้วิเชียอาบุลฟาตาเป็นผู้กำกับไป แลอีกกองหนึ่งเจ้าผู้ครองเมืองกำกับไปเอง ทั้งสองกองนี้ได้พากันแยกย้ายเที่ยวค้นทั่วไป

ในขณะที่เจ้าผู้ครองเมือง และอาบุลฟาตากำลังเที่ยวค้นหาตัวอาบุลกาเซมตามละแวกบ้านป่าแลเขาทั่วไป ไกยฟาซึ่งออกจากกรุงแบกแดด เชิญท้องตราตั้งไปให้อาบุลกาเซมได้พบกับอำมาตย์ที่เป็นผู้เชิญราชหัตถ์เลขาไปเมื่อคราวนั้นที่กลางทาง อำมาตย์จึงได้แจ้งความแก่ไกยฟาว่า "ท่านไกยฟาการที่ท่านจะไปยังเมืองบาสโซราเรื่องอาบุลกาเซมนั้น ไม่มีประโยชน์อะไรเพราะอาบุลกาเซมได้ตายเสียแล้ว แลพึ่งได้จัดการทำศพเมื่อสองสามวันที่ล่วงมาแล้วนี้เอง ข้าพเจ้าได้เป็นผู้เห็นเรื่องนี้ด้วยตาเอง"

ส่วนไกยฟานั้น ตั้งใจว่าจะได้พบกับอาบุลกาเซมที่จะได้เป็นเจ้าผู้ครองเมือง แลจะได้มอบตราตั้งแก่อาบุลกาเซมด้วยตนเอง เมื่อมาทราบข่าวร้ายดังนี้ก็มีความเสียใจเป็นอันมากจนถึงกลั้นน้ำตาไว้มิได้ และเห็นว่าจะไปให้ถึงเมืองบาสโซราก็ไม่เป็นประโยชน์อะไรจริง จึงบ่ายหน้ากลับยังกรุงแบกแดด

ครั้นมาถึงแล้ว ก็รีบเข้าเฝ้ากาหลิบพร้อมด้วยอำมาตย์ผู้นั้นทันที กาหลิบทอดพระเนตรเห็นสีหน้าไกยฟาและอำมาตย์ซีดผิดปกติ จึงทรงคาดคะเนว่าคงจะมีเหตุร้ายอะไรเกิดขึ้น

พระองค์ได้ตรัสถามไกยฟาว่า "ไกยฟา นี่ทำไมจึงรีบกลับมาเร็วนัก ได้ข่าวอะไรหรือ"

"ข้าแต่พระผู้จอมพิภพ" ไกยฟากราบทูล "ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า พระองค์คงจะไม่ทรงรับทราบข่าวอันน่าสลดที่จะได้กราบทูลนี้ คือบัดนี้อาบุลกาเซมได้สิ้นชื่อเสียงเสียแล้ว ตั้งแต่พระองค์ได้เสด็จกลับจากเมืองบาสโซรา อาบุลกาเซมได้ถึงแก่กรรมไปเสียแล้ว"

เมื่อกาหลิบได้ทรงทราบเหตุดังนี้ ก็เสียพระทัยผวาพระองค์ล้มลงจาก

ราชบัลลังก์ หมดพระสติแน่นิ่งไปสักครู่หนึ่ง บรรดาพวกมหาดเล็กแลข้าราชการที่เฝ้าอยู่ตกใจ รีบเข้าช่วยแก้ไขจนฟื้นพระองค์ พอเหลียวแลไปเห็นอำมาตย์ผู้ที่ไปเมืองบาสโซรากลับมา จึงมีรับสั่งเรียกหนังสือตอบของเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรามาทอดพระเนตร แล้วมีรับสั่งให้ไกยฟาเข้ามาเฝ้าในห้องลับแต่ผู้เดียว พระองค์ประทานหนังสือตอบของเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราให้ไกยฟาดู แลตรัสว่า

"ฉันดูเรื่องนี้จะอย่างไรกันอยู่นา ออกจะสงสัยว่าเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา แลวิเซียอาบุลฟาตาจะไม่ทำตามคำสั่งฉัน คบคิดกันกำจัดอาบุล-กาเซมเสีย"

"ข้าพเจ้าก็นึกสงสัยอยู่เหมือนกัน" ไกยฟากราบทูล "ข้าพเจ้าเห็นควรให้จับคนสองคนนี้ไว้เสียก่อน"

"ฉันก็กำลังคิดจัดการเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน" กาหลิบตรัส "ท่านจงเกณฑ์ทหารของเราไปหมื่นหนึ่ง ตรงไปยังเมืองบาสโซรา จับเจ้าสองคนที่มีความสงสัยคุมตัวมานี่โดยเร็ว จะได้ซักไซ้ไล่เลียงทำโทษแก้แค้นแทนอาบุล-กาเซม"

ไกยฟาได้ฟังรับสั่งแล้ว ก็ออกมาจัดทหารหมื่นหนึ่งรีบยกไปยังเมืองบาสโซรา

เรื่องนี้ขอยุติไว้ก่อน จะย้อนกล่าวถึงอาบุลกาเซมที่หายไปจากที่ฝังศพแลวิเซียอาบุลฟาตาหาตัวไม่พบ เพราะเรื่องราวเป็นประการใด คือจำเดิมตั้งแต่วิเซียอาบุลฟาตาทำทรมานเฆี่ยนตีอาบุลกาเซมจนสลบไปนั้น ต่อเป็นเวลานานอาบุลกาเซมจึงได้สติฟื้นขึ้น อาบุลกาเซมเข้าใจว่าวิเซียจะเอาตัวออกมาทรมานเฆี่ยนตีอีก

"อ้ายผู้ร้ายใจยักษ์" อาบุลกาเซมร้องขึ้น "จงฆ่ากูเสียเถิด อย่าได้ทรมานอีกเลย ถึงจะทรมานไปก็เสียเปล่า เพราะทำอย่างไรก็ไม่บอกความลับ

ให้รู้ได้”

“อย่าต้องวิตกกลัวเลย ท่าน” อาบุลกาเซมได้ยินผู้ที่ยกตนออกมาจากหีบคนหนึ่งพูด “ฉันมาช่วยท่านหาทำอันตรายไม่”

อาบุลกาเซมได้ยินดังนี้ ก็ลืมตาขึ้นมองดูว่าใครที่มาช่วย จึงเห็นแลจำผู้ที่มาช่วยได้คนหนึ่ง คือหญิงที่อาบุลกาเซมได้พาไปดูขุมทรัพย์คราวนั้น

อาบุลกาเซมจึงได้พูดว่า “อ้อ! หล่อนดอกหรือที่มีพระคุณช่วยชีวิตฉันไว้?”

“ก็เป็นดังนั้น ท่าน” นางบาลกิสตอบ “ตัวฉันและท่านอาลีคู่รักของฉันที่มาด้วยกันนี้ เป็นผู้ที่มาช่วยท่าน ท่านอาลีได้ทราบว่าท่านเป็นคนโอบอ้อมอารี จึงขอมาช่วยท่านด้วยเพื่อสนองคุณที่ได้ทราบว่าท่านมีความซื่อตรงสุจริตต่อฉัน”

“ความจริงก็เป็นดังนั้น” เจ้าอาลีพูดขึ้น “ตัวฉันสู้ยอมสละชีวิตเสียตั้งพันครั้ง ดีกว่าให้ท่านซึ่งเป็นผู้มีสัจธรรมความดีมาเสียชีวิตลงไป”

ครั้นอาบุลกาเซมค่อยมีกำลังได้สติเป็นปกติดีแล้ว ก็ดื่มน้ำยาที่นางบาลกิสเอามาให้ แล้วแสดงความขอบคุณที่นางบาลกิสแลเจ้าอาลีได้มาช่วยชีวิตไว้ ถามว่าได้ทราบมาอย่างไรจึงรู้ว่าตัวเขายังมีชีวิตอยู่

นางบาลกิสจึงเล่าความให้ฟังว่า “ท่านเห็นจะยังไม่ทราบว่าตัวฉันเป็นบุตรีของวิเซียอาบุลฟาตากระมัง ฉันไม่เชื่อข่าวลือกันว่าท่านได้ตายไป มีความสงสัยว่า บิดาฉันคงจะคิดร้ายต่อท่านอะไรสักอย่างหนึ่ง ฉันจึงตีสนิทกับคนใช้ของบิดาฉันคนหนึ่ง จึงได้ทราบความจริงตลอด คนใช้คนนี้เป็นคนที่มากับบิดาฉันคราวก่อนนี้คนหนึ่ง และบิดาฉันได้ไว้ใจมอบลูกกุญแจห้องที่ได้ขังท่านไว้ พอฉันทราบแล้วจึงรีบนำความไปบอกกับท่านอาลี ท่านอาลีรีบจัดแจงหาคนใช้ที่สนิทได้สองสามคน พากันมาที่นี่พร้อมกับฉันทันที ฉันรู้สึกขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าที่ดลบันดาลให้มาช่วยท่านโดยเร็วพลันทันด่วน”

"น่าประหลาดจริงหนอ?" อาบุลกาเซมเปล่งอุทานขึ้น "เป็นไฉนบิดาของหล่อนซึ่งเป็นคนใจดำดุร้ายอำมหิตจึงมามีบุตรี ซึ่งมีนิสัยใจคอ ประกอบด้วยความเมตตากรุณาผิดต่างกันไปเช่นนี้"

"เชิญจัดแจงรีบไปกันเถิด ไม่ควรที่จะชักช้าอยู่อีก" เจ้าอาลีพูด "ฉันเชื่อแน่ว่าถ้าท่านวิเซียไม่เห็นท่านอยู่ในที่นี้ในวันพรุ่งนี้แล้ว ก็จะเที่ยวค้นหาสืบจับตัวท่านทุกแห่งหน แต่ฉันจะพาท่านไปพักที่บ้านฉันจึงจะพ้นภัย เขาคงจะไม่สงสัยว่าฉันได้ซ่อนท่านไว้"

เจ้าอาลี แลนางบาลกิสจึงจัดแจงเอาเสื้อผ้าของบ่าวให้อาบุลกาเซมสวมปลอมตัว แลพากันออกจากที่ฝังศพทิ้งประตูให้เปิดไว้ลอบกลับมาเมือง ส่วนนางบาลกิสนั้นกลับไปบ้านบิดาแลคืนลูกกุญแจที่ฝังศพให้แก่คนใช้ ฝ่ายเจ้าอาลีนั้นนำอาบุลกาเซมไปรับเลี้ยงดูแลซ่อนไว้ในวังของท่านอย่างสนิท จนศัตรูของอาบุลกาเซมหาทราบได้ไม่ว่า อาบุลกาเซมหายไปไหน

เจ้าอาลีได้รับรองเลี้ยงดูอาบุลกาเซมเป็นอันดี จนเจ้าผู้ครองเมืองและวิเซียหมดความหวังที่จะสืบเสาะให้พบตัวได้ จึงเลิกการสืบค้นเสีย

ครั้นเจ้าอาลีเห็นว่าสงบเงียบแล้ว จึงจัดหาม้าอย่างมีฝีเท้าเร็ว พร้อมด้วยเงินทองแลเครื่องเพชรพลอยต่าง ๆมอบให้แก่อาบุลกาเซม และพูดว่า "บัดนี้ท่านจงรีบหนีไปเถิด ศัตรูของท่านเลิกการติดตาม ไม่มีที่ติดขัดอะไรอีกแล้ว เพราะฉะนั้นท่านจะมีความประสงค์หนีไปทางไหนก็สุดแล้วแต่ใจท่านเถิด"

อาบุลกาเซมแสดงความขอบคุณในความเอื้อเฟื้อของเจ้าอาลี และรับรองว่าจะไม่ลืมพระคุณที่ได้ช่วยเหลือจนกว่าชีวิตจะหาไม่ เจ้าอาลีได้แสดงความอาลัยในอาบุลกาเซมเป็นอย่างที่สุด ที่จะต้องจากกันไปเสีย จึงอำนวยพรให้ไปโดยตลอดรอดพ้นภยันตราย แล้วก็ตามไปส่งด้วย อาบุลกาเซมลาเจ้าอาลีแล้วขึ้นม้าบ่ายหน้าไปสู่กรุงแบกแดด ล่วงหลายเวลาก็ลุถึงกรุงโดย

สวัสดิภาพ

การที่อาบุลกาเซมมากรุงแบกแดดคราวนี้ โดยตั้งใจจะไปหานายพาณิชที่ตนได้รับรองเมื่อครั้งยังอยู่ที่เมืองบาสโซรา เพื่อจะเล่าความตกระกำลำบากให้ฟัง อาบุลกาเซมมีความเสียใจที่ตามหาท่านผู้นั้นยังที่ชุมนุมพ่อค้าไม่พบ จึงเที่ยวตามหาเสียจนจบพระนคร ไม่ว่าจะพบปะใคร อาบุลกาเซมก็มองดูหน้าเสียทุกคน จนเกิดความท้อถอยและเมื่อยล้ามากในการที่เที่ยวหาไม่พบ

ครั้นเดินผ่านมาถึงหน้าพระราชวัง อาบุลกาเซมเห็นเด็กคนใช้ที่ได้ให้แก่นายพาณิชไป ซึ่งในเวลานี้เป็นมหาดเล็กเยี่ยมมองดูอะไรอยู่ที่บัญชรวัง เผอิญตาของเด็กมหาดเล็กคนนั้นมองไปแลเห็นอาบุลกาเซมเข้าก็จำได้ จึงวิ่งกลับเข้าไปกราบทูลกาหลิบว่า

"พระเจ้าข้า บัดนี้ข้าพเจ้าได้พบอาบุลกาเซมนายเก่าของข้าพเจ้าที่อยู่เมืองบาสโซราเมื่อกี้นี้"

"ฮ้า! จำผิดไปกระมัง เจ้า?" กาหลิบตรัส มิได้ทรงเชื่อในถ้อยคำที่กราบทูล "อาบุลกาเซมมีเมื่อไรตายไปเสียแล้ว บางทีเจ้าจะพบใครที่มีรูปร่างคล้ายคลึงกันจะจำผิดไปกระมัง?"

"ข้าพเจ้าจะจำผิดไปหามิได้" มหาดเล็กคนนั้นกราบทูล "เชื่อแน่ว่าเป็นท่านอาบุลกาเซมจริง ข้าพเจ้าพอเห็นเข้าก็จำได้ทันที"

กาหลิบแม้จะไม่ทราบเชื่อถือในเรื่องนี้ก็ดี แต่ก็พอพระทัยจะสืบสวนดูให้รู้แน่ เพราะฉะนั้นจึงมีรับสั่งให้นายทหารตามมหาดเล็กออกไปดูทันที ว่าชายคนที่มหาดเล็กเห็นนั้นจะใช่อาบุลกาเซมหรือไม่

เมื่อนายทหารแลมหาดเล็กออกไปดู เห็นอาบุลกาเซมยังยืนอยู่ที่นั่น เป็นเพราะอาบุลกาเซมเห็นมหาดเล็กคนนั้นดูเหมือนจะจำได้จึงตั้งใจคอยดูให้แน่ใจ

ครั้นมหาดเล็กจำอาบุลกาเซมได้แน่แล้ว จึงวิ่งออกไปกอดเท้าอาบุล-กาเซมไว้ด้วยความดีใจ อาบุลกาเซมพยุงตัวมหาดเล็กคนนั้นให้ลุกขึ้น แล้วจึงได้ไต่ถามว่าทำไมจึงมาเป็นมหาดเล็กของกาหลิบ

มหาดเล็กคนนั้นตอบว่า "ผู้ที่ไปหาท่านที่เมืองบาสโซรา และท่านได้ยกตัวฉันให้มานั้น คือกาหลิบหาใช่ใครที่ไหนไม่ ขอเชิญท่านมาเฝ้าเถิด พระองค์คงดีพระทัยอย่างยิ่งที่ได้พบท่านเป็นแน่"

อาบุลกาเซมได้ทราบความดังนี้ก็ตกตะลึงมาก แข็งใจให้มหาดเล็กแลนายทหารพาตัวเข้าไปเฝ้า

กาหลิบในเวลานั้นประทับอยู่บนพระแท่น ครั้นทอดพระเนตรเห็นอาบุลกาเซม ก็ทรงโสมนัสยินดีจนมิอาจจะตรัสออกมาได้ เสด็จลุกขึ้นจากพระแท่นทันที ตรงเข้าสวมกอดอาบุลกาเซมไว้

ครั้นพระองค์ค่อยคลายความตื่นเต้นแล้ว จึงตรัสถามอาบุลกาเซมว่า "อาบุลกาเซมจำเราที่เป็นแขกไปหาคราวนั้นได้ไหม ตัวเราเองที่ท่านได้รับรองเลี้ยงดูให้เกียรติยศอย่างใหญ่ แลได้ให้ของอย่างดีแก่เราซึ่งมีค่ายิ่งกว่าของกษัตริย์ใด ๆเสียอีก"

ฝ่ายอาบุลกาเซมตกตะลึงไปไม่น้อยกว่ากาหลิบ ทั้งมีความเกรงกลัวมิอาจจะเงยหน้าขึ้นดูได้ ครั้นได้ยินกาหลิบตรัสเช่นนั้นจึงเงยหน้าขึ้นดู ก็จำได้ จึงได้กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้ามิได้ทราบเลยว่า พระองค์ที่ได้ทรงพระกรุณาเสด็จไปยังบ้านข้าพเจ้าคราวนั้น"

อาบุลกาเซมกราบทูลแล้วก็ฟุบหน้าลงแทบพระบาท กาหลิบจึงพยุงตัวอาบุลกาเซมให้ลุกขึ้น แลประทานอนุญาตให้นั่งใกล้ชิดพระองค์ได้

แล้วกาหลิบจึงมีรับสั่งว่า "นี่เป็นประการใดท่านจึงยังมีชีวิตอยู่?"

อาบุลกาเซมก็กราบทูลถึงเหตุการณ์ที่วิเซียอาบุลฟาตาได้ทำร้ายแก่ตนจนเล็ดลอดหนีมาได้ให้ทรงทราบทุกประการ

กาหลิบทรงสดับเรื่องความทุกข์ยาก ที่อาบุลกาเซมได้เล่าถวายแล้ว จึงตรัสว่า "ที่ท่านได้รับความลำบากยากเย็นคราวนี้เป็นเพราะเราเป็นต้นเหตุเอง คือเมื่อเวลาเราจากท่านกลับมายังกรุงแบกแดดแล้ว ก็คิดจะตอบแทนความเอื้อเฟื้อของท่านบ้าง จึงให้อำมาตย์นำหนังสือเราไปแจ้งแก่เจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา ให้มอบหน้าที่ผู้ครองเมืองให้แก่ท่านเป็นแทน แต่เจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราหาทำตามคำสั่งเราไม่ กลับคิดอุบายทำร้ายท่านเสียฉะนี้ ที่อาบุลฟาตารอการกำจัดท่านเสียก็เพื่อหวังจะรีดเอาความลับจากท่านให้บอกตำแหน่งขุมทรัพย์ เรื่องนี้เราจะจัดการแก้แค้นแทนท่านเอง บัดนี้เราได้ใช้ให้ไกยฟาคุมทหารเป็นอันมากไปยังเมืองบาสโซราแล้ว ให้ไปจับตัวอ้ายผู้ผิดคิดมิชอบทั้งสองคนมาให้เรา ท่านจงอยู่ในนี้ ก่อนจะให้เจ้าพนักงานจัดที่และดูแลปรนนิบัติท่านให้เหมือนกับปรนนิบัติตัวเรา"

ตรัสแล้วจึงจูงมืออาบุลกาเซมไปยังพระอุทยาน อันมีต้นไม้ดอกออกช่ออยู่ไสว ล้วนเป็นไม้หายากทั้งสิ้น ที่ในพระอุทยานนี้มีอ่างแก้ว อ่างโมรา อ่างศิลาอ่อน เลี้ยงปลาแปลกๆนับคณามิได้ ตรงกลางพระอุทยานมีพลับพลาก่อด้วยเสาศิลาดำ ๑๒ เสา พื้นเพดานทำด้วยไม้จันทน์และไม้กฤษณา ในระหว่างเสาศิลามีตาข่ายทองทำเป็นกรงขังนกคีรีบูน มีสีสันต่างๆ บางกรงขังนกไนติงเกลแลนกอย่างอื่นที่พูดเสียงไพเราะ มาตรแม้นจะนับก็เป็นจำนวนตั้งพันๆส่งเสียงเจื้อยแจ้วประสานกันดุจเสียงดนตรี

ตรงกลางพลับพลามีที่สำหรับลงสระสรง กาหลิบก็ทรงนำอาบุลกาเซมไปอาบน้ำ ณ ที่นี้ พร้อมกับพระองค์ ครั้นสระสรงแลอาบน้ำแล้ว ก็มีเจ้าพนักงานเชิญพระภูษาแลเสื้อผ้าอย่างดีใหม่เอี่ยมมาถวายกาหลิบ แลให้อาบุลกาเซม แล้วกาหลิบจึงทรงนำอาบุลกาเซมไปยังห้องเสวย เจ้าพนักงานก็นำกระยาหารเครื่องต้นอย่างดีมาถวาย มีผลไม้ เช่น ทับทิมตุรกีแลอาหรับ ผลสาลี่มาจากประเทศซีเรีย ผลองุ่นมาจากเมืองแมกกา และผลแปร์มาจาก

เมืองอิสปาหัน ครั้นเสร็จเสวยกระยาหารแล้ว กาหลิบทรงนำอาบุลกาเซม ไปยังตำหนักของพระนางโซบิเด

พระนางโซบิเดทรงประทับอยู่บนพระแท่น พรั่งพร้อมด้วยนางราชบริพารเฝ้าแหนอยู่เป็นสองแถว บ้างถือรำมะนา ขลุ่ยแลพิณ แต่หาได้บรรเลงเพลงไม่ เพราะกำลังต่างนิ่งฟังนางคนหนึ่งอันมีรูปโฉมงดงามยิ่งกว่านางทั้งหลาย ส่งเสียงร้องวิเวกหวาน เป็นใจความในเนื้อเพลงที่ร้องว่า "อันความรักควรรักให้ยืดยาว" แล้วนางคนที่อาบุลกาเซมได้ถวายกาหลิบมาคราวนั้นก็ดีดพิณซึ่งทำด้วยไม้จันทน์ฝังด้วยงาแลไม้ดำประสานเสียงไปด้วย

พอพระนางโซบิเดทอดพระเนตร เห็นราชสวามีเสด็จเข้ามา พระนางก็ลดลงจากพระแท่นไปเชิญเสด็จกาหลิบแลรับรองอาบุลกาเซม

กาหลิบได้ตรัสแก่พระนางโซบิเดว่า "นี่แน่เธอ ฉันพาตัวผู้เป็นเจ้าของบ้านรับรองฉัน เมื่อครั้งฉันได้ปลอมไปเมืองบาสโซรามาให้รู้จัก"

อาบุลกาเซมก็ทำความเคารพ คุกเข่าฟุบหน้าลงแทบพระบาทพระนางโซบิเด ในทันใดนั้นก็เกิดมีเสียงร้องอื้อฉาวขึ้นในหมู่นางราชบริพาร คือนางงามที่เป็นผู้ร้องเพลงถวายเหลียวหน้ามาพบอาบุลกาเซมเข้าก็ผวาร้องแล้วล้มลงแน่นิ่งไป

กาหลิบแลพระนางโซบิเดเหลียวพระพักตร์ไปทางนางที่เป็นลมล้มลงทันที ส่วนอาบุลกาเซมกำลังจะลุกขึ้น แต่พอแลเห็นนางคนนั้นเข้า ก็ตกตะลึงหน้าซีดสลดลงทันที คล้ายกับคนจะถึงความตาย กาหลิบตกพระทัยรีบไปพยุงตัวอาบุลกาเซมไว้ แลทรงแก้ไขอยู่ได้สักครู่หนึ่ง

พออาบุลกาเซมหายมืดหน้าได้สติแล้ว จึงได้กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้าได้เคยกราบทูลเล่าเรื่องถึงเหตุร้ายในส่วนตัวข้าพเจ้าเมื่อครั้งพเนจรไปยังเมืองไคโร บัดนี้สตรีคนที่สลบไปนั้น คือดาดะเนที่ถูกทำโทษโยนไปในแม่น้ำไนล์นั่นเอง"

"ดังนั้นทีเดียวหรือ?" กาหลิบเปล่งอุทานขึ้นด้วยประหลาดพระทัย "เป็นการอัศจรรย์จริงๆ แลควรขอบพระคุณเทพยดาอารักษ์ที่ดลบันดาลให้มาพบกันเช่นนี้"

ในกำลังนั้นนางราชบริพารทั้งปวงก็ช่วยกันแก้ไขนางดาดะเนจนฟื้นขึ้น นางก็ตรงเข้าจะกราบทูลพระบาทกาหลิบ แต่พระองค์ทรงห้ามไว้แลตรัสถามว่า "เหตุไฉนเมื่อนางถูกโยนทิ้งลงในแม่น้ำไนล์แล้ว จึงยังคงมีชีวิตรอดมาได้อย่างแปลกประหลาดเช่นนี้"

นางดาดะเนจึงได้กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ตามที่มีพระดำรัสถามนี้ คือเมื่อหม่อมฉันต้องโทษถูกโยนทิ้งไปในแม่น้ำนั้น เผอิญพลัดตกลงไปในแหของชาวประมงคนหนึ่ง ครั้นชาวประมงผู้นั้นลากแหขึ้นมาก็ให้มีความประหลาดใจ แต่เห็นหม่อมฉันยังมีชีวิตแลหายใจอยู่ จึงนำเอาไปบ้าน ประคับประคองรักษาจนฟื้นขึ้น เมื่อหม่อมฉันหายเป็นปกติดีแล้ว ก็เล่าความตามเหตุการณ์ที่ได้มีมาให้ชาวประมงผู้นั้นฟัง ชาวประมงตกใจเกิดความกลัวขึ้นว่า ถ้าหากสุลต่านประเทศอียิปต์จะทรงทราบว่าตนได้ช่วยชีวิตหม่อมฉันไว้ก็จะมีโทษ จึงรีบขายตัวหม่อมฉันให้แก่พ่อค้าคนหนึ่ง ซึ่งกำลังจะมากรุงแบกแดด พ่อค้าคนนี้เมื่อมาถึงยังกรุงแบกแดด ได้นำหม่อมฉันมาขายพระนางโซบิเด พระนางจึงได้ทรงช่วยหม่อมฉันไว้"

กำลังที่นางดาดะเนกราบทูลเล่าเรื่องอยู่นั้น กาหลิบทรงพินิจดูนางดาเดนะ เห็นมีรูปลักษณะแช่มช้อยน่ารัก พอนางดาดะเนกราบทูลจบลงกาหลิบก็ตรัสว่า "เพราะนางดาดะเนนี่สวยงามถึงปานนี้ มิน่าอาบุลกาเซมจึงมีความอาลัยไม่รู้จักลืมเลย ฉันหมดสงสัยแลขอขอบคุณพระผู้เป็นเจ้าที่ดลบันดาลชักนำให้นางมานี่ ให้ฉันมีโอกาสช่วยเหลือได้บ้าง ตั้งแต่นี้ต่อไปฉันอนุญาตให้นางเป็นไทแก่ตน แลเชื่อว่า..." พลางเหลียวพระพักตร์ไปตรัสกับพระนางโซบิเด "เธอคงจะไม่มีความรังเกียจในข้อที่ฉันอนุญาตให้นาง

ดาดะเนหลุดพ้นจากทาสกลับเป็นไทแก่ตนได้เป็นแน่”

“หามิได้เลย พระเจ้าข้า” พระนางโซบิเดกราบทูล “หม่อมฉันกลับมีความยินดีเสียอีก ที่คู่รักคู่นี้ต้องพลัดพรากจากกันไป แลได้กลับมาประสบพบกัน หม่อมฉันขออำนวยพรให้ทั้งสองมีความสุขสำราญสามัคคียิ่งๆขึ้นไปด้วย”

“ที่นึกให้พรเท่านั้นยังไม่สมทีเดียว” กาหลิบตรัส “ฉันต้องการจะทำการวิวาห์ให้ที่ในวังนี้ให้ใหญ่โต และจะให้มีการสมโภชรื่นเริงทั่วไปในกรุงแบกแดดสามวัน เพื่อเป็นการตอบแทนผู้ที่มีบุญคุณแก่ฉันให้สมแก่เกียรติยศ”

อาบุลกาเซมได้ยินรับสั่งดังนี้ ก็กราบลงแทบเบื้องพระบาทแล้วทูลว่า “พระองค์นับว่าเป็นผู้ประเสริฐเหนือชนทั้งหลายอยู่แล้ว แต่กระนั้นยังมีพระทัยโอบอ้อมอารียวดยิ่งขึ้นไป ข้าพเจ้าขอถวายขุมทรัพย์แก่พระองค์ในกาลบัดนี้ เพื่อฉลองพระเดชพระคุณ”

“อย่า... อย่าเลย อาบุลกาเซม” กาหลิบตรัส “จงครอบครองขุมทรัพย์นั้นเป็นสุขต่อไปเถิด ความจริงขุมทรัพย์นั้นก็เป็นทรัพย์แผ่นดิน เป็นสมบัติของฉันอยู่แล้ว แต่จะถอนกรรมสิทธิ์นี้ให้แก่ท่าน แลขอจงมีความสุขสำราญใช้จ่ายขุมทรัพย์นั้นอยู่ชั่วกาลนานเถิด”

พระนางโซบิเดตรัสให้อาบุลกาเซม แลนางดาดะเนเล่าเรื่องประวัติของตนถวายเสร็จแล้ว พระนางจึงมีพระเสาวนีย์ให้จารึกเรื่องราวของอาบุล-กาเซม แลนางดาดะเนไว้เป็นตัวทอง ครั้นแล้วกาหลิบจึงมีรับสั่งให้จัดทำพิธีวิวาห์มงคลเป็นการใหญ่โตเอิกเกริก พลเมืองต่างมีความชื่นชมยินดีรื่นเริงสนุกสนานกันทั่วไป

ขณะนั้น ไกยฟาซึ่งกาหลิบมีรับสั่งให้ไปจับตัวเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราแลวิเซียอาบุลฟาตามายังกรุงแบกแดด นำเอาตัวอาบุลฟาตา เข้าเครื่องพันธนาการครบมาได้แต่ผู้เดียว เพราะเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราเสียพระทัย

ที่ตามหาตัวอาบุลกาเซมไม่พบเลยสิ้นชีพลงเสียก่อน

เมื่อไกยฟาได้เข้าไปกราบทูลแถลงเหตุทั้งสิ้นแล้ว กาหลิบจึงมีรับสั่งให้ตั้งหลักขึ้นสองหลักยังหน้าลานพระราชวัง แลให้เพชฌฆาตคุมตัวอาบุล-ฟาตาคนชั่วช้าสามานย์ขึ้นไปอยู่บนที่ยกพื้นในระหว่างหลักนั้น

ประชาชนทั้งหลาย เมื่อได้ทราบว่าอาบุลฟาตาเป็นคนมีใจโหดร้ายก็หายสงสารเวทนา กลับเร้าเร่งอยากให้เพชฌฆาตประหารชีวิตเสียโดยเร็ว กำลังที่เพชฌฆาตถือดาบคอยประหารผู้กระทำผิดคิดมิชอบอยู่นั้น อาบุล-กาเซมเข้าเฝ้าทูลขอชีวิตอาบุลฟาตาไว้ กราบทูลอ้อนวอนว่า "ข้าแต่พระองค์ข้าพเจ้าขอประทานชีวิตอาบุลฟาตาไว้ด้วยสักครั้งหนึ่ง อย่าต้องให้ถึงมีโทษประหารชีวิตเลย เมื่อพระองค์ทรงพระกรุณาประทานชีวิตให้ดังนี้ ก็จะเป็นเครื่องเตือนใจให้อาบุลฟาตารู้สำนึกที่ได้มีจิตคิดร้ายแก่ข้าพเจ้า กลับทำให้ผู้ที่ตนคิดร้ายได้รับความสุข ซ้ำจะได้เห็นพระองค์ทรงโปรดปรานชุบเลี้ยงข้าพเจ้าด้วย เท่านี้เห็นว่าก็เป็นการทำโทษอาบุลฟาตาอยู่ในตัวพอแล้ว"

กาหลิบได้สดับคำที่อาบุลกาเซมกราบทูล ก็ตรัสว่า "อาบุลกาเซมผู้นี้ช่างมีใจเมตตากรุณาจริง ๆหาได้มีความอาฆาตไม่ ควรที่จะได้เป็นเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซรา จะเป็นบุญของราษฎรในเมืองนั้นหาใช่น้อยที่ได้นายเช่นนี้"

อาบุลกาเซมได้กราบทูลว่า "ข้าพเจ้าจำเป็นต้องกราบทูลขอในพระกรุณาอีกอย่างหนึ่ง คือข้าพเจ้าขอให้เจ้าอาลีผู้มีคุณ ซึ่งได้ช่วยข้าพเจ้าพ้นภยันตรายมาได้เป็นเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราแทน พร้อมด้วยนางบาลกิสคู่รัก เพราะฉะนั้นคู่รักทั้งสองนี้ก็ควรจะได้รับเกียรติยศอยู่แล้ว ส่วนข้าพเจ้านั้นเมื่อได้อาศัยพึ่งพระบารมีเป็นที่ร่มเย็นถึงปานนี้ รู้สึกในพระเดชพระคุณเป็นล้นพ้น ก็นับว่าเป็นเกียรติยศยิ่งกว่าที่จะได้เป็นกษัตริย์เสียอีก"

กาหลิบก็ทรงโปรดประทานตามความพอใจของอาบุลกาเซมทุกประ-การ เพื่อเป็นการตอบแทนความชอบของเจ้าอาลีแลนางบาลกิสที่ได้ช่วยชีวิต

อาบุลกาเซมไว้ พระองค์มีรับสั่งให้อำมาตย์นำตราตั้งไปประทานแก่เจ้าอาลี ตั้งให้เป็นเจ้าผู้ครองเมืองบาสโซราสืบไป ส่วนวิเซียอาบุลฟาตานั้นทรงเห็นว่ามีความผิดมากไม่สมควรจะปล่อยตัวให้พ้นโทษเป็นเยี่ยงอย่างต่อไป จึงรับสั่งให้เอาตัวไปขังไว้ในตึกมืดจนตลอดชีวิต เมื่อบรรดาราษฎรในกรุงแบกแดดได้ทราบความว่า อาบุลกาเซมได้ทูลขอชีวิตวิเซียอาบุลฟาตาที่เป็นศัตรูไว้ ต่างก็สรรเสริญชมเชยอาบุลกาเซมเป็นอันมาก

อยู่มาไม่ช้า อาบุลกาเซมแลนางดาดะเนก็กราบทูลลากลับไปเมืองบาสโซรา กาหลิบก็ทรงพระกรุณาโปรดให้จัดทหารรักษาพระองค์เป็นจำนวนมาก แห่แหนไปส่งเพื่อให้เป็นเกียรติยศ

เมื่อพระพี่เลี้ยงสัตลูเม ได้เล่านิยายเรื่องอาบุลกาเซมแห่งเมืองบาสโซรา ถวายแก่พระธิดาแห่งนครแคซเมียร์จบลงแล้ว บรรดาสาวนางกำนัลในต่างก็ชมเชยเป็นอันมาก บ้างก็ชมอาบุลกาเซมชายหนุ่มแห่งเมืองบาสโซรา ว่าเป็นคนมีใจโอบอ้อมอารีหาผู้เสมอเหมือนมิได้ บ้างก็ชมเชยพระเจ้าฮารูนอาลราษจิตกาหลิบ ว่ามีพระทัยโอบอ้อมอารีไม่น้อยไปกว่าอาบุลกาเซม บ้างก็เป็นแต่ชมแลรักใคร่ในใจคอของอาบุลกาเซม ว่าเป็นคนมีใจยั่งยืนซื่อสัตย์ต่อหญิงที่รักจริงๆ ส่วนพระนางฟารุขนาสนั้นมีรับสั่งว่า :-

"เรื่องที่พวกเจ้าทั้งหลายชมเชยอาบุลกาเซมว่า เป็นคนซื่อสัตย์มั่นคงต่อหญิงที่รักนั้น เรายังไม่เห็นด้วย ก็นางบาลกิสไม่ใช่หรือเกือบจะทำให้อาบุลกาเซมหลงรัก จนจะลืมนางดาดะเนเสีย ผู้ที่ควรชมได้จะต้องมีความรักมั่นคงไม่กลับกลายได้ ถึงมาตรว่าคนที่รักของตนจะได้ตายไปแล้วก็ดี ผู้นั้นจะต้องซื่อสัตย์ต่อความรักให้ตลอดไป จนไม่อาจที่จะกลับกลายคลายรักได้อีกจึงจะควรแก่กัน แต่จะหาชายใดที่มีน้ำใจสม่ำเสมอมั่นคงเป็นนิตย์อย่างที่พูดนี้หามีไม่"

นางสัตลูเมได้ยินดังนี้จึงทูลว่า “หม่อมฉันต้องขอประทานโทษค้านในข้อนี้ ชายที่มีจิตมั่นคงไม่กลับกลอกใช่ว่าจะไม่มีก็หามิได้ ถ้าประทานอนุญาตให้หม่อมฉันเล่าเรื่องกาลุเฟกับดิละรานางงามให้ทรงฟังแล้ว หม่อมฉันเชื่อแน่ว่าพระนางคงจะทรงเห็นจริงเป็นแน่”

“ถ้าเช่นนั้นก็จงเล่าให้ฟังเถิด” พระนางตรัสตอบ

เพราะฉะนั้นนางสัตลูเมพระพี่เลี้ยง จึงได้เล่านิยายถวายทันที ดังมีเรื่องดังต่อไปนี้

๔ กาลุเฟกับดิละรานางงาม

ครั้งหนึ่งมีนายพาณิชชราชื่ออับดาลา อาศัยอยู่ในเมืองดามัสกัส เป็นผู้มั่งมีทรัพย์สมบัติยิ่งกว่าบรรดานายพาณิชทั้งปวงที่ในเมืองนั้น นายพาณิชผู้นี้ได้เคยเที่ยวไปในประเทศต่าง ๆแลได้ผจญต่ออันตรายมานับไม่ถ้วนครั้ง จึงเป็นคนมั่งคั่งไพบูลย์ด้วยทรัพย์ศฤงคารเป็นอันมาก แต่หามีความสุขไม่ เพราะไม่มีบุตรที่จะสืบสกุล นายพาณิชที่ชื่ออับดาลาผู้นี้ได้ทำพิธีสวดอ้อนวอนขอบุตรต่อพระผู้เป็นเจ้า จนที่สุดได้บริจาคทานแลทำบุญแก่นักบวชอยู่เนืองนิตย์ เพื่อขอให้ช่วยสอดอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าให้ตนได้บุตร ใช่แต่เท่านั้น อับดาลายังได้สร้างโรงพยาบาลสถานวัดวาอารามต่าง ๆ แต่ก็หาสมความปรารถนาไม่จนหมดหวังที่จะมีบุตรต่อไป

อยู่มาวันหนึ่ง อับดาลาได้ทราบว่ามีแพทย์วิเศษชาวอินเดียคนหนึ่ง จึงได้ไปเชิญตัวมายังบ้าน และรับรองเลี้ยงดูแล้วได้พูดชี้แจงกับแพทย์ผู้นั้นว่า :-

"พ่อหมอ ทำประการใดหนอฉันจึงจะมีบุตรกับเขาบ้างสักคนหนึ่ง?"

แพทย์ผู้นั้นตอบว่า "การที่จะมีบุตรหรือไม่ก็สุดแล้วแต่พระผู้เป็นเจ้า

จะประทานให้หรือไม่เท่านั้น แต่ถึงกระนั้นก็ดีในข้อนี้ก็ยังพอจะมีหนทางแก้ไขให้สมความปรารถนาได้”

“พ่อหมอกรุณาให้ทราบด้วยเถิด ว่าจะต้องทำประการใดจึงจะสำเร็จความปรารถนา” อับดาลาพูด “ท่านจะให้ฉันทำประการใด ฉันเต็มใจยอมทำตามทั้งสิ้นขอแต่ให้ได้บุตรก็แล้วกัน”

แพทย์ผู้นั้นจึงตอบว่า “เรื่องนี้ในชั้นแรกท่านจะต้องหาหญิงสาวมาคนหนึ่ง เลือกที่มีรูปสูงระหงเหมือนดังต้นสนแลหน้าตาจิ้มลิ้มน่ารัก แก้มแดงตาคม มีเสียงอันไพเราะเป็นกังวาน กิริยาเรียบร้อย วาจาเฉลียวฉลาดทันคน ก่อนที่จะจัดแจงหาหญิงสาวที่มีลักษณะดังนี้มา ท่านจะต้องถือศีลกินบวชอยู่ในที่วิเวกแต่คนเดียว อุดส่าห์ตั้งหน้าสวดมนต์ภาวนา อย่าให้จิตวอกแวกกังวลด้วยเรื่องอะไรทั้งหมด จนครบ ๔๐ วัน ในระหว่างเวลาที่ถือศีลนี้ต้องบริโภคแต่เนื้อแกะดำ แลเหล้าองุ่นอย่างเก่าเป็นอาหาร ถ้าทำให้ถูกต้องตามที่แนะนำแล้วก็เป็นอันมีความหวังได้บ้าง ว่าพระผู้เป็นเจ้าทรงพระกรุณาประทานบุตรให้แก่ท่าน

อับดาลาจึงทำตามที่แพทย์ผู้นั้นได้แนะนำ อยู่มาไม่ช้าก็มีบุตรสมดังปรารถนา

อับดาลาได้ให้นามบุตรของตนที่เกิดมานี้ว่า กาลุเฟเมื่อสมโภชในการนี้ อับดาลาได้เชิญญาติมิตรมาประชุมเลี้ยงดูกัน แลทำบุญให้ทานเป็นอันมากแสดงความขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าที่ได้โปรดประทานบุตรมาให้สมดังความมาดหมาย

เมื่อกาลุเฟเจริญวัยขึ้นแล้ว อับดาลาผู้เป็นบิดาก็จ้างครูมาสอนศิลปวิทยาต่างๆตามสมควรแก่อายุยิ่งขึ้นทุกที บรรดาครูบาอาจารย์ที่มาสอนกาลุเฟเห็นเป็นเด็กมีเชาวน์ฉลาดเฉลียวร่ำเรียนได้รวดเร็ว จึงมีแก่ใจสั่งสอนให้เรียนอ่านเขียนภาษาฮีบรู ภาษากริ๊ก ภาษาตุรกี แลภาษาอินเดีย

ใช่แต่เท่านั้นยังได้สอนให้เรียนคัมภีร์โกหร่าน แลหัดอ่านคำอธิบายข้อความที่มีอยู่ในพระคัมภีร์นั้นด้วย กาลุเฟได้เรียนรู้อรรถแปลแก้ไขในธรรมอันเป็นของลึกซึ้ง แลหลักอันกล่าวด้วยความเป็นไปของสัตว์โลกที่พระผู้เป็นเจ้าได้ประกาศิตไว้แล้ว กับยังได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์อันกล่าวด้วยสิ่งใดเป็นธรรมแลสิ่งใดไม่เป็นธรรม แลสิ่งใดเป็นธรรมอันแท้แลไม่แท้ อาจารย์ของกาลุเฟยังได้สอนให้เรียนรู้พงศาวดารของชาติอาหรับแลเปอร์เซีย แลราชประวัติลำดับวงศ์ของกษัตริย์ทั่วไป นอกจากนี้กาลุเฟยังได้เรียนหลักจรรยาสากลวิทยา ดาราศาสตร์แลแพทยศาสตร์ด้วย เมื่อกาลุเฟอายุได้ ๑๘ ปี ก็เรียนรู้วิชาอันได้กล่าวนามมาแล้วนี้ได้ชำนาญบริบูรณ์ ซ้ำยังรู้วิชาอย่างอื่นพิเศษออกไปอีกเป็นอันมากด้วย

กาลุเฟเป็นจินตกวีแต่งโคลงกลอนได้ดี ทั้งวิชาดนตรีก็ชำนาญ เมื่อพูดถึงวิชาฝ่ายทหารแล้วก็นับว่าได้ศึกษามาอย่างชำนาญเหมือนกัน จะหาใครที่ยิงธนูหรือฟันดาบ รำทวนได้คล่องแคล่วว่องไวเสมอกาลุเฟก็ยาก ถ้าจะพูดรวมความ กาลุเฟนับว่าเป็นชายหนุ่มที่มีวิชาเกินกว่าชายรุ่นสามัญที่อายุเท่ากันจะมีได้

บุตรดีดังกาลุเฟนี้ ก็ย่อมเป็นที่ชื่นชมยินดีของผู้เป็นบิดา เพราะฉะนั้นอับดาลาจึงรักใคร่บุตรคนนี้ปานชีวิต อย่างไรก็ดีมรณภัยอันจะต้องมาสังหารความสุขของบุคคลในโลกนี้ในวันหนึ่ง ย่อมละเว้นหน้าที่เสียไม่ได้ เพราะฉะนั้น อยู่มามิช้ามหาภัยอันนี้ก็มาเยี่ยมอับดาลานายพาณิช

เมื่ออับดาลารู้ตัวว่าตนจะตายลงแล้ว จึงเรียกให้กาลุเฟผู้เป็นบุตรยอดรักมานั่งลงข้างเตียง แลให้โอวาทตักเตือนเป็นครั้งที่สุด เมื่ออับดาลาตายไปแลจัดการศพเสร็จแล้วกาลุเฟก็ได้ครอบครองทรัพย์สมบัติทั้งสิ้น

แต่กาลุเฟเป็นเด็กหนุ่มหย่อนความคิด เมื่อได้รับมรดกมากมายดังนี้ก็จัดแจงจับจ่ายใช้สอยสุรุ่ยสุร่ายไม่ยับยั้ง สร้างตึกรามอย่างใหญ่ แลให้

งดงามหาสาวที่สวยๆมาบำเรอ แลคบเพื่อนฝูงไม่เลือกหน้ามากมายก่ายกอง ชักชวนกันเลี้ยงดูออกเกร่อไปล้วนในทางที่จะทำให้ทรัพย์พลันวิบัติ อาหารแลสุราที่หามาเลี้ยงดูก็เลือกสรรแต่ที่ดีมีราคาทั้งสิ้น

การเลี้ยงดู การเต้นรำ แลการประชุมมีดนตรีกาลุเฟได้จัดให้มีทุกวันประพฤติเป็นนิตย์ดังนี้มาได้หลายปี ประหนึ่งว่าตนจะมีทรัพย์สมบัติที่ไม่รู้จักหมดจักสิ้น ต่อมาทรัพย์สมบัติที่ได้ไว้ทั้งสิ้นก็หมดลง กาลุเฟจำเป็นต้องขายบ้านช่องนางบริวารข้าทาส ผลที่สุดก็เหลืออยู่แต่ตัวเองเท่านั้น ทำให้เป็นที่ชื่นชมยินดีของศัตรูเป็นอันมาก

เมื่อการได้เป็นไปแล้วดังนี้ กาลุเฟจึงรู้สำนึกตนมีความสลดเสียใจเป็นที่สุด จึงเที่ยวหาบรรดาเพื่อนฝูงที่ตนได้เลี้ยงดูฟุ่มเฟือยมาเมื่อครั้งยังมั่งมีแลเป็นผู้ที่ทำให้ตนถึงแก่ความวินาศฉิบหาย

กาลุเฟได้พูดกับเพื่อนเหล่านั้นว่า “สหายเอ๋ย! เมื่อก่อนนี้พวกท่านก็รู้แล้วว่าฉันเป็นอย่างไร แต่มาบัดนี้พวกท่านก็เห็นแล้วเหมือนกันว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้น จึงอ้อนวอนเพื่อนฝูงขอให้ช่วยเหลือบ้าง ขอให้จำแลจงเห็นแก่ไมตรีที่ได้เลี้ยงดูรับรองท่านเมื่อครั้งยังบริบูรณ์อยู่ ฉันเชื่อว่าเมื่อพวกท่านเห็นฉันกลับมาเป็นเช่นนี้ไป คงจะมีความสงสารกรุณาช่วยเหลือบ้างเป็นแน่”

กาลุเฟได้กล่าวคำอ้อนวอนพวกเพื่อน ให้ระลึกถึงบุญคุณที่ตนได้เลี้ยงดูบ้าง แต่ควรที่จะตอบสนองคุณ เจ้าพวกเพื่อนเหล่านั้นกลับทำหูทวนลมไม่ได้ยินเสียง บ้างก็พูดแต่ว่ามีความสงสารที่เห็นมาเป็นดังนี้ บ้างก็เป็นแต่ว่าจะอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าให้ดลบันดาลช่วย บางคนถึงกับดุดันลืมบุญคุณหันหลังให้ไม่อยากพูดด้วย

“โอ้ อ้ายเพื่อนกิน” กาลุเฟแค้นใจร้องขึ้น “มันช่างชั่วช้าเนรคุณจริงๆ เราไม่ควรจะมาหลงพะนอคนเหล่านี้เลย”

เมื่อกาลุเฟเห็นเพื่อนฝูงลืมอุปการะของตน ก็มีความโทมนัสแค้นใจยิ่งกว่าตนได้เสียทรัพย์ไป เห็นว่าถ้าจะอยู่ไปในเมืองนี้ก็จะมีแต่ความอับอายขายหน้า จึงออกจากเมืองดามัสกัส เดินดั้นดั้นไปยังประเทศตาด บรรลุถึงนครคาราโครัม ซึ่งพระเจ้าคาบัลคานเป็นเจ้าแผ่นดิน กาลุเฟไปถึงนครคา-ราโครัม ก็ไปอาศัยยังที่พักคนเดินทาง แลเอาเงินที่มีเหลือติดตัวมาซื้อเสื้อแลผ้าโพกทำด้วยผ้าอินเดียมาสำหรับแต่งกาย ในวันนั้น กาลุเฟเที่ยวเดินชมตึกรามถนนหนทางแลสวนหลวงที่มีอยู่ในนครทั้งวันจนถึงเวลาค่ำลง จึงได้กลับมายังที่พักคนเดินทาง

อยู่มาวันหนึ่ง กาลุเฟได้ทราบข่าวว่าพระเจ้ากรุงตาดกำลังกรีธาทัพจะไปทำสงคราม ด้วยมีประเทศราชสองเมือง ซึ่งอยู่ติดต่อกับอาณาเขตของพระเจ้ากรุงตาด เดิมเคยอ่อนน้อมยอมเป็นเมืองขึ้น กลับตั้งแข็งเมืองไม่ยอมส่งเครื่องบรรณาการ คบคิดกันเตรียมทหารไว้คอยต่อสู้ ถ้ามาตรแม้นพระเจ้าคาบัลคานจะยกไปปราบปราม เมื่อกาลุเฟได้ทราบข่าวดังนี้ก็ขออาสาเป็นนายทหารไปในกองทัพของพระเจ้ากรุงตาดด้วย การที่ได้ไปทำศึกคราวนี้กาลุเฟได้กระทำการกล้าหาญต่อสู้ศัตรูมีชัยชนะ เป็นที่สรรเสริญของพวกทหารแลพากันนิยมนับถือกาลุเฟเป็นอันมาก ซ้ำเจ้าเมอร์กะหัน ซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้ากรุงตาดก็โปรดปรานรักใคร่

เมื่อเสร็จศึกมีชัยชนะแก่สองประเทศนี้แล้ว พระเจ้าคาบัลคานยังจำเป็นต้องกรีธาทัพ เสด็จยกไปตีประเทศอื่นอีกที่กลับตั้งแข็งเมือง กาลุเฟก็ได้แสดงความกล้าหาญปราบปรามราชศัตรูพ่ายแพ้ยอมอ่อนน้อมทุกประเทศจนเจ้าชายเมอร์กะหันทรงโปรดปรานยิ่งขึ้น โปรดให้กาลุเฟเป็นคนใช้ใกล้ชิดพระองค์

เจ้าเมอร์กะหันเมื่อได้กาลุเฟมาใช้สอยก็ยิ่งทรงเห็นคุณวุฒิของกาลุเฟขึ้นทุกที ทรงไว้วางพระทัยยิ่งขึ้น อยู่มาไม่ช้าพระเจ้าคาบัลคานก็สิ้นพระชนม์

เจ้าชายเมอร์กะหันราชบุตรขึ้นผ่านสมบัติสืบสันตติวงศ์ครองราชสมบัติแทน โปรดให้กาลุเฟมียศบรรดาศักดิ์ใหญ่ แลประทานทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก ครั้นกาลุเฟเห็นวาสนาของตนเปลี่ยนกลับมาได้ดีมีเกียรติยศใหญ่แลมีความสุขสบายดังนี้ ก็คำนึงอยู่ในใจว่าการอะไรทั้งปวง พระผู้เป็นเจ้าเบื้องบนคงจะให้เป็นไปตามที่ได้ประกาศิตไว้แล้วแน่นอน เช่นเมื่อคราวเรายังอยู่ในเมืองดามัสกัส ได้รับความผาสุขสบาย ใครเลยจะนึกฝันว่าจะต้องถึงกับได้รับความเดือดร้อนเป็นคนเข็ญใจ ครั้นเมื่อมาตกทุกข์ได้ยากมายังเมืองคารา-โครัมซิ ที่ไม่นึกหวังว่าจะได้ความสบายก็กลับมาได้รับดังนี้ เห็นว่าความมีความจนความสุขความทุกข์ของมนุษย์เรานี้ไม่เที่ยง มาสู่ตัวเราทั้งหลายโดยไม่รู้ตัว เพราะฉะนั้น เราจะประพฤติตนไปตามอำเภอใจ เพราะผลเหล่านั้นสุดแล้วแต่พระเจ้าจะบันดาลให้เมื่อไร

กาลุเฟดำริเห็นเช่นนี้ก็ปลงใจยึดถือ หามีความวิตกวิจารณ์อะไรอีกไม่

มาวันหนึ่งกาลุเฟออกจากเฝ้า เดินมาพบหญิงชราคนหนึ่ง คลุมหน้าด้วยผ้าบางอินเดียมีระบายลำด้วยริบบิ้น สวมสร้อยคอไข่มุกเส้นใหญ่ มือหนึ่งถือไม้เท้า แลมีทาสีคลุมหน้ามิดชิดตามหลังมาด้วยห้าคน

กาลุเฟเดินเข้าไปถามหญิงแก่ว่า "หญิงที่ตามมานี้จะขายหรือ"

หญิงชราผู้นั้นบอกว่าขาย

กาลุเฟจึงปลดผ้าที่คลุมหน้าหญิงเหล่านั้นออกดู เห็นล้วนเป็นหญิงสาวสวย แต่คนหนึ่งสวยกว่าเพื่อน กาลุเฟก็มีความพอใจจึงขอซื้อหญิงคนนั้น

หญิงชราตอบว่า "คนนี้ฉันยังขายให้ท่านไม่ได้ ท่านเป็นคนหนุ่มกระชุ่มกระชวย ควรหาหญิงที่งามยิ่งกว่านี้จะดีกว่า ที่บ้านฉันมีถมไป จะต้องการหญิงชาวตุรกี กรีก สคลาวอนเนียน ไอโอเนียน อิธิโอเปียน เยอรมัน แคชเมียน จีน อาแมนเนียน แลสาวจอเจียน หรือชาติอะไรก็มี ถ้าต้องการก็ขอให้ตามฉันมาจะให้ท่านเลือกที่สวยที่สุดตามความพอใจนำออกมาให้ท่านดู

ทั้งหมด”

พูดแล้วหญิงชราก็ออกเดิน กาลุเฟจึงเดินตามไปด้วย

ครั้นมาถึงยังหน้าสุเหร่า หญิงชราจึงพูดกับกาลุเฟว่า “เชิญท่านคอยอยู่ที่นี่สักครู่หนึ่ง เดี๋ยวฉันจะกลับมารับ”

กาลุเฟยืนคอยหญิงชราอยู่เกือบได้ชั่วโมง จนนึกออกรำคาญใจ หญิงชราผู้นั้นจึงได้กลับมา มีหญิงสาวถือห่อผ้าตามมาด้วยคนหนึ่ง หญิงชราเอาผ้าที่อยู่ในห่อออกมาให้กาลุเฟปลอมตัวเป็นผู้หญิง โดยพูดว่า “ที่ฉันต้องให้ท่านปลอมแปลงตัวดังนี้ เพราะพวกฉันเป็นเชื้อสกุลผู้ดี ถ้าจะให้ใครเห็นว่าพาคนแปลกหน้าที่เป็นผู้ชายเข้าไปในบ้านก็ดูไม่บังควร จะเป็นข้อครหานินทาได้”

“สุดแล้วแต่คุณยายจะเห็นควรเถิด” กาลุเฟตอบ “ฉันจะยอมทำตามทุกอย่าง”

กาลุเฟจึงสวมเสื้อสตรีทับเสื้อของตนไว้ แลเอาผ้าคลุมหน้าเสีย แล้วหญิงชราก็พาไปยังที่ซึ่งกาลุเฟไม่เคยมา พอมาถึงยังตึกใหญ่แห่งหนึ่งงดงามสง่าผ่าเผยราวกับวัง หญิงชราก็นำกาลุเฟเข้าไปในนั้น

เมื่อเดินเข้ามาผ่านลานกว้างอันปูด้วยศิลาลาย ถึงห้องใหญ่ห้องหนึ่งตรงกลางมีอ่างแก้วน้ำเต็มเปี่ยม มีฝูงเป็ดตัวน้อย ๆ ว่ายวนไปมาอยู่ในนั้น แลรอบห้องก็มีกรงทองขังนกหลายอย่างต่างพันธุ์เป็นอันมาก ส่งเสียงร้องอยู่เซ็งแซ่

กำลังที่กาลุเฟเพลินชมดูสถานที่อันวิจิตรรจนา ปานเป็นที่สำราญที่สุดในโลกนี้แห่งหนึ่ง ก็มีหญิงสาวคนหนึ่งเดินเข้ามาทำกิริยายิ้มแย้มแจ่มใสแลคำนับกาลุเฟ กาลุเฟก็แสดงกิริยาสุภาพตอบ แล้วนางคนนี้จึงจูงมือกาลุเฟเชิญให้ขึ้นนั่งบนเบาะนวมทำด้วยเยียรบับ วางทับแท่นซึ่งหุ้มด้วยผ้าเยียรบับเหมือนกันอีกชั้นหนึ่ง

พอกาลุเฟนั่งลง นางก็เอาผ้าเช็ดหน้าผ้าลินินเนื้อดีอ่อนละเอียดนุ่มค่อยผจงเช็ดตามแก้มแลตาให้ พลางชม้ายชายเนตรยิ้มยวน จนกาลุเฟเหลือที่จะอดกลั้นตั้งสติไว้ได้ รู้สึกเสียวซ่านทั่วทั้งตัว ตกลงใจว่าจะขอซื้อหญิงคนนี้ กำลังนึกอยู่ก็พอดีมีหญิงสาวเข้ามาในห้องอีกคนหนึ่ง สยายผมห้อยเป็นพวงตกถึงไหล่ แลมีรูปร่างสวยยิ่งกว่าคนแรก หญิงคนนี้ค่อยเยื้องย่างเข้ามาหากาลุเฟ แลยกมือกาลุเฟขึ้นจุมพิต แล้วยกอ่างทองมาจะชำระเท้าให้ แต่กาลุเฟยอมให้ล้างไม่ กลับลุกขึ้นจากแท่นทรุดตัวคุกเข่าลงที่ข้างนางคนใหม่ ด้วยความหลงใหลไปด้วยความงาม เปลี่ยนความคิดตกลงจะขอซื้อแต่หญิงคนที่มาใหม่นี้

ขณะกาลุเฟกำลังคุกเข่านิ่งคล้ายกับคนไม่มีสติอยู่นั้น ในทันใดก็มีหญิงสาวเข้ามาอีก ๒๐ คน แต่ละนางมีรูปโฉมสวยหน้าประโลมยิ่งนัก แล้วยังมีหญิงสาวอีกคนหนึ่งมีรูปร่างสวยเลิศกว่าทั้งหมด แต่งตัวงดงามเดินเข้ามาท่าทางกิริยาดูเหมือนจะเป็นตัวเอกหรือตัวนายในหมู่นาง ๒๐ คนนั้น กาลุเฟพอเหลือบเห็นก็ลานตะลึง หลงใหลไปด้วยความงามของนาง ปานประหนึ่งว่าดวงจันทร์เมื่อวันเพ็ญลอยเด่นอยู่กลางนภา มีดวงดาราห้อมล้อมเป็นบริวาร กาลุเฟเลยตะลึงหยุดชะงักนิ่งคล้ายกับมีแต่ร่างเปล่าซึ่งวิญญาณลอยหายไป รู้สึกกำซาบวาบซ่านเสียวหทัยจนเป็นลมสลบลง

ฝ่ายนางเหล่านั้นก็ช่วยแก้ไข พอกาลุเฟได้สติกลับฟื้นขึ้น นางตัวนายซึ่งเป็นผู้ทำให้กาลุเฟเกิดเหตุขึ้นนี้ก็กล่าวจาวาว่า “ฉันขอรับรองเชิญท่านด้วยความยินดี”

กาลุเฟก้มกายลงจูบพื้นห้อง เพื่อแสดงความนับถือ แล้วก็ถอนใจใหญ่

นางทั้งหลายจึงเชิญให้กาลุเฟนั่งลงบนเตียง แลนำเอาเครื่องดื่มอย่างเย็นชื่นใจบรรจุถ้วยทองฝังเพชรพลอยเข้ามา นางที่เป็นตัวนายยกถ้วยขึ้นดื่มได้นิดหนึ่ง แลส่งให้กาลุเฟ แล้วนางก็ขึ้นนั่งเคียงข้าง ซึ่งทำให้กาลุเฟมีกิริยา

ปั่นป่วนใจ คอตึ้กตั้กมาก นางได้พูดว่า "ท่านมีความทุกข์เป็นไฉนหรือ จึงมีกิริยาตื่นเต้นไปเช่นนี้ ขอท่านจงสลัดความทุกข์ซึ่งทำให้ท่านเซื่อมซึมเสียเถิด หรือว่าท่านมีความรำคาญในพวกฉัน หรือว่าท่านไม่มีความพอใจใน"

กาลุเฟพินิศพิศดูนาง พลางตอบด้วยวาจาอันอ่อนหวานว่า "แม่ยอดหญิงอันแสนสวย ขอหล่อนหยุดคำพูดเช่นนั้นเสียเถิด เพราะจะทำให้ฉันกลับมีความน้อยใจไป ความจริงหล่อนก็ย่อมทราบได้ดีแล้วว่า ถ้าใครได้เห็นโฉมความงามของหล่อนแล้ว ที่จะไม่มีความพิศวาสหลงใหลเร่าร้อนในใจหามีไม่ ถึงตัวฉันเองก็เหมือนกันย่อมมีความร้อนรนใจเหลือที่จะหยิบยก"

"ท่านจะเร่าร้อนใจไปทำไมไม่ใช่การ" นางค้านขึ้น "ท่านควรจะต้องจำได้ว่า การที่มานี้ก็เพื่อมาแสวงซื้อนางงาม เพราะฉะนั้นขอเชิญท่านมารับประทานอาหารด้วยกันกับพวกฉันเสียก่อนเถิด ฉันเชื่อแน่ว่าคงจะปรนนิบัติท่านให้เพลิดเพลินสบายใจคลายความร้อนเร่านี้ไปได้"

พูดแล้วนางจึงจูงมือกาลุเฟพาไปยังห้องใหญ่ห้องหนึ่ง แล้วก็พากันนั่งลงข้างโต๊ะยาวพร้อมด้วยนางทุก ๆคน ที่บนโต๊ะนั้นมีกระเช้าไม้จันทน์หอมวางของหวาน แลของแห้งต่าง ๆ มีของกวนมาจากโมมานี ผลสาลี่เมืองซาไม ผลควินส์ (สาลี่เมล็ดมาก) มาจากเมืองออสมันนี ส้มสุลตานี แลของอื่นๆ อีกมาก เมื่อรับประทานกันอิ่มหนำสำราญแล้วก็พากันลุกขึ้น คนใช้ยกอ่างทองมา บรรดานางทั้งปวงต่างล้างมือลงในอ่างซึ่งมีน้ำดอกไม้ ถูด้วยสบู่แบกแดดแลเครื่องหอมทำเป็นผง แล้วเอาผ้าเช็ดมือไหมสีดอกกุหลาบเช็ดมือเสร็จแล้วพากันไปยังห้องไว้สุราอันเป็นห้องน่าชม มีกระถางต้นกุหลาบแลต้นไม้ดอกอย่างหอม ล้วนออกดอกออกช่อล้อมรอบอ่างซึ่งมีเหล้าองุ่นอย่างดีเต็ม อ่างนี้สำหรับทำให้เหล้าองุ่นที่อยู่ในนั้นเย็น แลทั้งได้รับกลิ่นของดอกไม้ที่วางเรียงอยู่รอบอ่าง ทำให้อากาศหอมชุ่มชื่นใจเป็นที่สุด นางเหล่านั้นเชิญให้กาลุเฟรับประทานเหล้าองุ่นพร้อมด้วยกัน เสร็จแล้วก็พากันกลับมายัง

ห้องเดิม ต่างมีความร่าเริงบันเทิงใจอยู่ด้วยกันทุกคน

ครั้นมาถึงที่ในห้องเดิม บางนางก็พากันเต้นรำ บ้างก็ดีดพิณชนิดพิณฮ๊าบแลพิณคานูน บ้างก็สีซอเปล่าขลุ่ย แม้นางเหล่านี้จะได้เต้นรำทำท่าทางอย่างงดงาม แลร้องลำหรือเล่นดนตรีให้เพราะสักปานใดก็มี ก็ยังสู้นางเอกที่กาลุเฟมีความเสน่หาแทบขาดใจมิได้ นางคนนี้มีความประสงค์จะอวดฝีมือให้เห็นบ้าง จึงหยิบพิณชนิดที่เรียกว่าพิณลุตขึ้นมาดีด มีสำเนียงเสียงวิเวกหวานไพเราะจับใจยิ่งนัก แล้วนางกลับหยิบพิณชนิดพิณฮ๊าบขึ้นดีดเป็นเพลงอย่างคราวแรก แลดีดพิณไวโอลายักเพลงอย่างใหม่ แลเลื่อนเอาขลุ่ยมาเป่าเป็นเพลงทำนองที่ ๓ อย่างไพเราะ พูดไปทำไมมีนางได้ยักย้ายเปลี่ยนวิธีเพลงเป็นลำดับไปจนถึง ๑๒ อย่าง แลจำแนกออกไปจากนี้อีกถึง ๒๔ วิธี

แล้วนางกลับร้องเพลงด้วยน้ำเสียงอันโหยหวนเป็นที่ยวนใจกาลุเฟไม่แพ้กันกับที่นางได้เล่นดนตรี

กาลุเฟยิ่งทวีความพิศวาสในนางยิ่งขึ้น จนไม่สามารถจะนิ่งอยู่ได้อีกต่อไป ต้องกล่าววาจาออกไปว่า “แม่เทพธิดายอดรัก อันฝีไม้ลายมือของหล่อนอย่างนี้ทำให้ฉันเผลอลืมตัว ความทุกข์ มิอาจจะห้ามความเสน่หาไว้ได้ เพราะฉะนั้นถ้าจะมีใจกรุณาแล้ว ฉันขอชื่นใจแต่เพียงให้ฉันได้จุมพิตมือหล่อน แลขอน้อมศีรษะลงยังเท้าของหล่อนด้วย”

พูดแล้วกาสุเฟผู้มีความหลงใหลในความงาม ก็ทอดตัวลงบนพื้นอย่างคนที่คลั่งเป็นบ้า พลางประคองมือนางขึ้นจูบเสียอย่างเต็มความพอใจ

แต่แม่สาวน้อยเห็นกาลุเฟชะล่าใจหาญทำการเช่นนี้ ก็หดมือทำท่าทางอย่างสง่าผ่าเผย พูดว่า “ตัวท่านนี้จะเป็นใครมาก็ดี หาควรที่จะบังอาจทำการให้เกินความสุภาพไปไม่ ท่านต้องเข้าใจว่าฉันเป็นคนมีสกุลย่อมรักษาเกียรติยศ ที่ท่านจะมาทำเช่นนี้ไม่บังควรแลจะสมความปรารถนาหามิได้ เพราะฉะนั้นท่านจะไม่มีโอกาสพบฉันอีกต่อไป”

พอนางพูดเพียงเท่านั้น ก็ออกจากห้องไปเสีย บรรดานางบริวารทั้งหมดก็กลับออกไปด้วย

กาลุเฟมีความโทมนัส เสียใจที่ได้ทำการล่วงเกินแก่หญิงที่ตนมีความรักใคร่ ยืนจังงังตะลึงอยู่ในห้องแต่คนเดียว ในใจก็คิดวุ่นวายไปต่าง ๆนานา

ฝ่ายหญิงชราที่เป็นผู้นำกาลุเฟก็รีบเข้ามา แลถามว่า "นี่ท่านไปทำอะไร? ควรจะยับยั้งชั่งใจไว้บ้างจึงจะถูก ที่ฉันได้บอกกับท่านว่าที่นี่มีหญิงไว้หลายชาติ หลายภาษาก็จริงอยู่ แต่ท่านควรจะเห็นว่าบ้านที่เข้ามานี้ใหญ่โตงดงาม แลการรับรองเป็นประการใด เท่านี้ท่านก็พอจะรู้สึกได้ว่าไม่ใช่บ้านพ่อค้าสามัญที่มีหญิงไว้ขาย หญิงที่ท่านทำการล่วงเกินนั้นเป็นบุตรีของท่านมหาอำมาตย์ผู้หนึ่งอยู่ในเมืองนี้ ท่านควรจะต้องมีอัธยาศัยบ้าง"

กาลุเฟได้ยินหญิงชราพูดดังนี้ ก็ยิ่งทวีความรักในนางผู้นั้น แต่ว่าเสียใจทั้งเสียดายที่ตนใช้กิริยาไม่สมควร ไม่พอที่ให้นางออกไปเสียแลจะไม่มีโอกาสพบนางอีก

ขณะที่กาลุเฟนึกเสียใจอยู่นี้ นางก็กลับเข้ามาอีกพร้อมด้วยบริวารทั้งปวง ล้วนเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวงดงามยิ่งกว่าที่มาครั้งแรก เมื่อนางเห็นกาลุเฟมีกิริยาซึมง่วงเหงาเสียใจ นางก็หัวเราะพูดว่า "ท่านคะ ฉันเชื่อว่าท่านคงรู้สึกตนที่ได้ทำผิดไปเป็นแน่ แต่ฉันมีความเต็มใจจะอภัยโทษให้ ถ้าสัญญาว่าจะไม่ประพฤติเช่นนั้นอีกต่อไป แลท่านจะต้องบอกนามของท่านให้ทราบด้วยว่าเป็นใครมาแต่ไหน"

กาลุเฟคอยหาโอกาสจะให้นางคลายโกรธอยู่แล้ว ก็ยอมให้สัญญาด้วยความเต็มใจทันที แลบอกว่าตนชื่อกาลุเฟ เป็นคนสนิทของพระเจ้าแผ่นดิน

เมื่อนางได้ฟังจึงพูดว่า "ท่านคะ ฉันได้ยินชื่อเสียงเกียรติคุณของท่านมานานแล้ว ยังเคยนึกอยู่เสมอว่าทำประการใดจึงจะได้พบปะสนทนากันบ้าง

เพราะฉะนั้นฉันมีความยินดีที่ได้มีโอกาสพบท่านในวันนี้" นางหันไปพูดกับพวกบริวาร "จงเต้นรำทำเพลงต่อไปเถิด ให้เป็นที่เพลิดเพลินสบายใจของท่านที่เป็นแขกมานี้ด้วย"

นางทั้งหลายต่างก็เต้นรำทำเพลงอยู่จนถึงเวลาค่ำ พอมืดค่ำลงที่ในห้องก็จุดเทียนสว่างไสว แลเมื่อกำลังจัดแจงเตรียมอาหารมาเลี้ยงดูกันอยู่นั้น กาลุเฟได้มีโอกาสสนทนาอยู่กับนางเป็นอันมาก นางจึงถามกาลุเฟถึงเรื่องพระเจ้าเมอร์กะหัน ว่าพระองค์มีนางห้ามงาม ๆอยู่ในวังมากมิใช่หรือ?

"ก็เป็นจริงดังที่ถามนี้" กาลุเฟตอบ "พระองค์มีนางห้ามที่สวยหลายคน แต่ที่ทรงโปรดปรานอยู่ในเวลานี้ก็คือนางกูเลนดัม กำลังรุ่นสาวสวยที่สุด แต่ทว่าถ้าฉันไม่ได้มาเห็นหล่อนแล้ว ก็คงจะเห็นไปว่าพระสนมคนโปรดคนนั้นเป็นสตรีที่สวยที่สุดในโลกนี้ แต่ถ้าจะเอามาเปรียบกับหล่อน เห็นว่ายังแพ้หล่อนอีกเอนกประการ"

เมื่อกาลุเฟพูดยกยอดังนี้ นางดิละรา หรือแปลว่า 'กล่อมจิต' ซึ่งเป็นชื่อของนางที่ได้นั่งสนทนาอยู่กับกาลุเฟนั้นก็มีความยินดี นางดิละรานี้เป็นบุตรีของเบรุดชาติตาดเป็นมหาอำมาตย์ผู้หนึ่ง แต่ในเวลานี้ยังไม่อยู่ที่กรุงคาราโครัม เพราะพระเจ้าเมอร์กะหันมีรับสั่งให้ไปแทนพระองค์ในการราชาภิเษกของพระเจ้าอุสเบกคานยังเมืองซามาคันท์ ส่วนนางดิละราในเวลาที่บิดาไม่อยู่ บางทีก็เชื้อเชิญชายหนุ่มมาเลี้ยงดูเพื่อเป็นการสนุกรื่นเริง ถ้าชายคนใดที่มาแสดงกิริยาวาจาด้วยเรื่องรักแล้วนางก็จัดการป้องกันเสียทันที

เมื่อนางได้ฟังกาลุเฟยกย่องนาง ว่ามีรูปร่างแลกิริยาสวยกว่านางสนมของพระเจ้าแผ่นดิน นางก็มีความยินดีกระหยิ่มในใจมาก ในระหว่างที่นั่งรับประทานกันอยู่ นางได้พูดจายั่วยวนต่าง ๆจนทำให้กาลุเฟปฏิพัทธ์ยิ่งขึ้น แลกล่าวถ้อยคำวาจาเกี้ยวพาทาบทางนาง เมื่อถึงเวลาที่กาลุเฟจำจะต้องลากลับไป กาลุเฟได้ยอบตัวคุกเข่าลงที่หน้านางดิละรา พลางกล่าว

วาจาว่า...

"ฉันรู้สึกว่า ถึงจะมีอายุยืนตั้งร้อยแลมีความสบายเพียงไร ก็ไม่เท่ากับที่ฉันได้มาสนทนาอยู่กับหล่อน แต่ชั่วขณะเดียว บัดนี้สมควรแก่เวลาที่หล่อนจะพักผ่อนร่างกายโดยที่ฉันจำเป็นจำใจต้องขอลากลับไป ถ้าไม่มีความรังเกียจแล้วจะขอมาหาหล่อนในวันพรุ่งนี้ใหม่"

"ฉันมีความเต็มใจไม่มีข้อรังเกียจเลย" นางดิละราตอบ "ถ้าจะมาแล้วขอให้หยุดอยู่ตรงหน้าสุเหร่าเหมือนที่มาวันนี้แล้วก็จะมีคนไปรับท่านมาที่นี่เอง"

พูดแล้วนางสั่งให้คนใช้นำถุงทำด้วยไหมทองเป็นฝีมือที่นางถักเองบรรจุเครื่องเพชรนิลจินดามีค่าเป็นอันมากเอามาให้

นางส่งถุงนั้นให้แก่กาลุเฟ พลางพูดว่า "ขอท่านจงรับของเล็กน้อยนี้ไว้เป็นที่ระลึกด้วย ถ้าท่านไม่รับของนี้แล้วก็ขออย่าได้มาที่นี่อีกเลย"

กาลุเฟรับถุงมาแล้วแสดงความขอบใจ ลานางออกจากห้องไป พอมาถึงตรงลานในบ้าน หญิงชราที่เป็นคนพากาลุเฟมา ก็เปิดประตูชี้หนทางที่จะไปในวังให้แก่กาลุเฟ

เมื่อกาลุเฟมาถึงในวังก็ไปยังห้องห้องตนเข้านอนพักผ่อนกาย นอนนึกรำพึงถึงเหตุการณ์ที่ได้เห็นมาเสียทั้งคืน ใจก็ให้รุ่มร้อนเห็นแต่โฉมพักตร์ของดิละราอยู่มิรู้วาย เลยนอนไม่หลับ ครั้นรุ่งขึ้นกาลุเฟตื่นแต่เช้าเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าเมอร์กะหันทอดพระเนตรเห็นกาลุเฟก็กริ้ว เพราะได้มีรับสั่งเรียกตัวเฝ้าเมื่อวานนี้เป็นหลายครั้งไม่ได้ตัว พระองค์จึงตรัสถามไปทันทีว่า "กาลุเฟ เมื่อวานนี้ไปไหน ทำไมจึงไม่เห็นขึ้นมาหา?"

กาลุเฟกราบทูลว่า "การที่ข้าพเจ้าขาดเฝ้าไปเมื่อวานนี้ มีความผิดอาญาไม่พ้นเกล้าฯ แต่ถ้าพระองค์ทรงทราบเรื่องที่ข้าพเจ้าได้ไปมาเมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าคงจะระงับพระพิโรธได้เป็นแน่"

แล้วกาลุเฟกราบทูลเรื่องราวที่เป็นมาแล้ว ตั้งแต่ต้นจนปลาย

พระเจ้าเมอร์กะหันจึงตรัสว่า "จะจริงอยู่หรือที่เจ้าชมหญิงคนนี้ว่าสวยเหลือเกิน จะเกินแก่ความจริงดอกกระมัง กลัวจะไม่สวยอย่างที่เจ้าพูด"

กาลุเฟกราบทูลว่า "ข้าพเจ้าจะได้นำความเท็จกราบทูลพระองค์หามิได้ แท้จริงสวยยิ่งกว่าที่ได้กราบทูล มาตรว่าจะให้ช่างเขียนวิเศษที่เป็นคนชาติจีนมาวาดรูปให้สวยเท่ากับที่เป็นจริง ข้าพเจ้าเกรงว่าจะวาดให้งามเหมือนคงจะไม่ได้"

"พูดเกินไปกระมัง เจ้า" พระเจ้าเมอร์กะหันตรัส "สวยสักปานใดหนอทำให้เราอยากจะเห็นบ้าง เพราะฉะนั้นถ้าเจ้าจะไปอีกก็จงพาเราไปด้วย ได้ดูเห็นเท็จแลจริงสักที"

เมื่อกาลุเฟได้ยินตรัสดังนี้ ก็มีความวิตกว่าพระเจ้าเมอร์กะหันจะทรงทำลายความรักของตนเสีย แต่ว่าเป็นการจนใจที่จะขัดรับสั่งมิได้ จึงกราบทูลถามว่า "เมื่อข้าพเจ้าเชิญเสด็จพระองค์ไปยังบ้านผู้หญิงคนนั้น ถ้าหญิงคนนั้นหากจะถามพระองค์ว่าคือใคร พระองค์จะทรงอนุญาตให้ข้าพเจ้าบอกว่าอย่างไร?"

"เอาเถอะ เราจะปลอมเป็นคนใช้ตามเจ้าไปแลซ่อนอยู่ที่มุมห้องแห่งหนึ่งที่อาจจะมองเห็นได้ถนัด"

กาลุเฟก็จนใจมิกล้ากราบทูลทัดทานได้ ครั้นตกเวลาค่ำ พระเจ้า-เมอร์กะหัน จึงปลอมพระองค์เป็นคนใช้ เสด็จไปกับกาลุเฟจนถึงหน้าประตูสุเหร่า คอยอยู่มิช้าหญิงชราผู้นั้นก็ออกมา และพูดกับกาลุเฟว่า "ท่านไม่ต้องนำคนใช้นี้มาด้วย ไล่ให้กลับไปเสียก็แล้วกัน"

พระเจ้าเมอร์กะหัน เมื่อได้สดับหญิงชราพูดดังนี้ก็เสียพระทัย แต่กาลุเฟตอบว่า "ท่านยาย ข้าขอให้ผู้นี้ไปด้วยเถิด เพราะเป็นคนเฉลียวฉลาดมีวิชาร้องรำทำเพลงได้คล่องแคล่วน่าฟัง เชื่อว่าคุณนายของยายคงจะมี

ความยินดีไม่รังเกียจเป็นแน่”

หญิงชราก็ไม่พูดว่าอะไรอีก จัดแจงให้กาลุเฟปลอมตัวเป็นผู้หญิงเหมือนอย่างวันก่อน แลให้พระเจ้าเมอร์กะหันปลอมเป็นนางทาสี เสร็จแล้วก็พาเข้าไปในบ้านผ่านลานเข้าไปถึงในห้องมีเทียนหอมจุดอยู่สว่างไสวส่งกลิ่นหอมฟุ้งตลบไป

นางดิละราเชื้อเชิญกาลุเฟ แลถามว่าทำไมจึงพาคนใช้มาด้วย

กาลุเฟตอบว่า “ที่ฉันนำผู้นี้มาด้วยเพราะเห็นเป็นผู้ร้องรำทำเพลงแลเป็นตลกอย่างเอก จึงนำมาเพื่อให้หล่อนได้รับความสุขเบิกบานสำราญใจ”

“ถ้าเช่นนั้นก็เป็นการดีทีเดียว” นางดิละราตอบ แลหันไปพูดกับพระเจ้าเมอร์กะหันว่า “แต่ต้องระวังกิริยาวาจา อย่าให้ลามปามเกินไปเป็นอันขาด”

ฝ่ายพระเจ้าเมอร์กะหัน เมื่อทรงเห็นว่าพระองค์จะต้องเป็นตัวตลกจึงทรงทำตลกคะนองต่างๆจนนางดิละราชอบใจ แลพูดกับกาลุเฟว่า “ท่านไปได้คนใช้คนนี้มาแต่ไหน ช่างตลกคะนองน่าดูจริงๆ ฉันดูกิริยาท่าทางกล้าหาญแลไม่ใช่คนเลว จะต้องให้เป็นคนรินสุราให้ในคืนนี้เห็นจะเหมาะ ฉันออกนึกชอบใจมาก”

กาลุเฟตอบว่า “เมื่อหล่อนมีความพอใจแล้วฉันขอยกให้หล่อนไว้ใช้”

แล้วกาลุเฟหันไปที่พระเจ้าเมอร์กะหัน แลแกล้งทำพูดว่า “นี่แน่กาตาลปัน นั่นแหละคือนายใหม่ของเจ้า”

พระเจ้าเมอร์กะหันเมื่อได้สดับฟังดังนี้ จึงเข้ามาจับมือนางแลพูดว่า “ฉันมีความยินดีที่จะได้มาเป็นข้านาง และจะพยายามปรนนิบัตินางให้เป็นที่พอใจทุกอย่าง”

นางดิละราก็รับกาตาลปัน คือพระเจ้าเมอร์กะหันไว้เป็นคนใช้

นางได้พูดกับกาลุเฟว่า “ฉันมีความพอใจที่ยกคนนั้นให้เป็นบ่าวฉัน

แต่จะขอฝากไว้กับท่านด้วย ถ้าท่านมาที่นี่ครั้งไรจงพาเอามาด้วยก็แล้วกัน ฉันจะเอาไว้ในบ้านนี้ไม่ได้ เพราะใครก็รู้ว่าคนๆนี้เป็นคนของท่าน ถ้าจะให้อยู่ที่นี่ใครไม่รู้ก็จะครหานินทาติเตียนต่างๆได้"

กาลุเฟแลนางดิละรานั่งสนทนากันอยู่ต่อไปได้สักครู่หนึ่งแล้วก็พากันไปรับประทานอาหาร ให้พระเจ้าเมอร์กะหันเป็นผู้รับใช้เดินโต๊ะ พระเจ้าเมอร์กะหันก็ทรงแกล้งทำตลกคะนองให้เป็นที่พอใจนางดิละราทุกอย่าง นางดิละราจึงพูดกับกาลุเฟว่า

"ท่านกาลุเฟ ขอให้คนใช้คนนี้มารับประทานพร้อมด้วยกันเถิด"

"จะให้มารับประทานด้วยกันทำไม" กาลุเฟตอบ "เพราะฉันไม่เคยให้มารับประทานร่วมกันตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว"

"ขอเสียทีเถิด ท่านอย่าถือเคร่งครัดไปนักเลย" นางดิละราพูด "อนุญาตให้มารับประทานด้วยกัน จะทำให้มีความจงรักภักดียิ่งขึ้นเสียอีก"

"อ้า! กาตาลปัน" กาลุเฟแกล้งหันไปพูดกับพระเจ้าเมอร์กะหัน "นั่งลงกินโต๊ะด้วยกันซิ"

ฝ่ายคูนใช้ปลอมก็นั่งลงในระหว่างกาลุเฟแลนางดิละราทันใด พอถึงตอนรับประทานสุรา นางดิละรารินสุราจนล้นถ้วยส่งให้แก่กาตาลปัน หรือพระเจ้าเมอร์กะหัน และพูดว่า "กาตาลปัน นี่แน่ะเหล้า เจ้าจงดื่มอวยพรให้เราด้วย"

กาตาลปันรับแก้วสุรามาจากมือนางดิละรา และดื่มสุรานั้นทันที ครั้นดื่มสุรากันทั่วทุกคน แลต่างสรวลเสเฮฮาเป็นที่สำราญใจ นางดิละราจึงรินสุราลงในถ้วยทองจนเต็มเปี่ยม พลางพูดว่า

"ท่านกาลุเฟฉันขอดื่มให้ท่านในนามของนางกูเลนดัม สนมตัวโปรดของพระเจ้าแผ่นดินที่ท่านมีความรักด้วย"

กาลุเฟตกใจโลหิตขึ้นหน้าทันที พูดว่า "ตายจริงนี่ ทำไมจึงพูดเช่นนี้

ไม่รู้หรือว่านางกูเลนดัมเป็นพระสนมที่รักของเจ้านายฉันอย่างยิ่ง ซึ่งฉันมีความเคารพนับถืออย่างสูง”

“เอ๊ะ! นี่ถ้าจะต้องการระมัดระวังวาจากระมังจึงได้พูดเช่นนี้” นางดิละราพูดสัพยอกหัวเราะ “ไหนเมื่อวานนี้ฉันยังจำได้ว่าท่านชมเชยนางกูเลนดัมเสียใหญ่โต ดูเหมือนมีความรักใคร่กัน ฉันเชื่อแน่ว่าอย่างไรท่านคงมีความรัก รับเสียตรงๆเถิดว่าท่านมีความพอใจจนถึงบางทียังได้กล่าวถึงความรักด้วย”

กาลุเฟตกใจเป็นอันยิ่งที่ได้ฟังคำนี้ เห็นได้ว่าจะเกิดมีภัยมาถึงตนจึงชิงพูดเสียว่า “นาง ขอเสียทีเถิด อย่าได้ล้อเลียนเรื่องเหลวไหลอย่างนี้เลย ตั้งแต่ฉันเกิดมายังหาเคยได้พบพูดจากับพระสนมคนนั้นไม่”

เมื่อกาลุเฟแสดงความตกใจเช่นนี้ ยิ่งทำให้นางดิละราเห็นเป็นการสนุกยิ่งขึ้น กลับพูดว่า “กลัวอะไรนะ ควรเล่าเรื่องให้ฟังอีกจะได้ฟังกันทั่วๆ กาตาลปัน” หันไปพูดกับคนใช้ปลอม คือพระเจ้าเมอร์กะหัน “บอกนายเจ้าให้ไว้ใจฉันเถิด เล่าให้ฟังอีกซิ”

“ท่านกาลุเฟ” กาตาลปันพูด “ขอได้กรุณาเล่าเรื่องราวของท่านตามที่นางได้ขอเถิด ว่าแรกเริ่มเดิมทีเรื่องเป็นประการใด จึงได้ไปรักนางแลพูดจาลักลอบกัน และได้หลอกลวงพระเจ้าแผ่นดินไปแล้วกี่มากน้อย” แล้วหันไปพูดกับนางดิละราว่า “ฉันก็อยากทราบเรื่องแปลกประหลาดเหมือนกัน เพราะเรื่องนี้แม้ฉันเป็นคนสนิทของท่านกาลุเฟก็จริง แต่ท่านกาลุเฟยังหาได้เล่าให้ทราบไม่”

กาลุเฟได้ยินดังนี้ ก็ยิ่งมีความตกใจเป็นอันมากที่เห็นพระเจ้าเมอร์กะหันทรงเคลือบแคลงสงสัยตน แต่กาลุเฟแกล้งทำเป็นพูดเรื่องอื่นกลบเกลื่อนเสีย แล้วทั้งสามคนก็เสพสุรากันต่อไป

ฝ่ายพระเจ้าเมอร์กะหัน เมื่อเสวยน้ำจัณฑ์มึนเมาก็เผลอพระองค์ที่

ทรงปลอมเป็นคนใช้มา จึงตรัสออกไปว่า "นี่แน่ะนางสตรีรูปงาม จงร้องเพลงอะไรเพราะๆให้เราฟังบ้าง เขาว่าเจ้าร้องเพลงเพราะมาก"

ถ้อยคำนี้ แม้ว่าพระเจ้าเมอร์กะหันจะได้ตรัสอย่างที่พระองค์เคยตรัสแก่ใครๆก็ดี แต่หาทำให้นางดิละราถือโกรธไม่ เข้าใจเสียว่าคนใช้คะนองใจด้วยเมาสุรา กลับซ้ำหัวเราะแลพูดว่า "กาตาลปัน ถ้าต้องการแลชอบให้เราร้องเพลงแล้ว ก็จะร้องให้ฟังด้วยความยินดีทีเดียว"

นางจึงสั่งสาวใช้ให้ไปหยิบพิณมา แล้วก็ร้องเพลงเปอร์เซียอย่างไพเราะจับใจ แลดีดพิณประสานเสียงไปด้วย แล้วนางก็หยิบรำมะนามาดีแลร้องเพลงอาหรับขึ้นอีกเพลงหนึ่ง

พระเจ้าเมอร์กะหันทรงฟังนางดิละราร้องเพลงเป็นที่จับพระทัยยิ่งนัก หาได้เคยทรงฟังเพลงไพเราะถึงปานนี้ไม่เคยเผลอพระองค์ที่ได้ปลอมเป็นคนใช้เข้ามา ตรัสออกไปดังที่เคยตรัสกับใครๆว่า "นางคนนี้ทำให้เรามีความพิศวงพอใจมาก ที่กาลุเฟได้จาระไนความสวยนั้นหาครบบริบูรณ์ดังที่ได้มาเห็นด้วยตนเองไม่"

ฝ่ายกาลุเฟเห็นพระเจ้าเมอร์กะหันเผลอพระองค์จึงทำกิริยาเตือนให้รู้สึกพระสติ แต่หาเป็นผลสำเร็จไม่ พระองค์กลับตรัสโดยเมาต่อไปว่า "สู้ไม่ได้ถึงไอแซกมูเซลีคนบำเรอร้องรำของเราที่ชมเชยกันว่ามีเสียงดีอย่างยิ่งก็ร้องเพลงไม่จับใจเหมือนกับเจ้า"

ฝ่ายนางดิละราได้ยินถ้อยคำวาจาดังนี้ ก็นึกเฉลียวใจทันทีว่าดีร้ายชายที่ปลอมเป็นคนใช้มานี้ไม่ใช่อื่นไกล คือพระเจ้าแผ่นดินแน่แท้แล้ว นางตกใจวิ่งไปหยิบผ้ามาเพื่อจะคลุมหน้า พลางก็ค่อยร้องบอกให้พวกบริวารรู้ว่า "ตายจริง เกิดเรื่องขึ้นเสียแล้ว คนที่มากับท่านกาลุเฟหาใช่คนใช้ไม่ คือพระเจ้าแผ่นดินนั่นเอง"

เมื่อนางพูดแล้วก็เอาผ้าขึ้นคลุมหน้า กลับมายังที่พระเจ้าเมอร์กะหัน

ประทับอยู่ แต่คราวนี้ไม่กล้าจะนั่งได้

"เชิญนั่งลงเถอะเจ้า" พระเจ้าเมอร์กะหันตรัส "ที่จริงเราควรจะต้องยืนขึ้นคอยรับใช้เจ้าเสียอีก ที่เรานั่งลงคราวนี้ ถ้าเจ้าซึ่งนับว่าเป็นนายของเราไม่บอกให้นั่งแล้ว เราก็หากล้านั่งไม่"

นางดิละราฟุบตัวลงแทบพระบาทพระเจ้าเมอร์กะหันด้วยเป็นทุกข์ใจแลกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นพระมหาราชา ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดงดโทษแก่กระหม่อมฉัน ซึ่งเป็นเด็กอ่อนความรู้เปรียบเหมือนคนตาบอดไม่รู้จักที่สูงต่ำ จึงได้เข้าใจผิดล่วงเกินไป"

พระเจ้าเมอร์กะหันทรงพยุงนางให้ลุกขึ้น แลทรงแสดงพระอาการมิให้นางมีความตกใจกลัว แลตรัสถามนางว่าเป็นลูกเต้าเหล่าใคร นางดิละราก็กราบทูลให้ทรงทราบทุกประการ แล้วพระองค์ก็เสด็จกลับยังพระราชวังพร้อมกับกาลุเฟ

การที่ดิละราล้อเลียนสัพยอกกาลุเฟด้วยเรื่องนางกูเลนดัมสนมคนโปรดของพระเจ้าเมอร์กะหันนั้น ทำให้เกิดเป็นผลร้ายขึ้น คือพระเจ้าเมอร์กะหันทรงระแวงพระทัยว่านางกูเลนดัมแลกาลุเฟจะได้รักใคร่กันจริง แลทรงนึกขัดเคืองแค้นพระทัยที่คนทั้งสองบังอาจมารักใคร่กันถึงในพระราชวังดังนี้

ถ้าพระเจ้าเมอร์กะหันจะทรงทำเป็นนิ่งเฉยเสียระวังดูกิริยาความประพฤติของคนทั้งสอง ว่าจะมีพิรุธเป็นประการใดแล้ว ในไม่ช้าก็คงจะทรงเห็นได้ว่าคนทั้งสองนี้สุจริต แลก็คงจะหายระแวงพระทัยทันที แต่พระองค์หาได้ทรงทำดังนั้นไม่ โดยเหตุที่พระองค์เป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยความหึงหวงอย่างฉุนเฉียว หาใช้ความไตร่ตรองไต่สวนให้ถ้วนถี่แน่นอนไม่ เป็นแต่ได้ทรงทราบ[illegible]มมาก็ลงเนื้อเห็นเชื่อเอาเป็นจริง

ดังได้กล่าวนี้พอรุ่งขึ้นวันนั้นเอง พระองค์ก็หาทรงไต่สวนให้เห็นเท็จแลจริงเสียก่อนไม่ มีรับสั่งให้หาตัวกาลุเฟเข้ามา แลตรัสว่า พระองค์ไม่มี

พระประสงค์จะทอดพระเนตรเห็นกาลุเฟอีกต่อไป ให้กาลุเฟไปเสียจากกรุงคาราโครัมในวันนั้นทันที

ฝ่ายกาลุเฟ แม้จะรู้สึกอยู่แล้วว่าตนจะต้องตกต่ำได้รับความอับอายเพราะด้วยข้อใด แต่ก็ไม่เสียใจแลไม่อยากแสดงความบริสุทธิ์ด้วย ยอมปล่อยตนให้เป็นไปตามยถากรรมโดยดุษณีภาพ กาลุเฟได้ออกจากพระนครคารา-โครัมอาศัยพวกพ่อค้าหมู่ใหญ่ที่จะไปยังเมืองจีน แต่กาลุเฟพักเสียยังเมืองซามาคันท์ กาลุเฟเป็นผู้ที่รู้สึกตน แลอดทนต่อความลำบากได้ดีกว่าใครๆ ดังที่ตนได้เคยรับมาแต่ก่อนแล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อมาคราวนี้จะได้รับความยากแค้นเท่าไร ก็หามีความโทมนัสเดือดร้อนใจไม่

เมื่อไปถึงยังเมืองซามาคันท์ กาลุเฟปล่อยใจให้เป็นไปตามกาล เมื่อมีเงินทองเหลือติดตัวมาก็ใช้จ่ายหาความสุขสนุกสบาย มิได้มีความวิตกวิจารณ์ว่าเงินที่มีอยู่จะได้ใช้จ่ายหมดไป

ครั้นเมื่อเงินหมดแล้ว กาลุเฟจึงไปขออาศัยอยู่ข้างสุเหร่า ฝ่ายเจ้าอธิการสุเหร่าเมื่อเห็นมีชายเข็ญใจมาอาศัยอยู่ จึงซักไซ้ไล่เลียงในข้อศาสนาต่างๆ เห็นกาลุเฟมีความรู้เฉียบแหลมมากก็นึกสงสาร จึงนำขนมปังสองก้อนน้ำหนึ่งไหมาให้เสมอทุกวัน กาลุเฟมีความพอใจอยู่เป็นสุขดังนี้สืบมา อยู่มาไม่ช้ามีชายคนหนึ่งชื่อมูซาเฟอร์เป็นพ่อค้าใหญ่ มานมัสการพระที่ในสุเหร่าซึ่งกาลุเฟได้อาศัยอยู่นั้น พ่อค้ามูซาเฟอร์เหลือบไปเห็นกาลุเฟจึงได้เรียกตัวเข้ามา แล้วพูดว่า “แน่เจ้าหนุ่มน้อย เจ้ามาจากไหนจึงได้มาอาศัยอยู่ที่นี่?”

กาลุเฟตอบว่า “ฉันเป็นคนชาวเมืองดามัสกัส เป็นคนชอบเที่ยวไปในประเทศต่างๆ มาเที่ยวคราวนี้เมื่อใกล้จะถึงเมืองซามาคันท์ ถูกผู้ร้ายปล้นฆ่าบ่าวไพร่ตายแลชิงทรัพย์เอาไปหมด”

มูซาเฟอร์ฟังคำชี้แจงของกาลุเฟก็เชื่อ จึงพูดว่า “ขออย่าเป็นทุกข์เป็น

ร้อนไปเลย อันธรรมดาความทุกข์กับความสุขย่อมไม่เที่ยง เป็นของมีประจำผลัดเปลี่ยนกันอยู่เสมอ แต่ในคราวนี้ฉันมีความสงสารจะช่วยเหลือให้บรรเทาความทุกข์ได้บ้าง เชิญตามมายังบ้านฉันซิ”

กาลุเฟก็ทำตามคำสั่ง เดินตามมาจนถึงบ้านพ่อค้าคนนั้น เห็นเป็นบ้านแลร้านขายของใหญ่โต กาลุเฟคาดคะเนว่าท่านผู้นี้คงเป็นคนมั่งมีมาก เห็นที่ในร้านมีสินค้าผ้าแพรพรรณอย่างดี เครื่องเรือนตู้โต๊ะเตียงที่มีอยู่ก็ล้วนเป็นของมีค่ากับเห็นมีบ่าวไพร่ใช้สอยอยู่มาก เหตุดังนี้ทำให้กาลุเฟเข้าใจว่าเป็นคนมั่งมีที่คาดคะเนก็ไม่ผิด เพราะมูซาเฟอร์เป็นคนมั่งมีมากจริงๆ

มูซาเฟอร์บอกให้กาลุเฟนั่งลงที่โต๊ะข้างตน แลเอาน้ำมะนาวผสมกับน้ำตาลมาให้รับประทาน แล้วให้นำอาหารต่างๆมาให้รับประทานอีก พอบริโภคเสร็จแล้วก็นั่งสนทนากันต่อไป เมื่อกาลุเฟจะลากลับ มูซาเฟอร์ก็ได้แบ่งปันของแลอาหารมาให้บ้าง

รุ่งขึ้นพ่อค้ามูซาเฟอร์ก็ไปที่สุเหร่านั้นอีก แลพากาลุเฟมาบ้านเลี้ยงดูเหมือนกับวันก่อน

เมื่อกาลุเฟรับประทานอาหารอิ่มหนำสำราญแล้ว ได้มีแพทย์คนหนึ่งชื่อเดนิซิเมนท์ เรียกตัวกาลุเฟออกมาพูดว่า “นี่แน่ท่านผู้พลัดบ้านเมืองมาบัดนี้ท่านมูซาเฟอร์ซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน มีความประสงค์จะให้ท่านรับธุระทำการอย่างหนึ่ง ซึ่งจะต้องจัดทำให้ได้ฉับพลัน ฉันเชื่อว่าในขณะที่ท่านมีอาการอยู่เดี๋ยวนี้คงจะมีความยินดีรับธุระได้เป็นแน่ ในเรื่องที่ฉันควรจะอธิบายให้ทราบเสียก่อนว่า ท่านมูซาเฟอร์ผู้เจ้าของบ้านมีบุตรชายอยู่คนเดียวชื่อตาเฮอร์ เป็นเด็กหนุ่มใจคอฉุนเฉียวดุร้ายมาก ตาเฮอร์พึ่งได้แต่งงานกับบุตรีของมหาอำมาตย์ซึ่งอยู่ในประเทศหนึ่ง ครั้นได้มาครอบครองอยู่ด้วยกันแล้วตาเฮอร์ ซึ่งมีสันดานมุทะลุไปทำการหยาบคายหมิ่นประมาทแก่ภรรยาของตนขึ้น ภรรยาก็มิยอมอดใจ กลับย้อนรอยทำการแก้เผ็ดขึ้นบ้างโดย

กล่าวคำที่หยาบคายอย่างไม่เกรงกลัว ตาเฮอร์ก็มีความโกรธมาก จึงขอหย่าขาดสามีภรรยากับนางคนนั้นเสีย แต่มาไม่ช้าตาเฮอร์รู้สึกเสียใจแลเสียดายมาก เพราะหญิงคนนี้รูปร่างสะสวยที่สุด ทั้งตาเฮอร์ก็มีความหลงรักอยู่แล้วด้วย ครั้นจะกลับคืนดีอยู่ด้วยกันอีกก็มีกฎหมายบังคับเด็ดขาดว่า แม้หญิงชายหย่าร้างกันแล้ว เมื่อจะกลับดีกันอีกต้องให้หญิงมีสามีใหม่ ต่อเลิกกันแล้วจึงจะกลับดีกันได้ เรื่องขัดขวางเช่นนี้แหละ ที่ท่านมูซาเฟอร์มีความหวังจะขอให้ท่านแต่งงานกับหญิงบุตรสะใภ้ของท่านพอเป็นพิธีตามหลักกฎของศาสนาอิสลามในวันนี้ แลรุ่งขึ้นขอให้ท่านหย่าหญิงที่แต่งงานนั้นเสีย ถ้ายอมรับท่านมูซาเฟอร์จะขอให้รางวัลเป็นเงิน ๕๐ เหรียญทอง ท่านจะรับอาสาให้สำเร็จได้หรือไม่?"

"ฉันมีความเต็มใจทีเดียว" กาลุเฟตอบ "อย่างไรก็ดีฉันก็ต้องสมนาคุณให้ได้ เพราะท่านเจ้าของบ้านได้มีบุญคุณรับเลี้ยงดูมาที่ไหนจะขัดได้ อีกประการหนึ่งที่จะใช้ในการนี้หามีความรังเกียจสักนิดเดียว"

"ฉันก็เชื่อว่าดังนั้น" เดนิซิเมนท์พูด "ความจริงมีคนถมไปที่อยากจะรับอาสาในเรื่องนี้โดยไม่ต้องให้อะไรเลย นี่หาใช่เช่นนั้นไม่ ซ้ำกลับจะได้รางวัลอีก ๕๐ เหรียญ ภรรยาของตาเฮอร์คนนี้เป็นหญิงที่สวยจริงๆ รูปร่างงามระหง หน้าเป็นรูปไข่ได้ส่วนลักษณะเหมาะเจาะ คิ้วโก่งงามเมื่อชม้ายชายตาทีไรก็เปรียบเหมือนลูกศรเข้าไปปักตรึงแน่นอยู่ในหัวใจ ชายที่ได้เห็นผิวเนื้อ ถ้าจะเอาหิมะขาวบริสุทธิ์มาเปรียบก็ยังไกล ริมฝีปากเล็กบางแดงราวกับดอกกุหลาบ เพราะฉะนั้นเห็นได้ว่า จะหาใครที่อยู่ในเมืองซามาคันท์ยอมรับอาสาเป็นธุระมีเกินกว่าความต้องการเสียอีก แต่ว่าในเรื่องชนิดนี้ต้องหาคนที่ต่างเมืองแปลกหน้ามาทำธุระจึงจะเหมาะ เพราะต้องการปิดบังไม่ให้อื้อฉาวเป็นอันขาด ท่านมูซาเฟอร์เห็นท่านอาจจะรับอาสาได้ จึงได้พาท่านมา ตัวฉันเป็นทนายของท่านตุลาการอยู่ในเมืองนี้ เพราะฉะนั้น มีอำนาจ

จะกรุณาอนุญาตให้ท่านแต่งงานกับหญิงที่สวยที่สุดได้ ถ้าเต็มใจจริงแล้วจะมอบเงิน ๕๐ เหรียญให้ท่านเดี๋ยวนี้ก็ได้"

"ฉันเต็มใจ" กาลุเฟตอบ "ตามที่ท่านรำพันชมโฉมผู้หญิงคนนี้ให้ฟังแทบว่าฉันจะได้เคยพบมาแล้วเสียอีก"

"ก็จริงอยู่" เดนิซิเมนท์พูด "แต่ท่านต้องให้สัญญาว่า เมื่อได้แต่งงานกับผู้หญิงคนนั้นแล้ว ท่านจะต้องหย่าร้างเสียในวันรุ่งขึ้นทันที แลออกจากเมืองซามาคันท์ไปเสียให้พ้นโดยเร็ว พวกของท่านมูซาเฟอร์ไม่ชอบที่จะให้ท่านอยู่ในเมืองนี้ต่อไป เมื่อเสร็จธุระเรื่องนี้แล้ว"

"ฉันจะไม่อยู่ในเมืองนี้อีกต่อไป ข้อนี้ท่านไม่ต้องวิตก" กาลุเฟตอบ "ถ้ายังไม่พอใจจะขอกระทำสัตย์สาบานว่า ฉันจะหย่าร้างผู้หญิงที่ท่านจัดแจงตบแต่งให้ในวันพรุ่งนี้ทันที"

พอกาลุเฟได้สาบานแล้ว เดนิซิเมนท์ก็เข้าไปบอกกับมูซาเฟอร์ว่าบัดนี้ชายหนุ่มผู้นั้นมีความเต็มใจยอมรับอาสาแล้ว "เขายอมรับตามข้อความที่ฉันได้พูดตกลงแทนท่าน" เดนิซิเมนท์พูดต่อไป "เพราะฉะนั้นจะได้จัดแจงแต่งงานกับบุตรสะใภ้ของท่านเสียในขณะนี้"

มูซาเฟอร์จึงสั่งให้คนไปเรียกบุตรชาย แลบรรดาคนในครอบครัวของตน มาให้เห็นเป็นพยานในการแต่งงานรายนี้ ตาเฮอร์บุตรชายมูซาเฟอร์ต้องการไม่ให้กาลุเฟเห็นหน้าผู้หญิงจึงสั่งไม่ให้จุดไฟในคืนวันนั้น เพื่อเหตุที่กาลุเฟไม่ได้เห็นหน้าผู้หญิงแล้ว จะได้ไม่มีความเสน่หารักใคร่ เพื่อจะได้สละหย่านางได้ง่าย ๆในวันพรุ่งนี้

อย่างไรก็ดีพอตกเวลากลางคืน คนในบ้านก็นำกาลุเฟเข้าไปในห้องเจ้าสาวซึ่งไม่ให้จุดไฟไว้ ส่วนเจ้าสาวนั้นนอนนิ่งอยู่บนเตียงหุ้มเยียรบับ กาลุเฟลั่นกลอนประตูห้องเสียสองชั้นแล้ว ก็เที่ยวคลำหาเตียงนอนจนพบแลนั่งข้างเจ้าสาว กาลุเฟเข้าใจดีว่าเวลานั้นนางยังหาได้หลับไม่ เพราะเมื่อ

ตนเข้าไปยังรู้สึกว่าแสดงกิริยากระดากกระเดื่อง ที่มีชายซึ่งนางไม่ได้เห็นหน้าเข้ามาอยู่ในห้องสองต่อสอง นางคงคิดไปต่าง ๆนานาว่าชายที่เข้ามาหาคงมีหน้าตาไม่เป็นที่พอใจของนาง เพราะนางได้เคยเห็นหน้าตาสามีเดิมเป็นเช่นนั้น

อีกประการหนึ่ง ว่าข้างฝ่ายกาลุเฟแล้วถึงแม้เดนิซิเมนท์จะชมเชยความงามของหญิงนี้เสียลอยเลิศก็ดี แต่กาลุเฟมีความเสียใจที่ไม่มีโอกาสจะเห็นรูปโฉมนางได้บ้างเป็นขวัญตา หรือจะเป็นด้วยกาลุเฟได้ยินกล่าวโฉมเป็นนักหนา จึงเกิดความทะเยอทะยานอยากได้เห็นบ้างก็เป็นได้ เมื่อไม่ได้มาเห็นดังที่ได้นึกคาดหมายไว้ ความปลาบปลื้มดีใจที่จะได้รางวัลเป็นเงิน ๕๐ เหรียญก็เป็นอันลดน้อยเสื่อมถอยลงไป

สักครู่หนึ่งกาลุเฟจึงได้พูดออกมาว่า "แม่สตรีรูปงามจำ แม้ว่าในคืนนี้จะเป็นโชคอันเหมาะของฉันก็จริง แต่หามีโอกาสจะพอเห็นหล่อนเป็นขวัญตาได้เสียแล้ว ทุกขณะลมหายใจก็ยิ่งทวีความเร่าร้อนอยากจะได้เห็นหน้า แต่ฉันนึกคาดคะเนว่ารูปโฉมของหล่อนเป็นที่ชวนชมที่สุด จึงได้คาดหมายไว้อย่างแม่นมั่นว่าคงสมประสงค์ที่จะได้ชม แลเมื่อมาอยู่ใกล้ชิดเช่นนี้แต่ไม่มีโอกาสจะได้เห็นโฉม ก็ไม่ผิดแปลกอะไรไปกับที่ได้พบหล่อนแต่ไม่มีโอกาสพูดจากันได้ ดังนี้แหละซึ่งทำให้ฉันมีความโทมนัสกลัดกลุ้มเหลือจะประมาณ อย่างไรก็ดีในวันพรุ่งนี้ ฉันก็จำเป็นจำใจต้องจากหล่อนไป เพราะฉะนั้นเมื่อได้มาพบปะคุ้นเคยกันคราวนี้ แม้เป็นเวลาอันน้อยก็ดี ควรจะได้เห็นโฉมพอเป็นขวัญตาและรู้ค่าของความงามบ้าง"

กาลุเฟพูดได้เท่านี้ ก็หยุดนิ่งรอฟังว่านางจะตอบประการใด แต่ให้เกิดมีความประหลาดใจมากที่นางมิได้ตอบ นิ่งอยู่สักครู่หนึ่งแล้วจึงเอ่ยขึ้นว่า "นี่หรือพ่อชายหนุ่ม ที่ตาเฮอร์เลือกสรรให้มาจัดการเพื่อเชื่อมความสโมสรสามัคคี ซึ่งตาเฮอร์ได้เป็นผู้ทำลายเอง โปรดบอกให้ฉันทราบด้วยว่าหล่อน

มีสกุลมาจากไหน ดูเหมือนฉันจะจำได้เหมือนกัน คือเป็นเสียงของสตรีชาติตาดคนหนึ่งที่ฉันเคยรู้จัก คุณพระช่วย นี่เห็นจะเป็น อ้า! เห็นจะไม่ใช่น่า" กาลุเฟพูดสะกดอารมณ์ไว้ "ที่ไหนหล่อนจะใช่บุตรีของท่านเบรุค"

"จ้ะ นั่นกาลุเฟมิใช่หรือที่พูดนี่?" สตรีคนนั้นร้องขึ้น

"ถูกแล้ว แม่ยอดรัก" กาลุเฟตอบ "ฉันคือกาลุเฟ แลแทบจะไม่เชื่อเหมือนกันว่าเสียงที่พูดอยู่กับฉันนี้คือเสียงของแม่ดิละรานั่นเอง"

"ก็ควรเชื่อแล้วว่าเสียงที่พูดนี้ คือเสียงดิละราแน่แท้" นางตอบ "คือเสียงคนอันอาภัพซึ่งได้รับรองท่าน แลพระเจ้าเมอร์กะหันไปที่บ้านคราวนั้นแลเป็นคนที่เลินเล่อกล่าววาจาให้พระเจ้าแผ่นดินมีความสงสัย เพราะฉะนั้นควรท่านจะต้องนับถือฉันเป็นศัตรูอย่างร้ายกาจของท่าน ด้วยเป็นต้นเหตุกระทำให้ท่านได้รับความเดือดร้อนอัปยศอดสู"

"ขออย่ากล่าวเลย" กาลุเฟตอบ "หล่อนหาควรให้ร้ายแก่ตนเองไม่ ความจริงเหตุการณ์ที่ได้เป็นมาแต่หลัง แล้วแต่พระผู้เป็นเจ้าเบื้องบนดลบันดาลให้เป็นไป ใครมิอาจจะป้องกันได้ ในเรื่องนี้ฉันจะได้คิดกล่าวโทษหล่อนสักนิดเดียวก็หาไม่ กลับรู้สึกขอบคุณเรื่องนี้ที่ทำให้มีโอกาสมาได้พบปะกันพอให้ชื่นใจ เมื่อได้รับความทุกข์ร้อนมาแล้ว แต่นี่แม่ดิละรายอดรัก" กาลุเฟพูดต่อไป "เรื่องราวเป็นประการใด หล่อนซึ่งเป็นถึงบุตรีท่านเบรุคจึงได้มาเป็นภรรยาของตาเฮอร์"

"ฉันจะเล่าให้เธอฟังเดี๋ยวนี้" นางตอบ "คือบิดาฉันเมื่อเป็นราชทูตมาเมืองซามาคันท์ ได้มาพักอาศัยอยู่ที่บ้านของมูซาเฟอร์ ซึ่งเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกันมานานแล้ว บิดาฉันแลมูซาเฟอร์ได้ตกลงกันตบแต่งบุตรทั้งสองฝ่าย คือตัวฉันแลตาเฮอร์ให้ได้เป็นคู่ครองกัน เพราะฉะนั้นเมื่อท่านเบรุคบิดากลับมายังกรุงคาราโครัม จึงให้คนพาฉันมายังเมืองซามาคันท์นี้ ฉันจำเป็นจำใจต้องยอมตามบิดาไม่กล้าขัดขืนได้ ที่จริงไม่มีความเต็มใจเลย

แต่ข้อนี้เธอยังหาทราบไม่สักนิดเดียว อย่าเลย! ฉันควรจะบอกให้ทราบจะดีกว่า คือฉันได้มีความรักใคร่เธอ แม้จะไม่ได้แสดงความรักให้เห็นก็ดี ที่ฉันทำให้เธอได้ความอัปยศอดสูคราวนั้น ฉันมีความเศร้าโศกเสียใจร้องไห้เป็นอันมาก หากว่าจะได้มาอยู่กับตาเฮอร์แล้วก็ดี แต่ที่จะสละตัวเธอให้พ้นจากความระลึกคิดถึงเป็นเนืองนิตย์หาได้ไม่ เจ้าสามีหยาบคายของฉันคนนี้ มีกิริยาวาจาโฮกฮากจะหาที่ถูกตาถูกใจสักนิดก็ไม่มี เพราะฉะนั้นจึงทำให้ฉันมีความอาลัยในเธอยิ่งขึ้น รู้สึกว่าคราวนี้ฉันมีความปลาบปลื้มใจเป็นเหลือล้นที่มาได้เธอเป็นคู่รัก เพราะให้บังเอิญสามีของฉันชักนำมาให้พบกัน โดยไม่ได้คาดหมาย นึกๆก็น่าขัน น่าพิศวงอย่างยิ่ง แทบจะไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นได้ถึงเพียงนี้”

ฝ่ายกาลุเฟ เมื่อได้ฟังก็สิ้นสงสัยรู้แน่แท้ว่านางเป็นบุตรีของเบรุค เพราะฉะนั้นจึงมีความดีใจพูดว่า “แม่ดิละราที่รัก โชควาสนาของเราทั้งสองทำไมมาเหมาะดังนี้หนอ ไปๆมาๆโดยไม่ได้นึกได้ฝันก็มาประจวบพบกันได้ดังที่ปรารถนาไว้ นึกๆก็น่าหัวเราะที่บุญบันดาลตบแต่งให้ฉันมาได้แต่งงานกับหล่อน ซึ่งเป็นคนที่ได้มุ่งมาดปรารถนามาแต่เดิม โธ่! แม่ยอดสุดที่รัก ถ้าหล่อนมีความสงสารกาลุเฟ ซึ่งเป็นคนได้รับความอาย แลถ้าได้ทำให้หล่อนมีความเสียใจจนน้ำตาตกมาแล้วก็ดี ก็ขอให้หล่อนได้รับความปีติยินดีของฉันในเวลานี้บ้างเถิด ใครเลยจะนึกฝันได้ว่า ที่ต้องถูกเนรเทศมานี้ เป็นเพราะพระผู้เป็นเจ้าเบื้องบนดลบันดาลให้มาประสบพบกัน เพื่อจะได้รับความสำราญด้วยกันทั้งสอง”

นางดิละราก็ย่อมทราบความปรารถนาของกาลุเฟที่ได้กล่าววาจาดังนี้แล้วทั้งสองก็สนทนาแสดงความสมัครสมานไมตรีอย่างฉันคนรักที่ได้มาพบปะกันอีกอยู่ตลอดคืน แลต่างให้อาลัยกันอยู่ก็พอดีบ่าวของมูซาเฟอร์เข้ามาเคาะประตูห้องโดยแรง ปากก็ร้องตะโกนเข้ามาว่า

"โหลา! ท่าน... ท่าน อย่าว่ากระไรเลย โปรดเปิดประตูออกมาเถิด เพราะสว่างแล้ว"

แต่กาลุเฟมิได้ใช้หูฟังเสียงที่เรียกนี้ กลับสนทนาอยู่กับนางดิละราเรื่อยไป แต่รู้สึกอยู่ว่าความปลื้มใจของตนจะค่อยละลายหายไป แล้วกลับเป็นความเศร้าใจทันที

"แม่ยอดรัก" กาลุเฟพูดขึ้น "ฉันดูเหมือนจะได้ยินเสียงคนมาเรียกแล้ว คือมาเรียกเพื่อจะพรากเราทั้งสองให้ห่างจากกันไป เพราะมูซาเฟอร์มีความร้อนใจที่จะให้หล่อนกลับมาเป็นบุตรสะใภ้อย่างเดิม จึงได้กะเวลาให้ฉันจัดการหย่าร้างหล่อน แลส่วนตาเฮอร์บุตรชายของมูซาเฟอร์ ก็ย่อมมีความหึงหวงกีดกันการที่ฉันได้มารับความสุขอยู่เช่นนี้ ไหนเลยเขาจะทนนิ่งอยู่ได้อีก บัดนี้ก็รุ่งรางสว่างแจ้งแล้วเปรียบเหมือนมารมาผจญให้เราต้องพลัดพรากจากกันไป มาได้พบหล่อนยังมิทันไรก็ต้องจากจรเสียโดยพลัน แม้ว่าในเวลานี้หล่อนจะได้เป็นยอดที่รักของฉันถูกต้องตามประเพณีก็ดี แต่ว่าฉันได้ปฏิญาณสาบานตัวไว้กับเขาแล้ว ว่าจะต้องหย่าร้างหล่อนเสียทันที"

"นี่เธอจะยึดมั่นคำสัตย์อันร้ายกาจนี้เทียวหรือ?" นางถามขึ้นกลางคัน "เมื่อเธอได้ให้คำปฏิญาณไว้ไม่ทราบดอกหรือว่า คือตัวฉันที่เธอจำเป็นจะต้องทิ้ง เธอหาจำเป็นจะต้องถือคำมั่นสัญญาเหลวไหลเช่นนี้ไม่ ถ้าได้ดิละราไว้จะไม่คุ้มแก่คำที่เธอจะต้องละทิ้งสัญญานี้เทียวหรือ โธ่! กาลุเฟ" นางพูดแถมสะอื้นให้ "เธอเห็นจะไม่รักฉันจริงเสียแล้ว เพราะเห็นว่าการถือสัตย์เกียรติคุณอะไรของเธอ ที่จะมาสังหารความรักนี้ ว่าดีกว่าที่จะได้ดิละรามาเป็นคู่ชีวิตเสียแล้ว"

"นี่แน่หล่อน" กาลุเฟตอบ "ฉันให้อัดอั้นตันใจเสียจริง ๆมิรู้ว่าจะทำประการใด เพราะได้สาบานไว้แล้ว ถึงแม้ว่าจะได้ทำลายความสัตย์ก็ดี หล่อนจะเข้าใจว่าคนอย่างฉันซึ่งเป็นคนอนาถาพลัดบ้านเมืองมา จะต่อสู้คนอย่าง

มูซาเฟอร์ได้เจียวหรือ?”

“ได้จ้ะ ได้... คือเธออย่าต้องกลัวข้อที่มูซาเฟอร์พูดขู่เข็ญให้หย่าแลอย่ายอมรับสิ่งใด ๆทั้งหมดที่มูซาเฟอร์จะหยิบยกให้ ส่วนทางกฎหมายแล้วเธอก็ได้เปรียบอยู่เต็มตัว เพราะฉะนั้นถ้าทำใจให้มั่นคงก็จะทำลายความพยายามของมูซาเฟอร์ที่คิดพรากเราเสียทั้งสองได้”

“ถ้าเช่นนั้นก็ตามใจหล่อน” กาลุเฟตอบคล้อยเห็นดีไปด้วยเพราะความรัก “ฉันจะประพฤติให้เป็นที่พอใจของหล่อน จริงอยู่ที่ฉันได้ให้คำสัตย์สาบานไว้ก็เพราะไม่ได้ไตร่ตรองให้ถ้วนถี่ แต่เมื่อเป็นข้อเพื่อที่จะมาทำลายความสุขของฉันแล้ว ฉันรู้สึกจำเป็นจะถือสัตย์มั่นต่อไปไม่ได้อยู่เอง เป็นตกลงกัน ฉันจะขืนไม่ยอมหย่าสละหล่อนไปเป็นอันขาด เมื่อมีโอกาสจะป้องกันได้อย่างนี้ นี่เป็นความตั้งใจของฉันจริง ๆคือจะไม่ยอมผ่อนตาม หรือมีความเกรงกลัวมูซาเฟอร์หรือใคร ๆทั้งโลกที่จะมาเป็นศัตรูความรักของเราไม่ได้เป็นอันขาด”

ขณะที่กาลุเฟสัญญากับนางดิละรา ผู้เป็นภรรยาว่าจะตั้งใจถือมั่นในข้อที่จะไม่ยอมทิ้งนางไปนี้ ตาเฮอร์ในคืนวันนั้นนอนไม่หลับเร่งเวลาให้สว่างโดยเร็ว พอเช้าตรู่ก็เข้ามาเคาะประตูร้องเรียกว่า “ยังไง ท่านสหายสว่างแล้วเปิดประตูเถิด ได้ให้คนมาเตือนให้ออกมาจากห้องครั้งหนึ่งแล้วนี่ต้องมาเตือนซ้ำอีกต้องคอยอยู่ข้างนอกเป็นนาน หวังว่าจะได้ขอบใจท่านแลได้มอบเงินให้ตามที่สัญญาไว้ทันที โปรดแต่งตัวเร็ว ๆหน่อย จะได้จัดการเรื่องนี้ให้เสร็จธุระไปเสียที ท่านตุลาการก็จะมาถึงที่นี่ในเวลาเช้านี่แหละ”

กาลุเฟลุกขึ้นทันที จัดแจงแต่งตัวแล้วเปิดประตูออกมารับตาเฮอร์ ตาเฮอร์จึงพาตัวกาลุเฟไปอาบน้ำให้มีนางทาสีชาติกรีกคอยปรนนิบัติ ครั้นอาบน้ำแล้ว นางทาสีคนนั้นก็เอาเสื้อผ้าลินินอย่างดีมาให้แต่งตัว เสร็จแล้วก็พาตัวมายังห้องซึ่งมูซาเฟอร์ ตาเฮอร์ แลเดนิซิเมนท์นั่งอยู่ คนทั้งสามเมื่อ

เห็นเข้าก็แสดงกิริยาคำนับ กาลุเฟก็คำนับตอบโดยเคารพอย่างสูง แล้วคนทั้งสามก็เชื้อเชิญกาลุเฟอย่างแข็งแรงให้นั่งรับประทานอาหารด้วยกัน

ครั้นเสร็จจากการรับประทานอาหารแล้ว เดนิซิเมนท์พากาลุเฟออกมาข้างนอก มอบเงินให้ ๕๐ เหรียญกับหมวกอย่างงามห่อกระดาษให้เป็นสินจ้าง โดยพูดว่า "นี่แน่พ่อหนุ่ม ของนี้ท่านมูซาเฟอร์มีความยินดีตอบแทนให้แก่ท่าน แลขอบใจเป็นอันมากที่ได้ช่วยเหลือจนสำเร็จ เพราะฉะนั้นขอให้ท่านจัดแจงหย่าภรรยาเสียทันที แลออกจากเมืองซามาคันท์ไป ถ้าพบใครไต่ถามด้วยเรื่องนี้ท่านอย่าได้แพร่งพรายให้ผู้ใดรู้เป็นอันขาด"

เดนิซิเมนท์พูดดังนี้ ก็หวังว่ากาลุเฟคงจะแสดงกิริยาขอบคุณมูซาเฟอร์เสียใหญ่โต แต่การกลับตรงกันข้าม กาลุเฟเสือกห่อหมวกแลเงินไปเสียให้ห่าง แลพูดว่า "ฉันคิดว่าตั้งแต่พระเจ้าอุสเบคคานได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ความยุติธรรม ความสุจริต แลปฏิบัติถูกต้องตามกฎวินัยของศาสนาย่อมมีอยู่ทั่วไปในนครซามาคันท์นี้ แต่นี่ฉันมาเข้าใจผิดไปเสียแล้วว่าการหาเป็นดังที่คิดหมายไว้ หรือมิฉะนั้นพระเจ้าแผ่นดินก็มีแต่ผู้สอพลอกลับเท็จเป็นจริงขึ้นกราบทูล อย่างไรก็ดีพระองค์คงไม่ทรงทราบว่า ในนครที่พระองค์ได้ปกครองอยู่นี้ ก็ยังมีบุคคลที่เบียดเบียนรังแกผู้ที่เป็นคนต่างเมืองมา ดูซีเช่นตัวของฉันนี้มาถึงเมืองซามาคันท์ มีพ่อค้าคนหนึ่งเข้ามาทักทายเชื้อเชิญมารับประทานอาหารที่บ้าน เอาอกเอาใจต่างๆแลจัดการแต่งงานฉันกับสตรีคนหนึ่งถูกต้องตามกฎหมายฉันก็ยอมรับโดยความยินดี ครั้นได้แต่งงานแล้วกลับจะมาบังคับให้หย่าร้างหญิงที่เป็นภรรยาเสีย ขอเสียทีเถิดท่านเรื่องอยุติธรรมเช่นนี้อย่าได้มาชักชวนเลย มิฉะนั้นฉันก็จะเอาดินขึ้นใส่ศีรษะให้เป็นเครื่องหมายเปิดเผยให้ใครๆรู้ว่าเป็นคนมีความทุกข์อย่างแสนสาหัส (เห็นจะเป็นธรรมเนียมของเขาอย่างนี้) แล้วฉันก็จะไปเฝ้า แลกราบพระบาทของพระเจ้าอุสเบคคาน ดังนี้ ก็จะได้รู้เท็จแลจริงกันว่าจะทรงโปรดทางวินิจฉัย

เป็นประการใด”

เมื่อเดนิซิเมนท์ได้ฟังกาลุเฟพูดดังนี้ จึงหันไปพูดกับมูซาเฟอร์สองต่อสองว่า “ที่ท่านเอาคนต่างเมืองคนนี้มาเป็นผู้ทำการให้ เห็นว่าเลือกผิดไปถนัดเสียแล้ว เดี๋ยวนี้เขาไม่ยอมหย่าร้างเมียของเขา แต่ฉันดูคนชนิดนี้เห็นจะเป็นด้วยสินจ้างที่ให้น้อยนักไม่เป็นที่พอใจ ดูท่าเห็นจะต้องการค่าสินจ้างให้ทวีมากขึ้นอีก”

“อ๋อ! เท่านั้นดอกหรือ?” มูซาเฟอร์พูด “กับเรื่องเท่านี้เดี๋ยวเขาก็พอใจเสียอีก โปรดไปบอกเถิดว่าฉันจะให้สินจ้างเป็นเงิน ๑๐๐ เหรียญด้วยกัน แลขอให้รีบออกจากเมืองไปเสียเงียบ ๆโดยเร็วพลัน ดังที่ได้สัญญาสาบานไว้”

“เห็นจะไม่สำเร็จดอก ท่านมูซาเฟอร์ อย่าเลย อย่ากลัว” กาลุเฟพูดขึ้นเมื่อได้ยินมูซาเฟอร์พูดเมื่อกี้นี้ “ท่านจะทวีเงินให้ถึงสองเท่าก็ไม่สำเร็จ ถึงจะให้สินบนฉันตั้ง ๑,๐๐๐ เหรียญ แลแถมบรรดาข้าวของอันมีราคาที่มีอยู่ในร้านของท่านทั้งหมดด้วย ที่จะให้ฉันทำลายสิ่งซึ่งกฎหมายได้ผูกรัดไว้แล้วนั้น อย่าหวังเลยเป็นอันขาด”

“นี่แน่พ่อหนุ่ม” เดนิซิเมนท์พูดกับกาลุเฟ “ธุระที่ได้วานท่านคราวนี้ท่านก็ได้รับธุระเรียบร้อยดีแล้ว เพราะฉะนั้นขอแนะนำว่าควรจะรับเงิน ๑๐๐ เหรียญ แลรีบหย่าภรรยาเสียทันทีจะดีกว่า เพราะเรื่องนี้ถ้าจะให้อื้อฉาวจนต้องถึงโรงศาลแล้ว ขอให้เชื่อไว้เถิดว่าภายหลังท่านจะต้องรู้สึกเสียใจไม่น้อย”

กาลุเฟตอบว่า “ที่ท่านขู่เข็ญเช่นนี้ฉันหามีความตกใจไม่ ทำอย่างไรจะมาบังคับให้ทำลายความสามัคคี ซึ่งกฎหมายบ้านเมืองได้รับรองรักษาป้องกันความยุติธรรมหาได้ไม่”

“อ๊ะ! ดังนี้มันเกินไปนัก” ตาเฮอร์พูดสอดขึ้นโดยอดกลั้นไม่ได้ “เราจะต้องเอาตัวไปส่งท่านตุลาการ (คาดี) ร้องขอให้ทำโทษอ้ายหมอนี่เสีย ให้

สมแก่ที่มันหัวดื้อผิดสัญญา ให้มันรู้เด็ดขาดกันไปว่า คนที่มีความซื่อสัตย์จะต้องถูกอ้ายคนกลับกลอกหลอกลวงไหม?"

ส่วนเดนิซิเมนท์ แลมูซาเฟอร์ยังคงพยายามพูดปลอบโยนให้กาลุเฟยอมเสียโดยดี ครั้นเห็นว่าไม่เป็นผลสำเร็จแล้วจึงนำตัวกาลุเฟไปหาท่านตุลาการ แลเล่าเรื่องที่ได้เป็นมาแล้วอย่างไรให้ท่านตุลาการฟัง ท่านตุลาการเมื่อได้ฟังเรื่องจบลงแล้วจึงมองดูหน้ากาลุเฟแลพูดว่า "นี่แน่เจ้าหนุ่ม เจ้าไม่มีความรู้สึกตัวบ้างหรือ ว่าเจ้าเป็นคนอนาถาพลัดบ้านเมืองมา ซึ่งไม่มีใครในเมืองนี้รู้จัก ได้อาศัยอยู่ที่สุเหร่ามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะท่านเจ้าอธิการสุเหร่ามีความเวทนา เอาอาหารมาให้ทานทุกวัน ยังจะคิดใหญ่ใฝ่สูงมาแย่งหญิง ซึ่งเดิมเป็นภรรยาของตาเฮอร์ บุตรชายของท่านพ่อค้าที่มั่งมีที่สุดในเมืองซามาคันท์นี้ ที่ต้องการจะกลับเอามาเลี้ยงอีก ไม่เห็นสมควรจะเป็นคู่เคียงกับคนยากไร้เข็ญใจไม่มีชาติสกุล เจ้าจงตริตรองดูให้ดี ตัวเจ้าหามีศักดิ์สกุลเท่าเทียมกับภรรยาของเจ้า หรือว่าเจ้ามีสกุลสูงกว่าตาเฮอร์ก็ดี ที่ไหนจะมีกำลังเลี้ยงดูหญิงคนนี้ให้สมชาติ สมสกุลได้ เพราะฉะนั้นให้เจียมจนอย่าคิดบ้าๆมีความหวังเหลวไหล จนถึงจะต้องทำลายคำสัตย์สัญญาที่ได้สาบานไว้เช่นนี้เลย ควรหย่าร้างคืนภรรยาให้เขาเสียจะดีกว่า แลยอมรับสินจ้างของมูซาเฟอร์กลับไปบ้านเมืองของตน ถ้าจะขืนดื้อดึงไม่ยอมแล้วก็จะถูกทำโทษตีด้วยไม้ร้อยที"

คำพูดของท่านตุลาการ แม้จะพูดโดยเสียงบังคับตามหน้าที่ก็ดี หาทำให้กาลุเฟมีความเกรงกลัวไม่ ยอมตนให้ทำโทษตีร้อยทีโดยไม่มีความสะทกสะท้านสักนิดเดียว

"ทำโทษในวันนี้พอแล้ว" ท่านตุลาการพูด "พรุ่งนี้จะต้องทวีคูณ ถ้ายังขืนดื้อดึงอยู่ก็เห็นจะต้องใช้ยาแก้ให้แรงยิ่งกว่านี้ คืนนี้ต้องปล่อยให้คงอยู่กับเมียตามเดิม พรุ่งนี้หวังว่าคงจะได้สติรู้สึกกลับใจบ้าง"

ส่วนตาเฮอร์ ถ้าท่านตุลาการไม่คัดค้านไว้แล้วก็คงจะทำโทษกาลุเฟเสียด้วยตนเอง ไม่ยอมทิ้งให้ข้ามวันไปได้ เมื่อตุลาการไม่มีความประสงค์จะทำโทษกาลุเฟในวันนั้นอีก ตาเฮอร์แลมูซาเฟอร์จึงจำใจกลับบ้านด้วยกันกับกาลุเฟ ส่วนกาลุเฟถึงว่าจะได้รับความเจ็บปวดที่ต้องถูกทำโทษมาก็ดี ยังรู้สึกมีความยินดีที่จะได้เห็นหน้านางดิละราอีก เท่ากับว่านางดิละราเป็นยาอย่างเอกแก้ความเจ็บปวดให้บรรเทาได้

ฝ่ายมูซาเฟอร์ก็ยังพยายามเอาใจกาลุเฟ ขอเพิ่มสินจ้างให้หมดด้วยกันเป็นเงิน ๓๐๐ เหรียญ ถ้ากาลุเฟจะยอมหย่าร้างนางดิละราเสียทันที ในขณะที่มูซาเฟอร์กำลังพูดอ้อนวอนกาลุเฟต่าง ๆนานาอยู่นั้น ตาเฮอร์ก็เข้าไปในห้องนอนของนางดิละรา

ในเวลานั้น นางดิละรากำลังรำพึงทุกข์ร้อนอยู่ในใจ ด้วยอยากจะทราบว่าท่านตุลาการจะได้ตัดสินเด็ดขาดในเรื่องนี้เป็นประการใด นางตั้งตาคอยกาลุเฟอยู่ทุกขณะหายใจด้วยความทุรนทุราย แม้ว่าเรื่องนี้กาลุเฟได้ให้คำมั่นสัญญาไว้แก่นางแล้วก็ดี ว่าจะคงมั่นอยู่ในความรักหากลับกลายไม่ แต่ก็นั่นแหละนางยังมีความวิตกอยู่ว่า บางทีกาลุเฟจะทนอาชญาต่อไปไม่ไหวก็จะยอมสละนางเสีย กำลังที่นางนึกวิตกอยู่อย่างนี้ก็พอดีตาเฮอร์สามีคนแรกของนางเข้ามาหา เมื่อนางแลเห็นก็คาดว่าชะรอยคงจะเข้ามาบอกข่าวร้ายที่นางกำลังวิตกอยู่ให้ทราบเป็นแน่ นางก็มีสีหน้าสลดซีดเป็นลมหน้ามืดล้มลงทันที

ฝ่ายตาเฮอร์เห็นนางดิละรามีความเศร้าโศกเสียใจดังนี้ ก็สำคัญผิดไปว่าคงจะมีใครนำความมาบอกว่ากาลุเฟหายอมหย่าร้างนางไม่ เพราะฉะนั้นตาเฮอร์จึงพูดว่า "นี่แน่หล่อน ยังหาควรที่จะตีตนก่อนไข้ให้เป็นทุกข์ไปทำไม ชายเข็ญใจที่ฉันได้วานมาเป็นผู้สำหรับเชื่อมความไมตรีในระหว่างเราทั้งสองหายอมหย่าร้างหล่อนไม่ แต่ข้อนี้มิเป็นไร ไม่จำเป็นต้องวิตก วันนี้มันก็ถูก

ทำโทษโบยเสียร้อยทีแล้ว ถ้าพรุ่งนี้ยังขืนดื้อดึงอีกไม่ยอมทำตามที่ได้สัญญาไว้ มันก็จะต้องถูกโบยมากยิ่งกว่านี้ ท่านตุลาการได้ตั้งใจไว้แล้วว่าจะทำโทษมันให้จงหนักที่สุด ขอเชิญหล่อนซึ่งเป็นดวงชีวิตของฉันจงสงบความทุกข์ไว้ก่อนเถิด จะต้องอยู่กับมันก็อีกคืนเดียวเท่านั้น แต่พอรุ่งพรุ่งนี้เถิด ฉันก็จะได้กลับมาเป็นสามีของหล่อนอีกอย่างเดิม ที่ฉันมานี่ก็เพื่อจะมาบอกให้ทราบจะได้อุตส่าห์แข็งอกแข็งใจไว้พลางก่อน แลเชื่อว่าการครั้งนี้ที่หล่อนได้รับความทุกข์ร้อนก็เพราะด้วยความดื้อด้านอดทนของอ้ายหมอนั่นเท่านั้น"

นางดิละราได้ฟังจึงตอบว่า "ที่ฉันมีความทุกข์เพราะชายคนนั้นก็เป็นความจริง ชีวิตฉันจะมีความสุขความสบายก็เพราะด้วยชายคนนั้น แต่ฉันกลัวว่าการจะไม่เป็นไปตามที่ได้นึกไว้"

"ประทานโทษเถิด แม่ยอดรัก" ตาเฮอร์พูดขึ้นมาโดยเร็ว "ตามที่หล่อนได้พูดนี้นับว่ายกยอให้เกียรติยศฉันมากอยู่ แต่ขอให้หล่อนนึกอิ่มใจไว้เถิดว่าความระหองระแหงของเรา คงจะได้เชื่อมสนิทเหมือนแต่เดิมอีกในวันพรุ่งนี้"

ตาเฮอร์พูดแล้วก็ลากลับออกไป ได้สักครู่หนึ่งกาลุเฟก็เข้ามา

พอนางดิละราเห็นกาลุเฟเข้ามา นางก็หายคลายความโศกกลายเป็นความดีใจ ตรงไปจูงมือกาลุเฟเข้ามาพลางพูดว่า "พ่อกาลุเฟ ขอได้รับความชื่นใจจากฉันด้วยในการที่เธอมั่นคงต่อความรัก ไม่นึกเลยว่าเธอจะสู้รับโทษอย่างสาหัสดีกว่าที่จะทิ้งดิละราเสีย ตาเฮอร์ได้เข้ามาบอกเรื่องที่ท่านตุลาการได้ทำโทษเธอให้ฟังทั้งสิ้น ฉันมีความยินดีอดชมความมั่นคงของเธอมิได้ แต่เมื่อนึกไปอีกทีออกนึกแค้นใจตนที่มาเป็นคนใจร้ายใจมาร ปล่อยให้เธอต้องได้รับความทุกข์ทรมานเช่นนี้ ฉันให้วิตกเป็นอันมาก ไม่ทราบว่าเขาจะทรมานเธอในวันพรุ่งนี้ร้ายหรือดีประการใดอีกต่อไป"

กาลุเฟตอบว่า "มาตรว่าเขาจะเตรียมการทรมานฉันไว้อย่างไรก็ดี ที่

ฉันจะกลับกลายความตั้งใจไว้แต่เดิมนั้นเป็นเมินเสียเถิด จะอ้อนวอนหรือขู่เข็ญทำโทษเป็นประการใดก็คงไม่เป็นผลสำเร็จ ดังที่มูซาเฟอร์ได้เคยอ้อนวอนฉันมาแล้ว ฉันยังไม่ทราบว่าวาสนาของเราทั้งสองจะเป็นประการใดต่อไป จะคงให้เราตายจากกันไป หรือจะให้มีชีวิตอยู่เป็นคู่ครองต่อไปก็เหลือที่จะทราบ อย่างไรก็ดี อย่างน้อยฉันย่อมทราบได้ดีว่าเหตุการณ์ใด ๆอันพระผู้เป็นเจ้าเบื้องบนได้จารึกเอาไว้คงจะดลบันดาลให้เราทั้งสองไม่ต้องพรากจากกันไปเป็นแน่"

"ฉันก็เชื่อว่าดังนั้น" นางดิละราตอบ เมื่อพระผู้เป็นเจ้าได้จัดสรรให้เรามาได้แต่งงานอย่างแปลกประหลาด ไม่น่าจะนึกฝันอย่างนี้แล้ว เหตุไฉนจะมาดลบันดาลให้ต้องหย่าร้างกันไปในเวลาเร็วพลันเช่นนี้ ฉันเชื่อแน่ว่าอย่างไรก็ดีท่านคงไม่นิ่งปล่อยให้เธอเป็นอันตราย แลฉันรู้สึกมั่นใจว่าคงมีหนทางพอที่จะหลีกเลี่ยงหมู่ศัตรูของเราได้บ้าง"

"เธอได้บอกกับท่านตุลาการแล้วหรือเปล่า?" นางพูดต่อไป "ว่าเธอเป็นตัวคนโปรดของพระเจ้าเมอร์กะหัน?"

"เปล่าเลย" กาลุเฟตอบ "เพราะท่านตุลาการปิดปากไม่ให้ฉันพูดเสียทันที โดยกล่าวว่าท่านจะไม่ยอมอนุญาตให้ฉันเลี้ยงดูหล่อน เพราะอ้างว่าฉันเป็นคนไม่มีหลักแหล่งอะไร ถึงจะเป็นคนมีเชื้อชาติประการใด ท่านว่าจะไม่ยอมอนุญาตเป็นอันขาด"

"ถ้าเช่นนั้นจริง" นางพูด "เธอจงทำตามที่ฉันแนะนำนี้ทุกประการ คือ พรุ่งนี้เมื่อเขานำตัวเธอไปยังท่านตุลาการ ขออย่าลืมบอกว่าเธอเป็นบุตรของมาสซาอุด มาสซาอุดคนนี้เป็นพ่อค้าอยู่ที่เมืองโคคันท์มั่งมีมาก เธอจงยืนคำว่าเธอเป็นบุตรของพ่อค้าผู้นี้ แลพูดจาให้ฉะถ้อยฉะคำไม่ต้องเกรงกลัวอะไร บอกว่าเธอคงจะได้รับข่าวจากท่านผู้นี้ เพื่อจะได้นำหลักฐานมาเป็นพยานให้ใคร ๆรู้ว่าที่เธอพูดนี้หาใช่เป็นความเท็จไม่"

กาลุเฟสัญญาว่า จะพยายามให้การเท็จสักครั้งหนึ่ง อย่างน้อยก็คงจะพ้นการทำโทษทรมานไปได้สักคราวหนึ่ง แลหวังว่าคงมีโอกาสขยับขยายหาหนทางอื่นต่อไปอีก เมื่อทั้งสองต่างมีความหวังดังนี้ ก็สละทิ้งความทุกข์ที่จะมีมาเสีย ต่างสนทนากันอย่างฉันคู่รัก เป็นที่เบิกบานสำราญใจตั้งแต่กลางวันจนตลอดเวลากลางคืน พอถึงเวลารุ่งสว่างความสุขสำราญของหนุ่มสาวคู่นี้ก็กลับกลายเป็นความทุกข์ขึ้นอีก เพราะตาเฮอร์นำนักการของท่านตุลาการมาเคาะประตูห้องโดยดัง แลร้องเรียกว่า

"ชายต่างเมือง จงออกมาเถิด บัดนี้ถึงเวลาที่จะต้องไปแก้คดียังท่านตุลาการแล้ว"

กาลุเฟถอนใจใหญ่เมื่อได้ยินเสียงเรียก ฝ่ายนางดิละราก็ร้องไห้รำพันว่า "โอ้! พ่อกาลุเฟยอดรักของเมียทั้งนี้ก็เพราะด้วยความรักจึงต้องมาได้รับความทุกข์ทรมาน เท่ากับมาได้ภรรยาอย่างวิเศษอันมีค่าสักปานใด จึงต้องมายอมตนให้เขาทรมานเฆี่ยนตีเป็นสาหัส"

กาลุเฟได้ฟังก็ตอบว่า "แม่ดวงชีวิตของผัวขอให้หยุดร้องไห้เสียเถิด ฉันเห็นจะทนไม่ไหวเสียแล้ว ขออย่าเพิ่งเสียใจไปนักเลย การครั้งนี้ก็สุดแล้วแต่พระผู้เป็นเจ้าจะทรงพระกรุณา ฉันเชื่อว่าอย่างไรท่านคงจะช่วยให้รอดพ้น แลถึงในขณะนี้ก็รู้สึกว่าเป็นเช่นนั้น ซึ่งทำให้ฉันมีกำลังวังชากล้าหาญขึ้นอีกตั้งสองเท่า หามีความหวั่นหวาดกลัวอันตรายสิ่งใดไม่"

กาลุเฟพูดแล้วก็เปิดประตู ตามนักการไปหาท่านตุลาการ

ฝ่ายมูซาเฟอร์กับบุตรชายก็ตามไปด้วย ทั้งสองคนสังเกตสีหน้าดูมีความวิตกอยู่เหมือนกัน

พอท่านตุลาการเห็นกาลุเฟมา ก็ถามไปทันทีว่า "อย่างไร! เจ้า ได้ไปตริตรองวันนี้เป็นประการใดบ้าง เห็นจะไม่คิดผิดไปเหมือนเมื่อวานนี้อีกซิ จะยอมให้โบยอีกหรือว่าจะยอมหย่าเมียของตน เชื่อว่าเมื่อเจ้าได้ตริตรอง

แล้วคงจะหย่าร้างเมียของตน เพราะเห็นว่าคนอย่างเช่นตัวเจ้าไม่มีชาติสกุลอะไร ไม่ควรจะดื้อดึงต้องการเลี้ยงดูผู้หญิงที่เจ้าไม่สามารถจะเลี้ยงดูได้"

กาลุเฟตอบว่า "ท่านตุลาการ ขอให้ท่านมีอายุยืนตั้งหลายร้อยปีเถิด ตัวฉันเป็นคนที่ไม่มีชาติสกุลก็หามิได้ เมื่อท่านเข้าใจไปดังนั้นก็จำเป็นต้องเรียนให้ท่านทราบว่า ฉันชื่อรุกเนดิน เป็นบุตรชายคนเดียวของท่านมาสซาอุด พ่อค้าเมืองโคคันท์ บิดาฉันมั่งมีทรัพย์สมบัติมากกว่าท่านมูซาเฟอร์เสียอีก การคราวนี้ถ้าท่านมาสซาอุดทราบว่าฉันมาได้รับความทุกข์ยาก ก็คงจะจัดแจงรีบส่งเงินทองบรรทุกอูฐตั้งหลาย ๆตัวมาให้ แลจะทำให้บรรดาสตรีทั้งปวงในซามาคันท์นี้มีความอิจฉาสตรีที่ได้มาแต่งงานกับฉันเสียอีก ที่ฉันต้องมาตกยากได้รับความลำบากเพราะด้วยเหตุอะไร ก็เพราะด้วยถูกโจรปล้นเอาทรัพย์สมบัติไปหมดเมื่อใกล้จะถึงเมืองนี้ จึงจำเป็นต้องมาอาศัยอยู่ที่สุเหร่า ท่านจึงเห็นเป็นคนเลวทรามไป ฉันจะแสดงข้อที่ท่านได้เข้าใจผิดไปนี้ให้เห็นจริง คือ จะเขียนจดหมายไปถึงบิดาฉันเดี๋ยวนี้ ถ้าบิดาฉันทราบความแล้วก็คงรีบส่งข้าวของเงินทองมาให้ ก็จะได้เป็นคนมั่งมีในเมืองนี้ด้วยคนหนึ่ง"

ท่านตุลาการได้ยินดังนี้จึงพูดว่า "อ้อ! นี่เจ้าเป็นบุตรชายคนเดียวของพ่อค้าหนึ่งมั่งมี อยู่ที่เมืองโคคันท์หรือ แลที่เจ้ามาตกทุกข์ได้ยาก เป็นเพราะเกิดเหตุขึ้นดังที่ได้เล่ามาเมื่อกี้นี้อย่างนั้นหรือ?"

"การเป็นดังนั้น ท่านตุลาการ" กาลุเฟตอบ "ท่านจะเห็นได้ว่า ฉันหาใช่เป็นคนกลางถนนชาติต่ำช้าเลวทรามไม่"

"ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง" ท่านตุลาการพูด "ทำไมเมื่อวานนี้จึงไม่บอกให้รู้เสียแต่แรกจะได้ไม่ต้องทำโทษกัน นี่แน่ท่าน" ท่านตุลาการหันไปพูดกับมูซาเฟอร์ "ตามที่คนต่างเมืองคนนี้ได้พูด รูปความก็มาเปลี่ยนไปเสียแล้ว เพราะชายผู้นี้เป็นบุตรคนเดียวของพ่อค้ามหาเศรษฐี เมื่อเขาไม่ยอมหย่าร้าง

กฎหมายก็มิได้มีบังคับให้หย่ากัน"

"ถ้าเช่นนั้นก็ดีแล้ว" ตาเฮอร์พูดดันขึ้น "ท่านเชื่อถ้อยคำของคนกลับกลอกนี้ด้วยหรือ? ที่บอกว่าเป็นบุตรของมาสซาอุด ก็เพราะจะหลีกเลี่ยงไม่ให้ต้องถูกโบยแลเพื่อประวิงความไว้เท่านั้น"

"เรื่องนี้ฉันไม่เข้าใจด้วย" ท่านตุลาการตอบ "เขาจะกล่าวเท็จหรือจะกล่าวความจริงอย่างไรก็ตาม หน้าที่ของฉันห้ามขาดไม่ให้ซักไซ้ไล่เลียงอะไรต่อไปอีก ที่ฉันจะจัดการในเรื่องนี้ ได้ก็เพียงแต่ให้ทั้งสองฝ่ายนำเอาพยานหลักฐานมาสืบเท่านั้น"

"ที่ท่านพูดดังนี้ฉันเห็นดีด้วยแล้ว" มูซาเฟอร์พูด "จะขอให้ส่งคนไปยังเมืองโคคันท์ โดยฉันจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้เอง ฉันก็รู้จักท่านมาสซาอุดแลเคยเห็นเขามาเมืองนี้ก็หลายครั้ง แลทราบอยู่ว่าท่านมาสซาอุดมั่งมีมาก ถ้าหากชายต่างเมืองคนนี้เป็นบุตรของท่านมาสซาอุดจริง ก็จะยกนางดิละราให้ด้วยความเต็มใจ"

"ทำเช่นนี้เป็นถูกต้องทีเดียว" ตาเฮอร์พูด "แลในระหว่างเวลาที่ให้คนไปสืบข่าวยังไม่กลับมา ควรให้คนทั้งคู่อยู่เสียคนละต่างหากจะเป็นการดีกว่า"

"ทำเช่นนั้นเป็นการผิดกฎหมาย" ท่านตุลาการตอบ "เพราะธรรมดาของภรรยาก็ต้องให้อยู่กับสามี จะให้พรากจากกันไปไม่ได้ เป็นข้อที่ผิดกฎหมายอย่างหนัก ให้ส่งคนไปเมืองโคคันท์เป็นหนทางจากนี่ราว ๗ วันเท่านั้น ใน ๑๐ วัน ก็จะได้รู้เท็จแลจริง ถ้าชายต่างเมืองคนนี้เป็นบุตรของมาสซาอุดจริงก็จะไม่ต้องหย่าร้างภรรยา แต่ฉันขอสาบานไว้ต่อหินดำอันศักดิ์สิทธิ์อยู่ในวิหารเมืองแมกกา แลสุมทุมที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เมืองเมดดินาซึ่งเป็นที่ไว้พระศพของพระมะหะหมัดว่า ถ้าชายคนนี้กล่าวคำเท็จหลอกลวงเราแล้วจะทำโทษทรมานให้สาหัสจนถึงแก่ชีวิตทีเดียว"

เมื่อท่านตุลาการได้สั่งดังนี้แล้ว ทั้งสองฝ่ายต่างก็กลับไป ส่วนมูซาเฟอร์แลตาเฮอร์นั้นได้จัดแจงส่งคนไปเมืองโคคันท์เพื่อนำพยานมาเป็นหลักฐานแลกำชับสั่งให้ผู้ที่ไปรีบกลับมาโดยเร็ว

แต่กาลุเฟนั้นรีบไปหาภรรยาตนทันที แลเล่าความให้ฟังตามที่ได้เป็นมาแล้ว นางก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

นางได้พูดกับกาลุเฟว่า "พ่อกาลุเฟที่รัก การที่คิดไว้ก็ได้ดำเนินไปเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องมีความวิตกอะไรอีก ก่อนคนที่ไปสืบข่าวเมืองโคคันท์ยังไม่กลับมา เราควรจะจัดแจงรีบหนีไปเสียโดยเร็ว ให้รีบหนีออกจากเมืองซามาคันท์นี้ในเวลากลางคืนตรงไปยังเมืองบุกกะรา ไปอาศัยอยู่ยังเมืองนั้นก็จะเป็นสุขต่อไปเพราะเงินทองของฉันก็มี แลศัตรูจะไม่สามารถติดตามไปรบกวนเราได้"

กาลุเฟเห็นดีในกลอุบายของนางดิละราด้วย แต่ขัดขวางไม่สะดวกเพราะคนในบ้านคอยระวังระไวกันแข็งแรง เหตุดังนี้จึงเห็นควรต้องย้ายไปจากที่นี่เสียก่อนจึงจะมีช่องหนีไปได้ แต่จะไปจากที่นี่จะต้องบอกให้มูซาเฟอร์ทราบ ถ้ามูซาเฟอร์ขัดขวางไว้ไม่ยอมให้ไป ก็จะได้ไปขออนุญาตต่อท่านตุลาการ เมื่อคิดตกลงกันดังนี้ กาลุเฟจึงไปหามูซาเฟอร์ แลตาเฮอร์บอกว่าต้องการจะย้ายไปอยู่เสียที่อื่นในวันนี้ เพราะกฎหมายได้อนุญาตให้ผู้ที่เป็นสามีภรรยากันแล้ว พากันไปอยู่ที่ไหนก็ได้ มูซาเฟอร์แลตาเฮอร์หายอมตามที่ขอไม่ แต่ที่คัดค้านแข็งแรงก็คือ ตาเฮอร์ไม่ยอมให้นางดิละราไปอยู่ที่อื่นส่วนกาลุเฟก็ไม่ยอมอยู่ เมื่อต่างไม่ตกลงกันดังนั้น จึงจำเป็นต้องไปหาท่านตุลาการให้ตัดสินอีก

ท่านตุลาการได้ฟังคำให้การทราบเรื่องแล้ว จึงถามกาลุเฟว่าทำไมจึงจะต้องย้ายไปอยู่เสียที่อื่น

กาลุเฟตอบว่า "การที่ฉันจะต้องย้ายไปนั้นเพราะท่านมาสซาอุด บิดา

ได้เคยพูดจาไว้ว่า แม้อาศัยอยู่ในบ้านของศัตรูแล้วก็ให้รีบย้ายที่เสียโดยเร็ว เพราะฉะนั้นจึงขอไปอยู่เสียที่อื่น จนกว่าจะได้ข่าวมาจากเมืองโคคันท์ อีกประการหนึ่งภรรยาของฉันก็ไม่เต็มใจที่จะอยู่เหมือนกัน"

"เอ๊ะ! โกหกแล้ว" ตาเฮอร์คัดค้านขึ้น "นางดิละราเป็นทุกข์โศกร้องไห้ร้องห่ม ก็เพราะได้ชายเข็ญใจคนนี้มาเป็นสามี นี่ยังจะกลับพูดว่านางไม่เต็มใจจะอยู่บ้านฉันอีก"

"การที่เป็นจริงอย่างที่ฉันได้พูด" กาลุเฟตอบ "ฉันขอพูดซ้ำอีกว่าภรรยาของฉันมีความรักใคร่อยู่ก็แต่ฉัน แลไม่ต้องการอะไรนอกจากจะขอไปเสียจากบ้านท่าน ถ้าไม่จริงดังที่พูดแล้วฉันมีความเต็มใจจะยอมหย่าร้างนางให้ทันที"

"ท่านตุลาการเจ้าข้า" ตาเฮอร์พูด "ขอท่านเป็นพยานด้วย แลโปรดบังคับให้นางดิละราคนกลางมาให้การต่อหน้าท่าน ณ ที่นี้เถิด"

"ได้" ท่านตุลาการตอบ แลหันหน้าไปพูดกับเดนิซิเมนท์ซึ่งอยู่ด้วยในเวลานั้นว่า "จงไปบ้านมูซาเฟอร์ ไปบอกนางดิละราว่า ฉันจะต้องการไต่ถามคดีบางข้อ ขอเชิญตัวมาที่นี่ทันทีจะได้รู้เท็จจริงเสียโดยเร็วว่า การจะเป็นจริงอย่างไร ถ้าไม่เป็นจริงดังที่ชายต่างเมืองพูดแล้วก็จะบังคับให้หย่าร้างเสียทันที"

ฝ่ายเดนิซิเมนท์ก็รีบไปโดยเร็ว แลนำตัวนางดิละรามาให้ท่านตุลาการ ฝ่ายท่านตุลาการครั้นเห็นนางมาแล้ว จึงถามว่าจะต้องการออกจากบ้านมูซาเฟอร์ไปหรือประการใด แลมีความพอใจในสามีของตน หรือว่ามีความพอใจในตาเฮอร์ ส่วนตาเฮอร์นั้นมีความเชื่อมั่นว่านางคงบอกว่ามีความพอใจในตนไม่ต้องสงสัย เพราะฉะนั้นตาเฮอร์รู้สึกกระหยิ่มในใจมีความชื่นชมยินดีจนเหลือที่จะอดกลั้นไว้ได้ เลยพูดขึ้นก่อนที่นางจะได้ตอบท่านตุลาการว่า "บอกไปซี หล่อนบอกความจริงใจให้ท่านรู้เท่านั้น ก็จะพ้นจากคนที่หล่อน

มีความเกลียดเสียวันนี้ทันที”

“เมื่อท่านตาเฮอร์ให้คำรับรองแก่ฉันเช่นนี้” นางดิละราพูด “ฉันก็จะบอกความตามจริงใจไม่ปิดบังอะไร คนที่ฉันมีความรักก็แต่สามีคนใหม่ของฉันคือบุตรชายท่านมาสซาอุด เพราะฉะนั้นขอท่านตุลาการได้โปรดอนุญาตให้ฉันแลสามีย้ายจากบ้านมูซาเฟอร์ไปอยู่เสียที่อื่นด้วย”

“ฮะ! ฮะ!” ท่านตุลาการเปล่งอุทานขึ้น แลหันไปพูดกับตาเฮอร์ว่า “ท่านได้ยินไหม ชายต่างเมืองคนนี้จะให้การอย่างไรก็ไม่เกินกว่าเหตุ ต้องแน่เสียก่อนจึงได้พูด”

“โธ่! อีนางทรยศ” ตาเฮอร์ร้องขึ้นด้วยตกตะลึง เมื่อได้ยินนางกล่าวคำเด็ดขาดขึ้นมา “ทำไมจึงกลับกลอกดังนี้ เมื่อวานนี้พูดไปอย่างหนึ่งแท้ๆ”

“ฉันเสียใจแทนท่านด้วย” ท่านตุลาการตอบ “ฉันจำเป็นต้องอนุญาตให้คนทั้งคู่นี้ไปอยู่ที่ไหนก็ไปได้”

“ถ้าเช่นนั้น ท่านก็ให้ชายต่างเมืองชนะคดีเท่านั้น” ตาเฮอร์พูดขึ้น “ท่านไม่ต้องได้สืบสวนเสียก่อนว่าเป็นบุตรของมาสซาอุดจริงหรือไม่ นี่จะยอมปล่อยให้นางดิละราไปได้โดยลอยนวลสบายใจดังนี้หรือ?”

“ท่านเข้าใจผิด” ตุลาการตอบ “ถ้าหากว่าชายคนนี้พูดไว้ไม่จริง ถ้าเป็นคนเข็ญใจฉันก็จะทำโทษค่าที่ใช้อุบายหลอกลวงให้ถึงตายทีเดียว”

ตาเฮอร์จึงพูดว่า “เมื่อชายต่างเมืองผู้นี้รู้ตัวอยู่ว่าจะต้องได้รับโทษอย่างสาหัส ไหนเลยจะเซอะรอคอยอยู่จนกว่าผู้ที่ไปสืบข่าวยังเมืองโคคันท์กลับมา ท่านเห็นจะเข้าใจผิดไป ฉันเห็นว่าที่ผู้นี้จะขอย้ายที่อยู่ก็เพื่อหาโอกาสจะหลบลี้หนีไปให้ได้ง่ายเท่านั้น”

“หนีไปที่ไหนได้” ตุลาการตอบ “เรื่องนี้ฉันจะจัดการเอง จะไปอยู่ที่ไหนก็ตาม จะให้มีคนคุมคอยระวังไว้ให้แข็งแรงสำหรับมารายงานให้ฉันทราบ”

เพราะฉะนั้น กาลุเฟแลนางดิละราจึงได้รับอนุญาตให้มีอิสระแก่ตน ในวันนั้นเองกาลุเฟแลนางดิละราจึงย้ายออกจากบ้านมูซาเฟอร์ไปอาศัยอยู่ยังที่พักคนเดินทาง แลได้ซื้อทาสมาไว้สำหรับใช้สอยหลายคน เพราะนางดิละรามีเงินแลเครื่องเพชรนิลจินดาติดตัวมามาก แลคิดแต่หาความสุขเอาไว้ก่อน การที่กาลุเฟแลนางดิละราได้พ้นที่กักขังมาแล้ว ก็อยู่เป็นสุขสบาย หามีความวิตกที่ท่านตุลาการให้คนมาควบคุมอยู่ไม่

เรื่องของกาลุเฟนี้ แม้ว่ามูซาเฟอร์แลบุตรชายจะได้ปิดบังไม่ให้รั่วออกไปอย่างไรก็ดี กลับเป็นการอื้อฉาวรู้กันทั่วไป ในเมืองซามาคันท์โจษกันออกเซ็งแซ่ จนถึงมีผู้อยากจะเห็นตัวหนุ่มสาวคู่นี้ที่มีความรักกันจริงๆ เพราะฉะนั้น กาลุเฟแลนางดิละราก็เป็นผู้ที่ใครๆต้องการอยากดู แลมีคนแปลกๆหน้ามาหาทุกๆวัน

อยู่มาวันหนึ่งได้มีชายรูปร่างเป็นผู้ดีมาหากาลุเฟ แลบอกว่าเป็นนายทหารของพระเจ้าแผ่นดินเมืองนี้ ที่มาหาก็เพราะได้ทราบเรื่อง ที่ได้เกิดเป็นคดีชำระกันขึ้นยังบ้านท่านตุลาการ ก็ให้มีความสงสารอยากจะช่วยเหลือบ้าง แลพูดจาเอาอกเอาใจต่างๆ จนเป็นที่พอใจของกาลุเฟแลนางดิละรามาก กาลุเฟแลนางดิละราจึงเชิญชายคนนั้นรับประทานอาหารด้วยกัน แลแสดงความนับถือต่อชายคนนั้นเป็นอันมาก โดยนางดิละราเปิดผ้าคลุมหน้าให้ดู ฝ่ายชายผู้นั้นได้เห็นความสวยของนางดิละราก็ตกตะลึง เหลือที่จะนิ่งอยู่ได้ จึงเปล่งอุทานออกมาว่า “เพราะดังนี้นี่ท่าน ฉันหายความสงสัยแล้วว่าเพราะเหตุไรท่านจึงยืนคำมั่นคงไม่ยอมหย่าต่อท่านตุลาการ”

ครั้นแล้วคนทั้งสามก็นั่งลงรับประทานอาหารด้วยกัน มีอาหารเช่นเนื้อต้มน้ำองุ่น ผักยำโรยพริกไทยดำ พริกไทยขาวแลเคล้าด้วยเนยเหลว เนื้อต้มใส่เครื่องเทศแลหญ้าฝรั่น น้ำส้มแลน้ำผึ้ง ปลาชนิดต่างๆ เนื้อลูกแกะอบ หางแกะยัดไส้ด้วยผักหอมอย่างน่ารับประทาน

ครั้นรับประทานอาหารเสร็จ คนใช้ก็นำเหล้าองุ่นเมืองซีราสแลเหล้าองุ่นสีทองเมืองกิซมิซเข้ามาให้ กับส่งน้ำหอมให้ล้างมือทั่วกันทุกคน เสร็จการเลี้ยงดูดีแล้ว นางดิละราจึงเอาซอไวโอลามาสีแลร้องเพลงอย่างเสียงโหยหวน พอจบเพลงซอนางก็หยิบพิณขึ้นมาดีด ฟังเพราะจับใจนายทหารผู้นั้นยิ่งนัก แล้วนางก็หยิบพิณกีต้ามาดีด แลร้องเพลงประสานเสียงอย่างโอดครวญรำพันถึงเรื่องที่ได้จากคู่รัก

เพลงที่นางร้องนี้ได้แต่งไว้เมื่อครั้งยังอยู่ในเมืองราคาโครัม เมื่อในกาลที่กาลุเฟต้องได้รับความอัปยศอดสูแล้ว แต่เมื่อนางร้องเพลงดังนี้ขึ้นก็ทำให้กาลุเฟบังเกิดความเศร้าสลดใจ นั่งนิ่งหวนระลึกไปถึงความเดิมแล้วก็ร้องไห้

ฝ่ายนายทหารเห็นกาลุเฟมีกิริยาผิดปกติ ก็มีความประหลาดใจจึงได้ถามว่าเหตุไรจึงได้ร้องไห้

กาลุเฟได้ฟังถามจึงตอบว่า "ฉันเห็นว่าเรื่องที่ท่านถามนี้ ถึงจะเล่าให้ฟังก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่จะไม่สู้มีประโยชน์ต่อท่านนัก ที่ฉันร้องไห้เมื่อกี้นี้เพราะระลึกนึกถึงความเดิมที่ได้รับเคราะห์ได้ยากลำบากมา ซึ่งฉันจะอดกลั้นความเสียใจไว้ไม่ได้เลย"

คำตอบของกาลุเฟนี้หาทำให้นายทหารของพระเจ้าแผ่นดินพอใจยุติที่อยากจะทราบเพียงเท่านั้นไม่ จึงได้พูดว่า "ท่านผู้ซึ่งเป็นคนต่างเมืองมาอย่าว่ากระไรเลยโปรดเล่าให้ฟังสักหน่อยเถิดท่าน ที่จริงมิใช่อยากจะฟังเล่นๆ เท่านั้นก็หาไม่ ที่ร้องขอเพราะมีความสงสารเผื่อจะช่วยเหลือท่านได้บ้างแลบางทีฉันเชื่อว่า ถ้าได้เล่าให้ฟังแล้ว จะไม่เปล่าประโยชน์ของท่านเลย ขอบอกให้ทราบด้วยว่าท่านนี้คือใคร สังเกตกิริยาวาจาท่านหาใช่เป็นคนเลวไม่"

กาลุเฟตอบว่า "แต่เรื่องของฉันนี้เป็นเรื่องยืดยาวอยู่สักหน่อย เกรงว่าเล่าขึ้นแล้วท่านจะรำคาญ"

"เปล่า... เปล่า... ไม่เป็นเช่นนั้นเลย" นายทหารพูด "ฉันกลับจะขอให้ท่านเล่าอย่าตัดทิ้งข้อความทั้งหมดเสียอีก"

เมื่อเช่นนี้ กาลุเฟจึงได้เล่าประวัติของตนให้นายทหารผู้นั้นฟัง แลบอกตามความจริงว่า ตนหาใช่เป็นบุตรของพ่อค้ามาสซาอุดไม่ ที่อ้างคำเท็จเป็นบุตรของท่านพ่อค้าคนนี้ ก็เพราะเป็นการจำเป็นเพื่อจะหาหนทางรอดไปคราวหนึ่งเท่านั้น

"แต่ความหลอกลวงของฉัน หาเป็นผลสำเร็จดังที่ได้นึกไว้ไม่" กาลุเฟพูดต่อไป "เพราะเขาไม่เชื่อแลได้ส่งคนไปสืบข่าวเพื่อนำพยานมาจากเมืองโคคันท์ นี่อีกสามวันคนนั้นก็จะกลับมา เพราะฉะนั้นท่านตุลาการผู้ซึ่งได้ให้คนมาควบคุมคอยระวังฉันไว้ ก็จะทราบความเท็จของฉันแลจับตัวไปลงโทษอย่างสาหัส ข้อที่เป็นทุกข์อยู่ก็คือเมื่อถึงเวลาแล้วก็จะต้องจากกันไป เป็นประการอย่างนี้เท่านั้นเองที่ฉันเป็นทุกข์ร้อนใจมาก"

ขณะที่กาลุเฟกำลังพูดอยู่ก็ถอนใจใหญ่แลน้ำตาร่วงลงมาอาบหน้า ส่วนนางดิละราก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นเสียใจอยู่เหมือนกัน ดูเหมือนจะมีความทุกข์ยิ่งกว่ากาลุเฟเสียอีก

ฝ่ายนายทหารของพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อเห็นดังนั้นก็เหลือที่จะอดกลั้นความสงสารไว้ได้ จึงได้พูดว่า "รู้สึกสงสารท่านมากที่มาได้รับทุกข์ ถ้ามีอำนาจแล้วจะขอช่วยท่านมิให้ต้องพรากจากกันไป แต่นี่เป็นอันจนใจแท้ๆ ที่ไม่มีอำนาจจะช่วยเหลือได้ ท่านตุลาการเป็นคนรอบคอบแลมั่นคง ที่จะหลีกเลี่ยงรอดตาท่านตุลาการไป เป็นการยากอยู่สักหน่อย แลที่ไหนจะผ่อนผันทุเลาเบาโทษท่านได้ เมื่อทราบว่าท่านเป็นคนกล่าวเท็จหลอกลวง ฉันจะแนะนำให้ท่านได้แต่อย่างเดียว คือขอให้ท่านอ้อนวอนไว้ใจในพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระผู้เป็นเจ้าเบื้องบน เพราะพระองค์อาจช่วยสิ่งที่ติดขัดอย่างอุกฤษฏ์ แลทำลายเสียซึ่งความยากอย่างยิ่งได้ ขอให้สวดอ้อนวอน

ท่านให้จงหนัก แลอย่าเพิ่งท้อถอยใจว่าจะไม่เป็นผลสำเร็จ แม้ว่าอาการของท่านดูเหมือนจะเข้าที่คับขันถึงที่สุดอยู่แล้วก็ดี"

เมื่อนายทหารพูดได้เท่านี้ ก็ลากาลุเฟแลนางดิละรากลับไป ครั้นนายทหารไปแล้ว นางดิระลาจึงพูดแก่กาลุเฟว่า "พิลึกแท้ๆ ในโลกเรานี้ก็มีคนขันๆแปลกๆด้วยมาก็ว่าจะช่วยเหลือ ครั้นเห็นว่าเรามีความทุกข์เดือดร้อนอะไรก็เร้าให้เล่า สัญญาว่าจะช่วยอย่างโน้นอย่างนี้ ครั้นเล่าเรื่องให้ฟังสมประสงค์แล้ว สิ่งที่บอกว่าจะช่วยก็เป็นแต่แนะนำปลุกใจให้มีความเพียรอย่าเพิ่งท้อถอยเท่านั้น ใครเลยจะเข้าใจว่าชายผู้นี้ เมื่อเข้ามาดูเหมือนจะช่วยเหลือแข็งแรง ก็กลับเหลวไหลไปเฉยๆไม่เห็นว่าจะมีอุบายถ่ายเทช่วยเหลืออะไร เป็นแต่ขอให้มีความเชื่อในพระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น แล้วก็ลาไปเสีย"

กาลุเฟจึงพูดว่า "ก็จะให้เขาช่วยเราได้อย่างไร อย่าเพิ่งไปติเตียนเขาก่อน ฉันดูหน้าตาดูเหมือนเป็นคนซื่อๆที่มาถามเรานี้คงไม่ใช่เป็นคนที่อยากรู้เรื่องเล่นเท่านั้น ไม่ใช่... ไม่ใช่... มานี่ก็เพื่อจะมาพูดให้เราหายความทุกข์ ฉันเชื่อว่าเขามีความเวทนาเราจริง ถึงเวลาที่นั่งฟังก็เห็นได้ว่าในใจก็อยากจะช่วยเหมือนกัน แต่ครั้นเห็นว่าอาการของเราติดจะยากอยู่เหลือที่จะช่วยได้ เขาก็จำเป็นต้องพูดเช่นนั้น จะให้เขาทำประการใดอีก เราจะไปหาใครมาช่วยที่ไหนได้ เห็นมีอยู่ก็แต่พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น ที่อาจจะช่วยให้รอดพ้นอันตรายนี้ไปได้"

หนุ่มสาวทั้งคู่เฝ้าแต่ร่ำพิไรปรับทุกข์กันอยู่ถึงอันตรายต่างๆอย่างน่ากลัวที่จะมีมา รุ่งขึ้นต่อไปอีกสองวันก็เป็นไม่มีอะไรอื่นนอกจากจะครวญครางเป็นทุกข์ไปเท่านั้น ที่จะคิดอุบายหนีไปก็ติดขัด ถึงจะติดสินบนผู้คุมที่ระวังอยู่เห็นว่าจะไม่สำเร็จ

เป็นดังนี้เรื่อยมาถึงวันที่สี่ ซึ่งเป็นวันที่ผู้สืบข่าวจะกลับมาจากเมืองโคคันท์ แลเป็นวันที่หนุ่มสาวทั้งคู่มีความวิตกเป็นทุกข์มาก แต่ว่าเป็นวันที่

ตาเฮอร์ยินดีอย่างยิ่ง

พอแสงทองส่องเข้ามาในห้องของกาลุเฟในวันอันเป็นมหาวิโยคของหนุ่มสาวนี้ กาลุเฟเห็นว่าจะมีชีวิตเห็นแสงสว่างก็แต่วันนี้เท่านั้น จึงจัดแจงลุกขึ้นเหลียวแลไปดูภรรยาของตนด้วยความอาลัยและเสียใจเป็นที่สุด พลางพูดออกมาเสียงกระเส่าๆแทบจะไม่ได้ยินว่า "ฉันขอลาแม่ยอดรัก ด้วยจะต้องนำศีรษะไปส่งท่านตุลาการเสียแล้ว แม่ดิละราที่รักเอ๋ย แม้อยู่ภายหลังก็ขอให้คิดถึงผู้ที่มีความรักถึงกับยอมสละชีวิต แต่เพียงบางครั้งบางคราวก็แล้วกัน"

เมื่อนางดิละราได้ยินกาลุเฟพูดดังนี้ ก็น้ำตาร่วงตอบว่า "พ่อกาลุเฟนี่เธอจะมาสละจากฉันไปจะให้ฉันครองชีวิตอยู่ต่อไปได้หรือ นี่เธอคาดใจเสียว่าฉันเป็นหญิงใจโหดก็คงอยู่เป็นสุขสบายได้ เธอใจช่างเหี้ยมโหดเสียจริงๆ จะทิ้งเมียไว้ให้ได้รับความวิโยคโศกศัลย์อยู่ชั่วอายุเจียวหรือ ถึงอย่างไรคงไม่ยอม เมียจะต้องขอตายตามไปด้วยให้ตาเฮอร์เห็นว่า คนที่มันรักได้ตายตามคนที่มันเกลียดไป จะไม่ให้มันมีความดีใจที่ได้เห็นเธอตายไปนั้น ความจริงเรื่องนี้ก็เป็นเพราะเมียที่ทำให้เธอเป็นคนเสียสัตย์ แลเป็นคนกล่าวเท็จด้วย สมควรฉันจะต้องรับโทษคนเดียว หาควรจะให้เธอรับโทษไม่ ฉันจะขอตามไปยังที่ทรมานนั้น แลจะบอกให้ใครรู้ไว้ว่า ฉันมีความยินดีจะขอตายตามเธอดีกว่าที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป"

กาลุเฟได้ห้ามปรามแลปลอบภรรยาของตนต่างๆว่า หาควรจะตายตามตนไปไม่ ส่วนนางดิละราก็เร้าขอแต่จะตายตามไป แลอ้อนวอนขออย่าให้กาลุเฟขัดขวางห้ามปรามเลย

กำลังที่หารือยังไม่ตกลงกันอยู่นี้ ก็พอได้ยินใครมาเคาะประตูบ้านดังออกลั่น ในไม่ช้าท่านตุลาการพร้อมด้วยคนอื่นๆอีกหลายคน รวมทั้งมูซาเฟอร์แลบุตรชายก็เข้ามาในลานบ้าน พอนางดิละราเห็นดังนั้นก็เป็นลมสลบไป

ขณะที่พวกบ่าวกำลังประคองตัวนางดิละราอยู่ กาลุเฟถือเอาโอกาสออกมาหาท่านตุลาการ เพื่อให้จับเอาตัวไปประหารชีวิตเสีย แต่การหาเป็นดังที่กาลุเฟเข้าใจไม่ ท่านตุลาการกลับแสดงความสุภาพมีหน้าตาอันยิ้มย่อง พูดว่า

"ท่าน บัดนี้คนที่ไปสืบข่าวกลับมาจากเมืองโคคันท์แล้ว มาพร้อมกับคนใช้ของท่านมาสซาอุดบิดาของท่าน คุมเอาข้าวของมีผ้าแพรพรรณต่างๆ ที่บิดาท่านให้มา ใช้อูฐบรรทุกถึง ๔๐ ตัว ฉันหมดความสงสัยแล้ว ที่ว่าไม่ใช่เป็นบุตรของท่านพ่อค้ามั่งมีคนนั้น เพราะฉะนั้น การอะไรที่ได้ทำล่วงเกินไปขอได้อภัยโทษ อโหสิเสียด้วยเถิด"

เมื่อท่านตุลาการพูดดังนี้ ทำให้กาลุเฟมีความพิศวง ตกตะลึงอย่างยิ่ง มูซาเฟอร์กับบุตรชายก็แสดงความเสียใจที่ตนได้มาทราบความจริงเป็นเช่นนี้ไป

แล้วตาเฮอร์ได้พูดว่า "ฉันขอยอมสละกรรมสิทธิ์ในตัวนางดิละราให้ท่านเสียทันที แลยอมรับว่าท่านเป็นผู้ปกครองแท้ แต่ที่ยอมนี้จะต้องขอความกรุณารบกวนท่านสักอย่างหนึ่ง คือถ้าในเวลาไม่สู้ช้านัก ตัวท่านกับภรรยาไม่พอใจจะอยู่เป็นสามีภรรยากันแล้ว ถ้าจะหย่ากันขอให้ฉันรับช่วงจากท่านอีกต่อไป แลขอให้ท่านนับฉันว่าเป็นสหายด้วยคนหนึ่ง"

กาลุเฟหมดหนทางที่จะตีความถึงเรื่องราวที่ตนได้ยินนี้มาเป็นอย่างไรกัน เข้าใจเสียว่าตาเฮอร์แลท่านตุลาการพูดเยาะเย้ยเล่น แลในไม่ช้าคงจะพูดเป็นเสียงอื่น กำลังกาลุเฟนึกอยู่อย่างนี้ มีบ่าวคนหนึ่งเข้ามาจูบมือกาลุเฟแสดงความเคารพแล้วส่งหนังสือให้ พลางพูดว่า "บัดนี้บิดาแลมารดาของท่านอยู่เป็นสุขสบายดี แลร่ำร้องอยากจะเห็นหน้าท่านนัก จิตใจก็เป็นกังวลคิดถึงท่านอยู่เสมอ"

กาลุเฟได้ฟังก็หน้าแดงซักเจิ่นๆ มิรู้ที่จะตอบเป็นประการใด รับจด

หมายมาฉีกผนึกออกอ่าน มีใจความว่าดังนี้

"ขอความสรรเสริญจงมีแก่พระผู้เป็นเจ้า แลขอพระมหากรุณาของพระองค์ จงมีแก่พระมหาศาสดาจารย์ (พระมะหะหมัด) แลคณาญาติมิตรสหายของท่านด้วย ถึงลูกที่รัก ตั้งแต่เจ้าจากพ่อมา พ่อเฝ้าแต่มีความทุกข์กระวนกระวาย คิดถึงเจ้าอยู่เสมอมิได้ขาด เท่ากับทอนชีวิตของพ่อให้สั้นเข้าทุกที บัดนี้ได้ทราบข่าวจากคนของท่านมูซาเฟอร์ที่ส่งมาว่า เจ้าได้รับความทุกข์ลำบาก พ่อจึงรีบจัดแจงส่งสินค้าต่างๆบรรทุกอูฐดำ ๔๐ ตัว ให้กีเซอร์ทนายของพ่อกำกับมาให้เจ้ายังเมืองซามาคันท์ เมื่อได้รับแล้วจงรีบส่งข่าวของลูกมาให้พ่อทราบบ้างว่า เวลานี้มีความทุกข์สุขเป็นประการใด พ่อจะได้หายความวิตกมีความสุขสบายใจขึ้นบ้าง"

"มาสซาอุด"

พอกาลุเฟอ่านหนังสือฉบับนี้ยังไม่ทันจะจบดี ก็เหลือบเห็นมีผู้คุมอูฐบรรทุกสินค้ามาจากเมืองโคคันท์ เข้ามาถึงลานบ้าน แล้วหัวหน้าที่ชื่อกีเซอร์ก็เข้ามาพูดว่า "บัดนี้สินค้าที่บิดาของท่านได้ส่งให้ข้าพเจ้านำมาถึงที่นี่แล้ว ขอให้สั่งใครขนลงจากอูฐเอาไปเก็บไว้ด้วย"

"นี่มันยังไงกันหนอ?" กาลุเฟคำนึงนึกอยู่ในใจ "เราก็เคยพบเรื่องแปลกมาก็นัก ยังไม่เห็นเรื่องแปลกประหลาดอันพิศวงเหมือนกับครั้งนี้เลย ชายที่ชื่อกีเซอร์คนนี้เราก็ไม่รู้จัก แต่ทำพูดจากิริยาเหมือนดังคนที่ได้คุ้นเคยกันมาแต่ก่อน ท่านตุลาการแลมูซาเฟอร์ก็เข้าใจผิดหลงเชอะไปด้วย เอาเถอะ! ถึงเรื่องจะแปลกประหลาดสักเพียงไร แต่เป็นการดีแก่เราควรจะถือเอาโอกาสอันเหมาะนี้เสีย ทั้งนี้คงเห็นด้วยวาสนาช่วยเกื้อหนุน หรือมิฉะนั้นพระผู้เป็นเจ้าได้ดลบันดาลทำการอัศจรรย์เพื่อช่วยตัวเรา"

มาตรว่ากาลุเฟจะมีความประหลาดใจมากก็ดี แต่ว่ายังมีสติไม่เปิดเผยกิริยาวาจาให้เป็นพิรุธได้ จัดแจงสั่งให้ขนหีบห่อสินค้าเข้าไว้ในห้อง แลสั่งให้นำอูฐไปกินหญ้ากินน้ำ ซ้ำยังทำไขสือพูดกับกีเชอร์ว่า "นี่แน่กีเชอร์ ที่บ้านอยู่เป็นสุขสบายด้วยกันหมดหรือ ไม่มีญาติพี่น้องของฉันคนใดที่เมืองโคคันท์ป่วยไข้บ้างดอกหรือ?"

"ไม่มีเลย" กีเชอร์ตอบ "บิดามารดาของท่านเป็นสุขสบายดี เว้นแต่บิดาของท่านมีความวิตกเป็นทุกข์ถึงท่านที่หายไปเท่านั้น แลได้สั่งให้มาบอกท่านให้พาหญิงที่ท่านได้แต่งงานรีบกลับไปบ้านด้วย"

ขณะที่กีเชอร์กำลังพูดอยู่กับกาลุเฟ ท่านตุลาการ มูซาเฟอร์ แลตาเฮอร์ก็กลับไป ต่างเข้าใจไปว่ากาลุเฟเป็นบุตรของนายพาณิชมาสซาอุดจริง แต่ก่อนที่จะได้ลาไป ท่านตุลาการสั่งให้เลิกถอนผู้ที่มาเฝ้ารักษาอยู่กลับไปหมด ครั้นบรรดาพวกที่มากลับไปหมดแล้ว กาลุเฟจึงกลับคืนยังห้องที่นางดิละราเป็นลมสลบอยู่ แต่โดยความแก้ไขของพวกบ่าวไพร่นางจึงได้สติกลับคืนดี กาลุเฟได้เล่าเรื่องที่ได้เป็นมาให้นางฟัง และยื่นหนังสือให้ดู แต่พอนางอ่านหนังสือนั้นจบลงนางก็ร้องขึ้นมาว่า "คุณพระช่วย! ทั้งนี้เพราะพระผู้เป็นเจ้าบันดาลสิ่งแปลกประหลาดให้มีให้เป็นขึ้น ควรเราจะขอบพระเดชพระคุณท่านจงหนัก เพราะท่านมีความเมตตากรุณาสงสารแก่เราที่เป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริต"

"นี่แน่หล่อน" กาลุเฟพูด "ฉันเห็นว่าในเวลานี้เรายังไม่ควรจะดีใจไปก่อน ความทุกข์ของเรายังหายุติเพียงนี้ไม่ ฉันกลับซ้ำจะมีอันตรายยิ่งกว่าเดิมเสียอีก บางทีชายที่ฉันเอาชื่อมาใช้จะอยู่ในเมืองซามาคันท์ก็รู้ไม่ได้ อย่างไรก็ดีบุตรของท่านพ่อค้ามาสซาอุดก็ต้องอยู่ในเมืองนี้ แลบิดาของเขาคงจะได้เขียนหนังสือแลส่งสินค้าบรรทุกอูฐ ๔๐ ตัวมาให้ โดยให้คนที่ชื่อกีเชอร์คุมกำกับมา แลคนที่ชื่อกีเชอร์คงจะยังไม่เคยเห็นหน้าบุตรชายของท่าน

มาสซาอุดมาแต่ก่อน จึงได้หลงผิดตามคนที่มูซาเฟอร์ใช้ไปเมืองโคคันท์มาหาฉัน เรื่องไม่ยากง่ายอะไรคงเป็นดังที่พูดนี้เป็นแน่ ข้อที่ต่างคนเข้าใจผิดไปนี้ถ้าคงตลอดไปให้นานวันหน่อยก็เป็นโอกาสดีสำหรับเราที่จะหนีไปในเวลาไหนก็ได้ เพราะไม่มีใครมาเฝ้าระมัดระวังคอยดูแลแล้ว แต่เห็นว่ามีข่าวที่มีอูฐบรรทุกสินค้ามายังบ้านเรา ป่านนี้จะมิรู้ทั่วกันเมืองซามาคันท์แล้วหรือ บุตรชายจริงของพ่อค้ามาสซาอุดได้รู้เรื่องเข้า ก็คงจะไปบอกท่านตุลาการให้รู้ความจริง ดังนี้ท่านตุลาการจะไม่กลับมาตามตัวฉันไปทำโทษหรือ?"

เป็นประการเช่นนี้ที่กาลุเฟนึกปั่นป่วนรวนเรอยู่ในใจ แลให้หวั่นๆอยู่ทุกขณะจิต กลัวจะเห็นดาเฮอร์ แลท่านตุลาการปึงปังกลับมาเมื่อได้ทราบเรื่องความจริงขึ้น

ขณะที่กาลุเฟเป็นทุกข์ใจอยู่ นายทหารที่เคยมาเยี่ยมเมื่อสองวันก่อนนี้ก็เข้ามาหา

พอนายทหารผู้นั้นเข้ามาถึงก็พูดว่า "ฉันได้ทราบข่าวว่าท่านสิ้นเคราะห์สิ้นโศกไปแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะพระเป็นเจ้าได้ทรงพระกรุณาแก่ท่าน ฉันมานี่เพื่อจะมาแสดงความยินดีแลจะมาต่อว่าท่านด้วย เพราะท่านเป็นคนพูดไม่แน่นอน จะต้องหลอกลวงฉันด้วยทำไม?"

กาลุเฟตอบว่า "ท่านเอ๋ย! ที่ฉันได้บอกเล่าให้ท่านฟังคราวนั้นเป็นความสัตย์จริงทั้งสิ้น คือฉันหาใช่เป็นคนเมืองโคคันท์ไม่ ฉันมาจากเมืองดามัสกัสดังที่ได้บอกให้ท่านทราบไว้ครั้งนั้น บิดาฉันได้ถึงแก่กรรมเสียนานแล้ว แลทรัพย์สมบัติของท่านฉันก็ผลาญเสียเกลี้ยงไม่มีเหลือเลย"

"ถึงอย่างนั้นก็ดี" นายทหารผู้นั้นพูด "เขาว่ามีคนคุมอูฐ ๔๐ ตัวบรรทุกสินค้าต่างๆมาให้ท่าน แลท่านมาสซาอุดก็เขียนหนังสือมาถึงด้วยอย่างที่บิดามีมาถึงบุตร"

"ข้อนั้นเป็นความจริงทั้งสิ้น" กาลุเฟตอบ "ฉันได้รับสินค้าแลหนังสือ

จริง แต่ฉันหาใช่บุตรของท่านมาสซาอุดไม่”

นายทหารก็ถามว่าเหตุการณ์เป็นมาอย่างไร กาลุเฟก็เล่าให้ฟังโดยละเอียด ครั้นแล้วนายทหารผู้นั้นจึงพูดว่า “ฉันก็ออกจะลงความเห็นมีความเชื่อเหมือนอย่างท่าน เรื่องคงจะเข้าใจผิดอะไรกันสักอย่างหนึ่ง ดีร้ายบุตรชายของท่านมาสซาอุดคงอยู่ในเมืองซามาคันท์นี้จริง เพราะฉะนั้นฉันเห็นว่าควรรีบหนีไปเสียในคืนนี้จะดีกว่า”

“ฉันก็ตั้งใจไว้เช่นนั้นเหมือนกัน” กาลุเฟตอบ “ขอแต่ให้ท่านตุลาการรู้เรื่องความจริงต่อพรุ่งนี้เท่านั้นก็ไม่เป็นไร ไม่ต้องขออะไรอีก”

“ข้อนั้นท่านไม่ควรจะวิตก” นายทหารตอบ “ให้นึกเชื่อมั่นใจไว้เถิดว่าไม่เป็นไร ไม่ต้องสงสัยเลย เมื่อพระผู้เป็นเจ้าได้โปรดให้ท่านรอดพ้นความทรมานมาได้อย่างแปลกประหลาดแล้ว ไฉนจะไม่ทรงช่วยให้ท่านพ้นความตายให้ตลอดได้เล่า”

แล้วนายทหารผู้นั้นก็พูดเล้าโลมเอาใจต่างๆให้หายความกระวนกระวาย ถึงที่สุดก็อวยชัยให้พรลาไป

เมื่อกาลุเฟแลนางดิละราอยู่สองต่อสองนั้น ก็ปรึกษาหารือกันด้วยเรื่องที่จะหนีไป แลจัดแจงเตรียมตัวไว้พร้อมแล้วหนุ่มสาวทั้งคู่รอคอยเวลากว่าจะค่ำลงได้จะหนีไป ในใจก็ร้อนเร่าหวั่นๆอยู่ พอยังไม่ทันจะค่ำดีก็ได้ยินเสียงอะไรเอะอะดังมาข้างนอก ในทันทีกันนั้นก็มีทหารเข้ามาในลานบ้านที่พักคนเดินทางหลายคน

กาลุเฟแลนางดิละราเห็นก็ตกใจมาก เข้าใจว่าท่านตุลาการให้คนมาจับตัวไปทำโทษประหารชีวิตเสีย แต่ในไม่ช้าก็หายกลัวที่เห็นพวกที่เข้ามาเป็นทหารรักษาพระองค์ของพระเจ้าแผ่นดิน แลตัวนายก็ลงจากหลังม้าถือห่ออะไรเดินเข้ามาในห้องที่กาลุเฟแลนางดิละรานั่งอยู่

พอเข้ามาถึงนายทหารก็แสดงคำนับอย่างสุภาพพูดกับกาลุเฟว่า “บัด

นี้เจ้าอุสเบคคานมีพระประสงค์จะพบท่าน ได้มีกระแสรับสั่งให้ข้าพเจ้ามาแจ้งความให้ทราบ พระองค์ได้ทรงทราบเรื่องราวของท่านอยู่บ้างแล้ว แต่ต้องพระประสงค์จะให้ท่านเข้ามาทูลเล่าเรื่องด้วยตนเอง ได้ประทานเสื้อผ้ามาให้ท่านด้วยสำหรับจะได้สวมเข้าเฝ้าให้สมแก่เกียรติยศ”

ฝ่ายกาลุเฟไม่มีความเต็มใจเลย แต่ว่าจะขัดพระโองการหาได้ไม่ จึงจำเป็นจำใจสวมเสื้อที่ประทานแล้วตามนายทหารผู้นั้นไป ครั้นออกมาถึงข้างนอกนายทหารก็ชี้ให้กาลุเฟดูลาตัวหนึ่ง มีอานแลบังเหียนพราวเป็นทองประดับด้วยเพชรพลอยต่าง ๆกับมีเด็กสวมเสื้อมหาดเล็กงดงามยืนเฝ้าลานั้นอยู่ นายทหารบอกแก่กาลุเฟว่า “ขอท่านขึ้นขี่ลาที่ประทานมานี้เถิด ข้าพเจ้าจะพาไป”

กาลุเฟเดินเข้าไปใกล้ลา เด็กที่จูงอยู่ก็หยิบโกรนประคองคอยรับให้ก้าวขึ้น กาลุเฟกระโดดขึ้นนั่งบนหลังลาแล้ว ก็ตัดทางตรงไปยังพระราชวังพร้อมด้วยทหาร

ครั้นมาถึงพระราชวัง มีข้าราชการผู้หนึ่งออกมารับรองแลพากาลุเฟเข้าไปยังท้องพระโรงแห่งหนึ่ง ซึ่งพระเจ้าอุสเบคคานเคยเสด็จออกรับแขกเมือง เมื่อไปถึงท้องพระโรง ท่านแกรนวิเซียจูงมือกาลุเฟเข้าไปในท้องพระโรงซึ่งพระเจ้าอุสเบคคานทรงเครื่องล้วนแล้วไปด้วยเพชรนิลจินดาต่าง ๆประทับอยู่เหนือราชบัลลังก์ทำด้วยงาช้าง แวดล้อมด้วยเหล่าเสาวกามาตย์ราชบริพารชั้นผู้ใหญ่เฝ้าแหนอยู่เป็นลำดับ

กาลุเฟตะลึงที่ได้มาเห็นความงามสง่าผ่าเผยอันมีอยู่ในท้องพระโรงจนมิอาจจะเงยหน้าแลดูพระเจ้าแผ่นดินได้ เป็นแต่ก้มหน้าคลานเข้าไปหมอบอยู่แทบพระบาท

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็น จึงตรัสว่า “นี่แน่เจ้าซึ่งเป็นบุตรของมาสซาอุด เราได้ยินว่าได้เกิดมีเรื่องอย่างแปลกประหลาดขึ้นแก่ตัว

เจ้า จึงต้องการจะให้เล่าให้ฟัง ไม่ต้องกลัวเกรงหรือปิดบังแต่นิดเดียว”

กาลุเฟได้ยินพระสุรเสียงที่พระเจ้าอุสเบคคานตรัส ก็ดูเหมือนจะจำเสียงได้จึงเงยหน้าขึ้นดู เห็นพระเจ้าแผ่นดินคือเป็นคนเดียวกันกับผู้ที่ได้ไปหาที่บ้าน ซึ่งตนเข้าใจว่าเป็นนายทหารของพระเจ้าแผ่นดิน แลซึ่งตนได้เปิดเผยความลับให้รู้ กาลุเฟฟุบหน้าลงที่พื้น พลางก็ร้องไห้

ฝ่ายท่านวิเซียจึงพยุงกาลุเฟให้ลุกขึ้น พลางพูดว่า “ไม่ต้องกลัวอะไรพ่อหนุ่ม จงเข้ามาเฝ้าให้ใกล้แลจูบชายฉลองพระองค์เสีย”

กาลุเฟตัวสั่นตกประหม่าค่อยๆคลานเข้าไปแทบพระบาทของพระเจ้าอุสเบคคาน จูบชายฉลองพระองค์ แล้วก็ถอยห่างออกมาสองสามก้าว ยืนก้มหน้าอยู่

พระเจ้าอุสเบคคานหาทรงให้กาลุเฟยืนตกประหม่าอยู่อีกไม่ พระองค์เสด็จลงจากราชบัลลังก์ แลพระราชทานโอกาสจูงกาลุเฟเข้าไปในห้องพิเศษแล้วก็ตรัสว่า

“กาลุเฟ ตั้งแต่นี้ต่อไปจงมีความสุขเถิด แลไม่ต้องกลัวอะไร เจ้าจะไม่ได้รับความทุกข์ยากอะไรอีก แลจะไม่ต้องพลัดพรากจากนางดิละราไป จะให้อยู่เป็นสุขสบายเสียที่นี่ทีเดียว แลรับตำแหน่งยศอย่างเดียวกันกับที่เคยเมื่อครั้งอยู่กับพระเจ้าเมอร์กะหัน ณ กรุงคาราโครัม เรื่องของเจ้านี้ได้มีผู้นำมาบอกว่าเจ้ามีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อหญิงที่รัก เราจึงปลอมตัวไปหาเพื่ออยากจะดูเล่นเท่านั้น ครั้นไปถึงบ้านเห็นกิริยาวาจาของเจ้าเป็นที่ถูกใจเรา แลทั้งได้ไว้ใจบอกความจริงให้รู้ เราจึงมีความเวทนาคิดจะช่วยชีวิตไว้ แลให้คงร่วมสามัคคีอยู่กับหญิงที่เจ้ามีความรักใคร่จริงๆ เพราะเช่นนั้นจึงได้ช่วยเจ้าดังอุบายที่แลเห็นอยู่แล้ว คืออูฐ ๔๐ ตัวที่เจ้ารับไว้นั้นเป็นอูฐของเรา แลได้จัดแจงซื้อสินค้าบรรทุกให้ด้วย คนที่คุมอูฐที่เรียกชื่อว่ากีเชอร์นั้น เป็นเจ้าพนักงานกรมวังอยู่ข้างในไม่ค่อยได้เคยออกไปไหน เพราะฉะนั้นจึงไม่

ค่อยมีใครรู้จักในเมืองนี้ ส่วนจดหมายนั้นเราให้เลขานุการส่วนตัวเราเป็นผู้เขียน แลกลัวว่าคนของมูซาเฟอร์จะกลับมากล่าวความเท็จ เราจึงใช้ให้คนของเราคนหนึ่งไปดักอยู่ยังหนทางที่จะไปยังเมืองโคคันท์ สั่งให้บอกกับคนของมูซาเฟอร์ตามที่เราได้สั่งไป เรื่องนี้เรามีความยินดีแลรู้สึกเบิกบานในใจที่ได้ทำการน่าขันเป็นผลสำเร็จด้วย"

พอพระเจ้าแผ่นดินตรัสจนจบ กาลุเฟก็กราบลงแทบพระบาท แสดงความขอบพระเดชพระคุณเป็นที่ล้นพ้นที่ได้ทรงพระกรุณา แลทูลว่าจะมีความจงรักภักดีจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ในวันเดียวกันนั้นเองกาลุเฟแลนางดิละราก็ย้ายสถานมาอยู่ในพระราชวัง ยังห้องงามรโหฐานซึ่งพระเจ้าอุสเบคคานประทานให้ กับประทานเงินเป็นรางวัลแก่คนทั้งสองนี้เป็นอันมาก แลให้นักจินตกวีที่มีชื่อเสียงดีในกรุงซามาคันท์ร้อยกรองเรื่องความรักของหนุ่มสาวคู่นี้ไว้สำหรับจะได้เล่ารู้กันต่อ ๆไป

เมื่อนางสัตลูเมพระพี่เลี้ยงเล่านิยายเรื่องกาลุเฟจบลงแล้ว ก็หยุดนิ่ง คอยฟังว่าพระธิดาซึ่งมีพระทัยเกลียดชังผู้ชายจะตรัสออกความเห็นเป็นประการใดบ้าง ในขณะนั้นบรรดาสาวสรรกำนัลใน ต่างชมเชยกาลุเฟว่าเป็นคนที่มีความรักอย่างเลิศจริง ๆ

"ยังก่อน เรายังไม่เห็นด้วย" พระธิดาตรัส "เมื่อเวลากาลุเฟต้องถูกพระเจ้าเมอร์กะหันขับไล่ให้ไปเสียจากนครคาราโครัม กาลุเฟหาได้ไปร่ำลานางดิละราไม่ ชั้นแต่จะมีแก่ใจบอกให้รู้ตัวสักคำเดียวก็ไม่มี เรายอมรับว่าพระเจ้าแผ่นดินได้ทรงขับไล่ให้ไปเสียจากนครทันที แต่ถึงอย่างนั้นถ้ากาลุเฟมีความรักจริง ๆแล้ว ก็คงพยายามหาอุบายมาพูดจาร่ำลานางก็คงได้ ถ้าเป็นดังนี้จริงเราก็จะไม่ติเตียนกาลุเฟสักนิดเดียว อีกประการหนึ่งเมื่อกาลุเฟมาถึงนครซามาคันท์ได้สองสามวัน ถ้ามาตรแม้นมีความอาลัยในนางที่ตนรักใคร่

ไฉนจะเต็มใจยอมแต่งงานกับคนอื่นๆได้ง่ายๆ ทั้งเมื่อจำได้ว่าหญิงที่ได้แต่งงานเป็นคู่รักมาแต่เดิม กาลุเฟได้ตั้งใจจะหย่าร้างนางหรือเปล่า นี่กลับซ้ำจะถือคำสัญญาทิ้งนางเสีย หากว่านางอ้อนวอนจนน้ำตาไหลกาลุเฟจึงไม่ทิ้งชายเช่นนี้จะนับว่ามีความรักอย่างเลิศอย่างไรได้"

นางสัตลูเมจึงทูลว่า "เรื่องนี้เป็นความจริงที่กาลุเฟจะต้องคิดถนอมเกียรติคุณของตนเอาไว้ก่อน ซึ่งหม่อมฉันหามีความติเตียนในข้อนี้ ซ้ำจะชมที่มีความกลัวต่อคำสัตย์สาบานที่ได้ให้ไว้ มาตรแม้นว่าเวลานั้นจะอยู่ในที่ซึ่งเป็นสุขสนุกสบายก็ดี หม่อมฉันเห็นว่าชายคนใดที่เป็นคนรักษาสัตย์สัญญาไว้มั่นคง ย่อมเป็นผู้ที่ไว้ใจได้ดีกว่าชายที่กลับกลอกไม่ถือสัญญา แต่เมื่อพระนางไม่ทรงเห็นพ้องด้วยเรื่องนี้แล้ว หม่อมฉันจะขอเล่าเรื่องถวายอีกเรื่องซึ่งเชื่อว่าจะทำให้พระนางหายเข้าพระทัยผิดไป ทั้งบางทีเรื่องนี้จะโปรดปรานว่าสนุกสนานกว่าเรื่องกาลุเฟ แลเรื่องอาบุลกาเซมเสียอีก"

เมื่อพระพี่เลี้ยงได้กราบทูลดังนี้ บรรดานางบริพารต่างก็เปล่งอุทานออกมาด้วยความดีใจ กระหายอยากจะฟังนิยายเรื่องใหม่อย่างที่สุด

พอพระนางฟารุขนาสประทานโอกาสให้แล้ว นางสัตลูเมจึงได้ตั้งต้นเล่าเรื่องนิยายใหม่อีกต่อไปดังนี้

๕ เจ้ากาลัฟแลพระธิดาเจ้ากรุงจีน

เมื่อได้ทรงฟังเรื่องของกาลูเฟแล้ว หม่อมฉันจะได้เล่าเรื่องเจ้ากาลัฟ โอรสของเจ้าชราชาติตาดโนไกส์ครอบครองเมืองเอกราชเมืองหนึ่ง

ในสมัยกาลของเจ้ากาลัฟนี้ พงศาวดารได้กล่าวยกยอเกียรติคุณของพระองค์ว่า จะหาเจ้าองค์ใดมีรูปแลลักษณะสง่างดงาม มีพระทัยโอบอ้อมอารีแลกล้าหาญเท่าเทียมเจ้ากาลัฟเป็นไม่มี ทั้งเป็นปราชญ์รู้อรรถแปลแก้ไขในคัมภีร์โกหร่าน แลทรงจำโอวาทสั่งสอนของพระมะหะหมัดไว้ได้ทั้งหมด ว่าทำไมมีเจ้ากาลัฟก็ต้องนับว่าเป็นบุรุษอันเอกอุในทวีปอาเซีย แลมีอานุภาพแปลกประหลาดดังฟีนิกส์นกกายสิทธิ์แห่งบูรพาทิศฉะนั้น

ความจริงเจ้าองค์นี้ตั้งแต่พระชนม์ได้ ๑๘ พรรษา จะหาผู้เสมอเหมือนในโลกนี้บางทีจะไม่มี ทั้งเป็นที่ไว้วางพระทัยของพระเจ้าติเมอร์ตัชผู้เป็นพระบิดาในราชกิจใหญ่น้อยต่าง ๆเท่ากับที่ปรึกษาคนหนึ่ง ไม่ว่ากิจการใดถ้าเจ้ากาลัฟเป็นผู้แนะนำแล้ว บรรดาเสนาบดีที่มีความรู้ความชำนาญก็เห็นชอบด้วยเสมอ แลอดชมความเฉลียวฉลาดรอบคอบของเจ้ากาลัฟมิได้ นอกจากนี้ถ้าเกิดศึกสงครามคราวไร เจ้ากาลัฟเป็นผู้นำทัพออกหน้าเข้าต่อตีศัตรู

เสมอแลมีชัยชนะทุกคราว

การที่ได้มีชัยต่อศัตรูมาแล้วหลายคราวดังนี้ ชาติตาดโนไกส์จึงมีกำลังสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนไม่มีประเทศใดที่อยู่ใกล้เคียงหาญมาราวีเป็นศัตรูขึ้นได้ ในเวลาที่บ้านเมืองของเจ้าติเมอร์ตัชรุ่งเรืองดังนี้ สุลต่านแห่งประเทศการิสมาได้แต่งทูตถือราชสาส์นมาว่า ต่อไปให้ชาติตาดโนไกส์เสียส่วยบรรณาการเป็นรายปีแก่ประเทศการิสมา ถ้าขัดขืนไม่ยอมอ่อนน้อมโดยดีก็จะกรีธาทัพเป็นจำนวนพล ๒๐๐,๐๐๐ ยกมาปราบปรามทำโทษชาติตาดโนไกส์ที่ดื้อดึงไม่ยอมอ่อนน้อมเสีย

เมื่อพระเจ้าติเมอร์ตัชได้ทรงทราบความดังนี้ จึงมีรับสั่งให้ประชุมบรรดาเสนาบดีทั้งปวง ทรงหารือว่าจะควรยอมอ่อนน้อมเสียส่วนให้แก่ประเทศการิสมาดีหรือ หรือจะคิดจัดการต่อสู้ราชศัตรูที่มีกำลังมากประการใด เจ้ากาลัฟแลที่ประชุมโดยมาเห็นควรต่อสู้ เพราะฉะนั้นพระเจ้าติเมอร์ตัชจึงไม่ยอมอ่อนน้อมแลสั่งทูตให้กลับไป

ครั้นแล้วพระเจ้าติเมอร์ตัสได้ส่งผู้แทนไปยังชาติที่อยู่ใกล้เคียง ชักชวนให้รวมกำลังต่อสู้สุลต่านประเทศการิสมา ที่มีพระทัยฮึกเหิมประกอบไปด้วยสันดานโลภเป็นที่สุด แลอธิบายว่าถ้าสุลต่านประเทศการิสมาตีชาติตาดโนไกส์มีชัยชนะแล้ว ที่ไหนจะนิ่งนอนใจให้ประเทศเหล่านั้นมีความสุขได้ ก็คงจะกำเริบมาเบียดเบียนประเทศน้อย ๆเหล่านั้นให้ได้ความเดือดร้อน บรรดาผู้แทนที่พระเจ้าติเมอร์ตัชได้ส่งไปเจรจายังเมืองที่ใกล้เคียงก็ไปเป็นผลสำเร็จ ต่างรับรองว่าจะช่วยเหลือ แลในจำนวนเมืองเหล่านี้มีเมืองชาติเซอ-กาเซียนเมืองหนึ่ง ที่รับว่าจะยกทัพเป็นจำนวนพล ๕๐,๐๐๐ มาสมทบกับกองทัพของพระเจ้าติเมอร์ตัช

เมื่อเมืองทั้งปวงรับรองเช่นนี้ เจ้ากาลัฟก็เกณฑ์พลเพิ่มเติมขึ้นอีกสมทบกับพลทหารที่มีประจำการอยู่แต่เดิม

กำลังชาติตาดโนไกส์ตระเตรียมทัพอยู่ทางนี้ ฝ่ายสุลต่านประเทศการิสมาก็เตรียมรี้พลเป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ คน ยกข้ามแม่น้ำยาซาตเข้าเขตเมืองโคคันท์มา

ออกจากเมืองโคคันท์ก็เดินผ่านเมืองที่อุดมด้วยอาหารต่าง ๆมาหลายเมืองจนใกล้เข้ามา ยังไม่ทันเวลาที่กองทัพของพระเจ้าติเมอร์ตัช ซึ่งเจ้ากาลัฟเป็นแม่ทัพยังหาทันจะเตรียมพร้อมออกต่อสู้ เพราะทหารชาติเซอกาเซียนแลทหารหัวเมืองที่จะยกมาช่วยยังยกมาสมทบไม่ทันพร้อมกัน

ครั้นกองทหารหัวเมืองต่างยกมาสมทบพร้อมกันแล้ว เจ้ากาลัฟก็คุมทัพตรงไปตั้งรับศัตรู แลได้ส่งกองลาดตระเวนไปสืบข่าวข้าศึก ล่วงมาได้สองวันจึงได้ข่าวว่ากองทัพศัตรูยกมาแล้ว เจ้ากาลัฟจึงสั่งให้หยุดพลเตรียมการไว้คอยต่อสู้

ทั้งสองทัพที่ยกมาปะทะกันมีกำลังจำนวนพลพอทัดเทียมกัน แลพลทั้งสองข้างต่างมีความเกลียดชังกัน เพราะฉะนั้นการประจัญบานถ้อยทีต่อสู้แข็งแรงอย่างฉกาจฉกรรจ์ทรหดอดทน ต่างฝ่ายก็หมายซึ่งชัยชนะ ได้เริ่มต่อสู้กันตั้งแต่เช้าถึงค่ำ บรรดาแม่ทัพนายกองแลพวกพลทั้งสองฝ่ายก็กระทำการตามหน้าที่มิได้เพลี่ยงพล้ำเป็นที่น่าสรรเสริญ ฝ่ายสุลต่านประเทศการิสมาได้คุมทัพเข้าต่อสู้ศัตรู ถูกต้องตามพิชัยสงครามนับว่าเป็นผู้มีความรู้ชำนิชำนาญเป็นนักรบได้องค์หนึ่ง ส่วนเจ้ากาลัฟแม้ว่ายังมีพระชนม์เยาว์อยู่ก็จริงแต่ก็ได้รับตำแหน่งหน้าที่เป็นแม่ทัพดีไม่เลวไปกว่าแม่ทัพที่ชำนาญศึก บางทีกองทัพของชาติตาดโนไกส์ได้เปรียบเป็นฝ่ายรุก บางทีก็เสียเปรียบต้องกลายเป็นฝ่ายรับร่นถอย เพราะฉะนั้นทั้งสองฝ่ายก็ถ้อยทีถ้อยแพ้ชนะ จนตกเวลาเย็นมืดลงจึงต่างเลิกราทัพเพื่อหยุดพัก จะได้เข้าสู้รบกันอีกในวันรุ่งขึ้น

ในคืนวันนั้นแม่ทัพชาติเซอกาเซียนคิดเอาใจออกห่างจากเจ้ากาลัฟ

ลอบไปหาสุลต่านประเทศการิสมา ทำสัญญาว่าถ้าสุลต่านประเทศการิสมาไม่ไปรบกวนรีดรัดเอาส่วยแก่ชาติเซอกาเซียนโดยสถานหนึ่งสถานใดแล้ว กองทัพชาติเซอกาเซียนก็จะเลิกกลับไปไม่ช่วยชาติตาดโนไกส์ สุลต่านประเทศการิสมาทรงยินยอมทำสัญญาตกลงกัน แม่ทัพชาติเซอกาเซียนจึงกลับมายังค่ายของตน ครั้นรุ่งเช้าขึ้น เมื่อทั้งสองฝ่ายกำหนดจะรบกันอีกต่อไป กองทัพของชาติเซอกาเซียนก็ผละออกจากกองทัพของเจ้ากาลัฟทันทีเลิกทัพกลับไปยังเมืองของตนเสีย

เมื่อเจ้ากาลัฟเห็นความประพฤติของพวกเซอกาเซียนดังนี้ก็เสียพระทัยด้วยฝ่ายทัพของพระองค์มีกำลังน้อยกว่าของสุลต่าน ครั้นจะไม่สู้ต่ออีกต่อไปก็ไม่ได้ ฝ่ายกองทัพของประเทศการิสมาเห็นเป็นโอกาสเหมาะ ก็ขยายพลโอบกองทัพชาติตาดโนไกส์ไว้ทุกด้าน

กองทัพชาติตาดโนไกส์ถึงมาตรว่ากองทัพชาติเซอกาเซียนจะได้ละทิ้งไป แลศัตรูได้ล้อมไว้รอบด้านก็ดี หาได้มีความย่อท้อไม่ เมื่อเห็นเจ้ากาลัฟซึ่งเป็นแม่ทัพมีความกล้าหาญมิได้เกรงกลัวต่อข้าศึก ต่างก็มีใจมิได้ย่อท้อตั้งรับเป็นรูปสี่เหลี่ยม ต้านทานข้าศึกที่มีกำลังมากไว้ได้เป็นนาน แต่ถึงที่สุดก็ต้องถูกข้าศึกตีแหวกเข้ามาได้ เมื่อเจ้ากาลัฟเห็นว่าจะต่อสู้ต่อไปไม่มีชัยชนะแล้ว ก็คิดแต่จะให้พ้นจากเงื้อมมือข้าศึกเท่านั้น

พระองค์จึงเลือกสรรรวมพลเข้าหลายกอง เสด็จออกนำหน้าฝ่ากองทัพของข้าศึกออกมาได้ เมื่อสุลต่านการิสมาทรงทราบว่าเจ้ากาลัฟถอยหนีไปจึงให้ทหารม้า ๖,๐๐๐ ไล่ติดตามไป แต่เจ้ากาลัฟพาพลลัดหนีไปทางหนึ่งซึ่งข้าศึกหาทราบไม่ ล่วงมาได้สองสามวันก็ลุถึงยังเมือง แลนำข่าวปราชัยมาแจ้งให้ทราบ

แต่ข่าวร้ายที่พระเจ้าติเมอร์ตัซได้ทรงทราบนี้ จะให้เสียพระทัยมากก็ดียังไม่เท่ากับข่าวที่ได้ทรงทราบเมื่อภายหลัง คือมีนายทหารผู้หนึ่งเล็ดลอดหนี

ข้าศึกกลับมาได้ มาแจ้งว่าสุลต่านประเทศการิสมาได้ฆ่าทหารชาติตาดโนไกส์ตายเสียเกือบหมด แลไม่ช้าก็จะมาถึงนครเพื่อจับพระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระญาติวงศ์ไปประหารเสียให้สิ้น แลปราบปรามเมืองของชาติตาดโนไกส์ให้ราบคาบ เมื่อพระเจ้าติเมอร์ตัชได้ทรงทราบดังนี้ ก็รู้สึกเสียพระทัยที่ไม่ยอมอ่อนน้อมถวายบรรณาการแก่สุลต่านประเทศการิสมาเสียแต่ชั้นเดิม เมื่อการได้ล่วงเลยมาถึงเพียงนี้แล้วจะทำประการใดได้ สุภาษิตของชาติอาหรับยังได้กล่าวไว้ว่า "มารู้สึกเสียใจเมื่อบ้านเมืองบาสโซราได้ทำลายลงเสียแล้ว จะมีประโยชน์อะไร"

เมื่อพระเจ้าติเมอร์ตัชทรงเห็นว่าเวลาจวนแจเข้าที่คับขัน จึงจำเป็นต้องอพยพราชบริวารเสด็จหนีไปให้พ้นอำนาจของสุลต่าน พระองค์รวบรวมทรัพย์สมบัติที่ได้มีราคาพร้อมด้วยเจ้าหญิงเอลเมสซึ่งเป็นพระชายา แลเจ้ากาลัฟโอรสเสด็จออกจากเมืองมีข้าราชการกรมวัง ที่ยังมีความจงรักภักดีอยู่ แลทหารที่เล็ดลอดหนีข้าศึกมาได้เสด็จตามไปด้วย

พระเจ้าติเมอร์ตัชเสด็จหนีไปทางแดนเกรเตอร์บุลกาเรีย มีพระประสงค์จะไปขอพักอาศัยอยู่กับเจ้าผู้ครองเมืองเอกราชเมืองหนึ่ง เมื่อเสด็จหนีข้าศึกมาได้หลายวันถึงเขากอเกซัสแล้ว ก็เผอิญมีโจรกองหนึ่งมีคนตั้งพันยกเข้าจู่โจมตี แม้ว่าเจ้ากาลัฟจะมีคนมาด้วยเพียง ๔๐๐ คนเท่านั้น แต่ก็ยังได้ต่อสู้พวกโจรต้านทานไว้อย่างแข็งแรง แลที่ฆ่าตายเสียก็มาก ถึงกระนั้นเจ้ากาลัฟก็ต้องเสียรี้พลหมด จำเป็นต้องอ่อนน้อมแก่พวกโจรสุดแล้วแต่มันจะทำประการใด พวกโจรเมื่อได้ชัยชนะก็ยื้อแย่งบรรดาข้าวของที่มีอยู่ แลจับพวกที่ตามเสด็จพระเจ้าติเมอร์ตัชฆ่าเสียทั้งสิ้น

ส่วนพระเจ้าติเมอร์ตัช พระชายา แลเจ้ากาลัฟนั้นพวกโจรไม่ทำอันตราย เป็นแต่ยื้อแย่งเอาฉลองพระองค์แลพระภูษาซึ่งมีราคาไปหมด เหลือแต่สิ่งที่ไม่มีราคาแลละทิ้งทั้งสามพระองค์ไว้ในหุบเขานั้น

การที่พระเจ้าติเมอร์ตัชต้องมาตกระกำลำบากยากแค้นอย่างสาหัสถึงเพียงนี้ เป็นการยากที่จะอธิบายความเสียพระทัยของพระองค์ได้ว่ายิ่งใหญ่สักเพียงไร พระองค์ทรงเห็นว่าพวกที่ถูกโจรฆ่าตายไปแล้ว ยังมีความสุขดีเสียกว่าที่พระองค์ต้องมาทนทรมานอยู่เช่นนี้ แลทรงเสียพระทัยทอดอาลัยในพระองค์ ถึงกับจะทำลายพระชนม์เสีย ส่วนพระชายาก็ทรงกันแสงคร่ำครวญดังก้องไปในป่า เหลืออยู่ก็แต่เจ้ากาลัฟเท่านั้นที่ยังตั้งพระสติมีกำลังผจญต่อความทุกข์ยากลำบากนี้ได้ เมื่อระลึกถึงข้อความอันมีอยู่ในคัมภีร์โกหร่าน แลตามคำสั่งสอนของพระมะหะหมัดด้วยเรื่องโชควาสนาของมนุษย์ซึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ทรงประกาศิตจัดสรรไว้แล้ว ทำให้เจ้ากาลัฟมีกำลังวังชายิ่งขึ้น หามีความหวาดหวั่นท้อถอยต่อภัยพิบัติอย่างไรไม่ เว้นไว้แต่ข้อที่พระบิดา แลพระมารดาทรงเศร้าโศกเสียพระทัยมากเท่านั้นที่ทำให้เจ้ากาลัฟเป็นทุกข์ไม่สู้จะสบายพระทัยอยู่

เจ้ากาลัฟจึงได้ทูลเตือนพระสติว่า "การเรื่องนี้พระบิดามารดายังหาควรจะเสียพระทัยไปก่อนไม่ ควรคิดเสียว่าครั้งนี้เป็นเพราะพระผู้เป็นเจ้ามีพระประสงค์จะให้เราได้รับความทุกข์ยาก สมควรแล้วที่จะต้องยอมรับตามที่ได้ประกาศิตไว้ ใช่ว่าเราจะเป็นคนแรกที่ได้รับความทุกข์อย่างนี้ก็หามิได้ แต่กาลก่อนก็ยังเคยมีมา จะนับกษัตริย์ที่ได้เสียพระนคร ต้องสละราชสมบัติมาก็หลายพระองค์ ที่ได้รับความลำบากต้องพเนจรไปสู่ประเทศที่เป็นคนต่างชาติ แลมาภายหลังก็ได้กลับคืนครองบ้านเมืองเหมือนอย่างเดิม ก็เมื่อพระผู้เป็นเจ้ามีอำนาจจะให้เราต้องนิราศนครมาฉันใดพระองค์ก็ต้องมีอำนาจที่จะให้เรากลับคืนคงเดิมได้ฉันนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อพระผู้เป็นเจ้าทอดพระเนตรเห็นความทุกข์ยากของเราแล้ว มิวันใดวันหนึ่งพระองค์ก็คงจะทรงพระกรุณาโปรดให้เราพ้นทุกข์กลับได้สุขเป็นแน่แท้"

เจ้ากาลัฟยังได้กล่าวคำเตือนพระสติอีกมากมายจนพระเจ้าติเมอร์ตัช

แลพระชายาค่อยบรรเทาความทุกข์ ทรงเห็นชอบด้วยพระโอรสตักเตือน จึงได้ตรัสว่า "ลูกเอ๋ย! เมื่อเจ้าเห็นดังนั้นก็ชอบอยู่ เราต้องมอบชีวิตของเราอยู่ในพระผู้เป็นเจ้า แล้วแต่พระองค์จะทรงพระกรุณา อันความทุกข์ยากที่มีอยู่ในตัวเราเวลานี้เป็นเพราะพระองค์ได้ดลบันดาลให้เป็นไป เราก็ต้องอดทนจนกว่าจะสิ้นเคราะห์"

เมื่อพระเจ้าติเมอร์ตัชตรัสดังนี้แล้ว ก็ตั้งพระทัยจะบากบั่นอดกลั้นความลำบากนี้เสีย จึงพากันเสด็จพเนจรดำเนินด้วยพระบาทต่อไป เพราะม้าที่เป็นพาหนะโจรก็แย่งชิงเอาไปเสียหมดตัว เสด็จรอนแรมมาหลายเวลาจนลุถึงเขตเมืองของชาติเบอร์ลาส

ฝ่ายพระเจ้าติเมอร์ตัชอ่อนพระกำลัง มีความเหน็ดเหนื่อย จึงตรัสว่าเห็นจะเสด็จต่อไปอีกไม่ไหวแล้ว

"ขอพระบิดาอย่าเพิ่งท้อพระทัยก่อนเลย" เจ้ากาลัฟทูล "ถ้าเราจะไปอาศัยอยู่กับพวกชาติเบอร์ลาส ลูกเชื่อแน่ว่าคงจะคลายความทุกข์เป็นสุขได้บ้าง"

เพราะฉะนั้นพระเจ้าติเมอร์ตัชพร้อมด้วยพระชายาแลโอรสจึงเสด็จไปยังเมืองซึ่งมีเจ้าของชาติเบอร์ลาสครอบครองอยู่ แลไปอาศัยโรงพยาบาลสำหรับคนอนาถา พระเจ้าติเมอร์ตัชเสด็จอาศัยบรรทมอยู่ที่มุมห้องนั้น แลทรงวิตกว่าจะได้อาหารที่ไหนมาเสวยให้คงพระชนม์อยู่ต่อไป เมื่อเจ้ากาลัฟทราบเหตุฉะนี้จึงเสด็จออกมาเที่ยวภิกขาจารพวกเบอร์ลาสที่เดินผ่านไปมาที่มีใจกรุณาก็ให้ทานบ้างเล็กน้อย พอตกเวลาเย็นเจ้ากาลัฟได้เอาเงินที่ภิกขาจารมาได้นั้น ไปซื้ออาหารมาเลี้ยงดูพระบิดาแลพระมารดา พระเจ้าติเมอร์ตัชได้ทรงทราบว่าโอรสของพระองค์จำเป็นต้องเสด็จไปเที่ยวภิกขาจารดังนี้ ก็ให้นึกโทมนัสเสียพระทัยเหลือที่จะกลั้นพระอัสสุชลไว้ได้

เจ้ากาลัฟก็รู้สึกเดือดร้อนพระทัยในเรื่องนี้เหมือนกัน จึงได้ทูลว่า "ลูก

ต้องยอมรับว่าที่ต้องไปขอทานมานี้เป็นที่น่าเกลียดน่าอายอยู่ แต่จะทำอย่างไรได้เมื่อไม่มีอุบายที่จะหาได้ทางอื่น ลูกก็ต้องจำเป็นทำเช่นนั้น ถึงจะเป็นการอัปยศอดสูประการใดก็สุดแล้วแต่เป็นไป แต่..." เจ้ากาลัฟทูลต่อไป "ยังมีอุบายอีกอย่างเดียวเท่านั้น คือให้พระบิดาขายลูกเสียแลเอาเงินนั้นมาเป็นกำลังต่อไปก็คงได้นานสักหน่อย"

"พูดอะไรนะลูก" พระเจ้าติเมอร์ตัชตรัส "ลูกจะแนะนำให้พ่อขายเจ้าเอาเงินมาซื้ออาหารดังนั้นหรือ อย่าเลย! ถึงจะยากไร้ได้รับความลำบากเท่าไรก็สู้กัดฟันทนไปดีกว่าที่จะทำเช่นนั้น ถ้าจำเป็นเราทั้งสามจะต้องขายตัวเสียคนหนึ่งเพื่อได้เงินมาเลี้ยงดูกันแต่สองคนแล้ว พ่อเต็มใจยอมขายตัวแทนเสียเอง"

"อ้อ! ลูกคิดได้อย่างหนึ่งแล้ว" เจ้ากาลัฟทูลขึ้น "พรุ่งนี้ลูกจะไปเข้าพวกกุลีที่คอยรับงานทำ ลูกเชื่อว่าคงมีใครมาจ้างหาบคอนบ้าง ดังนี้ก็พอจะได้เงินมาเลี้ยงดูกันได้" ตามที่เจ้ากาลัฟทูลนี้ พระเจ้าติเมอร์ตัชทรงเห็นด้วย เพราะฉะนั้นพอรุ่งขึ้นเจ้ากาลัฟก็เสด็จไปอยู่ในหมู่พวกกุลีที่คอยรับงาน คอยดูเผื่อจะมีใครจ้างบ้าง แต่เผอิญหามีใครจ้างไม่จนเวลาล่วงไปได้ครึ่งวันแล้ว เจ้ากาลัฟรู้สึกเดือดร้อนพระทัยมาก แลคำนึงอยู่ในพระทัยว่า "ถ้าเราไม่ได้อะไรไปเลี้ยงพระบิดา มารดาแล้วเราจะทำประการใดดี"

เจ้ากาลัฟได้คอยให้มีผู้มาจ้างทำการงานอยู่ก็หามีใครมาจ้างไม่ ให้รู้สึกรำคาญพระองค์จึงเสด็จออกจากที่นั่น พลางตริตรองหาอุบายอย่างอื่นต่อไป ครั้นมาถึงต้นไม้ใหญ่แห่งหนึ่ง เจ้ากาลัฟก็หยุดพักเหนื่อย แหงนพระพักตร์อ้อนวอนเทพยดาอารักษ์จงสงเคราะห์บ้าง แล้วทอดพระกายบรรทมหลับไป ครั้นเมื่อตื่นบรรทมเจ้ากาลัฟเห็นนกเหยี่ยวตัวหนึ่ง รูปร่างงดงามอย่างแปลกประหลาด มีขนที่ศีรษะเป็นหลายสี คอผูกสายสร้อยทองฝังด้วยเพชรพลอยแลมุกดา

เจ้ากาลัฟเป็นผู้ที่มีความรู้ทางเลี้ยงนกเหยี่ยว จึงยื่นพระกรออกไป นกเหยี่ยวนั้นก็เข้ามาจับทันที เจ้ากาลัฟดีพระทัยมาก ตรัสกับพระองค์เองว่า "จะต้องดูซิว่านกนี้มาจากไหน สังเกตดูทีจะเป็นนกของเจ้าผู้ครองเมืองของชาติเบอร์ลาสนี้ดอกกระมัง" ที่เจ้ากาลัฟทรงคาดคะเนไว้ก็ไม่ผิด นกเหยี่ยวตัวนี้เป็นของเจ้าอาลิงเกอร์ผู้ครองเมืองชาติเบอร์ลาส ได้หนีมาเมื่อเสด็จออกประพาสไพรเมื่อวันก่อน บรรดาพวกพรานแลผู้เลี้ยงนกของเจ้าอาลิงเกอร์ได้เที่ยวติดตามหานกตัวนี้กันเป็นหนักหนา เพราะถ้าตามไม่ได้ตัวนกกลับคืนมา เจ้าอาลิงเกอร์รับสั่งว่าจะลงโทษจงหนัก เพราะนกตัวนี้ทรงรักใคร่มากที่สุด

ฝ่ายเจ้ากาลัฟเมื่อจับนกเหยี่ยวได้แล้วก็นำมายังที่ชุมนุมคน บรรดาราษฎรเมื่อเห็นเจ้ากาลัฟได้นกกลับคืนมา ต่างก็ร้องอื้ออึงว่า "นั่นนกของเจ้านายเราจับได้แล้ว พ่อมหาจำเริญที่นำนกกลับคืนมาได้นี้ จะทำให้เจ้านายเราดีพระทัยมาก" เมื่อเจ้ากาลัฟนำนกเข้าไปถวาย เจ้าอาลิงเกอร์ดีพระทัยเป็นที่สุดถึงกับเสด็จมาลูบคลำนกด้วยความรักใคร่เป็นหลายครั้ง ครั้นแล้วจึงรับสั่งถามเจ้ากาลัฟว่าไปพบนกที่ไหน เจ้ากาลัฟก็ทูลเล่าเรื่องให้ฟัง เจ้าอาลิงเกอร์จึงตรัสว่า "เราพิจารณาดูเจ้าเป็นคนต่างเมืองมา เป็นคนชาติอะไรมาจากไหน แลมีวิชาหาเลี้ยงชีพด้วยอะไร?"

เจ้ากาลัฟกราบลงที่พระบาทแล้วทูลว่า "ข้าพเจ้าเป็นบุตรของนายพาณิชมั่งมีคนหนึ่ง อยู่เมืองบุลกาเรียเดินทางมากับบิดามารดา ถูกพวกโจรปล้นแย่งชิงข้าวของที่มีอยู่ทั้งหมดไปเสีย เหลืออยู่แต่ตัวจึงซัดเซพเนจรเที่ยวภิกขาจารมายังเมืองนี้

เจ้าอาลิงเกอร์ได้ทรงฟังดังนั้นจึงตรัสว่า "นี่แน่เจ้าหนุ่ม เรามีความยินดีที่นำเอานกของเรากลับคืนมาได้ เราได้ลั่นวาจาไว้แล้วว่า ถ้าใครนำเอานกกลับคืนมาให้เราจะให้รางวัลแก่ผู้นั้นเลือกของสามอย่างตามแต่จะพอใจ

เพราะฉะนั้นเจ้ามีความประสงค์จะต้องการสิ่งใดก็ให้บอกเราจะให้”

เจ้ากาลัฟทูลว่า “เมื่อพระองค์ประทานโอกาสให้ข้าพเจ้าเลือกของสามสิ่งแล้ว ข้าพเจ้าจะขอเลือกหนึ่ง บิดามารดาของข้าพเจ้าในเวลานี้อาศัยอยู่ในโรงพยาบาลอนาถา ขอพระองค์ประทานให้มีที่อยู่ แลให้มีเจ้าพนักงานคอยปรนนิบัติเลี้ยงดูจนตราบเท่าชีวิตจะหาไม่ สองข้าพเจ้าต้องการม้าที่ดีที่สุดที่มีอยู่ในโรงม้าหลวงพร้อมด้วยเครื่องอานเสร็จ สามข้าพเจ้าต้องการเครื่องนุ่งห่มอย่างงามกับกระบี่อย่างดีหนึ่งเล่ม กับเงินหนึ่งถุงสำหรับจะได้เป็นกำลังเดินทางไกล ซึ่งข้าพเจ้าได้ตั้งใจไว้แล้ว”

“ตามที่เจ้าขอนี้เราจะให้ดังประสงค์” เจ้าอาลิงเกอร์ตรัสตอบ “จงไปพาผู้ใหญ่ของเจ้ามา เราจะจัดแจงเลี้ยงดูตามที่เจ้าขอตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป พรุ่งนี้จะเอาเครื่องนุ่งห่มอย่างงามแลเลือกม้าอย่างดีมาให้ แลจะไปไหนก็ตามใจ”

เจ้ากาลัฟกราบลงที่พระบาทของเจ้าอาลิงเกอร์เป็นคำรบสอง แสดงคำขอบพระเดชพระคุณแล้วก็ทูลลามายังที่พักซึ่งพระเจ้าติเมอร์ตัช แลพระนางเอลเมสมีความวิตก แลทรงตั้งพระทัยคอยอยู่

ครั้นเจ้ากาลัฟมาถึงจึงทูลพระบิดาพระมารดาว่า “ลูกขอนำข่าวดีมาทูลให้ทราบ บัดนี้ความเคราะห์ร้ายของเราเห็นจะยุติเพียงนี้แล้ว” แล้วเจ้ากาลัฟจึงได้ทูลเล่าเรื่องที่ได้เป็นมาให้พระบิดามารดาฟัง พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระนางเอลเมสก็ทรงโสมนัสยินดีเป็นอันมาก แลทรงเห็นว่าครั้งนี้คงเป็นด้วยท่านผู้เป็นใหญ่เป็นประธานบนสวรรค์ทรงพระกรุณาดลบันดาลให้บรรเทาความทุกข์ยากลง เพราะฉะนั้นจึงเต็มพระทัยให้เจ้ากาลัฟผู้เป็นโอรสนำไปเฝ้าเจ้าอาลิงเกอร์ เจ้าอาลิงเกอร์ก็ทรงรับรองโดยดี แลทรงสัญญาว่าจะรับเลี้ยงดูให้ดีดังที่ได้ให้สัตย์ไว้กับเจ้ากาลัฟ ข้อนี้เจ้าอาลิงเกอร์ก็ได้ทรงปฏิบัติตามสัญญาจริง ได้ประทานที่อยู่แก่พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระชายาเป็น

พิเศษแห่งหนึ่งในวันนั้นเอง แลรับสั่งให้มีเจ้าพนักงานคอยปรนนิบัติเหมือนอย่างเช่นพระองค์

รุ่งขึ้นเจ้ากาลัฟได้ทรงเครื่องนุ่งห่มอันงาม ซึ่งเจ้าอาลิงเกอร์ประทานต่อประหัตถ์เอง พร้อมทั้งกระบี่ด้ามฝังเพชรและเงินหนึ่งถุง ครั้นแล้วเจ้าอาลิงเกอร์รับสั่งให้เจ้าพนักงานนำม้าเตอร์โกแมนรูปร่างงามที่สุด มาประทานพร้อมด้วยเครื่องเสร็จ เจ้ากาลัฟกระโดดขึ้นขี่ม้าตัวนั้นต่อพระพักตร์เจ้าอาลิงเกอร์ แลต่อหน้าข้าราชการทั้งปวง เพื่อจะแสดงให้เจ้าอาลิงเกอร์ทรงเห็นว่าเจ้ากาลัฟก็มีความรู้ทางวิชาขี่ม้าได้คล่องแคล่วชำนาญ เจ้ากาลัฟชักม้าให้ย่างเท้าเหยาะพยศตั้งร้อยอย่าง ซึ่งทำให้เจ้าอาลิงเกอร์แลข้าราชการที่แลเห็นชมเชยมาก

เจ้ากาลัฟขอบพระคุณเจ้าอาลิงเกอร์ที่ได้ทรงพระกรุณา แลทูลลากลับมาเฝ้าพระบิดามารดา

เจ้ากาลัฟได้กราบทูลขอต่อพระบิดา พระมารดาว่า “ลูกมีความประสงค์อย่างยิ่งที่อยากจะได้เห็นประเทศจีนที่ใหญ่โต เพราะฉะนั้นลูกจึงมาขออนุญาตลาไป ลูกเชื่อว่าอย่างไรก็ดีลูกคงจะได้กระทำการให้มีชื่อเสียงลือชาปรากฏซึ่งจะได้เป็นหนทางให้ลูกได้มีโอกาสรู้จักกับกษัตริย์ ซึ่งครองอาณาจักรใหญ่หลวง บัดนี้พระบิดามารดาก็ได้รับความสุขสบายแล้ว เพราะฉะนั้นขอให้ลูกไปตามความประสงค์ หรือสุดแล้วแต่พระผู้เป็นเจ้าจะบันดาลให้เป็นไปตามวาสนาเถิด”

พระเจ้าติเมอร์ตัชได้ทรงฟังจึงตรัสว่า “เมื่อเจ้าตั้งใจไว้ดังนั้นก็ไปเถิด พ่อไม่ห้ามสุดแล้วแต่วาสนาของลูกจะได้ชักนำไป จงประพฤติสิ่งที่เป็นการสุจริต อุตส่าห์พยายามทำความดีจะได้กลับคืนดีมีสุขดังเก่า ไปเถิดพ่อจะคอยฟังข่าวของเจ้าอยู่เมืองนี้”

เจ้ากาลัฟร่ำลาพระบิดาพระมารดาด้วยความอาลัย แล้วก็เสด็จออก

จากเมืองชาติเบอร์ลาสเดินทางไปยังกรุงจีน

เมื่อเจ้ากาลัฟเสด็จมาตามทาง จะได้พบปะหรือได้ผจญต่อเหตุอะไรบ้างในพงศาวดารไม่ได้กล่าว เป็นแต่กล่าวถึงเวลาที่เจ้ากาลัฟลุถึงกรุงปักกิ่งซึ่งเป็นมหานครทีเดียว ว่าเจ้ากาลัฟได้ลงจากม้า หยุดพักยังนอกเมืองที่ตรงบ้านหญิงชราแม่หม้ายคนหนึ่ง

เจ้ากาลัฟตรงเข้าไปเรียกยังประตูบ้าน ในทันใดนั้นหญิงชราเจ้าของบ้านก็ออกมา เจ้ากาลัฟคำนับแล้วจึงตรัสว่า "แม่ขา ฉันเป็นคนต่างเมืองมาจะขอพักอาศัยที่นี่สักหน่อยจะได้หรือไม่ ถ้าเต็มใจให้ฉันอาศัยแล้วฉันเชื่อว่าคงไม่เปล่าประโยชน์เลย"

ฝ่ายหญิงชราพิจารณาดูเจ้ากาลัฟเห็นรูปร่างท่วงที กิริยาเป็นผู้ดีทั้งเครื่องแต่งตัวก็ไม่เลวทราม จึงมีความเต็มใจที่จะให้อาศัย แสดงกิริยาผงกศีรษะอย่างเคารพ แลพูดว่า "เชิญเถอะ พ่อหนุ่มน้อย เชิญพักที่นี่ตามความพอใจเถิด จะใช้สอยสิ่งของอะไรที่มีอยู่ในบ้านทั้งหมดก็ได้ฉันมีความยินดีอนุญาตทั้งสิ้น"

เจ้ากาลัฟจึงตรัสถามว่า "แม่มีที่สำหรับไว้ม้าเหมาะๆด้วยไหม?"

หญิงชราตอบว่า "มี"

ในขณะนั้นหญิงชราก็จูงม้านำไปไว้ยังโรงเล็กทางหลังบ้าน แล้วกลับมาหาเจ้ากาลัฟ ซึ่งในเวลานั้นรู้สึกอิดโรยแลหิวมาก จึงได้ตรัสถามหญิงชราว่าไม่มีคนสำหรับให้ไปซื้ออาหารที่ในตลาดมารับประทานบ้างหรือ?

หญิงชราตอบว่า มีหลานชายอยู่คนหนึ่งอายุได้ ๑๒ ขวบ พอที่จะรับธุระไปซื้ออาหารได้ เจ้ากาลัฟจึงประทานเงินหนึ่งเหรียญให้เด็กไปซื้ออาหารที่ตลาด

ในขณะที่หลานชายของหญิงชราไปซื้ออาหารยังไม่กลับมา เจ้ากาลัฟได้ตรัสถามหญิงชราเจ้าของบ้านด้วยเรื่องต่างๆเป็นหลายข้อ เช่นถามถึง

ขนบธรรมเนียมประเพณีของพลเมืองในเมืองนี้ ที่กรุงปักกิ่งมีตระกูลใหญ่อยู่กี่ตระกูล ถึงที่สุดเลยสนทนากันไปถึงเรื่องของพระเจ้ากรุงจีน

เจ้ากาลัฟได้ตรัสถามว่า "พระเจ้าแผ่นดินจีนพระองค์นี้มีพระอัธยาศัยแลความประพฤติเป็นประการใดบ้าง พระองค์มีพระทัยโอบอ้อมอารีหรือเปล่า ถ้าคนต่างเมืองมาจะสวามิภักดิ์เข้ารับราชการเป็นทหารสำหรับต่อสู้ศัตรู คือพูดกันง่าย ๆถ้าผู้นั้นมีความจงรักภักดีเอาใจใส่ต่อพระองค์จริงแล้ว พระองค์จะโปรดหรือไม่"

หญิงชราตอบว่า "ถ้าอาสาเข้ารับราชการแล้วไม่ต้องสงสัยเลยว่าพระองค์จะไม่โปรด เพราะพระองค์เป็นกษัตริย์อันประเสริฐ มีพระทัยโอบอ้อมอารีแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินที่สุดเท่ากับที่ราษฎรมีความรักพระองค์เหมือนกัน ฉันมีความประหลาดใจมาก นี่อะไรท่านไม่ทราบถึงพระเกียรติคุณความดีของพระเจ้าอาลตูนคานที่เลื่องลือ ปรากฏไปทั่วทิศานุทิศจนตลอดไปในโลกบ้างเทียวหรือ?"

"ตามที่แม่ได้เล่าให้ฉันฟังนี้" เจ้ากาลัฟตรัส "ฉันเข้าใจว่าพระองค์คงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่มีความสุขสำราญพระทัย ยิ่งกว่าพระเจ้าแผ่นดินอื่น ๆ ในโลกนี้เป็นแน่"

"แต่หาได้เป็นดังนั้นไม่" หญิงชราตอบ "ใคร ๆที่รู้เรื่องอาจจะพูดได้ว่าพระองค์มีความทุกข์มาก คือ หนึ่งพระองค์หาได้มีโอรสสืบราชสมบัติไม่ พระองค์ก็ได้ตั้งอยู่ในยุติธรรมความดีต่าง ๆแลอ้อนวอนขอให้ได้มีโอรสก็หาสมพระประสงค์ไม่ แต่ฉันจะบอกให้ท่านทราบต่อไปว่า ถึงพระองค์จะมีความทุกข์ด้วยเรื่องไม่มีโอรสจะสืบราชสมบัติก็ดี ยังไม่ใหญ่หลวงเท่ากับที่ทรงมีความวิตกหนักพระทัยด้วยเรื่องของพระนางธุระทตซึ่งเป็นพระธิดาแต่องค์เดียวของพระองค์"

"เพราะเหตุไร" เจ้ากาลัฟถาม "พระเจ้าแผ่นดินจึงมีความทุกข์ด้วย

เรื่องพระธิดานัก?"

"ฉันจะเล่าให้ท่านฟัง" หญิงชราตอบ "ฉันอาจจะเล่าได้อย่างมีหลักฐาน เพราะบุตรสาวฉันซึ่งเป็นข้าพระธิดาอยู่ในวังได้เล่าให้ฉันฟังอยู่เสมอ"

"พระนางธุระทตซึ่งเป็นพระธิดาพระเจ้าแผ่นดินนี้" หญิงชราเล่าให้เจ้ากาลัฟฟังต่อไป "มีพระชนม์ย่างเข้า ๑๙ พรรษา พระรูปโฉมงดงามยิ่งนัก ถึงบรรดาช่างเขียนวิเศษที่มีอยู่ในบุรพทิศ ซึ่งเป็นผู้มาวาดรูปยังยอมรับว่าตนจะประดิษฐ์วาดรูปให้สวยเท่าพระรูปแท้จริงมิได้ อย่างไรก็ดี รูปวาดถึงจะไม่สวยเสมอเหมือน แต่กระนั้นก็ยังเป็นเหตุทำให้เกิดเป็นเรื่องร้ายใหญ่โตขึ้นได้ คือพระธิดาใช่ว่าจะมีพระรูปโฉมงดงามอย่างเดียว วิชาต่าง ๆซึ่งเป็นของราชตระกูล พระนางก็ทรงเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างโดยชำนิชำนาญ พูดถึงข้างวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นของผู้ชายก็ได้ทรงเล่าเรียนจบ แลทรงพระอักษรภาษาต่าง ๆได้หลายภาษา วิชาเลข ภูมิศาสตร์ สากลวิทยา พระนางก็ทรงทราบที่รู้ยิ่งไปกว่านี้ก็คือธรรมวิทยาศาสตร์ ใช่แต่เท่านั้น พระนางยังเรียนพระราชกำหนดกฎหมาย แลเรียนคำสั่งสอนของท่านขงจู๊ ซึ่งเป็นจอมปราชญ์ของชาติฉัน อย่างไรก็ดี พระนางมีวิชาความรู้ยิ่งเสียกว่าบรรดานักปราชญ์ทั้งปวงมารวมกัน ถึงพระนางจะมีคุณสมบัติอย่างเยี่ยมประการฉะนี้ก็ดี เสียแต่มีพระทัยเหี้ยมโหดดุร้าย ซึ่งไม่เคยมีตัวอย่างมาแต่กาลก่อน คือเมื่อสองปีล่วงมานี่เอง พระเจ้าแผ่นดินธิเบตได้แต่งทูตมาทูลขอพระธิดาให้แก่โอรส ซึ่งมีความรักใคร่พระนางด้วยได้เห็นรูปวาด พระเจ้าอาลตูนคานมีพระทัยยินดีที่จะได้เป็นไมตรีกับพระเจ้ากรุงธิเบต จึงนำข่าวนี้มาแจ้งให้พระนางธุระทตฟัง แต่พระนางธุระทตเล่นตัวถือพระองค์ว่ารูปสวย แลทรงดูหมิ่นเกลียดชังบรรดาชายทั้งหลาย ก็ทูลปฏิเสธหายอมจะทำการวิวาห์ไม่ พระเจ้าอาลตูนคานทรงพระพิโรธมาก แลตรัสว่าจะต้องบังคับพระนางให้ได้ แต่พระนางก็ยังทรงดื้อดึงหายอมไม่ กลับซ้ำมีความขัดเคืองทรงพระกันแสงเพราะต้องถูกบังคับ

ดังนี้ ดูประหนึ่งว่าพระนางต้องถูกบังคับให้ไปกระทำการผิดอะไรใหญ่หลวงอย่างหนึ่ง เลยเป็นทุกข์เศร้าพระทัยจนถึงกับประชวรไป บรรดาแพทย์หลวงซึ่งทราบพระอาการประชวรของพระธิดา ก็กราบทูลพระเจ้าอาลตูนคานว่าจะใช้โอสถอะไรประกอบรักษาหาหายไม่ ถ้าพระเจ้าอาลตูนคานยังคงตั้งพระทัยจะบังคับให้พระนางได้ทำการวิวาห์กับโอรสเจ้ากรุงธิเบตแล้วก็ยากที่จะรักษา เห็นว่าจะมีแต่สิ้นพระชนม์ไปเท่านั้น เมื่อพระเจ้าอาลตูนคานได้ทรงทราบแพทย์หลวงกราบทูลดังนี้ก็ตกพระทัย เพราะพระองค์มีความเสน่หาในพระธิดายิ่งนัก จึงเสด็จไปยังตำหนักพระธิดาแลตรัสว่า พระองค์จะได้บอกเลิกให้ทูตเจ้ากรุงธิเบตกลับไป"

"ที่พระบิดาทรงให้สัญญาแก่ลูกเท่านี้ ยังหาพอไม่" พระธิดากราบทูล "ถ้าพระบิดาไม่ประทานพระอนุญาตให้ลูกอีกประการหนึ่งแล้วลูกจะขอลาตายไม่อยู่อีกต่อไป ถ้ามีพระประสงค์จะให้ลูกมีชีวิตแล้ว ก็ขอให้ประทานทำสัตย์สัญญาว่า พระบิดาจะไม่บังคับขืนใจลูกในเรื่องที่ลูกไม่มีความพอใจ กลับขอได้โปรดมีประกาศให้บรรดาเจ้านายต่าง ๆที่จะมาสู่ขอลูกทราบว่าพระบิดาจะไม่ยกลูกให้แก่ใคร เว้นไว้แต่ผู้ที่มาขอได้แก้ปริศนาของลูก ซึ่งจะได้ถามต่อหน้าบรรดาปราชญ์ราชบัณฑิตที่มีอยู่ในกรุงนี้ ถ้าผู้นั้นแก้ปริศนาของลูกได้ถูกต้องดีแล้ว ลูกมีความเต็มใจจะยอมทำการวิวาห์ด้วย ถ้าแม้นแก้ไม่ถูกจะขอให้ประหารชีวิตผู้นั้นเสียในลานพระราชวัง ตามข้อความที่ได้กล่าวมานี้ขอได้ประกาศให้บรรดาเจ้าต่างประเทศที่มีความประสงค์มาสู่ขอลูกทราบไว้จะได้ไม่กล้ามารบกวนอีกต่อไป เพราะลูกมีความเกลียดชังผู้ชายทั้งปวง แลไม่มีความประสงค์จะทำการวิวาห์กับผู้ใดเลย"

พระเจ้าอาลตูนคานได้สดับดังนี้จึงตรัสว่า "ลูกเอ๋ย! ก็ถ้ามีใครที่ไม่มีความกลัวยอมเข้ามาสมัครแก้ปริศนาของลูกถูกต้องทุก..."

"ข้อนั้นพระบิดาไม่ควรจะต้องทรงพระวิตก" พระธิดากราบทูลแทรก

ขึ้น "ลูกรู้จักถามปริศนาอย่างยากที่บรรดานักปราชญ์ก็ไม่สามารถจะตอบได้ ลูกเต็มใจเสี่ยงโชควาสนาในเรื่องนี้เอง"

"พระเจ้าอาลตูนคานทรงจินตนาถึงข้อที่พระธิดากราบทูลขออยู่ได้ครู่หนึ่ง แลทรงดำริอยู่ในพระทัยว่า เห็นแล้วนี่ชะรอยลูกเราไม่ต้องการอยากมีสามี ที่ประกาศดังนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้มีผู้มาขอ เพราะฉะนั้นจะให้สัญญาก็ได้ ไม่เห็นเป็นข้อติดขัดเกิดเป็นผลร้าย เจ้าองค์ใดที่จะมีความกล้าหาญฝ่าอันตรายเข้ามาแก้ปริศนาก็เห็นจะไม่มี เมื่อพระเจ้าอาลตูนคานทรงเห็นว่าจะออกประกาศนี้หาเกิดเป็นผลชั่วร้ายอะไรขึ้นไม่ แลทั้งจะทำให้พระธิดาหายประชวรด้วย พระองค์จึงได้มีรับสั่งให้ออกประกาศ แลได้ประทานสัตย์สาบานว่าพระองค์จะทรงถือตามข้อประกาศนี้ตลอดไป ฝ่ายพระนางธุระทตได้รับคำมั่นสัญญาจากพระบิดา ซึ่งพระนางทรงทราบอยู่ว่าถึงอย่างไรพระบิดาคงไม่กล้าจะกลับวาจาได้ พระโรคของพระนางก็ค่อยทุเลาบรรเทาหายวันหายคืน ในไม่ช้าก็หายประชวร กลับมีพระรูปแข็งแรงเหมือนอย่างเดิม อย่างไรก็ดีความงามของพระธิดาได้เลื่องลือไปแล้วในประเทศต่าง ๆบรรดาเจ้าต่างประเทศก็พากันมายังกรุงปักกิ่ง แม้ว่าพระเจ้าอาลตูนคานจะได้มีประกาศชี้แจงแสดงเหตุผลอย่างน่ากลัวไว้แล้วก็หาทำให้เจ้าเหล่านั้นมีความย่อท้อเกรงกลัวไม่ เพราะเจ้าทุก ๆองค์ต่างก็เชื่อปัญญาของตนว่าสามารถจะแก้ปริศนาได้ แลโดยมากมักเป็นเจ้าหนุ่มที่คิดเหิมฮึกเช่นนี้ จึงต่างหาญกันเข้าไปแก้ปริศนาของพระธิดา แต่ก็ไม่มีเจ้าองค์ใดที่จะแก้ตกได้ เพราะฉะนั้นก็ต้องถูกปลงพระชนม์อย่างน่าสยดสยองเสียทุกองค์ ฝ่ายพระเจ้าอาลตูนคานพระองค์เป็นกษัตริย์ที่ได้ตั้งอยู่ในความยุติธรรม เมื่อได้ทรงทราบเหตุดังนี้ก็มีพระทัยสงสารเจ้าเหล่านั้นมาก เลยรู้สึกเสียพระทัยที่ได้ให้สัตย์สาบานไว้เสียแล้ว แลทั้งประกอบด้วยพระองค์มีความอาลัยในพระธิดาอยู่ในเวลานั้นเกรงว่าจะสิ้นพระชนม์ไป จึงได้ให้สัญญาไว้ ถ้าพระองค์ทรงเห็นว่าจะเป็น

เหตุร้ายใหญ่โตถึงเพียงนี้ ไหนเลยจะทรงยอมตามพระทัยพระธิดา คงจะให้พระธิดาสิ้นพระชนม์ไปเสีย ดีกว่าพระธิดาจะคงมีพระชนม์อยู่ โดยต้องให้เกิดเป็นเหตุมีผลร้ายขึ้นดังนี้ เมื่อการได้ล่วงเลยไปแล้ว พระองค์ก็ยังทรงหาทางพยายามป้องกันอยู่เสมอ เช่นมีเจ้าองค์ใดที่ไม่มีความหวั่นหวาดต่อคำประกาศหาญเข้ามาแก้ปริศนาของพระธิดาแล้ว พระองค์ก็ทรงพยายามป้องกัน แลประทานโอวาทตักเตือนสติห้ามปรามเจ้าองค์นั้นไว้ก่อนเสมอ เมื่อทรงเห็นว่ายังขืนดื้อดึงอยู่ พระองค์ก็ต้องจำเป็นประทานโอกาสให้เข้าไปแก้ปริศนาโดยรู้สึกเสียพระทัยสงสารเจ้าองค์นั้นด้วย แต่โดยมากคำตักเตือนของพระเจ้าอาลตูนคานหาเป็นผลให้เจ้าหนุ่มๆที่มีความหลงใหลรอดจากอันตรายไม่ เพราะเจ้าเหล่านั้นคิดมุ่งหมายอยู่แต่พระนางธุระทต แลนึกหมายแต่จะสมหวังท่าเดียว หาได้คิดถึงข้อลำบากติดขัดแลจะมีอันตรายไม่ ส่วนพระเจ้าอาลตูนคานนั้นจะทรงรู้สึกมีพระทัยสงสารเจ้าทั้งหลาย ที่มาต้องปลงพระชนม์เสียเช่นนี้ก็ดี แต่พระธิดาซึ่งมีพระทัยเหี้ยมโหดปราศจากความเมตตาหามีความสงสารไม่ กลับซ้ำดีพระทัยที่ได้ทำให้มนุษย์ต้องมาเสียชีวิตไป เพราะด้วยความหลงงามของพระนาง พระนางเหลิงพระทัยวางพระองค์เย่อหยิ่งมากจนถึงเจ้าชายที่มีรูปโฉมสะคราญตายิ่งนัก พระนางก็ทรงเห็นไปเสียว่าไม่คู่ควรกัน แลซ้ำทรงเห็นไปว่าเจ้าทั้งหลายเหล่านั้นเย่อหยิ่งกล้ามาขอพระนาง เพราะฉะนั้นที่เจ้าชายเหล่านั้นต้องมาเสียพระชนม์ไป ก็เป็นการควรแก่โทษที่หาญเข้ามาอยู่แล้ว เป็นประการใดก็ไม่ทราบที่พระผู้เป็นเจ้าจึงบันดาลให้มีเจ้าชายต้องมาเสียพระชนม์ เพราะด้วยพระธิดาใจยักษ์เช่นนี้อยู่เสมอ เวลาไม่สู้ช้านักมีเจ้าชายองค์หนึ่งถือพระองค์ว่ามีปัญญาขันเข้าไปแก้ปริศนาพระนางจนต้องเสียพระชนม์ แลในคืนวันนี้เขาว่าก็มีเจ้าชายอีกองค์หนึ่ง ที่จะต้องถึงแก่พระชนม์เพราะด้วยเรื่องพระธิดาเหมือนกัน"

เจ้ากาลัฟทรงนิ่งฟังหญิงชราเล่าเรื่องพระธิดาจนจบลงแล้ว จึงได้ตรัส

ว่า "ฉันไม่เข้าใจเลยว่าทำไมจึงมีเจ้าเมืองต่าง ๆที่ยังหาญเข้าไปขอพระธิดาเจ้ากรุงจีนดังนี้ ใคร ๆที่ทราบความตามข้อประกาศจะไม่มีสติบ้างทีเดียวหรือ? อีกประการหนึ่ง ที่ว่าช่างวาดรูปพระธิดาจะวาดให้สวยที่สุดประการใด แลถึงแม้จะบอกว่ารูปที่วาดยังสู้รูปจริงไม่ได้ก็ดี แต่กระนั้นฉันเชื่อว่าเป็นเพราะช่างวาดเข้าใจวาดรูปให้สวยนั่นเอง ที่ทำให้เกิดเป็นเหตุใหญ่โตขึ้น ความจริงฉันไม่เชื่อว่าพระนางธุระทตจะมีพระโฉมสวยเท่าที่พูดนี้"

"อะไรได้ ท่าน" หญิงชราตอบ "พระนางยังสวยกว่าที่ฉันได้เล่าให้ฟังเสียอีก ข้อนี้เป็นความจริงจงเชื่อเถิด เพราะฉันเคยเห็นพระนางมาหลายครั้งแล้ว เมื่อเวลาฉันไปหาบุตรสาวที่ในวัง ให้ท่านลองนึกดูว่ารูปที่สวยที่สุดแม้จะมาเปรียบกับพระนางก็ยังไม่เสมอเหมือน"

เจ้ากาลัฟได้ทรงฟังหญิงเจ้าของบ้านพูดดังนี้ ก็แทบจะไม่ทรงเชื่อ ดูเหมือนจะกล่าวเกินกว่าเหตุไปนัก อย่างไรก็ดี เจ้ากาลัฟคงรู้สึกออกเพลินพระทัย จะเป็นเพราะด้วยอะไรหาทราบไม่

"แต่นี่แน่ แม่..." เจ้ากาลัฟทรงถาม "ปริศนาที่พระธิดาถามยากอย่างไรนักหนาทีเดียว จึงไม่มีใครแก้ตกได้ ให้เป็นที่พอใจของพวกราชบัณฑิตที่มานั่งฟังเป็นพยานอยู่ด้วย ฉันเห็นว่าเจ้าชายองค์ใดที่ไม่สามารถจะแก้ปริศนาออกได้ ก็คือเป็นคนที่มีปัญญาน้อยหรือเป็นคนที่ไม่รู้จักอะไรเท่านั้น"

"ไม่ใช่ ไม่ใช่เช่นนั้น" หญิงชราตอบ "จะหาปริศนาอะไรลึกลับเท่ากับปริศนาที่พระธิดาถามเป็นไม่มีแล้วแลเป็นการเหลือวิสัยที่ใครจะตอบให้ถูกต้องดีได้"

กำลังที่หญิงชราสนทนาอยู่กับเจ้าชายกาลัฟด้วยเรื่องพระนางธุระทตนั้น เด็กที่ใช้ไปซื้ออาหารที่ตลาดก็กลับมานำเอาอาหารมามากมาย เจ้ากาลัฟประทับเสวยอาหารอยู่ที่โต๊ะตรงหน้าต่าง แลเสวยคล้ายกับคนที่หิวโหยมานาน

พอถึงเวลาราตรี ในไม่ช้าก็ได้ยินเสียงกลองใหญ่ที่ในเมืองดังขึ้น เจ้ากาลัฟจึงตรัสถามว่าเสียงกลองนี้ตีทำไมกัน?

หญิงชราตอบว่า "ที่ตีกลองขึ้นเพื่อจะให้ราษฎรรู้ว่าจะประหารชีวิตใครคนหนึ่ง ผู้ที่จะต้องถูกประหารชีวิตในคืนนี้ คือผู้ที่หาญเข้าไปแก้ปริศนาของพระธิดาไม่ตก ตามธรรมเนียมการประหารชีวิตในเวลากลางคืนเป็นส่วนพิเศษด้วยพระเจ้าแผ่นดินมีพระทัยเกลียดชังการที่ได้ลงโทษผู้ที่มาต้องเสียชีวิตไปเปล่าๆเพราะด้วยพระธิดา เหตุฉะนี้จึงได้มีรับสั่งให้ทำโทษเสียในเวลากลางคืนเป็นพิเศษ เพราะพระองค์มีพระประสงค์จะมิให้พระอาทิตย์ที่ส่องโลกแลเห็นการทารุณนี้"

ฝ่ายเจ้ากาลัฟมีประสงค์จะทอดพระเนตรการประหารชีวิต ซึ่งเนื่องด้วยเหตุผลอันแปลกประหลาด จึงเสด็จออกจากบ้านหญิงชราไปตามถนนที่มีฝูงชนชาติจีนหมู่ใหญ่พากันไปดูการประหารชีวิตเหมือนกัน เจ้ากาลัฟเสด็จปนไปกับฝูงชนจนถึงลานหน้าพระราชวัง ซึ่งเป็นที่จะได้กระทำการอันน่าสยดสยองนี้

เจ้ากาลัฟทอดพระเนตรเห็นตรงกลางลานปลูกเป็นหอคอยทำด้วยไม้สูงที่สุด ข้างนอกตั้งแต่ฐานจนถึงยอดไขว้ด้วยกิ่งสน มีโคมเป็นจำนวนมากห้อยเป็นระเบียบฉายแสงสว่างไปทั่วทั้งลาน ห่างจากหอคอยไป ๑๕ ก้าว มีหลักปักไว้หุ้มด้วยแพรต่วนขาว แลรอบที่นี้มีพลับพลาคาดด้วยแพรต่วนสีเดียวกัน ข้างหลังพลับพลามีทหารรักษาพระองค์ของพระเจ้าอาลตูนคาน ๒,๐๐๐ คน ถืออาวุธมีกระบี่แลขวานบูลูยืนล้อมวงเป็นสองแถว เจ้ากาลัฟกำลังพิจารณาดูสถานที่อย่างละเอียดลออ ก็พอดีในเวลานั้นถึงกำหนดพิธีเตรียมการ เสียงกลองแลระฆังบนหอคอยก็ดังขึ้นเซ็งแซ่ อาจจะได้ยินไปได้ไกล ในขณะเดียวกันนั้นมีขุนนาง ๒๐ คน กับพวกราชบัณฑิตมีจำนวนมากเท่ากับพวกขุนนาง ล้วนสวมเสื้อยาวทำด้วยสักหลาด เดินออกจากพระราช

วังตรงมายังตะแลงแกง เวียนได้สามรอบแล้วก็นั่งลงที่ในพลับพลา

ครั้นแล้วผู้ที่จะต้องถูกประหารชีวิตก็ออกมา บนศีรษะปักช่อดอกไม้พันกับใบสน แลมีผ้าสีเขียวหาได้ใช้ผ้าสีแดงอย่างเช่นนักโทษถึงตายตามธรรมดาไม่ ผู้ที่จะต้องถูกประหารชีวิตนี้เป็นเจ้ามีพระชนม์ราว ๑๘ พรรษา มีขุนนางจูงมือออกมา ถัดมาข้างหลังคือเพชฌฆาต ทั้งสามนี้ขึ้นไปที่ซึ่งยกพื้นปักหลักไว้ ในทันใดนั้นเสียงกลองแลระฆังหยุดเงียบ

ครั้นแล้วขุนนางที่เป็นผู้นำเจ้าองค์นั้นมา จึงพูดกับเจ้าองค์นั้นด้วยเสียงดัง เพื่อให้คนทั้งหลายได้ยินด้วยว่า "ท่านก็ทราบความตามประกาศไว้แล้ว เมื่อเวลาท่านได้มาขอพระธิดา แลพระเจ้าแผ่นดินก็ได้ทรงพระกรุณาประทานคำตักเตือน แลทรงพยายามห้ามปรามท่านไว้เหมือนกันมิใช่หรือ?"

เจ้าองค์นั้นตอบว่า "จริงทั้งสิ้น"

"ถ้าเช่นนั้นขอให้ทรงจำไว้ว่า" ขุนนางผู้นั้นพูดต่อไป "การที่ท่านจะได้มาเสียพระชนม์ไปในวันนี้เป็นความผิดของท่านเอง หาใช่เป็นความผิดของพระเจ้าแผ่นดินแลพระธิดาไม่"

"ถูกแล้วฉันเป็นผู้ได้ทำเอง" เจ้าองค์นั้นตอบ "เพราะฉะนั้นขออ้อนวอนพระเป็นเจ้า จงงดโทษแก่ผู้ที่ได้ประหารชีวิตฉัน"

พอตรัสยังไม่ทันจะขาดคำดี เพชฌฆาตก็เงื้อดาบขึ้นฟันทีเดียวพระศอเจ้าองค์นั้นก็ขาดสะบั้นออกจากพระกาย ทันใดนั้นเสียงกลองแลระฆังก็ดังสนั่นขึ้นอีก มีขุนนาง ๑๒ คน เข้ามายกพระศพเข้าบรรจุหีบอันประกอบด้วยงาแลไม้ดำ แล้วยกขึ้นบนเกี้ยวเล็กๆ มีคนหาม ๖ คน นำไปยังพระอุทยาน แลวางไว้ในที่เก็บพระศพซึ่งก่อด้วยศิลาอ่อน ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้สร้างขึ้นไว้เป็นพิเศษ แลเก็บพระศพเจ้าต่างๆที่ต้องเสียพระชนม์ไปด้วยเรื่องนี้ พระเจ้าแผ่นดินเคยเสด็จไปเยี่ยมพระศพยังที่นั้นบ่อยๆ แลทรงสงสารสังเวชเศร้าพระทัยต่อผู้ที่ได้เสียชีพไปด้วยเหตุมิจำเป็น กับประทานเกียรติยศ

แก่พระศพเหล่านั้นเป็นอันมาก เพื่อลบล้างความทารุณร้ายกาจของพระธิดาให้เบาบางลง

พอพวกขุนนางนำพระศพเจ้าองค์นั้นไปแล้ว ฝูงชนที่มาดู แลพวกราชบัณฑิตต่างก็กลับไป แลกล่าวคำติเตียนพระเจ้าอาลดูนคานที่ได้ทรงปฏิญาณไว้แก่พระธิดาด้วยเรื่องนี้ จนถึงพระองค์มิสามารถจะทรงกลับคืนคำได้ ฝ่ายเจ้ากาลัฟในขณะกำลังยืนฉงนสนเท่ห์ด้วยข้อต่าง ๆอยู่ที่ตรงลานวังนั้น ได้ทอดพระเนตรเห็นชายผู้หนึ่งร้องไห้อยู่ใกล้พระองค์ พระองค์เข้าพระทัยว่าผู้นี้คงจะเป็นคนเกี่ยวข้องกับเจ้าที่ต้องสิ้นพระชนม์ไปโดยประการใดประการหนึ่ง แลทรงหวังว่าจะได้ทรงทราบเรื่องราวพิเศษต่อไปอีก จึงเสด็จเข้าไปตรัสกับชายคนนั้นว่า "ฉันรู้สึกเต็มตื้นหัวใจมีความสงสาร ที่เห็นท่านมีความเศร้าโศกถึงเพียงนี้ ซึ่งฉันเข้าใจว่า ท่านคงจะเกี่ยวข้องกับเจ้าองค์นั้นมากเป็นแน่"

ฝ่ายชายผู้นั้นเมื่อได้ยินเจ้ากาลัฟตรัสถาม ก็ยิ่งมีความเสียใจร้องไห้มากขึ้น แลตอบว่า "ฉันย่อมรู้จักเจ้าองค์นั้นได้ดีก็เพราะตัวฉันเป็นอาจารย์" แล้วชายผู้นั้นพูดรำพันขึ้นว่า "อนิจจา! ถ้าพระเจ้ากรุงซามาคันท์ทรงทราบเหตุร้ายอันได้มีแก่โอรสของพระองค์แล้วจะทรงรู้สึกโทมนัสเสียพระทัยหาน้อยไม่ ใครเลยจะกล้านำข่าวนี้ไปกราบทูลได้"

เจ้ากาลัฟได้ตรัสถามว่า เป็นประการใดจึงเป็นเหตุให้โอรสของพระเจ้ากรุงซามาคันท์ มามีความปฏิพัทธ์หลงใหลในพระธิดาพระเจ้ากรุงจีน

"ฉันจะเล่าให้ท่านฟัง" ชายที่เป็นอาจารย์ของเจ้าองค์นั้นพูด "ท่านคงจะมีความประหลาดใจในเรื่องที่จะได้เล่าเป็นแน่ คือเจ้าองค์นี้ได้ประทับอยู่ที่กรุงซามาคันท์เป็นสุขไม่มีเหตุเพทภัยอะไร แลบรรดาประชาชนทั้งหลายก็ตั้งใจไว้ว่าคงจะได้เป็นกษัตริย์ในวันหนึ่ง แลต่างมีความนับถือ แลรักใคร่เจ้าองค์นี้เสมอเหมือนกับพระเจ้าแผ่นดิน ในเวลากลางวันท่านมักเคยไปประพาส

ป่าล่าเนื้อ หรือหัดเล่นกายกรรม ตกกลางคืนก็พามหาดเล็กที่เป็นบุตรข้าราชการ มาเลี้ยงดูกัน หรือบางทีก็เสด็จไปทอดพระเนตรนางระบำงามๆร้องรำทำเพลงบ้าง ว่ากันง่ายๆเจ้าองค์นี้มีความสุขสำราญอยู่เสมอ ไม่มีความอนาทรร้อนพระทัยอะไร

คราวที่จะเกิดเหตุอุบาทว์นี้ขึ้น ได้มีช่างเขียนวิเศษคนหนึ่งนำรูปวาดพระธิดาของกษัตริย์ต่างๆซึ่งตนได้เป็นผู้วาดไว้มายังกรุงซามาคันท์ แลนำรูปเหล่านั้นขึ้นถวายโอรสเจ้ากรุงซามาคันท์ทอดพระเนตร โอรสเจ้ากรุงซามาคันท์หยิบรูปขึ้นมาทอดพระเนตร แลตรัสว่า "รูปเหล่านี้วาดสวยจริง ฉันแทบจะเชื่อว่ารูปจริงคงจะไม่สวยดังนี้ นี่ก็เป็นเพราะท่านเข้าใจประดิษฐ์วาดให้งามนั่นเอง"

"หามิได้เลย" ช่างเขียนผู้นั้นตอบ "ข้าพเจ้ายอมรับว่า รูปเหล่านี้ได้วาดสวยเกินความเป็นจริงนิดหน่อย แต่ข้าพเจ้าขอทูลให้ทราบว่า ยังมีรูปอีกรูปหนึ่งสวยกว่านี้มาก แต่ถึงอย่างนั้นรูปที่วาดไว้ยังไม่สวยเท่าเทียมกับของจริงไปได้"

"พูดแล้ว ช่างเขียนก็หยิบรูปพระธิดาเจ้ากรุงจีนออกมาจากหีบเล็กๆที่ใส่รูปมาให้ดู แต่พอโอรสเจ้ากรุงซามาคันท์ซึ่งเป็นเจ้าของฉันทรงรับเอามาทอดพระเนตรก็ทรงนึกว่า ไหนเลยจะมีสตรีสวยถึงปานนี้จริง แลเปล่งพระสุรเสียงขึ้นมาว่า เห็นจะไม่มีสตรีคนใดในโลกนี้สวยเท่ากับรูปของพระธิดาพระเจ้ากรุงจีนแล้ว แต่ว่าผู้เขียนจะประดิษฐ์ให้งามขึ้นเอง ช่างเขียนคัดค้านว่าการหาเป็นเช่นนั้นไม่ แลรับรองว่าพระนางธุระทดพระธิดาเจ้ากรุงจีนมีพระรูปโฉมสวยที่สุด ซึ่งพ้นวิสัยของช่างเขียนจะวาดให้งามเสมอเหมือนได้ เมื่อช่างเขียนได้รับรองแข็งแรงดังนี้ เจ้าของฉันก็ทรงรับซื้อรูปนั้นไว้ ตั้งแต่นั้นมาก็ทรงหลงใหลในรูปวาดนั้น จนอยู่มาวันหนึ่งเสด็จลอบหนีพระบิดาออกจากกรุงซามาคันท์ มีตัวฉันตามเสด็จแต่ผู้เดียว โดยมิได้แจ้งให้ฉันทราบ

ว่ามีพระประสงค์จะเสด็จไปไหน ตรงมายังกรุงจีนทันที แลได้ตรัสแก่ฉันว่า จะขออาสาเข้าเป็นทหารของพระเจ้าอาลตูนคานสำหรับปราบปรามข้าศึก พอมีความชอบได้สักหน่อยถึงจะทูลขอพระธิดา ครั้นมาถึงกรุงปักกิ่งก็ได้ทรงทราบประกาศอย่างร้ายแรงเกี่ยวแก่ผู้ที่จะมาขอพระธิดา แต่เป็นการแปลกประหลาดมิใช่น้อย ที่เจ้าของฉันได้ทรงทราบประกาศ ก็กลับดีพระทัยเป็นอย่างยิ่ง แลได้ตรัสกับฉันว่า ฉันจะขอเข้าอาสาแก้ปริศนาของพระนางธุระทดให้ได้ ฉันเชื่อว่าฉันก็มีปัญญาพอที่จะตอบให้ถูกได้ อย่างไรเสียก็เป็นต้องได้พระธิดา"

"เรื่องต่อไปจะเป็นประการใด เห็นว่าไม่ต้องเล่าให้ท่านฟังก็ได้" ชายผู้นั้นเล่าพลางก็สะอึกสะอื้นร้องไห้ด้วยอาลัยในเจ้านายของตน "ท่านอาจจะตัดสินได้ว่า ผลของเรื่องนี้ถึงที่สุดก็คือภาพอันน่าสยดสยอง ซึ่งท่านได้เห็นประจักษ์แก่ตาแล้ว คือเนื่องด้วยเหตุที่โอรสเจ้ากรุงซามาคันท์ไม่สามารถจะแก้ปริศนาของนางงามใจร้าย ซึ่งชอบเห็นแต่โลหิตว่าเป็นของน่าดู แลได้เป็นต้นเหตุทำลายชีวิตของเจ้าต่างๆมาหลายองค์แล้ว เมื่อก่อนหน้าที่โอรสเจ้ากรุงซามาคันท์จะสิ้นพระชนม์ ได้ประทานรูปธิดาใจยักษ์ไว้แก่ฉัน โดยตรัสว่า 'ฉันขอมอบรูปวิเศษให้รักษาไว้ด้วย จงระวังรูปนี้ไว้ให้ดีให้นำความไปทูลพระบิดาถึงเรื่องที่ฉันต้องมาตาย แลเอารูปนี้ถวายให้ทอดพระเนตร เชื่อแน่ว่าเมื่อพระบิดาได้ทอดพระเนตรแล้ว ก็คงจะทรงโปรดยกโทษฉันในข้อที่ได้ละเมิดทำการหุนหันพลันด่วน จนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความพินาศดังนี้' แต่ก็นั่นแหละ" ชายผู้นั้นพูดต่อไป "ใครเลยจะกล้านำข่าวร้ายไปทูลได้ ส่วนตัวฉันนี้มีความเสียใจมาก คงจะไปซุกซ่อนกลั้นโศกเสียให้ไกลจากกรุงซามาคันท์ เรื่องเป็นอย่างนี้แหละ ที่ท่านต้องการอยากทราบ นี่แน่คือรูปอุบาทว์ที่พูดนั้น" ควักรูปออกจากเสื้อโยนทิ้งเสียอย่างมีความเกลียดชังจริงๆ "รูปนี้แหละที่เป็นเหตุให้เจ้านายฉันต้องถึงแก่อันตราย รูปอัปมงคล เหตุไรหนอเจ้านายฉัน

พระเนตรของท่านจึงได้เห็นรูปนั้นเป็นสวยเป็นงามไปไม่เหมือนกับฉัน อนิจจา! พระธิดาอมนุษย์ขอให้บรรดาเจ้าชายทั้งหลายจงมีความซิงซังตัวนาง เหมือนดังตัวเราในเวลานี้ อย่าให้ใครมีจิตรักคิดใคร่ ขอแต่ให้มีความเกลียดความกลัวทั่วไป”

พอพูดได้เท่านี้ ชายซึ่งเป็นอาจารย์ของโอรสเจ้ากรุงซามาคันท์ก็เดินออกจากที่นั้น สีหน้าบอกว่ามีความโกรธอาฆาตเป็นที่สุด หันมองดูพระราชวังอีกครั้งหนึ่งแล้วก็รีบเดินดุ่มๆไป เจ้ากาลัฟหยิบรูปที่ทิ้งไว้ขึ้นมาทันที แลตั้งพระทัยว่าจะเสด็จกลับยังบ้านหญิงชรา เผอิญหลงทางมาในที่มืดจนเสด็จเลยออกไปถึงนอกเมือง พระองค์มีความร้อนรนอยากจะให้สว่างเสียโดยเร็วจะได้ชมรูปของพระธิดาเจ้ากรุงจีนว่าจะสวยสักเพียงไร พอรุ่งสว่างเจ้ากาลัฟจึงเปิดหีบที่รูปนั้นออกมาเพื่อจะทอดพระเนตร

แต่ก่อนที่จะทอดพระเนตรรูปของพระธิดานั้น เจ้ากาลัฟออกนึกรวนเรพระทัย แลปรารภแก่พระองค์เองว่า “รูปวาดนี้เราควรจะดูหรือไม่ จงนึกตริตรองให้ดีกาลัฟ ระวังผลร้ายที่จะเกิดมีขึ้น นี่จะลืมคำที่อาจารย์ของโอรสเจ้ากรุงซามาคันท์ได้พูดไว้เมื่อกี้นี้แล้วหรือ? จงอย่าดูรูปนั้นเสียเลย พยายามอดกลั้นความดิ้นรน ที่เป็นแต่เพียงอยากเห็นนี้เสียเถิด ถ้ารู้สึกตัวดังนี้ก็อาจจะป้องกันความวินาศอันจะมีมาสู่ตัวได้ เอ๊ะ! นี่เราพูดอะไรหนอ ป้องกัน? นี่ขลาดหรืออะไร นี่ตัวเราถ้าหากว่าเราจะเกิดมีความรักใคร่พระธิดาเจ้ากรุงจีนแล้ว ก็ความรักนี้พระผู้เป็นเจ้าได้ประกาศิตจัดสรรไว้แล้วมิใช่หรือ จะหลีกเลี่ยงไปได้อย่างไร อีกประการหนึ่งเชื่อว่าถึงจะดูรูปก็คงไม่ทำให้เราเสียหายอะไร จงตั้งใจตริตรองให้ดี ค่อยพิจารณาดูรูปอุบาทว์นี้อย่างเช่นเป็นคนที่มีสติรู้จักผิดแลชอบเถิด เชื่อว่าถ้าได้ดูแล้วคงจะจับตำหนิในความสวยของรูปได้บ้าง ดังนี้ก็จะทำให้เราเพลิดเพลินใจที่จับตำหนิของนางที่ว่าสวยที่สุดได้ทั้งจะให้นางรู้สึกเสียบ้างว่าเราหาชมเชยว่าสวยไม่”

เจ้ากาลัฟมั่นพระทัยว่า ถึงจะทอดพระเนตรรูปวาดก็ไม่เป็นอะไร จึงหยิบรูปขึ้นทรงพิจารณาให้ตกตะลึง ด้วยทรงเห็นรูปสวยวิเศษสุด จะพิศดูพักตร์เนตรโอษฐ์แลนาสิกช่างงามเหมาะเจาะเสียจริงๆ หาที่ติมิได้จนเกิดความพิศวงขึ้นในพระทัยว่าเป็นไฉนหนอพระธิดาเจ้ากรุงจีนจึงมีพระรูปโฉมสวยเหมาะเจาะแสนวิเศษทุกภาคทุกส่วนไป ถึงว่าเจ้ากาลัฟจะได้รั้งพระสติไว้อย่างยิ่งก็จริง แต่กระนั้นยังมิวายที่จะทรงหลงใหลไปด้วยความงามของพระธิดา ยิ่งพิศก็ยิ่งบังเกิดความเสน่หาปฏิพัทธ์จนเผลอพระองค์ไป แลตรัสขึ้นว่า "นี่ไฟอะไรหนอที่มาบังเกิดร้อนเร่าขึ้นในอกเราโดยเร็วรวดฉะนี้ ในรูปนี้มีสิ่งอะไรหนอ จึงมาทำให้เราเสียสติ คุณพระช่วย! หรือว่าต้องอาถรรพณ์มีเสน่ห์ ถ้าใครได้เห็นก็มีจิตคิดรักนางอมนุษย์ผู้นี้ อนิจจา! ตัวเราก็ออกจะรู้สึกเหมือนเช่นที่เป็นโอรสของเจ้ากรุงซามาคันท์เสียแล้ว เราเห็นจะต้องถึงแก่อันตรายเสียเช่นเดียวกันน่าที่เราจะต้องมีความกลัวที่ได้เห็นอย่างเจ้าองค์นั้นสิ้นพระชนม์ไป แต่นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เรากลับมานึกอิจฉาที่ไม่ได้รับความทุกข์เหมือนเช่นเขา น่าประหลาดจริงๆเมื่อกี้นี้ไม่นึกเลยว่าเป็นเพราะเหตุไร คนเหล่านั้นจึงไม่มีความหวั่นหวาดกลัวต่ออันตราย เดี๋ยวนี้สิมารู้สึกตนเองว่าตนก็หามีความกลัวตายไม่ ดูเหมือนสิ่งอันตรายมาหายสูญไปเสียทันที โอ้! พระธิดาซึ่งมีพระรูปโฉมหาที่เปรียบมิได้เอ๋ย" พลางยกรูปขึ้นชมเชย "เห็นจะห้ามใจไว้อีกต่อไปไม่ไหวเสียแล้ว ถึงหากว่านางจะมีใจร้ายกาจสักเพียงไรก็ดี เราเห็นจะหน่วงความเสน่หาไว้มิได้เลย เมื่อได้เปิดโอกาสมีทางที่จะได้ชมเช่นนี้ ตั้งแต่นี้เป็นต้นไปเราก็จะพยายามลองดูที มาตรแม้นจะต้องเสียชีวิตไปจะรู้สึกเสียใจเมื่อเวลาตายก็ตรงที่มิได้ชมเท่านั้น" เมื่อเจ้ากาลัฟทรงตั้งพระทัยมุ่งหมายดังนี้แล้ว ก็เสด็จกลับยังบ้านหญิงชราแต่กว่าจะหาบ้านพบก็เป็นเวลานาน เพราะด้วยหลงทางไปไกล

"อ้อ! พ่อคุณ" หญิงชราพูดพอเห็นเจ้ากาลัฟเสด็จกลับมา "ฉันมี

ความยินดีที่เห็นท่านกลับมา ให้วิตกเป็นทุกข์กลัวว่าจะไปเกิดเหตุเพทภัยประการใดขึ้น ทำไมท่านจึงไม่รีบกลับมาเสีย”

เจ้ากาลัฟตรัสว่า “คุณแม่ ฉันมีความเสียใจที่ทำให้แม่ต้องเป็นทุกข์เป็นร้อน ความจริงฉันหลงทางไปเพราะเดือนมืด” แล้วเจ้ากาลัฟก็เล่าเรื่องให้หญิงชราฟังถึงที่ได้พบอาจารย์ของเจ้าที่ต้องเสียพระชนม์ไป แลได้เล่าความตามที่ชายผู้นั้นพูดให้ฟังทุกประการแล้วหยิบรูปออกมาให้ดู ตรัสว่า “ดูสิ... แม่ รูปนี้หรือที่ว่าสวยไม่เท่ากับของจริง แต่ฉันเชื่อว่าที่ไหนของจริงจะสวยไปกว่านี้”

“คุณพระช่วย!” หญิงชราร้องขึ้นเมื่อได้พิจารณาดูรูปนั้นแล้ว “พระธิดามีพระรูปโฉมสวยกว่ารูปวาดนี้ไกลตั้งพันเท่า ฉันอยากให้เห็นพระธิดาเสียอีก ถ้าเห็นแล้วต้องออกปากชมว่า ถ้าจะหาช่างเขียนวิเศษหมดทั่วโลกมาวาดรูปเท่าไรก็คงไม่สวยเหมือนของจริงได้”

“แม่ทำให้ฉันมีความยินดีมาก” เจ้ากาลัฟตรัส “ที่รับรองว่าความงามของพระนางธุระทตไม่มีช่างเขียนคนใดจะวาดให้เหมือนได้ ที่แม่ยืนยันดังนี้ทำให้ฉันดีใจแลเพิ่มความตั้งใจที่ได้นึกไว้แล้วยิ่งขึ้น คือจะลองพยายามเสี่ยงโชควาสนาดูสักทีในไม่ช้า ในเดี๋ยวนี้ฉันแทบรู้สึกว่าได้อยู่ใกล้ชิดพระธิดาแล้ว แลให้ร้อนเร่าอยากจะลองเสี่ยงโชคดูว่า จะเป็นผู้เคราะห์ดีกว่าโอรสเจ้ากรุงซามาคันท์หรือประการใดให้รู้ไป”

“พูดอย่างไรนะ พ่อมหาจำเริญ?” หญิงชราพูด “จะคิดจัดการประการใดกันจึงได้กล้าพูดเช่นนี้?”

เจ้ากาลัฟตรัสว่า “ที่ฉันคิดไว้นั้น คือตั้งใจว่าวันนี้จะขอเข้าไปแก้ปริศนาของพระธิดาลองดู การที่ฉันมากรุงจีนคราวนี้ ก็หมายจะมาอาสาเป็นทหารของพระเจ้าอาลตูนคาน แต่เมื่อมีโอกาสที่อาจจะเป็นถึงบุตรเขยท้าวพระยาได้ ก็ดีกว่าจะมาเป็นนายทหารเสียอีก”

เมื่อหญิงชราได้ยินดังนี้ก็ตกใจร้องไห้ขึ้น "คุณพระได้โปรดด้วย ขอเสียทีเถิด อย่าได้คิดผิดไปเช่นนี้เลย ถ้าขืนดื้อดึงขันเข้าไป ขออาสาแล้วเห็นว่าจะถึงซึ่งชีวิตเป็นแน่ ความเสน่หารักใคร่ในความงามของพระธิดานี้ควรให้นึกเกลียดไว้เป็นการดีกว่า เพราะนางเป็นต้นเหตุทำให้เกิดการชั่วร้ายถึงแก่ล้มตายหายจากมามากมายแล้ว ขอให้ลองนึกดูบ้าง ถ้าหากว่าบิดามารดาท่านได้รับข่าวว่า ท่านมาต้องเสียชีวิตไปโดยเหตุนี้ บิดามารดาท่านจะมีความเศร้าโศกเสียใจมิใช่น้อย เพราะฉะนั้นที่จะอาสาฝ่าอันตรายเข้าไป ควรคิดให้รอบคอบเสียก่อน"

"พูดเท่านั้นเถิด แม่" เจ้ากาลัฟค้านขึ้น "ขออย่าได้พรรณนาเรื่องที่อาจจะทำให้ฉันมีความเดือดร้อนขึ้นได้ ฉันรู้เหมือนกันว่า ถ้าเสียชีวิตไปในวันนี้จะทำให้ท่านซึ่งเป็นผู้บังเกิดเกล้าของฉันมีความโทมนัสเสียใจมิใช่น้อย หรือบางทีจะเสียใจถึงกับสิ้นชีพไปก็ได้ เพราะฉันย่อมทราบอยู่ว่าท่านมีจิตผูกพันรักใคร่ฉันมาก แต่อย่างไรก็ดีในเรื่องนี้ถึงจะมีความวิตกเป็นห่วงบิดามารดาเท่ากับที่ท่านเป็นห่วงฉันก็ตาม ฉันเห็นจะต้องยอมปล่อยจิตให้เป็นไปตามความรักที่เข้ามาสิงสู่อยู่เป็นเจ้าเรือนในเวลานี้ เอ๊ะ! นี่เราพูดอะไรไปหนอ? ที่เราจะฝ่าอันตรายเข้าไปนี้ ก็เพื่อประสงค์จะหาทางให้เกิดผลให้ท่านได้รับความสุขมิใช่หรือ? จริงทีเดียวไม่มีข้อสงสัยละ ความประสงค์ข้อใหญ่ของท่านก็คืออย่างเดียวกันกับที่เราคิดอยู่เดี๋ยวนี้ ถ้าหากว่าพระบิดาเรามาที่นี่ด้วยที่ไหนท่านจะห้ามปรามในความที่เราคิดไว้ แท้จริงท่านกลับจะปลุกใจให้เราเข้าไปอาสาในเรื่องนี้เสียทันที เอาละ... ฉันตกลงใจแน่วแน่จริงๆในคราวนี้แหละ เพราะฉะนั้นขออย่าได้กล่าวคำตักเตือนให้เสียเวลาไปเปล่าๆ ถึงจะพูดไปเท่าไรก็ไม่เป็นประโยชน์ อาจที่จะให้ฉันกลับใจได้"

เมื่อหญิงชราเห็นว่าชายหนุ่มที่มาอาศัยอยู่บ้านตนไม่ยอมฟังคำตักเตือนก็มีความสงสารเสียใจยิ่งขึ้น จึงได้พูดว่า "เมื่อท่านตั้งใจดังนั้นจริงๆก็

สุดแล้วแต่การที่ไหนจะห้ามปรามไม่ให้ท่านวิ่งเข้าไปหาไฟอันตรายได้ ทำไมท่านจึงจำเพาะมาอาศัยอยู่ที่นี่น่าเจ็บใจแท้ ๆ ที่ฉันได้เล่าเรื่องพระนางธุระทตให้ท่านรู้ ที่ท่านเกิดความปฏิพัทธ์ในนางก็เพราะฉันเป็นผู้บอกให้ทราบ ฉันช่างเป็นหญิงเคราะห์ร้ายจริง ๆนี่ก็เท่ากับตัวฉันทีเดียวที่เป็นผู้จะได้ทำลายชีวิตท่าน ทำไมฉันจะทำให้ท่านตายโดยรู้สึกว่าฉันเป็นต้นเหตุ"

"เปล่า มิใช่เช่นนั้นเลยแม่" เจ้ากาลัฟค้านขึ้นเป็นคำรบสอง "ไม่ใช่แม่ดอกที่เป็นผู้ทำให้ฉันเป็นผู้เคราะห์ร้ายดังที่ได้พูดนี้ ขออย่านึกโทษตนเองเลย ที่ว่าฉันมีความหลงใหลในพระธิดาก็เพราะแม่ แท้จริงอย่างไรเสียฉันก็ต้องเกิดความเสน่หาต่อพระธิดาเป็นแน่นอน เพราะจะหลีกเลี่ยงวาสนาของฉันที่พระผู้เป็นเจ้าได้ตบแต่งไว้ให้มิได้เลย อีกประการหนึ่งใครเป็นผู้บอกแก่แม่ว่าฉันจะแก้ปริศนาของพระธิดาไม่ถูกเล่า ฉันไม่ใช่เป็นคนที่ไม่ได้เล่าเรียนหรือไม่มีปัญญา แลบางทีในเรื่องนี้พระผู้เป็นเจ้าจะบันดาลให้ฉันมาเป็นผู้ปลดเปลื้องล้างคำปฏิญญาของพระเจ้ากรุงจีนก็รู้ไม่ได้ แต่..." พลางเจ้ากาลัฟก็หยิบถุงเงิน ซึ่งเจ้าผู้ครองเมืองเบอร์ลาสได้ประทานมาซึ่งยังมีเงินเหลืออยู่มาก "ในเรื่องนี้ฉันยอมรับว่าชีวิตของฉันไม่สู้จะแน่นอนนัก บางทีก็อาจจะตายได้ เพราะฉะนั้นขอมอบเงินถุงนี้ให้แก่แม่ด้วย สำหรับเป็นรางวัลให้บรรเทาความทุกข์โศกถึงฉัน ถ้าหากฉันจะได้ตายไปจริง ส่วนม้าของฉันก็ควรขายเอาเงินไว้เสียด้วย เพราะฉันไม่ต้องการแล้ว ถึงจะได้พระธิดาหรือจะไม่ได้จนถึงแก่ความตายก็ดี ไม่เป็นข้อเดือดร้อนอะไรอีกแล้ว"

หญิงชรารับถุงเงินมา พลางพูดว่า "พ่อจ๋า พ่อเห็นจะเข้าใจผิดไปถนัดที่เข้าใจว่าเงินนี้อาจจะทำให้ฉันบรรเทาความทุกข์ได้ ถ้าหากว่าท่านจะได้ตายไป ฉันจะเอาเงินนี้ทำการกุศลต่าง ๆให้แก่โรงพยาบาลอนาถาที่ได้รับความทุกข์ยากเสียส่วนหนึ่ง เหลือจากนั้นจะได้ถวายให้แก่บรรดานักพรตในศาสนาของฉัน เพื่อจะได้สวดอ้อนวอนขอให้พระผู้เป็นเจ้าบันดาลอย่าให้ท่านคิด

ตั้งใจไปหาอันตรายดังนี้ สิ่งที่ฉันจะขอก็มีอยู่อย่างเดียวเท่านั้น คอยให้ถึงพรุ่งนี้เถิดจึงค่อยไป พอให้ฉันมีธุระเวลาทำบุญให้ทาน แลสวดอ้อนวอนช่วยท่านให้กลับใจเสียก่อนเถิด ถ้าเสร็จธุระนี้แล้วจะไปเมื่อไรก็ตามใจ โปรดให้อนุญาตที่ขอนี้ด้วย ที่พูดนี้โดยความรักใคร่แท้ๆ ถ้ามาตายไปเสียก็จะเป็นที่เสียใจหาน้อยไม่"

ความจริงเจ้ากาลัฟมีกิริยามารยาทที่ใครเห็น ก็ต้องมีความเอ็นดูรักใคร่ เพราะนอกจากมีพระรูปลักษณะงดงามที่สุดในโลกแล้ว ถ้าจะพูดถึงกิริยามารยาทก็เรียบร้อยไม่ขัดเขิน ใครเห็นเป็นที่รักใคร่ทั้งสิ้น เมื่อเจ้ากาลัฟได้เห็นหญิงชราผู้นี้มีความทุกข์โศกถึงพระองค์ จึงทำให้พระองค์มีความเต็มตื้นในพระทัยมาก

"ข้อนั้นมิเป็นไร" เจ้ากาลัฟตรัส "ฉันจะยอมผ่อนตามที่แม่ได้ขอร้องนี้ วันนี้ฉันจะยังไม่เข้าไปแก้ปริศนาพระธิดาละ แต่ขอบอกความตามจริงว่าถึงจะทำประการใด ฉันนึกว่าที่จะให้กลับใจนั้นเห็นจะไม่มีแล้ว"

ในตลอดวันนั้นเจ้ากาลัฟจึงไม่เสด็จออกจากบ้านหญิงชราไปไหน ส่วนหญิงชราก็จัดแจงนำเงินไปแจกทานแก่คนอนาถาที่โรงพยาบาล แลไปทำบุญแก่บรรดานักพรตทั้งปวงเพื่อให้สวดอ้อนวอนขอให้พระผู้เป็นเจ้าบนสวรรค์ช่วยกับซื้อไก่แลปลามาสังเวยเทพารักษ์อีกด้วย

นอกจากนี้ หญิงชรายังนำข้าวแลผักไปเซ่นไหว้ปิศาจอันสิงสู่อยู่ในสถานที่ต่างๆ แต่ถึงบรรดานักพรตจะได้สวดอ้อนวอนแล้ว เซ่นไหว้บวงสรวงเทพารักษ์แลปิศาจแล้ว ก็หาเป็นผลทำให้เจ้ากาลัฟเปลี่ยนพระทัยไป ดังที่หญิงเจ้าของบ้านคาดไว้ไม่ ซ้ำรุ่งเช้าขึ้นเจ้ากาลัฟกลับตั้งพระทัยที่จะเข้าไปแก้ปริศนาพระธิดาหนักแน่นขึ้น

ครั้นได้เวลาเจ้ากาลัฟก็ตรัสกับหญิงชราว่า "ขอลาทีแม่ขา ฉันเสียใจที่ได้ทำให้แม่ต้องเป็นธุระกังวลในเรื่องฉันมากเมื่อวานนี้ ที่จริงก็ไม่ควรจะต้อง

ให้เหนื่อยไปเลย เพราะฉันได้บอกแล้วว่าทำอย่างไรเสีย ฉันก็ไม่อาจจะเปลี่ยนความคิดไปอย่างอื่นได้อีกในวันนี้" เจ้ากาลัฟตรัสได้เท่านี้ก็ลาไป

ฝ่ายหญิงชราเมื่อเห็นเจ้ากาลัฟเสด็จไปแล้ว ก็มีความสงสารเสียใจมาก เอาผ้าที่คลุมศีรษะขึ้นปิดหน้าทรุดลงนั่งให้อัดอั้นตันใจมิรู้ว่าจะทำประการใด

เจ้ากาลัฟแต่งองค์ ทรงลูบไล้ด้วยของหอมงามยิ่งกว่าดวงพระจันทร์ฉาย เสด็จไปยังพระราชวัง ครั้นถึงพระทวารทรงทอดพระเนตรเห็นมีช้างขวางพระทวารไว้ แลมีทหารรักษาสวมหมวกแลเกราะยืนเข้าแถวอยู่ราว ๒,๐๐๐ คน มีนายทหารผู้หนึ่งเมื่อเห็นเจ้ากาลัฟเป็นคนแปลกหน้าเข้ามา จึงถามว่ามีธุระอะไรที่ต้องการจะเข้ามาในพระราชวัง

เจ้ากาลัฟตรัสว่า "ฉันเป็นเจ้าต่างประเทศอยากจะเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน เพื่อทูลขอพระอนุญาตเข้าไปแก้ปริศนาของพระธิดา"

นายทหารได้ยินเจ้ากาลัฟตรัสดังนี้ ก็จ้องมองดูพระพักตร์ด้วยความประหลาดใจ แลพูดว่า "ท่านไม่ทราบหรือว่าถ้าเสด็จมานี่ก็เท่ากับจะไปหาความตาย อยู่เสียยังวังของท่านจะมิดีกว่าหรือ เชิญเสด็จกลับเสียดีกว่าที่จะได้พระนางธุระทตผู้มีพระทัยเหี้ยมโหด เห็นว่าไม่สมประสงค์ดอก ถึงท่านจะมีปัญญาแลความรู้ยิ่งกว่าขุนนางที่เป็นปราชญ์ราชบัณฑิต ก็ไม่อาจจะแก้ปริศนาอันลึกลับของพระธิดาได้"

"ฉันขอแสดงความขอบใจที่ได้ตักเตือนนี้" เจ้ากาลัฟตรัสตอบ "แต่ฉันอุตส่าห์มาเป็นทางไกลถึงเพียงนี้ก็เพื่อมาให้สมประสงค์หายอมจะกลับไปเปล่า ๆ โดยไม่มีประโยชน์เลยมิได้"

"เมื่อเช่นนั้น มีพระประสงค์จะไปสู่อันตรายก็สุดแล้ว" นายทหารตอบหมดปัญญาเพราะไม่สามารถจะห้ามปรามได้ จึงอนุญาตให้เจ้ากาลัฟเสด็จเข้าไปในวัง แล้วก็หันไปพูดกับเพื่อนนายทหารด้วยกันว่า "เจ้าองค์นี้รูปร่างสวยได้ลักษณะจริง ๆ น่าสงสารแท้ ๆ ที่จะต้องมาเสียพระชนม์ลงในเวลายังทรง

พระเยาว์อยู่”

ฝ่ายเจ้ากาลัฟเสด็จเลี้ยวผ่านท้องพระโรงมาหลายแห่งจนมาถึงท้องพระโรง ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินมักเคยเสด็จออกให้ประชาชนเข้าเฝ้า ที่ในท้องพระโรงมีราชอาสน์ทำด้วยเหล็กดี จำหลักเป็นรูปมังกรสูงประมาณสัก ๓ ศอก ข้างเบื้องบนมีฉัตรแพรต่วนสีเหลืองประดับด้วยเพชรนิลจินดา มีเสาเหล็กรับ ๔ เสา พระเจ้าอาลตูนคานทรงฉลองพระองค์อย่างชนิดสั้น ทำด้วยผ้าเยียรบับพื้นแดง ประทับอยู่เหนือราชอาสน์มีพระอิริยาบถเป็นปกติ ประกอบไปด้วยความสง่าผ่าเผยของพระองค์ ซึ่งมีพระมัสสุห้อยยาวเป็นเกลียวเป็นสามหย่อม

พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้ ประทับฟังรายงานของเจ้าพนักงานกราบทูลด้วยเรื่องอรรถคดีต่าง ๆของราษฎรได้สักครู่หนึ่ง แต่พอชายพระเนตรแลมาเห็นเจ้ากาลัฟเฝ้าอยู่ในหมู่คนเหล่านั้นด้วย ก็เข้าพระทัยได้ว่าเป็นคนต่างเมืองมา แลคงไม่ใช่คนเลว เพราะมีกิริยาท่าทางสง่าแลเสื้อแสงที่สวมมาก็งาม พระองค์จึงมีรับสั่งให้ขุนนางคนหนึ่งเข้ามาเฝ้า พลางชี้พระหัตถ์ไปยังที่เจ้ากาลัฟ แลมีรับสั่งโดยเบา ๆให้ขุนนางไปถามชายผู้นั้นว่าเป็นใครกัน แลมีธุระอะไรจึงเข้ามาในนี้

ขุนนางผู้นั้นรับพระโองการแล้ว จึงเข้าไปหาเจ้ากาลัฟ บอกว่าบัดนี้พระเจ้าแผ่นดินมีพระประสงค์อยากจะทราบว่า ท่านเป็นใครที่ไหนมา มีธุระอะไรที่เข้ามาเฝ้านี้

เจ้ากาลัฟตรัสว่า “โปรดนำความไปกราบทูลด้วยว่าฉันเป็นราชบุตรคนเดียวของเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง มีประสงค์จะมาขอเป็นราชบุตรเขย”

พอพระเจ้าอาลตูนคานทรงสดับดังนี้ สีพระพักตร์ก็เปลี่ยนสลดซีดทันทีเลยตรัสให้งดการเข้าเฝ้าของราษฎรเสียแลรับสั่งให้ใคร ๆออกไปให้หมด แล้วจึงเสด็จลงจากราชอาสน์เข้ามาตรงที่เจ้ากาลัฟเฝ้าอยู่ แลรับสั่งว่า “พ่อหนุ่มน้อยที่มีความกล้าหาญ พ่อไม่รู้หรือว่าเรื่องนี้ได้มีประกาศไว้เป็นคำเด็ดขาด

แข็งแรง บรรดาผู้ที่ปรารถนาธิดาเรา ก็ไม่สมประสงค์ต้องเสียชีวิตไปได้หลายคนแล้ว”

เจ้ากาลัฟกราบทูลว่า “ข้าพเจ้าก็ย่อมทราบถึงอันตรายนี้อยู่ แลทั้งข้าพเจ้าก็ยังได้แลเห็นโอรสของเจ้ากรุงซามาคันท์ต้องเสียพระชนม์ไปในครั้งที่สุดนี้ด้วย แต่การที่เจ้าเหล่านั้นต้องมาเสียพระชนม์ไปโดยหวังพระธิดากลับซ้ำทำให้ข้าพเจ้าเพิ่มความตั้งใจยิ่งขึ้น”

“นี่ไม่มีสติหรืออย่างไรกัน!” พระเจ้าอาลตูนคานตรัส “พอเจ้าองค์นั้นตายยังไม่ทันไรก็มีเจ้าอีกองค์หนึ่งเข้ามาขอรับเคราะห์ ดูเหมือนท่านพวกเหล่านี้เห็นเป็นการสนุกสนานไปได้ ตาบอดไปหรืออย่างไรกัน จงตริตรองเสียให้ดีเถิดพ่อมหาจำเริญ ควรที่จะต้องถนอมชีวิตไว้ดีกว่า ฉันออกนึกสงสารแลเอ็นดูท่านมากกว่าเจ้าองค์อื่นๆที่เข้ามาหาความตาย เพราะฉะนั้นก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่ฉันต้องการจะช่วยชีวิตไว้จนสุดความสามารถของฉัน จงกลับไปบ้านเมืองเสียดีกว่า ไม่ควรจะทำให้พระบิดามารดาได้รับความโศกศัลย์เมื่อได้รับข่าวร้ายว่าบุตรซึ่งเป็นที่รักแต่คนเดียวมาสิ้นชีพไป”

เจ้ากาลัฟกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นพระเดชพระคุณอันยิ่ง ที่ได้ออกพระโอษฐ์ตรัสว่ามีพระทัยกรุณาต่อข้าพเจ้า บางทีในเรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า พระองค์มีความหนักพระทัยในเรื่องความสวยของพระธิดาซึ่งกระทำให้เป็นเหตุร้ายขึ้น พระผู้เป็นเจ้าจะเล็งทิพยเนตรแลเห็นความวิบัตินี้ จึงบันดาลให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มาระงับเหตุร้ายนี้เสีย แลให้พระองค์มีความเย็นพระทัยโดยไม่ต้องทรงพระวิตกต่อไป ข้าพเจ้าเข้าใจว่าพระองค์คงทรงเห็นว่าจะแก้ปริศนาของพระธิดาไม่ได้เป็นประการดังนี้หรือพระเจ้าข้า เมื่อใครๆไม่สามารถจะแก้ปริศนาอันลึกซึ้งของพระนางธุระทตได้ แต่ข้าพเจ้าจะเป็นเช่นนั้นเจียวหรือ เห็นว่าคงจะไม่เป็นได้ ตัวอย่างที่เจ้าทั้งหลายได้มาสิ้นพระชนม์ไป หาทำให้ข้าพเจ้าวายมานะที่จะบากบั่นเข้ามายอมกายถวายตัว

เป็นข้าในพระองค์”

“พุทโธ่! พ่อนี่ไม่พอที่เลย” พระเจ้าแผ่นดินทรงคร่ำครวญ “อยู่ดีๆ กลับมาขอให้ไปตาย พวกที่เสียชีวิตไปแต่ก่อนก็พูดเช่นนี้แหละ ต่างเชื่อใจว่าคงแก้ปริศนาถูก แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จสักรายเดียว ขอตักเตือนอีกทีเถอะ เพราะมีความเอ็นดูรักใคร่จึงอยากจะช่วยชีวิตเอาไว้ อย่าดื้อดึงให้ฉันเสียความตั้งใจอันดีสำหรับตัวพ่อนี้เสียไปเลย อย่าเพิ่งเชื่อปัญญาในตนนัก เข้าใจผิดทีเดียวที่เชื่อว่าจะแก้ปริศนาของลูกฉันให้ถูกต้องได้ทันที อย่างเก่งทีเดียวถึงว่าจะตอบได้ก็ไม่มีเวลาเสียแล้ว เพราะเป็นธรรมเนียมจำกัดเวลาไว้ด้วย ถ้าตอบไม่ได้ทันที หรือตอบถูกหรือผิดจะมีราชบัณฑิตนั่งเป็นพยานอยู่ด้วยหลายคน สำหรับตัดสินว่าถูกหรือผิด ถ้าผิดก็ต้องมีโทษถึงที่สุดทันทีแลจะนำตัวไปทำโทษเสียในคืนวันนั้นเอง เพราะฉะนั้นควรกลับไปเสียดีกว่าจงไปตริตรองเสียใหม่ดูให้ดีในวันนี้ทั้งวัน ให้ปรึกษาหารือผู้มีปัญญาคิดเห็นเป็นประการใดแล้วพรุ่งนี้จึงค่อยมาใหม่”

ตรัสเท่านี้ก็เสด็จขึ้น เจ้ากาลัฟให้อัดอั้นตันพระทัยในข้อที่พระเจ้าแผ่นดินได้ตรัสนี้ เพราะฉะนั้นจึงเสด็จออกจากพระราชวังกลับมายังบ้านหญิงชรา โดยไม่หวั่นหวาดกลัวต่อความตายสักนิดเดียว ครั้นกลับมาถึงบ้านหญิงชราแล้วเจ้ากาลัฟก็เล่าความให้ฟัง ส่วนหญิงชราก็ตั้งต้นห้ามปรามแลตักเตือนเจ้ากาลัฟให้กลับความคิดเสียใหม่อีก แต่หาเป็นผลสำเร็จอะไรไม่ นอกจากจะทำให้เจ้ากาลัฟรำคาญพระทัย แลตั้งความเพียรยิ่งขึ้น รุ่งขึ้นเจ้ากาลัฟก็ไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินโดยพิเศษ เพราะพระเจ้าแผ่นดินไม่ต้องประสงค์จะให้ใครรู้

“อย่างไร! เจ้าชาย” พระเจ้าอาลตูนคานตรัสถาม “จะให้ฉันมีความดีใจหรือเสียใจที่ได้มาครั้งนี้ ตริตรองคิดเห็นเป็นประการใดบ้าง?”

“ข้าพเจ้ายังคงตั้งใจมั่นคงเหมือนอย่างเดิม” เจ้ากาลัฟกราบทูล “เมื่อ

ข้าพเจ้าได้เข้าเฝ้าพระองค์เมื่อวานนี้ก็ได้ตกลงใจไว้แล้ว ถ้าพระผู้เป็นเจ้าบนสวรรค์ไม่ทรงพระกรุณาแล้ว ข้าพเจ้าก็เป็นอันเต็มใจยอมรับโทษดังที่เจ้าองค์อื่นๆได้รับมาแล้ว”

พอพระเจ้าแผ่นดินได้ทรงสดับเจ้ากาลัฟกราบทูลดังนี้ ก็เสี่ยพระทัยทรงทุ่มพระอุระดึงสร้อยพระศอ พระเกศาแลพระมัสสุ ตรัสขึ้นมาว่า “อนิจจา! ตัวเราช่างได้ทุกข์เสียนี่กระไร ที่มาเกิดมีความเอ็นดูรักใคร่แลสงสารในเจ้าองค์นี้มาก เจ้าอื่นๆที่ได้ตายไปก็ยังไม่เสียดายแลเสียใจเท่ากับเจ้าองค์นี้เลย นี่แน่ ลูกเอ๋ย!” พลางประคองเจ้ากาลัฟไว้ด้วยความเสน่หา “ถ้าไม่เชื่อในคำตักเตือนแล้วก็ขอให้นึกสงสารพ่อด้วยเถิด เพราะรู้สึกว่าถ้าเจ้าจะต้องถูกเป็นโทษจะทำให้พ่อเสียใจที่สุด เลิกรักใคร่ลูกใจร้ายของพ่อเสียเถิด ใช่ว่าในโลกนี้จะไร้สตรีก็หามิได้ ทำไมจึงจะมาขืนรักใคร่นางอมนุษย์ที่ไม่สามารถจะได้สมประสงค์หรือลูกจะอยู่ในเมืองนี้ก็ได้ จะยกย่องให้เป็นเจ้าเป็นใหญ่ แลจะต้องการหญิงงามๆพ่อจะหาให้ ทั้งจะเลี้ยงดูมิให้อนาทรร้อนใจเท่ากับเป็นบุตรของเราเอง ขอให้เลิกรักใคร่นางธุระทตเสียเถิด อย่างน้อยก็จะทำให้พ่อรู้สึกดีใจที่จะได้ช่วยชีวิตผู้ที่เคราะห์ร้ายให้พ้นจากเงื้อมมือหญิงใจอำมหิตไว้ได้คนหนึ่ง”

เจ้ากาลัฟได้ทรงฟังพระเจ้าแผ่นดินตรัสดังนี้ ก็รู้สึกปลาบปลื้มยินดีในความเอ็นดูของพระเจ้ากรุงจีนมาก แลได้กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ ขอพระอนุญาตให้ข้าพเจ้าฝ่าอันตราย ซึ่งพระองค์ทรงห้ามปรามนี้ด้วยเถิด เพราะข้าพเจ้ารู้สึกว่า ถ้ามีอันตรายมากก็ยิ่งพยายามไปในที่นั้น การที่พระธิดามีพระทัยดุร้ายเช่นนี้ ต้องขอกราบทูลว่า กลับทำให้ข้าพเจ้ากระหยิ่มนึกอยู่ในใจตนเอง บางทีข้าพเจ้าจะเป็นมนุษย์คนเดียวที่จะมาทรมานความมานะของพระธิดาให้ชนะ โดยประการนี้ ขอพระองค์อย่าได้ทรงขัดขวางความตั้งใจของข้าพเจ้า ซึ่งชื่อเสียงความสุขแลชีวิตของข้าพเจ้าก็อยู่ที่ตรงนี้ ถ้าไม่ได้

พระนางธุระทตก็จะไม่มีชีวิตยืนอยู่ต่อไป”

พระเจ้าอาลตูนคานทรงเห็นว่าจะชี้แจงเท่าไรไม่ทำให้เจ้ากาลัฟกลับพระทัยได้ ก็ทรงโทมนัสเป็นอย่างยิ่ง จึงตรัสว่า “ถ้ายังขืนดื้อดึงอยู่เช่นนี้ก็เห็นจะต้องถึงแก่อันตรายเสียแล้วเป็นแม่นมั่น ขอเทพยเจ้าจงเป็นทิพย-พยานว่า ฉันก็ได้พยายามห้ามปรามไว้จนสุดกำลังแล้วท่านก็หาเชื่อฟังไม่ แลต้องการแต่จะไปหาความตาย อย่าพูดกันอีกให้มากไปเลย เพราะอย่างไรท่านคงจะได้รับผลกรรมที่เป็นคนดื้อดึงว่ายาก เอาเป็นตกลงยอมให้แก้ปริศนาของนางธุระทต แต่ฉันจะต้องรับรองท่านให้สมแก่เกียรติยศเสียก่อน เพราะเป็นธรรมเนียมที่ฉันรับรองต่อผู้ที่มาขอบุตรสาวของฉัน”

ตรัสแล้วก็มีรับสั่งให้หัวหน้ากรมวังนำเจ้ากาลัฟไปพักผ่อนอยู่ในตำหนักหลังหนึ่ง ให้มีพวกขันทีไว้รับใช้ ๒๐๐ คน

พอเจ้ากาลัฟเสด็จมาถึงยังตำหนักที่ประทาน ก็มีขุนนางผู้ใหญ่หลายคนเข้ามาแสดงความเคารพ คือคุกเข่าก้มศีรษะลงจดพื้น แลทูลกันเป็นลำดับไปว่า “ข้าพเจ้ามาขอแสดงความเคารพนับถือต่อท่านอย่างสูงสุดด้วย” แล้วก็ถวายของต่าง ๆทูลลากลับไป

ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดินมีพระทัยเอ็นดูแก่เจ้ากาลัฟมาก ได้มีรับสั่งให้ตามตัวมหาราชครู ซึ่งเป็นปราชญ์ที่ลือชื่อเข้ามาเฝ้า แลตรัสว่า “ท่านมหาราชครูบัดนี้มีเจ้าชายหนุ่มน้อยคนหนึ่ง เข้ามาขอธิดาเราอีกรายหนึ่งแล้ว เราได้พยายามห้ามปรามจนสุดความสามารถ ก็ยังขืนดื้อดึงจะไปขอแก้ปริศนาให้ได้ เพราะฉะนั้นอยากจะให้ท่านไปพูดจาตักเตือนดูที เผื่อจะเป็นผลสำเร็จบ้าง เพราะท่านพูดชี้แจงแสดงเหตุผลได้คล่องแคล่ว เรื่องเท่านี้แหละที่ได้เรียกท่านขึ้นมาหา”

ท่านมหาราชครูรับพระโองการแล้ว ก็ไปเฝ้าเจ้ากาลัฟ แลได้นั่งสนทนาชี้แจงแสดงเหตุผลต่าง ๆให้เจ้ากาลัฟฟังอยู่เป็นนาน ครั้นแล้วก็กลับ

มาเฝ้าพระเจ้าอาลตูนคาน กราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ข้าพเจ้าหมดปัญญาที่จะตักเตือน เจ้าชายหนุ่มองค์นี้พูดจาแข็งแรงว่า ถ้าไม่สำเร็จจะขอยอมตาย เมื่อข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นคนดื้อดึงจึงอยากจะทราบว่า การที่ดื้อดึงนี้จะเป็นด้วยมีความประสงค์อะไรอยู่ หรือว่าเป็นแต่ความรักหลงใหลเท่านั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงลองไต่ถามเรื่องต่าง ๆหลายข้อ เห็นมีความรู้ตอบได้คล่องแคล่วจนข้าพเจ้ามีความประหลาดใจมาก ได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่า เป็นคนถือศาสนาแขก แลมีความรู้ในศาสนาอย่างชำนิชำนาญที่สุด ความจริงข้าพเจ้าออกจะเชื่อว่า ผู้ที่จะมาแก้ปริศนาของพระธิดาได้ ก็เห็นมีแต่เจ้าองค์นี้องค์เดียวเท่านั้น"

พระเจ้าอาลตูนคานได้ทรงสดับ จึงตรัสว่า "ท่านมหาราชครู ตามที่มาบอกให้ทราบฉันดีใจมาก ขอให้พระผู้เป็นเจ้าจงบันดาลให้เจ้าองค์นี้ได้เป็นบุตรเขยด้วยเถิด ฉันให้นึกรักใคร่เอ็นดูตั้งแต่แรกเข้ามาหาแล้ว เพราะฉะนั้นบางทีจะเป็นคนเคราะห์ดีกว่าเจ้าองค์อื่น ๆที่มาหาที่ตายในเมืองนี้กระมัง?" พระเจ้าอาลตูนคานใช่แต่จะตรัสด้วยพระโอษฐ์เท่านั้น ยังทรงบวงสรวงพระอาทิตย์ พระจันทร์ แลเทพยดาอารักษ์อันสิงสถิตอยู่บนชั้นสวรรค์ ขอให้บันดาลคุ้มภัยเจ้ากาลัฟด้วย

เมื่อมีพระประสงค์ให้การคราวนี้ปราศจากสิ่งติดขัด พระเจ้าอาลตูนคานยังมีรับสั่งให้ราษฎรสวดอ้อนวอน แลทำบุญให้ทาน มีการบูชายัญตามวัดต่าง ๆทั่วไป พระองค์มีรับสั่งให้ฆ่าโคตัวผู้หนึ่งตัวบูชาพระผู้เป็นเจ้า ฆ่าแพะหนึ่งตัวบูชาพระอาทิตย์ สุกรหนึ่งตัวสำหรับพระจันทร์ นอกจากนี้ยังมีประกาศให้ประชาชนทุกคนในแว่นแคว้นกรุงปักกิ่งทำการอ้อนวอนต่อพระผู้เป็นเจ้าให้คุ้มครองรักษาเจ้าชายซึ่งมาขอพระธิดา

ครั้นสวดอ้อนวอนแลบวงสรวงกันเสร็จแล้ว พระเจ้ากรุงจีนมีรับสั่งให้เสนาบดีไปแจ้งให้เจ้ากาลัฟทราบไว้ ว่าให้เตรียมระวังตัวไปแก้ปริศนาของ

พระธิดาในวันพรุ่งนี้ แลจะได้มาพาตัวไปยังสถานที่ซึ่งจะแก้ปริศนา แลบรรดาพวกที่จะได้มาประชุมเป็นพยาน ก็ได้สั่งให้มา ณ ที่นั้นตามเวลาเหมือนกัน

มาตรว่า เจ้ากาลัฟจะได้ตั้งพระทัยมั่นคงแล้วก็ดี แต่ในตลอดคืนนั้นรู้สึกพระองค์ว่ามีพระทัยร้อนรนอยู่ บางทีก็นึกเชื่อในพระปัญญาว่าคงจะเป็นผลสำเร็จ บางทีก็หวาดพระทัยเกรงว่าจะแก้ปริศนาไม่ตก ซึ่งจะเป็นเหตุนำมาแห่งความอับอายมาก แลยังได้หวนระลึกไปถึงพระเจ้าติเมอร์ดัชแลพระนางเอลเมส ซึ่งเป็นพระบิดามารดา โดยตรัสแก่พระองค์เองว่า "อนิจจา! ถ้าลูกได้ตายไปแล้ว พระบิดามารดาจะทรงเป็นประการใดต่อไปก็ไม่ทราบ"

เจ้ากาลัฟรุ่มร้อนรำคาญพระทัย แลมีความวิตกอยู่อย่างนี้จนรุ่งสว่าง ในทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงระฆังแลเสียงกลองประโคมดังอยู่เซ็งแซ่ ซึ่งอาจจะเดาได้ว่าเป็นเสียงอาณัติสัญญาณเรียกผู้ที่จะต้องเข้าไปในที่ประชุม เจ้ากาลัฟหวนระลึกถึงพระคุณแห่งพระมะหะหมัดแลกล่าวถ้อยคำอ้อนวอนว่า "ข้าแต่ท่านซึ่งเป็นพระมหาศาสดาจารย์แทนพระผู้เป็นเจ้าในมนุษยโลก ขอได้ทรงคุ้มภัยข้าพเจ้าที่จะไปในคราวนี้ด้วย ถ้าจะสมปรารถนาหรือไม่ ขอดลบันดาลให้ไปหรือควรยับยั้งข้าพเจ้าจะได้ทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบก่อน"

พอเจ้ากาลัฟอ้อนวอนยังไม่ทันขาดคำดี ก็ให้รู้สึกพระองค์ดูประหนึ่งว่า ความกลัวที่มีอยู่ได้อันตรธานหายสูญไปหมด กลับมีความกล้าหาญขึ้นอย่างเดิม พระองค์ลุกขึ้นสวมฉลองพระองค์อย่างชนิดสั้น คลุมฉลองพระองค์ชั้นนอกชนิดยาวทำด้วยแพรแดง มีลายดอกไม้ทอง ซึ่งพระเจ้าอาลตูนคานประทานให้มา กับสวมถุงเท้าแพรเขียวแลรองเท้า

ครั้นแต่งพระองค์เสร็จ มีขุนนาง ๖ คน สวมรองเท้าแลเสื้อสีชมพูยาวรุ่มร่ามเดินเข้ามา กระทำคำนับอย่างที่ได้เคยทำเมื่อวันก่อนนั้น แลทูลว่าบัดนี้พระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้เชิญเสด็จไปยังห้องที่ประชุม เจ้ากาลัฟก็เสด็จ

ตามขุนนางผ่านลานในพระราชวัง ซึ่งมีทหารยืนอยู่สองแถว จนมาถึงท้องพระโรงแรก มีพวกบำเรอตั้งพันคนร้องเพลง แลดีดสีตีเป่าดนตรีอยู่ครึ้ม เสด็จเข้ามาทางพระโรงนี้จนมาถึงห้องที่ประชุม ซึ่งเป็นสถานที่อยู่ในพระราชวังชั้นใน บรรดาพวกที่มีหน้าที่มานั่งอยู่ในที่ประชุมก็มากันพร้อมแล้ว แลต่างนั่งในพลับพลาแบ่งเป็นพวก ๆตามสีเสื้อ เป็นลำดับรอบห้องที่ประชุม

ข้างหนึ่งสำหรับขุนนางผู้ใหญ่ อีกข้างหนึ่งคือเสนาบดีแลพวกปุโรหิต ถัดไปก็พวกราชบัณฑิตซึ่งมีความรู้เป็นที่ทราบกันดีแล้ว ตรงกลางห้องมีบัลลังก์ทอง ๒ บัลลังก์ ตั้งอยู่เหนือแท่นรูปสามเหลี่ยม พอเจ้ากาลัฟเสด็จเข้าไปถึง บรรดาอำมาตย์ราชบัณฑิตก็คำนับแสดงความเคารพอย่างสูงแก่เจ้ากาลัฟ แต่มิได้พูดจาอะไรขึ้นสักคำเดียว เพราะต่างคอยรับเสด็จพระเจ้าแผ่นดินอยู่จึงไม่มีใครกล้าพูด

ในเวลานั้นกำลังพระอาทิตย์จวนจะขึ้น แต่พอฉายรัศมีเป็นปฐมฤกษ์ก็มีขันทีสองคนรูดวิสูตรสองไขที่กั้นพระทวารชั้นในออก แลในทันใดนั้นพระเจ้าแผ่นดินพร้อมด้วยพระนางธุระทตก็เสด็จออกมา พระนางธุระทตทรงฉลองพระองค์ยาวทำด้วยแพรย่นริ้วทอง แลคลุมพระพักตร์ด้วยแพรชนิดเดียวกัน

พอเสด็จมาถึงก็ก้าวบันไดเงินห้าขั้น ขึ้นประทับบนบัลลังก์

พอประทับเรียบร้อยแล้ว มีนางพนักงานรูปร่างงาม ๒ คน ออกมายืนอยู่ข้างบัลลังก์ของพระเจ้าแผ่นดิน แลของพระธิดาคนละข้าง นางงามทั้งคู่นี้เป็นนางชั้นในของพระเจ้าอาลตูนคาน ไม่ได้มีผ้าคลุมหน้าใส่ตุ้มหูไข่มุกชนิดเม็ดใหญ่ มือถือกระดาษแลพู่กันสำหรับจะได้เขียนข้อความ ที่พระเจ้าแผ่นดินจะมีรับสั่ง

ในระหว่างเวลานั้น บรรดาที่ประชุมเห็นพระเจ้าอาลตูนคานเสด็จเข้ามา ต่างก็ยืนขึ้นแลทำกิริยาเป็นปกตินิ่งอยู่ ตาจับอยู่ที่เดียว ส่วนเจ้ากาลัฟ

นั้นเหลือบพระเนตรเที่ยวดูอยู่ทั่วไป หรือจะเป็นด้วยต้องการแต่จะดูพระธิดา ซึ่งประทับเป็นสง่าผ่าเผยเท่านั้น

ครั้นพระเจ้าแผ่นดินอันมีพระเดชานุภาพ มีรับสั่งให้เหล่าอำมาตย์ราชบัณฑิตนั่งลงแล้ว ขุนนาง ๖ คน ที่เป็นผู้นำแลยืนอยู่ข้างเจ้ากาลัฟ ห่างจากบัลลังก์ทั้งสองมาได้สัก ๑๕ ศอก ก็คุกเข่าลงอ่านประกาศในเรื่องที่เจ้าต่างประเทศองค์นี้เข้ามาในที่ประชุมเพราะด้วยเรื่องพระนางธุระทต พออ่านจบแล้ว ก็บอกให้เจ้ากาลัฟบังคมพระเจ้าแผ่นดินให้ครบสามครั้ง เจ้ากาลัฟก็กระทำตามโดยมีกิริยาอย่างสง่าน่าดู จนพระเจ้าอาลตูนคานทรงอดยิ้มแสดงความเอ็นดูมิได้

ครั้นแล้วเสนาบดีก็ลุกขึ้นอ่านประกาศ โดยเสียงดังถึงข้อที่ใครหาญเข้ามาแก้ปริศนาของพระนางธุระทตไม่ถูก จะต้องมีโทษถึงแก่ชีวิต แล้วหันไปพูดกับเจ้ากาลัฟว่า "ท่านได้ยินข้อความในเรื่องนี้ดีแล้วมิใช่หรือ ถ้าทรงเห็นว่าน่ากลัวอันตรายจริงๆก็ยังมีโอกาสให้กลับไปได้โดยไม่ต้องแก้ปริศนา"

เจ้ากาลัฟตรัสว่า "ข้าพเจ้าหามีความกลัวไม่ เมื่อถึงที่จะได้รางวัลอันประเสริฐเช่นนี้ จะมาสละความตั้งใจมาแต่เดิมเสียก็ดูยิ่งกว่าเป็นคนขลาด"

พระเจ้าแผ่นดินทรงเห็นว่า เจ้ากาลัฟตั้งพระทัยจะแก้ปริศนาของพระนางธุระทตจริงๆ จึงหันไปตรัสกับพระธิดาว่า "ลูกเอ๋ย! จงพูดไปเถิด มีปริศนาข้อใดบ้างที่เตรียมไว้จะถาม แลขอให้เทวดาอารักษ์อันได้รับเครื่องบวงสรวงสังเวยเมื่อวานนี้ จงบันดาลให้เจ้าองค์นี้มีปัญญาแก้ปริศนาที่ถามได้ตามประสงค์เถิด"

พระนางธุระทตได้สดับดังนี้ จึงตรัสว่า "ข้าพเจ้าขอให้พระผู้เป็นเจ้าจงเป็นทิพยพยานด้วยเถิด ว่าข้าพเจ้ามีความเสียใจที่ได้เห็นเจ้าทั้งหลายมาเสียชีวิตไปก็มากองค์ ถึงกระนั้นเหตุไฉนยังมีเจ้าอื่นๆอีกมารบกวนอยากได้ตัวข้าพเจ้าอยู่เสมอ ไฉนจึงไม่ปล่อยให้ข้าพเจ้ามีความสุขสงบบ้าง เพราะ

ฉะนั้น ขอท่านที่มาแก้ปริศนาในวันนี้จงรู้ไว้" หันไปตรัสกับเจ้ากาลัฟ "ถ้าเป็นประการใดไปอย่าติโทษข้าพเจ้า ทั้งนี้ก็แต่ท่านคนเดียวเท่านั้นที่เป็นผู้จะทำลายชีพของท่านเอง โดยเหตุที่เข้ามานี่ด้วยเต็มใจสมัคร หาได้บังคับขืนใจประการใดไม่"

"พระนางซึ่งทรงลักษณะเลิศ" เจ้ากาลัฟตรัส "ข้าพเจ้าเข้าใจในข้อนั้นถี่ถ้วนตลอดแล้ว เพราะฉะนั้นขอได้ตั้งปริศนาขึ้นเถิด ข้าพเจ้าจะได้พยายามคิดด้วยปัญญาของข้าพเจ้าตอบดูสักครั้ง"

"ถ้าเช่นนั้นก็ดีแล้ว" พระนางธุระทตตรัส "จงบอกให้ทราบว่า อะไรเอ่ยมีอยู่ทั่วไปในประเทศต่างๆ แลย่อมเป็นที่รักใคร่ ถ้ารักเรามากเกินไปเราก็ทนไม่ไหวเลย"

"สิ่งนี้คือพระอาทิตย์ พระนาง" เจ้ากาลัฟตอบ

"ถูกแล้ว คือพระอาทิตย์" บรรดาราชบัณฑิตที่นั่งเป็นพยานร้องขึ้นพร้อมกัน

พระนางจึงตรัสถามอีกข้อหนึ่งว่า "ใครน่ะ คือเป็นมารดาเกิดบุตรเหลือหลาย ครั้นโตใหญ่ก็กินบุตรเหล่านั้นเสีย"

"สิ่งนั้นคือทะเล" เจ้ากาลัฟตอบ "เพราะแม่น้ำย่อมไหลไปสู่ทะเลซึ่งดูดกินเอาไปเสมอ"

ฝ่ายพระนางธุระทตครั้นทรงสดับเจ้ากาลัฟแก้ปริศนาถูกต้อง ก็ทรงละอายพระทัยเป็นอันมาก แลตั้งความพยายามถึงที่สุดที่จะให้เจ้ากาลัฟต้องถึงแก่อันตราย พระนางจึงตรัสถามว่า "ต้นไม้อะไรเอ่ย มีใบข้างหนึ่งขาวข้างหนึ่งดำ"

พระนางธุระทตใช่แต่จะทรงพอพระทัยตรัสถามแต่ปริศนาอย่างเดียวเท่านั้นก็หาไม่ ยังคิดอุบายที่จะทำให้เจ้ากาลัฟตกตะลึง โดยเปลื้องแพรที่คลุมพระพักตร์ให้บรรดาผู้อยู่ในที่ชุมนุมเห็นความงามของพระนาง เมื่อพระ

นางมีความพิโรธแลความละอาย ก็ยิ่งทำให้พระรูปโฉมยิ่งทวีงามขึ้น พระเศียรพระนางประดับด้วยพวงช่อมาลาแลดูเรียบร้อย ได้ระเบียบงดงามวิไล พระเนตรเป็นแวววับวามละม้ายคล้ายแสงดารา พระพักตร์งามเหมือนดวงจันทร์ดั้นออกจากเมฆฉายรัศมี สีเป็นนวลใย

แต่พอเจ้ากาลัฟได้ยลโฉมพระธิดา ก็ตกตะลึงเพ่งพิศอยู่มิวางตาหาได้ตอบแก้ปริศนาไม่

ในขณะนั้นที่ประชุมซึ่งมีใจช่วยเจ้ากาลัฟ ต่างก็ตกใจเป็นที่สุด พระเจ้าแผ่นดินพระพักตร์ซีดสลด ให้หวั่นๆพระทัย เกรงเจ้ากาลัฟจะหมดปัญญา

ฝ่ายเจ้ากาลัฟกลับได้สติ ที่หลงตะลึงดูพระนางอยู่จึงรีบกล่าวคำให้ที่ประชุมหายวิตก โดยกล่าวดังนี้ "พระนางอันทรงโฉมวิเศษสุด ข้าพเจ้าต้องขอประทานโทษ ซึ่งข้าพเจ้าได้ตกตะลึงไปสักครู่หนึ่งเมื่อกี้นี้นั้น เป็นเพราะเข้าใจว่าได้เห็นดวงดาราอันแวววับประดับประดาอยู่ในชั้นสรวงสวรรค์ เพราะฉะนั้นจึงเผลอสติมิอาจที่จะรั้งความพิศวงตะลึงชมไว้ได้โดยประการฉะนี้ ขอได้โปรดตรัสถามปริศนานั้นซ้ำขึ้นอีกครั้งหนึ่งเพราะจำไม่ได้เสียแล้ว เป็นเหตุเพราะพระนางที่ทำให้ข้าพเจ้าลืมความจำทุกสิ่งทุกอย่างเสียหมด"

พระนางธุระทตจึงตรัสว่า "ข้าพเจ้าได้ถามท่านว่า ต้นไม้อะไรเอ่ย มีใบข้างหนึ่งขาวข้างหนึ่งดำ"

"ต้นไม้นี้" เจ้ากาลัฟตอบ "หมายความคือปีซึ่งมีเวลาเป็นกลางวันแลกลางคืน"

ที่ประชุมก็เอิกเกริกเห็นพ้องด้วยพร้อมกันว่าตอบถูกแล้ว แลต่างชมปัญญาอันสุขุมของเจ้ากาลัฟเป็นอันมาก

ครั้นแล้วพระเจ้าอาลตูนคานจึงตรัสแก่พระนางธุระทตว่า "ลูกเอ๋ย! ยอมรับเสียเถิดว่าเจ้าแพ้แล้ว แลยอมทำการอุปภิเษกกับผู้ซึ่งชนะต่อเจ้าเถิด เจ้าองค์อื่นที่แล้วมาหาแก้ปริศนาของลูกได้สักข้อหนึ่ง แต่เจ้าองค์นี้เจ้าก็แล

เห็นอยู่แล้ว ตอบอธิบายได้ถูกต้องทุกข้อ”

“ยังจะเรียกว่าชนะมิได้” พระนางกราบทูลปลดแพรขึ้นปิดพระพักตร์เสียอีก เพื่อมิให้ใครแลเห็นความโทมนัสเสียพระทัยแลพระชลเนตรที่ไหลออกมา

“ลูกยังมีปริศนาที่จะถามอยู่อีกหลายข้อ แต่จะได้ถามในวันพรุ่งนี้”

“เรื่องนั้นถึงจะมีอีกก็ถามไม่ได้” พระเจ้าแผ่นดินตรัส “พ่อจะไม่ยอมให้ลูกถามปริศนาเจ้าองค์นี้โดยไม่มีที่สุดเช่นนั้น ที่จะยอมอนุญาตได้อีก ก็คือลูกต้องถามเสียอีกข้อหนึ่งในเวลาบัดนี้”

พระธิดาทูลขัดว่า พระนางได้ทรงเตรียมปริศนามาถามในวันนี้แต่เพียงข้อที่ได้ถามไปแล้วเท่านั้น แลทูลขอพระบิดาโปรดประทานพระอนุญาตให้พระนางถามปริศนาข้อใหม่แก่เจ้าชายในวันพรุ่งนี้อีก

“อย่างไรก็ไม่ยอมอนุญาตให้เป็นอันขาด” พระเจ้ากรุงจีนทรงพระพิโรธ “นี่ไม่มีอะไรอื่นนอกจากต้องการจะหาความผิดแก่เจ้าชายองค์นี้ แลพ่อหรือก็คิดแต่ว่าจะให้หลุดพ้นคำปฏิญญาอย่างร้ายกาจที่หลงงมให้แก่เจ้าไว้เสีย พุทโธ่! ลูกใจร้าย ต้องการแต่จะกินเลือดเนื้อเท่านั้น แลชอบดูเจ้าชายที่รักเจ้าถึงแก่อันตรายเห็นว่าเป็นของสนุก มารดาของเจ้ามีความเสียใจที่มาได้ลูกใจยักษ์อย่างนี้ จนเป็นทุกข์ตรอมใจสิ้นชีพไป ส่วนตัวพ่อก็เหมือนกัน เป็นทุกข์มาตั้งแต่เห็นความมหาวินาศอันได้เกิดเนื่องมาจากเหตุที่ได้ตามใจเจ้าเดชะบุญแท้ๆที่ในเวลาบัดนี้ เทวดาอารักษ์อันสิงสถิตอยู่ในสวรรค์แลพระอาทิตย์พระจันทร์ซึ่งได้รับบวงสรวงอ้อนวอน มีความกรุณาบันดาลให้การชั่วร้ายซึ่งทำให้ใครๆเกลียดชังเจ้า เป็นอันไม่มีเกิดขึ้นในบ้านเมืองของพ่ออีกแล้ว เมื่อเจ้าชายองค์นี้ได้ตอบปริศนาที่เจ้าถามได้คล่องแคล่วถูกต้องบริบูรณ์ จะขอถามที่ประชุมว่าควรจะยกลูกเราให้แก่เจ้าชายหรือไม่?”

บรรดาเสนาอำมาตย์ราชบัณฑิตที่มาประชุมก็เซ็งแซ่เห็นชอบด้วย

ครั้นแล้วท่านเสนาบดีจึงกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ตามที่ได้ทรงปฏิญญาไว้นั้นพระองค์หาควรจะต้องทรงยึดถือต่อไปอีกไม่ บัดนี้เป็นหน้าที่ของพระธิดา เพราะได้ทรงลั่นพระวาจาสัญญาว่า ถ้าเจ้าชายองค์ใดแก้ปริศนาถูกต้องแล้ว ก็จะทรงยอมรับเจ้าองค์นั้นเป็นพระสามี บัดนี้เจ้าองค์นี้ก็ได้แก้ปริศนาถูกต้องเป็นที่พอใจของที่ประชุมด้วยทุกคน เพราะฉะนั้นก็ควรที่พระนางจะต้องถือความสัตย์ปฏิญญา มิฉะนั้นเทพยดาก็จะกริ้วลงโทษพระนางในไม่ช้า ฐานที่ไม่ถือสัตย์สัญญา"

ในระหว่างนั้นพระนางธุระทตเป็นแต่นิ่ง มิได้ตรัสว่ากระไร พระเศียรฟุบลงดูเหมือนทรงรู้สึกเสียพระทัยที่สุด

ฝ่ายเจ้ากาลัฟเห็นพระธิดามีกิริยาเช่นนี้ จึงเข้าไปถวายบังคมพระเจ้าอาลตูนคาน แลกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมแลความดีกระทำให้อาณาจักรจีนอันใหญ่หลวงมีความเจริญรุ่งเรือง ข้าพเจ้าต้องขอรับประทานโทษในการที่จะได้กราบทูล คือพระธิดาทรงโทมนัสเสียพระทัยที่ข้าพเจ้าแก้ปริศนาของพระนางถูกต้องได้ บางทีพระนางจะน้อยพระทัยที่หาได้มีโอกาสจะทำโทษข้าพเจ้าให้ถึงแก่ชีวิต ก็เมื่อพระนางทรงเกลียดชังผู้ชายจนถึงได้ลั่นพระวาจาไว้แล้ว ก็ยังมิทรงยอมรับข้าพเจ้าเป็นสามี เพราะฉะนั้นข้าพเจ้ามีความเต็มใจจะถอนกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เสีย ถ้าพระนางจะตอบปัญหาซึ่งข้าพเจ้าจะได้ถามถูกต้องแล้ว"

บรรดาที่ประชุมให้มีความประหลาดใจ ที่ได้ยินเจ้ากาลัฟตรัสดังนี้ แลต่างพูดกระซิบกระซาบกันว่า "เจ้าองค์นี้เห็นจะเสียสติไปกระมัง ที่ได้ของประเสริฐโดยเอาชีวิตเข้าแลกได้สมประสงค์แล้ว กลับจะมาให้หลุดมือไปเสียอีก นี่มิเข้าใจว่าพระนางธุระทตจะไม่มีพระปัญญาแก้ปัญหาบ้างหรืออย่างไร เห็นจะเสียสติไปเสียแล้ว" ส่วนพระเจ้าอาลตูนคานก็ทรงประหลาดพระทัยมากเหมือนกันที่เจ้ากาลัฟกล้าหาญทูลขอเช่นนี้

พระองค์จึงตรัสว่า "เจ้าชาย ที่พูดนี้ได้ตริตรองดูดีแล้วหรือ?"

"ตริตรองดีแล้ว พระเจ้าข้า" เจ้ากาลัฟกราบทูล "แลขอพระกรุณาได้โปรดประทานพระอนุญาตด้วย"

"ถ้าต้องการดังนั้นก็ได้" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "แต่เรื่องจะเป็นประการใดต่อไป เราต้องขอประกาศให้รู้ไว้ ว่าตั้งแต่นี้คำปฏิญญาที่เราได้ให้ไว้เป็นอันหมดเขตกัน แลจะไม่ปลงชีพเจ้าองค์ใดอีกต่อไป"

แล้วเจ้ากาลัฟจึงผินพระพักตร์มาตรัสกับพระธิดาว่า "พระนางธุระทตตามที่ข้าพเจ้าได้พูดเมื่อกี้นี้ พระนางก็ทรงทราบแล้วมิใช่หรือ แม้ว่าที่ประชุมจะได้ตัดสินให้ข้าพเจ้ามีชัยชนะ แลมีสิทธิ์อยู่ในพระนางแล้วก็ดี แต่ข้าพเจ้าจะขอถวายคืนสิทธิ์นั้นเสีย ถ้าพระนางจะตอบปัญหาที่จะได้ถามถูกต้อง ส่วนพระนางจะต้องประทานคำปฏิญญาว่า ถ้าตอบไม่ถูกต้องพระนางจะต้องมอบสิทธิ์แห่งความสุขความเสน่หาให้แก่ข้าพเจ้า"

"ฉันยอม เจ้าชาย" พระนางธุระทตตรัส "ฉันเต็มใจยอมตามข้อที่พูดนี้ แลขอกระทำสัตย์สาบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่งว่าจะถือตามข้อที่ได้ตกลงนี้ แลขอให้ที่ประชุมรู้เห็นเป็นพยานด้วย"

บรรดาที่ประชุมในเวลานั้น ต่างตั้งใจจะขอฟังปัญหาที่เจ้ากาลัฟจะถาม แลทุก ๆคนต่างนึกติเตียนเจ้ากาลัฟว่าไม่ควรจะทำให้พระธิดาของพระเจ้าอาลตูนคานหลุดมือไปโดยไม่จำเป็น แลทั้งตกตะลึงที่เห็นเจ้ากาลัฟองอาจมาก

"พระนางซึ่งมีลักษณะอันเลิศ" เจ้ากาลัฟตรัส "มีเจ้าองค์หนึ่ง ซึ่งได้ตกระกำลำบากรับทุกข์มิรู้สุดสิ้นจนถึงต้องภิกขาจารอาหารเขา ในเวลาบัดนี้ได้รับเกียรติยศแลรับความเบิกบานดีใจเป็นที่สุด เจ้าองค์นี้มีพระนามว่าอะไร?"

พระธิดาทรงตริตรองอยู่ได้สักครู่หนึ่ง แล้วตรัสว่า "ปัญหาที่ถามนี้

เป็นการเหลือวิสัยที่จะตอบได้ในเวลาอันเร็ว แต่ฉันสัญญาว่าพรุ่งนี้จึงจะบอกพระนามของเจ้าองค์นั้นให้ทราบได้"

"พระธิดา ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ช้าเวลา เพราะถึงตอนข้าพเจ้าก็หาได้รับโอกาสผ่อนผันไม่ แต่ถึงกระนั้นก็ดีข้าพเจ้ายอมผ่อนผันให้ได้มิเป็นไร แลหวังว่าเมื่อปัญหาข้อนี้ได้ตอบกันเด็ดขาดแล้ว พระนางก็คงไม่ทรงขัดขวางอะไรอีก"

"จะต้องตริตรองใจให้แน่นอน ถ้าแม้ตอบปัญหาที่ถามนี้ไม่ได้" พระเจ้าอาลตูนคานตรัสแก่ธิดา "จงระวังไว้ ถ้ารู้ตัวว่าตอบไม่ได้ก็อย่าพยายามทำเป็นเจ็บหรือบิดพลิ้วเพื่อจะหลีกเลี่ยงเสียเป็นอันขาด ถ้าไม่ทำตามที่ได้ประกาศไว้จะยอมให้เจ้าตายเสียดีกว่า ที่จะให้เจ้าองค์นี้กลับไปโดยไม่ได้รับประโยชน์อะไร จะหาใครที่น่ารักใคร่เหมือนเจ้าองค์นี้ก็เห็นจะไม่มี?"

ตรัสแล้วก็เสด็จลงจากบัลลังก์รับสั่งให้เลิกประชุม แลเสด็จเข้าไปในพระราชวังชั้นในพร้อมกับพระธิดา ครั้นแล้วพระธิดาก็เสด็จไปสู่ตำหนักของพระนาง

พอพระเจ้าแผ่นดินเสด็จกลับเข้าข้างใน บรรดาที่ประชุมต่างก็ชมเชยปัญญาของเจ้ากาลัฟ คนหนึ่งพูดว่า "ข้าพเจ้าต้องขอชมเชยที่แก้ปัญหาได้คล่องแคล่ว" อีกคนหนึ่งพูดว่า "จะหาใครไม่ว่าเป็นคนหนุ่มหรือมีความรู้เป็นครูบาอาจารย์แลนักปราชญ์ที่จะมีปัญญาลึกซึ้งเสมอด้วยเป็นไม่มีแล้ว บรรดาเจ้าองค์ก่อนๆที่มาจนถึงบัดนี้ จะหาองค์ใดที่มีปัญญาความรู้เท่าก็หามีไม่ เพราะฉะนั้นพวกข้าพเจ้ามีความชื่นชมยินดีมาก" เจ้ากาลัฟก็แสดงความขอบใจต่อผู้ที่เข้ามาแสดงความยินดีอวยชัยด้วยทุกๆคน

ฝ่ายขุนนาง ๖ คน จึงนำเจ้ากาลัฟออกจากที่ประชุมกลับไปยังที่ซึ่งเจ้ากาลัฟประทับอยู่ ส่วนบรรดาที่ประชุมต่างก็ออกจากที่ชุมนุมมา แลทุกๆคนต่างมีความวิตกกลัวว่าพระธิดาจะตอบปัญหาได้ถูกต้อง

ฝ่ายพระนางธุระทต ครั้นเสด็จกลับมายังถึงตำหนักที่ประทับ มีนางงามคนสนิทตามเสด็จมาด้วย ๒ นาง ครั้นถึงยังห้องตำหนัก พระนางธุระทตเปลื้องผ้าที่คลุมพระพักตร์ออก ทรุดองค์ลงยังพระแท่น ทรงโศกาโทมนัสเป็นอันมาก พระพักตร์ก็เศร้าสลดด้วยเสียพระทัยแลอับอาย พระเนตรนองไปด้วยอัสสุชล พระนางขยี้มาลาที่ประดับพระเกศเสีย แลขยี้พระเกศาให้ยุ่งเหยิง ครั้นนางคนสนิทเข้ามาจะทูลปลอบ พระนางก็กลับตรัสว่า "จงออกไปเดี๋ยวนี้ทั้งคู่ ไม่ต้องทำดีดดิ้นเข้ามาปรนนิบัติให้เกินไป เราไม่ต้องการจะฟังเสียงปลอบโยน หรือฟังเสียงอะไรหมด ต้องการแต่จะร้องไห้เสียใจอยู่คนเดียว ไม่ให้ใครมารบกวน อนิจจา! พรุ่งนี้เราจะทำประการใดดีหนอ ถ้าตอบปัญหาไม่ได้ในที่ประชุมของบรรดาราชบัณฑิตเอกของประเทศจีน เขาก็คงจะว่าเราว่า นี่หรือเจ้าหญิงที่ถือตนว่ามีความรู้สารพัดทุกสิ่ง อาจจะทายปริศนาอย่างลึกลับออกได้" อนิจจา! พวกเหล่านี้ล้วนแต่เข้าข้างเจ้าชายองค์นั้น เมื่อเวลาเจ้าชายตอบปัญหาของเราติดขัดยังไม่ได้ พวกเหล่านั้นก็มีสีหน้าสลดซีดตกใจไปตามกัน แต่พอตอบปัญหาของเราถูก พวกเหล่านั้นต่างก็มีความยินดี แลข้อที่ทำให้เราขายหน้านี้กลับทำให้พวกเหล่านั้นเบิกบานดีใจ ส่วนเรานั้นมีความเจ็บแสบเป็นอย่างยิ่ง"

เมื่อนางบริพารที่สนิททั้ง ๒ ได้ยินพระธิดารำพันเสียพระทัยดังนี้ คนหนึ่งจึงทูลว่า "พระนางหาควรจะทรงวิตกไปก่อนไม่ เมื่อทรงเห็นว่าจะเกิดเป็นข้อได้รับความอัปยศในวันพรุ่งนี้ ถ้าจะคิดหาอุบายหลีกเลี่ยงเสียก็เห็นจะไม่ยาก ปัญหาที่เจ้าชายองค์นั้นถามยากจนถึงกับจะทรงตอบไม่ได้เทียวหรือเพคะ พระนางก็มีพระปัญญาสุขุมลึกซึ้ง จะตอบไม่ถูกเทียวหรือ"

"ใครจะตอบได้" พระนางตรัส "คือถามว่ามีเจ้าองค์หนึ่ง ซึ่งได้ตกระกำลำบากรับทุกข์มิรู้สุดสิ้น จนถึงต้องภิกขาจารอาหารเขา ในเวลาบัดนี้ได้รับเกียรติยศ แลรับความเบิกบานดีใจเป็นที่สุด เจ้าองค์นี้มีพระนามว่าอะไร?

เราก็รู้อยู่ดีๆแล้วว่าเจ้าที่ถามในข้อปัญหานั้นคือองค์เจ้าชายนั่นเอง แต่เราไม่รู้จักจะให้เราทราบพระนามที่ถามได้อย่างไร?"

นางบริวารคนนั้นจึงทูลว่า "อย่างไรก็ดี พระนางได้ทรงสัญญาไว้แล้วว่าจะประทานพระนามของเจ้าองค์นี้ในที่ประชุมในวันรุ่งขึ้น เมื่อพระนางทรงรับสัญญาไว้ พระนางก็หวังพระทัยจะทรงถือตามสัญญานี้ ไม่ให้กลับกลายได้ดังนั้นหรือเพคะ?"

"เราไม่ได้หวังอะไรอย่างโน้นอย่างนี้" พระธิดาตอบ "เราเป็นแต่ขอผลัดเพื่อถ่วงเวลาพอให้มีเวลาทำลายตนเองเสียด้วยความแค้น ก่อนที่จะต้องจำเป็นยอมแพ้ให้ได้ความอัปยศอดสู แลจะต้องทำการอภิเษกกับเจ้าชายองค์นั้น"

"ทำไมพระนางจึงตั้งพระทัยแรงไปถึงเช่นนั้น" นางคนสนิทอีกคนหนึ่งทูลขึ้น "หม่อมฉันทราบเหมือนกันว่าไม่มีชายใดเป็นคู่สมพระเกียรติยศพระนาง แต่เจ้าชายองค์นี้ต้องนับว่ามีปัญญาพิเศษผิดกว่าสามัญ แลถ้าจะพูดถึงวิชาความรู้ พระรูปโฉมแลสติปัญญาแล้ว หม่อมฉันเห็นว่าเป็นข้อที่พอกับพระนางจะมีพระทัยกรุณาได้เป็นแน่แท้"

"เราก็เห็นเช่นนั้นใช่จะติเตียนก็หาไม่" พระธิดาตรัส "ถ้าจะมีเจ้าชายองค์ใดในโลกนี้ที่ต้องตาต้องใจเราแล้วก็คือเจ้าองค์นี้ เราบอกเจ้าตามจริงว่าในขณะก่อนที่เราจะได้ถามปริศนา ก็ยังให้เกิดมีความสงสารแลให้ถอนใจเมื่อเห็นเจ้าชายองค์นั้นเข้า ซ้ำยังนึกอยากจะให้แก้ปริศนาของเราให้ถูกจริงอยู่ในเวลานั้นเรารู้สึกชาหน้าด้วยความอาย แต่ว่าเกิดมีทิฐิมานะไม่ยอมแพ้ เพราะฉะนั้นเมื่อเจ้าชายแก้ปริศนาถูกก็ยิ่งทำให้เรามีมานะไม่ยอมแพ้ยิ่งขึ้น ทำให้เราแทบสิ้นสติรู้สึกมีความเกลียดชังขึ้นมาฝ่ายเดียว อนิจจา! ธุระทดเอ๋ย จงตายด้วยความแค้นความเสียใจในทันทีเสียดีกว่า ที่มามีเจ้าชายซึ่งอาจจะทำให้ตนได้รับความอับอาย แลยังมิหนำซ้ำจะข่มขืนใจให้ไป

เป็นภรรยาด้วย”

พระธิดาตรัสดังนี้ แล้วพระชลเนตรก็ไหลร่วงออกมาอีก แลในขณะที่พระนางเศร้าเสียพระทัย พระนางมิได้ไยดีต่อพระเกศาที่ยุ่งเหยิงแลฉลองพระองค์ พระนางเอาพระหัตถ์ข่วนพระปรางเป็นหลายครั้ง โดยความแค้นด้วยทำให้คนทั้งหลายในที่ประชุมรู้ว่าพระนางได้รับความอับอายเพราะด้วยพระปราง แต่นางคนสนิทที่เฝ้าอยู่ป้องกันมิให้พระนางทำลายพระพักตร์ให้เสียเป็นหลายครั้ง แต่ที่จะพยายามทูลปลอบโยนพระนางโดยประการใดให้สงบพระโทสะหาสำเร็จไม่ ในขณะที่พระนางทรงวุ่นวายพระทัยอยู่นี้ เจ้ากาลัฟมีพระทัยเบิกบานเป็นที่สุด แลหวังที่จะได้พระธิดามาร่วมสุขในวันพรุ่งนี้

ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดินเสด็จกลับจากที่ประชุมมาถึงห้องประทับ จึงมีรับสั่งให้หาเจ้ากาลัฟเข้ามาเฝ้า เพื่อจะทรงหารือเป็นการพิเศษด้วยเรื่องที่เป็นมาแล้ว เจ้ากาลัฟก็เสด็จไปเฝ้าทันที พระเจ้าแผ่นดินทรงสวมกอดเจ้ากาลัฟด้วยความเสน่หาอย่างยิ่ง แลตรัสว่า “ลูกเอ๋ย! จงมาอยู่เป็นเพื่อนพ่อให้ปลดเปลื้องความรำคาญใจด้วย เดี๋ยวนี้มีความวิตกกลัวว่าลูกของพ่อจะตอบปัญหาที่ถามนั้นถูก ทำไมจึงชะล่าใจไม่กลัวจะเสียของรักบ้างทีเดียวหรือ?”

เจ้ากาลัฟกราบทูลว่า “ข้อนี้ขอพระองค์อย่าทรงพระวิตก เพราะอย่างไรพระธิดาก็ไม่สามารถจะบอกพระนามของเจ้าชายที่ข้าพเจ้าได้ตั้งปัญหาถามได้ โดยเหตุที่เจ้าชายองค์นั้นคือข้าพเจ้าเอง ซึ่งหามีใครในนครของพระองค์รู้จักนามไม่”

“ถ้าเช่นนั้นก็ทำให้เราเบาใจไปมาก” พระเจ้าแผ่นดินตรัสดีพระทัย “ที่เรามีความวิตกก็เพราะเห็นธุระทตมีปัญญาเฉลียวฉลาดอาจทราบความลึกซึ้งในสิ่งทั้งปวง เพราะฉะนั้นจึงทำให้เราไม่สบายใจ เดชะบุญแท้ๆที่มาบอกให้หายความวิตก ถึงนางจะมีปัญญาอาจทายปริศนาอย่างยากยิ่งได้ก็ดี แต่ที่จะเดารู้ชื่อของลูกเห็นจะไม่ได้ เพราะฉะนั้นเป็นอันไม่ติเตียนเจ้าอีกแล้ว

ในการที่หาญไปพนันถามปัญหาแก่ลูกเรา เพราะเห็นแล้วว่าที่ทำไปโดยสุขุมจริงๆ เพราะต้องการจะปลดเปลื้องความทิฐิมานะของลูกเราไม่ให้ดื้อดึงอีกต่อไป”

พระเจ้าอาลตูนคานทรงพระสรวลที่ได้ทรงทราบในข้อปัญหาที่เจ้ากาลัฟได้ตั้งทายแก่พระธิดาเป็นที่เบิกบานพระทัย แล้วมีรับสั่งให้เตรียมการเพื่อพระองค์จะเสด็จประพาสป่าสำราญพระอิริยาบถ ทรงฉลองพระองค์ชนิดสั้นแคบๆ แลรวบพระมัสสุไว้ในถุงกำมะหริดดำ รับสั่งให้เจ้าพนักงานเตรียมการไว้ให้พร้อมเพรียง กับประทานฉลองพระองค์สำหรับไปประพาสป่าแก่เจ้ากาลัฟด้วย รีบเสวยพระกระยาหารพร้อมด้วยเจ้ากาลัฟแล้วก็เสด็จออกจากพระราชวัง ส่วนข้าราชการผู้ใหญ่ที่ตามเสด็จขึ้นเกี้ยวทำด้วยงาช้างสลักลายทอง มีคนหาม ๖ คน แลเดินนำถือแซ่ ๒ คน แลมีคนตามหลังถือป้ายเงินบอกตำแหน่งยศ ๒ คน

ถัดมาคือพระเจ้าอาลตูนคาน และเจ้ากาลัฟขึ้นประทับพระเกี้ยวทำด้วยไม้จันทน์แดงอันเดียวกัน มีนายทหารยาม ๒๐ คน แลมีป้ายบอกพระนามและมีรูปสัตว์ต่างๆทำด้วยเงิน ข้างพระเกี้ยวสองข้างมีนายทหารชั้นแม่ทัพถือพัดใหญ่กันแดด ถัดมากระบวนหลังมีพวกขันทีกรมวังตามเสด็จ ๓,๐๐๐ คน

ครั้นมาถึงที่ซึ่งเจ้าพนักงานได้เตรียมนกเหยี่ยวที่ได้ฝึกหัดไว้สำหรับให้จับนก พระเจ้าแผ่นดินก็ทรงสำราญพระทัย ทอดพระเนตรดูนกเหยี่ยวซึ่งปล่อยให้ไปจับนกกระทา จนได้เวลาค่ำจึงเสด็จกลับ มีเจ้าพนักงานแห่แหนเหมือนอย่างที่เสด็จไป เมื่อเสด็จมาถึงลานในพระราชวัง ซึ่งมีพลับพลาคาดด้วยแพรสีต่างๆปลูกไว้หลายหลัง แลมีโต๊ะเล็กขัดเป็นเงาปลาบวางเรียงเครื่องว่างต่างๆพอพระเจ้าแผ่นดินเสด็จประทับยังโต๊ะเล็กโต๊ะหนึ่ง เจ้ากาลัฟแลข้าราชการทั้งปวงจึงนั่งลงยังโต๊ะเฉพาะคนละโต๊ะ กับยังมีโต๊ะเล็กๆอีกตั้ง

คั่นไว้สำหรับไว้ของต่าง ๆ พระเจ้าแผ่นดินตั้งต้นเสวยน้ำจัณฑ์พร้อมด้วยเจ้ากาลัฟ แลข้าราชการ แล้วจึงได้เสวยพระกระยาหารต่อทีหลัง

ครั้นเสร็จเสวย พระเจ้าอาลตูนคานก็ทรงนำเจ้ากาลัฟพร้อมกับข้าราชการมายังท้องพระโรงกว้างใหญ่จุดโคมสว่างไสว มีเก้าอี้ตั้งเรียงเป็นลำดับอยู่มากมาย พระองค์ประทับยังราชอาสน์องค์ใหญ่ทำด้วยไม้ดำสลักลายทอง แลประทานโอกาสให้เจ้ากาลัฟประทับใกล้ข้างพระองค์

พอบรรดาผู้ที่ตามเสด็จนั่งลงพร้อมกัน ก็มีพวกบำเรอขับกล่อมเครื่องดนตรีถวายเป็นที่ไพเราะที่สุด พระเจ้าอาลตูนคานทรงโปรดปรานเพลงจีนมาก แลตรัสถามเจ้ากาลัฟอยู่บ่อย ๆว่าเพลงจีนเพราะหรือไม่ เจ้ากาลัฟเพื่อจะไม่ให้เป็นที่ขัดพระทัย จึงกราบทูลว่าเพราะยิ่งกว่าเพลงภาษาไหน ๆในโลกนี้

ครั้นหมดชุดมโหรี พวกบำเรอถอยห่างออกไปเพื่อให้มีที่กว้างแล้วก็มีรูปช้างยนต์ก้าวออกมาตรงกลางห้อง แลมีคนหกคะเมนออกมาจากในตัวช้าง ๖ คน เล่นกายกรรมอย่างน่ากลัวถวายหลายอย่าง พวก ๖ คนนี้ไม่ได้สวมเสื้อผ้าอะไรนอกจากมีกางเกงสั้นทำด้วยผ้าอินเดีย สวมรองเท้าแตะรัดเชือกแลหมวกแก๊บทำด้วยผ้าเยียรบับ เมื่อได้เล่นกายกรรมต่าง ๆถวายนับไม่ถ้วนครั้งอย่างน่าพิศวงแล้ว ก็กลับเข้าไปในตัวช้างอย่างเดิม ช้างก็เดินกลับออกไป คราวนี้มีพวกละครออกมาเล่นเรื่องที่ยังไม่เคยฝึกหัด ทั้งนี้เพราะพระเจ้าแผ่นดินมีพระประสงค์จะทอดพระเนตรอย่างนั้น

ครั้นจบการบันเทิงเป็นเวลาดึกแล้ว พระเจ้าอาลตูนคานก็เสด็จขึ้นบรรทม เจ้ากาลัฟพร้อมด้วยข้าราชการก็พากันลุกขึ้นเพื่อกลับไปยังสำนักของตน

ฝ่ายเจ้ากาลัฟเมื่อเสด็จกลับจะไปบรรทม เพราะเป็นเวลาดึก ได้มีขันทีถือเทียนตั้งบนเชิงเทียนทองนำเสด็จ พอมาถึงยังห้องที่ประทับ เจ้ากาลัฟก็

เห็นหญิงสาวคนหนึ่ง สวมเสื้อยาวทำด้วยเยียรบับพื้นแดงเป็นลายดอกไม้ เสื้อชั้นในทำด้วยแพรต่วนสีขาวรูปแคบกว่าชั้นนอก ล้วนปักด้วยดิ้นทอง ประดับด้วยทับทิมแลมรกตพราวไปทั้งเสื้อ

นางผู้นี้สวมหมวกแก๊บแพรสีแดง ปักด้วยดิ้นเงินสีอ่อนประดับด้วยไข่มุกเป็นแถวๆ หมวกแก๊บนี้สวมศีรษะไว้นิดเดียว เพราะฉะนั้นจึงแลเห็นผมหยิกงามน่าชมปักด้วยช่อดอกไม้ปลอม ถ้าจะพิศดูรูปร่างหน้าตาหญิงคนนี้ นอกจากพระธิดากรุงจีนแล้วจะหาหญิงอื่นสวยเสมอเหมือน ก็เห็นจะไม่มี

เจ้ากาลัฟมีความประหลาดพระทัยเป็นอันมาก ที่เห็นหญิงสาวสวยเข้ามาในห้องแต่ผู้เดียว ในเวลาดึกดื่นดังนี้ ถ้าเจ้ากาลัฟมิได้ทรงเห็นพระนางธุระทดมาเสียก่อนแล้ว ก็คงจะทรงเห็นว่านางผู้นี้มีรูปร่างสวยกว่าใครๆ หมด แต่นั่นแหละผู้ที่ได้มีความเสน่หาในพระนางธุระทดแล้วไหนเลยจะมีความรักสตรีอื่นได้ แต่พอนางเห็นเจ้ากาลัฟเสด็จเข้ามาก็ลุกขึ้นจากเตียงที่นั่งอยู่แลทำคำนับก้มศีรษะลงแล้วทูลว่า "ท่านคงประหลาดพระทัยมิใช่น้อยที่เห็นหญิงมาอยู่ในนี้ ด้วยท่านคงทราบแล้วว่ามีกฎบังคับห้ามขาด ไม่ให้ผู้หญิงแลผู้ชายที่อยู่ในพระราชวังมีสื่อสารหรือพบปะพูดจากัน ถ้าใครฝ่าฝืนต้องมีโทษอย่างหนัก แต่ที่มานี้มีธุระสำคัญอย่างยิ่งจึงได้สู้ฝ่าความอันตรายเข้ามา แต่ก็ได้มาถึงที่นี่ได้โดยไม่มีข้อติดขัดสักอย่างเดียว หม่อมฉันได้พูดจาเอาใจขันทีที่เป็นคนรับใช้ของท่านจนอนุญาตให้เข้ามาในห้องนี้ได้ เพราะฉะนั้นคราวนี้ก็มีแต่ข้อที่จะทูลให้ทราบว่า มานี่เพราะด้วยมีความประสงค์อะไรแลซึ่งท่านจะได้ฟังเดี๋ยวนี้"

เมื่อนางทูลเรื่องขึ้นเช่นนี้ ก็ทำให้เจ้ากาลัฟอยากจะทราบความเพราะอย่างไรก็ดีที่กล้าหาญเข้ามานี่ก็คงจะมีเรื่องอะไรอย่างสำคัญจะมาบอกให้ทราบเป็นแน่ ซึ่งสมควรจะต้องฟังดู เจ้ากาลัฟจึงเชื้อเชิญให้นางนั่งลงอย่างเดิม เมื่อนางนั่งลงเรียบร้อยดีแล้ว ก็ทูลต่อไปว่า...

"ในเรื่องที่จะเล่านี้ เห็นควรจะทูลให้ท่านทราบเสียก่อน ตัวหม่อมฉันเป็นธิดาของเจ้าประเทศราชประเทศหนึ่งของพระเจ้าอาลตูนคาน เมื่อหลายปีมาแล้วบิดาหม่อมฉันขัดแข็งเมืองไม่ยอมขึ้นต่อพระเจ้าอาลตูนคาน เพราะทรงเห็นว่ามีกำลังพอจะต้านทานกองทัพของพระเจ้าอาลตูนคานได้ ถ้าหากว่าจะยกมาย่ำยีการก็เป็นดังที่ได้คาดไว้ คือพระเจ้ากรุงจีนทรงพระพิโรธเรื่องบิดาหม่อมฉันขัดขืน ไม่ยอมอ่อนน้อมโดยดี ได้ส่งกองทัพใหญ่มีแม่น้ำที่ชำนาญในการศึก ในเวลานั้นถึงบิดาของหม่อมฉันจะมีกำลังทหารน้อยกว่าพระเจ้ากรุงจีนก็ดี ยังได้ยกออกไปต่อสู้ ได้เข้ากระทำยุทธ์อย่างฉกาจฉกรรจ์กันที่ริมแม่น้ำแห่งหนึ่ง ถึงที่สุดฝ่ายทัพจีนมีชัยชนะ ส่วนบิดาของหม่อมฉันนั้นถูกอาวุธนับไม่ถ้วนแห่ง สิ้นพระชนม์เสียในกลางสนามรบ แต่ก่อนจะสิ้นพระชนม์นั้น ได้สั่งไว้ว่า ถ้าเสียทีในศึกคราวนี้แล้ว ให้จับบรรดาพระชายาพระสนมแลโอรสธิดาถ่วงน้ำเสียให้หมด เพื่อรักษาพระเกียรติยศไว้มิให้ต้องตกไปเป็นเชลย ส่วนผู้ที่ได้รับคำสั่งจากบิดาหม่อมฉันเพื่อให้ทำการน่าสยดสยองนี้ก็ได้จัดการทำตามรับสั่ง คือได้จับตัวหม่อมฉันแลมารดาพร้อมด้วยน้องหญิงแลน้องชายสองคนที่ยังเยาว์ทิ้งลงไปเสียในแม่น้ำ ฝ่ายแม่ทัพจีนเผอิญในเวลานั้น ได้ยกทัพมาถึงแม่น้ำตรงที่เกิดเหตุ แลได้เห็นการอันน่าสยดสยองนี้เข้าก็เกิดมีความสงสารสังเวช จึงได้ออกประกาศให้รางวัลถ้าใครช่วยชีวิตพระญาติวงศ์ของเจ้าประเทศราชที่เหลืออยู่ยังไม่ตายไว้ได้บ้าง เพราะฉะนั้นจึงมีทหารม้าในกองทัพจีนหลายคนลงไปเที่ยวค้นหาในแม่น้ำ ถึงว่าเวลานั้นกระแสน้ำจะไหลเชี่ยวจัดก็ดี พวกทหารที่ลงไปช่วยก็มิได้มีความท้อถอย เที่ยวขับม้าไปในน้ำทางที่เห็นมีศพลอยอยู่ แลช่วยไว้ได้หลายคน แต่ว่าสิ้นชีวิตเสียหมดแล้ว ที่มีชีวิตยังหายใจอยู่ริก ๆ ก็เหลืออยู่แต่หม่อมฉันคนเดียว เมื่อเวลาเขาอุ้มขึ้นมาบนฝั่ง แม่ทัพจีนได้เอาใจใส่พยาบาลหม่อมฉันเป็นอันมาก ดูเหมือนว่าที่ได้ทำดังนี้เท่ากับเพิ่มเกียรติยศของตน

ที่จับเชื้อพระวงศ์ของเจ้าประเทศราชมาเป็นเชลยได้คนหนึ่ง แม่ทัพจีนผู้นี้ได้นำหม่อมฉันมายังกรุงปักกิ่ง แลเข้าเฝ้าพระเจ้ากรุงจีนกราบทูลเรื่องราวที่ได้ไปทัพกลับมามีชัยชนะ กับนำหม่อมฉันขึ้นถวายด้วย พระเจ้าอาลตูนคานมีพระกรุณาโปรดประทานให้ไปอยู่กับพระธิดาของพระองค์ ซึ่งมีพระชนม์อ่อนกว่าหม่อมฉันสองหรือสามปี ถึงว่าในเวลาหม่อมฉันจะมีอายุยังนับว่าเป็นเด็กอยู่ก็ดี แต่กระนั้นยังคะนึงอยู่มิวายว่าตนต้องตกมาเป็นเชลย แลจะต้องประพฤติตนสงบเสงี่ยมเจียมกายอย่างที่เป็นเชลย เพราะฉะนั้นหม่อมฉันจึงคอยสังเกตดูนิสัยของพระธิดาธุระทต แลคอยปรนนิบัติให้ถูกพระทัยทุกอย่าง จนโปรดปรานหม่อมฉันมากยกเป็นเหมือนหนึ่งสหาย จำเดิมตั้งแต่นั้นมาตัวหม่อมฉันและเจ้าหญิงอีกองค์หนึ่ง ซึ่งต้องตกมาเป็นเชลยอย่างเดียวกัน ก็ได้เป็นคนสนิทชิดเชื้อไว้วางพระทัยของพระธิดา แต่หม่อมฉันต้องขอประทานโทษ" นางทูลต่อไป "เรื่องที่เล่านี้หาเกี่ยวกับเรื่องที่มาหาท่านไม่ ที่จำเป็นต้องเล่าประวัติของหม่อมฉันก็เพื่อประสงค์จะให้ทรงทราบไว้ว่าหม่อมฉันมิใช่คนอันไร้ตระกูล ครั้นจะไม่ทูลให้ทราบก็เกรงว่าเรื่องสำคัญที่จะได้มาทูลต่อไปนี้ จะติดขัดไม่ทรงเชื่อถือ เพราะเห็นหม่อมฉันเป็นแต่เพียงหญิงสาวใช้เท่านั้น แม้ว่าตัวหม่อมฉันเป็นธิดาของเจ้าผู้ครองเมืองก็ดี แต่ยังมีความเกรงว่าเรื่องที่จะได้ทูลนี้ อาจจะทำให้ทรงเชื่อหรือไม่ก็ได้ เจ้าชายซึ่งมีความเสน่หาในพระนางธุระทตแล้ว ไหนเลยจะมีพระทัยเชื่อถือในเรื่องที่จะได้ทูลนี้"

"นาง" เจ้ากาลัฟตรัสขึ้นในขณะนั้น "ขออย่าได้เกรงใจอิดเอื้อนในเรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้อีกเลย โปรดบอกให้ทราบด้วยว่าเป็นเรื่องอะไรที่จะเล่าให้ฟังนี้?"

นางจึงทูลว่า "คือในเวลานี้พระนางธุระทตซึ่งมีพระทัยดุร้ายคิดอุบายจะกำจัดท่านเสีย"

เมื่อเจ้ากาลัฟได้ฟังดังนี้ ก็ทอดองค์ลงที่พนักเก้าอี้นิ่ง ตะลึงแลดกพระทัย

ฝ่ายนางเชลยคาดไว้แล้วว่า เจ้ากาลัฟคงตกพระทัยจึงได้ทูลว่า "ที่ท่านตกพระทัยเมื่อได้รับข่าวเช่นนี้หม่อมฉันหามีความประหลาดใจไม่ เพราะอย่างไรเสียท่านก็คงมีความสงสัยในข่าวนี้"

"ตายจริง" เจ้ากาลัฟตรัสขึ้นเมื่อหายตกตะลึงแล้ว "นี่จะจริงทีเดียวหรือ? อะไร! พระธิดาเจ้ากรุงจีนจะมีพระทัยร้ายกาจถึงกับจะคิดการทารุณแรงอย่างนี้ทีเดียวหรือ จะคิดการทำร้ายเราด้วยประการใดหนอ?"

"วิธีที่พระนางจะคิดอุบายอย่างร้ายกาจ" ธิดาเจ้าผู้ครองเมืองทูลต่อไป "คือเมื่อเช้านี้เวลาที่พระนางอยู่ในที่ประชุม หม่อมฉันยืนเฝ้าอยู่ข้างหลัง เห็นพระนางทรงพิโรธมาก เหตุที่ท่านตอบปริศนาได้ถูกต้อง เมื่อเสด็จกลับมายังตำหนักก็แสดงความแค้นความเกลียดในท่านเป็นอันมาก แลทรงดริตรองจะแก้ปัญหาของท่านอยู่เป็นนาน เมื่อดริตรองไม่ออกแล้วก็เสียพระทัยอย่างยิ่ง ตัวหม่อมฉันแลธิดาเจ้าผู้ครองเมืองอีกคนหนึ่ง ก็ได้พยายามเล้าโลมตักเตือนให้สงบพระโทสะเสีย จนถึงกับยกยอท่านว่ามีพระรูปโฉมงดงามแลมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ควรแก่เกียรติยศของพระนางแล้วหาควรที่จะเสียพระทัยไปไม่ พระนางธุระทดกลับห้ามไม่ให้ทูลแลกล่าวคำสบประมาทบรรดาพวกผู้ชายเสียใหญ่โต ตรัสว่าถึงจะมีรูปร่างสวยสักกี่มากน้อย ก็ไม่ทำให้พระนางรู้สึกผิดแผกอะไรไปเท่ากับผู้ที่มีรูปร่างน่าเกลียด หรือเป็นพิการอย่างเลวที่สุด พระนางซ้ำตรัสว่าดังนี้ พวกผู้ชายทั้งสิ้นเป็นมนุษย์ที่ต่ำช้าซึ่งเราไม่ต้องการจะสมาคม นอกจากมีความเกลียดชังเท่านั้น ส่วนเจ้าองค์ที่มาในเวลานี้เราเกลียดยิ่งกว่าใคร ๆ หมด เพราะจะไม่ทำให้เราเป็นอิสระแก่ตนได้ จำต้องคิดอุบายกำจัดเสียให้ได้จึงจะมีความสุขต่อไป หม่อมฉันได้ทูลทัดทานห้ามปรามความที่คิดอย่างร้ายกาจนี้เป็นหลายครั้ง โดยชักเหตุผลว่า

ถ้าทำเช่นนั้นจะกลับมีภัยมาถึงพระนางเองแลจะทำให้ใครๆรู้สึกตกใจ แลเกลียดชังพระนางไปชั่วกาลนาน ส่วนธิดาเจ้าผู้ครองเมืองอีกคนหนึ่งซึ่งเฝ้าอยู่ด้วยกันกับหม่อมฉัน ก็ได้ทูลทัดทานไว้เหมือนกัน แต่จะทูลเท่าไรก็หาทำให้พระนางกลับพระทัยได้ บัดนี้ได้มีรับสั่งใช้ให้ขันทีคนหนึ่งมาคอยดักปลงพระชนม์ท่านเมื่อเวลาจะเสด็จไปที่ประชุมในวันพรุ่งนี้เช้า"

"อนิจจา! พระนางธุระทตซึ่งเป็นพระธิดาอมนุษย์แลใจกลับกลอก" เจ้ากาลัฟดรัสขึ้น "ดังนี้หรือที่พระนางประทานรางวัลให้แก่โอรสของพระเจ้าติเมอร์ดัช ซึ่งมีความรักใคร่พระนาง กาลัฟจะเป็นผู้ที่พระนางเกลียดชังจนถึงกับจะสู้ยอมเสียชื่อเสียงของพระนาง โดยคิดจะกำจัดชีวิตของกาลัฟดีกว่าที่จะได้มาร่วมรักเช่นนั้นเทียวหรือ อนิจจา! วาสนาของเราทำไมเป็นฉะนี้หนอ บางทีก็ดูเหมือนได้มีความสุขเบิกบานสบายใจ บางทีก็ดูเหมือนกลับมีแต่ความทุกข์มิรู้สิ้นสุด"

ฝ่ายเจ้าหญิงเชลยก็ทูลว่า "ในเรื่องนี้ถึงแม้ว่าเทพยดาจะดลบันดาลให้ท่านต้องรับความทุกข์ก็ดี แต่อย่างน้อยคงไม่ต้องการจะให้ท่านถึงแก่ชีวิต จึงบันดาลให้ท่านทรงทราบอันตรายที่จะมีมาถึงล่วงหน้าเสียก่อน ความจริงทั้งนี้ก็เป็นด้วยพระผู้เป็นเจ้าได้ดลใจให้หม่อมฉันมาแจ้งเหตุอันตรายให้ทรงทราบ ใช่แต่เท่านั้น ยังจะมาบอกอุบายให้เสด็จหนีไปได้ด้วย คือหม่อมฉันได้ติดสินบนทหารที่รักษาวังไว้สองสามคน รับปากว่าจะช่วยท่านให้หนีออกจากพระราชวังไปได้ ถ้าท่านเสด็จหนีไปแล้วก็คงจะเกิดไต่สวนกันขึ้นและคงจะทราบว่า หม่อมฉันเป็นตัวการที่ให้ท่านเสด็จหนีไป เพราะฉะนั้นหม่อมฉันจึงตกลงใจว่าจะหนีไปกับท่านด้วย เพราะอยู่ที่นี่ก็มีแต่จะเจ็บช้ำระกำใจที่ต้องมาเป็นทาสเชลยเมื่อออกจากพระราชวังแล้ว ก็มีม้าเตรียมไว้ในที่แห่งหนึ่งสำหรับจะได้ขี่หนีไป ถ้าอย่างไรหนีไปเมืองของชาติเบอร์ลาสได้เป็นดี เพราะเจ้าอาลิงเกอร์ซึ่งเป็นผู้ปกครองเมืองนั้นเป็นพระญาติเนื่องกับหม่อมฉัน

ถ้าทรงเห็นพระญาติวงศ์ของพระองค์หนีหลุดมาจากพระเจ้าอาลตูนคานได้ ก็จะมีความโสมนัสยินดีมิใช่น้อย แลคงจะสนองคุณท่านเท่ากับเป็นผู้ที่ได้ช่วยหม่อมฉันมาได้ เราทั้งสองก็จะได้อาศัยอยู่ยังเมืองนั้นเป็นสุขต่อไปมากกว่าที่นี่ ทั้งหม่อมฉันก็จะพ้นการที่เป็นเชลยค่อยมีความสุขขึ้นบ้าง ส่วนท่านก็อาจจะหาเจ้าหญิงที่งาม ๆพอที่จะร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ ไม่ใช่อย่างที่จะมาคิดประทุษร้ายโดยที่ไม่มีความพอใจอย่างเช่นนี้ เพราะฉะนั้นไม่ควรจะรอให้ชักช้าอยู่อีก ควรรีบหนีไปเสียโดยเร็ว กว่าจะถึงเวลารุ่งสว่างเราก็จะหนีล่วงเลยไปได้ไกลแล้ว”

เจ้ากาลัฟตรัสตอบ “เจ้าหญิงซึ่งมีรูปโฉมอันงาม ขอขอบใจเป็นอันมากที่มีใจช่วยเหลือ เพื่อให้รอดพ้นอันตราย ฉันมีความยินดีอยากจะช่วยนางให้พ้นเป็นเชลย พาไปหาเจ้าอาลิงเกอร์ซึ่งเป็นพระญาติวงศ์เหมือนกัน เพราะจะได้สมนาคุณเจ้าอาลิงเกอร์ซึ่งมีพระเดชพระคุณอยู่แก่ฉันด้วย แต่ก็นั่นแหละขอให้นางคิดดูบ้าง เพราะพระองค์ก็มีพระทัยเอื้อเฟื้ออยู่กับฉันมากแลพระองค์จะทรงคิดประการใด ถ้าได้หนีไปมิเข้าพระทัยไปเสียว่าการที่ฉันมายังพระนครนี้ ก็มีประสงค์แต่จะลักพานางไปเท่านั้น ไหนจะเข้าพระทัยว่าที่หนีไปก็เพื่อจะป้องกันมิให้พระธิดาของพระองค์ประพฤติเหตุอันชั่วร้าย กลับซ้ำจะทรงพระพิโรธว่าฉันหารู้จักพระคุณที่ได้ทรงเอื้อเฟื้อไม่ อีกประการหนึ่งขอบอกให้ทราบความจริงใจไว้ด้วยว่า ถึงพระธิดาเจ้ากรุงจีนจะมีพระทัยทมิฬสักปานใดก็ดี ที่จะให้ฉันมีความเกลียดชังพระธิดานั้นเห็นจะไม่ได้ กลับซ้ำยังมั่นอยู่ในความรักทุกประการ ก็เมื่อพระธิดามีพระประสงค์จะทำลายชีวิตฉันเสีย ฉันก็มีความยินดีเต็มใจมอบชีวิตให้”

เมื่อเจ้าหญิงเชลยเห็นเจ้ากาลัฟจะยอมเสียชีวิตยิ่งกว่าที่จะหนีไปกับนาง นางจึงทูลว่า “นี่ท่านจะสู้ยอมสละชีวิตดีกว่าจะช่วยหม่อมฉันให้พ้นเชลยเจียวหรือ ถึงว่าพระนางธุระทดมีพระรูปสวยกว่าหม่อมฉันก็ดี แต่เป็น

สตรีใจร้าย ส่วนหม่อมฉันถึงรูปจะทรามแต่ภายในใจดี อนิจจา! เมื่อท่านเข้าไปในที่ประชุมเมื่อเช้านี้หม่อมฉันหรือให้ตัวสั่นหวั่นๆกลัวว่าจะแก้ปริศนาพระธิดาไม่ตก ครั้นเมื่อตอบถูก หม่อมฉันก็เกิดมีความเป็นทุกข์ขึ้นใหม่อีก เพราะรู้สึกอยู่ว่าพระนางคงจะคิดทำอันตรายท่านเป็นแน่ ขอให้ทรงตริตรองให้รอบคอบสักหน่อยเถิด หาควรที่จะปล่อยพระทัยให้เหลิงไปด้วยความรักอันเกินไป จนถึงกับจะฝ่าอันตรายโดยไม่มีกลัวเช่นนี้ ขออย่าให้ความรักของท่านเป็นเหตุให้ไม่กลัวต่อความตาย ซึ่งฉันมีความวิตกอยู่เลย เพราะฉะนั้นเราควรจะจัดแจงหนีไปจากที่นี่เสียโดยเร็ว หม่อมฉันจะได้ไม่ต้องมารับทุกข์ทรมานอยู่อีกต่อไป”

เมื่อเจ้ากาลัฟได้ยินดังนี้จึงตอบว่า “เจ้าหญิงถึงหากว่าจะมีอันตรายอะไรมาสู่ตัวฉันก็ดี ที่จะให้ฉันคิดหนีไปเสียในเวลาปัจจุบันทันด่วนยังมิได้ก่อน จริงอยู่ที่อ้างว่า ถ้าช่วยนางได้แล้วจะได้รับผลตอบแทน แต่ทว่าฉันได้เกิดมาใช่ว่าจะได้รับแต่ความสุขอย่างเดียว เพราะวาสนาของฉันเป็นกรรมบันดาลให้มีความรักพระนางธุระทด ถึงมาตรแม้นว่าพระนางจะได้คิดทำอันตรายแก่ฉันเป็นประการใดก็ดี ฉันก็จะขอรับกรรมนั้นอันจนกว่าชีวิตจะหาไม่”

“ถ้าเช่นนั้นก็เชิญอยู่ไปเถิดท่านที่ไม่รู้จักคุณ” นางตอบด้วยความโกรธลุกขึ้นทันที “ถ้าพอใจอยู่ที่นี่ก็เชิญเถิด คงจะได้รับความยินดีมีแต่โลหิตนองเท่านั้น หม่อมฉันจะไม่ร้องขอให้ท่านหนีไปจากที่นี่อีกต่อไป เพราะเห็นว่าถ้าจะหนีไปกับนางเชลยท่านไม่ชอบไม่สมแก่เกียรติยศ แท้จริงที่ต้องการจะอยู่นี้หาใช่เป็นด้วยความรักพระธิดาเจ้ากรุงจีนไม่ คือมีความเกลียดชังหม่อมฉันเท่านั้นเองจึงต้องการอยู่” นางพูดดังนี้แล้วก็เอาผ้าขึ้นคลุมหน้าออกจากห้องไป

เมื่อนางกลับไปแล้ว เจ้ากาลัฟยังคงประทับอยู่บนแท่นคำนึงนึกฉงน

อยู่ไปมา "ข่าวจะจริงเท็จร้ายดีประการใดหนอ?" เจ้ากาลัฟตรัสแก่พระองค์เอง "พระธิดาจะมีความโหดร้ายถึงเช่นนั้นเจียวหรือ อย่างไรก็เห็นจะต้องเป็นจริงดังนั้น ชะรอยเจ้าหญิงที่มาตกเป็นเชลยอยู่นี้คงทราบเรื่อง ที่พระนางธุระทตคิดจะกำจัดเรา ก็มีความตกใจมาบอกให้เรารู้ตัว ถ้าจะสังเกตกิริยาวาจาที่ได้มาบอก เห็นว่าเป็นการจริงพอเชื่อได้ อนิจจา! นางใจร้ายซึ่งเป็นถึงพระธิดาของกษัตริย์ที่มีพระทัยดีที่สุดพระองค์หนึ่ง ไฉนจึงจะมาคิดทำลายเกียรติคุณความงามของตนที่พระผู้เป็นเจ้าได้ประทานให้มา ข้าแต่เทพยดาทั้งหลาย ไฉนจึงประทานความงามแก่เจ้าหญิงที่มีใจอันเป็นอมนุษย์ แลให้มีพักตร์อันน่ารักแต่ใจเป็นอกุศล"

คืนวันนั้นเจ้ากาลัฟหาบรรทมไม่ เฝ้าแต่คำนึงอยู่ด้วยเรื่องนี้ทั้งคืน พอรุ่งเช้าเสียงกลองแลระฆังก็ประโคมขึ้นเป็นสัญญาณ ในไม่ช้าก็มีขุนนางมาพาเสด็จเจ้ากาลัฟไปยังที่ประชุมเหมือนวันก่อน เมื่อเวลาผ่านลานเห็นมีทหารรักษาพระองค์เข้าแถวประจำอยู่ เจ้ากาลัฟเกรงว่าจะมีใครทำร้ายเพราะเข้าพระทัยว่า อย่างไรก็คงมีใครที่พระธิดาได้ทรงใช้ให้มาแอบซ่อนคอยอยู่ เมื่อเป็นดังนี้เจ้ากาลัฟน่าที่จะมีความเกรงกลัวระวังระไวป้องกันพระองค์ แต่กลับตรงข้ามทำเดินเฉยดูเหมือนหนึ่งไม่มีความสะทกสะท้านอาลัยในชีวิตแลทั้งนึกติเตียนผู้ที่จะทำร้ายว่าชักช้ามาไม่ทันการ จนเสด็จเลยมาถึงท้องพระโรงหลังแรก ก็หามีใครมาทำร้ายไม่ "เห็นจะตรงนี้เป็นแน่ที่พระธิดาคงทรงใช้ให้ใครมาคอยแอบทำร้าย" เจ้ากาลัฟคำนึงอยู่แต่ในพระทัย พลางก็เหลียวดูรอบพระองค์เมื่อทรงเห็นใคร ๆที่อยู่ในบริเวณนั้นก็ให้สงสัยเข้าพระทัยไปเสียว่า เป็นผู้จะมาคอยทำร้ายเสียทุกคน จนเสด็จเลยเข้าไปถึงห้องที่ประชุมก็หาถูกใครทำร้ายไม่ เมื่อเวลาเสด็จไปถึงบรรดาราชบัณฑิตและขุนนางก็มากันพร้อมแล้ว แลพระเจ้าอาลตูนคานก็เกือบจะเสด็จ "นี่อย่างไรกันหนอ?" เจ้ากาลัฟรำพึง "หรือพระธิดามีประสงค์จะทอดพระเนตรด้วยเมื่อเวลาจะใช้

ให้คนเข้ามาทำร้ายเรา หรือว่าปรารถนาจะให้ผู้ประหารเราต่อพระพักตร์พระเจ้าอาลตูนคาน นี่พระเจ้าแผ่นดินจะเป็นผู้รู้เห็นด้วยไหมหนอ เอ๊ะ! นี่เราจะคิดประการใดดี?"

กำลังเจ้ากาลัฟรำพึงลังเลพระทัยอยู่นี้ ก็พอดีพระเจ้าอาลตูนคาน และพระธิดาเสด็จออกมาจากพระราชวังชั้นใน และขึ้นประทับราชบัลลังก์ เจ้ากาลัฟก็ลุกขึ้นถวายคำนับเฝ้าอยู่ห่างเหมือนอย่างวันก่อน

ฝ่ายเสนาบดี เมื่อเห็นพระเจ้าแผ่นดินประทับแล้วก็ลุกขึ้นกล่าวคำกับเจ้ากาลัฟให้ทรงจำที่ได้สัญญาไว้เมื่อวานนี้ว่า ถ้าพระธิดาตรัสแก้ปัญหาของเจ้ากาลัฟถูกต้องแล้ว เจ้ากาลัฟจะต้องสละกรรมสิทธิ์คืนให้แก่พระนาง เจ้ากาลัฟทรงรับรองว่าเป็นดังนั้น

เสนาบดีจึงหันไปทูลพระนางธุระทตว่า "พระนางทรงทราบแล้วมิใช่หรือ ถ้าตรัสแก้ปัญหาของเจ้าชายไม่ได้ในวันนี้ พระนางจะต้องทรงถือสัญญาที่ได้ให้ไว้เหมือนกัน"

ฝ่ายพระเจ้าอาลตูนคานเข้าพระทัยเสียว่า ถึงอย่างไรพระธิดาก็คงจะแก้ปัญหาของเจ้ากาลัฟไม่ตก เพราะฉะนั้นจึงตรัสกับพระธิดาว่า "ลูกเอ๋ย! ในเวลานี้ก็ยังมีเวลาพอที่จะตริตรองคิดเสียใหม่ให้ดีในเรื่องที่จะแก้ปัญหานี้ ถึงลูกจะมีเวลาคิดแก้ปัญหาเสียตั้งปี พ่อเชื่อว่าถึงจะมีปัญญาลึกซึ้งเท่าไร ถึงที่สุดก็คงต้องยอมแพ้ว่าหมดความสามารถที่จะตอบโต้ เพราะฉะนั้นเมื่อเห็นว่าหมดปัญญาแล้ว ก็ควรยอมแพ้เสียโดยดี แลสมัครรักใคร่ในเจ้าชายซึ่งพ่อก็เต็มใจจะให้อยู่เป็นคู่ครองกัน เพราะเห็นสมควรอย่างยิ่ง แลก็จะได้สืบราชสมบัติกรุงจีนด้วยกันกับเจ้าแทนบิดาต่อไป"

พระนางธุระทตกราบทูลว่า "นี่พระบิดามิเข้าพระทัยไปว่า ลูกจะตอบปัญหาของเจ้าชายไม่ได้เจียวหรือ ความจริงหาลึกซึ้งยากอย่างที่เข้าพระทัยไม่ ถึงว่าเมื่อวานนี้ลูกจะยอมแพ้ก็ดี แต่ในวันนี้ลูกเชื่อแน่ว่าคงต้อง

มีชัยแก่เจ้าชาย เพราะฉะนั้นขอพระบิดาให้มีรับสั่งให้ถามปัญหามาเถิด ลูกจะตอบให้ถูกเดี๋ยวนี้”

เมื่อเจ้ากาลัฟได้สดับแล้ว จึงตรัสถามพระธิดาว่า “พระนาง มีเจ้าองค์หนึ่งซึ่งได้ตกระกำลำบากรับทุกข์มิรู้สิ้นสุดจนถึงต้องภิกขาจารอาหารเขา ในเวลาบัดนี้ได้รับเกียรติยศแลรับความเบิกบานใจเป็นที่สุด เจ้าองค์นี้มีพระนามว่าอะไร?”

“เจ้าที่ท่านตรัสถามนี้” พระนางธุระทตตอบ “มีพระนามว่าเจ้ากาลัฟเป็นโอรสของเจ้าติเมอร์ดัช”

พอเจ้ากาลัฟได้ยินออกพระนามของพระองค์ ก็เสียพระทัยพระพักตร์สลด พระเนตรพราว พระพักตร์มืดไปหมดซวนพระองค์ล้มลงไม่ได้สติ ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดินแลบรรดาที่ประชุม เมื่อทอดพระเนตรเห็นดังนี้ก็เข้าพระทัยว่าพระนางธุระทตตรัสแก้ปัญหาของเจ้ากาลัฟถูกต้อง เพราะฉะนั้นพระพักตร์จึงสลด แลที่ประชุมก็ตื่นเต้นโกลาหลกันใหญ่โต

ครั้นเจ้ากาลัฟฟื้นพระองค์ โดยได้รับความช่วยเหลือของบรรดาที่ประชุมที่จัดแจงกันเข้าไปประคับประคอง แลพระเจ้าแผ่นดินก็เสด็จทรงช่วยเหลือด้วย แล้วจึงได้ตรัสกับพระธิดาว่า “พระนางเข้าพระทัยผิดที่ว่าแก้ปัญหาข้อนี้ถูก พระโอรสของเจ้าติเมอร์ดัชหาได้รับเกียรติยศ แลมีความเบิกบานดีใจไม่ แท้จริงกลับมีความเป็นทุกข์เสียใจ ได้รับความอัปยศอดสูเป็นที่สุด”

“หม่อมฉันยอมรับว่าท่านหามีความเบิกบานพระทัยในเวลานี้ไม่” พระนางตอบ “แต่เมื่อเวลาตรัสตั้งปัญหานั้นท่านได้มีความเบิกบานพระทัยจริง เพราะฉะนั้นขออย่าคิดอุบายหลีกเลี่ยงเลย เจ้าชาย ทรงยอมรับเสียโดยดีเถิด ว่าท่านหมดกรรมสิทธิ์ที่จะได้ธุระทตเสียแล้ว ในบัดนี้หม่อมฉันจะไม่สมัครในตัวท่านก็ได้ เพราะหลุดกรรมสิทธิ์ของท่านไปแล้ว แต่ความประสงค์ของหม่อมฉันหาใช่เช่นนั้นไม่ เพราะฉะนั้นจะขอประกาศให้ที่ประชุม

ทราบไว้ว่า หม่อมฉันหามีความรังเกียจในส่วนท่านไม่ เพราะเห็นพระบิดาโปรดปรานท่านมาก ประกอบทั้งที่มีพระสติปัญญาผิดสามัญ จึงทำให้หม่อมฉันเต็มใจสมัครที่จะรับท่านมาเป็นคู่เคียง”

เมื่อพระนางตรัสเช่นนี้ บรรดาที่ประชุมก็อื้ออึงด้วยความดีใจ พวกขุนนางแลราชบัณฑิตต่างสรรเสริญถ้อยคำที่พระธิดาได้ตรัสนี้ ส่วนพระเจ้าแผ่นดินก็มีพระทัยโสมนัสเป็นที่สุด แลตรัสว่า “ลูกรัก ที่เจ้าคิดดังนี้เห็นว่าถูกใจพ่อแท้ เพราะจะทำให้บรรดาพลเมืองของพ่อปลดเปลื้องความไม่พอใจที่ลูกได้ประพฤติมาแล้วแต่เดิมเสีย แลทั้งจะทำให้พ่อมีความพอใจอย่างยิ่งด้วย โดยที่พ่อก็นึกหวังอย่างนี้มานานแล้ว แต่เข้าใจว่าคงหาได้รับผลดีใจที่คิดไว้ไม่ ความจริงที่เจ้ามีความเกลียดชังบุรุษอันเป็นข้อที่ผิดธรรมดาโลกวิสัยที่สุด ได้ทำให้พ่อคลายความรักไม่อยากจะให้เจ้าเป็นลูกเต้าสืบเชื้อสายมาจากพ่อ เคราะห์ดีที่เจ้ามีความเกลียดชังบุรุษมายุติกันเพียงนี้ แต่ข้อที่ทำให้พ่อดีใจจนเหลือพรรณนาก็ที่เจ้าเลือกได้เจ้าชายซึ่งพ่อมีความพอใจมากแต่นี่แน่” ตรัสต่อไป “ทำอย่างไรเจ้าถึงทราบพระนามของเจ้าชายซึ่งเจ้าไม่เคยรู้จักได้ หรือว่าเจ้ามีวิชาอาคมอย่างไร?”

พระธิดาจึงได้กราบทูลอธิบายว่า “การที่ลูกทราบพระนามของเจ้าชายหาได้ทราบทางวิชาอาคมไม่ ทราบมาได้ตามธรรมดานั่นเอง คือเมื่อคืนนี้ลูกใช้ให้สาวใช้คนหนึ่งไปหาเจ้าชาย แลใช้อุบายพูดจาจนเจ้าชายทรงขยายความลับขึ้น เพราะฉะนั้นต้องขอประทานโทษที่ไปล่อลวงต่อเจ้าชายด้วยแท้จริงก็หาได้นำมาใช้ให้เป็นผลร้าย ซึ่งไม่เป็นที่พอพระทัยแก่เจ้าชายเลย”

“พระนาง” เจ้ากาลัฟตรัสขึ้น “หม่อมฉันหาทราบเลยว่า พระนางมีความกรุณาต่อหม่อมฉันเหมือนหนึ่งได้ช่วยให้พ้นจากเหวอันลึกน่าสะพรึงกลัวกลับมาให้ได้รับความสุขที่สุดในโลกนี้ ที่พระนางตั้งพระทัยอันดีต่อหม่อมฉันหม่อมฉันหารู้สึกไม่ในตอนแรก เข้าใจเสียว่าคงจะได้รับผลร้าย เพราะไป

หลงเชื่อฟังเรื่องเหลวไหลอย่างน่ากลัว จนทำให้ไม่มีสติแลมีความเคลือบแคลงสงสัยไปต่างๆ ด้วยเหตุนี้หม่อมฉันขอประทานโทษด้วย”

กำลังที่เจ้ากาลัฟกล่าวสุนทรอันอ่อนหวานอยู่นี้ในขณะนั้นก็ต้องหยุดนิ่งเพราะมีนางคนหนึ่งซึ่งยืนเฝ้าอยู่หลังพระธิดาเดินออกมากลางห้อง ทำให้ที่ประชุมตกตะลึงไปตามกัน พอนางเปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก เจ้ากาลัฟก็จำได้ทันที คือเจ้าหญิงที่ไปหาในห้องเมื่อคืนนี้ นางมีหน้าซีดสลดแลดวงเนตรก็ขุ่นขวางดูประหนึ่งว่าเจตนาจะทำการร้ายอะไรอย่างหนึ่ง บรรดาที่ประชุมตกตะลึงจ้องตาดูเป็นตาเดียวกัน ส่วนพระเจ้าอาลตูนคานก็เช่นเดียวกัน ทรงตกตะลึงตั้งพระทัยคอยฟังว่านางจะพูดอะไร ซึ่งในขณะนั้นก็หันไปทูลแก่พระธิดาว่า

“พระนาง ถึงเวลาแล้วที่หม่อมฉันจะต้องคัดค้านข้อที่พระนางตรัสเมื่อกี้นี้ ความจริงที่หม่อมฉันไปหาเจ้ากาลัฟมิใช่ไปเพื่อทำอุบายให้เจ้ากาลัฟบอกพระนามให้ หรือเพื่อไปโดยพระธุระของพระนาง ที่บากบั่นไปก็เพื่อประโยชน์ส่วนตัว คือความประสงค์จะให้หลุดพ้นที่ต้องมาเป็นเชลยอยู่ แลต้องการจะแย่งคู่รักของพระนาง หม่อมฉันได้จัดการเตรียมไว้สำหรับจะหนีไปพร้อมกับเจ้าชาย แต่เจ้าชายหายอมไปด้วยไม่ บางทีจะไม่มีความรักหม่อมฉัน ถึงกระนั้นหม่อมฉันก็ได้พยายามทุกอย่าง ที่จะพรากคู่รักของพระนางไปให้ได้ โดยกล่าวคำให้ร้ายในเกียรติคุณของพระนางต่างๆถึงกับได้บอกว่า พระนางทรงคิดอุบายจะทำร้ายปลงพระชนม์เจ้าชายเสียในวันนี้ แต่เจ้าชายก็ยังคงดื้อดึงไม่ยอมไปอยู่นั่นเอง เจ้าชายคงทรงทราบได้ดีว่าเมื่อเวลาหม่อมฉันลากลับมามีความโกรธเคืองกี่มากน้อยที่กลับมา แลนำพระนามของเจ้าชายมาทูลให้ทรงทราบนั้นเป็นด้วยมีความอิจฉาหึงหวงหาใช่อะไรไม่ ความจริงก็ไม่มีประสงค์จะปลดเปลื้องความหนักพระทัยของพระนางก็หามิได้ ที่ไปได้ทราบพระนามของเจ้าชายก็เพราะท่านพลั้งโอษฐ์ตรัสออก

มาเอง เมื่อเวลาน้อยพระทัย หม่อมฉันนำพระนามมาทูลให้ทรงทราบ ก็หมายใจว่าพระนางยังจะคงมีพระทัยเกลียดชังเจ้าชายอยู่ แลคาดว่าเมื่อตรัสแก้ปัญหาของเจ้าชายถูกต้องแล้ว พระนางก็คงไม่ทรงรับเจ้าชาย แต่การที่คิดไว้มาบัดนี้ก็หาเป็นผลสมดังนึกไม่ เพราะพระนางกลับแปรพระทัยไปเสียอย่างหนึ่งผิดที่คาดหมายไว้ ด้วยเหตุนี้หม่อมฉันไม่มีหนทางอะไรอีก นอกจากจะต้องทำอย่างนี้เท่านั้น" พอพูดขาดคำลงในทันใดนั้น นางก็ฉวยมีดออกมาจากในเสื้อที่ซ่อนไว้แทงลงที่อุระ

ที่ประชุมเมื่อเห็นดังนี้ก็ตกใจ พระเจ้าอาลดูนคานก็ตกพระทัยมาก ส่วนเจ้ากาลัฟรู้สึกว่าความปลื้มพระทัยในเวลานั้นกลับสูญหายลงทุกที แลพระนางธุระทตก็ทรงร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง รีบเสด็จลงจากบัลลังก์ เพื่อจะทรงช่วยชีวิตนางที่เป็นผู้โปรดปรานมาก

ส่วนนางคนสนิทของพระนางอีกคนหนึ่งก็วิ่งออกไปช่วย พร้อมด้วยกับนางที่เป็นผู้ถือกระดาษแลพู่กัน แต่ยังไม่ทันถึง เจ้าหญิงที่มีความเสน่หาในเจ้ากาลัฟก็ชักมีดออกมาจากอุระแทงลงอีก ดูเหมือนว่าที่ได้แทงทีแรกยังไม่พอจะให้ดับพระชนม์ได้ เพราะฉะนั้นผู้ที่วิ่งเข้าไปช่วยก็หาทันช่วยได้ไม่ เป็นแต่ประคองตัวไว้ได้เท่านั้น

พระธิดาเจ้ากรุงจีนเสียพระทัยมาก แลตรัสรำพันว่า "อนิจจาเอ๋ย! อาเดลมุกที่รัก นี่อะไรอย่างนี้ จึงมาคิดการให้สั้นแท้ๆ เมื่อคืนนี้ทำไมจึงไม่บอกความในใจให้รู้บ้าง เหตุไรเจ้าจึงไม่บอกว่า ถ้าเราตั้งใจรับเจ้าชายมาเป็นคู่เคียงแล้ว เจ้าจะทำลายชีวิตตนเองเสีย ถ้าเรารู้ว่าเจ้าจะเป็นคู่แข่งขันในเรื่องนี้แล้วไหนจะนิ่งดูดายได้ คงจะพยายามผ่อนผันไม่ให้เป็นถึงเช่นนี้"

เมื่อเจ้าหญิงที่เป็นเชลยได้ยินพระนางตรัส ก็ลืมเนตรขึ้นในเวลาที่จวนจะสิ้นใจ แลหันมาทางพระนางธุระทตแล้วพูดว่า "หม่อมฉันเป็นสิ้นทุกข์สิ้นชีพแต่เพียงนี้ ขออย่าได้มีความสงสารหม่อมฉันเลย ควรทรงชมในความ

ตั้งใจอันดีที่หม่อมฉันได้กระทำลงไปแล้ว การที่ได้ตายไปนี้เท่ากับได้หลุดพ้นจากความเป็นทาส คือได้หลุดพ้นความเป็นทาสในพระเจ้าอาลตูนคานแลหลุดพ้นจากความรักอย่างใหญ่ด้วย หม่อมฉันเป็นผู้ที่มีใจหนักแน่นมิได้อาลัยแก่ชีวิต เพราะฉะนั้นที่สามารถทำลงไปคราวนี้ได้หาเป็นข้อที่น่าประหลาดอัศจรรย์ไม่" พูดได้เท่านี้ก็ถอนใจยาวหมดลมหายใจสิ้นชีพลงทันที

บรรดาขุนนางแลราชบัณฑิตที่อยู่ในที่ประชุมต่างก็มีความสงสาร พระเจ้าอาลตูนคานก็ทรงกันแสง ส่วนเจ้ากาลัฟนั้นเข้าพระทัยว่า พระองค์เป็นต้นเหตุทำให้นางถึงแก่ความตายจึงมีความเศร้าสลดเป็นที่สุด

พระเจ้าแผ่นดินทรงมีความสงสารสังเวช จนถึงกับตรัสว่า "อนิจจาเอ๋ย! ราชตระกูลของเจ้าผู้ครองเมืองค์นั้นได้มีเหลืออยู่ก็แต่เจ้า แต่ถึงจะได้ช่วยชีวิตรอดพ้นจากอุทกภัยมาได้ครั้งหนึ่ง ก็หาทำให้เจ้าได้รับความสุขไม่ ถ้าเจ้าตายเสียในวันที่ถูกถ่วงน้ำในคราวนั้น ก็ดูเหมือนจะมีความพอใจหมดทุกข์หมดโศกกว่า เพราะฉะนั้นเมื่อวิญญาณของเจ้าลงไปสู่ยมโลกครบ ๙ ขุมแล้ว ก็ขอให้มาเกิดเป็นลูกกษัตริย์อีกเถิด"

พระเจ้าอาลตูนคาน ใช่ว่าจะทรงสงสารแต่อย่างเดียว ยังมีรับสั่งให้ทำการพระศพเจ้าหญิงเป็นการใหญ่โตเพื่อให้เป็นเกียรติยศ ให้เชิญพระศพเข้าไปไว้ในวังแห่งหนึ่ง แลประดับพระศพด้วยเครื่องขาวอย่างดีก่อนที่จะได้ยกลงสู่หีบ พระเจ้าแผ่นดินพร้อมด้วยข้าราชการกรมวัง ก็เสด็จไปเยี่ยมพระศพ มีการประพรมด้วยน้ำหอมเป็นต้น ครั้นแล้วจึงยกเข้าบรรจุหีบทำด้วยไม้จันทน์ เลื่อนมาตั้งไว้บนบัลลังก์ชนิดหนึ่งซึ่งทำไว้เป็นพิเศษเฉพาะตั้งพระศพเจ้านายยังกลางลานใหญ่ที่ในวังได้ตั้งพระศพไว้ที่นั้นตลอดอาทิตย์ แลเกณฑ์ให้ภรรยาข้าราชการไว้ทุกข์อย่างเต็มที่ ไปเยี่ยมพระศพกระทำการเคารพ แลคร่ำครวญร้องไห้รำพันทุกๆวัน

ครั้นเสร็จพิธีตั้งพระศพ ถึงวันที่พระเจ้าแผ่นดินได้กำหนดจะทำการฝัง

เจ้าพนักงานจึงยกพระศพสู่พิชัยรถ (ทรีอัมซ์เฟลคาร์) หุ้มด้วยแผ่นเงิน แลมีรูปสัตว์ต่าง ๆทำด้วยกระดาษเป็นกระบวนแห่ไปด้วย แลทำพิธีบวงสรวงปิศาจที่เป็นผู้รักษารถ ขอให้บันดาลให้การทำพระศพเป็นไปโดยสะดวกเรียบร้อย เมื่อได้เอาน้ำหอมต่าง ๆชะโลมบนหีบแล้วกระบวนแห่ก็เคลื่อนออกจากที่ แต่กว่าจะไปถึงฮวงซุ้ยที่ฝังพระศพของบรรดาเจ้าแผ่นดินจีนซึ่งอยู่ข้างเขาแห่งหนึ่ง ก็เป็นเวลาถึง ๓ วัน เพราะต้องทำพิธีต่าง ๆกว่าจะเสร็จ เมื่อไปถึงฮวงซุ้ยแล้ว พระเจ้าอาลตูนคานมีพระประสงค์จะให้ฝังไว้อย่างเป็นเชื้อพระญาติวงศ์ของพระองค์เอง ความจริงที่ได้รับเกียรติยศครั้งนี้ เป็นเพราะพระนางธุระทตทรงอนุสรณ์ถึงเจ้าหญิงที่สิ้นพระชนม์ ได้เป็นคนสนิทชิดเชื้อโปรดปรานของพระนางมาก จึงได้ทูลขอพระบิดาให้ทำเช่นนั้น ครั้นกระบวนแห่พระศพมาใกล้เชิงเขา เจ้าพนักงานก็ยกพระศพลงจากรถนำไปตั้งในรถอีกคันหนึ่งงดงามยิ่งกว่าคันก่อน คราวนี้ก็มีการฆ่าโคผู้ประพรมด้วยสุราหอมสังเวยแก่เทพยดารักษาฮวงซุ้ยเพื่อขอให้รับพระศพที่จะได้ฝังไว้นี้โดยสุขสวัสดิ์ด้วย

เมื่อเสร็จพิธีฝังพระศพเจ้าหญิงอาเดลมุกแล้ว ทางราชการก็เลิกไว้ทุกข์ พระเจ้าอาลตูนคานจึงมีรับสั่งให้จัดการทำพิธีอภิเษกเจ้ากาลัฟแลพระนางธุระทต ในขณะที่เตรียมการกันอยู่นั้นพระเจ้าอาลตูนคานได้แต่งทูตนำข่าวสารไปทูลเจ้าผู้ครองเมืองชาติตาดโนไกส์ ซึ่งเป็นพระบิดาของเจ้ากาลัฟยังเมืองของพวกชาติเบอร์ลาสขอให้เชิญเสด็จมายังกรุงจีน พร้อมด้วยพระชายาโดยด่วน

เมื่อจัดการเสร็จแล้ว ถึงวันพิธีอภิเษกเป็นการใหญ่โตเอิกเกริก เพราะบ่าวสาวเป็นผู้ที่มีบรรดาศักดิ์สูง จึงยกเจ้ากาลัฟเป็นผู้มีเกียรติยศเหนือขุนนางในกรุงจีนทั้งสิ้น ตามธรรมเนียมประเพณีที่ได้มีมา ใช่แต่เท่านั้น พระเจ้าแผ่นดินยังแสดงความพอพระทัยให้เกียรติยศแก่ราชบุตรเขยเป็นพิเศษอย่างสูง

คือมีรับสั่งประกาศให้ทราบทั่วกัน ประทานพระอนุญาตแก่เจ้ากาลัฟมิต้องกระทำความเคารพแก่พระชายา ซึ่งเป็นพระธิดาของกษัตริกรุงจีนวันละ ๔ ครั้งทุกๆวัน อันเป็นราชประเพณีที่จะต้องกระทำจนกว่าพระธิดาจะได้ประสูติโอรสแลธิดาแล้วจึงจะเลิกการเคารพได้ ในตลอดเดือนนั้นที่ในกรุงจีนมีแต่การสมโภชรื่นเริงกันทั่วไป ไม่ว่าไพร่ผู้ดีมีความเบิกบานสำราญใจ

การที่เจ้ากาลัฟมาได้เป็นราชบุตรเขยเจ้ากรุงจีนก็ได้ทรงมีความรักใคร่ในพระธิดาซึ่งเป็นพระชายาอยู่มิรู้คลาย ส่วนพระธิดาเดิมเคยเกลียดชังชายทั้งหลายก็กลับมีพระทัยรักใคร่ในเจ้ากาลัฟเป็นอันมาก ต่อมาเมื่อเสร็จจากอภิเษกแล้วในไม่ช้า ทูตซึ่งพระเจ้าอาลตูนคานมีรับสั่งให้นำข่าวสารไปยังเมืองเบอร์ลาสก็กลับมา จะได้นำเสด็จพระบิดาแลพระมารดาของเจ้ากาลัฟมาเท่านั้นก็หาไม่ เจ้าอาลิงเกอร์ซึ่งครองเมืองเบอร์ลาสก็ยังได้เสด็จมาด้วยเพราะจะได้พระเกียรติยศแก่พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระนางเอลเมส

เมื่อเจ้ากาลัฟได้ทรงทราบว่า พระบิดาแลพระมารดาพร้อมกับเจ้าอาลิงเกอร์เสด็จมาถึงก็รีบออกไปรับเสด็จถึงที่ทวารพระราชวัง เจ้ากาลัฟได้เห็นพระบิดามารดา แลที่พระเจ้าติเมอร์ตัช แลพระชายาได้เห็นโอรสจะต่างมีความปลาบปลื้มดีพระทัยมากเพียงไร เป็นการเหลือวิสัยที่จะกล่าวให้เท่าเทียมเสมอกับความที่เป็นจริงได้

ทั้งสองฝ่ายต่างสวมกอดด้วยความเสน่หาที่ได้มาพบกันแลมีอัสสุชลไหลพรากจากพระเนตร จนทำให้พวกจีนแลพวกตาดที่เฝ้าอยู่ ณ ที่นั้นมิอาจที่จะกลั้นน้ำตาไว้ได้

ครั้นแล้วเจ้ากาลัฟก็เข้าไปถวายคำนับเจ้าแห่งเมืองเบอร์ลาส ทูลเหตุที่รู้สึกขอบพระทัยเป็นอันมากที่ได้ทรงเอื้อเฟื้อแก่พระบิดาพระมารดา ใช่แต่เท่านั้นยังอุตส่าห์เสด็จตามมาด้วยถึงกรุงจีน เจ้าอาลิงเกอร์ตรัสตอบว่า พระองค์มีความเสียพระทัยที่หาได้รับรองพระเจ้าติเมอร์ตัช แลพระนางเอลเมส

ให้สมแก่พระเกียรติยศ โดยเหตุที่หาทรงทราบว่าเป็นใครมาแต่เดิมไม่ เพราะฉะนั้นเพื่อจะทรงทดแทนในเรื่องนี้จึงได้โดยเสด็จมาด้วย

พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระชายาเมื่อทรงได้ยินดังนี้ ก็ตรัสชมเชยในราชจรรยาของเจ้าอาลิงเกอร์ แล้วก็พากันเสด็จเข้าเฝ้าพระเจ้าอาลตูนคาน พระเจ้าอาลตูนคานเสด็จประทับคอยอยู่ที่ท้องพระโรง พอเจ้าอาลิงเกอร์ พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระชายาเสด็จเข้ามา พระองค์ก็เสด็จออกไปรับรองให้พระเกียรติยศเป็นอันสูง แล้วทรงนำเสด็จไปยังห้องที่ประทับแห่งหนึ่ง ทรงแสดงความยินดีที่ได้มาพบ กับแสดงความสงสารเสียพระทัยในพระเจ้าติเมอร์ตัชที่ต้องเสียนคร ได้รับความลำบากยากแค้น พระองค์ทรงรับรองว่าจะจัดการแก้แค้นแก่สุลต่านการิสมาให้จงได้ ข้อที่ทรงสัญญาไว้นี้ก็สมดังพระวาจาเพราะในวันเดียวกันนั่นเอง ได้มีรับสั่งไปยังเจ้าเมืองต่าง ๆในราชอาณาเขตให้จัดแจงเตรียมทัพทันที รีบยกไปรวมกันยังสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ชุมนุมกองทัพใหญ่ ส่วนเจ้าอาลิงเกอร์ก็มีพระประสงค์จะช่วยตีนครกลับคืนถวายให้แก่พระเจ้าติเมอร์ตัชเหมือนกัน จึงมีรับสั่งให้แม่ทัพของชาติเบอร์ลาสเตรียมทหารไว้ให้พร้อมสรรพทันการยกไปสมทบกับกองทัพจีนโดยเร็ว

ในขณะที่แม่ทัพนายกองตามหัวเมืองในประเทศจีน ระดมทัพรีบพากันยกมายังที่ชุมนุมซึ่งได้กำหนดไว้นั้น พระเจ้าอาลตูนคานก็มิได้ทรงละเลยในการต้อนรับราชสหาย ทรงถวายตำหนักให้ประทับองค์ละตำหนัก มีเจ้าพนักงานกรมวังคอยปรนนิบัติรับใช้ แลมีทหารคอยพิทักษ์รักษาอยู่ตำหนักละ ๒,๐๐๐ คน กับมีรับสั่งให้มีการสโมสรสันนิบาตเป็นที่รื่นเริงทุกวัน สิ่งใดซึ่งทรงเห็นว่าจะทำให้ราชสหายเป็นที่เบิกบานสำราญพระทัยแล้ว พระเจ้าอาลตูนคานก็มิได้ทรงละเว้นเลย

ส่วนเจ้ากาลัฟถึงว่าจะมีราชกิจอยู่มากมายก็ดี ก็หาได้ลืมหญิงชราซึ่งพระองค์ได้เคยไปประทับอาศัยอยู่ แลเป็นผู้ต้นเหตุที่ได้ทำให้พระองค์มาได้ดี

พระองค์จึงมีรับสั่งให้ไปตามตัวเข้ามา แลขอให้พระนางธุระทตซึ่งเป็นพระชายาทรงรับหญิงชราผู้นั้นชุบเลี้ยงไว้ในพระราชวังด้วย

ความหวังที่จะได้พระนครของชาติตาดโนไกส์กลับคืน โดยได้รับความอุปการะอุดหนุนของพระเจ้ากรุงจีนทำให้พระเจ้าติเมอร์ตัชและพระชายาลืมความทุกข์ยากที่ได้เป็นมาแล้ว ทั้งพระนางธุระทตซึ่งเป็นศรีสะใภ้ก็ประสูติโอรสด้วย ยิ่งทำให้พระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระชายาทรงโสมนัสยินดีหาน้อยไม่ โอรสที่พระนางธุระทตได้ประสูตินี้มีพระนามว่า เจ้าชายแห่งกรุงจีน แลพระเจ้ากรุงจีนก็ได้มีรับสั่งให้ตั้งพิธีสมโภชพระกุมาร มีการรื่นเริงทั่วไปในราชอาณาเขต

ขณะที่กำลังรื่นเริงอยู่นั้น ม้าใช้ของแม่ทัพจีนแลชาติเบอร์ลาสก็มาถึงแลกราบทูลว่า บรรดากองทัพทั้งสิ้นได้มาชุมนุมกันยังที่ได้กำหนดไว้พร้อมแล้ว พระเจ้าติเมอร์ตัช เจ้ากาลัฟ แลเจ้าอาลิงเกอร์จึงกราบทูลลาพระเจ้ากรุงจีนไปยังกองทัพ เห็นเตรียมไว้พร้อมทุกอย่างแล้วเป็นจำนวนทหาร ๗๐๐,๐๐๐ คน ในไม่ช้ากองทัพอันมหึมาก็เคลื่อนออกจากที่ชุมนุม เดินกองทัพเข้าเขตแดนของสุลต่านการิสมา

ฝ่ายสุลต่านการิสมา ได้ทราบข่าวจากม้าใช้ ซึ่งผู้รักษาด่านได้ส่งมาว่ามีกองทัพใหญ่ยกเข้ามาตีนคร พระองค์ก็หามีความย่อท้อหวาดหวั่นไม่ รีบจัดแจงระดมพลไว้คอยต่อสู้ น่าที่สุลต่านควรจะตั้งมั่นไว้คอยต่อสู้ แต่กลับมิได้มีความครั่นคร้ามรีบยกทัพอันมีจำนวนเพียง ๔๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเกณฑ์มาได้ในเวลาอันรีบร้อน ยกตรงไปปะทะต่อกองทัพของศัตรู สองฝ่ายได้ปะทะทัพประจัญบานกันที่เมืองโคคันท์ ข้างฝ่ายทัพจีนนั้นพระเจ้าติเมอร์ตัชคุมปีกซ้าย เจ้าอาลิงเกอร์ปีกขวา เจ้ากาลัฟอยู่กลาง ฝ่ายทัพข้างสุลต่านปีกซ้ายมีแม่ทัพที่ชำนาญทัพศึกที่สุดเป็นผู้บัญชาการ กลางทัพโอรสของสุลต่านซึ่งมีพระนามว่า เจ้าชายแห่งประเทศการิสมาเป็นผู้กำกับ ปีกซ้ายคือสุลต่าน

การิสมา มีกองทหารม้าที่ได้เลือกสรรไว้เป็นหลักคอยต่อสู้

ฝ่ายเจ้าอาลิงเกอร์ เร้าเร่งขับทหารชาติเบอร์ลาสเข้าโจมตีข้าศึก มิได้มีความย่อท้อเพราะรู้สึกมีใจที่มีเจ้านายของตนคุมมา ในไม่ช้าปีกซ้ายของข้าศึกก็ต้านทานไว้ไม่อยู่ต้องร่นถอย แต่แม่ทัพนายกองที่คุมได้เร้าให้พลกลับหนุนเข้ามายังที่เดิมได้

ส่วนกองทัพด้านที่พระเจ้าติเมอร์ตัชเป็นผู้คุมนั้น หาได้เปรียบแก่ข้าศึกดังด้านของเจ้าอาลิงเกอร์ไม่ ด้วยสุลต่านยกพลเข้าตีกองทัพจีนในตอนแรกแตกร่นจนไม่เป็นกระบวน แลพวกทหารจีนก็อลหม่านจะถอยหนีไป โดยพระเจ้าติเมอร์ตัชมิสามารถจะคุมพลให้คงเดิมได้อีก เมื่อเจ้ากาลัฟได้ทรงทราบเหตุดังนี้ จึงมอบหน้าที่การบังคับบัญชาด้านของพระองค์ไว้แก่แม่ทัพจีนผู้เฒ่าคนหนึ่ง แลเลือกได้ทหารที่เข้มแข็งได้กองหนึ่งรีบยกไปช่วยพระบิดา ในไม่ช้าการสงครามก็เปลี่ยนรูปไปทันที ปีกซ้ายของสุลต่านการิสมาก็แตกร่นจนคุมไม่ติดต้องยกถอยหนีไปไม่เป็นกระบวน

สุลต่านการิสมาตั้งพระทัยมั่นไว้แล้วว่า ถ้าไม่มีชัยชนะก็จะยอมเสียพระชนม์ จึงได้พยายามคุมพลให้เข้าต้านทานศัตรูไว้โดยสามารถ แต่พระเจ้าติเมอร์ตัชแลเจ้ากาลัฟหารอให้สุลต่านมีเวลาไม่ รีบยกพลเข้าล้อมไว้รอบด้าน เพราะฉะนั้น เจ้าอาลิงเกอร์จึงสามารถตีปีกซ้ายทัพข้าศึกแตกกระจายไป คราวนี้ความมีชัยก็จะมีแต่ข้างฝ่ายทัพจีนเท่านั้น

เมื่อเป็นเหตุดังนี้ ก็มีทางเดียวที่สุลต่านการิสมาจะหนีเอาตัวรอดเท่านั้น จำต้องตีฝ่ากองทัพจีนเพื่อหนีออกไปให้ได้แลจะไปอาศัยอยู่เสียยังประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่สุลต่านการิสมาหาทรงคิดเช่นนั้นไม่ เมื่อเห็นท่วงทีจะปราชัยแก่ศัตรูก็มิได้คิดที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ให้ได้รับความเสื่อมเสียพระเกียรติยศ จึงยกทัพเข้าต่อสู้ศัตรูไม่ว่าด้านไหนโดยสุดกำลัง จนต้องอาวุธเป็นฉกรรจ์นับไม่ถ้วนครั้น ก็ซวนพระกายล้มลงสิ้นพระชนม์ในกลางสนามรบ

นั่นเอง

ส่วนเจ้าชายแห่งประเทศการิสมา ซึ่งเป็นโอรสก็ต้องอาวุธสิ้นพระชนม์ลงในกลางสงครามเหมือนกัน ทหารของสุลต่านการิสมาที่ต้องอาวุธตาย แลถูกจับเป็นเชลยราว ๒๐๐,๐๐๐ คน ที่เหลือตายก็หนีกระจัดพลัดพรากไปในที่ต่างๆ ข้างฝ่ายทัพจีนก็เสียรี้พลมิใช่น้อยเหมือนกัน แต่ต้องนับว่าสงครามคราวนี้เป็นที่สุดแพ้ชนะกันเด็ดขาด ฝ่ายพระเจ้าติเมอร์ตัชแสดงความขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าที่ดลบันดาลให้มีชัยชนะ แล้วจึงให้นายทหารม้าใช้นำรายงานสงครามที่มีชัยไปกราบทูลพระเจ้ากรุงจีนโดยละเอียด แล้วมีรับสั่งให้เคลื่อนทัพยกเข้ายังกรุงการิสมา

พระเจ้าติเมอร์ตัชจึงประกาศแก่บรรดาพลเมืองมิให้ความตื่นเต้นตกใจว่าไม่มีความประสงค์จะริบทรัพย์สมบัติหรือทำการให้ได้ความเดือดร้อนประการใด แลเมื่อพระผู้เป็นเจ้าบันดาลให้ได้เมืองซึ่งเป็นของศัตรู ก็มีพระทัยหวังจะทำนุบำรุงให้เจริญต่อไป เพราะฉะนั้นให้บรรดาเมืองประเทศต่างๆที่ขึ้นอยู่แก่นครการิสมาเดิมเคยปฏิบัตินับถือสุลต่านการิสมาองค์เก่าเป็นประการใด ก็ขอให้ปฏิบัตินับถือเจ้ากาลัฟที่เป็นสุลต่านองค์ใหม่ฉันนั้น

ฝ่ายพลเมืองการิสมา เคยเบื่อหน่ายในความปกครองอย่างเข้มงวดของสุลต่านองค์เก่า จึงยอมรับนับถือยกเจ้ากาลัฟขึ้นเป็นสุลต่านเมืองการิสมาโดยเต็มใจ เพราะราษฎรทราบอยู่แล้วว่าเจ้ากาลัฟมีคุณสมบัติดีเป็นประการใด แลหวังว่าคงจะทรงปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้อยู่เย็นเป็นสุขสืบไป ดีกว่าสุลต่านองค์เก่า

ในขณะที่สุลต่านการิสมาองค์ใหม่ คือเจ้ากาลัฟกำลังทรงจัดการบ้านเมืองให้ราบคาบเรียบร้อยนั้น พระเจ้าติเมอร์ตัชได้แบ่งกองทัพจีนรีบยกไปยังเมืองชาติตาดโนไกส์ ซึ่งเป็นบ้านเมืองของพระองค์ บรรดาพลเมืองชาติตาดโนไกส์ที่ซื่อสัตย์ต่อเจ้านายของตน เมื่อเห็นเจ้านายของตนเสด็จกลับมาต่าง

ก็มีความยินดีต้อนรับ เมื่อพระเจ้าติเมอร์ตัชได้บ้านเมืองของพระองค์กลับคืนมาแล้ว ก็ประกาศสงครามต่อพวกเซอกาเซียนเพื่อทำการแก้แค้นที่พวกนี้คิดคดต่อเจ้ากาลัฟ เอาใจออกห่างไปเข้ากับสุลต่านการิสมาองค์เก่าแต่ครั้งก่อน เมื่อพวกเซอกาเซียนทราบว่าพระเจ้าติเมอร์ตัชยกทัพมา ก็หายอมอ่อนน้อมโดยดีไม่ กลับรีบระดมทัพยกมาต่อสู้ พระเจ้าติเมอร์ตัชได้คุมทัพเข้าประหัตประหาร ศัตรูมิอาจที่จะต้านทานต่อสู้ได้ ต้องปราชัยพ่ายแพ้จนราบคาบ พระเจ้าติเมอร์ตัชจึงได้ประกาศพระองค์เป็นกษัตริย์แห่งประเทศเซอกาเซียน เมื่อเสด็จกลับมายังกรุงการิสมา ได้ทรงพบพระนางเอลเมสซึ่งเป็นพระชายาแลพระนางธุระทต ณ เมืองนั้น โดยเหตุที่พระเจ้าอาลตูนคานได้ทรงโปรดให้กองทัพใหญ่กองหนึ่ง คุมกำกับมาส่งยังเมืองการิสมา

เรื่องราวกล่าวด้วยความตกระกำลำบากของเจ้ากาลัฟก็ยุติลงเพียงเท่านี้ พระองค์ได้ปกครองประเทศการิสมาด้วยความโอบอ้อมอารียุติธรรมเป็นที่นับถือแลรักใคร่ของชาวเมืองการิสมาทั่วไป แลทรงราชย์เป็นสุขสวัสดิ์ด้วยพระนางธุระทตสืบมาช้านาน พระองค์มีโอรสด้วยพระนางธุระทตอีกองค์หนึ่ง ซึ่งได้สืบราชสมบัติเมืองการิสมาต่อมา ส่วนพระเจ้าอาลตูนคานนั้นได้ทรงตั้งเจ้าชายแห่งกรุงจีน ซึ่งเป็นเชษฐาโอรสของเจ้ากาลัฟแลพระนางธุระทตเป็นรัชทายาทสำหรับเจ้ากรุงจีนต่อไป

ฝ่ายพระเจ้าติเมอร์ตัชแลพระชายานั้นเสด็จไปประทับยังเมืองอาสตราคานเป็นสุขสวัสดิ์สืบไป แลส่วนเจ้าอาลิงเกอร์เมื่อได้รับความขอบพระคุณจากพระเจ้าติเมอร์ตัช แลบรรดาโอรสธิดาของพระเจ้าติเมอร์ตัชแล้ว ก็พากองทัพชาติเบอร์ลาสเสด็จกลับคืนยังนครของพระองค์

เมื่อพระพี่เลี้ยงของเจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์ ได้เล่านิยายเรื่องเจ้ากาลัฟถวายจบลงแล้ว ก็ถามบรรดาสาวสรรกำนัลในของพระนางฟารุขนาส

ที่ได้ฟังว่า เห็นเป็นประการใดบ้าง ต่างก็บอกว่าเรื่องที่เล่านี้สนุกสนานมาก แลเห็นว่าเจ้ากาลัฟเป็นเจ้าที่ประเสริฐบริสุทธิ์ แลเป็นชายที่มีความรักยั่งยืนมั่นคงบริสุทธิ์

"ส่วนตัวเรา" พระธิดาตรัส "เห็นว่าเจ้ากาลัฟแสดงตนเย่อหยิ่งอวดดีมากกว่าแสดงว่ามีความรักจริง ถ้าจะพูดก็คือเป็นคนที่ไม่มีความคิดบ้างเล็กน้อย ดังสันดานของชายหนุ่มฉะนั้น"

พระพี่เลี้ยงจึงกราบทูลว่า "ถ้าพระนางทรงเห็นว่าเจ้ากาลัฟหาเป็นผู้ที่ถูกต้องพระทัยนางแล้ว หม่อมฉันจะทูลขออนุญาตเล่าเรื่องกษัตริย์กรุงดามัสกัส แลวิเซียของท่านถวายพระนางอีก บางทีเรื่องนี้จะโปรดบ้างกระมัง"

"อนุญาตให้เล่า" พระนางฟารุขนาสตรัส "คนของเราชอบฟังเรื่องนิยายที่เจ้าเล่ามากอยู่ ซึ่งเราก็ไม่อยากขัดความประสงค์ของพวกเหล่านั้น แต่นี่แน่สัตลูเม สัตลูเมจ๋า เรื่องที่เจ้าเล่านี้ถึงจะเข้าใจวาดรูปลักษณะบุรุษด้วยปากของเจ้าประการใดก็ดี เห็นว่าป่วยการเปล่า ถึงเจ้าจะวาดให้สวยน่ารักอย่างยิ่งสักเพียงไร ข้อที่เป็นน่าตำหนิราคีด่างพร้อยของรูปที่วาดนั้นก็ปรากฏออกมาให้เห็นเองเสมอ"

๖ กษัตริย์เบดเรดดินโลโลกับอาตาลมูลก์

ดังได้มีกล่าวไว้ในพงศาวดารสมัยนั้นว่า มีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่ง เสวยราชสมบัติในเมืองดามัสกัส พระนามว่า เบดเรดดินโลโล พระองค์มีมหาอำมาตย์คนหนึ่งเป็นผู้มีทรัพย์สมบัติมาก มหาอำมาตย์ผู้นี้มีนามว่า อาตาลมูลก์ แปลว่า 'ประทานมาสำหรับประเทศ' มีคุณสมบัติสมควรกับนามที่ตั้ง เพราะเป็นผู้ที่มีความเพียรอุตส่าห์เอาใจใส่ต่อราชการของกษัตริย์เบด-เรดดินโลโล ประกอบทั้งเชาว์อันเฉียบแหลมและมีใจโอบอ้อมอารี มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้งไม่เห็นแก่หน้าบุคคลผู้ใด จนเป็นที่รักใคร่และชมเชยของชนทั่วไป แต่อำมาตย์ผู้นี้เรียกกันว่า 'อำมาตย์เศร้า' เพราะมีกิริยาเป็นคนเจ้าทุกข์อยู่เสมอ มาตรว่าอำมาตย์ผู้นี้จะได้พบเรื่องขันๆหรือสนุกสนานอะไรในราชฐานก็มิได้ยิ้มแย้มหัวเราะรื่นเริงเลย

อยู่มาวันหนึ่งกษัตริย์เบดเรดดินโลโล ทรงพระราชปฏิสันถารเป็นพิเศษเฉพาะกับอำมาตย์เศร้าผู้นี้ และทรงพระสรวลเป็นที่สำราญพระราชหฤทัยเมื่อทรงเล่าเรื่องน่าขันซึ่งพระองค์ได้ยินมาในเร็วๆนั้น แต่อำมาตย์อาตาลมูลก์เป็นแต่นั่งนิ่งฟังโดยดุษณีภาพ จนประหลาดพระทัยที่เห็นกิริยาของอำมาตย์

ผู้นี้เป็นเช่นนั้น จึงรับสั่งว่า "นี่แน่ อาตาลมูลก์ ฉันเห็นเธอเป็นคนแปลกมาก ที่มีกิริยาหงอยเหงาเศร้าอยู่เสมอตั้งแต่เธออยู่กับฉันมาก็หลายปีแล้ว ไม่เห็นหน้าเบิกบานรื่นเริงกับใคร"

อำมาตย์ผู้นั้นจึงทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ที่ทรงพิศวงในข้าพเจ้าก็ควรอยู่แล้ว ทุกๆคนย่อมมีความทุกข์อยู่ด้วยกัน ไม่มีมนุษย์คนไหนในโลกนี้ที่จะพ้นความทุกข์โศกไปได้"

กษัตริย์เบดเรดดินโลโลทรงตอบว่า "ที่พูดนั้นฉันยังเห็นไม่ถูก เพราะเธอมีความอะไรพิเศษอยู่ในใจ เลยเข้าใจว่าคนอื่นๆคงจะเหมือนกับเธอ ยังจะเชื่ออยู่หรือว่าการจะเป็นดังที่พูดนั้นทุกคน?"

อาตาลมูลก์ทูลตอบว่า "พระเจ้าข้า การก็เป็นดังที่ได้ทูลเช่นนั้น มนุษย์ทั้งหลายที่เป็นเชื้อสายของอาดัม (บรรพบุรุษคนแรกที่พระอาหล่าได้ทรงสร้าง) ย่อมเป็นเช่นนั้น ไม่มีใครที่จะมีความสุขเต็มเปี่ยมตามความต้องการ ขอโปรดยกพระองค์เองเป็นตัวอย่าง ว่าพระองค์ทรงมีความสำราญพระทัยบริบูรณ์หรือไม่?"

กษัตริย์เบดเรดดินโลโลทรงเปล่งอุทานว่า "โอ! ตัวฉันน่ะหรือ ไม่มีความสุขถึงเช่นนั้นดอก ฉันย่อมมีศัตรูและต้องรับภาระอันหนัก และกังวลที่ต้องเอาใจใส่ปกครองอาณาจักรดูแลไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้ได้รับความร่มเย็น กับยังกังวลในเรื่องอื่นอีกมากนับตั้งพันไฉนจะนับว่ามีสุขได้ แต่ถึงกระนั้นฉันยังเชื่อว่าคงมีคนธรรมดาเป็นอันมากที่มีแต่ความสุขสนุกสบาย หาได้มีความทุกข์มาปะปนด้วยไม่ อย่างน้อยคงมีใครบ้างคนหนึ่งที่ไม่มีความทุกข์โศกเลย ที่ไหนคนทุกๆคนจึงจะมีความทุกข์เหมือนดังเธอ ฉันรับว่าที่ได้บอกเล่ากับฉันนี้ ฉันมีความกระหายอยากรู้ว่าเป็นเพราะเหตุไร จึงทำให้เธอหงอยเหงาเศร้าซึมอยู่เสมอ จงบอกให้ฉันทราบว่าเหตุไรจึงไม่เบิกบานยิ้มย่องผ่องใส ซึ่งเป็นที่ยินดีของสมาคม"

อำมาตย์จึงทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ เมื่อรับสั่งถามแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ทูลเล่าประวัติเพื่อให้ทรงทราบถึงเหตุความทุกข์อันลับลี้ของข้าพเจ้านี้"

"ข้าพเจ้าเป็นบุตรชายคนเดียวของเศรษฐีช่างทองคนหนึ่งในเมืองแบกแดด บิดาข้าพเจ้าชื่อว่าโคอายาอับดาลา ได้เอาใจใส่ในการเล่าเรียนของข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่ข้าพเจ้ายังเป็นเด็กเล็กอยู่ บิดาได้จัดให้มีครูมาสอนวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เช่น สากลวิทยา วิชากฎหมายและศาสนาเป็นต้น นอกจากนี้ยังให้เรียนภาษาต่าง ๆที่มีพูดกันอยู่ในทวีปอาเซีย เพื่อจะไปบ้านไหนในโลกนี้เมื่อไรแล้วจะได้เป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเป็นคนที่ชอบมีความสนุกรื่นเริงและจับจ่ายใช้ทรัพย์เปลืองมาก เมื่อบิดาเห็นข้าพเจ้าประพฤติเช่นนี้ก็มีความโทมนัสเป็นทุกข์ ได้พยายามว่ากล่าวตักเตือนด้วยโอวาทอันประเสริฐ เพื่อให้กลับใจละทิ้งสิ่งที่ชั่ว แต่หาทำให้ข้าพเจ้าผู้เป็นบุตรรู้สำนึกไม่ อยู่มาวันหนึ่ง ในเวลาที่ข้าพเจ้าเดินอยู่ที่สวนในบริเวณบ้านกับบิดา ท่านได้ว่ากล่าวติเตียนในความประพฤติของข้าพเจ้าตามเคย และได้พูดว่า "นี่แน่ลูกเอ๋ย! ข้าได้ตักเตือนสั่งสอนเจ้ามาจนบัดนี้แล้ว เจ้าก็หาฟังไม่ มีแต่จะทำให้เจ้ารำคาญใจเท่านั้นไม่ช้าก็มากน้อยดอก เจ้าจะพ้นความรำคาญจากผู้ที่ตักเตือนว่ากล่าวเจ้าอย่างจู้จี้ต่อไป เพราะเวลานี้ตัวข้าแก่เฒ่าแล้ว ไม่ช้าก็จะต้องไปสู่สถานที่อันไม่มีวันกลับ และคงจะได้ละทิ้งทรัพย์สมบัติอันมากมายไว้ให้แก่เจ้า เจ้าจะต้องระวังใช้สมบัติเหล่านั้นให้ดี อย่าให้ย่อยยับไปในสิ่งชั่วทุจริต ถ้าแม้ว่าเจ้าเคราะห์ร้ายไร้ปัญญาใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่อาจที่จะครองทรัพย์สมบัตินี้ให้ถาวรได้แล้ว เจ้าจงอย่าลืมไปยังต้นไม้ที่เจ้าเห็นอยู่กลางสวนนี้ และจงเอาเชือกผูกกับกิ่งไม้นั้น กระทำตนอย่าให้เจ้าต้องทนทุกข์ เกลือกกลั้วอยู่ในสิ่งชั่วที่จะมีมากับความจนของเจ้าอีกต่อไปเลย"

อยู่มาไม่ช้าบิดาข้าพเจ้าก็ถึงแก่กรรมลง ดังที่ท่านได้ทำนายไว้ ข้าพเจ้า

ได้จัดการทำศพบิดาอย่างใหญ่โตสมแก่เกียรติยศท่าน แล้วก็ครอบครองทรัพย์สมบัติของบิดาทั้งสิ้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อมีทรัพย์สมบัติมากมายเช่นนี้ อาจจะจับจ่ายใช้สอยได้ฟุ่มเฟือยบำรุงความสุขให้รื่นเริง ไม่ต้องมีความวิตกกังวลอย่างไร เพราะฉะนั้นจึงเพิ่มคนใช้มีจำนวนมากขึ้นและเชิญบรรดาคนหนุ่ม ๆที่มีอยู่ในเมืองนั้นมาเลี้ยงดูในการรื่นเริงทุกอย่างทุกชนิด จนทรัพย์สมบัติที่ได้รับจากบิดาร่อยหรอหมดไปโดยไม่รู้สึกตัว บรรดาเพื่อนฝูงทั้งหลายเลยเอาใจออกห่างละทิ้งข้าพเจ้าทันที และคนใช้ทั้งหมดก็ไปเสียจากบ้านทีละคนสองคนเรื่อยไปจนไม่มีเหลือ โชควาสนาของข้าพเจ้าได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงมานึกรู้สึกถึงคำตักเตือนครั้งสุดท้ายของบิดาได้ แต่รู้สึกเมื่อกาลล่วงไปเสียแล้ว ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่า "สมน้ำหน้าและควรแล้วที่ต้องมาเป็นดังนี้ เพราะเหตุไม่ประพฤติตามคำสั่งสอนตักเตือนของบิดาที่เตือนให้ระวังรักษาทรัพย์สมบัติก็เตือนโดยมีเหตุผล เมื่อเคยเป็นผู้อุดมมั่งคั่งด้วยศฤงคารจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือย และกลับมาจนลงเช่นนี้ ก็อะไรอีกเล่าที่จะทำให้ได้รับความทุกข์อย่างสาหัสยิ่งกว่า แต่ถึงอย่างไรก็คงจะไม่ลืมคำตักเตือนของท่านทั้งหมด ยังจำได้ไม่ลืมข้อที่ท่านได้สั่งสอนไว้ว่า ถ้าได้รับความทุกขเวทนาแล้วให้ทำลายชีวิตเสีย บัดนี้ตัวข้าพเจ้าก็เป็นเช่นนั้นควรจะทำตามคำสั่งไม่มีอะไรจะดีกว่าอีก เพราะเมื่อขายบ้านช่องเคหสถานแล้ว ก็จะเหลือแต่ตัวคนเดียวอ้างว้างจะทนไปได้อีกไม่กี่ปี พอหมดเงินที่ขายบ้านแล้วจะเป็นประการใดต่อไป ไม่ต้องขอทานเขาก็ต้องอดตาย อย่าเลยควรผูกคอตายเสียดีกว่า จะได้หมดทุกข์หมดร้อนเสียเร็ว ๆ"

ข้าพเจ้าคิดดังนี้ จึงไปซื้อเชือกเส้นหนึ่ง เข้าไปในสวนเดินไปยังต้นไม้ที่บิดาข้าพเจ้าได้ชี้ไว้ให้ดู ช่างเหมาะกับการที่คิดไว้ ข้าพเจ้าเอาหินสองก้อนใหญ่ ๆมาวางไว้ที่โคนต้นไม้ แล้วขึ้นไปยืนอยู่บนหินนั้น เอาปลายเชือกอีกข้างหนึ่งทำเป็นห่วงคล้องคอดึงจนแน่น แล้วก็เอาเท้าผละออกจากก้อนหิน

สองก้อนนั้น แขวนคอห้อยอยู่กลางอากาศ ห่วงที่รัดคอซึ่งข้าพเจ้าจัดการไว้เรียบร้อย กำลังจะกระตุกรัดคออยู่ เผอิญกิ่งไม้ที่ผูกเชือกทนความหนักตัวข้าพเจ้าไม่ได้ เพราะติดอยู่กับต้นง่อนแง่นจึงหักลง ข้าพเจ้าเลยพลัดตกตามกิ่งไม้นั้นลงมาด้วย

ทีแรกให้นึกเสียใจที่ผูกคอตายไม่เป็นผลสำเร็จ พอหันไปมองดูกิ่งไม้ซึ่งไม่ทำให้ข้าพเจ้าพ้นทุกข์ไปสู่ปรโลกได้นั้น ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจเห็นเพชรหลุดออกมาจากกิ่งไม้นั้น จึงพิจารณาดูเห็นเป็นโพรงตลอดกิ่ง ทั้งลำต้นไม้นั้นก็เป็นโพรงไปทั้งต้น ข้าพเจ้าวิ่งไปเอาขวานที่ในบ้านมาตัดต้นไม้นั้นลง เห็นในโพรงมีเพชรนิลจินดาอยู่เต็ม เลยหายทุกข์กลับกลายเป็นความดีใจอย่างยิ่ง จึงตั้งใจต่อไปจะละทิ้งความสนุกรื่นเริงเสียไม่คิดการดังที่ได้เป็นมาแล้วแต่เดิม ตั้งหน้าทำการหากิน โดยทางวิชาที่บิดาข้าพเจ้าได้ทำมาแต่ก่อนนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้ดูเพชรพลอยได้ชำนาญ เพราะฉะนั้นเชื่อว่าถ้าจะหากินทางวิชาช่างทองคงไม่เป็นไร ข้าพเจ้าจึงไปเข้าหุ้นกับช่างทองที่เมืองแบกแดดสองคน ซึ่งเคยเป็นสหายกับบิดาและตั้งใจจะไปค้าขายที่เมืองอรมูส

ข้าพเจ้าและพาณิชทั้งสองนี้ได้พากันไปเมืองบาสโซรา ได้เช่าเรือลำหนึ่งใช้ใบไปจากอ่าวเมืองนั้น การเป็นสุขเรียบร้อยด้วยกันมาในเรือ จนกระทั่งจะถึงเมืองที่มาอยู่แล้ว สหายทั้งสองของข้าพเจ้าได้ประพฤติการอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าทั้งสองหาใช่เป็นคนสุจริตไม่ คือเวลานั้นกำลังเรือแล่นเข้าปากอ่าวเห็นฝั่งอยู่ไรๆกระทำให้ข้าพเจ้าทั้งสามคนมีความเบิกบานสำราญใจ ต่างเลี้ยงเหล้าองุ่นอย่างดีที่ซื้อมาจากเมืองบาสโซราเมื่อแรกลงเรือนั้น

เมื่อได้เลี้ยงเหล้าองุ่นกันเต็มที่แล้ว ข้าพเจ้าก็เมาเหล้านอนหลับทั้งเครื่องแต่งตัวอยู่บนเก้าอี้ยาวในเวลาเที่ยงคืน ขณะที่กำลังนอนหลับสนิทอยู่สหายข้าพเจ้าทั้งสองคบคิดกันจับข้าพเจ้าลากออกจากช่องข้างเรือทิ้งลงไป

ในทะเล

ข้าพเจ้านึกว่าจะจมทะเลตาย แต่ไม่เข้าใจว่าเพราะเหตุไรจึงได้มีชีวิตรอดพ้นความตายมาได้ ทะเลในเวลานั้นก็เป็นพายุจัด แต่ดูเหมือนเทพยดาเจ้าดลบันดาลมิให้ลูกคลื่นซัดตัวข้าพเจ้าไป กลับพัดขึ้นมาติดบนเชิงเขาที่อยู่ตรงปากอ่าวนั้นข้างหนึ่ง เมื่อขึ้นฝั่งได้แล้ว และไม่มีอันตรายประการใด ข้าพเจ้าขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้า ที่ได้ทรงพระกรุณาให้รอดพ้นภัยมาได้ และเลยพักนอนที่นั่นตลอดราตรี

พอรุ่งเช้าข้าพเจ้าตื่นขึ้น ปีนขึ้นไปบนเขาได้รับความลำบากมาก เพราะเขาขรุขระและเป็นแง่คม เมื่อขึ้นไปถึงบนนั้นพบชาวบ้านแถวนั้นสองสามคน กำลังขุดหาแก้วชนิดหนึ่งเพื่อเอาไปขายในเมืองอรมูส ข้าพเจ้าได้บรรยายเรื่องตกระกำลำบากให้ชาวบ้านเหล่านั้นฟัง เขาก็เหมือนกับข้าพเจ้ามีความประหลาดใจที่เห็นรอดพ้นภัยมาได้อย่างน่าพิศวง มีความกรุณาสงสาร แบ่งเสบียงที่เขามีติดตัวมา คือถั่วและข้าวให้ข้าพเจ้ารับประทาน เมื่อชาวบ้านนั้นขุดแก้วได้เต็มความพอใจของเขาแล้ว ก็พาข้าพเจ้ามายังธานีใหญ่อันมีนามว่า อรมูส ข้าพเจ้าไปพักอยู่ที่พักคนเดินทาง และพบเจ้าสหายของข้าพเจ้าคู่นั้นเข้าคนหนึ่งเป็นครั้งแรกอยู่ในที่นั้น

ดูเหมือนมันมีความประหลาดใจเมื่อเห็นข้าพเจ้า คือเห็นคนที่มันเข้าใจว่า ป่านนี้คงเป็นเหยื่อแก่สัตว์น้ำแล้ว มันจึงวิ่งไปบอกอ้ายเพื่อนมันอีกคนหนึ่งให้รู้ตัว ว่าข้าพเจ้ากลับมาได้ เพื่อจะได้ปรึกษาหารือกันดูว่าจะคิดอ่านประการใดดี ในไม่ช้ามันก็ตกลงในใจ ต่อมาเมื่อข้าพเจ้าไปในบ้านตุลาการได้เห็นสองคนนี้พากันเดินมาในบริเวณนั้นด้วย เมื่อมันผ่านมามันทำเป็นไม่รู้จัก ข้าพเจ้าจึงร้องขึ้นว่า “อ้อ! อ้ายคนคด เทพยดาคงจะลงโทษความทุจริตของเอ็งดอก เทพยดาท่านไม่เข้าแก่คนผิด ถึงว่าเอ็งจะคิดการทารุณร้ายแก่ตัวข้าก็ดี ข้าก็ยังมีชีวิตอยู่ จงคืนเพชรของข้ามาให้หมด เพราะข้าไม่ต้องการ

จะมาสมาคมกับอ้ายคนพาลทุจริตอย่างนี้" เมื่อข้าพเจ้าพูดเช่นนี้ ควรที่มันจะป่วนปั่นในใจ มันกลับทำหน้าด้านตอบว่า

"เอ๊ะ! อ้ายโจร อ้ายผู้ร้าย มึงนี่คือใครมาจากไหน? เพชรพลอยอะไร? ของอะไรที่บอกว่าเป็นของมึง?"

พูดแล้วมันก็เอาไม้ตีข้าพเจ้าหลายที เมื่อข้าพเจ้าขู่มันว่าจะไปฟ้องท่านตุลาการ มันก็รีบชิงไปหาเสียก่อน มันไปถึงกระทำความเคารพนบนอบท่านตุลาการอย่างเต็มที่ และเอาเพชรสองสามเม็ดซึ่งเข้าใจว่าเป็นของข้าพเจ้าให้แก่ตุลาการเป็นของกำนัลและพูดว่า "ข้าแต่ผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติ-ธรรมเหมือนหนึ่งแสงประทีปส่องสว่างทำลายเสียซึ่งความมืดแห่งการทุจริต ข้าพเจ้าจำเป็นต้องมาขอบารมีท่านเป็นที่พึ่ง ด้วยเป็นคนต่างด้าวต่างแดนอนาถาอยู่ประเทศอันไกลสุดหล้า มาค้าขายยังประเทศเมืองนี้ บัดนี้ได้มีคนพาลผู้หนึ่งมาสบประมาทข้าพเจ้า และขู่กรรโชกจะเอาของซึ่งข้าพเจ้าสู้อุตส่าห์หามาด้วยน้ำพักน้ำแรง สู้เอาชีวิตเข้าบากบั่นจนได้"

ท่านตุลาการถามว่า "ชายคนไหนที่เจ้ามาฟ้องร้องกล่าวโทษ?"

มันตอบว่า "ข้าพเจ้าก็ไม่รู้จักเขาและไม่เคยเห็นหน้ามาแต่เดิมเลย"

พอดีในเวลานั้นข้าพเจ้ามาถึงบ้านท่านตุลาการ พอมันเห็นเข้ามันก็ร้องว่า

"นั่นแน่ คืออ้ายคนพาล อ้ายผู้ร้ายที่ยังกล้าหาญชาญชัยมาถึงสำนักของท่าน และกล้ามาประชันหน้าท่านหากลัวความผิดที่ได้กระทำไว้ไม่ ท่านตุลาการอันสูงสุดเจ้าข้า ขอท่านจงพิทักษ์รักษาข้าพเจ้าด้วย"

เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปพูดแก่ท่านตุลาการนั้น ไม่ได้มีของกำนัลอะไรไปให้ด้วย เพราะฉะนั้นเป็นการยากที่ท่านตุลาการจะได้ยินคำร้องทุกข์ของข้าพเจ้า โดยเหตุที่ท่านเห็นกิริยาข้าพเจ้าหนักแน่นและไม่มีใจตื่นเต้นหวั่นหวาดประการใด เพราะข้าพเจ้ารู้สึกตนว่าไม่เป็นผู้ผิด เลยกระทำให้ใจท่าน

ตุลาการซึ่งมีความลำเอียงอยู่แล้ว เห็นเป็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ร้ายใจกล้า จึงมีคำสั่งบังคับให้พนักงานเอาตัวไปขังเสีย ในขณะที่ข้าพเจ้าต้องถูกจองจำด้วยโซ่ตรวน เจ้าเพื่อนคดทั้งสองก็ชนะคดีเดินลอยชายไปได้อย่างสบาย และยังซ้ำกล่าวว่า ถ้าข้าพเจ้าหลุดพ้นจากท่านตุลาการไปได้อีกแล้ว จะเป็นข้อที่น่าอัศจรรย์มาก

ความจริงข้าพเจ้าคงไม่มีโอกาสหลุดหนีออกจากที่คุมขังได้สบายดังคราวที่มันทิ้งลงไปในอ่าวนั้นอีก เผอิญมาเกิดเรื่องขึ้นอย่างหนึ่ง ปรากฏให้เห็นแก่ตาได้ว่าเทพยดาท่านยังมีพระทัยกรุณาอยู่

คือชาวบ้านที่เป็นผู้นำข้าพเจ้ามาเมืองอรมูสนี้ ทราบว่าข้าพเจ้าถูกขังอยู่ ก็มีความสงสารพากันไปหาท่านตุลาการ เล่าเรื่องถึงที่ได้พบข้าพเจ้าและเรื่องที่ข้าพเจ้าได้เล่าให้เขาฟังจนละเอียด ฝ่ายท่านตุลาการเมื่อได้ฟังคำชี้แจงของชาวบ้านก็เปิดตาสว่างรู้สึกตนที่ทำผลุนผลันไป หาได้ฟังคำให้การของข้าพเจ้าไม่ ท่านจึงรับว่าจะไต่สวนเรื่องนี้ให้ใหม่

แล้วท่านมีหมายให้ไปตามตัวเจ้าพาณิชทั้งสอง ณ ที่พักคนเดินทาง แต่มันหาอยู่ที่นั่นไม่ เพราะมันได้กลับลงเรือของมันใช้ใบไปเสียแล้ว เพราะฉะนั้นเห็นได้ว่า ถึงมาตรว่าข้าพเจ้าจะได้ถูกจำขังแล้วก็ดี เจ้าสองคนนั้นยังไม่สิ้นความวิตกร้อนใจได้รีบหนีไปเสียก่อน

การที่มันหนีไปโดยเร็วไวเช่นนี้ กระทำให้ท่านตุลาการคิดเห็นไปว่าการซึ่งท่านได้กระทำไปแล้วไม่เป็นการยุติธรรมเลย ท่านจึงมีคำสั่งให้ปล่อยตัวข้าพเจ้าทันที ดังนี้แหละพระเจ้าข้า ผลที่ได้สมาคมกับชายช่างทองทุจริตสองคนนั้น

ข้าพเจ้าควรจะรู้สึกขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าให้มาก ที่ได้รอดพ้นภยันตรายต่างๆมาได้ แต่ข้าพเจ้าอยู่ในฐานที่แทบจะไม่รู้สึกขอบพระคุณเลย เพราะเมื่อรอดชีวิตมาได้ก็ไม่มีเงินทองจะจับจ่ายใช้สอย ไร้เพื่อนฝูงที่พึ่งพา

ไร้ความเชื่อถือ มีทางแต่จะต้องอาศัยขอทานเขา หรือมิฉะนั้นจะต้องตายเพราะอดอาหาร ข้าพเจ้าได้ออกจากเมืองอรมูสเที่ยวพเนจรไปยังถิ่นประเทศอันอยู่ในระหว่างภูเขาและอ่าวเปอร์เซีย หารู้ว่าตนถึงที่สุดลงจะเป็นการใดไม่ ครั้นถึงนั่น ข้าพเจ้าพบพวกพาณิชที่มาจากประเทศฮินดูสถาน จะเดินทางไปค้าขาย ณ เมืองชีราส ข้าพเจ้าจึงขออาศัยไปด้วย และโดยเหตุที่ข้าพเจ้าได้ทำคุณช่วยเหลือเขาในบางสิ่งบางอย่าง จึงมีทางเลี้ยงท้องไปวันๆหนึ่ง ข้าพเจ้าไปกับพวกพ่อค้าจนถึงเมืองชีราส แล้วเลยอาศัยอยู่เมืองนั้น

ในสมัยนั้นพระเจ้าชาดาห์มาส์ปเป็นกษัตริย์เมืองนั้น

อยู่มาวันหนึ่ง เมื่อข้าพเจ้ากลับจากวิหารใหญ่มาที่พักเดินทางซึ่งข้าพเจ้าพักอาศัยอยู่ พบอำมาตย์ของพระเจ้าเปอร์เซียผู้หนึ่ง รูปทรงกะทัดรัดแต่งตัวงดงาม อำมาตย์ผู้นี้มองพิจารณาดูข้าพเจ้า แล้วเดินเข้ามาหาและถามว่า "นี่แน่เจ้าหนุ่ม เจ้าเป็นชาวประเทศเมืองไหน? ดูเป็นคนแปลกถิ่นมาและสังเกตดูเหมือนเจ้าได้รับความทุกข์ยาก"

ข้าพเจ้าตอบอำมาตย์ผู้นั้นว่า มาจากเมืองแบกแดดและบอกว่า ที่ได้คาดการว่า เป็นคนเข็ญใจมานั้นเป็นความจริง แล้วข้าพเจ้าจึงเล่าเรื่องตกระกำลำบากให้อำมาตย์ผู้นั้นฟังโดยละเอียด ดูเหมือนอำมาตย์ผู้นั้นตั้งใจฟังจริงๆ และแสดงความสงสารที่ข้าพเจ้าได้รับความทุกข์ยากมานี้

เขาถามข้าพเจ้าว่า "เจ้ามีอายุเท่าไร?"

ข้าพเจ้าตอบว่า "๑๙ ปี"

อำมาตย์ผู้นั้นจึงให้ข้าพเจ้าตามเขาไป เขาเดินนำหน้าพาข้าพเจ้าไปตามถนนเข้าพระราชวัง และพาเข้าไปยังห้องงดงามแห่งหนึ่ง และพูดว่า

"เจ้าชื่ออะไร?"

ข้าพเจ้าตอบว่าชื่อ หะซัน แล้วเขาได้ถามข้ออื่นๆอีกหลายข้อ และมีความพอใจในคำตอบของข้าพเจ้า

"นี่แน่ะ หะซัน" อำมาตย์ผู้นั้นพูด "ข้ามีความสงสารเรื่องเคราะห์ร้ายลำบากของเจ้ามาก จะรับเจ้าเป็นบุตรเลี้ยง เจ้าควรรู้ไว้ว่า ตัวข้าเป็นจางวางห้องพระบรรทมของพระเจ้าเปอร์เซีย และบัดนี้หน้าที่มหาดเล็กสำหรับห้องพระบรรทมว่างอยู่ จะให้เจ้ารับตำแหน่งนั้น รูปร่างของเจ้าก็งดงามและยังหนุ่มแน่น เห็นว่าเลือกได้เหมาะกับตำแหน่งนั้นแล้ว ในเวลานี้ไม่มีมหาดเล็กอื่นที่จะมีรูปร่างงดงามเสมอตัวเจ้า"

ข้าพเจ้าแสดงความขอบคุณท่านจางวางผู้นั้น ที่ท่านมีความเมตตากรุณาชุบเลี้ยง ท่านรับข้าพเจ้าเป็นคนอยู่ในความปกครองของท่าน และเอาเครื่องมหาดเล็กมาให้แต่ง กับได้สั่งสอนวิชาการงานในหน้าที่ของข้าพเจ้าให้ทราบทั้งหมด ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติในหน้าที่เรียบร้อยดีจนเป็นที่สรรเสริญและนับถือของบรรดาข้าราชการในราชสำนัก ทั้งกระทำให้ผู้อุปถัมภ์ข้าพเจ้าได้รับเกียรติยศด้วย

ที่ในพระราชฐานมีกฎข้อห้ามลงโทษถึงตายอยู่ข้อหนึ่ง คือห้ามบรรดามหาดเล็กซึ่งประจำอยู่ทั้งสิบสองห้อง และบรรดาข้าราชการ และทหารยามในพระราชวังมิให้อยู่ในพระราชอุทยาน จนเวลาที่กำหนดไว้ในกลางคืน เพราะเวลานั้นบางทีมีนางฝ่ายในมาเที่ยวเดินเล่นในราชอุทยาน ข้าพเจ้าคิดอะไรอยู่ในราชอุทยานนั้นเพลิน จนเกินเวลาที่ได้กำหนดให้พวกผู้ชายออกไป ครั้นได้สติจึงจัดแจงจะออกมา เพราะรู้ว่าทางออกอยู่ไม่สู้ไกลนัก พอมาถึงตรงหัวเลี้ยวได้เจอสตรีเข้าคนหนึ่ง ถึงมาตรว่าเวลานั้นจะเป็นเวลามืด ข้าพเจ้ายังสังเกตเห็นได้ว่าสตรีผู้นั้นคงเป็นสตรีสาวสวย

"นี่จะรีบเร่งไปไหน ทำไมจึงจะต้องวิ่งดังนี้?" สตรีผู้นั้นถามข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าตอบว่า "ฉันมีเหตุจึงต้องรีบเร่งไป ถ้าหากท่านเป็นผู้ที่อยู่ในพระราชวังแล้ว ไหนเลยจะไม่รู้ว่าเหตุไรฉันจึงต้องมีอาการดังนี้ ท่านย่อมทราบอยู่แล้วว่ามีกฎข้อห้ามไม่ให้ผู้ชายอยู่ในสวนจนถึงกำหนดเวลาที่ห้ามไว้

ถ้าแม้ฝ่าฝืนกฎข้อห้ามนี้ไปก็จะมีโทษถึงตาย”

สตรีผู้นั้นจึงพูดว่า “ที่ท่านคิดจะออกจากสวนไปนั้นช้าเกินกว่าเวลาเสียแล้ว ควรจะต้องขอบใจตนเองที่เคราะห์ดีได้มาพบฉัน”

“เจ้าประคุณช่างเคราะห์ร้ายแท้ๆ” ข้าพเจ้าร้องขึ้นด้วยความตกใจเป็นอันยิ่ง “เหตุไฉนหนอจึงมาเลินเล่อปล่อยให้ล่วงเวลามาได้”

สตรีผู้นั้นพูดว่า “อย่าทุกข์โศกไปเลย ความทุกข์ของท่านเท่ากับเป็นการสบประมาทฉัน ท่านจะคลายความทุกข์เสียไม่ได้หรือ ท่านจงมองดูฉันว่าฉันไม่ใช่เป็นคนมีรูปร่างขี้เหร่อะไร ในเวลานี้มีอายุเพิ่งได้ ๑๘ ปี และอวดได้ว่าหน้าตาคงจะไม่น่าเกลียดอะไรดอก”

“แม่สตรีผู้ทรงไว้ซึ่งความงาม ถึงมาตรว่าความมืดจะได้ปิดรูปโฉมโนมพรรณของหล่อนแก่ฉันเสียก็ดี ฉันก็ยังได้เห็นความงามของหล่อนสมจริงเหมือนดังนั้น แต่ขอให้ลองนึกดูบ้างถึงอาการของฉันในเวลานี้แล้ว หล่อนจะต้องยอมรับว่าไม่สู้จะสบายใจอยู่”

นางจึงตอบว่า “เป็นเพราะเหตุที่วิตกกลัวอันตรายดอกที่ทำให้ท่านไม่มีใจสบาย แต่มหาภัยที่ท่านนึกไว้นั้นบางทีจะไม่เป็นไปแน่นัก เพราะพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้มีพระทัยโอบอ้อมอารี อาจจะทรงยกโทษได้ ท่านนี้คือใครที่ไหนมา?”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ฉันเป็นมหาดเล็ก”

นางจึงพูดซ้อนขึ้นมาว่า “อ้อ! ฉันทราบแล้ว ท่านคิดก็ถูกเป็นการสมควรแก่หน้าที่มหาดเล็ก ถึงท่านอัครมหาเสนาบดีคงจะไม่คิดถูกดีไปกว่านี้ จงเชื่อฉันเถิดอย่าต้องวิตกทุกข์ร้อนถึงการณ์ที่จะมีมาข้างหน้าในเวลานี้เลย เพราะท่านจะรู้ไม่ได้ว่าจะกลับกลายเป็นประการไร รู้อยู่แต่พระผู้เป็นเจ้าเหนือเรา หรือบางทีป่านนี้ท่านจะจัดการเพื่อเปลื้องความวิตกของท่านแล้วก็รู้ไม่ได้ จงทิ้งความวิตกต่อเหตุการณ์ที่จะมีมาในอนาคตเสียเถิด และจงคิด

แต่เหตุการณ์ในเวลาปัจจุบันดีกว่า พึงเชื่อเถิดว่า ถ้าท่านรู้จักฉันนี้คือใคร และที่ได้ให้เกียรติยศแก่ท่าน และหาได้มาทำลายความสุขของท่านในเวลาบัดนี้แล้ว ท่านจะรู้สึกว่าตัวท่านมีโชคลาภที่เป็นคนมีความสุขกว่าใครๆเสียอีก"

เมื่อสตรีผู้นั้นได้พูดปลอบข้าพเจ้าต่างๆเช่นนี้จึงทำให้ความวิตกทุกข์ร้อนที่ตื่นเต้นอยู่ในใจของข้าพเจ้านั้นเสื่อมคลายเบาบางไป ภาพต่างๆที่ข้าพเจ้านึกเห็นและวิตกกลัวโดยจะต้องถูกทำโทษ ก็ค่อยเลือนหายไปทีละน้อยจนไม่มีเหลืออยู่ในใจเลย ยอมปล่อยอารมณ์ตนให้โอนไปตามความปลอบของนาง คิดแต่จะหวังผลที่มีโอกาสอยู่นี้ ข้าพเจ้าสวมกอดสตรีผู้นั้นด้วยความยินดี ควรที่นางจะผ่อนตาม กลับส่งเสียงร้องและปัดป้องข้าพเจ้า ในทันใดนั้นมีสตรีสิบเอ็ดหรือสิบสองคนโผล่ออกมา ดูประหนึ่งว่าได้แอบซ่อนฟังคำสนทนาของข้าพเจ้าและสตรีผู้นั้นอยู่

แต่ในไม่ช้าสตรีคนที่ร้องกลับหัวเราะเยาะ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสตรีผู้นี้คงเป็นนางสาวใช้อะไรอยู่ข้างใน และต้องการล้อเลียนเพื่อหาความสนุก ส่วนสตรีสิบกว่าคนที่วิ่งออกมาช่วยนั้นต่างก็หัวเราะ เมื่อเห็นนางผู้นั้นเนื้อตัวสั่นโดยเหตุที่ข้าพเจ้าได้ทำให้ตกใจ "แม่กาเลไกรี นี่หล่อนยังชอบเล่นการสนุกอย่างนี้อยู่หรือ?" เสียงนางคนหนึ่งในหมู่นั้นร้องขึ้น

นางกาเลไกรีจึงพูดว่า "ต่อไปฉันจะไม่ทำอย่างนี้อีก แต่เท่านี้ก็สมอยู่แล้ว"

บรรดานางสาวเหล่านั้นก็ห้อมล้อมเยาะเย้ยข้าพเจ้า นางคนหนึ่งพูดว่า "เจ้ามหาดเล็กคนนี้ดูทุรนทุรายช่างทำให้เราน่าขันแท้ๆ" และนางอีกคนหนึ่งจึงพูดว่า "ฉันหวังใจว่าถ้าฉันมาเดินอยู่คนเดียวในเวลากลางคืน คงจะไม่พบใครบ้าบอยิ่งกว่านี้อีก"

ถึงว่าข้าพเจ้าเป็นเพียงเสมอมหาดเล็กก็ดี ยังรู้สึกอัปยศในใจที่มาถูก

พวกผู้หญิงเหล่านั้นพูดเสียดสีหัวเราะเยาะเย้ย ถ้าเป็นแต่ล้อว่าข้าพเจ้าเป็นแต่เพียงคนขลาด แล้วข้าพเจ้าจะไม่นึกอัปยศนัก

นางเหล่านี้ล้อเลียนข้าพเจ้าถึงเรื่องเวลาที่ข้าพเจ้าควรจะออกไป แต่กลับหน่วงให้เวลาล่วงเลยไป และพูดว่ามีความสงสารที่ข้าพเจ้าจะต้องถึงแก่ความตายเสีย และควรจะช่วยให้มีชีวิตรอดตลอดไป เพราะเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ที่นอบน้อมภักดีต่อสาวสรรเหล่านั้น แล้วข้าพเจ้าได้ยินหญิงที่เรียกชื่อว่าเกเลไกรีหันไปพูดกับหญิงอีกคนหนึ่งว่า "ควรแต่พระนางจะตัดสินเด็ดขาดลงไปในส่วนตัวชายคนนี้ ว่าจะมีพระประสงค์ให้คงมีชีวิตอยู่ หรือจะปล่อยให้ตายตามกฎที่ห้ามไว้"

"จำจะต้องช่วยให้รอดพ้นอันตรายที่มีอยู่เดี๋ยวนี้ สักคราวหนึ่ง" เสียงพระธิดารับสั่ง "ควรจะให้มีชีวิตอยู่เพื่อจะได้รู้สึกถึงบุญคุณที่ได้ช่วยชีวิตไว้ แต่จะต้องให้ได้รับความพอใจยิ่งกว่านี้ เจ้าทั้งหลายจงพาตัวเขามายังห้องของเรา ซึ่งเป็นห้องที่ควรจะพูดได้ว่าไม่มีชายใดเคยได้เห็นเลย"

นางสาวใช้ ๒ คน จึงไปนำเอาเครื่องแต่งตัวผู้หญิงมาให้ ข้าพเจ้าจึงสวมเสื้อนั้นปลอมแปลงกายเป็นสตรีแทรกปนเปห้อมล้อมองค์ราชธิดาไปตำหนัก ตำหนักนี้มีเทียนชนิดหอมจุดสว่างไสวอยู่มากมาย ข้าพเจ้าดูห้องเพลินไปด้วยความงามไม่ว่าจะพิศดูไปทางไหน ล้วนวิจิตรรจนาอยู่ด้วยแสงสุวรรณและแสงหิรัญฉาย

เมื่อได้เข้าในตำหนักของพระนางซีลิกาเบกฮูมี ซึ่งเป็นพระนามของพระธิดากษัตริย์เปอร์เซีย ข้าพเจ้าเห็นที่ตรงพรมกลางห้องตำหนัก มีพรมลายทองขนาดกว้างสี่เหลี่ยมเรียงกันเป็นวงอยู่ประมาณ ๑๕ หรือ ๒๐ ผืน พวกนางในเมื่อมาถึงก็ทรุดตัวนั่งลงบนพรมนั้น และให้ข้าพเจ้านั่งลงด้วย แล้วพระนางซีลิกาจึงมีรับสั่งให้นำเครื่องดื่มเข้ามา บัดเดี๋ยวก็มีนางในที่มีอายุแต่แต่งเครื่องประดับกายทรามกว่าพวกที่นั่งอยู่เดินเข้ามาในห้องและแจกผ้า

เช็ดมือให้ทั่วทุกคน แล้วยกจานกระเบื้องเขียวขนาดใหญ่เข้ามา ในจานมีน้ำนมโค น้ำมะนาวและชิ้นแตงคลุกกันเป็นยำสลัด ส่งช้อนทำด้วยปากนกถวายราชธิดา พระนางทรงตักยำสลัดที่มีอยู่ในจานขึ้นเสวยก่อน แล้วทรงยื่นฉลองพระหัตถ์นั้นให้แก่นางในที่นั่งอยู่ข้างขวา นางคนนี้ตักยำสลัดทำประการเดียวกัน แล้วส่งช้อนให้คนที่อยู่ต่อๆไปจนทั่วคน และจนยำในจานนั้นหมด ครั้นแล้วนางในที่มีอายุสามคนก็นำน้ำใสสะอาดใส่ในถ้วยแก้วเข้ามาให้

เมื่อรับประทานกันเสร็จแล้วต่างสนทนาปราศรัยกันยกใหญ่ คล้ายว่าได้รับประทานน้ำองุ่นหรือเหง้าอินทผลัมจนเมามาย ส่วนนางที่มีนามว่ากาเลไกรีนั้นเผอิญนั่งตรงข้ามกับข้าพเจ้า บางทีหล่อนก็หันหน้ามายิ้มย่องดูประหนึ่งจะทำให้เข้าใจว่า หล่อนยกโทษในการที่ข้าพเจ้าได้แสดงกิริยาไม่สุภาพแก่หล่อนเมื่ออยู่ในสวนนั้น ฝ่ายข้าพเจ้าก็ชำเลืองตาจับดูหล่อนอยู่เสมอ คราวไรเมื่อหล่อนชำเลืองตามองดูแล้ว ข้าพเจ้าเป็นลดตาไม่มองเสีย ข้าพเจ้าให้รู้สึกกระดากกระเดื่องใจ และพยายามแสดงกิริยาไม่ให้ขวยเขินแต่ไม่สำเร็จ เมื่อพระนางซีลิกาทรงทอดพระเนตรเห็นกิริยาของข้าพเจ้าเช่นนี้ก็ทรงพยายามจะทำให้หายความขวยเขินเสีย จึงมีรับสั่งถามถึงชื่อเสียงของข้าพเจ้า และได้มารับราชการเป็นมหาดเล็กช้านานเท่าไร เมื่อข้าพเจ้าได้ทูลตอบเสร็จแล้ว พระนางจึงตรัสต่อไปว่า “นี่แน่หะซัน จงอย่ามีความขวยเขินกลัวเกรงเลย ทำลืมเสียว่าไม่ได้เข้ามาอยู่ในตำหนักซึ่งหวงห้ามไม่ให้บุรุษเข้ามา และจงทำไม่รู้ไม่ชี้เสียว่าตัวเราเป็นราชธิดา จะพูดอะไรไม่ต้องเกรงกลัว ให้นึกเสียว่าตัวเราและนางเหล่านี้เป็นเหมือนหญิงสาวธรรมดาที่มีอยู่ในนครซีราสก็แล้วกัน เพราะฉะนั้นเจ้าจงมองดูบรรดาหญิงสาวที่นั่งอยู่นี่ให้ละเอียดลออทั่วทุกๆคน และบอกตามน้ำใสใจจริงว่าคนไหนสวยที่เจ้าชอบใจมากที่สุด”

เมื่อตรัสแล้วยังทรงเห็นข้าพเจ้ารวนเรใจ ไม่กล้าพูดออกมาได้ จึงตรัสต่อไปว่า "อ้อ... หะซัน ฉันเห็นแล้วว่าที่ฉันได้ถามนี้กระทำให้เจ้าไม่สบายใจ เพราะกลัวและคาดว่าถ้าบอกว่าคนไหนสวยแล้วคนอื่นก็จะเสียใจ เจ้าอย่าเกรงใจเลย เพราะบรรดาคนของเรามีความสามัคคีรักใคร่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถึงเจ้าจะพูดประการไรก็ไม่ทำให้แตกร้าวกันได้ เพราะฉะนั้นจงมองดูพวกเราเถิด และบอกให้เราทราบว่าถ้าจะยอมให้เจ้าเลือกรับไปเป็นภรรยาคนหนึ่ง เจ้าจะต้องการคนไหน?"

มาตรว่า บรรดาสาวสรรของพระนางซีลิกาแต่ละคนล้วนมีรูปโฉมโนมพรรณงดงามหาที่ติมิได้ก็ดี และควรที่พระธิดาจะทรงยินดีที่ได้มีข้าหลวงอันงดงาม แต่ข้าพเจ้าได้ตกลงใจมีความปฏิพัทธ์รักใคร่อยู่ในนางกาเลไกรีเสียแล้ว ครั้นข้าพเจ้าจะนิ่งไม่ทูลว่าประการไร พระนางซีลิกาก็จะขัดพระทัย ข้าพเจ้าจึงทูลว่า พระนางไม่ควรจะมาเข้าเป็นผู้แข่งขันกับหมู่สาวใช้เหล่านี้ด้วย เพราะความงามของพระนางเลิศยิ่งกว่าบรรดานางในเหล่านั้นอยู่แล้ว เมื่อข้าพเจ้ากำลังทูลอยู่ ข้าพเจ้าอดชายตาไปดูนางกาเลไกรีไม่ได้ ทำเป็นเชิงให้หล่อนทราบความในใจว่า ที่ได้ทูลนี้เป็นแต่ยกยอพระนางเท่านั้น ฝ่ายพระนางซีลิกาทรงเข้าพระทัยในกิริยาเป็นนัยๆของข้าพเจ้า จึงมีรับสั่งว่า "หะซัน เจ้ายกยอเราเกินไปนัก เราต้องการให้เจ้าพูดแต่ความจริงใจ เชื่อว่าเจ้าไม่ได้พูดเหมือนดังที่ใจนึก เพราะฉะนั้นขอให้บอกความจริงใจของเจ้าแท้ๆให้รู้ แลบรรดาสตรีเหล่านี้ก็ร้องขอเช่นนั้นเหมือนกัน เราจะไม่มีความยินดีมากไปกว่าที่จะพูดตามจริง" บรรดาสตรีเหล่านั้นต่างก็ร้องขอให้ข้าพเจ้าตัดสินลงไปว่า ใครเป็นคนสวยที่สุด ส่วนนางกาเลไกรีนั้น ดูแสดงกิริยาร้อนรนอยากจะให้ข้าพเจ้าบอกความประสงค์ของข้าพเจ้าให้ได้ ดูเหมือนหล่อนป็นผู้ที่ต้องการอยากทราบมากกว่าคนอื่น

มาภายหลังข้าพเจ้าทนคำขอร้องของสตรีเหล่านั้นไม่ได้ จึงแข็งใจข่ม

ความขวยเขินนั้นเสีย ทูลพระนางซีลิกาว่า "เมื่อรับสั่งแล้ว ข้าพเจ้าจำเป็นต้องสนองพระเดชพระคุณพระนางผู้เป็นเจ้านาย การที่จะตัดสินลงไปว่าใครจะสวยที่สุดก็ยากอยู่ แต่ถ้าจะประทานให้เลือกแล้ว แม่กาเลไกรีคนนี้เป็นที่พอใจของข้าพเจ้ามากกว่าใคร"

พอทูลขาดคำลง บรรดานางในทั้งหมดต่างก็หัวเราะกันใหญ่ หาได้แสดงสีหน้าพิรุธเลยสักนิดเดียว

แล้วพระนางซีลิกามีรับสั่งว่า "หะซัน เรามีความยินดีที่เจ้าเลือกนางกาเลไกรี เห็นว่าเจ้ามีความสังเกตเลือกไม่เลว เพราะนางคนนี้เป็นที่เรารักมาก เรายอมรับว่าบรรดาพวกเราที่อยู่นี้ ไม่มีใครสวยเสมอนางกาเลไกรี"

แล้วพระนางซีลิกากับหมู่นางในต่างก็ชมเชย และเย้านางกาเลไกรีกันใหญ่ ที่ได้มีเกียรติยศโดยยกย่องว่าสวยกว่าใครๆ

ครั้นแล้วพระนางซีลิกาจึงมีรับสั่งให้ยกพิณเข้ามาประทานแก่นางกาเลไกรี ตรัสว่า "จงแสดงฝีมืออวดคู่รักของเจ้าให้รู้ว่าเจ้ามีวิชาเป็นประการไรบ้าง"

นางกาเลไกรีรับพิณมาดีด มีเสียงเพราะวิเวกวังเวง หวานจับใจข้าพเจ้ายิ่งนัก แล้วนางร้องเพลงมีความว่า "เมื่อเลือกได้ของรักแล้ว จำเป็นที่จะถนอมของนั้นไว้จนกว่าชีวิตจะหาไม่" เมื่อเวลาร้องตาก็ชำเลืองจับมาทางข้าพเจ้า ทำกิริยาชดช้อยอยู่เสมอ จนทำให้ข้าพเจ้ามีความพิศวาสหลงใหลซบตัวลงข้างเท้านางด้วยความรักและยินดี กิริยาที่ข้าพเจ้าทำลงไปนี้เป็นเหตุให้หญิงเหล่านั้นหัวเราะเยาะกันอีกยกใหญ่ จนมีหญิงแก่คนหนึ่งเดินเข้ามาบอกว่า เวลาจวนจะรุ่งอยู่แล้ว และถ้าจะจัดแจงให้ข้าพเจ้าออกไปจากตำหนักก็ควรจะจัดแจงเสียโดยเร็วอย่าให้ชักช้าต่อไปอีก

พระนางซีลิกาและหญิงเหล่านั้น ก็ต้องการจะพักผ่อนกายอยู่แล้วเหมือนกัน เพราะฉะนั้นนางจึงมีรับสั่งให้ข้าพเจ้าตามหญิงแก่คนนั้นออกไป

หญิงแก่ผู้นี้ได้พาข้าพเจ้าเดินเข้าระเบียงตำหนักเป็นหลายแห่งและหลายเลี้ยว ครั้นถึงประตูแห่งหนึ่งได้ไขกุญแจเปิดให้ข้าพเจ้าออกไป พอดีเป็นเวลารุ่งสว่าง ข้าพเจ้ามองดูเห็นออกมาอยู่ข้างนอกห่างไกลกับพระราชวังมาก

โดยประการฉะนี้ ข้าพเจ้าจึงได้ออกจากตำหนักของพระนางซีลิกา เบกฮูมี และรอดพ้นอันตรายมาได้ล่วงมาสองสามชั่วโมง ข้าพเจ้าก็กลับมาเข้าพวกเพื่อนมหาดเล็ก ครั้นมาถึงท่านผู้บังคับการมหาดเล็กถามว่า เหตุไรจึงไม่นอนอยู่ในพระราชวัง ข้าพเจ้าแก้ตัวว่า ไปคุยอยู่กับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งเป็นพ่อค้าอยู่ในเมืองซีราส แต่บัดนี้เพิ่งได้ขนของมาอยู่ ณ เมืองบาสโซรา แล้วได้เลี้ยงดูกันเพลินไปทั้งคืน จึงกลับมาไม่ทัน ท่านผู้บังคับการก็เชื่อถ้อยคำที่ข้าพเจ้าเรียน เป็นแต่ติเตียนบ้างนิดหน่อยเท่านั้น ข้าพเจ้ายังออกรู้สึกดีใจเรื่องที่ได้เป็นมาแล้วเมื่อคืนนี้ และจะลืมเสียมิได้เลย ระลึกอยู่เสมอจนแต่ชั้นเหตุการณ์อันเล็กน้อยในคราวเมื่อคืนนั้นก็ยังจำได้

ล่วงมาได้สักหนึ่งอาทิตย์ ได้มีขันทีผู้หนึ่งมาที่ประตูท้องพระโรงบอกว่าต้องการจะพูดกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงได้ออกไปถามความต้องการ เขากลับถามว่า “ท่านชื่อหะซันใช่ไหม” ข้าพเจ้าตอบว่าใช่ เขายื่นจดหมายฉบับหนึ่งให้แล้วก็ไปทันที ในจดหมายนั้นมีใจความว่า ถ้าข้าพเจ้าจะแกล้งทำเป็นเผลอตัวอยู่ในราชอุทยาน ให้เกินกำหนดเวลาอีกในคืนนี้ และคอยอยู่ยังที่เดิมแล้ว คงจะได้พบคนที่ข้าพเจ้าได้บอกไว้แล้วว่าสวยกว่าใครๆทั้งสิ้นที่เป็นข้าหลวงในราชธิดา

จริงอยู่... ข้าพเจ้าเห็นว่านางกาเลไกรี คงมีความรักข้าพเจ้า แต่ไม่ได้คาดว่าจะได้รับจดหมายอย่างนี้

ข้าพเจ้ามีจิตกำเริบที่ได้มีโชคลาภดี จึงไปพูดปดขออนุญาตต่อท่านผู้บังคับการมหาดเล็กว่า บัดนี้ได้มีนักบวชผู้รู้จักมาจากเมืองเดียวกับข้าพเจ้ามาเมืองนี้จะขอลาไปเยี่ยมเยือนเขา ท่านผู้บังคับการก็อนุญาตให้ไป พอตก

เวลาค่ำข้าพเจ้าจึงเข้าไปคอยอยู่ที่พระอุทยานชั้นใน

เมื่อครั้งก่อนนี้ ข้าพเจ้าเผลอตัวเข้าไปในพระอุทยานดูเวลาเหมือนจะล่วงไปเร็ว ครั้นมาคราวนี้ดูเวลาที่จะมาถึงช่างช้าเสียจริงๆจนให้นึกว่ากำหนดเวลาที่ห้ามไม่ให้พวกผู้ชายอยู่ในพระอุทยาน จะไม่มาถึงเสียท่าเดียว อย่างไรก็ดี กำหนดเวลาที่คอยนั้นก็ได้มาถึง ต่อมาอีกครู่หนึ่งข้าพเจ้าได้เห็นสตรีผู้หนึ่งเดินเข้ามา ข้าพเจ้าจำรูปและกิริยาที่เดินมาได้ คือนางกาเลไกรีนั่นเอง

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นที่สุด จึงเดินเข้าไปหาและยอบตัวลงที่เท้านางพลางเอาหน้าฟุบดินนิ่งอยู่ ในใจเต็มตื้นด้วยความปีติยินดี จนไม่อาจที่จะพูดอะไรออกมาได้

นางเห็นข้าพเจ้าแล้วจึงพูดว่า "ลุกขึ้นเถิดหะซัน ฉันอยากจะทราบว่าท่านมีความรักใคร่ฉันจริงหรือเล่น หรือว่ารักเพียงแต่ทำกิริยาลงหมอบกรานไม่พูดจาอะไร เท่านี้ขอให้ฉันทราบด้วยอย่าขวยเขินเกรงใจเลย ที่ท่านบอกว่าฉันเป็นคนสวยกว่าใครๆจะจริงเหมือนวาจาที่พูดหรือไม่ ฉันจะเชื่อได้ไหมว่า ท่านมีความรักและเห็นฉันสวยกว่าพระนางซีลิกา"

ข้าพเจ้าตอบว่า "แม่กาเลไกรี สุดที่รัก ขออย่าได้มีความสงสัยในเรื่องนี้เลย เมื่อพระธิดาและข้าในพระองค์บังคับให้ฉันตัดสินลงไปว่า ใครจะสวยกว่ากันนั้น ตัวฉันก็ได้ตั้งใจ เห็นหล่อนเป็นคนสวยและได้มีความรักใคร่หล่อนมากกว่าใครๆอยู่แล้ว ตั้งแต่คืนวันนั้นมารูปโฉมอันงดงามของหล่อนย่อมติดตาฉันอยู่เสมอ ถึงมาตรว่าหล่อนจะไม่แสดงไมตรีจิตแก่ฉันเลย ฉันก็ยังนึกฝันอยู่เสมอ"

หล่อนตอบว่า "ฉันมีความจับใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ฟังวาจาแสดงความรักอันไพเราะของท่าน ส่วนตัวของฉันเองก็ไม่สามารถจะเว้นความเมตตาแก่ท่านได้ ตัวท่านเป็นผู้ที่ถูกตาถูกใจฉันที่สุด เพราะมีคุณสมบัติของบุรุษพร้อมบริบูรณ์ คือ ยังหนุ่มแน่นรูปร่างงดงาม ประกอบทั้งมีความรู้เฉลียว

ฉลาดดังเห็นเป็นพยาน เช่น รู้จักเลือกคนสวยนั้นอยู่แล้ว อนิจจา! พ่อหะซันที่รักเอ๋ย" ถึงตรงนี้นางถอนใจแล้วพูดต่อไปว่า "ฉันไม่รู้ว่าฉันควรจะรักเธอได้หรือไม่ เพราะจะเป็นเหตุให้ฉันได้รับความทุกข์ไปในวันหน้า ถ้าหากฉันได้พยายามจะรับรักของเธอจริงๆ"

ข้าพเจ้าพูดว่า "โอ! แม่คุณ เหตุไรหล่อนจึงมีความโศกเศร้าในยามที่ฉันมีความปลาบปลื้มยินดี เมื่อได้เห็นหน้าหล่อนอยู่ฉะนี้เล่า"

หล่อนตอบว่า "ที่ฉันมีความวิตกกลัวในเวลาที่เราได้มีความรื่นรมย์กันอยู่นี้ ไม่ใช่เป็นความกลัวอันไม่มีมูล เธอไม่รู้ความจริงที่ฉันมีความวิตกอยู่คือบัดนี้ พระนางชีลิกามีความปฏิพัทธ์รักใคร่เธอ แลจะลดเกียรติยศของพระนางมาแสดงความรักแก่เธอ ซึ่งจะเป็นโชคลาภอันใหญ่ เมื่อพระนางได้แสดงความพอพระทัยแก่ตัวเธอแล้ว เธอก็คงมีความปีติยินดีเป็นที่สุด ไหนเลยจะไม่โน้มใจไปตามด้วยเล่า เพราะความรักของเธอในส่วนตัวฉันมีราคาน้อยนัก"

ข้าพเจ้าคัดค้านขึ้นมาในขณะนั้นว่า "แม่กาเลไกรีผู้มีรูปโฉมวิเศษสวย ถึงว่าการจะแปรไปประการไร ฉันก็คงจะไม่ยอมสละหล่อน จะขอสมัครรักใคร่อยู่แต่แม่ยอดรักผู้เดียว มาตรว่าพระผู้เป็นเจ้าจะยังทรงสร้างให้มีผู้แข่งขันมาอย่างไรก็ดี หล่อนจะเห็นความหนักแน่นแห่งดวงใจของฉันว่ามีความรักหล่อนยั่งยืน หากว่าพระเจ้าชาตามาส์ปจะไม่มีพระโอรสขึ้นสืบราชสมบัติ และจะโปรดให้ฉันเป็นราชบุตรเขย ตั้งเป็นรัชทายาทแห่งอาณาจักรเปอร์เซียก็ดี อย่านึกเลยว่าฉันจะยินดีรับจะสู้สละมหาลาภนั้นเสีย ใจจดจ่อในตัวหล่อนเท่านั้น"

นางได้ฟังดังนี้จึงพูดว่า "นี่แหละ พ่อหะซันผู้มีความทุกข์ ความรักของเธอที่แสดงมานี้จะหนักแน่นตลอดไปถึงไหนฉันก็ไม่ทราบ จะมีอะไรเป็นสิ่งรับรองว่าความรักของเธอจะยืดยาวไม่กลับกลายได้ เพราะข้อสำคัญเธอ

อย่าได้ลืมคือ ตัวฉันเป็นแต่นางสาวใช้อยู่ในพระนางซีลิกาพระธิดาของพระเจ้าเปอร์เซีย ถ้าแม้เธอขืนดื้อดึงไม่ทำตามพระทัยตอบแทนพระนางที่ได้ทรงมีความเมตตาแก่ตัวเธอมาก่อนแล้ว ก็จะเป็นเหตุให้พระนางกริ้ว และจะทรงหาเหตุซึ่งจะกระทำให้ตัวเธอและตัวฉันถึงแก่ความตายลงได้ทั้งคู่ เพราะฉะนั้นทางที่จะปลอดเปลื้องให้เราทั้งสองพ้นมหาภัยนี้ได้ ก็มีแต่ฉันจะยอมอ่อนน้อมใจให้แก่พระนางที่เป็นผู้แข่งขันกับฉันเสีย"

ข้าพเจ้าตอบห้วนๆว่า "อย่า... อย่าแม่กาเลไกรี หล่อนจะทำเช่นนั้นไม่ได้ ถ้าหากเป็นการดังนั้นจริงๆฉันจะเต็มใจสละความสุขไปเสียจากเมืองนี้ เมื่อฉันได้หนีไปแล้วก็จะเป็นเครื่องป้องกันอันตรายให้หล่อนพ้นภัยจากความพยาบาทของพระนางซีลิกาได้ แลทั้งจะทำให้หล่อนหายความวิตกเป็นทุกข์ด้วย แล้วหล่อนก็จะได้ข่มใจลืมหะซันผู้มีวาสนาน้อยเสียไปทีละน้อยจนหมดไป ตัวฉันก็จะเที่ยวสัญจรอ้างว้างอยู่แต่ในทะเลทรายจนกว่าชีวิตจะหาไม่"

ข้าพเจ้าพูดพร่ำรำพันด้วยเสียใจจนนางมีความเวทนาสงสารพูดว่า "หยุดบ้างเถิด หะซัน... อย่าพร่ำถึงความเดือดร้อนให้เหลือเกินไปนักเลย เธอเข้าใจผิดและก็ควรอยู่แล้วที่ฉันทำได้ดังนี้ ตัวฉันหาใช่เป็นข้าไทใช้สอยอะไรของพระนางซีลิกาไม่ ฉันคือเป็นซีลิกาเอง เมื่อคืนที่เข้ามาในตำหนักฉันนั้น ตัวฉันปลอมเป็นนางกาเลไกรี และให้นางกาเลไกรีปลอมเป็นตัวฉัน"

ตรัสแล้วนางจึงส่งพระสุรเสียงเรียกหญิงผู้หนึ่ง ซึ่งซ่อนอยู่ข้างพุ่มไม้ออกมาโดยเร็ว ข้าพเจ้าเมื่อเห็นก็จำได้ว่าเป็นนางที่ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นองค์พระธิดา

"เห็นไหม หะซัน?" พระนางซีลิกาตรัสกับข้าพเจ้า "คนนี้แหละนางกาเลไกรีตัวจริง บัดนี้ฉันคืนชื่อของเขาเสียและกลับเป็นตัวฉันอย่างเดิม ฉันไม่มีความประสงค์จะปิดบังอะไรอีกต่อไป ตัวท่านบัดนี้ได้มีชัยแห่งความรักแล้ว เพราะฉะนั้น เชื่อแน่ว่าคงจะมีความยินดีและไม่ประหลาดใจอีก เพราะ

ในการนี้ก็รู้อยู่แล้วว่า ผู้ที่มีความรักใคร่ตัวท่าน คือเป็นราชธิดานั่นเอง”

ข้าพเจ้าหาลืมที่จะทูลพระนางซีลิกาให้ทรงทราบไม่ว่าข้าพเจ้าไม่เห็นเลยว่าตัวข้าพเจ้าจะมาได้อติเรกลาภ อันอุกฤษฏ์เช่นนี้ หรือจะคาดถูกได้ว่าพระนางจะทรงกล้าลดพระเกียรติยศ ซึ่งเป็นผู้อุดมด้วยความสูงสุดอยู่แล้วมามีความปฏิพัทธ์รักใคร่คนอนาถา และมีพระทัยเมตตาผู้ที่ไม่คู่ควรเพราะพระนางอาจจะทรงเลือกคู่ในหมู่กษัตริย์ทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกก็ได้

ข้าพเจ้ารู้สึกมีความยินดีและประหลาดใจที่ได้รับความเมตตาจากพระนาง จึงได้แสดงความขอบพระคุณเสียใหญ่โต แต่พระนางตรัสขึ้นมาว่า “หะซัน เธอไม่ควรมีความประหลาดใจที่ฉันลวงเธอดังนี้ สตรีอันอยู่ในที่คุมขังย่อมไม่ถือตัวนักดอก ไม่มีสิ่งไรจะมาห้ามหัวใจพวกฉันมิให้เลือกตามพอใจได้ ตัวเธอเป็นผู้ที่น่ารักใคร่ เป็นผู้ที่ฉันมีความพอใจ เท่านี้ก็เป็นพอแก่การที่ฉันได้มีความเมตตา”

ข้าพเจ้าและพระนางซีลิกาได้เดินคุยกันอยู่ในอุทยานจนตลอดคืน ถ้านางกาเลไกรีไม่บอกให้รู้ตัวทันแล้ว คงจะคุยกันเพลินไปจนถึงเวลารุ่งสว่างแจ้งเป็นแน่ แต่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะจากพระนางซีลิกาไป พระนางตรัสว่า “จงไปให้สวัสดีมีชัยเถิด หะซัน และขอให้นึกถึงฉันอยู่เสมอ เราคงจะได้พบกันอีก และฉันสัญญาว่าจะแสดงให้เธอเห็นว่าฉันมีความรักเธอเพียงไร” ข้าพเจ้าย่อกายลงที่ปลายพระบาท ทูลตอบขอบพระคุณที่ได้ทรงพระเมตตาสัญญาแก่ข้าพเจ้า แล้วนางกาเลไกรีจึงพาข้าพเจ้าเดินลดเลี้ยวไปเหมือนอย่างคืนก่อนนั้น จนออกมาพ้นอุทยานได้

เมื่อพระธิดาทรงมีความเสน่หาข้าพเจ้าถึงปานนี้ และได้ทรงสัญญาว่าจะแสดงความรักใคร่ให้เห็นด้วย จึงทำให้ข้าพเจ้ามีความอิ่มเอิบใจในระหว่างสองสามวันที่ต่อมานึกแต่การปลื้มใจอย่างสุดที่จะนึกได้ จะนับว่าข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ที่มีความโสมนัสมากกว่าใครทั้งหมดในโลกก็ได้ ถ้าแม้ข้าพเจ้า

ได้มีโอกาสพบกับนางซีลิกาอีก

ข้าพเจ้าอยู่ในฐานที่ซึ่งมีความยินดีเป็นเหลือล้น กว่าจะถึงเวลาจะได้พบผู้ซึ่งเป็นที่รักใคร่ของข้าพเจ้าอีก ก็พอดีมาบังเอิญเกิดเหตุร้ายขึ้นในปัจจุบันทันด่วน โดยไม่ได้นึกฝันเลย กระทำให้ความหวังที่ใฝ่สูงของข้าพเจ้ามาละลายหายสูญลงกลางคัน คือได้ยินว่าพระนางซีลิกาประชวรลง และต่อมาอีกสองวันก็ได้ยินข่าวลือกันทั่วพระราชฐานว่า พระนางสิ้นพระชนม์เสียแล้ว และเพื่อเป็นพยานยืนยันแห่งข่าวลือนี้ ข้าพเจ้าก็ได้เห็นเขาจัดแจงทำการแห่พระศพของพระนาง อนิจจา! ดวงตาของข้าพเจ้าได้เห็นสิ่งที่น่าสลดเสียใจเป็นอย่างยิ่ง คือได้เห็นดังนี้

มีพวกมหาดเล็กหมดทั้งสิบสองห้องเดินแห่นำหน้าศพ มหาดเล็กเหล่านี้แต่งตัวเปลือยกายตั้งแต่ศีรษะมาจนกระทั่งบั้นเอว บางคนก็ทำให้กายตนเป็นแผลเพื่อแสดงให้รู้ว่าตนมีความกตัญญูกตเวที มีความเสียใจเป็นที่สุด ส่วนข้าพเจ้านั้นเห็นเป็นโอกาสอันเหมาะที่จะแสดงความเสียใจ หรือความเสียใจอันจริงได้บ้าง ข้าพเจ้าจึงทำตัวให้มีบาดแผลจนโลหิตอาบไปทั้งกาย ถัดพวกมหาดเล็กมาก็มีพวกหัวหน้าและตัวนายมหาดเล็กค่อยเดินช้า ๆ มีกิริยาเศร้าโศก อ่านอักษรที่จารึกถ้อยคำคัดมาจากคัมภีร์โกหร่าน ในแผ่นกระดาษจีนซึ่งเหน็บไว้ที่ผ้าพันศีรษะและห้อยมาข้างหลัง ในกระดาษนั้นบางแห่งมีคำชมเชยสรรเสริญเกียรติคุณความดีของพระนางซีลิกา และบรรดาพวกหัวหน้ามหาดเล็กเหล่านั้น เมื่อย่างเท้าเดินก็สวดและร้องเพลงที่มีอยู่ในกระดาษมาตลอดทาง ถัดมาถึงหีบพระศพทำด้วยไม้จันทน์ตั้งอยู่เหนือฐานทำด้วยงาช้างใช้ผู้มีบรรดาศักดิ์ ๑๒ คนหาม แล้วมีเจ้านายที่เป็นเชื้อพระวงศ์ของพระเจ้าชาตามาส์ป ๑๒ องค์ ถือชายแพรที่ห้อยมาจากหีบพระศพ ถัดมาคือสาวสรรกำนัลในถ้วนทุกคนเดินตามพระศพ ต่างคร่ำครวญร้องไห้กันอื้ออึง ครั้นมาถึงที่บรรจุพระศพ บรรดาคนที่มาทั้งหมดต่างก็ร้องขึ้นว่าพร้อม

กัน "มีพระผู้เป็นเจ้าก็แต่พระองค์เดียวหามีพระองค์อื่นที่ไหนอีกไม่"

ข้าพเจ้าไม่ได้ดูพิธีนี้จนจบ เพราะมีความทุกข์โศกอย่างเหลือล้น ทั้งโลหิตที่แผลก็ไหลออกมาจนอ่อนเพลีย กระทำให้เป็นลมแน่วแน่ไม่ได้สติเป็นนาน ได้มีเพื่อนข้าราชการประคองอุ้มข้าพเจ้าไปยังที่อยู่ช่วยกันรักษาพยาบาลเอายาชโลมอย่างดีมาชโลมและนวด ถึงสองวันข้าพเจ้าจึงมีกำลังวังชาแข็งแรงอย่างเดิม แต่เมื่อข้าพเจ้านึกถึงพระนางซีลิกาครั้งไร ให้รู้สึกเสียใจแทบเป็นบ้า เลยคลั่งเพ้อพูดกับตนเองว่า "โอ้! ซีลิกาเอ๋ย ไฉนหนอจึงมาทิ้งตัวฉันเมื่อได้สัญญาไว้แล้วฉะนี้ อย่างนี้หรือที่สัญญาว่าจะแสดงความรักให้เห็นจริง" ข้าพเจ้าทำอย่างไรก็ไม่หายความโศกเศร้าเสียใจ จนทนอยู่ในนครซีราสอีกต่อไปไม่ไหว เพราะฉะนั้นต่อมาจากงานพระศพได้ ๓ วัน ข้าพเจ้าก็ออกจากเมืองซีราสไปเสียเงียบ ๆ

ข้าพเจ้าออกจากเมืองแล้วก็เดินตุหรัดตุเหร่ไปจนตลอดคืน ไม่ต้องรู้สึกว่าจะไปไหนกัน เพราะในเวลานั้นใจมัวพะวงอยู่ด้วยความทุกข์โศก ครั้นรุ่งเช้าขึ้นเมื่อเวลาหยุดพักเหนื่อย ได้เห็นชายหนุ่มคนหนึ่งแต่งตัวพิกลเดินผ่านมาใกล้ข้าพเจ้า เขาเข้ามาถึงแล้วคำนับ และยื่นกิ่งต้นอินทผลัมสดที่เขาถือเอามาให้แก่ข้าพเจ้า และขอให้รับเอากิ่งไม้นี้ไว้ แล้วก็สวดคาถาเป็นเพลงเปอร์เซียอยู่พึมพำ เพื่ออ้อนวอนขอให้ข้าพเจ้าให้ทาน แต่ข้าพเจ้าไม่มีอะไรจะให้ เขาเข้าใจว่าข้าพเจ้าคงจะไม่รู้จักภาษาเปอร์เซียจึงสวดภาษาอาหรับ เมื่อเห็นว่าจะสวดภาษาไหนไม่เป็นผลสำเร็จ โดยหาได้รับทานอะไรจากข้าพเจ้าไม่ แล้วเขาจึงพูดว่า "ท่านเอ๋ย! ฉันดูเหมือนท่านจะไม่อยากทำบุญเสียเลย ออกจะเชื่อว่าบางทีท่านจะไม่มีอะไรทำบุญกระมัง"

ข้าพเจ้าตอบว่า "ที่พูดนี้ถูกแล้ว เพราะฉันไม่มีสมบัติอะไรเลย ทั้งไม่รู้ว่าจะหาที่นอนที่ไหนได้ด้วย"

เขาร้องว่า "อนิจจา! ชายเข็ญใจ อาการของท่านก็แปลกอยู่ ฉันออก

ให้มีความสงสารและอยากจะช่วยเหลือท่าน”

ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจ เมื่อได้ยินชายที่มาขอทานอยู่หยก ๆกลับมาพูดช่วยเหลือข้าพเจ้า และเชื่อว่าที่เขาจะช่วยนั้น เห็นจะเป็นแต่สวดอ้อนวอนให้พรข้าพเจ้าเท่านั้น แต่เขาพูดต่อไปว่า “ตัวฉันเป็นพวกฟาเกอร์ (นักบวช) ถึงหากว่าจะเลี้ยงชีพโดยอาศัยภิกขาจารก็ดี แต่การกินอยู่ของพวกฉันอย่างฟุ่มเฟือย เพราะทำกิริยาเป็นผู้มีศีลเคร่งครัดเพื่อให้ใครเห็นจะได้มีความเลื่อมใสให้ทาน จริงอยู่ที่มีพวกนักบวชซึ่งถือศีลวางตนเป็นคนสันโดษบางทีทำตนให้อดอาหารตั้ง ๑๐ วัน แต่พวกฉันไม่เคร่งเหมือนท่านพวกเหล่านั้น ไม่สู้จะวิตกวิจารณ์ด้วยเรื่องความบริสุทธิ์ในศีลทานนัก เป็นแต่ทำกิริยาภายนอกให้คนเห็นเป็นพอแล้ว จะมาเป็นพวกด้วยกันไหมล่ะ นี่ฉันจะไปหาเพื่อนพวกเดียวกันอีก ๒ คน ที่เมืองบอสต์ ถ้าเต็มใจจะมาเป็นพวกให้ครบ ๔ คนด้วยกัน ก็จงตามฉันมาเถิด”

“ฉันยังไม่เคยประพฤติกิริยาอย่างนั้นได้ชำนาญเหมือนพวกท่าน กลัวว่าจะไปทำเลอะ ๆเทอะ ๆ”

“ไม่เป็นไร” เขาตอบ “ก็บอกแล้วว่าพวกฉันมันไม่ใช่พวกนักบวชที่ถือกฎวินัยอะไรเคร่งครัดนัก เมื่อจะพูดกันให้เข้าใจ ฉันก็เป็นแต่สวมเครื่องนักบวชและทำกิริยาเช่นนี้เท่านั้น”

มาตรว่าตามถ้อยคำของนักบวชผู้นี้ได้บอก ปรากฏให้เห็นได้ว่าเป็นพวกนักบวชจอมปลอมก็ดี ข้าพเจ้าหาได้ปฏิเสธคำเชื้อเชิญของเขาไม่ เพราะในเวลานั้นตกอยู่ฐานะที่กันดารเดือดร้อนอยู่แล้ว ครั้นเมื่อข้าพเจ้าบอกกับเขาว่ามีความเต็มใจจะไปด้วย เขาจึงพาข้าพเจ้าไปเมืองบอสต์ อาศัยผลอินทผลัมข้าวและอาหารต่าง ๆที่ภิกขาจารมาได้จากชาวบ้านที่มีศรัทธาในเมื่อมาตามทางเป็นอาหาร ไม่ว่าคราวไรที่มาตามทางเมื่อท่านนักบวชที่ถือศีลเคร่งนี้เคาะกังสดาล และกล่าววาจาอันเนื่องด้วยการบุญแล้ว เป็นมีพวกชาวบ้านเอาของ

ต่าง ๆมาทำบุญจนขนแทบไม่ไหว

เดินทางมาอย่างนี้จนถึงเมืองบอสต์ ได้เข้าไปยังกระท่อมน้อยหลังหนึ่งอยู่นอกเมือง ซึ่งเป็นที่อาศัยของนักบวช ๒ คนที่เป็นพวกเดียวกัน นักบวชสองคนนี้เชื้อเชิญและรับรองข้าพเจ้าอย่างใหญ่โต และดูเหมือนจะมีความยินดีที่ข้าพเจ้ามาเข้าเป็นพวกด้วย ต่อมาในไม่ช้าเขาก็บวชข้าพเจ้าให้ถือเพศอย่างเขา และสั่งสอนวิธีทำกิริยาท่าทางหลอกลวงให้คนหลงเชื่อ ครั้นข้าพเจ้าเรียนได้คล่องแคล่วแล้ว เขาก็ใช้ให้เข้าไปในเมืองถ้าพบใครคนหนึ่งชอบมาพากล ก็ให้ยื่นดอกไม้และกิ่งอินทผลัมให้ผู้นั้น และสวดภาวนาบทคาถาต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้เรียนท่องเอาไว้ได้แล้ว ดังนี้แหละที่ข้าพเจ้าได้ไปกระทำตาม และถึงเวลากลับมายังที่พักก็ได้เงินที่มีผู้ทำบุญติดตัวมาเสมอ ซึ่งเป็นเครื่องทำให้พวกเดียวกันมีความยินดีเป็นอันมาก

ข้าพเจ้าในเวลานั้นยังเป็นเด็กหนุ่ม ย่อมมีจิตเห็นชอบไปด้วยเรื่องสนุกสนาน ไม่สามารถจะสะกดใจไม่ทำตามพวกนักบวชได้ ข้าพเจ้าได้ส้องเสพกับความชั่วหลายอย่างต่าง ๆ จนลืมนึกถึงพระธิดาของพระเจ้าเปอร์เซีย เว้นแต่บางครั้งบางคราวก็นึกถึงความปลื้มใจ ซึ่งยังมีติดอยู่เป็นเยื่อใยในใจเศร้าของข้าพเจ้าอยู่บ้าง แต่เมื่อนึกขึ้นมาแล้วข้าพเจ้าก็พยายามห้ามใจอย่างที่สุด เพื่อไม่ให้นึกเอามาเป็นอารมณ์ และได้นึกอยู่ในใจว่า "ทำไมจึงจะมานึกถึงพระนางซีลิกาอีก เพราะพระนางก็ไม่มีตัวอยู่ในโลกนี้แล้ว นี่จะต้องมาครวญครางคิดถึงพระนางจนตลอดชีวิตอีกหรือ ถึงจะร้องไห้มีน้ำตาออกมาเท่าไรก็ไม่เป็นผล"

ข้าพเจ้าได้ถือเพศเป็นนักบวชอยู่ จนนับกาลล่วงมาได้ ๒ ปี และถ้าเจ้านักบวชคนที่ชวนข้าพเจ้ามาเข้าเป็นพวกและเป็นคนที่ข้าพเจ้ามีความรักใคร่มากกว่าใครทั้งหมด ไม่มาชวนให้เที่ยวภิกขาจารไปยังประเทศอื่นแล้ว ข้าพเจ้าคงจะยังอยู่เมืองนี้และเป็นดังนี้อยู่ต่อไปอีก คืออยู่มาวันหนึ่งเขาพูด

กับข้าพเจ้าว่า "หะซัน ฉันมาอยู่เมืองนี้ออกเมื่อเสียแล้ว อยากจะเที่ยวไปบ้านเมืองอื่นอีกต่อไป บัดนี้ได้ยินข่าวว่าที่เมืองกันดาฮาเป็นเมืองงดงามสนุกสนานมาก ถ้าอยากจะไปก็ไปด้วยกัน" ข้าพเจ้ารับปากว่าจะไปด้วย เพราะในใจให้นึกอยากจะรู้อยากจะเห็นบ้านเมืองแปลก ๆ หรือมิฉะนั้นที่ไปนี้จะเป็นด้วยท่านผู้มีอำนาจมหิทธิศักดิ์ดลบันดาลให้ไปก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าทั้งสองจึงออกจากเมืองบอสต์ และไม่ได้หยุดพักอาศัยบ้านเมืองที่ผ่านมา พักเดียวถึงเมืองกันดาฮาอันงดงามซึ่งมองแลเห็นป้อมปราการล้อมรอบอยู่ทุกด้าน

ข้าพเจ้าได้ไปอาศัยอยู่ที่พักคนเดินทาง ซึ่งพลเมืองในที่นั้นมีใจศรัทธาต้อนรับขับสู้อย่างแข็งแรง เพราะเห็นถือเพศเป็นนักบวชผู้ระงับแล้ว เมื่อไปถึงกำลังพลเมืองตื่นเต้นกันโกลาหล เพราะวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันราชาภิเษกของกษัตริย์ผู้ครองเมืองนี้ ได้ทราบว่าบรรดาราษฎรทั้งหลายมีความเต็มใจจะแสดงความจงรักภักดีต่อกษัตริย์ฟิโรซา ผู้ครองเมืองนี้อย่างใหญ่โต เพราะกษัตริย์ฟิโรซาเป็นผู้ที่มีพระทัยโอบอ้อมอารีเป็นปิยราชของพลเมือง และเป็นที่เกรงขามของคนทุจริต เพราะเหตุที่พระองค์ทรงปราบปรามเสียเรียบร้อย

ตามธรรมเนียมพวกนักบวชจะเข้านอกออกในไปไหนไม่มีใครห้ามปราม เพราะฉะนั้นในวันรุ่งขึ้นจึงพากันไปดูการราชพิธีในวัง ด้วยเป็นสิ่งที่ควรดูอย่างยิ่ง ในขณะที่กำลังเพลินดูอยู่นั้น ได้มีใครมาจับแขนข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็เหลียวดูทันที เห็นเจ้าคนที่เป็นขันทีอยู่ในพระราชวังของพระเจ้าชาตามาส์ป ซึ่งเป็นผู้นำจดหมายของนางกาเลไกรี หรือที่แท้พระนางซีลิกามาให้ข้าพเจ้า

"ท่านหะซัน ข้าพเจ้ายังจำท่านได้ แม้ว่าจะได้แต่งตัวแปลกประหลาดดังนี้ เชื่อแน่ว่าอย่างไรคงจำไม่ผิดตัวว่านี่จะไม่ใช่ท่านหะซัน หรือไม่"

ข้าพเจ้าถามขันทีผู้นั้นว่า "ตัวแกล่ะ มาทำอะไรอยู่ในเมืองกันดาฮานี้

ทำไมจึงไม่อยู่ที่ประเทศเปอร์เซียหรือจะเป็นเหมือนอย่างตัวฉัน ที่เห็นพระนางซีลิกาสิ้นพระชนม์แล้วจึงได้ละถิ่นฐานเที่ยวตุหรัดตุเหร่มา”

เขาตอบว่า “ข้าพเจ้ายังตอบไม่ได้ในเวลานี้ แต่ถ้าท่านจะมาคอยอยู่ที่ตรงนี้ในคืนวันรุ่งขึ้นเวลาเดียวกันแล้ว จึงจะบอกให้ทราบได้ จะได้บอกเล่าเรื่องที่จะทำให้ท่านมีความประหลาดใจ ทั้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัวท่านมากด้วย”

ข้าพเจ้าได้สัญญาว่า พรุ่งนี้ในเวลาเดียวกัน ข้าพเจ้าจะมาคอยอยู่ที่นี่แต่คนเดียว ครั้นในวันรุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็ได้ไปคอยจริงตามนัดหมาย คอยอยู่สักครู่หนึ่งขันทีคนนั้นก็มา และพูดว่า “เราพากันไปจากพระราชวังนี้เถิดไปหาที่เหมาะพูดจากันดีกว่า” พูดแล้วก็พาข้าพเจ้าออกเดินข้ามถนนมาได้หลายสาย จนมาถึงบ้านใหญ่บ้านหนึ่ง เขาก็หยุดควักลูกกุญแจไขประตูบ้านพาข้าพเจ้าเข้าไปในห้อง ห้องนั้นงดงาม พื้นปูพรมอย่างดี และมีเบาะนวมอย่างมีราคาวางอยู่มากแห่ง กับมีสวนซึ่งบำรุงสะอาดสะอ้านน่ารื่นรมย์อยู่ติดกับบ้านด้วย ตรงกลางสวนมีอ่างแก้วเต็มเปี่ยมด้วยน้ำใสบริสุทธิ์ สองข้างมีก้อนโลหะธาตุสีต่าง ๆประดับเป็นขอบไว้

“ท่านหะซัน บ้านนี้ท่านชอบหรือไม่?” ชายขันทีคนที่พาข้าพเจ้ามาถาม

ข้าพเจ้าตอบว่า “ชอบมากทีเดียว”

เขาพูดว่า “ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันยิ่งที่เห็นท่านชอบบ้านนี้มาก ข้าพเจ้าได้เช่าไว้สำหรับให้ท่านอยู่เมื่อวานนี้เอง และได้เช่าทั้งเครื่องใช้ไม้สอยบรรดามีในบ้านมาแต่เดิมด้วย ท่านควรจะต้องมีทาสไว้ใช้สอยบ้าง ข้าพเจ้าจะไปซื้อมาให้ใช้สองสามคนเดี๋ยวนี้ ในเวลาที่ท่านกำลังอาบน้ำอยู่” พูดแล้วก็พาข้าพเจ้าเข้าไปยังห้องอีกห้องหนึ่ง มีน้ำท่าจัดไว้ให้อาบเสร็จ

“นี่ยังไงกัน ต้องบอกให้รู้ด้วยว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร จึงได้พาฉันมา

ยังที่นี่?" ข้าพเจ้าถามด้วยความฉงน

เขาตอบว่า "ท่านก็คงจะได้ทราบเรื่องในเวลาอันควรดอก ในเวลานี้ขอบอกเพียงว่าตั้งแต่นี้ต่อไป วาสนาของท่านก็จะได้เปลี่ยนแปลงดีขึ้นมาก เพราะข้าพเจ้าได้รับคำสั่งให้รับรองท่านดังที่ได้ทำอยู่นี้" ในขณะนั้นเขาก็ช่วยข้าพเจ้าเปลื้องเครื่องแต่งตัวออก ข้าพเจ้าเข้าไปอาบน้ำ ส่วนขันทีคนนั้นเมื่อจะออกไปได้บอกว่า อย่าให้ข้าพเจ้ามีความวิตกร้อนรนอย่างไรเลย

การที่ขันทีทำรับรองข้าพเจ้าอย่างน่าพิศวงเช่นนี้ กระทำให้ข้าพเจ้านึกตริตรองเป็นอันมาก แต่จะคิดสักเท่าไรก็ตีความไม่ออกว่า เพราะเหตุไรเขาจึงรับรองอย่างเอื้อเฟื้อดีที่สุด ชาเปอร์ขันทีคนนั้นไปเป็นนานยังไม่กลับมาปล่อยให้ข้าพเจ้าแช่อยู่ในห้องน้ำจนรำคาญ เมื่อกลับมาได้พาทาสมาด้วยสี่คนที่เป็นคนหอบเอาเสื้อผ้าต่างๆมานั้นสองคน ส่วนอีกสองคนแบกอาหารต่างๆมา และเจ้าขันทีจึงพูดกับข้าพเจ้าว่า "ข้าพเจ้าต้องขอประทานโทษที่ต้องทำให้ท่านคอยนานไปหน่อย"

ครั้นแล้วทาสทั้งสี่คนจึงวางของไว้บนเก้าอี้ มาปฏิบัติข้าพเจ้า คือได้เอาผ้าลินินอย่างใหม่สะอาดมาถูกายให้ แล้วเอาเสื้อกั๊กอย่างมีราคาสวมให้ แล้วเอาเสื้อนอกและหมวก "นี่เอามาจากไหนหนอ?" ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจ "ใครหนอเป็นคนสั่งให้ขันทีคนนี้มาปฏิบัติเรา" ยิ่งนึกฉงนอยากจะใคร่รู้เรื่องจนใจเต้นริกๆ

ฝ่ายขันทีที่ชื่อชาเปอร์สังเกตเห็นกิริยาอันวิปลาสของข้าพเจ้า จึงพูดว่า "ข้าพเจ้ามีความเสียใจแทน ที่เห็นท่านมีกิริยากระสับกระส่ายไม่ค่อยจะปกติ แต่มิอาจจะช่วยท่านให้พ้นจากความร้อนรนนี้ได้ ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้รับอนุญาตให้บอกหรือถ้าข้าพเจ้าฝ่าฝืนคำสั่ง โดยบอกเรื่องให้ท่านทราบก็ดี ก็ยิ่งจะทำให้ท่านมีความร้อนรนไปยิ่งกว่านี้เสียอีก อย่างไรก็ดี ท่านก็จะได้รู้เรื่องที่ต้องการในคืนนี้เอง"

แม้ว่าถ้อยคำที่ขันทีผู้นี้จะได้พูดโดยมีเหตุผลอันควร ข้าพเจ้ายังมีความร้อนรนไม่สบายอกสบายใจอยู่นั่นเองจนตลอดวัน เชื่อว่าถ้ารู้ตัวว่าตนจะได้พบอย่างโน้นอย่างนี้แล้ว ถึงจะเป็นเรื่องที่ชั่วร้ายประการใด ก็ยังค่อยยังชั่วพอบรรเทาความหนักอกได้

ถึงเวลาราตรีที่ในห้องซึ่งข้าพเจ้าอยู่ก็สว่างไสวไปด้วยแสงเทียนที่จุดแต่ห้องงามที่สุดในบ้านนั้น เขาจุดไฟสว่างงดงามกว่าที่อื่น ส่วนซาเปอร์ต้องการจะให้ข้าพเจ้าหายความเดือดร้อนในใจ จึงพูดว่า "สะกดใจไว้อีกสักนิดเดียวเท่านั้น เพราะเกือบจะถึงเวลาอยู่แล้ว" ต่อมาไม่ช้าข้าพเจ้าได้ยินเสียงใครมาเคาะประตูหน้าบ้าน ซาเปอร์ออกไปเปิดและพาสตรีเข้ามาคนหนึ่ง ในทันใดเมื่อหญิงที่เข้ามาเปิดผ้าคลุมหน้าออก ข้าพเจ้าก็จำได้ คือนางกาเลไกรีนั่นเอง ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจหาน้อยไม่ ที่ได้มาเห็นนางกาเลไกรี เพราะเข้าใจว่านางยังคงอยู่ในเมืองซีราส "ท่านหะซัน" นางกาเลไกรีพูด "การที่ท่านได้มาเห็นฉันนี้ ถึงจะมีความประหลาดใจมากสักปานไร คงไม่เท่ากับที่ฉันจะอธิบายและเล่าให้ท่านฟัง" พูดถึงตรงนี้ ซาเปอร์และทาสที่อยู่ในห้องก็ออกไป เหลืออยู่แต่ข้าพเจ้าและนางกาเลไกรีเท่านั้น ข้าพเจ้าและนางกาเลไกรีนั่งลงบนเก้าอี้ยาวตัวเดียวกันแล้ว นางเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

"ท่านหะซัน ท่านคงจะจำความถึงเรื่องในคืนวันที่พระนางซีลิกาได้ทรงพระเมตตาท่าน และที่ทรงสัญญาให้ไว้เมื่อเวลาที่ท่านจะจากพระนางไป ท่านคงจะระลึกได้ไม่ลืมเป็นแน่

ครั้นรุ่งเช้าต่อจากคืนนั้นมา ฉันได้ทูลถามพระนางว่าจะทรงคิดการสถานไร และที่ทรงสัญญาว่าจะแสดงความรักให้เห็นจริงนั้น จะทรงแสดงโดยสถานไร พระนางตรัสตอบว่า พระนางทรงตั้งพระทัยจะให้ท่านได้รับความสุข เพราะฉะนั้นจะเสด็จมาพบกับท่านโดยลับๆเสมอ ถึงมาตรว่าจะ

ต้องทรงบากบั่นพระกายเข้าไปในที่อันตรายก็ดี ฉันจะบอกท่านโดยไม่ปิดบังอะไร ฉันก็ได้คัดค้านโดยเต็มกำลังเพื่อไม่ให้พระนางทรงคิดการเช่นนั้น ได้ทูลชี้แจงแสดงเหตุผลต่าง ๆว่าเป็นการไม่ควรอย่างยิ่ง ที่พระนางเป็นถึงราชบุตรีมีสกุลอันสูงจะมาลดพระองค์เกลือกกลั้วกับมหาดเล็กอันต่ำศักดิ์ พูดกันตามตรง ฉันก็ได้คัดค้านไม่ให้ทรงรักใคร่ท่าน ฉันต้องขออภัยในเรื่องที่ได้คัดค้านพระนางนี้ต่อท่านด้วย แต่ถึงจะได้ทูลอธิบายประการใด พระนางมีความเสน่หาในตัวท่านยิ่งขึ้น เมื่อฉันเห็นว่าจะทูลตักเตือนต่อไปไม่เป็นผลสำเร็จแล้ว จึงได้ทูลว่า "หม่อมฉันให้นึกกลัวและวิตกมาก เมื่อเห็นว่าพระนางจะสู้บากบั่นเข้าไปสู่ที่อันตราย เมื่อทรงเห็นว่าจะปลดเปลื้องความเสน่หานี้ได้แล้ว ก็จำเป็นจะต้องคิดหาอุบายให้ได้พบกันโดยไม่ให้เป็นอันตรายทั้งสองฝ่าย บัดนี้หม่อมฉันมีอุบายอยู่อย่างหนึ่ง แต่วิตกไม่กล้าจะทูลให้ทราบได้ เพราะอุบายที่จะทูลนี้เป็นอุบายที่จะทำให้ได้ทุกข์มากอยู่"

"กาเลไกรี เจ้าจงบอกให้รู้เถิด" พระนางตรัส "เมื่อมีอุบายอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ก็ไม่ควรจะปิดบังกัน" ฉันทูลว่า "อุบายนี้ ถ้าจะทรงใช้ จะต้องจำเป็นเสด็จไปเสียจากพระราชวัง และจะต้องทรงประพฤติพระองค์เหมือนอย่างคนธรรมดา พระนางจะต้องเลิกละทิ้งตัดขาดเกียรติยศทั้งสิ้นเสียดังนี้ พระนางจะมีพระทัยรักหะซันจนถึงกล้าสละยศบรรดาศักดิ์ได้เจียวหรือ?"

"ฉันหรือจะไม่รักหะซัน" พระนางตรัสตอบ ถอนหฤทัย "ถึงจะยากเย็นเข็ญใจเป็นประการใด ถ้าได้อยู่กับหะซันแล้วจะยังดีกว่าที่ฉันมีเกียรติยศอย่างสูงอยู่เดี๋ยวนี้ จงบอกให้ทราบว่าจะทำประการใดจึงจะได้พบกับหะซันโดยไม่มีเหตุติดขัด จะยอมทำตามโดยดีทุกอย่างไม่รั้งรอทีเดียว" ฉันจึงทูลว่า "เมื่อหม่อมฉันได้เตือนและไม่ทรงเชื่อฟังแล้ว หม่อมฉันก็ต้องน้อมตามประสงค์ คือหม่อมฉันได้รู้จักต้นยาแปลกประหลาดอยู่อย่างหนึ่ง ถ้าจะเด็ดใบยานั้นเพียงใบเดียวมาวางไว้ที่ในช่องพระกรรณในเวลาเที่ยงชั่วโมงเดียวก็จะสลบไป

คล้ายกับสิ้นพระชนม์จริงๆ ที่ในวังก็จะจัดแจงแห่แหนเชิญศพพระนางไปสู่ที่บรรจุพระศพ พอตกเวลากลางคืนหม่อมฉันจะออกไป ณ ที่นั้น และนำเอาพระนางออกมา"

เมื่อนางกาเลไกรีเล่าถึงตรงนี้ ข้าพเจ้าก็ร้องขึ้นมาว่า "ตายจริง แท้จริงพระนางซีลิกามิได้สิ้นพระชนม์ดอกหรือ? แล้วพระนางเป็นประการใดต่อไป"

นางกาเลไกรีตอบว่า "ท่านหะซัน เวลานี้พระนางยังมีพระชนม์อยู่ดี แต่ฉันต้องขอให้ท่านนิ่งฟัง เดี๋ยวก็จะได้รู้เรื่องที่มีความประสงค์ใคร่ทราบดอก" นางกาเลไกรีจึงเล่าต่อไปว่า "เมื่อฉันได้ทูลถึงอุบายนี้ พระนางก็มีพระทัยโสมนัสโถมพระองค์เข้ามากอดฉัน แต่เมื่อทรงนึกถึงกลอุบาย ยังมีข้อลำบากก็ตรงที่มีพิธีต่างๆเกี่ยวกับเรื่องทำการพระศพ พระนางได้รับสั่งข้อติดขัดเหล่านั้นลุล่วงไปได้ จึงได้ตกลงกันที่จะทำการใหญ่หลวงนี้ ในชั้นต้นพระนางซีลิกาทรงทำเป็นปวดพระเศียรเสด็จเข้าบรรทม ครั้นรุ่งเช้าขึ้น ฉันก็โฆษณาให้รู้ทั่วกันว่าพระธิดาประชวรหนัก เมื่อแพทย์หลวงมาตรวจพระโรค และถวายพระโอสถพระนางก็หาได้เสวยไม่ รุ่งขึ้นในต่อไป พระนางก็ทรงแสร้งทำพระอาการให้ทรุดนักลงทุกที จนถึงเวลาที่กำหนดไว้ว่าควรจะป่าวร้องว่าพระนางมีพระอาการเพียบแล้ว ฉันจึงเอาใบยาที่กล่าวไว้วางลงที่ช่องพระกรรณ เสร็จแล้วจึงวิ่งไปทูลพระเจ้าชาตามาส์ปว่า พระนางซีลิกาจวนจะสิ้นพระชนม์อยู่แล้ว มีพระประสงค์จะทูลสั่งเสียแก่พระเจ้าชาตามาส์ปในบางสิ่งบางอย่าง

พระเจ้าชาตามาส์ป เมื่อได้ทรงทราบความจึงได้รีบเสด็จโดยด่วนมายังตำหนักพระธิดา โดยอำนาจฤทธิ์ยากระทำให้พระพักตร์พระธิดาเปลี่ยนสีสลดลง เมื่อพระเจ้าชาตามาส์ปทอดพระเนตรเห็นดังนี้ ก็ทรงพระกันแสง พระธิดาจึงทูลว่า "พระบิดาเจ้าข้า ลูกน้อยมีความรู้สึกอยู่เสมอถึงการที่ได้

ทรงมีพระทัยสงสารลูก ไหนๆลูกก็จะดับจิตไปแล้ว ขอพระบิดาจงทรงพระกรุณาได้โปรดมีรับสั่งให้จัดการศพของลูก ตามที่ลูกต้องการต่อไปนี้จงทุกอย่างทุกประการ คือเมื่อลูกตายไปแล้ว ขอให้นางกาเลไกรีเป็นคนอาบน้ำศพลูก และลูบไล้ด้วยของหอมแต่ผู้เดียว ลูกไม่อยากให้ใครๆคนอื่นได้รับเกียรติยศอาบน้ำลูกเลย กับขอให้นางกาเลไกรีแต่คนเดียวเป็นผู้ไปรักษาศพลูกในคืนแรก และเป็นผู้สวดอ้อนวอนพระมะหะหมัดให้ป้องกันวิญญาณของลูกน้อยให้พ้นภัยจากภูตผีอันชั่วร้ายต่างๆ”

พระเจ้าชาตาฮะมาส์ปทรงรับรองจะทำตาม และพระนางจึงทูลต่อไปว่า “ใช่แต่เท่านี้ ลูกยังต้องขอพระบิดาได้โปรดให้นางกาเลไกรีเป็นไทแก่ตนไปไหนมาไหนได้ เมื่อลูกได้ตายไปแล้ว และควรพระบิดาจะต้องประทานรางวัลให้แก่นางกาเลไกรี เพื่อตอบแทนที่ได้มีความจงรักภักดีต่อลูกด้วย”

“ลูกเอ๋ย” พระเจ้าชาตาฮะมาส์ปตรัส “สิ่งต่างๆที่เจ้าขอแก่พ่อนี้ เจ้าอย่าได้วิตกเลย ถึงหากว่าลูกจะต้องจากพ่อไปก็ดี พ่อสัญญาว่าจะให้นางที่เจ้าโปรดปรานนั้นได้รับรางวัลจากพ่อเป็นอันมาก และจะยอมให้ไปอยู่ไหนได้ตามอำเภอใจ”

พระเจ้าชาตาฮะมาส์ปตรัสไม่ทันจะเสร็จดี พิษยาก็ซาบซ่านไปในพระกายของพระนางจนสลบไปไม่ได้สติ เมื่อพระเจ้าชาตาฮะมาส์ปทอดพระเนตรเห็นเช่นนี้ ก็เข้าพระทัยว่าพระธิดาสิ้นพระชนม์แล้ว เลยทรงพระกันแสงเสด็จกลับพระตำหนักที่ประทับของพระองค์ทันที มีรับสั่งให้ฉันเป็นผู้ชำระล้างพระกายของพระนางแต่ผู้เดียว ฉันก็ได้ทำและเอาผ้าขาวหุ้มห่อพระกายของพระนาง และบรรจุพระศพลงในหีบ ครั้นแล้วก็แห่แหนนำเอาไปสู่ที่ฝังพระศพ และมีรับสั่งให้ฉันเฝ้าอยู่ที่นั่นคนเดียวในคืนแรก ฉันเที่ยวมองดูเพื่อให้รู้ว่าจะมีใครมาแอบซ่อนอยู่ในบริเวณที่ไว้พระศพบ้าง เมื่อแน่ใจว่าไม่มีใครแล้ว ฉันจึงเอาเสื้อผ้าที่ซ่อนมาด้วยถวายพระนางทรงและเอาผ้าคลุมพระพักตร์ด้วย

เสร็จแล้วก็พาไปยังที่ซึ่งชาเปอร์ขันทีคอยอยู่ ขันทีผู้ซื่อสนิทคนนี้ได้พาพระนางไปยังบ้านเล็กบ้านหนึ่งซึ่งเขาเป็นผู้เช่าไว้ ครั้นเรียบร้อยดีแล้ว ฉันก็กลับมาที่เฝ้าพระศพอย่างเดิม ได้จัดแจงเอาผ้าขาวพันห่อเข้าเป็นรูปทำเป็นที่พระศพของพระนางซีลิกา และเอาเข้าบรรจุไว้ในหีบ

รุ่งเช้าขึ้น บรรดาข้าในพระนางต่างก็มาเฝ้าพระศพแทนตัวฉัน แต่ก่อนที่ฉันจะมาฉันทำหน้าตาเศร้าสร้อยเสียใจเป็นอันมาก เพื่อไม่ให้ใครสงสัยเมื่อมีผู้เห็นฉันมีความเศร้าโศกมาก ก็นำความขึ้นทูลพระเจ้าชาตาฮะมาส์ป พระองค์ทรงทราบเหตุการณ์ ดังนั้นก็มีพระทัยเมตตาและสงสารฉันยิ่งขึ้น จึงประทานเงินในท้องพระคลังให้ ๑๐,๐๐๐ ซิควิน และประทานอนุญาตให้ฉันพาชาเปอร์ขันทีไปได้ ในไม่ช้าฉันกับชาเปอร์ก็มาหาพระนางที่ยังประทับพักอยู่ และต่างดีใจที่เห็นกลอุบายที่ได้ทำนั้นเป็นผลสำเร็จเรียบร้อยดี รุ่งขึ้นฉันให้ชาเปอร์ถือหนังสือไปให้ท่านที่ในวัง ขอให้ท่านมาหาฉันที่นี่ แต่มหาดเล็กในนั้นบอกมาว่า ท่านป่วยไข้ยังไปไหนไม่ได้ ล่วงมาอีกสามวัน ฉันได้ใช้ให้ชาเปอร์ไปอีก ได้ทราบว่าท่านไม่อยู่ในวังเสียแล้ว หายไปไหนไม่มีใครทราบ

ถึงตรงนี้ข้าพเจ้าถามนางกาเลไกรีว่า "เหตุไรหล่อนจึงไม่บอกกลอุบายที่ทำให้ฉันรู้ล่วงหน้าเสียก่อน ทำไมไม่ให้ชาเปอร์มาบอกให้รู้ ถ้ามาบอกให้รู้เสียก่อนเพียงคำเดียว ก็จะไม่ทำให้ฉันได้รับความทุกข์เดือดร้อนถึงป่านนี้"

"จริงซี ถ้าบอกให้รู้เสียก่อนได้จะเป็นการดีหาน้อยไม่" นางกาเลไกรีพูด "ป่านนี้พระนางซีลิกาก็จะได้พบและอยู่กับท่านแล้ว แต่นี่หาเป็นเช่นนี้ไม่ คือทีแรกเมื่อได้อุบายกันตกลงใหม่ ๆ ฉันก็คิดจะมาบอกให้ท่านทราบแล้ว แต่พระนางไม่ชอบด้วย" รับสั่งห้ามว่า "อย่าเพิ่งให้รู้ก่อน ฉันต้องการให้รู้สึกเสียใจที่ฉันได้ตายไป ต่อเมื่อเขาได้กลับมาเห็นและรู้ว่าฉันไม่ตายแล้ว เขาจะได้รับความประหลาดใจและความยินดีเป็นที่สุด และเหมาะแก่การด้วย"

"การที่พระนางได้ทรงคิดการเพื่อแสดงความรักอย่างนี้ฉันออกไม่สู้

เต็มใจ เพราะให้สังหรณ์อยู่ในใจว่าจะเกิดเหตุร้ายอะไรขึ้นเป็นแน่ การก็เป็นจริงเช่นนั้นกระทำให้พระนางซีลิการู้สึกพระองค์ว่าได้ทำผิดไปเสียแล้ว เมื่อได้ทราบว่าท่านหายไป พระนางได้ทรงเสียพระทัยสักปานไร ฉันพูดไม่ถูกเป็นแต่รับสั่งอยู่เสมอไม่ขาดว่า ตัวฉันช่างอาภัพเสียจริงๆ ถ้าฉันไม่ได้ตัวหะซันมา การที่ฉันได้สู้สละความสุขต่างๆมานี้ก็ไม่มีประโยชน์เลย ฉันได้เที่ยวตามหาท่านทุกแห่ง และชาเปอร์ก็ได้พยายามสืบสวนโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย จนเห็นว่าหาไม่พบต่อไปแล้ว จึงได้พากันออกจากเมืองซีราสไปทางแม่น้ำอินดัส เพราะเข้าใจว่าท่านคงจะไปทางนั้น เมื่อไปถึงบ้านเมืองใดที่ตั้งอยู่ตามลำแม่น้ำ ก็เที่ยวสืบหาท่านแต่ไม่พบปะ จนอยู่มาวันหนึ่งเมื่ออาศัยกองคาราวานพวกพ่อค้าเดินทางตามหัวเมือง ได้มีกองโจรกองหนึ่งยกพวกมาล้อมและปล้นเอาสินค้ามีมาไปหมด และริบเงินทองที่ฉันทั้งสามมีติดตัวมาไปด้วย แล้วยังกลับซ้ำนำตัวพวกฉันไปขายกับพ่อค้าที่มันรู้จักคนหนึ่ง ณ เมืองกันดาฮา

พ่อค้าคนนี้เมื่อได้ซื้อพระนางซีลิกามาแล้ว ก็เอาเข้าไปถวายแก่กษัตริย์ฟิโรซา ผู้ครองเมืองกันดาฮานี้ เมื่อพระเจ้าฟิโรซาทอดพระเนตรเห็นพระนางซีลิกาก็โปรด จึงมีรับสั่งถามพระนางว่ามาจากเมืองไหน พระนางทูลว่ามาจากเมืองอรมูส ส่วนข้ออื่นๆที่มีรับสั่งถาม พระนางทูลบ่ายเบี่ยง พระเจ้าฟิโรซาจึงทรงรับซื้อพระนางจากพ่อค้าคนนั้นไว้และมีรับสั่งให้พระนางไปประทับอยู่ ณ ตำหนักอันงดงามที่สุดของพระองค์”

นางกาเลไกรีหยุดพูดลง หรือจะเป็นที่ต้องหยุดเพราะข้าพเจ้าร้องขึ้นมาด้วยความดีใจ “เดชะบุญแท้ๆและดีใจจริงๆที่ได้มาพบกับพระนางซีลิกา แต่เมื่อได้มาพบแล้ว กลับมาทราบความว่าพระมหากษัตริย์อันมีพระเดชานุภาพใหญ่หลวงทรงรับพระนางไว้เสียในพระราชวัง และถ้าพระนางไม่มีพระทัยรักใคร่พระเจ้าฟิโรซา พระนางก็จะมีแต่ตรอมพระทัยลงทุกวัน ไหน

เลยฉันจะทนทุกข์เศร้าใจมีชีวิตต่อไปได้ ถึงมาตรว่าพระนางจะได้ทรงรับความพอพระทัยอยู่ในพระราชวังก็ดี ส่วนตัวฉันเห็นจะทนต่อไปไม่ได้เลย”

นางกาเลไกรีพูดว่า “ฉันมีความยินดีที่ความรักของท่านยังหนักแน่นอยู่ ก็ควรอยู่แล้วที่พระนางมีความรักท่าน ในเวลานี้ถึงพระเจ้าแผ่นดินกันดาฮาโปรดปรานพระนางมากมายก็ดี พระนางยังไม่ลืมคิดถึงท่าน เมื่อชาเปอร์ได้เข้ามาทูลพระนางเมื่อวานนี้ว่าได้พบท่าน พระนางยังไม่เคยมีความเบิกบานยินดีเมื่อคราวที่ชาเปอร์บอกความนี้เลย แล้วมีรับสั่งให้ชาเปอร์ไปเที่ยวหาบ้านที่มีเครื่องเรือนพร้อม และให้พาตัวท่านมาที่บ้านนี้ กับสั่งให้ปรนนิบัติท่านให้ดีทุกอย่างอย่าให้ขาดแคลนได้

ที่ฉันมาที่นี่ ก็เพราะมีรับสั่งให้มาเล่าเรื่องให้ท่านทราบ และจะได้ให้ท่านเตรียมตัวไว้คอยพบพระนางที่นี่คืนพรุ่งนี้ ฉันจะพาพระนางออกทางพระทวารเล็กข้างพระอุทยาน เพราะได้ทำกุญแจไว้เพื่อไขเมื่อต้องการออกมา” พูดแล้วนางกาเลไกรีคนสนิทของพระธิดาเจ้าเปอร์เซีย ก็ลุกขึ้นลากลับไป ชาเปอร์ก็ตามไปด้วย

คืนวันนั้นข้าพเจ้าไม่ได้กระทำอะไรหมด นอกจากคิดถึงพระนางซีลิกา เรื่องที่ข้าพเจ้าจะนอนหลับนั้นเป็นไม่ต้องพูดแต่สักงีบหนึ่งก็ไม่มี เมื่อวันรุ่งขึ้นทั้งวันข้าพเจ้ามีใจร้อนรนรู้สึกเวลาเหมือนช้าตั้งร้อยปี จนที่สุดก็ค่อยหายความร้อนรนใจลงเมื่อได้ยินมีผู้มาเคาะที่ประตู

ทาสของข้าพเจ้าออกเปิดประตูรับ ในไม่ช้าก็เห็นพระนางเสด็จเข้ามาในห้อง ความโสมนัสยินดีของข้าพเจ้าเมื่อเห็นพระนางสุดที่จะอธิบายได้ ส่วนพระนางก็ดีพระทัยเป็นที่สุดเหมือนกัน ข้าพเจ้าฟุบลงไปที่พระบาทของพระนาง เกาะพระบาทนิ่ง ไม่สามารถจะพูดอะไรออกมาได้เป็นนาน พระนางรับสั่งให้ข้าพเจ้าลุกขึ้น และให้มานั่งลงบนเก้าอี้ข้างพระนาง แล้วจึงตรัสว่า “พ่อหะซัน ฉันต้องขอขอบพระคุณพระผู้เป็นเจ้าที่บันดาลให้เราทั้งสอง

มาพบกัน และหวังว่าพระผู้เป็นเจ้าคงจะทรงพระกรุณาให้เราได้รับความสุขใช่แต่เท่านี้ คงจะทรงปัดเป่าเสียซึ่งความติดขัดซึ่งจะมีมาในข้างหน้าด้วย เมื่อสมหมายแล้วเราก็คงจะได้มีความสุขสนุกสบายด้วยกัน ถ้าการไม่สมหวังดังที่นึกไว้อย่างน้อยเราก็ยังมีโอกาสได้รับข่าวของเราถึงกันทุกวัน และบางทีจะได้พบกันลับๆได้ด้วย บัดนี้ทางกาเลไกรีก็ได้เล่าเรื่องของฉันให้ฟังแล้ว ควรจะเล่าเรื่องของเธอให้ฉันฟังบ้าง"

ข้าพเจ้าจึงเล่าให้พระนางฟังถึงความทุกข์โศกของข้าพเจ้าที่เข้าใจว่าพระนางสิ้นพระชนม์ไป เล่าจนที่ข้าพเจ้าได้เป็นทุกข์ตรอมใจ เลยมาถือเพศเป็นนักบวชอยู่นี้

"โอ! พ่อหะซันที่รัก" พระนางซีลิกาตรัส "นี่เป็นด้วยความรักฉันแท้ๆ เธอจึงทนอยู่กับพวกนักบวชได้ถึงเพียงนี้ อนิจจา... ฉันเองเป็นผู้ที่ทำให้เธอได้รับความทุกข์โศกมาก"

ถ้าพระนางทรงรับทราบถึงความประพฤติของข้าพเจ้าที่เป็นนักบวชนี้แล้ว พระนางก็คงไม่มีความสงสารข้าพเจ้ามากถึงปานนี้เลย แต่ข้าพเจ้าคอยระวังตัวหาทูลให้ทราบไม่ เป็นแต่พูดด้วยเรื่องความรักเท่านั้น ดูเวลาที่ได้สนทนากันช่างล่วงไปเร็วเสียจริงๆถึงแม้ว่าจะได้สนทนากันอยู่นานตั้ง ๓ ชั่วโมงก็ดี เมื่อเวลาชาเปอร์และนางกาเลไกรีเข้ามาบอกให้รู้ตัวเพื่อเลิกสนทนาเสียเพราะจวนรุ่งสว่างอยู่แล้ว กลับโกรธเขาและพูดว่า "คนที่ไม่มีเรื่องรักก็เป็นอย่างนี้แหละ ช่างไม่มีปรานีเลย นี่เราเพิ่งพูดกันอยู่ได้เพียงครู่เดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นอย่าเพิ่งมากวนใจเลย" อย่างไรก็ดี ถ้ายังขืนสนทนากันอีกต่อไปก็เห็นจะสว่าง เพราะฉะนั้นในไม่ช้าพระนางก็เสด็จกลับไป

ถึงหากว่าข้าพเจ้าจะได้รับความเบิกบานสำราญใจประการไรก็ดี ก็ยังหาลืมเจ้าเพื่อนนักบวชที่มาเมืองกันดาฮาด้วยกันไม่ ยังกลับซ้ำนึกวิตกถึงเขา

กลัวว่าจะหาข้าพเจ้าไม่พบ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงออกไปตาม เผอิญไปพบเขากลางถนน

ข้าพเจ้าได้พูดกับเขาว่า "เพื่อนเอ๋ย! นี่ฉันกำลังจะไปหาเพื่อนยังที่พักคนเดินทาง เพื่อบอกให้รู้ว่าฉันหายไปไหน เพื่อนจะได้หายวิตก เชื่อว่าอย่างไรก็คงไม่ตกใจมาแล้ว"

"แน่ทีเดียว" เขาตอบ "ออกให้เป็นทุกข์เป็นร้อนถึงแกจริง ๆ นี่ไปเอาเสื้ออะไรมาสวม ทีจะมีลาภเป็นแน่ อ้ายกันหรือมีความวิตกถึงแกไม่รู้ว่าจะเป็นอะไรไป นี่แกกลับมีความสุขสนุกสบายเสียอีก"

ข้าพเจ้าพูดว่า "เพื่อนรักเอ๋ย! ที่พูดนี้ฉันยอมรับว่าจริง จะเล่าเรื่องให้รู้ว่า บัดนี้ฉันมีความสุขมากกว่าที่แกคาดไว้ตั้งพันเท่า ตั้งใจว่าจะพาไปให้เห็นความสุขของฉัน และจะให้เพื่อนได้รับผลจากที่ฉันได้รับอยู่เสียด้วยกันเถิด"

พูดแล้วข้าพเจ้าจึงพาเขามาบ้าน และได้พาเขาเที่ยวชมดูห้องต่าง ๆ ที่ประดับประดาอย่างงดงามในบ้านนั้น เมื่อเขาได้แลเห็น ก็พูดขึ้นบ่อย ๆว่า "ให้ตายซิ นี่หะซันไปทำอะไรเข้าจึงได้ลาภอย่างใหญ่โตเช่นนี้?"

ข้าพเจ้าพูดว่า "นี่แน่ะสหายนักบวช นี่เห็นจะน้อยใจซิที่ได้เห็นฉันมีโชคลาภอย่างนี้"

"เปล่าเลย" เขาตอบ "แท้จริงกลับมีความยินดีเสียอีก ที่จะมีความริษยาเพื่อนฝูงนั้นเป็นไม่มี มีแต่อยากให้เพื่อนฝูงได้รับความสุขยิ่งขึ้น"

พูดแล้วเขาก็กอดรัดข้าพเจ้าเพื่อแสดงให้เห็นว่าที่พูดนี้เป็นความสัตย์จริง ข้าพเจ้าก็ตายใจเชื่อถือเขาว่าเป็นคนดี หารู้ไม่ว่าอ้ายมนุษย์คนนี้เป็นคนที่ชั่วช้าสามานย์ ใจคดมีความอิจฉามาก

"วันนี้เราจะต้องรื่นเริงด้วยกัน" อ้ายเพื่อนของข้าพเจ้าพูดขึ้น

ข้าพเจ้าจูงมือพาเขาไปในห้องกลาง ซึ่งทาสของข้าพเจ้าได้จัดแจงโต๊ะ

สำหรับรับประทานไว้แล้ว

เมื่อนั่งลงด้วยกันแล้ว ทาสของข้าพเจ้าก็นำเอาอาหารต่าง ๆเข้ามา มีข้าวปรุงเครื่องเป็นสีต่าง ๆกับมีผลอินทผลัมเชื่อมด้วย นั่งรับประทานอาหารอยู่ด้วยกันจนแล้วเสร็จ ข้าพเจ้าใช้ให้คนไปซื้อเหล้าองุ่นมาจากร้านแห่งหนึ่งในเมืองนั้น ซึ่งข้าพเจ้ารู้อยู่ว่ามีเหล้าองุ่นอย่างดีขายอยู่ลับ ๆ เมื่อคนใช้นำเอาเหล้ามาแล้ว ต่างก็ดื่มกันยกใหญ่ไม่ต้องกระดากกระเดื่องอะไรกัน ถ้าเป็นที่เปิดเผยแล้วคงไม่กล้ารับประทานกันถึงขนาดเช่นนี้ กำลังรับประทานกันอยู่นั้น เจ้านักบวชจึงพูดว่า "นี่แน่ หะซัน... จงเล่าให้ฟังด้วยซิว่าทำไมแกจึงมาได้ดีเช่นนี้ ไม่ต้องกลัวเกรงอะไรกัน เพราะกันเป็นเพื่อนรักสนิทของแกและสิ่งอะไรที่เป็นความลับของเพื่อนกันย่อมปิดเสมอ ถ้าสงสัยว่าจะไว้ใจกันไม่ได้แล้ว ก็เท่ากับแกมาหมิ่นประมาทกัน จงเปิดเรื่องเคราะห์ดีมีลาภให้รู้ด้วยเราจะได้รื่นเริงด้วยกัน อีกประการหนึ่งกันอวดได้ว่ากันเป็นที่ปรึกษาได้ดีคนหนึ่ง ข้อนี้แกก็ย่อมรู้ได้ดี ๆแล้ว"

โดยเหตุที่ข้าพเจ้ารับประทานเหล้าองุ่น จนมึนเมาทั้งเผลอตัวเข้าใจว่าเขาเป็นคนซื่อสุจริต ข้าพเจ้าจึงเสียความอ้อนวอนไม่ได้ ได้พูดกับเขาว่า "ฉันมีความเชื่อและไว้ใจว่า แกคงไม่คิดคดแก่เพื่อน เพราะฉะนั้นจะเล่าเรื่องให้ฟังทั้งหมด ไม่ปิดบังอะไร แกจำได้ไม่ใช่หรือ เมื่อเวลาฉันพบแกครั้งนั้นฉันมีหน้าตาเศร้าโศก เพราะได้เสียหญิงที่รักของฉันไปเมื่ออยู่เมืองชีราส ฉันเข้าใจว่าหญิงที่รักนั้นตายเสียแล้ว แท้จริงหล่อนหาตายไม่ยังมีชีวิตอยู่ดี บัดนี้ฉันได้มาพบหล่อนอยู่ในเมืองกันดาฮานี้อีก และขอบอกความจริงให้รู้ด้วย ว่าในเวลานี้หล่อนเป็นสนมตัวโปรดปรานของพระเจ้าฟิโรซา"

เจ้านักบวชเมื่อได้ฟังก็แสดงความประหลาดใจเป็นที่สุด พูดว่า "หะซันตามที่เล่าให้ฟังดูเหมือนว่าผู้หญิงที่แกรักนี้เห็นจะสวยมาก ถ้าไม่สวยจริงที่ไหนเจ้าแผ่นดินกันดาฮาจะโปรดปรานนัก"

"หล่อนเป็นคนสวยที่สุด จะหาที่เปรียบมิได้" ข้าพเจ้าตอบ "ถึงว่าที่พูดนี้เป็นถ้อยคำที่ของคนที่รักชมเชยเองก็ดี แต่ถึงกระนั้นฉันก็ยังไม่สามารถจะจาระไนความงามของหล่อนให้ตรงกับที่เป็นจริงไปได้ ไม่ช้าดอกหล่อนคงมานี่ ตัวแกก็จะได้แลเห็นด้วยตาเอง จะได้ตัดสินเอาเองว่าหล่อนสวยเพียงไร"

พูดดังนี้เจ้านักบวชก็เข้ากอดรัดข้าพเจ้าด้วยความยินดี และเขาว่าเขาจะดีใจไม่น้อย ถ้าได้เห็นนางงามคนนั้น ข้าพเจ้ารับรองว่าคงจะได้เห็นไม่เป็นไร แล้วต่างก็ลุกขึ้นจากโต๊ะขึ้นไปนอน ส่วนคนใช้ของข้าพเจ้าคนหนึ่งก็นำเจ้าสหายนักบวชเข้าไปในห้องๆหนึ่ง ซึ่งได้จัดแจงมีฟูกเตียงไว้เรียบร้อยแล้ว

รุ่งเช้าขึ้น ชาเปอร์ขันทีนำเอาหนังสือของพระนางซีลิกามาให้ข้าพเจ้าในหนังสือบอกว่าจะมาเสวยที่นี่ในคืนวันนี้ ข้าพเจ้าได้เอาจดหมายนี้ให้เจ้าสหายนักบวช เขาแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ในวันนั้นทั้งวันเจ้านักบวชของข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไร นอกจากจะพร่ำถึงความงามของสตรีที่ข้าพเจ้าชมเชยนัก และกระวนกระวายนั่งคอยจนตกเวลาเย็น ข้าพเจ้าได้เตรียมการต่างๆไว้คอยรับ คือได้สั่งให้เขาทำอาหารอย่างดีๆและให้ไปซื้อเหล้าองุ่นอย่างดีที่ได้เคยชิมรสมาแล้วเมื่อวานนี้

พอถึงเวลากลางคืน ข้าพเจ้าได้พูดแก่เจ้านักบวชว่า "เมื่อเวลาสตรีคนนั้นเข้ามาในห้อง แกควรจะออกไปเสียก่อน บางทีหล่อนจะมีความรังเกียจให้ฉันจัดแจงขออนุญาตหล่อนให้นำตัวแกเข้ามา บอกว่าเป็นเพื่อนเสียก่อนจะเหมาะกว่า เชื่อแน่ว่าอย่างไรเสียหล่อนก็คงไม่ขัด"

ในไม่ช้าเราก็ได้ยินเสียงใครมาเคาะประตู ผู้ที่เคาะนั้นคือพระนางนั่นเอง ฝ่ายเจ้านักบวชจึงหลบตัวเข้าซ่อนเสียในตู้ ส่วนข้าพเจ้าออกไปรับพระนาง และจูงพระกรเชิญเสด็จมายังห้องข้าพเจ้า แล้วจึงพูดว่า "พระนาง

ต้องขออนุญาตสักอย่างหนึ่ง คือชายนักบวชผู้ที่มาเมืองกันดาฮากับฉัน บัดนี้มาอาศัยอยู่ที่นี่ด้วย เพราะเห็นว่าเขาเป็นเพื่อนจะอนุญาตให้เข้ามาในห้องนี้ด้วยกันจะได้หรือไม่?"

"นี่แน่พ่อหะซัน" พระนางตรัส "เห็นถูกละหรือที่มาขออย่างนี้ ควรที่เธอจะป้องกันฉันให้พ้นราคี นี่กลับจะมาขอให้ฉันเปิดเผยหน้าให้ผู้อื่นเห็นด้วย"

ข้าพเจ้าพูดว่า "ไม่เป็นไรมิได้ ชายผู้นี้ไม่เป็นคนปากมาก อาจจะไว้ใจได้ถ้าอนุญาตแล้ว ฉันยอมรับรองว่าจะไม่ทำให้หล่อนได้รับความเคืองเข็ญเป็นประการใดเลย"

"เรื่องอะไรทั้งสิ้นที่ขอฉันเป็นขัดเธอไม่ได้" พระนางตรัสตอบ "แต่ฉันให้วิตกหวั่นๆอยู่อย่างมิรู้"

ข้าพเจ้าพูดว่า "ข้อนั้นไม่ควรจะต้องวิตก ขอให้เชื่อฉันเถิด อย่าได้กลัวจนทำใจให้สิ้นสนุกเลย"

พูดแล้วข้าพเจ้าจึงเรียกเจ้านักบวชให้มาพบกับพระนางซีลิกา พระนางทรงรับรองเขาโดยดีเพื่อจะให้ถูกใจข้าพเจ้า เมื่อได้พูดจากันตามธรรมเนียมแล้ว เราทั้งสามก็นั่งลงข้างโต๊ะพร้อมกับนางกาเลไกรีด้วย เจ้านักบวชสหายของข้าพเจ้าคนนี้อายุราว ๓๐ ปี มีปัญญาว่องไว ในไม่ช้าเขาก็มีเรื่องน่าขันๆ คุยให้ฟัง จนเป็นที่ชอบพระทัยของพระนาง เลยหายความรังเกียจไป เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วคนใช้ก็รินเหล้าองุ่นลงในถ้วยศิลายื่นให้ เจ้านักบวชไม่ยอมให้เหล้าอยู่ในถ้วยนานเลย พอยื่นมาให้ก็ดื่มหมดและเติมติดๆ อยู่เสมอ ในไม่ช้าก็เกิดออกท่าทาง ตามธรรมดากิริยามันก็หยาบคายอยู่แล้ว ยิ่งมามึนเมาเหล้าเข้าด้วยก็ยิ่งทำให้กล้าและแสดงกิริยาหยาบคายที่ซ่อนไว้ทีแรกออกมา ใช่แต่พูดจาหยาบคายเป็นที่ระคายโสตเท่านั้น ยังลุกขึ้นคว้าไขว่จับต้องพระนางซีลิกาด้วย

พระนางซีลิกาเมื่อทรงเห็นกิริยาหยาบคาย และความกล้าหาญของเจ้านักบวชเช่นนั้นก็กริ้วมาก และเอาพระกรปัดมือมัน แล้วก็ตรัสว่า "หยุดอ้ายขี้ข้า ได้เลี้ยงดูเองถึงเช่นนี้เองยังกลับเนรคุณได้ อ้ายชาตินี้ควรบอกให้บ่าวจับตัวไปทำโทษเสียละดี แต่นี่ยังเห็นแก่เพื่อนเอง ข้าจึงไม่ทำลงไป" ตรัสแล้วก็เอาผ้าบางคลุมพระพักตร์เสด็จออกไปเสียจากห้องข้าพเจ้าทันที ข้าพเจ้าวิ่งออกไปทูลขอโทษอยู่เป็นนาน จนทรงรำคาญพระทัยจึงตรัสว่า "เห็นไหม ทีนี้ไม่ควรที่จะเอาอ้ายนักบวชอะไรเข้ามาด้วย ที่ฉันเตือนเธอทีแรกไม่ใช่เตือนโดยไม่มีเหตุผล ถ้าเธอขืนเอาอ้ายนี้ไว้ในบ้านตราบใด ฉันจะไม่มาเหยียบบ้านนี้อีกเป็นอันขาด" ตรัสแล้วก็เสด็จไปเสีย ข้าพเจ้าจะทูลสถานไรพระนางก็ไม่เงี่ยพระโสตฟัง

ข้าพเจ้ากลับมาเข้าในห้องแล้ว จึงพูดกับอ้ายเพื่อนของข้าพเจ้าคนนั้นว่า "นี่ทำไมแกจึงแสดงกิริยาหยาบคายกับคนที่เป็นผู้โปรดปรานของพระเจ้าฟิโรซา กิริยาซุ่มซ่ามของแกกระทำให้หล่อนมีความโกรธเคืองมาก และบางทีหล่อนจะไม่ยกโทษฉันที่ปล่อยให้แกมาเห็นหน้าหล่อนด้วย"

"อย่ากลัวเลย หะซัน" เขาตอบ "แกน่ะมันไม่รู้จักกลมารยาของผู้หญิงให้เชื่อเสียเถิด ที่แกเข้าใจว่าหล่อนโกรธนั้นไม่ใช่ดอก หล่อนกลับดีใจเสียอีกที่ฉันทำเมื่อกี้นี้ไม่มีเลยที่ผู้หญิงจะไม่ชอบใจ ที่ทำโกรธก็แกล้งทำดอก แกรู้ไหมว่าเหตุไรจึงทำดีดดิ้นเมื่อกันทำกิริยากล้าหาญเช่นนั้น ก็เพราะเห็นแกอยู่ที่นั่นด้วย กันเชื่อว่าถ้าหล่อนอยู่ที่นี่แต่คนเดียว ก็คงไม่ทำท่าเง้างอดเช่นนั้นเลย"

ตามวาจาที่ข้าพเจ้าพูดนี้ก็พอเห็นได้แล้วว่าเมาสุรา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเลยนิ่งไม่พูดต่อว่าอะไรอีก ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าจะพูดว่ากล่าวเขาในเวลาพรุ่งนี้เช้าแล้ว เขาคงจะได้สติและรู้สึกที่ตนได้ทำผิดไปบ้าง ข้าพเจ้าจึงสั่งให้คนใช้พาเขาเข้าไปยังห้องนอน ส่วนข้าพเจ้านั้นอยู่แต่ในห้อง เมื่อนึกถึง

เหตุการณ์ที่เป็นมาแล้วนั้นทำให้ในใจไม่สบาย กระวนกระวายจนนอนไม่หลับ รุ่งเช้าขึ้นเจ้านักบวชผู้นั้นดูเปลี่ยนเสียงที่พูด เขาแสดงกิริยาตกใจมาก เมื่อรู้ว่าเขาได้ทำลงไปแล้ว เขาตั้งใจจะไปเสียจากเมืองกันดาฮา ถ้อยคำที่เขาพูดนี้ก็เห็นจริงให้น่าสงสารอยู่ ข้าพเจ้าจึงเขียนจดหมายเพื่อไปถวายพระนางโดยทันทีว่า บัดนี้เจ้านักบวชเพื่อนของข้าพเจ้าได้รู้สึกว่าตนได้กระทำผิดไปแล้ว และขอสารภาพโทษแก่พระนางและตัวข้าพเจ้า ในการที่เขาได้เสพสุรามากจนเมามายประพฤติการหยาบคายล่วงเกินไป

เมื่อข้าพเจ้าเขียนจดหมายเสร็จ ชาเปอร์ก็มาที่บ้านและบอกว่าพระนางยังกริ้วอยู่มาก ข้าพเจ้าจึงวานให้ชาเปอร์นำจดหมายที่ข้าพเจ้าเขียนนั้นไปถวายพระนาง ชาเปอร์รับไปและล่วงมาอีกสักสองสามชั่วโมง ก็นำจดหมายตอบของพระนางมาว่า จะทรงเต็มพระทัยโปรดยกโทษกิริยาหยาบคายของเจ้านักบวชคนนั้น เมื่อรู้สึกถึงความผิดของตน แต่จะต้องไม่ให้อยู่บ้านนี้อีกต่อไป กับจะต้องไปเสียจากเมืองกันดาฮาภายใน ๒๔ ชั่วโมง ข้าพเจ้าได้นำหนังสือของพระนางให้เจ้านักบวชดู เขาจึงบอกต่อหน้าชาเปอร์ว่า เขาก็รู้ตัวผิดและตั้งใจจะไปเสียจากเมืองนี้เหมือนกัน เพราะไม่กล้าจะด้านหน้าอยู่อีกได้ เมื่อได้ประพฤติชั่วช้าไปแล้ว เมื่อชาเปอร์ได้ฟังถ้อยคำของนักบวช จึงกลับนำความไปทูลพระนางซีลิกา

ข้าพเจ้ามีความโสมนัสเป็นที่สุด เมื่อได้ยินเหตุร้ายแล้วกลายดีไป แต่อย่างไรก็ดีข้าพเจ้ายอมบอกตามตรงว่าข้าพเจ้ามีความเสียใจที่เขาจะต้องจากไป จึงหน่วงให้เขาอยู่กับข้าพเจ้าอีกวันหนึ่ง และพูดกับเขาว่า “อยู่ที่นี่เสียวันหนึ่งก่อนจึงค่อยไปก็แล้วกัน เราจะได้เลี้ยงกันให้รื่นเริงอีกสักวันหนึ่ง เผื่อบางทีจะได้พบหน้ากันอีก ไหนๆเราก็จะจากกันไปแล้ว อย่างน้อยควรจะหน่วงเวลาให้ช้าอีกหน่อยเป็นการดี

เพื่อฉลองการที่จะลาไปให้เป็นการสนุกสนานกว่าเดิม ข้าพเจ้าจึงสั่ง

ให้ทำอาหารมาให้มาก เมื่อทำมาเสร็จยกมาตั้งไว้แล้วก็นั่งรับประทานอาหารไปได้สองสามอย่าง ก็เห็นชาเปอร์ถือจานทองมีแกงกะหรี่เข้ามา

"ท่านหะซัน" ชาเปอร์พูดกับข้าพเจ้า "ข้าพเจ้านำแกงกะหรี่ของเสวยมาให้ แกงนี้พระเจ้าฟิโรชาเสวยและชมเชยว่ามีรสอร่อยมาก เพราะฉะนั้นจึงมีรับสั่งให้เจ้าพนักงานนำแกงกะหรี่นี้มาประทานพระนาง พระนางรับสั่งให้ฉันเอามาให้ท่าน"

ข้าพเจ้าลองรับประทานแกงนั้น รู้สึกว่าโอชารสจริงๆ กำลังรับประทานอาหารกันอยู่นั้น เจ้านักบวชอดชมถึงความเคราะห์ดีของข้าพเจ้าไม่ได้ และพูดกับข้าพเจ้าตั้งยี่สิบครั้งว่า "ออ! ช่างกระไรนะสหายหนุ่ม ช่างมีบุญจริงๆ"

เราเลี้ยงดูกันอย่างนี้ทั้งคืน ครั้นรุ่งเช้าขึ้นเจ้าสหายของข้าพเจ้าพูดว่า "ถึงเวลาที่กันจะจากแกไปละ" ข้าพเจ้าจึงเข้าไปในห้องหยิบเงินที่พระนางใช้ให้ชาเปอร์เอามาประทานข้าพเจ้าเมื่อวันก่อนนั้น ให้แก่ชายนักบวชและพูดกับเขาว่า "เพื่อนจงเอาเงินถุงนี้ไปใช้สอยด้วยก็แล้วกัน" เขาแสดงความขอบใจข้าพเจ้า และต่างคนต่างสวมกอดกันด้วยความอาลัย เมื่อเขาไปแล้วข้าพเจ้าจึงมีจิตใจห่อเหี่ยวอยู่เป็นนาน "อือ! อ้ายเพื่อนสะเพร่าเอ๋ย" ข้าพเจ้านึก "เป็นเพราะเจ้าทีเดียวจึงทำให้ถึงต้องจากกัน จะเป็นแต่ชมพระนางซีลิกาเฉยๆซึ่งนับเป็นขวัญตาอยู่แล้วก็ไม่ได้"

ข้าพเจ้าอดนอนมาจึงเอนตัวลงบนเก้าอี้ เลยหลับไป เมื่อหลับไปได้หลายชั่วโมงตกใจตื่นขึ้นด้วยได้ยินเสียงใครมาเอ็ดตะโรอยู่ในห้อง ข้าพเจ้าลุกขึ้นไปดูเพื่อให้รู้ว่าเรื่องราวอะไรกัน ครั้นออกไปเห็นทหารรักษาพระองค์พระเจ้าฟิโรชาเข้ามาในบ้านทั้งกอง ข้าพเจ้าตกใจเป็นอันมาก

"ท่านจงไปด้วยกันกับเรา" คนที่เป็นตัวนายพูดกับข้าพเจ้า "ด้วยมีคำสั่งให้นำตัวท่านไปในพระราชวัง"

"นี่ข้าพเจ้าได้ทำผิดอะไร?" ข้าพเจ้าถาม "ต้นสายปลายเหตุอะไรที่ถูกจับนี้?"

"พวกฉันก็รู้ไม่ได้" นายทหารผู้นั้นตอบ "เป็นแต่ได้รับคำสั่งให้นำตัวท่านเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น จะเป็นด้วยเรื่องอะไรหาทราบไม่ แต่ขอบอกให้ท่านหายวิตกได้ว่า ถ้าท่านไม่มีความผิดแล้วก็ไม่ต้องกลัวอะไร เพราะพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้มีพระทัยโอบอ้อมอารียุติธรรม พระองค์จะทรงทำโทษใครก็ต้องให้ทรงทราบอย่างแน่นอนเสียก่อนว่า ผู้ที่ถูกชำระนั้นได้มีความผิดจริงหรือไม่ จริงอยู่ที่พระองค์ทรงลงโทษผู้มีความผิดอย่างหนัก เพราะฉะนั้นถ้าท่านมีความผิดจริง ฉันก็ให้มีความสงสารด้วย"

ข้าพเจ้าจำเป็นต้องตามนายทหารผู้นั้นไป เมื่อมาตามทางจะเข้าไปในพระราชวัง ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่า "ดีร้ายพระเจ้าฟิโรซา จะทรงทราบเหตุการณ์ความประพฤติของข้าพเจ้าและของพระนางซีลิกา แต่ได้ทรงทราบมาจากสถานไรหนอ?" เมื่อมาถึงลานพระราชวังได้เห็นเขาเตรียมปักไม้ขาหยั่งไว้สี่หลัก ข้าพเจ้ารู้ได้ดีว่าหลักนี้สำหรับตัวข้าพเจ้า และเป็นวิธีทำโทษประหารชีวิตอย่างฐานกรุณา ข้าพเจ้าแหงนหน้าขึ้นอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าขออย่าให้พระนางต้องได้รับโทษด้วยเลย

เมื่อเข้ามาถึงพระราชวัง นายทหารที่เป็นผู้พาจึงนำข้าพเจ้าเข้าไปในท้องพระโรง ได้เห็นพระเจ้าฟิโรซาประทับอยู่กับอัครมหาเสนาบดีเท่านั้น กับมีเจ้านักบวชซึ่งข้าพเจ้าเข้าใจว่าป่านนี้คงจะไปจากเมืองกันดาฮาเสียไกลแล้ว เฝ้าอยู่ที่นั่นด้วย เมื่อข้าพเจ้าเห็นนักบวชคนคดเนรคุณนี้เข้าก็เข้าใจได้ตลอด

"ตัวเจ้าหรือที่ได้พบพูดจากับสตรีที่รักของข้า?" พระเจ้าฟิโรซาตรัสถาม "อ้ายชาติคนร้าย ช่างกล้าหาญชาญชัยมาก จงพูดและตอบคำถามของข้าให้ตรงๆเมื่อเองมาเมืองกันดาฮานี้ เองรู้แล้วไม่ใช่หรือว่าข้าทำโทษแก่คนผิดคิดร้ายหนักเพียงไร?"

ข้าพเจ้าทูลว่าทราบแล้ว

พระเจ้าฟิโรซารับสั่งว่า "ก็เมื่อเองรู้อยู่แล้ว เหตุไรจึงกล้ากระทำความผิดอันใหญ่หลวงเช่นนี้?"

ข้าพเจ้าทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ขอให้ทรงพระชนม์พรรษาอยู่ชั่วกาลนาน การที่ข้าพเจ้าได้ประพฤตินี้ พระองค์ก็ทรงทราบอยู่แล้วว่า ความรักอาจทำให้หายกลัวสิ่งใดๆได้ บุคคลที่มีความรักมิได้หวั่นหวาดต่ออันตรายเลย ข้าพเจ้าขอรับพระราชอาชญาเป็นที่สุด ที่ทรงกริ้วข้าพเจ้าก็ควรอยู่แล้ว ถึงพระองค์จะทรงทรมานทำโทษข้าพเจ้าให้หนักสักเพียงไร ข้าพเจ้ายอมรับโทษที่ได้กระทำผิดไปนั้นทั้งสิ้น ขอแต่พระองค์ได้ประทานโทษให้แก่พระนางก็แล้วกัน ความจริงเมื่อข้าพเจ้ายังไม่มาพระนครนี้ พระนางก็ได้รับความสุขสบายเมื่อได้มาอยู่ในพระราชวัง และตั้งพระทัยโดยเต็มกำลังที่จะฉลองพระเดชพระคุณที่ได้ชุบเลี้ยงพระนางมา และก็ได้พยายามลืมชายที่รักของพระนางเสีย ซึ่งพระนางเข้าใจว่าจะไม่ได้พบปะอีกแล้ว เมื่อพระนางได้ทราบว่าข้าพเจ้ามาอยู่ในเมืองนี้ ความรักเดิมของพระนางก็กลับมีขึ้นอีก โดยเหตุทั้งนี้ ก็เป็นด้วยเพราะข้าพเจ้าคนเดียวทำให้เป็นที่ขุ่นเคืองพระทัย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าควรจะต้องรับพระอาชญาแต่ผู้เดียว"

ในขณะที่ข้าพเจ้าทูลอยู่นี้ พระนางซีลิกาซึ่งพระเจ้าฟิโรซามีรับสั่งให้ไปตามก็เข้ามาถึง มีซาเปอร์และนางกาเลไกรีตามเสด็จมาด้วย เมื่อพระนางได้สดับวาจาของข้าพเจ้าตอนท้ายได้ทูลพระเจ้าแผ่นดิน พระนางก็โถมพระองค์ลงไปแทบพระบาทพระเจ้าฟิโรซา

"ข้าแต่พระองค์" พระนางทูล "ขอได้ทรงพระกรุณายกโทษชายคนนี้เสียเถิด หม่อมฉันเองที่เป็นผู้มีความผิด ควรจะลงโทษพระอาชญาแก่หม่อมฉันแต่ผู้เดียว"

พระเจ้าฟิโรซาได้ทรงฟังก็ส่งพระสุรเสียงออกมาว่า "อีหญิงเนรคุณ

ข้าจะไม่กรุณาเองทั้งสองเลย จะต้องให้ตายด้วยกันทั้งคู่ อีหญิงแพศยา นี่จะมาขอโทษอ้ายชายชู้ที่มาหมิ่นประมาทตัวข้าด้วยหรือ ยังจะกล้ามีหน้าอวดอ้างความรักของตนต่อหน้าอีก ช่างหยาบคายที่สุด อ้า! วิเซีย" หันพระพักตร์ไปรับสั่งแก่อัครมหาเสนาบดี "จงเอาอ้ายอีสองคนนี้ไปจัดการตามโทษานุโทษ เอามันไปแขวนคอเสียที่หลัก เมื่อมันตายแล้วจงโยนศพให้สุนัขและนกกากินเป็นอาหารเสีย"

"ขอพระองค์ได้ทุเลาไว้ก่อน" ข้าพเจ้าร้องขึ้น "พระองค์ไม่ควรจะทรงทำโทษผู้ที่เป็นถึงราชบุตรีของพระมหากษัตริย์ให้ทุราจารถึงเช่นนั้น ขอพระองค์ได้สงบความพิโรธเพื่อทรงเห็นแก่พระนางที่มีเชื้อสายของกษัตริย์เสียบ้างเถิด พระเจ้าข้า"

เมื่อพระเจ้าฟิโรซาได้ทรงสดับคำที่ข้าพเจ้าทูลนี้ ก็แสดงพระอาการประหลาดพระทัยมาก จึงมีรับสั่งถามพระนางซีลิกาว่า "ตัวเจ้านี้เป็นลูกเต้าเหล่าใคร?"

พระนางซีลิกาหันพระพักตร์มาดูข้าพเจ้า มีกิริยาอันผ่าเผยแล้วตรัสว่า "ช่างชั่วชาติแท้ๆหะซันนี่ ทำไมจึงไปเปิดเผยความลับที่ฉันต้องการจะปิด ถึงจะตายก็จะได้ตายเป็นสุขไม่ต้องมีความวิตกว่ามีใครรู้จักประวัติฉันว่าเป็นใคร บัดนี้มาบอกเสียแล้วอย่างนี้ กระทำให้ฉันได้รับความอับอายขายหน้ามาก นี่แหละพระเจ้าฟิโรซา" พระนางทูลกษัตริย์แห่งเมืองกันดาฮา "ขอพระองค์จงทรงทราบไว้ว่า ตัวหม่อมฉันผู้ซึ่งพระองค์มีรับสั่งให้ไปประหารชีวิตเสียอย่างทุราจารนี้ คือเป็นราชบุตรีของพระเจ้าชาตาฮะมาส์ป" แล้วพระนางก็ทรงเล่าเรื่องที่ได้มาเป็นแล้วทั้งหมดแต่หนหลังถวายแก่พระเจ้าฟิโรซา และหาได้ยกเว้นข้อเล็กน้อยข้อใดที่ไม่ได้เล่าไม่

ครั้นพระนางทรงเล่าจบแล้ว พระเจ้าฟิโรซาก็เกิดพิศวงประหลาดพระทัยมาก

"ดังนี้แหละพระองค์" พระนางทูลต่อไป "ซึ่งเป็นความลับที่หม่อมฉันได้ตั้งใจจะไม่ให้พระองค์ทรงทราบ แต่เผอิญคนรักของหม่อมฉันปากไม่ดีจึงได้ทรงทราบเรื่องขึ้น เพราะฉะนั้นหม่อมฉันขอพระกรุณาต่อพระองค์ จงมีรับสั่งฟันฆ่าหม่อมฉันเสียเดี๋ยวนี้"

"พระนาง" พระเจ้าแผ่นดินรับสั่ง "ฉันจะถอนคำสั่งที่ให้ประหารชีวิตพระนางนี้เสีย ฉันเป็นผู้ที่ถือความยุติธรรมไม่เคยยกโทษให้แก่ผู้ใดที่ได้ล่วงละเมิดอาชญาฉัน แต่เมื่อได้ฟังเรื่องที่เล่าเมื่อกี้ กระทำให้ฉันคิดเห็นไปอีกทางหนึ่งแล้ว เพราะฉะนั้นจะไม่ติโทษของพระนางอีกต่อไป ทั้งจะอนุญาตให้เป็นไทแก่ตนด้วย พระนางและหะซันจงมีความสุขอยู่ด้วยกันเถิด ฉันยกชีวิตของเจ้าชาเปอร์ขันทีและนางที่ปรึกษาของพระนางให้เป็นไทแก่ตนด้วย เจ้าจงไปให้เป็นสุขและอยู่ร่วมสุขทุกข์ด้วยกันให้เจริญวัฒนาการจนตลอดชีวิต สิ่งไรที่เป็นอุปสรรคขัดข้องต่อความสุข ขออย่าให้มีอีกต่อไป ส่วนเอง อ้ายเนรคุณคนนี้" ผินพักตร์ไปทางเจ้านักบวชที่นั่งอยู่ "จะต้องทำโทษเองที่คิดการชั่วร้าย อ้ายคนชาติต่ำช้ามีแต่จิตคิดริษยาเนรคุณ เห็นเพื่อนได้รับความสุข เองก็ทนไม่ไหวกลับคิดทรยศให้ร้ายต่อเพื่อนโดยนำเรื่องมาบอกข้า อ้ายชาติสถุล ตัวเองละจะเป็นผู้ที่ข้าต้องลงโทษแทน"

ตรัสแล้วจึงมีรับสั่งกับอัครมหาเสนาบดีให้นำเอาตัวเจ้านักบวชไปให้เพชฌฆาตประหารชีวิตเสีย

ในขณะที่กำลังนำตัวอ้ายชายพาลไปประหารชีวิตนั้น พระนางซีลิกาและข้าพเจ้าก็ก้มลงกราบแทบพระบาทพระเจ้าแผ่นดินเมืองกันดาฮา แล้วต่างก็ร้องไห้เต็มตื้นด้วยความยินดี และรู้สึกขอบพระเดชพระคุณเป็นอันมาก และได้กราบทูลว่า

"ข้าพเจ้าทั้งสองมีความรู้สึกในพระกรุณาอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ ซึ่งจะลืมมิได้เลยจนกว่าชีวิตจะหาไม่"

แล้วข้าพเจ้าและพระนางก็ทูลลาออกจากท้องพระโรงพร้อมด้วยซาเปอร์และนางกาเลไกรีมา เมื่อมาถึงบ้านที่ข้าพเจ้าได้ถูกจับนั้น ข้าพเจ้าเห็นถูกทำลายลงราบดิน ที่เป็นดังนี้ เพราะด้วยมีรับสั่งให้ทำลายเสีย เพราะฉะนั้นทหารที่เฝ้าบ้านไว้จึงทำตามรับสั่งโดยทันทีจนไม่มีอะไรเหลืออยู่แต่สักนิดเดียว บรรดาเครื่องเรือนต่าง ๆก็ถูกเก็บเอาไปหมด

มาตรว่าข้าพเจ้าทั้งสองได้รับความยินดีและปลื้มใจที่ได้มาพบปะกันอีกก็ดี เมื่อมาเห็นบ้านซ่องได้ถูกทำลายลงฉะนี้ก็ย่อมมีความประหลาดใจหาน้อยไม่ บ้านหลังนี้เป็นบ้านเช่าพร้อมทั้งเครื่องเรือนด้วย เพราะฉะนั้นบรรดาเครื่องเรือนทั้งสิ้นจึงไม่ใช่เป็นของ ๆข้าพเจ้า ถึงดังนั้นพระนางซีลิกาได้ให้ซาเปอร์ นำเอาของที่มีราคาของพระนางมาไว้บ้านนี้ก็มาก โดยเหตุนี้จึงเลยสูญหายไปด้วย ข้าพเจ้ามีเงินทองเหลือติดตัวมาก็นิดหน่อยเท่านั้น จึงต้องปรึกษากับซาเปอร์และนางกาเลไกรีว่าจะทำประการใดดี ลงท้ายเมื่อปรึกษากันอยู่นาน จึงตกลงไปอาศัยยังที่พักคนเดินทาง เพราะไม่เห็นทางไหนจะดีกว่านี้อีก

กำลังจะจัดแจงเตรียมตัวไป ก็มีนายทหารของพระเจ้าแผ่นดินเข้ามาหาและพูดว่า “บัดนี้พระเจ้าฟิโรซามีรับสั่งให้ข้าพเจ้าจัดที่ให้แก่ท่าน คือท่านอัครมหาเสนาบดีมีบ้านอยู่ที่ริมประตูกำแพงวังบ้านหนึ่ง และมีความยินดีจะให้ท่านอาศัยอยู่ บ้านนี้งดงามกว่าบ้านที่ถูกรื้อ และถ้าไปอยู่ที่นั่นคงสบายดี ข้าพเจ้าจะพาท่านไปเดี๋ยวนี้ ขอให้ตามข้าพเจ้ามาเถิด”

ข้าพเจ้าก็ตามเขาไป เห็นบ้านที่เขาจะให้อาศัยนี้งดงาม ปลูกเหมาะเจาะน่าอยู่สบาย ข้างในบ้านก็งดงามเหมือนกันกับข้างนอก เมื่อจะรวมใจความก็คือ งดงามหมดทั้งข้างนอกข้างใน ที่ในบ้านนี้มีทาสคนใช้กว่า ๒๐ คน คนใช้เหล่านี้บอกว่า นายของเขาใช้ให้มาแต่งบ้านให้ดีที่สุดจงทุกอย่าง อย่าให้ต้องอนาทรร้อนใจหรือขาดแคลนสิ่งไร และให้อยู่รับใช้ตลอดจนเวลาที่ยัง

อาศัยอยู่ในบ้านนี้

ล่วงมาได้สองวันท่านอัครมหาเสนาบดีมาเยี่ยม และนำเอาของพระราชทานมาให้มากมาย มีเครื่องแพรพรรณและผ้าอินเดียเป็นจำนวนมากกับเหรียญทองอีก ๒๐ ถุงเต็มๆ เมื่อข้าพเจ้าและพระนางซีลิกาอาศัยอยู่ในบ้านของท่านอัครมหาเสนาบดี ในไม่ช้าให้ออกรู้สึกเกรงใจและรำคาญมาก และโดยเหตุที่ได้รับของพระราชทานพอจะอยู่ตามลำพังตนเองได้ จึงได้อาศัยหมู่พ่อค้าอูฐกองใหญ่ เดินทางมาเมืองแบกแดดโดยสวัสดิภาพ

ข้าพเจ้าได้พาพระนางพร้อมทั้งชาเปอร์และนางกาเลไกรีไปอยู่บ้านของข้าพเจ้า ในวันแรกไม่ได้จัดแจงอะไรนอกจากพักให้หายเหนื่อยที่ได้เดินทางมาไกลเท่านั้น ต่อไปวันหลังๆข้าพเจ้าก็ไปเที่ยวในเมือง เพื่อไปเยี่ยมเพื่อนฝูงที่รู้จักคุ้นเคยกัน ครั้นเมื่อเพื่อนทั้งหลายเห็นข้าพเจ้ากลับมาก็มีความประหลาดใจพูดว่า

"เอ๊ะ... นี่ไม่ตายดอกหรือ ไหนคนที่ไปกับแกบอกยืนยันว่า แกตายเสียแล้ว"

พอข้าพเจ้าสืบได้ความว่าเจ้าช่างทองสองคนที่ทำร้ายข้าพเจ้าในคราวนั้น ยังอยู่ในเมืองแบกแดด ข้าพเจ้าจึงรีบไปหาท่านอัครมหาเสนาบดีทันทีกราบลงที่เท้าท่าน แล้วก็เล่าเรื่องถึงการทารุณของเจ้าเพื่อนข้าพเจ้าสองคนนั้น ท่านอัครมหาเสนาบดีจึงมีคำสั่งให้จับอ้ายชายสองคน และสั่งให้ข้าพเจ้าซักถามมันทั้งสองต่อหน้าท่าน

ข้าพเจ้าจึงถามมันว่า "จริงไหม แกทั้งสองเป็นผู้จับแขนฉันในเวลาฉันนอนหลับ ครั้นฉันตื่นขึ้นได้ถามแกว่ามาจับแขนฉันทำไม แกไม่พูดว่าอะไร เอาตัวฉันยัดช่องเรือทิ้งลงทะเลไป"

มันตอบว่า "เห็นทีในเวลานั้นข้าพเจ้านอนหลับละเมอฝันไป และคงจะโจนลงไปในอ่าวเองเมื่อเวลานอนหลับ"

ท่านอัครมหาเสนาบดีจึงถามมันว่า "ถ้าเช่นนั้นเหตุไรเมื่อเจ้าไปพบชายผู้นี้ที่เมืองอรมูส เองจึงแกล้งทำไม่รู้จัก"

มันตอบว่า มันไม่เจอข้าพเจ้าที่เมืองอรมูสเลย

"เองให้การดังนี้หรือ อ้ายคนคด" ท่านอัครมหาเสนาบดีพูด จ้องหน้าดูมันถมึงทึง "ถ้าข้าจะเอาใบบอกรายงานเรื่องนี้ที่เจ้าเมืองอรมูสส่งมา ว่าเองได้พบชายผู้นี้จริงที่เมืองนั้นเองจะว่ากระไร?"

เมื่อเจ้าสองคนได้ยินท่านอัครมหาเสนาบดีพูดดังนี้ ก็หน้าซีดสลดตกใจทันที

"สีหน้าเองเปลี่ยนแล้ว" ท่านอัครมหาเสนาบดีพูดกับมัน "ดีแล้ว รับเสียดีๆอย่าต้องให้ถูกทรมาน"

เจ้าทั้งสองก็จำเป็นต้องสารภาพโทษให้การตามจริงทุกข้อ ท่านอัครมหาเสนาบดีจึงมีคำสั่งให้จำขังอ้ายสองคนนี้ไว้ก่อน ท่านบอกว่าจะต้องนำความเรื่องนี้ขึ้นทูลกาหลิบเพื่อเรียนปฏิบัติพระราชประสงค์ ว่าจะให้ประหารชีวิตอ้ายสองคนนี้โดยสถานไร แต่บังเอิญมันหลบเลี่ยง หรือติดสินบนทหารยามหนีออกจากคุกไปได้ และหลบลี้ไปซ่อนเสียที่ไหนอย่างมิดชิดจนท่านอัครมหาเสนาบดีมีคำสั่งให้เที่ยวค้นหาๆเท่าไรก็ไม่ได้ตัว

ส่วนทรัพย์สมบัติของมันทั้งสิ้นได้ริบเอาเข้าหลวงหมด เหลืออยู่บ้างเล็กน้อยที่ยกคืนให้แก่ข้าพเจ้า เพื่อให้เป็นค่าเสียหายที่มันได้โกงเอาไป ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าก็ไม่คิดถึงเรื่องอะไรอีก นอกจากความสุขที่ได้อยู่กับพระนางซีลิกาเป็นสุขสนุกสบายมา และข้าพเจ้าได้อ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าขอให้ข้าพเจ้าเป็นสุขดังนี้จนตลอดชีวิต แต่ความประสงค์หาได้สมดังที่ปรารถนาไว้ไม่ มนุษย์เราจะได้รับความสุขตลอดไปก็หามิได้เลยย่อมเป็นอนิจจังไม่เที่ยง ต้องมีความทุกข์ร้อนใจและเคราะห์ร้ายมาสู่ทุกรูปทุกนามดังนี้ มิใช่หรือพระเจ้าข้า

เรื่องที่ข้าพเจ้าได้รับความโศกเศร้าอย่างสาหัส คือดังนี้ อยู่มาเย็นวันหนึ่งเมื่อข้าพเจ้ากลับจากการรื่นเริงของเพื่อนฝูงมาถึงบ้าน ได้เคาะประตูดังเป็นหลายครั้งก็ไม่มีใครออกมาเปิด ข้าพเจ้าให้ประหลาดใจและอย่างไรก็ไม่ทราบจึงนึกสังหรณ์เห็นแต่ลางร้ายไม่สบายใจอยู่ เมื่อไม่เห็นคนใช้ออกมาก็ทำให้ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจยิ่งขึ้น นี่เรื่องอะไรหนอนึกอยู่ในใจหรือจะเกิดเหตุเภทภัยอะไรอีก ฝ่ายชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงได้ยินเสียงข้าพเจ้าเอ็ดอยู่จึงพากันมา เมื่อเห็นไม่มีคนใช้ออกมาเปิดประตูให้ข้าพเจ้า เขาก็มีความประหลาดใจ จึงช่วยกันพังประตูเข้าไป เมื่อเข้าไปในบ้านเห็นพวกคนใช้ของข้าพเจ้าถูกใครเฉือนคอนอนตายอยู่ที่ในลานบ้านทุกคน ข้าพเจ้าและเพื่อนบ้านจึงพากันเข้าไปในห้องพระนางซีลิกา ข้าพเจ้าให้ตกใจเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเห็นซาเปอร์ และนางกาเลไกรีนอนตายอยู่ในห้องมีโลหิตอาบอยู่ทั้งตัว ข้าพเจ้าร้องเรียกพระนางแต่ก็ไม่มีเสียงตอบจึงวิ่งหาเสียทั่วบ้านก็ไม่พบ เลยให้รู้สึกวิงเวียนศีรษะเป็นลมไม่ได้สติล้มลง แต่เพื่อนบ้านคนหนึ่งได้ประคองตัวเอาไว้ได้

ถ้าในเวลานั้นพระกาฬมาคร่าเอาชีวิตของข้าพเจ้าไปเสียด้วยจะเป็นการพอใจอย่างล้นพ้นของข้าพเจ้า นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่ ยังซ้ำมีชีวิตเห็นเหตุอันน่าเสียวสยองของข้าพเจ้าอีก ครั้นเพื่อนบ้านได้ช่วยกันรักษาพยาบาลข้าพเจ้าได้สติฟื้นขึ้นมา ข้าพเจ้าจึงถามเขาว่าทำไมอยู่บ้านใกล้ๆกันไม่ได้ยินอะไรบ้างหรือ เมื่อมีเหตุฆ่ากันตายใหญ่โตเช่นนี้ เขาบอกว่าไม่ได้ยินอะไรเลยและมีความประหลาดใจและตกตะลึงเมื่อเห็นเหตุร้ายนี้ไม่น้อยไปกว่าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้วิ่งไปหาเจ้าเมือง ท่านจึงส่งให้ผู้ช่วยและคนของท่านมาไต่สวนแต่ก็ไม่เป็นผลอะไร

ข้าพเจ้าและคนอื่นๆเข้าใจดีร้ายว่าอ้ายเพื่อนคนเดิมของข้าพเจ้าสองคนที่มันหลบหนีไปมีความพยาบาทมาดร้าย คงเป็นต้นเหตุที่ได้ทำการ

อุกฉกรรจ์เช่นนี้ ข้าพเจ้าให้รู้สึกเสียใจมากจนป่วยลง ต้องอยู่ในเมืองแบกแดดจนตลอดเวลาป่วย ครั้นแล้วก็ขายบ้านช่องเสีย และขนทรัพย์สมบัติต่างๆ ไปอยู่เมืองมูซูล การที่ข้าพเจ้าไปอยู่เมืองนั้น เพราะมีญาติสนิทอยู่ที่เมืองนั้นคนหนึ่ง เป็นคนอยู่กับเสนาบดีของพระเจ้าแผ่นดินมูซูล ญาติของข้าพเจ้าผู้นี้ได้รับรองข้าพเจ้าแข็งแรงที่สุด อยู่มาไม่ช้าข้าพเจ้าก็ได้รู้จักกับเสนาบดีผู้นั้น ท่านเห็นข้าพเจ้าเป็นคนเฉลียวฉลาดดีจึงหาหน้าที่ให้รับราชการ ข้าพเจ้าได้พยายามกระทำการงานที่ท่านเสนาบดีไว้ใจให้ทำได้เรียบร้อยดี ท่านก็ยิ่งชอบโปรดปรานข้าพเจ้ามากขึ้นทุกที จนเป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจของท่านเป็นลำดับยิ่งขึ้น ถึงที่สุดได้เป็นผู้มีหุ้นส่วนรู้เรื่องลับสำคัญเกี่ยวด้วยการเมืองของประเทศนั้นด้วย ข้าพเจ้ากลับซ้ำช่วยภาระสำคัญของท่านให้เบาอกอีกด้วย อยู่มาได้หลายปี ท่านเสนาบดีก็ถึงแก่กรรมลง พระเจ้าแผ่นดินซึ่งโปรดปรานข้าพเจ้ามามากอยู่แล้ว จึงทรงตั้งให้ข้าพเจ้ารับตำแหน่งเสนาบดีผู้นั้นรับราชการสืบไป ได้รับหน้าที่นี้โดยเรียบร้อยเป็นที่พอพระทัยของพระเจ้าแผ่นดินและเป็นที่ชอบใจของราษฎรทั่วไปอยู่ได้สองปี พระเจ้าแผ่นดินทรงเห็นคุณวุฒิความดีของข้าพเจ้า และเพื่อจะทรงแสดงความพอพระทัยในส่วนพระองค์ จึงประทานนามข้าพเจ้าว่าอาตาลมูลก์ เมื่อข้าพเจ้าเป็นคนที่โปรดปรานมากเช่นนี้ ในไม่ช้าก็ทำให้บรรดาข้าราชการโตๆมีความอิจฉาริษยาเป็นศัตรูโดยลับๆ และพยายามจะกำจัดข้าพเจ้าเสีย คิดกลอุบายแกล้งยุยงพระโอรสให้ทรงมีความสงสัยข้าพเจ้าจนพระโอรสทรงปล่อยพระทัย หลงเชื่อพวกเหล่านั้นเข้าไปทูลพระเจ้าแผ่นดินขอให้ถอดข้าพเจ้าเสียจากตำแหน่งราชการ ครั้งแรกพระเจ้าแผ่นดินไม่เต็มพระทัยที่จะให้ข้าพเจ้าออก แต่ทนรบกวนของพระโอรสบ่อยๆไม่ได้ จึงจำเป็นจำพระทัยให้ข้าพเจ้าออกเสียจากหน้าที่ ข้าพเจ้าจึงออกจากเมืองมูซูลมาอยู่เมืองดามัสกัส ในไม่ช้าจึงได้เข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณของพระองค์อยู่จนบัดนี้

เรื่องดังนี้แหละพระเจ้าข้า จึงทำให้ข้าพเจ้าหน้าเศร้าเป็นทุกข์อยู่เสมอ การที่พระนางซีลิกา มากลับหายไป ข้าพเจ้ายังนึกถึงอยู่เสมอทุกขณะลมหายใจ และทำให้ไม่มีความรู้สึกเบิกบานเหมือนกับคนทั้งหลาย ถึงอย่างไรถ้าข้าพเจ้าได้ทราบว่าพระนางสิ้นพระชนม์ไปเสียแล้ว บางทีข้าพเจ้าก็อาจจะลืมนึกคิดถึงได้บ้าง แต่นี่ไม่ทราบได้แน่ว่าพระนางจะยังคงมีชีวิตอยู่หรือไม่ดังนี้ กระทำให้ข้าพเจ้าคงต้องมีความคิดถึงและนึกเสียใจอยู่เสมอ"

เมื่ออำมาตย์อาตาลมูลก็ได้ทูลเล่าประวัติของตนจบลงแล้ว พระเจ้าเบดเรดดินโลโลจึงตรัสว่า "ฉันหมดความสงสัยและความประหลาดใจแล้วว่าเหตุไรเธอจึงมีแต่หน้าเศร้า ก็ควรอยู่ที่จะต้องเป็นทุกข์ แต่จะมีใครที่ไหนทุกคนที่เขามาเสียราชธิดาไปเหมือนอย่างเธอ เธอเข้าใจผิดว่าจะไม่มีใครมีความสุขเป็นที่พอใจ เธอเห็นผิดไปมากฉันไม่ต้องชักตัวอย่างคนอื่นที่เขามีความสุขมาตั้งพันดอก เชื่อว่าไม่ต้องเอาคนอื่นคนไกลที่ไหนมาอีก เอาเจ้าเซเอฟเอลมูโลกคนของฉันมาเทียบดู เห็นว่าเขาเป็นคนที่มีความสุขทีเดียว"

"ข้าพเจ้าหาทราบด้วยไม่" อำมาตย์อาตาลมูลก์ทูลตอบ "ถึงว่าเจ้าเซเอฟเอลมูโลกจะมีกิริยาภายนอกรื่นเริงอยู่ก็ดี ข้าพเจ้ายังไม่กล้าทูลลงไปได้ว่าท่านจะได้มีความสุขจริงหรือไม่"

พระเจ้าเบดเรดดินโลโลตรัสว่า "ข้อที่ว่าเขาจะเป็นคนที่มีความสุขหรือไม่ ฉันจะให้รู้แก่กันเดี๋ยวนี้" ตรัสแล้วจึงมีรับสั่งให้นายทหารรักษาพระองค์ ไปตามตัวเจ้าเซเอฟเอลมูโลกเข้ามาเฝ้า นายทหารผู้นั้นออกไปตามรับสั่งในทันใด สักครู่หนึ่งเจ้าองค์นั้นก็เข้ามาเฝ้า พระเจ้าเบดเรดดินโลโลมีรับสั่งร้องถามว่า "นี่แน่เจ้าเซเอฟเอลมูโลก ฉันอยากจะรู้ว่าเธอมีความพอใจในความสุขของเธอหรือ?"

เจ้าเซเอฟเอลมูโลกตอบว่า "ข้าแต่พระองค์ซึ่งมีรับสั่งถามข้าพเจ้านี้ ข้าพเจ้าขอทูลว่า ข้าพเจ้าก็เป็นคนพลัดบ้านเมืองมาอาศัยพึ่งพระบารมีอยู่

ณ เมืองดามัสกัสนี้ ก็ได้รับความนับถือของคนทั่วไปในพระนครจนชั้นขุนนางโตๆก็ต้องมาประจบข้าพเจ้า เพราะเห็นข้าพเจ้าเป็นคนโปรดปรานของพระองค์ เมื่อได้รับความกรุณาถึงเช่นนี้ ก็จะมีอะไรอีกที่จะไม่ทำให้ข้าพเจ้ารับความสุข"

พระเจ้าเบดเรดดินโลโลรับสั่งว่า "ฉันต้องการให้เธอบอกความตามจริงใจ ด้วยบัดนี้ท่านอาตาลมูลก์ยืนยันว่าไม่มีใครที่มีความสุขเลยนักนิดเดียว แต่ฉันยังไม่เชื่อเข้าใจว่าเธอเป็นผู้ที่ไม่มีความทุกข์อยู่ด้วยคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นบอกให้รู้ด้วย ว่าเธอมีความลับเป็นทุกข์ใจบ้างหรือไม่ ถ้าหากว่ามีจริงก็จงบอกให้รู้ความในใจบัดนี้ด้วย

เจ้าเซเฟเอลมูโลกทูลว่า "เมื่อพระองค์มีรับสั่งให้ข้าพเจ้าทูลเรื่องความในใจให้ทรงทราบแล้ว ข้าพเจ้าขอทูลว่า ถึงข้าพเจ้าจะได้รับพระกรุณาอย่างยิ่งจากพระองค์ และได้มีความสุขสนุกสบายอยู่เสมอ ดังที่พระองค์ทรงเห็นอยู่นี้ก็ดี แต่ข้าพเจ้ามีเรื่องในใจรู้สึกเดือดร้อนไม่ทำให้ได้รับความสุขได้อยู่เรื่องหนึ่งเสมอ เรื่องนี้เป็นเรื่องทุกข์ใจของข้าพเจ้านี้ มีฝังอยู่เป็นนิจนิรันดร์ไม่มีสิ่งอะไรจะมาแก้ให้หายทุกข์ได้"

พระเจ้าแผ่นดินดามัสกัส ทรงรู้สึกประหลาดพระทัย เมื่อได้ทรงสดับเจ้าเซเฟเอลมูโลกทูลดังนี้ และทรงพระคำนึงว่าบางทีเจ้าองค์นี้ จะได้เสียเจ้าหญิงอะไรไปเหมือนกับอำมาตย์อาตาลมูลก์ด้วยอีกองค์หนึ่งเป็นแน่ พระองค์จึงตรัสกับเจ้าเซเฟเอลมูโลกว่า "ไหนลองเล่าประวัติของเธอให้ฉันฟังดูซิ ชะรอยจะมีเรื่องสตรีเกี่ยวอยู่ด้วยเป็นแน่ และฉันเชื่อว่าความทุกข์ของเธอเห็นจะลงรอยเดียวกันกับเรื่องของท่านอาตาลมูลก์ไม่ต้องสงสัย"

เจ้าเซเฟเอลมูโลก ผู้ซึ่งเป็นคนโปรดปรานของพระเจ้าเบดเรดดินโลโลจึงทูลเล่าประวัติของตนดังต่อไปนี้

๗ เจ้าเซเอฟเอลมูโลก

ข้าพเจ้าได้เคยทูลพระองค์มาแล้วว่า ข้าพเจ้าเป็นบุตรของสุลต่าน อาเซมเบนซีโฟน ผู้ครองประเทศอียิปต์พระองค์ก่อน และเป็นพระอนุชาของพระเจ้าแผ่นดินอียิปต์ ที่สืบราชสมบัติแทนพระเจ้าอาเซมเบนซีโฟน มาวันหนึ่งเมื่อข้าพเจ้ามีอายุได้ ๑๖ ปี ข้าพเจ้าเห็นประตูห้องพระคลังปิดอยู่ จึงเข้าไปในนั้นและตรวจดูของต่าง ๆที่มีอยู่ ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นของอันมีค่าหายาก ข้าพเจ้าให้นึกชอบใจหีบเล็กทำด้วยไม้แดงหีบหนึ่ง วางอยู่กับพวกเพชรนิลจินดา หีบเล็กนี้มีลูกกุญแจน้อยทำด้วยทองติดอยู่ที่ช่องกุญแจ ข้าพเจ้าจึงไขหีบเปิดออกดูเห็นมีพระธำมรงค์อยู่วงหนึ่งงดงามยิ่งนัก กับมีหีบทองอยู่หีบหนึ่งข้างในมีรูปของสตรีองค์หนึ่ง

รูปของสตรีคนนี้สวยที่สุด วงหน้างามเหมาะเจาะ ดวงตาทั้งสองงดงามเป็นที่น่ารัก จนทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจในทีแรกว่าของจริงคงจะไม่งดงามเหมือนดังที่ได้เขียนไว้นี้ ข้าพเจ้าอดชมช่างวาดรูปนี้ไม่ได้ เห็นว่าเป็นคนช่างประดิษฐ์คิดเดาเขียนรูปได้งามถึงเช่นนี้

ข้าพเจ้าเพ่งพิศดูรูปจนมิอาจจะวางตาออกจากรูปนั้นได้ และข้อที่ควร

มีความประหลาดอย่างยิ่งก็เรื่องที่ข้าพเจ้าเกิดมีความปฏิพัทธ์หลงรักใคร่ในรูปนั้น คาดว่าคงจะเป็นรูปราชบุตรีกษัตริย์พระองค์ใดพระองค์หนึ่งที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อข้าพเจ้าบังเกิดความเสน่หาในรูปนั้น ก็กระทำให้ข้าพเจ้าเชื่อว่าสตรีที่มีรูปโฉมโนมพรรณดังนี้คงมีจริง ข้าพเจ้าปิดหีบนั้นเสียและหยิบสอดเข้าไว้ในกระเป๋าเสื้อ พร้อมกับพระธำมรงค์ แล้วก็ออกจากห้องพระคลังมา

ข้าพเจ้ามีคนสนิทอยู่คนหนึ่งชื่อซาอี๊ต เป็นบุตรของขุนนางผู้ใหญ่อยู่ในนครไคโร ซาอี๊ตเป็นคนชอบพอรักใคร่กับข้าพเจ้าและมีอายุแก่กว่าสามปี ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องข้างต้นนี้ให้เขาฟัง เขาขอดูข้าพเจ้าก็ยื่นให้ เขารับหีบเปิดเอารูปนั้นออกมาพิจารณาดู ว่าจะมีอักษรอะไรจารึกไว้ที่หีบบ้างหรือเปล่าเพื่อจะได้เป็นหนทางบอกให้รู้เรื่องที่ข้าพเจ้าได้หลงใหลใฝ่ฝันอยู่นี้คือให้รู้ว่ามีอักษรจารึกชื่อแห่งเจ้าของรูปนี้เป็นใคร

ข้าพเจ้าและซาอี๊ตจึงมองเห็นมีอักษรอาหรับ จารึกไว้ข้างในหีบว่า "บิดีอาลยีมัลราชธิดาของกษัตริย์อาชาบาล"

การที่ได้พบอักษรเช่นนี้ กระทำให้ข้าพเจ้ามีความปีติยินดีด้วยได้ทราบว่ารูปนี้มีตัวตนอยู่จริง หาใช่เป็นรูปที่ประดิษฐ์คิดวาดขึ้นเองไม่ ข้าพเจ้าจึงสั่งให้ซาอี๊ตคนสนิทเที่ยวสืบสวนดูว่า กษัตริย์อาชาบาลนี้ครอบครองอยู่เมืองไหน

ซาอี๊ตได้ไปเที่ยวถามตามผู้ที่มีความรู้อยู่ในนครไคโรแต่ไม่มีใครบอกได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงตั้งใจจะเที่ยวสืบเสาะหาเค้าเงื่อนให้ทราบว่า กษัตริย์อาชาบาลนี้อยู่ในประเทศเมืองใด และถ้าไม่พบตัวพระธิดาบิดีอาลยีมัลแล้วข้าพเจ้าคิดจะไม่กลับมาเมืองอียิปต์ถิ่นเดิมของตนเลย ข้าพเจ้าได้ทูลขออนุญาตสุลต่าน ซึ่งเป็นพระบิดา ขอให้ข้าพเจ้าไปเที่ยวเมืองแบกแดด ซึ่งเป็นนครหลวงของกาหลิบ เพราะได้ยินว่านครหลวงของกาหลิบงดงามควรทัศนายิ่งนัก สุลต่านก็ประทานอนุญาตให้ไป ข้าพเจ้าไปเที่ยวครั้งนั้นหาได้

ไปอย่างเอิกเกริกใหญ่โตไม่ เพราะต้องการปลอมตัวไปเงียบๆ มีคนติดตามไปด้วยก็แต่ซาอี๊ตกับคนใช้สองสามคนเท่านั้น ซึ่งเป็นคนไว้ใจได้ว่ามีความจงรักภักดีต่อข้าพเจ้า ครั้นแล้วข้าพเจ้าจึงเอาพระธำมรงค์วงงาม ซึ่งได้มาจากท้องพระคลังของพระบิดาเข้าสวมนิ้ว และเมื่อมาตามทางข้าพเจ้าให้ใฝ่ฝันถึงพระนางบิดีอาลยีมัล และพูดกับคนสนิท ไม่มีเรื่องอื่นนอกจากเรื่องของพระนางบิดีอาลยีมัลเท่านั้น และได้ถือรูปของพระนางติดมือเสมอ เมื่อมาถึงเมืองแบกแดดได้เที่ยวชมสถานที่ต่างๆที่มีอยู่ในเมืองนั้นเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าได้ไต่ถามบรรดาท่านนักปราชญ์ที่มีอยู่ในเมืองนั้น ว่ารู้จักเมืองที่มีมหากษัตริย์ทรงพระนามว่าอาซาบาลอยู่ในโลกนี้ที่ไหนบ้าง ท่านนักปราชญ์เหล่านั้นก็ตอบไม่ได้ว่ามีหรือไม่ ได้แนะนำว่าถ้าต้องการอยากจะรู้จริงๆแล้ว จำเป็นจะต้องทนลำบากไปหาท่านผู้เฒ่าผู้หนึ่งชื่อปัดมานาบา มีอายุได้ ๑๗๐ ปี อยู่เมืองบาสโซรา ท่านผู้เฒ่านี้รู้เรื่องราวของการลึกดึกดำบรรพ์ทั้งสิ้น และคงจะบอกให้ทราบเรื่องที่ถามนี้ได้

ข้าพเจ้าได้ออกจากเมืองแบกแดดไปเมืองบาสโซราทันที และเที่ยวถามหาท่านผู้เฒ่านั้น ได้มีผู้ชี้ตำแหน่งที่อยู่ให้ ข้าพเจ้าจึงได้ไปหา พบท่านผู้เฒ่ายังกำลังวังชากระชุ่มกระชวยอยู่ ถึงว่าท่านจะมีอายุได้เกือบ ๒๐๐ ปีแล้วก็ดี

"หลานเอ๋ย" ท่านพูดกับข้าพเจ้ามีกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส "ที่เจ้ามาหานี้มีความประสงค์อะไรหรือ?"

ข้าพเจ้าพูดว่า "ตาขา หลานต้องการอยากทราบว่า กษัตริย์องค์หนึ่งมีพระนามว่าอาซาบาลนั้นครอบครองอยู่ประเทศเมืองไหน หลานต้องการทราบเรื่องนี้เพราะมีการจำเป็นด้วยเหตุสำคัญ ท่านนักปราชญ์ในเมืองแบกแดดที่หลานได้ไปถาม ไม่สามารถจะบอกให้ทราบได้ บอกว่าตาอาจจะรู้บอกให้ได้ว่า ทางที่จะไปเมืองของกษัตริย์อาซาบาลนั้นไปทางไหน"

"หลานเอ๋ย!" ท่านผู้เฒ่าตอบ "นักปราชญ์ที่บอกให้หลานมานี้เข้าใจว่าตาคงรู้แต่ตาก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเมืองของกษัตริย์อาชาบาลอยู่ที่ไหน เป็นแต่จำได้ว่าเคยได้ยินพวกคนเดินทางบางคนพูดถึงเมืองนี้ เข้าใจว่ากษัตริย์พระองค์นี้ครอบครองแผ่นดิน อยู่ใกล้กับเกาะซีเรนทิป แต่ที่พูดนี้เป็นแต่การคาดคะเน บางทีอาจจะไม่ใช่ก็เป็นได้"

ข้าพเจ้าแสดงความขอบใจท่านผู้เฒ่าที่ได้ชี้หนทางให้ อย่างน้อยก็ยังเป็นประโยชน์คล้ายความหวังของข้าพเจ้าได้บ้าง ข้าพเจ้าจึงตั้งใจจะไปเกาะซีเรนทิป เพราะฉะนั้นจึงโดยสารเรือกำปั่นของพ่อค้าพร้อมกับซาอี๊ต และพวกบ่าวไพร่ที่อ่าวบาสโซราไปเมืองสุหรัต เมื่อถึงสุหรัตแล้วข้าพเจ้าก็ไปเมืองกอ เมื่อถึงเมืองนี้ได้ทราบว่า ในสองสามวันจะมีเรือไปทางเกาะซีเรนทิป ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสเพื่อจะได้โดยสารไปด้วย

เรือที่ข้าพเจ้าโดยสารไปนี้ ออกจากเมืองกอ ต้องคราวลมดี ในวันแรกใช้ใบไปในทะเลได้ระยะไกล ครั้นรุ่งขึ้นวันที่สอง กระแสลมเปลี่ยนผิดกับวันก่อน ตกเวลาเย็นเกิดพายุใหญ่ จนพวกคนเรือเห็นว่าเรือจะต้องอับปางอยู่แล้ว ก็ปล่อยให้เรือลอยไปในทะเลสุดแล้วแต่คลื่นจะพาไป บางทีท้องทะเลก็ลึกเป็นหลุมมองดูน่ากลัวคล้ายเหวใหญ่ บางทีก็นูนสูงพาเรือขึ้นไปลอยอยู่เหนือคลื่น ในไม่ช้าน้ำก็เข้าเรือเต็ม บรรดาคนในเรือต่างก็ลงเรือเล็ก ข้าพเจ้ากับซาอี๊ตได้ลงเรือลำหนึ่ง เมื่อลงจากเรือใหญ่ยังไม่ทันไร เรือใหญ่ก็จมมองไม่แลเห็นเพื่อนที่มาในเรือด้วยกันต่อไป

ข้าพเจ้าแลซาอี๊ตลอยตุปัดตุป่องมาในเรือน้อยตลอดคืน จนรุ่งสว่างจึงแลเห็นเกาะน้อยเกาะหนึ่ง คลื่นก็ซัดเรือไปถึงที่ตื้น ข้าพเจ้าและซาอี๊ตจึงขึ้นไปยังเกาะนั้น เห็นที่บนเกาะมีต้นไม้มีผลดกห้อยย้อยลงมาจนถึงดินอยู่มากมาย ข้าพเจ้ากับซาอี๊ตมีความยินดีเป็นอันมาก เพราะรู้สึกอิดโรยหิวมาต่างก็เก็บผลไม้เหล่านั้นรับประทานมีรสอร่อยมาก ครั้นเมื่อได้รับประทาน

ผลไม้แก้หิวแล้ว ข้าพเจ้ากับซาอี๊ตจึงเอาเรือผูกไว้ เดินเข้าไปตรวจดูข้างในเกาะ เห็นร่มรื่นเย็นสบาย มีต้นจันทน์และดีจระเข้ขึ้นอยู่เรียงรายดารดาษไปด้วยต้นผลไม้และดอกไม้ต่างๆพันธุ์งดงามยิ่งนัก กับมีลำธารน้ำไหลใสสะอาดดูเป็นที่เพลิดเพลินเจริญตา ตั้งแต่เกิดมายังหาได้เคยเห็นเช่นนี้ไม่

สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าและซาอี๊ตมีความประหลาดใจมากคือ บนเกาะนี้เป็นที่อุดมและน่าอยู่สบาย แต่เหตุไรจึงไม่ได้พบปะผู้คน

"เพราะเหตุไรหนอ ในเกาะนี้จึงไม่พบคนเลย" ข้าพเจ้าพูดกับซาอี๊ต "เราทั้งสองคงไม่ใช่คนแรกที่ได้มาพบเกาะนี้ คงมีคนอื่นๆก่อนเราได้มาพบแล้ว แต่ทำไมจึงได้ละทิ้งไปเสียไม่คิดที่จะอยู่"

ซาอี๊ตคนสนิทของข้าพเจ้าตอบว่า "นี่แหละพระราชบุตร เมื่อเกาะนี้ไม่มีมนุษย์อยู่แล้ว ก็เป็นพยานให้เห็นได้ว่าไม่มีใครกล้าอยู่ที่นี่ได้ คงจะมีอะไรร้ายอย่างหนึ่งซึ่งทำไม่ให้ใครอยู่ได้เป็นแน่"

อนิจจา! เมื่อซาอี๊ตได้พูดนี้หาได้นึกฝันไม่ว่าเหตุร้ายที่พูดนี้คือเป็นด้วยอะไร

วันนั้นทั้งวัน ข้าพเจ้ากับซาอี๊ตไม่ได้ทำอะไรนอกจากนั่งเล่นเดินเล่นเท่านั้น ครั้นถึงเวลาค่ำลงข้าพเจ้ากับซาอี๊ตจึงเอนตัวลงนอนเหนือปฐพี ได้กลิ่นดอกไม้ที่แย้มบานอยู่ตามสถานที่ใกล้เคียง หอมระรื่นชื่นใจ ข้าพเจ้านอนหลับสนิทสบาย จนรู้สึกตัวตื่นนอนขึ้นให้มีความประหลาดใจที่เห็นมานอนหลับอยู่คนเดียว ไม่ทราบว่าซาอี๊ตหายไปไหน ข้าพเจ้าได้กู่ก้องร้องเรียกซาอี๊ตเป็นหลายครั้งก็เงียบสงัด ไม่ได้ยินเสียงขานตอบ เมื่อเป็นดังนี้ข้าพเจ้าก็ตกใจลุกขึ้นไปเที่ยวตามหา เมื่อเที่ยวหาไปได้สักหน่อยไม่พบแล้ว ข้าพเจ้าจึงกลับมายังที่เดิมเข้าใจว่าบางทีซาอี๊ตจะกลับมาได้บ้าง คอยๆอยู่ที่นั่นทั้งวันก็ไม่เห็นมาจนล่วงเข้าอีกคืนหนึ่ง ครั้นเห็นว่าหมดหวังที่จะหาให้พบได้แล้วข้าพเจ้าก็กู่ก้องและครวญครางลั่นไปทั้งเกาะ

"พุทโธ่เอ๋ย! ซาอี๊ต" ข้าพเจ้าร้องรำพันอยู่คนเดียวเรื่อยไป "นี่เพื่อนมาหายไปไหนหนอ เมื่อยังอยู่ก็ได้ร่วมสุขทุกข์ด้วยกันมา จะมีเหตุเภทภัยประการใดจึงได้มาหายไปฉะนี้ ใครหนอที่มีอำนาจอันทารุณมาพรากให้จากกันไป ถ้าได้ตายตามเจ้าไป ยังจะดีกว่าจะต้องมีชีวิตอ้างว้างเอกาอยู่ในเกาะนี้แต่ผู้เดียว"

ข้าพเจ้าไม่สามารถจะบรรเทาความเสียดายที่มาเสียคนสนิทไป และสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าเดือดร้อนรำคาญใจ ก็คือที่ไม่ทราบว่าเขาหายไปไหน เลยทอดอาลัยในตัวและตั้งใจจะตายอยู่ในเกาะนี้ ข้าพเจ้าได้นึกอยู่ว่า

"อย่างไรก็ดีจะต้องตรวจดูเกาะนี้ให้ทั่ว ถ้าไม่พบซาอี๊ตก็ต้องตายเท่านั้นเอง" ข้าพเจ้าจึงเดินเข้าไปในป่า มองแลเห็นในกลางป่ามีปราสาทมีน้ำอยู่เต็มเปี่ยม ทางที่จะข้ามไปปราสาทมีสะพานหก ข้าพเจ้าจึงเดินข้ามไปถึงสนามกว้างแห่งหนึ่ง ปูด้วยศิลาอ่อนสีขาวแล้วก็ถึงประตูที่จะเข้าไปในปราสาทนั้น ประตูนี้ทำด้วยไม้อาโล แกะเป็นรูปนกหลายตัว ที่ตรงกุญแจสำหรับไขเปิดเข้าไปนั้นมีติดอยู่ที่ตัวกุญแจ ข้าพเจ้าจับกุญแจไข แต่พอจับเข้าเท่านั้นตัวกุญแจก็ลั่นหักออกคล้ายแผ่นกระจก บานประตูก็เปิดออกได้ง่ายดาย เมื่อเป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าก็นึกประหลาดใจมาก ครั้นเข้าไปถึงข้างใน เห็นมีบันไดทำด้วยศิลาอ่อนสีดำ ข้าพเจ้าขึ้นบันไดไปถึงห้องกว้างใหญ่ห้องแรก ประดับประดาล้วนแล้วไปด้วยผ้าโหมดตาด ข้าพเจ้าเดินเลยจากห้องนี้ไปถึงห้องอีกห้องหนึ่ง ประดับประดางดงามปานเดียวกันกับห้องแรก แต่สิ่งที่ทำให้แลตะลึงอยู่ก็คือเห็นสตรีสาวสวยคนหนึ่งแต่งตัวสะสวยนอนอยู่บนแท่นใหญ่ใช้หมอนหนุนศีรษะ ถัดจากนางที่นอนนี้ไปมีโต๊ะขนาดเล็กทำด้วยศิลาอันมีค่าตั้งอยู่หนึ่งโต๊ะ แต่ผู้หญิงที่นอนอยู่นี้หลับตานิ่งเฉยเป็นปกติ ก็ควรอยู่แล้วที่ข้าพเจ้าจะต้องเข้าไปดูว่าจะเป็นสตรีที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือว่าตายเสียแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงค่อยย่องเข้าไปใกล้ แลเห็นนางยังหายใจมีชีวิตอยู่

ข้าพเจ้ายืนนิ่งนึกอยู่สักครู่หนึ่ง พิศดูสตรีผู้นี้มีรูปโฉมโนมพรรณสวยมาก ถ้าข้าพเจ้ายังไม่ได้หลงรักรูปวาดของพระนางบิดีอาลยีมัลอยู่แล้ว ก็คงมีความเสน่หาสตรีผู้นี้หาน้อยไม่ ข้าพเจ้าให้มีความร้อนรนใจอยากทราบว่าเหตุไรจึงมีหญิงสาวอยู่ในปราสาทร้างซึ่งไม่มีคนอยู่ในเกาะนี้ ต้องการจะให้นางรู้สึกตัวตื่นเสียจริงๆ แต่เห็นว่ายังหลับสนิทอยู่จึงไม่กล้าจะปลุก

ข้าพเจ้าได้ออกจากปราสาทไป ตั้งใจว่าอีกสักสองสามชั่วโมงจึงจะกลับมาอีก จึงได้เดินเที่ยวไปในเกาะ และได้เห็นสิ่งที่ข้าพเจ้ามีความตกใจเป็นอันมาก คือเห็นมีสัตว์แปลกประหลาดรูปร่างโตเท่าเสือ แต่มีสัณฐานคล้ายมดอยู่ในเกาะนี้มากมาย เมื่อมันเห็นข้าพเจ้า ถ้ามันไม่หนีแล้ว ข้าพเจ้าคงเข้าใจว่าเป็นสัตว์ดุร้าย ข้าพเจ้าได้เห็นสัตว์ที่มีรูปร่างดุร้ายอีกหลายชนิด แต่ดูกิริยาสัตว์เหล่านี้มีความเกรงกลัวข้าพเจ้ามาก ข้าพเจ้าได้เก็บผลไม้ที่มีผลน่ารักมารับประทานอิ่มหนำแล้วก็เดินเล่นไปได้สักครู่หนึ่ง แล้วก็กลับมาปราสาท แต่ยังเห็นสตรีคนนั้นนอนหลับอยู่ ข้าพเจ้ารอคอยอยู่อีกต่อไปไม่ไหวจึงทำเสียงกระแอมให้ดังก้อง แต่นางหาตื่นไม่ ข้าพเจ้าจึงเดินเข้าไปและจับมือเขย่าก็ยังหารู้สึกตื่นไม่

"ชะรอยนางคนนี้คงถูกสะกดด้วยเวทมนตร์อะไรเป็นแน่" ข้าพเจ้านึกอยู่แต่ในใจ "ถ้านางนอนหลับโดยถูกสะกดด้วยคาถาอาคมอะไรแล้ว ก็เป็นการเหลือสามารถจะทำให้ตื่นได้" ข้าพเจ้านึกท้อใจเห็นว่าจะปลุกให้นางตื่นไม่สำเร็จ แต่ในขณะนั้นเหลือบไปแลเห็นที่บนโต๊ะเล็กที่ข้าพเจ้าได้ทูลมาแต่ต้นนั่น มีอักษรหรือลายลักษณ์อะไรจารึกอยู่บนนั้น ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่าตัวอักษรนี้คงเป็นเวทมนตร์สะกดสตรีผู้นั้นให้นอนหลับ พอเข้าไปพิจารณาดูตัวหนังสือยังไม่ทันทั่วดี นางที่นอนอยู่ก็ถอนใจลืมตาตื่นขึ้น

เมื่อข้าพเจ้าเข้ามา และได้แลเห็นนางงามนอนอยู่ในปราสาทแต่ผู้เดียวก็ให้มีความสงสัยใจเป็นที่สุด เมื่อนางตื่นขึ้นเห็นข้าพเจ้า ก็มีความประหลาด

ใจไม่น้อยไปกว่าข้าพเจ้า

"เอ๊ะ! ชายหนุ่ม" นางพูด "นี่เข้ามาในที่นี้ได้อย่างไร ทำประการใดจึงเข้ามาได้ไม่มีอันตราย เพราะทางที่จะมานี้มีสิ่งที่ยากน่ากลัวอยู่ทุกแห่ง ไม่สามารถที่มนุษย์จะเข้ามาได้ ฉันไม่เชื่อว่าท่านเป็นมนุษย์ คงเป็นเทพยดาอิเลียส์เป็นแน่"

"เปล่าเลยนาง" ข้าพเจ้าตอบ "ฉันก็เป็นมนุษย์ธรรมดานี่เอง และที่ฉันเข้ามาได้ในนี้ก็ไม่เห็นมีอะไรติดขัดสักนิดเดียว ประตูปราสาทเมื่อฉันจับลูกกุญแจก็เปิดออกเองโดยทันที และเมื่อขึ้นมาบนห้องนี้ก็ไม่เห็นมีอะไรมากีดขวางสักนิดเดียว สิ่งที่ลำบากนั้นก็โดยที่ปลุกนางไม่รู้สักตื่นเท่านั้น"

"ที่ท่านบอกนี้ฉันไม่น่าเชื่อ" นางพูด "ฉันยังไม่เห็นว่ามนุษย์คนไหนจะสามารถทำอย่างท่านได้ และที่ท่านบอกว่าท่านเป็นแต่เพียงมนุษย์เท่านั้น ฉันยังไม่เชื่อเลย"

ข้าพเจ้าตอบว่า "นาง... ตัวฉันนั่นแหละจะว่าผิดกับมนุษย์สามัญสักหน่อยก็ได้ คือฉันเป็นราชบุตรของกษัตริย์พระองค์หนึ่ง ถึงอย่างนั้นยังต้องนับว่าเป็นมนุษย์อยู่นั่นเอง ฉันกลับจะนึกเห็นว่า นางจะเป็นชาติที่สูงกว่าฉันเสียอีก"

"เปล่าเลย" นางตอบ "ตัวฉันก็เป็นแต่เพียงชาติมนุษย์อย่างท่านเหมือนกัน โปรดบอกให้ฉันทราบด้วยว่าเป็นเพราะเหตุไรท่านจึงละเมืองของพระบิดาท่านมาถึงเกาะนี้ได้"

ข้าพเจ้าจึงเล่าเรื่องให้นางฟัง ได้บอกว่า ข้าพเจ้ามีความรักใคร่รูปวาดพระนางบิดีอาลยีมัล พระราชบุตรีของกษัตริย์อาซาบาลจึงเที่ยวเสาะแสวงมา ข้าพเจ้าได้ยื่นรูปให้นางดู นางรับไปพิจารณาดูแล้วจึงพูดว่า "ฉันก็เคยได้ยินพระนามของกษัตริย์อาซาบาลนี้เหมือนกัน ข่าวว่าครองเมืองอยู่ใกล้กับเกาะซีเรนทิป ถ้าพระธิดาของกษัตริย์อาซาบาลนี้พระรูปโฉมงดงามเหมือนกับรูป

ที่เขียนนี้แล้ว ก็ควรอยู่ที่ท่านจะมีความรักใคร่ใหญ่ยิ่งถึงเช่นนี้ แต่จะเชื่อถือรูปที่เขียนไว้ไม่ได้ เพราะย่อมจะเขียนให้งามเกินจริงอย่างไรก็ได้ เมื่อท่านได้เล่าเรื่องของท่านจบแล้ว ฉันจะได้เล่าเรื่องของฉันให้ท่านฟังบ้าง"

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องของของข้าพเจ้าให้ฟังอย่างพิสดาร เมื่อเล่าจบแล้วจึงขอให้นางเล่าเรื่องของนางให้ฟังบ้าง นางจึงได้เล่าเรื่องต่อไปนี้

"ฉันเป็นพระธิดาของกษัตริย์ซีเรนทิป ซึ่งมีแต่ฉันคนเดียว อยู่มาวันหนึ่งเมื่อตัวฉันและสาวใช้อยู่ในปราสาทของพระบิดา ใกล้พระนครซีเรนทิปนั้น ฉันนึกใคร่จะไปอาบน้ำสระศิลาที่มีอยู่ในอุทยานบริเวณปราสาท กำลังลงเล่นน้ำพร้อมด้วยหญิงสาวใช้คนสนิทอยู่ยังไม่ทันได้กี่มากน้อย ได้เกิดมีพายุใหญ่พัดเอาฝุ่นฟุ้งอยู่เหนือศีรษะฉัน ในทันใดนั้นมีนกใหญ่ตัวมหึมาโฉบตัวฉันพาขึ้นบนอากาศมายังปราสาทนี้ ครั้นแล้วนกตัวนี้ก็กลับกลายเป็นปิศาจหนุ่มตนหนึ่ง พูดกับฉันว่าตัวฉันเป็นปิศาจตนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในจำพวกที่มีมากอยู่ในโลกนี้ วันนี้เมื่อฉันผ่านไปทางเกาะซีเรนทิป ได้เห็นนางกำลังอาบน้ำอยู่ก็ให้มีจิตคิดรักใคร่ เพราะฉะนั้นฉันจึงนึกอยู่ในใจตนเองว่า นั่นแน่พระธิดาซึ่งมีรูปโฉมงดงามพึงใจ ถ้าทิ้งไว้ให้ได้กับมนุษย์ด้วยกันก็น่าจะเสียดายอยู่ ควรจะมาได้กับเราผู้เป็นปิศาจจะดีกว่า จำเราจะพานางมาไว้ที่เกาะร้างนี้ ดังนี้แหละฉันจึงได้พานางมา เพราะฉะนั้นขอจงลืมพระบิดาของนางเสียเถิด และมารับไมตรีในตัวฉัน จะให้นางอยู่เป็นสุขสบายในปราสาทนี้โดยไม่ต้องมีความอนาทรร้อนใจ จะเป็นผู้คอยปรนนิบัติมิให้ขัดข้องสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย

"ในเวลาที่ปิศาจกำลังพูดอยู่กับฉัน ฉันมีแต่ความเศร้าโศกร่ำร้องไห้มิได้หยุดหย่อน โอ้... มลิกาเอ๋ย" ฉันพูดอยู่คนเดียว "วาสนาของข้าน้อยจะต้องมาเป็นดังนี้เจียวหรือ? ที่พระบิดาได้ทรงถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงมาจนโต มิให้ได้รับความอนาทรร้อนใจสิ่งใดก็จะต้องกลับมาเสียพระทัยอย่างสาหัส

ที่มาเสียตัวข้าน้อยไป โอ้! พระบิดา ไฉนจะรู้ว่าข้าน้อยเป็นอะไรไป ไฉนพระองค์จะกลั้นความโศกมีพระชนม์อยู่ยืนยาวได้อีก”

“ไม่เป็นไรมิได้” เจ้าปิศาจพูดกับฉัน “พระบิดาของนางคงจะไม่มีความเศร้าโศกจนถึงกับสิ้นพระชนม์ได้ และส่วนตัวนางนั้นฉันมีความหวังว่าคงจะรับไมตรีฉันเป็นแน่”

ฉันพูดว่า “เจ้าไม่ต้องพูดมาก ข้าจะอยู่ร่วมด้วยผู้ต่างชาติ ต่างนิสัยมิได้เลย”

เจ้าปิศาจตอบว่า “ไม่ช้านางก็คงจะเปลี่ยนความเห็น และรู้สึกชินกับฉันเอง”

ฉันตอบมันว่า “อย่านึกเสียเลยที่ข้าจะกลับใจ จะกลับซ้ำให้รู้สึกเกลียดเจ้าทวีขึ้นเสียอีก”

เจ้าปิศาจเมื่อได้ฟังหามีความโกรธเคืองไม่ กลับยิ้มแต้ และพูดต่อไปว่าจะชินชอบมันเสียอีก ทั้งมันจะคอยเอาใจใส่ปรนนิบัติให้ฉันชอบมันให้ได้ พูดแล้วมันก็ไปไหนฉันไม่ทราบ เห็นเมื่อกลับมานำเสื้อผ้าอย่างงามมาให้ มันได้พยายามอ้อนวอนฉันต่าง ๆนานา เพื่อให้ฉันรักแต่เมื่อเห็นว่าฉันกลับมีความเกลียดชังมันหนักขึ้น มันเลยโกรธเคืองหมดความเพียร และตั้งใจจะทำโทษแก้แค้นที่ดูถูก มันจึงสะกดให้ฉันหลับไปด้วยวิชาอาคมของมัน และพาฉันมานอนอยู่บนแท่นดังที่ท่านได้เห็นมาแล้ว แล้วมันเขียนลงยันต์บนโต๊ะหินที่ตั้งอยู่ข้างตัวฉัน ทำให้ฉันหลับสนิทอยู่ชั่วนิรันดร์ กับมันเขียนยันต์ไว้อีกสองอัน อันหนึ่งสำหรับทำไม่ให้ใครเห็นปราสาทนี้ อีกอันหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้ใครเปิดประตูได้ มันจัดแจงเสร็จแล้วก็กลับไป ต่อนาน ๆมันจึงมาครั้งหนึ่ง มาคราวไรมันปลุกและถามฉันทุกครั้งว่าจะมีความรักใคร่มันหรือยัง เมื่อฉันยังดื้อดึงอยู่มันก็ทำโทษให้ฉันนอนหลับต่อไปอีก

“อย่างไรก็ดี ท่านก็เป็นผู้ทำให้ฉันตื่นและเป็นผู้ที่เปิดประตูเข้ามาในนี้

ได้ โดยวิชาอาคมของเจ้าปิศาจไม่สามารถจะป้องกันได้ เพราะฉะนั้นทำไมจะไม่ให้สงสัยว่า ท่านคงไม่ใช่มนุษย์ กับฉันยังมีความประหลาดใจที่เห็นท่านยังมีชีวิตอยู่ดี เพราะได้ทราบจากเจ้าปิศาจว่า ถ้าใครขึ้นอยู่บนเกาะนี้แล้วจะถูกสัตว์ป่าอย่างดุร้ายกัดกินหมด เหตุนี้ในเกาะจึงร้างไม่มีมนุษย์อยู่"

กำลังที่พระนางมลิกาพูดอยู่นี้ ได้มีเสียงอะไรกึกก้องมาในปราสาท พระนางก็เงี่ยโสตฟังพอได้ยินเสียงร้องเข้ามาอย่างน่ากลัว พระนางก็ร้องขึ้นว่า "คุณพระช่วย! เราตายละคราวนี้ มันมาแล้ว ฉันจำเสียงมันได้ ท่านเห็นจะต้องตายแล้ว ที่ไหนมันจะยับยั้งความโกรธได้ พุทโธ่! ท่าน... เวรกรรมอะไรหนอ จึงชักนำให้ท่านมาที่นี่"

ข้าพเจ้านึกแต่ว่าจะต้องตายอยู่อย่างเดียว เมื่อเจ้าปิศาจเข้ามาดูมันทำกิริยาฮึดฮัดโกรธมาก รูปร่างของมันใหญ่น่ากลัว มือถือตะบองเหล็กอันใหญ่ เมื่อมันเห็นข้าพเจ้าตัวมันกลับสั่นเทิ้มมีความกลัว ไม่แสดงกิริยาดุดันหรือทำร้ายข้าพเจ้า กลับย่องเข้ามากราบเท้าตัวสั่น พูดว่า

"โอ้! ท่านผู้เป็นโอรสของพระมหากษัตริย์ ขอได้โปรดสั่งข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าจะยอมปรนนิบัติตามทุกอย่าง"

ข้าพเจ้าให้มีความประหลาดใจเป็นอันมากที่ได้ยินมันพูดอย่างนั้น คิดไม่ออกเลยว่าเหตุไรเจ้าปิศาจจึงได้มีความกลัวเกรงมากราบเท้าข้าพเจ้า และพูดจาคล้ายกับเป็นทาสด้วย แต่ข้าพเจ้าหายความประหลาดใจทันทีเมื่อได้ยินมันพูดต่อไปว่า

"พระธำมรงค์ที่ท่านสวมนิ้วอยู่นี้เป็นตราของพระเจ้าโซโลมอน ถ้าใครมีพระธำมรงค์ไว้ในกายตัวแล้ว จะขึ้นบกตกน้ำอย่างไรมิเป็นอันตรายเลย ผู้นั้นอาจจะลงเรือเล็กข้ามทะเลได้โดยไม่ต้องมีความกลัวว่าจะล่มจม สัตว์ที่ดุร้ายที่สุดก็ไม่กล้าจะทำร้าย และมีอำนาจเสมอเป็นนายแห่งพวกปิศาจทั้งหลาย วิชาอาคมของใครที่ผูกไว้ก็มิอาจจะทนอยู่ได้เมื่อต้องแหวนตราวงนี้

เข้า”

“อ้า! เป็นพระธำมรงค์วงนี้ดอกหรือเราจึงยังคงมีชีวิตอยู่?” ข้าพเจ้าถามเจ้าปิศาจ

“ดังนั้น” มันตอบ “เป็นเพราะพระธำมรงค์วงนี้ สัตว์ร้ายบนเกาะนี้จึงไม่ทำอันตรายท่านได้”

ข้าพเจ้าถามมันว่า “เราอยากรู้ว่าเพื่อนเราอีกคนหนึ่งมาด้วยกันที่ในเกาะนี้หายไปไหนเสีย”

เจ้าปิศาจตอบว่า “ข้าพเจ้าเป็นผู้รู้การได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อนของท่านที่มาด้วยกันนั้นถูกมดกินตายเสียเมื่อนอนอยู่ข้างท่านเวลากลางคืน มดที่พูดนี้มีอยู่ในเกาะมากมาย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีใครกล้าอยู่ในเกาะนี้ได้ แต่มีคนชาวเกาะมัวทิวมาตัดไม้จันทน์ที่นี่ทุกปี แต่เวลาขนเอาไม้จันทน์ไปนั้นไม่ใช่เอาไปได้ง่าย ๆ คือเขามาที่นี่ในฤดูร้อนและเอาม้าที่มีฝีเท้าเร็วมาด้วย เมื่อมาถึงเกาะก็ถ่ายเอาม้าขึ้นบนเกาะรีบขี่ห้อไปทางที่มีไม้จันทน์ ถ้าเห็นพวกมดเหล่านี้จะเข้ามาทำร้าย ก็เอาเนื้อที่เตรียมมาโยนให้พวกมดกิน ในเวลาที่พวกมดกำลังกินเนื้ออยู่นั้นก็รีบกะต้นไม้ที่ต้องการจะตัดไว้แล้วกลับไป เมื่อถึงหน้าหนาวจึงมาตัดเอาไม้นั้นไปโดยไม่ต้องกลัวมด เพราะในฤดูหนาวมันไม่กล้าออกมาเลย”

ข้าพเจ้าให้มีความเสียใจเป็นอันยิ่ง เมื่อได้ทราบว่าซาอี๊ดคนสนิทของข้าพเจ้าถูกสัตว์กัดตาย แล้วข้าพเจ้าถามเจ้าปิศาจว่า รู้สึกแผ่นดินของกษัตริย์อาซาบาลอยู่ที่ไหนบ้าง และพระธิดาของกษัตริย์องค์นั้นที่มีพระนามว่าบิดีอาลยีมัลนั้น ยังมีพระชนม์อยู่หรือประการใด

เจ้าปิศาจบอกว่า “ข้าแต่ท่านผู้เป็นนาย จริงอยู่ที่ในทะเลแถบนี้มีเกาะอยู่เกาะหนึ่ง ซึ่งกษัตริย์อาซาบาลได้ปกครองอยู่ แต่กษัตริย์องค์นั้นไม่มีพระธิดา พระนางบิดีอาลยีมัลที่ท่านพูดนี้ แท้จริงเป็นพระธิดาของกษัตริย์ที่มี

พระนามว่า อาซาบาลเหมือนกัน แต่ว่าอยู่ในสมัยครั้งพระเจ้าโซโลมอน”

“อะไร!” ข้าพเจ้าพูด “พระนางบิดีอาลยีมัลนั้นไม่มีตัวแล้วหรือ?”

“ไม่มีแล้ว” เจ้าปีศาจตอบ “และพระนางองค์นี้ได้เป็นชายาของพระเจ้าโซโลมอนด้วย”

ข้าพเจ้าให้ตกตะลึงเป็นอันมาก เมื่อได้ทราบว่าสตรีที่ข้าพเจ้าหลงรักใคร่นั้นไม่มีตัวอยู่ในมนุษย์โลกนี้แล้ว

“เราช่างบ้าแท้ๆ” ข้าพเจ้าร้องขึ้น “ทำไมไม่ไปทูลถามพระบิดาดูเสียก่อน ว่ารูปที่ได้พบในห้องพระคลังนั้นเป็นใคร ท่านก็คงจะรับสั่งให้ทราบเรื่องเมืองที่ได้ยินมาจากปีศาจนี้ ไหนจะต้องตกระกำลำบากยากเข็ญถึงเพียงนี้ เราจะไม่ต้องออกจากนครไคโร และซาอิ๊ดก็คงจะมีชีวิตอยู่ไม่ตาย หรือจะเป็นเคราะห์กรรมจำเพาะซาอิ๊ดจะต้องตายด้วยความบ้าเซอะของเราเอง” แล้วข้าพเจ้าหันไปพูดกับพระนางมลิกาว่า “ฉันยังมีความยินดีอยู่นิดหนึ่ง ที่สามารถจะช่วยเหลือเป็นประโยชน์แก่พระนางได้ เดชะบุญด้วยพระธำมรงค์วงนี้ฉันอาจจะพาพระนางกลับเจ้าไปบ้านเมืองของพระนางได้”

ในขณะนั้นข้าพเจ้าจึงพูดกับปีศาจว่า “เมื่อเรามีดวงตราของพระเจ้าโซโลมอนแล้ว เราก็มีอำนาจบังคับบัญชาพวกปีศาจทั้งหลายได้ เพราะฉะนั้น เราบังคับให้เจ้าพาเราทั้งสองไปนครซีเรนทิปเดี๋ยวนี้”

“ข้าพเจ้าจะปรนนิบัติตามคำสั่งทุกประการ” เจ้าปีศาจตอบ “ถึงว่าข้าพเจ้าจะได้รับความโศกเศร้าที่มาเสียนางไปก็ดี”

“เคราะห์เจ้ายังดี” ข้าพเจ้าตอบ “ที่เพียงแต่บังคับให้เจ้าพาเราไปนครซีเรนทิป ที่จริงควรจะลงโทษเจ้าให้ถึงขนาดที่มีความผิดไปลักพาพระนางมลิกามา โดยข้าถือเอาอำนาจแห่งดวงตราของพระเจ้าโซโลมอน สำหรับไว้ให้ปราบปรามปีศาจที่คิดมิชอบ”

เจ้าปีศาจไม่ตอบว่ากระไร เป็นแต่จัดการตามคำสั่งของข้าพเจ้าโดย

ทันที มันอุ้มข้าพเจ้าและพระนางมลิกาพาไปส่งถึงพระทวารกำแพงเมืองซีเรนทิป

"เท่านั้นหรือเจ้าข้า?" เจ้าปิศาจถาม "ที่ท่านมีความประสงค์สั่งให้ข้าพเจ้าทำ ไม่มีอะไรจะบังคับสั่งข้าพเจ้าทำอีกหรือเจ้าข้า?"

ข้าพเจ้าบอกว่า ไม่มี มันก็อันตรธานหายตัวไปทันที

ข้าพเจ้าและพระนางมลิกาได้ไปอาศัยอยู่ยังที่พักเดินทางศาลาแรกที่มีอยู่ในนคร และได้ปรึกษากันว่าควรจะมีหนังสือไปทูลพระเจ้าแผ่นดินดีหรือจะไปเฝ้าทูลด้วยตนเอง ถึงเรื่องที่พระราชบุตรีกลับคืนมาพระนครแล้ว ปรึกษากันถึงที่สุด ตกลงเห็นว่าข้าพเจ้าควรไปเอง เพราะฉะนั้นจึงไปพระราชวังซึ่งข้าพเจ้าเห็นเป็นตึกรูปร่างแปลกมาก พระราชวังนี้ก่อด้วยศิลาอ่อน มีเสาศิลาตั้งร้อยและมีบันไดทำด้วยศิลาอย่างงามสามร้อยขั้นเป็นทางขึ้นไปชั้นใน เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปถึงท้องพระโรงแรก ทหารที่เฝ้าอยู่ที่นั้นได้เข้ามาถามว่ามีธุระราชการอะไรหรือจึงเข้ามาในนี้ หรือว่าจะมาชมพระราชวังเล่น ข้าพเจ้าตอบว่ามีราชการสำคัญจะขอเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินเฉพาะพระองค์เป็นพิเศษ ทหารผู้นั้นจึงพาข้าพเจ้าไปหาท่านอัครมหาเสนาบดี เสนาบดีจึงพาข้าพเจ้าเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินอีกต่อหนึ่ง

"ชายหนุ่ม" พระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งถามข้าพเจ้า "เจ้ามาจากประเทศเมืองไหน มาเมืองซีเรนทิปนี้ด้วยธุระประสงค์อะไร?"

ข้าพเจ้าทูลว่า "เป็นชาวเมืองอียิปต์ได้จากท่านผู้ใหญ่ของข้าพเจ้ามานานแล้ว และได้ตกระกำลำบากมาทุกอย่าง" พอข้าพเจ้าทูลถึงตรงนี้ พระเจ้าแผ่นดินซึ่งทรงมีพระชนม์มายุชราอยู่แล้วก็ทรงพระกันแสง และตรัสว่า "ตัวเราก็ไม่มีความสุขอะไรไปกว่าเจ้า คือเราได้เสียธิดาคนเดียวของเราโดยหายสูญไปไม่ได้ข่าวคราวเลย"

ข้าพเจ้าทูลว่า "การที่ข้าพเจ้าเข้ามาเฝ้าคราวนี้เพื่อนำข่าวของพระ

ราชธิดามาทูล”

“เอ๊ะ! ข่าวอะไร” มีรับสั่งถาม “เจ้าพาลูกเรามาหรือ หรือว่าเจ้ามาบอกว่าลูกเราตายเสียแล้ว บางทีเจ้าจะเป็นผู้เห็นนางถึงแก่ความตายด้วยเจ้าเองกระมัง?”

“หามิได้” ข้าพเจ้าทูลตอบ “พระนางยังมีพระชนม์อยู่ดี และพระองค์จะได้ทรงพบกับพระธิดาในวันนี้เอง”

“อ้อนี่ไปพบตัวมาแล้วหรือ บัดนี้อยู่ที่ไหน?”

ข้าพเจ้าจึงทูลเล่าเรื่องของข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นมา จนถึงที่ไปพบพระนางที่ในปราสาท ถึงตอนนี้พระองค์ทรงตั้งพระทัยฟังเสียจริงๆ พอเล่าถวายจบลงก็ทรงกอดข้าพเจ้าด้วยโสมนัสดีพระทัย และตรัสว่า

“เจ้าชาย ท่านได้ทำคุณแก่ฉันมาก ลูกของฉันคนนี้ฉันรักมากที่สุดและนึกทอดอาลัยอยู่แล้วว่าคงจะไม่ได้ลูกรักกลับคืนมา ที่ท่านได้เป็นผู้นำลูกฉันกลับคืนมาได้ ฉันไม่ทราบว่าจะสมนาคุณท่านกี่มากน้อยจึงจะสม ไหน... โปรดพาฉันไปที่พักเดินทางที่ท่านบอกว่าเดี๋ยวนี้ลูกฉันได้พักอยู่ที่นั่นเพราะอยากจะพบลูกน้อยมลิกาจริงๆ”

ตรัสแล้วมีรับสั่งให้เสนาบดีจัดแจงเสลี่ยงมาเตรียมไว้ ครั้นจัดแจงเรียบร้อยแล้วต่างก็ขึ้นเสลี่ยงไป มีนายทหารขี่ม้านำเสด็จหลายนายไปยังที่พักคนเดินทาง ซึ่งพระนางมลิกาทรงคอยอยู่แล้ว การที่พระเจ้าแผ่นดินแห่งนครซีเรนทิปกับพระราชธิดามลิกาได้กลับมาพบกันนี้ ความปีติโสมนัสเป็นที่สุดที่จะเปรียบได้ ครั้นแล้วพระเจ้าแผ่นดินจึงมีรับสั่งให้พระราชบุตรีทรงเล่าเรื่องตั้งแต่ปิศาจพาไปจนได้รอดกลับคืนมาพระนคร พระนางมลิกาทรงเล่าเรื่องถวายตั้งแต่ต้นจนอวสานอย่างละเอียด จนเป็นที่พอพระทัยของพระเจ้าแผ่นดินเป็นอันมาก ทรงเห็นว่าราชธิดาได้รักษาตัวบริสุทธิ์พ้นอำนาจปิศาจมา และทรงแสดงให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า พระองค์ไม่ทรงทราบว่าจะ

สนองคุณแก่ข้าพเจ้าโดยสถานไร กับดูเหมือนพระองค์ทรงโปรดปรานในกิริยาท่าทาง และความกล้าหาญของข้าพเจ้าด้วย แล้วพระเจ้าแผ่นดินพร้อมด้วยพระธิดา และตัวข้าพเจ้าก็กลับคืนเข้าพระราชวัง ประทานตำหนักอันงามให้ข้าพเจ้าพักอยู่ พระองค์มีรับสั่งให้กระทำพิธีสวดสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าทั่วไปทุกแห่งในการที่พระธิดาได้พ้นภยันตรายเสด็จกลับคืนมานครได้โดยสวัสดิภาพ บรรดาราษฎรก็จัดการสมโภชสนุกสนานกันแทบไม่มีที่สิ้นสุด ที่ในพระราชฐานมีการทำบุญและเลี้ยงดูกันเอิกเกริก บรรดาคนชั้นสูงในนครเป็นมาในงานนี้ทั้งหมด

พระเจ้าแผ่นดินแห่งเมืองซีเรนทิปนี้ได้ทรงเอาพระทัยข้าพเจ้าทุกแห่ง มีการไปยิงสัตว์เป็นต้น พระองค์ได้ทรงเอื้อเฟื้อแก่ข้าพเจ้า จนถึงอยู่มาวันหนึ่งได้มีรับสั่งแก่ข้าพเจ้าว่า "ลูกเอ๋ย! บัดนี้ถึงเวลาที่จะเปิดความในใจที่พ่อได้กะเอาไว้แล้ว คือลูกได้เป็นผู้ที่นำบุตรีของพ่อกลับคืนมาได้ ก็เท่ากับช่วยพ่อให้หายความทุกข์ เพราะฉะนั้นอยากจะสมนาคุณ คือจะให้ลูกเป็นบุตรเขยและเป็นรัชทายาทของนครนี้"

ข้าพเจ้าแสดงความขอบพระเดชพระคุณที่ได้ทรงพระกรุณาข้าพเจ้าใหญ่หลวงเช่นนี้ แต่ได้ทูลขออย่ามีความเคลือบแคลงไปอย่างอื่น โดยข้าพเจ้าจะไม่รับพระราชทาน ด้วยมีเหตุขัดข้องที่ข้าพเจ้าจะได้ออกจากนครไคโรมาคราวนี้ ก็เพราะได้มีคิดจิตใฝ่ฝันในรูปของพระนางบิดีอาลยีมัล จนมิอาจจะถอนความรักนี้ได้ พระองค์จะประทานพระธิดาต่อผู้มีจิตเสน่หา แก่หญิงอื่นเสียแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควรแก่การ ข้าพเจ้าทูลต่อไป "นี่แหละพระเจ้าข้า พระนางมลิกาควรทรงให้ได้รับความสุขยิ่งกว่านี้ไปจะดีกว่า"

"ถ้าเช่นนั้นไม่เห็นมีหนทางอันใดที่จะตอบแทนให้สมกับความดีความชอบของท่าน" พระองค์ตรัส

ข้าพเจ้าทูลว่า "ได้รับพระราชทานพระกรุณาสมแก่เกียรติยศพอแล้ว

คือที่ได้ทรงรับรองข้าพเจ้าในการที่ได้นำพระธิดาพ้นจากภัยแห่งปิศาจกลับมาได้ ก็เป็นที่ยินดีของข้าพเจ้าตอบแทนอยู่ในตัวแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะทูลขอของแต่อย่างเดียว คือขอพระราชทานเรือสักลำหนึ่ง พอพาข้าพเจ้าไปส่งยังเมืองบาสโซราได้เท่านั้น"

พระเจ้าแผ่นดินก็ทรงประทานพระอนุญาตดังที่ได้ทูลขอ พระองค์มีรับสั่งให้เจ้าหน้าที่เตรียมเรือไว้ให้พร้อมทั้งเสบียงอาหาร ให้คอยท่าข้าพเจ้าทุกเวลาจนกว่าจะถึงเวลาที่เห็นเหมาะจะได้ลงเรือไป พระองค์ทรงเล้าโลมเอาใจ เพื่อจะเหนี่ยวข้าพเจ้าไว้ได้หลายเวลา และตรัสกับข้าพเจ้าเสมอทุกวันว่าทรงเสียดายมากที่จะไปเสียจากเมืองนี้ อยู่มาไม่ช้าถึงวันกำหนดที่จะทูลลา ข้าพเจ้าจึงเข้าไปทูลพระเจ้าแผ่นดินและบรรดาเจ้านายในเมืองนั้นต่างก็แสดงความอารีไมตรีจิตเสร็จแล้วข้าพเจ้าจึงลงเรือไป

มาตามทางได้ถูกพายุเป็นหลายครั้ง แต่ละครั้งล้วนน่ากลัวจะทำเรืออับปางลง แต่โดยอำนาจแห่งพระธำมรงค์จึงป้องกันอันตรายในทางทะเลไว้ได้ เพราะฉะนั้นเดินทางมานานจึงกลับเมืองบาสโซรา ออกจากเมืองบาสโซราข้าพเจ้าได้อาศัยกองคาราวานพวกพาณิชชาวอียิปต์มามหานครไคโร

ครั้นมาถึงนครไคโรก็ได้เห็นบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปหลายอย่าง คือพระบิดาข้าพเจ้าได้เสด็จลาโลกไปเสียแล้ว และพระเชษฐาข้าพเจ้าได้เป็นเจ้าแผ่นดินแทน สุลต่านพระองค์ใหม่ได้ทรงรับรองข้าพเจ้า ดังฉันท์ที่เป็นพี่น้องกัน รับสั่งว่าทรงมีความยินดีที่ข้าพเจ้าจากไปนาน และได้กลับมาพบกัน ได้ทรงเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อข้าพเจ้าได้ออกจากนครไคโรไปคราวนั้นได้สองสามวัน พระบิดาข้าพเจ้าก็ได้เสด็จเข้าไปในห้องพระคลังเผอิญทรงเปิดหีบเล็กใบนั้นออก ทอดพระเนตรไม่แลเห็นตราของพระเจ้าโซโลมอนและรูปของพระนางบิดีอาลยีมัล ก็สงสัยว่าข้าพเจ้าทรงลักเอาไป ข้าพเจ้าได้ทูลสุลต่านถึงเรื่องที่ข้าพเจ้าได้ไป และเป็นมาแล้วถวายพระธำมรงค์คืน

ข้าพเจ้าดูพระองค์มีพระทัยสงสารถึงความลำบากของข้าพเจ้า และประหลาดพระทัยที่ข้าพเจ้าไปพบเรื่องแปลกและน่าพิศวงมา การที่พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้ได้ทรงแสดงความสงสารข้าพเจ้านั้นเป็นแต่ภายนอกเท่านั้น คือในวันที่ข้าพเจ้ามาถึงในวันเดียวกันนั้นเอง ก็คิดกลอุบายเอาข้าพเจ้าไปขังไว้ในหอคอย และมีรับสั่งให้นายทหารผู้หนึ่งไปทำลายชีวิตข้าพเจ้าเสียในเวลากลางคืน แต่นายทหารผู้นั้นมีความสงสารข้าพเจ้า เมื่อเข้ามาจะประหารจึงได้บอกความลับให้ฟังว่า

"บัดนี้สุลต่านมีรับสั่งให้ข้าพเจ้ามาปลงพระชนม์ท่านเสีย โดยแคลงพระทัย กลัวว่าบางทีท่านจะคิดกบฏชิงเอาราชสมบัติ เพราะฉะนั้นทรงเห็นว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องกำจัดท่านเสีย เผอิญเคราะห์ดีที่มีรับสั่งให้ข้าพเจ้ามาทำการชั่วร้ายนี้ โดยเข้าพระทัยว่าข้าพเจ้าคงจะทำการสำเร็จได้ตามรับสั่ง เพราะฉะนั้นขอท่านจงหนีไปเสียในเวลากลางคืนนี้ และอย่าหยุดพักที่ไหนอีกจนกว่าจะเห็นว่าพ้นอันตรายแล้ว"

ข้าพเจ้าขอบคุณนายทหารใจดีผู้นั้น รีบหนีออกจากนครไคโรไปตามบุญตามกรรม แต่เคราะห์ดีจึงได้มาพึ่งพระบารมีเป็นสุขอยู่ในแผ่นดินของพระองค์นี้

เมื่อเจ้าเซเอฟเอลมูโลกได้เล่าประวัติถวายกษัตริย์แห่งเมืองดามัสกัสแล้ว จึงทูลต่อไปว่า "เรื่องนี้แหละพระเจ้าข้า ซึ่งมีพระประสงค์ทราบความตามที่เป็นจริง และขอพระองค์จงทรงพระวินิจฉัยว่า ข้าพเจ้านี้เป็นผู้ที่มีความสุขบริบูรณ์หรือไม่ ถึงเวลานี้ข้าพเจ้ากลับมีความใฝ่ฝันถึงพระนางบิดีอาลยีมัลยิ่งขึ้น จริงอยู่ที่ข้าพเจ้ามาหลงรักสตรีที่ไม่มีตัวแล้ว ถึงจะทราบอยู่ในใจแล้วก็ดี แต่ก็ไม่สามารถจะปลดเปลื้องความรักหลงใหลที่มีอยู่ในใจข้าพเจ้าอยู่ทุกเวลาให้หายไปได้"

พระเจ้าเบดเรดดินโลโล ไม่ทรงเข้าพระทัยว่าเป็นเพราะเหตุไร เจ้า

เซเอฟเอลมูโลกจึงมีความหลงรักอย่างแปลกประหลาดเช่นนี้ เพราะฉะนั้นจึงมีรับสั่งถามเจ้าเซเอฟเอลมูโลกว่า รูปของพระนางบิดีอาลยีมัลนั้นยังมีติดตัวมาด้วยหรือเปล่า

"มีพระเจ้าข้า" เจ้าเซเอฟเอลมูโลกทูล "ข้าพเจ้าได้ติดตัวไว้อยู่เสมอ" ทูลแล้วจึงหยิบรูปออกมาจากกระเป๋าเสื้อถวายพระเจ้าเบดเรดดิน

พระเจ้าเบดเรดดินทอดพระเนตรและชมรูปนี้มาก ตรัสว่า "พระราชธิดาของกษัตริย์อาซาบาลสวยงามที่สุดเช่นนี้ พระเจ้าโซโลมอนจึงได้รับเอาไว้เป็นพระชายา แต่ความรักของเธอเห็นว่าติดจะเกินไป"

ฝ่ายอำมาตย์เศร้าซึ่งเฝ้าอยู่ทูลว่า "เรื่องของเจ้าเซเอฟเอลมูโลกนี้ พอเป็นเครื่องให้ทรงวินิจฉัยได้แล้วว่า มนุษย์ทุกๆคนย่อมต้องมีความทุกข์ หาใช่เกิดมามีแต่ความสุขอย่างเดียวไม่"

"ฉันยังเชื่อเรื่องที่เธอพูดมานี้ไม่ได้ก่อน" พระเจ้าเบดเรดดินตรัส "ฉันเป็นผู้ที่รู้นิสัยของมนุษย์ได้ดี เพราะฉะนั้น ยังคงเชื่อว่ามนุษย์ที่มีแต่ความสุขปราศจากความทุกข์คงต้องมีอยู่"

พระเจ้าเบดเรดดิน มีพระประสงค์จะทรงแสดงให้อำมาตย์ของพระองค์เห็นจริงในเรื่องได้มีผู้ได้รับความสุขจริง พระองค์จึงมีรับสั่งกับเจ้าเซเอฟเอลมูโลกว่า "เธอจงเดินไปในถนน ถ้าพบใครที่ดูรื่นเริงมากกว่าคนอื่นแล้วให้พาตัวมาที่นี่"

เจ้าเซเอฟเอลมูโลกรับพระโองการแล้วก็ออกจากเฝ้าไปสักครู่หนึ่งก็กลับมา

"อย่างไร" พระเจ้าเบดเรดดินมีรับสั่งถามพระเจ้าเซเอฟเอลมูโลก "ที่สั่งไปสำเร็จไหม?"

"สำเร็จพระเจ้าข้า" เจ้าเซเอฟเอลมูโลกทูล "ข้าพเจ้าเดินทางไปตามร้านขายของเห็นมีราษฎรเป็นอันมาก ที่มีความรื่นเริงต่างร้องเพลงและเต้นรำ

กัน และเห็นมีชายช่างทอคนหนึ่งชื่อมาเลก กำลังหัวเราะอยู่กับเพื่อนบ้านแถวนั้น

ข้าพเจ้าจึงตีสนิทเข้าไปพูดจาไต่ถามว่า "ดูท่านรื่นเริงมาก"

เขาตอบว่า "นั่นเป็นสันดานของฉันอย่างนั้นเองที่ไม่มีความทุกข์กับใคร"

"ข้าพเจ้าจึงถามชาวบ้านแถบนั้นว่าจริงเหมือนกับที่ชายช่างทอได้พูดไหม ได้รับตอบว่าจริงดังนั้น และว่าไม่เคยเห็นเขาทำอะไร เป็นแต่หัวเราะตั้งแต่เช้าจนค่ำ เมื่อเป็นดังนี้ข้าพเจ้าจึงชวนเขามายังพระราชวัง บัดนี้ยังคอยอยู่ข้างนอก พระองค์มีรับสั่งให้เข้ามาเฝ้าด้วยหรือไม่?"

"เอาตัวเข้ามาเถิด ฉันจะต้องพูดกับเจ้าคนนั้นเอง" พระเจ้าเบดเรดดินตรัส

เจ้าเซเอฟเอลมูโลกก็ออกไปสักครู่หนึ่ง ก็พาชายหนุ่มรูปร่างคมสันเข้ามาเฝ้า ชายช่างทอผู้นี้เมื่อมาถึงหมอบลง พระเจ้าเบดเรดดินจึงมีรับสั่งว่า "มาเลกเจ้าจงลุกขึ้นเถิด และบอกให้เรารู้ด้วยว่า ทุกวันนี้เจ้ามีความสุขเป็นอันพอใจแล้วหรือยัง มีคนเขาบอกว่าเจ้าหัวเราะและร้องเพลงทุกวัน นับว่าเจ้าเป็นพลเมืองของเราที่มีความสุขได้คนหนึ่ง และเชื่อว่าเจ้าก็คงจะมีความสุขปราศจากความทุกข์เช่นนั้นจริง บัดนี้เราอยากรู้ความจริง ด้วยมีผู้เห็นว่าเจ้ามีความสุขจริงหรือไม่ เพราะเรื่องนี้เกี่ยวด้วยเรื่องของเรา จึงขอให้เจ้าเล่าความตามสัตย์ตามจริงให้ฟังอย่าได้ปิดบังเป็นอันขาด"

ชายช่างทอลุกขึ้นและทูลว่า "ข้าแต่พระมหาราช ขอพระองค์จงมีพระชนม์มายุยืนนาน และให้ได้เสวยแต่ความบรมสุขตลอดไป การที่มีรับสั่งถามข้าพเจ้านี้ยากที่จะทูลได้ เพราะย่อมมีข้อห้ามอยู่ที่ไม่ให้ทูลพระเจ้าแผ่นดินด้วยเรื่องที่ไม่เป็นจริงกับข้าพเจ้าขอทูลว่า เป็นความจริงมนุษย์ทุกรูปทุกนามย่อมจะมีเรื่องความลับของตน ที่ไม่กล้าจะเปิดเผยได้ เพราะฉะนั้นในเรื่องที่

ชาวบ้านเข้าใจว่าข้าพเจ้ามีความสุขนั้น หาเป็นความจริงไม่ โดยชาวบ้านเหล่านั้นเข้าใจผิดไปถึงว่าข้าพเจ้าจะเป็นคนที่หัวเราะและร้องเพลงอยู่เสมอก็ดี ข้าพเจ้ารู้สึกตนว่าเป็นคนที่มีความสุขมากกว่าใคร ๆทั้งหมด ขอพระองค์ได้ทรงฟังคำทูลของข้าพเจ้าแต่ย่อ ๆเพียงเท่านี้เถิดพระเจ้าข้า"

พระเจ้าเบดเรดดินรับสั่งว่า "เป็นเพราะเหตุไรเจ้าจึงมีความกลัวไม่กล้าเล่าเรื่องของเจ้าโดยพิสดาร หรือว่าเมื่อเล่าแล้วจะเป็นผลร้ายแก่เจ้า"

ช่างทอทูลว่า "เรื่องของข้าพเจ้านี้เป็นเรื่องที่เพิ่มพระเกียรติยศของกษัตริย์พระองค์หนึ่ง แต่ข้าพเจ้าต้องการจะไม่เปิดเผยความลับของเรื่องนี้เลย"

พระเจ้าเบดเรดดินตรัสว่า "มาเลก เจ้าทำให้เราอยากรู้เรื่องของเจ้าจริง ๆ เพราะฉะนั้นเราบังคับให้เจ้าเล่าเรื่องนี้ให้เราฟังจงได้ อย่ามีความกลัวเกรงเลย"

ช่างทอไม่กล้าจะขัดขืนพระโองการได้ จึงเล่าประวัติของตนโดยพิสดารต่อไปนี้

๘ มาเลก ช่างทอ

ข้าพเจ้าเป็นบุตรพ่อค้ามั่งมีผู้หนึ่ง อยู่ที่เมืองสุหรัต เมื่อบิดาได้ถึงแก่กรรมไปไม่ช้า ข้าพเจ้าก็ใช้จ่ายทรัพย์สมบัติที่ท่านยกให้แก่ข้าพเจ้าเสียฟุ่มเฟือย มาวันหนึ่ง เมื่อข้าพเจ้ากำลังเลี้ยงอาหารเพื่อนฝูงอยู่ ได้มีชายคนหนึ่งเดินทางผ่านเมืองสุหรัตจะไปเกาะซีเรนทิป ได้เข้ามานั่งรับประทานอาหารอยู่กับพวกข้าพเจ้าด้วย

การสนทนากันในวันนั้นได้สนทนากันถึงเรื่องไปเที่ยวเมืองต่าง ๆ บางพวกบอกว่าการไปเที่ยวเป็นการมีประโยชน์และสนุก บางพวกพูดว่ามักมีภัยอันตรายมาก พวกที่เคยไปเที่ยวแล้ว ต่างก็เล่าเรื่องของตนที่ได้ไปมาเรื่องราวแปลกประหลาดต่าง ๆที่เล่านี้ กระทำให้ข้าพเจ้ามีความกระหายอยากไปเที่ยวบ้าง แต่ไม่กล้าตกลงใจ เพราะที่ได้ยินเขาว่ามีภัยอันตรายมาก

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องที่เล่าจบทุก ๆคนแล้ว ข้าพเจ้าจึงพูดว่า "เมื่อได้ยินเล่าอย่างนี้ใครเลยจะไม่อยากไปเที่ยวบ้าง แต่เมื่อมานึกถึงภัยอันตรายต่าง ๆที่จะมีมาสู่ผู้เดินทางแล้ว ทำให้ท้อถอยไม่อยากเที่ยวเตร่ไปบ้านเมืองไหน ๆเลย ถ้าหากว่าจะไปเที่ยวจนตลอดโลกโดยไม่มีภัยได้แล้ว ฉันเป็น

ออกจากเมืองสุหรัตไปเที่ยวเสียพรุ่งนี้ทันที”

เมื่อพูดถึงตรงนี้คนที่ประชุมอยู่ต่างก็หัวเราะ แต่ชายที่แปลกมานั้นได้พูดกับข้าพเจ้าว่า “ท่านมาเลก ถ้าท่านต้องการจะเที่ยว แต่กลัวจะพบโจรผู้ร้ายจึงไม่กล้าไปแล้ว ข้าพเจ้าจะสอนให้ท่านเที่ยวไปได้จากเมืองนี้ไปเมืองนั้น โดยไม่มีอันตรายเลย”

ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเขาพูดเล่น แต่เมื่อรับประทานอาหารกันเสร็จแล้วเขาเรียกข้าพเจ้าให้มาพูดกับเขาสองต่อสอง และบอกว่า พรุ่งนี้เช้าเขาจะมาหาข้าพเจ้าที่บ้าน และจะเอาของแปลกอย่างหนึ่งมาให้ดู

ครั้นรุ่งขึ้นเขาก็มาและพูดว่า “ฉันไม่ให้เสียวาจาได้ แต่ของที่สัญญาไว้ต้องอีกสองสามวันจึงจะได้แลเห็น เพราะของที่จะให้ท่านดูเป็นของที่ไม่มีใครทำได้ในสมัยนี้ ขอให้สั่งคนใช้ของท่านคนหนึ่งไปหาช่างไม้มา และให้เอากระดานมาด้วยหลาย ๆแผ่น”

ที่เขาสั่งนี้ข้าพเจ้าก็ได้จัดการทันที

เมื่อคนใช้ของข้าพเจ้าแลช่างไม้มาถึงแล้ว, ชายต่างเมืองผู้นั้นจึงสั่งให้ช่างไม้ต่อหีบใบหนึ่งยาว ๑ วา กว้าง ๒ ศอก ช่างไม้ก็จัดแจงทำตามที่สั่งทันที ส่วนชายต่างเมืองผู้นั้นก็ไม่อยู่เปล่า ได้จัดแจงทำชิ้นเครื่องจักรต่าง ๆ มีสปริงและเหล็กน็อตเป็นต้น ตลอดทั้งวันแล้วก็ให้ช่างไม้ไป รุ่งขึ้นเช้าชายผู้นั้นก็มาติดสปริงและเข้าเครื่องหีบนั้น

รุ่งขึ้นวันที่สาม เมื่อเขาจัดแจงตัวหีบที่ต่อเสร็จแล้วก็เอาพรมคลุมอีกทีหนึ่งยกเอาไปที่ทุ่งนา ข้าพเจ้าก็ตามไปด้วย ครั้นมาถึงทุ่งนา ชายผู้นั้นจึงพูดกับข้าพเจ้าว่า “โปรดสั่งให้พวกบ่าวไพร่ไปเสียให้หมด ให้เหลืออยู่ที่นี่แต่เราสองคนเท่านั้น เพราะข้าพเจ้าไม่อยากให้ใครเห็นของที่ข้าพเจ้าจะแสดงนี้ นอกจากท่านคนเดียว” ข้าพเจ้าได้สั่งให้พวกบ่าวไพร่กลับบ้านก็อยู่กับชายผู้นั้น

ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจอยากจะรู้ว่าเขาทำอะไร เมื่อเขาเข้าไปในหีบนั้นแล้ว แต่พอเขาเข้าไปยังไม่ทันไรหีบนั้นก็ลอยพ้นจากพื้นดินขึ้นไปสู่อากาศโดยเร็วที่สุดแทบว่าจะไม่เชื่อด้วยตาของตนเอง ในทันใดนั้นเขาก็เหาะไปไกลจนลิบได้ครู่หนึ่งก็กลับลงมายังที่ๆข้าพเจ้ายืนอยู่ ข้าพเจ้าพูดไม่ถูกว่าได้มีความพิศวงที่เห็นสิ่งประหลาดอัศจรรย์นี้ก็มีมากน้อย

"เห็นไหม?" ชายผู้นั้นพูดเมื่อออกจากเครื่องเหาะนั้นแล้ว "เครื่องยนต์นี้น่าขี่ไหมท่าน ถ้าจะไปเที่ยวละคราวนี้ไม่ต้องกลัวผู้ร้ายตามทางละ ของอย่างนี้แหละท่าน ที่ข้าพเจ้าจะให้ท่านไปเที่ยวได้สะดวก และพ้นภัยต่างๆ ข้าพเจ้าขอยกให้ท่านสำหรับเอาไว้ใช้ เผื่อบางทีอยากจะไปเที่ยวบ้านเมืองไกลๆบ้างก็จะได้ใช้ของนี้เหาะไป ของนี้อย่าให้เข้าใจว่าไปได้ด้วยเวทมนตร์คาถาอะไร แท้จริงเหาะไปได้ด้วยเครื่องยนต์กลไกเท่านั้น"

ข้าพเจ้าแสดงความขอบใจชายผู้นั้นที่ได้ให้ของอย่างแปลกประหลาด และได้ตอบแทนเขาเป็นเงินหนึ่งถุง

"ท่านต้องสอนให้ฉันใช้เครื่องเหาะนี้ด้วย" ข้าพเจ้าพูด

"ท่านจะรู้ในเดี๋ยวนี้" เขาตอบ แล้วก็ให้ข้าพเจ้าเข้าไปในเครื่องเหาะด้วยกันกับเขา เขากดสปริงที่ในนั้น ในทันใดเครื่องเหาะก็พาข้าพเจ้าขึ้นไปในอากาศ แล้วเขาก็บอกให้ข้าพเจ้าเดินเครื่องคือตั้งให้ตรง "ถ้าหันทางนี้" เขาพูด "เครื่องก็จะหันไปทางขวา ถ้าหันไปทางโน้น เครื่องก็จะหันไปทางซ้าย กดสปริงอันนี้เครื่องก็จะขึ้นไปในอากาศ ถ้ากดสปริงอันนั้น เครื่องก็จะลงมาดิน"

ข้าพเจ้าต้องการอยากจะลองดูเอง จึงลองหันและกดสปริงดู เครื่องเหาะก็เลี้ยวและขึ้นลงตามความต้องการของข้าพเจ้าได้คล่องแคล่ว เมื่อได้ขึ้นไปตามกลีบเมฆได้หลายเที่ยวแล้ว จึงหันเครื่องมาทางบ้านและมาลงที่ในสวนได้ง่ายดาย เพราะเครื่องเหาะนี้มีพรมคลุม ถ้าเลิกพรมออกแล้วก็มี

ช่องมองแลเห็นข้างนอกได้

ข้าพเจ้ากับชายผู้นั้น กลับมาถึงบ้านก่อนเจ้าพวกบ่าวไพร่ และมันมีความประหลาดใจมิใช่น้อยที่เห็นข้าพเจ้ากลับมาก่อน ข้าพเจ้าได้เก็บเครื่องเหาะนี้ไว้ในห้องๆหนึ่ง และระวังรักษายิ่งกว่าทรัพย์สมบัติใดๆ ส่วนชายผู้นั้นในไม่ช้าก็ลาไป ต่างฝ่ายก็มีความยินดีด้วยกัน

ข้าพเจ้ายังมีการเลี้ยงดูเพื่อนฝูงอยู่ต่อไป จนเงินทองที่ได้ไว้จากบิดาหมดลง ถึงต้องขอยืมเขาจับจ่ายใช้สอย ในไม่ช้าก็รู้สึกตนว่าเป็นหนี้สินนุงนังมาก พอมีคนในเมืองสุหรัตรู้ว่าข้าพเจ้าฉิบหายลงแล้ว ก็ไม่มีใครเชื่อถืออีก เลยไม่มีใครอยากให้ข้าพเจ้าขอยืมเงิน ทั้งพวกเจ้าหนี้เมื่อเห็นว่าข้าพเจ้าไม่สามารถจะใช้หนี้ให้ได้แล้ว ต่างคนก็ฟ้องเร่งเงิน เมื่อข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีเงินจะใช้หนี้ และต้องได้รับความรำคาญและถูกสบประมาทต่างๆ จึงจำเป็นต้องพึ่งเจ้าเครื่องเหาะเพื่อหนีให้พ้นความรำคาญ ตกเวลากลางคืนๆหนึ่ง ข้าพเจ้าลากเอาเครื่องเหาะออกมาจากบ้านลงไว้ที่ในลาน จัดแจงขนเอาเสบียงอาหาร และเงินทองที่มีเหลือติดตัวอยู่บ้างเล็กน้อยไปไว้ในเครื่องเหาะ แล้วข้าพเจ้าก็เปิดเครื่องกดสปริงลอยขึ้นจากพื้นดิน หันเครื่องออกจากเมืองสุหรัตโดยไม่ต้องกลัวว่าเจ้าหนี้จะติดตามมาได้

ข้าพเจ้าเปิดเครื่องให้เดินเร็วที่สุดในคืนวันนั้น เร็วยิ่งกว่าลมพัด พอรุ่งสว่างมองลงไปตามช่องเครื่องเหาะ เพื่อจะดูให้ทราบว่ามาถึงไหน แลเห็นแต่หมู่เขาอยู่ในภูมิประเทศอันกันดารน่ากลัว จะหาสิ่งมีชีวิตอยู่ในแถวนั้นเป็นไม่มี ข้าพเจ้าจึงเดินเครื่องให้เหาะต่อไปทั้งกลางวันและกลางคืน รุ่งขึ้นอีกวันมาถึงป่าทึบแห่งหนึ่ง ที่ใกล้ป่านี้มีบ้านเมืองอันงามตั้งอยู่ในที่ราบของเมืองหนึ่ง

ข้าพเจ้าหยุดเครื่องเพื่อมองดูบ้านและปราสาทราชฐานอันงามซึ่งเห็นอยู่แต่ไกล และให้อยากรู้อยากเห็นจริงๆว่าบ้านเมืองนี้เป็นถิ่นประเทศใด

กำลังนึกอยู่ก็แลเห็นมีชาวชนบทคนหนึ่งพรวนดินอยู่ ข้าพเจ้าจึงไขเครื่องเหาะลงในป่า แล้วออกจากเครื่องเดินไปหาชายผู้นั้น ถามว่าบ้านเมืองนี้ชื่ออะไร

"พ่อหนุ่มเอ๋ย!" ชายผู้นั้นตอบ "นี่คงจะมาจากเมืองอื่นกระมัง จึงหารู้จักไม่ว่าเมืองนี้ชื่อ กาสนา พระเจ้าบาฮามานเป็นกษัตริย์ที่ทรงยุติธรรมและกล้าหาญ เป็นผู้ครอบครองเมืองนี้"

ข้าพเจ้าจึงถามว่า "ตรงปราสาทที่ตั้งอยู่ปลายที่ราบที่เห็นอยู่นั้น สร้างไว้สำหรับใครอยู่กัน?"

ชายผู้นั้นตอบว่า "อ๋อ! ปราสาทนั้นน่ะพระเจ้ากรุงกาสนาทรงสร้างไว้สำหรับขังพระธิดาชิรินา ด้วยโหรทำนายไว้ว่าจะถูกผู้ชายล่อลวงให้เป็นราคีเสื่อมเสียพระเกียรติ พระเจ้าบาฮามานมีพระประสงค์จะป้องกันเหตุร้ายนั้นจึงสร้างปราสาทศิลามีคูล้อมรอบ พระทวารปราสาททำด้วยเหล็กจีนอย่างกล้าและพระองค์เป็นผู้ถือลูกกุญแจไว้แต่พระองค์เดียว แต่กระนั้นยังหามั่นพระทัยไม่ ต้องมีทหารเป็นจำนวนมากเฝ้าพิทักษ์รักษาอยู่อย่างกวดขันทั้งกลางวันกลางคืน คอยระวังมิให้มีผู้ชายแปลกปลอมเข้ามาใกล้กรายได้ พระเจ้าแผ่นดินเสด็จไปเยี่ยมพระธิดาอาทิตย์ละครั้ง แล้วเสด็จกลับกรุงกาสนา ส่วนพระธิดานั้น มีผู้ที่อยู่ด้วยแต่พระพี่เลี้ยงคนเดียวกับสาวใช้บ้างสองสามคนเท่านั้น"

ข้าพเจ้าขอบใจชายชนบทที่ได้บอกเรื่องนี้ให้ทราบ แล้วออกเดินเข้าไปเที่ยวที่ในเมือง พอมายังไม่ทันจะถึงดี ก็ได้ยินเสียงอะไรดังอยู่อื้ออึง ในไม่ช้าแลเห็นทหารแต่งตัวโอ่โถงขี่ม้ามีเครื่องอานอย่างงามมาเป็นพวก

ข้าพเจ้าเห็นในท่ามกลางหมู่ทหาร มีชายคนหนึ่งสวมมงกุฎทอง และเครื่องแต่งตัวล้วนแล้วด้วยเพชรนิลจินดา ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคงเป็นเจ้ากรุงกาสนาเสด็จมาเยี่ยมพระธิดา ข้อที่คาดคะเนนี้ก็ไม่ผิด เพราะเมื่อไปถึงใน

เมืองได้ทราบความตามที่คาดไว้จริง

เมื่อข้าพเจ้าเที่ยวชมบ้านเมืองจนพอใจแล้ว ก็ให้นึกถึงเครื่องเหาะขึ้นมาทันที แม้ว่าจะทิ้งไว้ในที่ซึ่งคาดว่าคงจะไม่เป็นอันตรายก็ดี แต่กระนั้นก็ยังรู้สึกมีความวิตกเป็นห่วงอยู่ เพราะฉะนั้นจึงได้รีบออกจากเมืองกลับมาตราบใดถ้ายังมาไม่ถึงซึ่งที่ได้เอาเครื่องเหาะไว้ ข้าพเจ้าเห็นจะไม่เป็นสุขใจตราบนั้น ครั้นเมื่อมาถึงเห็นอยู่เรียบร้อยดี ก็หายวิตกเลยจัดแจงรับประทานอาหารที่ติดตัวมาพอแก้หิว ครั้นมืดลงข้าพเจ้าตั้งใจว่าจะค้างอยู่เสียในกลางป่า แต่ทำอย่างไรก็นอนไม่หลับให้นึกถึงแต่เรื่องพระธิดา ที่ชายชนบทผู้นั้นได้เล่าให้ฟังมิรู้ลืม ข้าพเจ้าเลยเปล่งอุทานพูดขึ้นมาคนเดียวว่า

"นี่จะเป็นไปได้ดั่งที่พระเจ้าบาฮามานทรงยึดถือคำทำนายเหลวไหลเช่นนั้นเจียวหรือ จนถึงกับจำเป็นต้องสร้างปราสาทไว้ป้องกันพระธิดา ถ้าจะให้อยู่ในพระราชวังกับพระองค์จะไม่มั่นคง หรือประการใดหนอ อีกประการหนึ่ง ถ้าแม้โหรอาจรู้การล่วงหน้าได้จริงแล้ว ก็ไม่เห็นมีประโยชน์ที่จะหลีกหนีเคราะห์ให้พ้นดั่งที่ได้ทำนายไว้ เพราะอย่างไรก็ต้องได้รับผล ถึงมนุษย์จะมีปัญญาสามารถป้องกันให้แข็งแรงโดยสถานใด ที่จะหลีกเลี่ยงบุญกรรมอันเทพยเจ้าเบื้องบนได้ประกาศิตไว้แล้วหามิได้เลย เมื่อพระธิดามีกรรมที่จะต้องเสื่อมเสียเกียรติยศเป็นราคีด้วยผู้ชายแล้ว เห็นว่าไร้ประโยชน์เปล่าๆ ที่จะพยายามป้องกัน"

โดยอำนาจที่นึกถึงเรื่องพระธิดาเป็นอารมณ์ เลยคิดเห็นไปว่าพระธิดาคงมีรูปโฉมสวยยิ่งกว่าบรรดาสตรีที่ข้าพเจ้าได้เคยเห็นมาก็มาก ที่ในเมืองสุหรัตและเมืองกอ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าต้องเสียทรัพย์ไปเพราะสตรีเหล่านั้นก็ไม่น้อย เพราะฉะนั้นจึงเกิดอุตริอยากจะลองเสี่ยงโชคดูบ้างในเรื่องนี้บ้าง

ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่า "ข้าพเจ้าจะต้องเหาะขึ้นไปบนยอดปราสาทพระธิดาและหาทางเข้าไปในนั้นให้ได้ บางทีจะมีลาภใหญ่ เผื่อพระธิดาจะ

เมตตาบ้างกระมัง หรือว่าบางทีตัวเราจะเป็นมนุษย์อันเดินดินคนที่โหรได้ทำนายไว้”

ข้าพเจ้าเป็นคนที่กำลังรุ่นคะนอง มีความคิดรวดเร็วมิได้ไตร่ตรอง หุนหันพลันแล่นมิกลัวเกรงสิ่งไร เมื่ออุตริคิดการกล้าหาญอย่างนี้ขึ้นแล้ว ก็จัดการทำทันทีมิได้รั้งรอ กระโดดขึ้นนั่งเครื่องเหาะเปิดเครื่องขึ้นไปในอากาศทางปราสาทพระธิดา

คืนวันนั้นเดือนมืดมากสมเจตนาแท้ๆข้าพเจ้าเหาะข้ามพวกทหารที่เรียงรายกันระวังระไวอยู่รอบคู โดยพวกทหารมิสังเกตเห็น เหาะลงมาบนหลังคาตรงที่เห็นมีแสงไฟสว่างอยู่ ข้าพเจ้าลงจากเครื่องเหาะลอดบัญชรที่เปิดไว้สำหรับรับอากาศในเวลากลางคืน เข้าไปถึงห้องซึ่งประดับประดาด้วยตู้โต๊ะอย่างงดงาม เตียงหุ้มด้วยเยียรบับ ข้าพเจ้าเห็นพระธิดาบรรทมหลับอยู่ ดูพระรูปโฉมเป็นที่เจริญตาเจริญใจยิ่งนัก สมดังที่ได้คาดไว้ เดินเข้าไปพิศดูก็เหลือที่จะอดกลั้นความหวังสวาสดิ์ในความงามไว้ได้ ข้าพเจ้าจึงคุกเข่าลงใกล้พระธิดา ช้อนพระกรที่งามวิไลขึ้นชมเชย ฝ่ายพระธิดารู้สึกองค์ตกพระทัยตื่นบรรทมทันที เมื่อเห็นมีชายบังอาจเข้ามาทำกิริยาเช่นนี้ก็ทรงพระสุรเสียงร้องขึ้น ในไม่ช้าพระพี่เลี้ยงซึ่งนอนอยู่ในห้องถัดไปก็เข้ามา

“มาปากา” พระธิดาร้อง “ช่วยด้วย! มีผู้ชายที่ไหนก็ไม่ทราบเข้ามาในนี้ เข้ามาในห้องได้อย่างไรกัน หรือเจ้าเป็นคนสมรู้ร่วมคิดทำการชั่วร้ายนี้ด้วย”

“ใครนะพระเจ้าคะ หม่อมฉันหรือที่เป็นใจ?” พระพี่เลี้ยงพูด “นี่ทำไมจึงมาสงสัยหม่อมฉันร้ายแรงถึงเช่นนี้ ใช่ว่าหม่อมฉันจะมีความประหลาดใจน้อยไปกว่าพระนาง ที่ได้เห็นเจ้าคนนี้กล้าหาญเข้ามาถึงในนี้เมื่อไร อีกประการหนึ่งถ้าหม่อมฉันจะเป็นใจให้เจ้านี่เข้ามา ทำประการใดจึงจะเล็ดลอดหนีเข้ามาได้ โดยมิให้พวกทหารที่เฝ้าระวังระไวอยู่รอบปราสาทเห็น ทั้ง

พระนางก็ทรงทราบอยู่แล้วว่า ถ้าใครจะเข้ามาถึงในนี้ได้ก็ต้องผ่านประตูเหล็กมาถึง ๒๐ ประตู แต่ละประตูลั่นกุญแจ มีพระลัญจกรของพระบิดานางประทับไว้ทุกแห่งและลูกกุญแจเหล่านั้น พระบิดาก็เป็นผู้ทรงรักษาไว้ หม่อมฉันเป็นอันหมดปัญญา ไม่ทราบว่าชายผู้นี้เข้ามาได้โดยอย่างไร"

ขณะที่พระพี่เลี้ยงพูดอยู่นั้น ข้าพเจ้ากำลังนึกหาอุบายอยู่ว่าจะพูดประการใดดี พอนึกขึ้นมาได้ว่าควรจะบอกว่าข้าพเจ้าเป็นพระมะหะหมัดเสียเป็นเหมาะกว่าอย่างอื่น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้พูดกับพระธิดาว่า

"เจ้าหญิงซึ่งมีพระรูปประเสริฐยิ่งนัก ขออย่าได้ประหลาดพระทัยไปเลยที่เห็นเรามานี่ ถึงนางมาปากาก็ไม่ควรนึกประหลาดใจเหมือนกัน ตัวเราหาใช่มนุษย์ธรรมดา เพื่อจะมาหลอกลวงเล่นให้พอสมประสงค์ หาใช่เช่นนั้นไม่ เพราะฉะนั้นขออย่าได้มีความวิตกกลัวจะต้องเสื่อมเสียเกียรติยศเลย เรามิพักหวังจะทำการให้เกินไป ด้วยตัวเราคือพระมะหะหมัด มีความสงสารที่เห็นพระนางมาต้องทนทุกข์ทรมานขังอยู่ในนี้ จึงได้มาหาเพื่อช่วยเหลือป้องกันพระนางให้พ้นภัยจากคำทำนาย ซึ่งพระเจ้าบาฮามานพระบิดาของพระนางทรงวิตกอยู่ ตั้งแต่นี้ต่อไปจงหายความวิตกเป็นทุกข์เสียเถิด จะมีแต่ความสุขสำราญเลื่องชื่อลือชาปรากฏไป เพราะพระนางจะได้เป็นพระชายาพระมะหะหมัด คือตัวเรา แต่พอรู้กันทั่วไปในโลกนี้แล้วว่าพระนางได้เป็นถึงชายาของเรา บรรดากษัตริย์ทั้งหลายก็จะมีความครั่นคร้ามกลัวเกรงพระบิดาของพระนางที่เป็นถึงพระบิดาแห่งพระชายาของพระมะหะหมัด ทำให้บรรดาเจ้าหญิงทั้งหมดมีความอิจฉาริษยา ในส่วนพระนางที่มาได้มีเกียรติยศอย่างนี้"

พระนางซิรินาและพระพี่เลี้ยงเมื่อได้ยินข้าพเจ้าพูดดังนี้ต่างก็แลดูตากันดูเหมือนจะทำท่าเข้าปรึกษาหารือกันว่าควรจะคิดอย่างไร ส่วนตัวข้าพเจ้ามีข้อที่ต้องวิตกอยู่ก็ที่เกรงว่าที่พูดไปนี้จะไม่เป็นผลสำเร็จ แต่เห็นว่าขึ้นชื่อว่า

ผู้หญิงแล้วย่อมมีความเชื่อในเรื่องพิลึกอัศจรรย์ได้ง่าย เพราะฉะนั้นพระธิดาและมาปากาพระพี่เลี้ยง จึงเชื่อนิยายของข้าพเจ้าโดยดี เข้าใจว่าข้าพเจ้าเป็นพระมะหะหมัดจริง เมื่อได้ทำให้เจ้าหญิงแห่งกรุงกาสนาเข้าประทับไปว่าได้เป็นพระชายาของพระมะหะหมัดแล้ว พอจวนจะรุ่งเช้าข้าพเจ้าก็ลาพระธิดาไป สัญญาว่าในวันรุ่งขึ้นจะมาอีก ข้าพเจ้าไต่พระแกลมาถึงเครื่องเหาะแล้วก็รีบไขเครื่องให้เหาะขึ้นสูงเสียลิบ เพราะไม่ต้องการจะให้พวกทหารที่คอยระวังรักษาอยู่แลเห็น เมื่อมาถึงตรงสุมทุมป่าข้าพเจ้าก็เหาะลง เอาเครื่องเก็บซ่อนไว้ดีแล้ว จึงเข้าไปในเมือง จัดซื้อเสบียงอาหารสำหรับไว้รับประทานพอให้ได้ ๗ วัน กับซื้อเสื้อผ้าอย่างงาม หมวกอินเดียทำด้วยผ้าริ้วทองและเข็มขัดอย่างดีหนึ่งสาย ใช่แต่เท่านั้นยังซื้อเครื่องหอมมาด้วย ข้าพเจ้าจ่ายเงินที่เหลือทั้งสิ้นจนหมด มิต้องมีความวิตกวิจารณ์ถึงกาลข้างหน้าว่าจะได้เงินมาจากไหนมาใช้อีก เพราะรู้สึกเหมือนจะไม่ต้องการอะไรอีก เมื่อได้ปะโชคลาภดังนี้ ในตลอดเวลากลางวันข้าพเจ้ามิได้ไปไหน อยู่แต่ในป่าสาละวนประดับประดากายและลูบไล้ด้วยเครื่องหอม แต่พอมืดค่ำลงข้าพเจ้าก็ขึ้นบนเครื่องเหาะขับไปปราสาทพระธิดาชิรินา เข้าไปในเมืองนั้นอย่างวันแรก

ฝ่ายเจ้าหญิงดูเหมือนจะตั้งพระทัยคอยข้าพเจ้าอยู่แล้ว เพราะเมื่อไปถึงพระนางตรัสกับข้าพเจ้าว่า "ท่านมหาศาสดา (ผู้แทนพระผู้เป็นเจ้า เป็นคำแทนพระนามของพระมะหะหมัด) หม่อมฉันตั้งตาคอยพระองค์และให้นึกหวั่นๆเกรงว่า พระองค์จะทรงละเลยหม่อมฉัน ซึ่งเป็นพระชายาของพระองค์เสีย"

"พระธิดายอดรัก" ข้าพเจ้าตอบ "ไฉนจะต้องวิตกไปถึงเพียงนั้น เมื่อได้ลั่นวาจาไว้แล้ว ยังจะไม่เชื่ออีกหรือว่าจะไม่มีความรักพระนางเสมอไป?"

"ขอพระองค์ได้โปรดให้หม่อมฉันหายสงสัยด้วยเถิด" พระนางตรัส "เหตุไรพระรูปโฉมจึงดูยังหนุ่มมาก หม่อมฉันเข้าใจว่าพระมะหะหมัดมีรูปชราเป็นผู้ที่สูงอายุ"

"ข้อนี้หาควรจะสงสัยไม่" ข้าพเจ้าพูด "แต่ที่คิดนั้นก็ตรงกับใจเรา เพราะเห็นว่าถ้ามาโดยมิแปลงรูปเหมือนกับที่ได้เคยลงมาปรากฏให้บรรดามนุษย์ ซึ่งเป็นคนมีความเชื่อในพระศาสนาเห็นนั้น พระนางก็จะเห็นเราเป็นคนที่มีหนวดขาวและยาวและศีรษะล้าน ถ้ามาเป็นผู้ที่ไม่มีอายุมากแล้ว พระนางก็คงชอบใจและยินดีมากกว่า เพราะฉะนั้นเราจึงได้นิมิตกายให้เป็นคนหนุ่มมา"

ส่วนพระพี่เลี้ยงซึ่งเข้ามานั่งคุยอยู่ด้วย เลยพูดกับข้าพเจ้าว่า "มีรูปสวยเหมาะเจาะสมควรแล้วที่จะเป็นพระสามีของพระธิดา"

พอจวนจะรุ่งสว่าง ข้าพเจ้าก็ออกจากปราสาทไปทันที เพราะกลัวเขาจะจับได้ว่าข้าพเจ้าเป็นพระมะหะหมัดปลอม รุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็ไปหาพระธิดาอีก และแกล้งทำตนให้เป็นพระมะหะหมัดอย่างสนิทสนม โดยพระธิดาและพระพี่เลี้ยงหามีความสงสัยสักนิดเดียวไม่ ความจริงที่พระธิดามิได้สงสัยข้าพเจ้านั้น เป็นเพราะทรงเสน่หาหลงใหลในข้าพเจ้าเสียแน่นแฟ้นแล้ว ซึ่งเป็นธรรมดาของผู้ที่มีความรัก ย่อมไม่มีความระแวงสงสัยในผู้ที่ตนมีความพิศวาส

การเป็นดังนี้มาหลายวัน จนอยู่มาวันหนึ่งพระเจ้ากรุงกาสนา พร้อมด้วยบรรดานายทหารและข้าราชการเสด็จมาปราสาทพระธิดา เมื่อทอดพระ[illegible]นพระลัญจกรอันปิดไว้ที่พระทวารยังคงอยู่เรียบร้อยดี พระองค์หันไปตรัสกับพวกเสนาบดีที่ตามเสด็จมาด้วยว่า "เรียบร้อยดี ตราบใดที่ประตูปราสาทยังปิดแน่นอยู่ได้อย่างนี้ เราก็ไม่ต้องมีความวิตกกลัวในข้อเหตุที่จะมีมาสู่ธิดาเรา"

ตรัสแล้วเข้าไปในตำหนักพระธิดาแต่พระองค์เดียว ฝ่ายพระธิดาชิรินา เมื่อเห็นพระบิดาเสด็จมาก็ไม่สบายพระทัย พระเจ้าแผ่นดินทรงสังเกตกิริยาตกประหม่าของพระธิดาเช่นนี้ ก็มีความประสงค์จะทราบว่าเป็นเพราะเหตุไร พระธิดาก็จำเป็นจำพระทัยทรงเล่าเรื่องที่ได้เป็นมาแล้วถวาย

เมื่อพระเจ้าบาฮามานทรงทราบเรื่องว่าพระมะหะหมัดเสด็จลงมาเป็นราชบุตรเขยของพระองค์ โดยที่พระองค์หาได้ทรงทราบไม่ ดังนี้พระองค์ก็ประหลาดพระทัยเป็นอย่างยิ่ง

พระองค์ตรัสว่า "เอ๊ะ! จะไม่ได้เรื่องเสียแล้ว ทำไมจึงเชื่อง่ายดายเช่นนี้ ลูกเอ๋ย! คุณพระช่วย! ที่ได้พยายามป้องกันเหตุร้ายของลูกไว้เป็นอันไม่ได้ประโยชน์เสียแล้ว ตกลงที่โหรได้ทำนายไว้ก็เป็นจริง หลีกเลี่ยงไปไม่พ้น คงมีอ้ายคนเจ้าเล่ห์คิดทรยศต่อลูกเป็นแน่"

ตรัสเท่านี้ก็เสด็จออกจากตำหนักพระธิดา มีพระกิริยาร้อนรนไม่สบายพระทัย เที่ยวทรงตรวจค้นหาตัวผู้ร้ายคนนั้นทั่วไปที่ในปราสาททุกแห่งหนก็หาเป็นผลสำเร็จไม่ โดยเหตุนี้จึงทำให้พระองค์ทรงประหลาดพระทัยทวีขึ้น

"นี่อ้ายผู้ร้ายใจหาญมันเข้ามาในนี้ได้อย่างไรหนอ" พระองค์ตรัส "คิดไม่เห็นเลยว่ามันเข้ามาได้อย่างไร"

แล้วพระองค์ทรงเรียกพวกเสนาบดี และข้าราชการที่ไว้วางพระทัยเข้ามา เมื่อพวกเหล่านั้นเข้ามาตามรับสั่ง เห็นพระเจ้ากรุงกาสนามีสีพระพักตร์เผือดไม่ปกติ ต่างก็มีความวิตกหนาวๆร้อนๆไปตามกัน

"เกิดเหตุอะไรหรือ พระเจ้าข้า" เสนาบดีคนแรกทูลถาม "ด้วยข้าพเจ้าเห็นพระองค์ทรงวิตกมากและสีพระพักตร์สลด"

เจ้ากรุงกาสนาทรงเล่าเรื่องตามที่พระธิดาได้ทูล และทรงถามบรรดาข้าราชการที่เข้ามาเฝ้าว่า จะคิดเห็นประการใดในเรื่องนี้ อัครมหาเสนาบดีหรือแกรนวิเซียทูลขึ้นก่อนว่าบางทีเรื่องนี้ถึงจะฟังดูคล้ายกับนิยายไม่น่าเชื่อ

ก็ดี แต่ว่าอาจจะเป็นจริงได้ เพราะในโลกนี้ยังมีราชตระกูลซึ่งมีอำนาจมากที่อ้างว่าได้สืบเชื้อสายมาเพราะเหตุคล้ายคลึงดังนี้ เหตุฉะนี้แกรนวิเซียเห็นว่าเรื่องที่พระธิดาได้เป็นพระชายาของพระมะหะหมัดนั้นเชื่อว่าเป็นความจริง

ส่วนเสนาบดีอื่นๆจะเป็นด้วยเห็นจริงหรือจะเป็นด้วยมีความเกรงใจแกรนวิเซียก็ไม่ทราบ จึงได้คล้อยตามลงความเห็นพ้องด้วย แต่ยังมีข้าราชการคนหนึ่งคัดค้านไม่เห็นด้วย พูดว่า

"ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจที่เห็นท่านทั้งหลายซึ่งนับว่ามีสติปัญญาอันรอบคอบ มาเชื่อถือข่าวเลื่อนลอยที่ไม่มีพยานหลักฐานสักนิดเดียวได้ง่ายอย่างนี้ ผู้ที่เป็นปราชญ์ไหนจะเชื่อว่าพระมะหะหมัด ซึ่งเป็นถึงมหาศาสดาหรือผู้แทนพระผู้เป็นเจ้าของเรา จะลงมาทรงวิวาห์กับนางมนุษย์ เพราะพระองค์อยู่ในพิภพสวรรค์ก็มีนางฟ้า แต่ละนางรูปร่างสวยที่สุดแวดล้อมเป็นบริวารนับไม่ถ้วน เท่านี้ก็พอให้มีคนปัญญาตื้นๆจะสันนิษฐานรู้สึกได้บ้าง ในเรื่องนี้ถ้าพระองค์ทรงเห็นด้วยกับข้าพเจ้า หาทรงเชื่อเรื่องเหลวไหลแล้วพระองค์ควรจะทรงไต่สวน ข้าพเจ้าเชื่อแน่ในไม่ช้าพระองค์ก็คงได้ตัวอ้ายคนร้ายซึ่งเอานามศักดิ์สิทธิ์มาใช้ และกล้าหาญชาญชัยเข้ามาหลอกลวงพระธิดา"

พระเจ้าบาฮามานเป็นผู้ที่มีความเชื่อง่าย และทรงนับถือว่าแกรนวิเซียเป็นคนที่สติปัญญารอบคอบ และทั้งทรงเห็นว่าบรรดาเสนาบดีก็ลงความเห็นพ้องกันทุกคน ว่าพระธิดาชิรินาคงจะได้เป็นพระชายาของพระมะหะหมัดจริง เพราะฉะนั้นพระองค์จึงไม่ทรงเชื่อในคำคัดค้านของขุนนางคนนั้นนัก อย่างไรก็ดี พระองค์ตั้งพระทัยจะสืบสาวราวเรื่องให้หายสงสัยและจะทรงคิดจัดการโดยรอบคอบ คือคอยให้พบตัวและพูดจากับพระมะหะหมัดแต่ลำพังพระองค์เอง เพราะฉะนั้นจึงมีรับสั่งให้บรรดาเสนาบดีและข้าราชการกลับไปก่อน

"พวกท่านจงกลับไปก่อน" พระองค์ตรัส "คืนนี้เราจะค้างที่นี่ พวก

ท่านจงกลับไปก่อน พรุ่งนี้จึงค่อยมาหาเรา”

พอพวกขุนนางกลับไปหมดแล้ว พระเจ้าบาฮามานทรงซักถามพระธิดาอีกว่า เมื่อเวลาผู้ที่มาหาคือพระมะหะหมัดได้เสวยอะไรบ้างหรือไม่

“เปล่าเลย พระเจ้าข้า” พระธิดาทูล “ลูกได้นำอาหารและเครื่องดื่มมาถวาย มิได้เห็นเสวยสักนิดเดียว ตั้งแต่มาคราวแรกจนเท่าบัดนี้เห็นเสวยอะไรไม่”

“ไหนเล่าเรื่องที่เสด็จมาหาให้พ่อฟังอีกครั้งหนึ่ง” พระองค์ตรัส “เล่าให้ละเอียดอย่าได้ปิดบังพ่อเลยแม้แต่สักนิดเดียว”

พระธิดาจึงเล่าเรื่องถวาย พระเจ้าบาฮามานทรงไตร่ตรองเหตุผลที่ได้ทรงฟังอยู่โดยละเอียด

ครั้นถึงเวลากลางคืน พระเจ้าบาฮามานประทับอยู่บนพระแท่น ทรงจุดเทียนปักไว้ที่โต๊ะศิลาอ่อนตรงพระแท่นที่ประทับ พระองค์ถอดพระแสงดาบออกจากฝักเตรียมไว้ว่าถ้าแม้เป็นการจำเป็นอย่างไรจะได้ทรงแก้แค้นผู้ที่มาทำลายพระเกียรติยศของพระองค์ให้ถึงชีวิต ตั้งพระทัยคอยข้าพเจ้าอยู่ทุกขณะจิต

คืนวันนั้นเป็นการประจวบเหมาะ บนท้องฟ้ามืดครึ้มกระหึ่มกึกก้องด้วยเสียงฟ้าคะนองสว่างวับๆอยู่ทั่วไป และเป็นแสงแปลบสายยาวฉายมาต้องพระเนตร พระเจ้าบาฮามานจนถึงต้องหลับพระเนตร พระองค์เสด็จไปยังพระบัญชร ซึ่งพระธิดาได้ทูลว่า ข้าพเจ้าเข้ามาทางนั้น เมื่อเสด็จไปถึงช่องพระบัญชร ทอดพระเนตรเห็นท้องฟ้าวิปริตเป็นแสงสว่างวาบแปลบปลาบไปหนหนึ่ง ก็ทรงมีความวิตกไม่สบายพระทัยมาก แท้จริงก็ทรงเห็นสิ่งธรรมดาในอากาศนั้นเอง หาใช่เป็นพิเศษผิดแปลกอะไรไม่ แต่พระองค์กลับไปทรงเชื่อเสียว่า ที่ท้องฟ้าเป็นแสงประกายนี้ เป็นเพราะอำนาจพระมะหะหมัดเสด็จลงมนุษย์โลก และที่พื้นฟ้าสว่างไสวมากนี้ เป็นเพราะประตูสวรรค์

เปิดให้พระมะหะหมัดเสด็จลงมา

เมื่อพระเจ้าบาฮามานมีพระทัยเขวไปเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็อาจจะไปพบกับพระองค์ในปราสาทได้ ไม่ต้องมีความวิตกกลัวอะไร เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้าเข้าไปในพระบัญชร เห็นพระองค์มิได้พิโรธข้าพเจ้าเลย กลับซ้ำทรงมีความกลัวเกรงมาก ปล่อยพระแสงดาบที่ทรงถือไว้เสียทันที ทรุดองค์ลงจูบเท้าข้าพเจ้าด้วยความเคารพและตรัสว่า

"ข้าแต่พระมหาศาสดา ข้าพเจ้ามิทราบเลยว่า ข้าพเจ้าได้ทำความดีความชอบอะไรไว้ พระองค์จึงโปรดประทานเกียรติยศอันใหญ่หลวงให้แก่ข้าพเจ้าได้เป็นถึงพระสัสสุระ (พ่อตา) ของพระองค์"

ข้าพเจ้าคาดคะเนถึงถ้อยคำที่พระเจ้าบาฮามานได้ตรัสนั้น เห็นว่าดีร้าย พระองค์คงจะได้ทรงพบและทราบเรื่องของพระธิดาแล้ว ข้าพเจ้าคงจะทำอุบายหลอกลวงพระองค์ได้ง่ายเท่ากับที่ได้หลอกพระธิดามาแต่ก่อน ข้าพเจ้ามีความยินดีเห็นว่าอย่างไรเสีย พระองค์ก็คงไม่ทรงซักไซ้ไล่เลียงข้อเท็จจริงจากข้าพเจ้าคือพระมะหะหมัดปลอมเป็นแน่ เพราะถ้าซักละเอียดเข้า ก็จะทำให้พระมะหะหมัดเดือดร้อน อึดอัดใจมิใช่น้อย ข้าพเจ้าถือโอกาสที่เห็นพระเจ้าบาฮามานทรงเชื่อ

จึงได้พูดว่า "ท่านซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน" พลางพยุงพระองค์ให้เสด็จลุกขึ้น "ตัวท่านก็เป็นกษัตริย์ที่ถือศาสนาของเรา มีความจงรักภักดีในตัวเรามากกว่าใครๆ เพราะฉะนั้นท่านจึงเป็นที่พอใจเรามาก ส่วนพระธิดาของท่านนั้น พระผู้เป็นเจ้าได้ทรงประกาศิตให้เทพยดาผู้มีหน้าที่รักษาบัญชี*ของมนุษย์จดข้อความไว้แล้วว่าพระธิดาจะต้องเสียทีถูกผู้ชายล่อลวง* การเรื่องนี้โหรของท่านก็ได้คำนวณเห็นแจ้งชัดแล้วเหมือนกัน เรามีความสงสารจึงได้อ้อนวอนขอแก่พระผู้เป็นเจ้าได้โปรดงดโทษพระธิดา อย่าให้ได้รับทุกข์นี้เลย พระองค์ก็ทรงเมตตาแก่เราจึงทรงลดหย่อนผ่อนปรนให้ แต่จะต้องให้

พระธิดาเป็นพระชายาของเราคนหนึ่ง เมื่อมีเทวโองการฉะนี้ เราก็ยอมตาม เพราะอยากจะให้เกียรติยศแก่ท่านได้ประพฤติทำความดีทุกวันนี้"

ฝ่ายพระเจ้าบาฮามานเป็นผู้ที่หย่อนในความวิจารณ์ อาจจะหลอกลวงได้ง่าย เพราะฉะนั้นเมื่อได้สดับคำที่ข้าพเจ้าพูดนี้ก็ทรงเชื่อทันที และดีพระทัยที่พระองค์ยอบพระกายลงข้างเท้าข้าพเจ้าเป็นคำรบที่สอง เพื่อแสดงความขอบพระทัยที่ข้าพเจ้า หรืออีกนัยหนึ่งคือพระมะหะหมัด ได้มีความเมตตาแก่พระองค์ ข้าพเจ้าเข้าพยุงและสวมกอดพระองค์ที่มีความเสน่หารักใคร่รับรองว่าจะปกปักรักษาพระองค์ พระเจ้าบาฮามานมิทรงทราบว่า จะหาคำอะไรมาแสดงความขอบพระเดชพระคุณให้เลิศจึงจะสมควร ครั้นต่อมาได้สักครู่หนึ่งจึงทรงเห็นว่า ควรจะให้ข้าพเจ้าอยู่กับพระธิดาสองต่อสอง เพราะฉะนั้นพระองค์จึงเสด็จออกจากห้องไปประทับเสียที่อื่น

ข้าพเจ้าได้สมสู่อยู่ด้วยพระนางชิรินาหลายชั่วโมง แต่ถึงจะมีความสุขเพลิดเพลินใจมากสักปานใดก็ดี ข้าพเจ้ายังคงระวังเวลาที่ล่วงไปเสมอ เพราะเกรงว่า ถ้าฉวยพลาดพลั้งเพลินไปจนรุ่งสว่างแล้ว ใครๆจะแลเห็นเครื่องเหาะอยู่บนหลังคาปราสาทขึ้น พอจวนรุ่งข้าพเจ้าจึงจัดแจงออกจากปราสาทเหาะกลับไปป่า

รุ่งเช้าพวกเสนาบดีและข้าราชการที่กลับไปเมื่อวานมาเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินที่ปราสาทพระธิดา ทูลถามว่าพระองค์ได้ทรงทราบข้อความประการใดบ้าง

พระเจ้าบาฮามานตรัสตอบว่า "เราได้พบกับพระมะหะหมัดแล้ว และทั้งได้สนทนากับพระองค์ด้วย บัดนี้พระองค์ได้มาเป็นพระสามีของพระธิดาเราเป็นแน่แท้"

เมื่อพวกเสนาบดีและข้าราชการได้ยินตรัสดังนี้ต่างก็หันไปดูอำมาตย์ผู้ที่คัดค้านไม่เห็นจริงด้วยเรื่องเมื่อวานนี้ และต่างติเตียนอำมาตย์ผู้นั้นว่า

ดื้อดึงไม่เชื่อ แต่ผู้นั้นก็ยังคงมีความเห็นไม่เชื่ออยู่นั่นเอง ถึงพระเจ้าบาฮามานจะตรัสยืนยันว่าพระมะหะหมัด ได้มาแต่งงานกับพระธิดาให้เห็นจริงสักเท่าไร ผู้นั้นก็ยังดื้อดึงไม่ยอมเชื่อ จนเป็นเหตุให้พระเจ้าบาฮามานทรงขัดเคือง ทั้งเป็นผู้ที่ทำให้ข้าราชการทั้งหลายหัวเราะเยาะเย้ยด้วย

เรื่องนี้ใช่จะยุติแต่เพียงเท่านั้น เผอิญในวันเดียวกันนั่นเอง เกิดเหตุขึ้นอีกซึ่งทำให้พวกเสนาบดีมีความเชื่อแข็งแรงขึ้น คือ เมื่อเวลาเสนาบดีกำลังตามเสด็จพระเจ้าบาฮามานกลับจากปราสาทของพระธิดา ถูกพายุกลางทางซึ่งเป็นที่แจ้งแห่งหนึ่ง มีฟ้าแลบแปลบปลาบร้องกระหึ่มกึกก้องแทบว่าจะเป็นวันวินาศของโลก เผอิญในวันนั้น ม้าของข้าราชการที่มีความเชื่อยากขี่มาตกใจเสียงฟ้าร้องพยศสลัดผู้ขี่พลัดตกลงขาหัก เหตุเคราะห์ร้ายนี้พวกที่มาด้วยกันเห็นว่าเป็นด้วยพระมะหะหมัดทรงพิโรธทำโทษแก่ผู้นั้น

"อ้ายคนเจ้ากรรม" พระเจ้าบาฮามานตรัสเมื่อทอดพระเนตรเห็นอำมาตย์คนนั้นพลัดตกจากม้าขาหัก "เห็นไหม นี่แหละคือผลของการที่เป็นคนดื้อดึง เพราะไม่เชื่อเรา พระมะหะหมัดจึงได้ทรงทำโทษเจ้า"

เมื่อได้จัดแจงหามผู้ที่ตกม้ากลับไปบ้านแล้ว พระเจ้าบาฮามานเสด็จมาถึงพระราชวัง มีรับสั่งให้ประกาศแก่พลเมืองในกรุงกาสนาทั่วไป ให้มีการรื่นเริงสมโภชการอภิเษกพระธิดากับพระมะหะหมัด เวลาวันที่ออกหมายประกาศนั้น ข้าพเจ้ากำลังเดินอยู่ในเมือง และยังได้ยินเขาโจษกันถึงเรื่องที่อำมาตย์หัวดื้อพลัดตกม้าขาหัก เป็นการที่คิดไม่เห็นเลยว่าทำไมพลเมืองเหล่านี้จึงโง่เขลา มีความเชื่อสิ่งที่ไม่มีพยานหลักฐานได้ง่ายแท้ๆ พลเมืองได้มีการรื่นเริงเลี้ยงดูกันอยู่ทั่วไป และได้ยินแต่เสียงร้องอวยชัยว่า

"ขอพระเจ้าบาฮามาน ซึ่งเป็นสัสสุระ (พ่อตา) ของพระมะหะหมัดจงมีพระชนม์ยืนนาน"

พอถึงเวลาค่ำข้าพเจ้าก็กลับไปป่า จัดแจงขึ้นเครื่องเหาะขับมาปราสาท

พระธิดา พอเข้าไปถึงในตำหนัก ข้าพเจ้าได้พูดกับพระธิดาว่า "นี่แน่ะพระนาง เห็นจะยังไม่ทราบเรื่องที่ได้เกิดขึ้นในวันนี้เป็นแน่ คือขุนนางที่มีความสงสัย ไม่เชื่อว่าสามีของพระนางเป็นพระมะหะหมัด ได้รับผลร้ายหายดื้อดึงรู้สึกตัว โดยเราได้บันดาลให้มีพายุใหญ่พัดมาทำให้ม้าที่ขี่ตกใจ สลัดขุนนางคนนั้นพลัดตกลงมาขาหัก เห็นว่าทำโทษเท่านั้นก็พอแล้วไม่ต้องการจะให้ใหญ่โตไป แต่เราสาบานไว้ต่อที่ฝังศพของเรายังมีเมืองเมดดินนาว่า ถ้าแม้ผู้หนึ่งผู้ใดยังมีความสงสัยต่อไปอีก จะทำโทษผู้นั้นเสียให้ถึงแก่ชีวิต"

เมื่อข้าพเจ้าอยู่กับพระธิดาได้หลายชั่วโมง สมควรกับเวลาแล้วก็ออกจากปราสาทกลับมา

รุ่งขึ้นพระเจ้าบาฮามานมีรับสั่งให้เสนาบดี และข้าราชการมาเฝ้า ตรัสสั่งว่า "เราเห็นควรจะต้องพากันไปทูลขอโทษ อ้ายคนเจ้ากรรมหัวดื้อที่ไม่เชื่อเอา และซึ่งได้รับโทษฐานที่เป็นคนเชื่อยากแก่พระมะหะหมัดเถิด"

ตรัสแล้วก็เสด็จขึ้นม้าพระที่นั่งพร้อมด้วยข้าราชการ ตามเสด็จไปปราสาทพระธิดา พระเจ้าบาฮามานทรงไขกุญแจเปิดพระทวาร ซึ่งพระองค์เองได้ปิดพระลัญจกรไว้ แล้วเสด็จไปตำหนักพระธิดา บรรดาพวกเสนาบดีก็ตามเสด็จไปด้วย

"ซิรินา" พระองค์ตรัสกับพระธิดา "เราพากันมานี่เพื่อขอให้เจ้าช่วยอ้อนวอนทูลขอโทษแก่พระมะหะหมัด ในเรื่องที่อ้ายคนเจ้ากรรมทำผิดคิดมิชอบ จนถึงพระองค์ทรงพิโรธได้ทำโทษมัน"

"ลูกได้ทราบเรื่องแล้ว" พระธิดาตอบ "พระมะหะหมัดได้ทรงเล่าให้ลูกฟังเอง" แล้วพระธิดาจึงได้เล่าเรื่องตามเค้าความที่ข้าพเจ้าได้พูดไว้เมื่อคืนนี้ คือข้าพเจ้าพระมะหะหมัดได้สาบานไว้ว่า ถ้าใครมีความสงสัยเรื่องที่ได้มาอภิเษกกับพระธิดาแล้ว ข้าพเจ้าก็จะผลาญคนเหล่านั้นเสีย

เมื่อพระเจ้าบาฮามานได้สดับเรื่องที่พระธิดาทูลดังนี้ จึงหันพระพักตร์

ไปตรัสกับเหล่าเสนาบดีและข้าราชการว่า "พวกเราก็ได้มีความเชื่อในข้อที่เราได้เห็นมาแล้วมิใช่หรือ จะให้พวกเราไม่เชื่อว่า พระมะหะหมัดไม่ได้เสด็จลงมาเป็นราชบุตรเขยของเรา อย่างไรได้พวกเราเห็นหรือไม่ พระองค์ได้ตรัสไว้กับธิดาเอาว่า พระองค์เป็นผู้ที่บันดาลให้เกิดพายุมาทำโทษให้คนที่ไม่เชื่อ"

พวกเสนาบดี และข้าราชการทุกคนลงความเห็นเชื่อมั่นว่า พระธิดาได้เป็นพระชายาของพระมะหะหมัดจริง เพราะฉะนั้นจึงพากันคุกเข่าลงต่อพระธิดา อ้อนวอนขอให้พระธิดาช่วยทูลพระมะหะหมัดได้โปรดยกโทษขุนนางคนนั้นด้วย พระธิดาก็ทรงสัญญาว่าจะช่วยเหลือ

ในระหว่างเวลานั้น เสบียงอาหารที่ข้าพเจ้ามีไว้ได้รับประทานไปหมดแล้ว และเงินทองก็ไม่มีจะซื้ออีก จึงทำให้พระมะหะหมัดเดือดร้อนไม่ทราบว่าจะทำประการใดดี แต่เผอิญคิดอุบายได้อย่างหนึ่ง คือเมื่อเวลาไปหาพระธิดาในคืนวันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้พูดกับพระธิดาว่า "นี่แน่ะพระนาง ดูเหมือนเราทั้งสองลืมข้อสำคัญในเรื่องที่แต่งงานกันเสีย หาได้ทำตามระเบียบถูกต้อง คือพระนางหาได้ให้สิ่งของมีค่าอะไรแก่ฉันเป็นที่ระลึกบ้าง ข้อนี้แหละที่ทำให้ฉันรำคาญใจวิตกอยู่"

"เมื่อเช่นนั้น หม่อมฉันจะได้ทูลพระบิดาให้ทราบในวันพรุ่งนี้" พระธิดาตอบ "หม่อมฉันเชื่อแน่ว่าพระบิดาทรงทราบเรื่องคงนำพระราชทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมดมาที่นี่"

"อย่าเลย" ข้าพเจ้าตอบ "ไม่ต้องทูลพระบิดาก็ได้ เรื่องทรัพย์สมบัติแล้วฉันไม่สู้จะต้องการนัก เพราะเป็นของที่ไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับฉัน ที่ต้องการก็คือ จะขอเครื่องประดับกายในตัวพระนางเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น"

ฝ่ายพระธิดาก็ขนเครื่องประดับกายทั้งหมดมาให้ แต่ข้าพเจ้าพอใจรับไว้แต่เพชรเม็ดขนาดใหญ่ ๒ เม็ดเท่านั้น ซึ่งข้าพเจ้านำเอาไปขายที่ร้านขาย

เพชรที่ในกรุงกาสนาในวันรุ่งขึ้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงสามารถเป็นพระมะหะหมัดได้อีกต่อไป

ข้าพเจ้าปลอมเป็นพระมะหะหมัด ได้รับความสุขสบายอย่างนี้เป็นเวลามาได้เกือบเดือน พออยู่มาวันหนึ่งมีทูตจากต่างประเทศที่อยู่ใกล้เคียงกับประเทศกาสนาเข้ามาเฝ้าพระเจ้าบาฮามานทูลเรื่องที่เจ้านายของตนใช้ให้มาขอพระธิดา เมื่อเวลาทูตเข้าเฝ้าและทูลเหตุที่มานี้ให้พระเจ้าบาฮามานทรงทราบแล้ว

พระองค์จึงตรัสกับทูตว่า "เรามีความเสียใจที่จะยกพระธิดาให้แก่เจ้านายของท่านไม่ได้ เพราะเราได้ถวายพระธิดาเป็นพระชายาของพระมะหะหมัดเสียแล้ว"

ฝ่ายทูตเมื่อได้ยินพระเจ้าบาฮามานตรัสเช่นนี้ ก็คาดว่าพระองค์เสียพระจริตไป จึงลากลับไปทูลข้อความให้เจ้านายของตนทราบทุกประการ ฝ่ายกษัตริย์องค์นั้นทีแรกเข้าพระทัยไปเสียว่าพระเจ้าบาฮามานเสียพระจริต มาภายหลังเข้าพระทัยว่า ที่พระเจ้าบาฮามานไม่ยอมยกพระธิดาให้นี้เป็นข้อหมิ่นประมาทมาก จึงทรงพระพิโรธสั่งให้เตรียมกองทัพใหญ่ยกไปตีกรุงกาสนา

กองทัพของพระเจ้ากาซิม ซึ่งเป็นพระนามของกษัตริย์องค์ที่ยกมานี้มีกำลังมากกว่ากองทัพของพระเจ้าบาฮามาน และทั้งได้เตรียมสรรพาวุธไว้พร้อมด้วย เพราะฉะนั้นกองทัพของพระเจ้าบาฮามานซึ่งยกมาตั้งรับจึงมิสามารถจะต้านไว้ได้ เลยพ่ายแพ้กองทัพพระเจ้ากาซิมเป็นหลายครั้ง จนกองทัพของพระเจ้ากาซิมลุล่วงเข้ามาใกล้เมืองกาสนา และปะทะกับทัพหลวงของพระเจ้าบาฮามาน ซึ่งตั้งคอยรับศัตรูอยู่ที่ทุ่งหน้าปราสาทของพระธิดาซิรินา ความประสงค์ของพระเจ้ากาซิมคือจะยกเข้าทุ่มเทตีข้าศึกในที่มั่นทีเดียว แต่ทรงเห็นว่าพวกพลทหารมาหนทางไกลยังอิดโรยอยู่ ทั้งมาถึงเป็นเวลาเย็นแล้ว จึงได้มีรับสั่งให้หยุดพักบำรุงพลเมืองเสียก่อน ต่อรุ่งเช้าจึงจะ

ยกเข้าตีกองทัพพระเจ้าบาฮาบาน

ฝ่ายพระเจ้าบาฮามาน ได้ทรงทราบถึงกำลังและความกล้าหาญของพระเจ้ากาซิม พระองค์ก็หวั่นพระทัยเป็นอันยิ่ง รับสั่งให้ประชุมเสนาบดีเพื่อหารือในเรื่องนี้ ในขณะนั้นขุนนาง ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เชื่อในเรื่องพระมะหะหมัดที่ได้ตกม้าป่วยเจ็บคราวนั้นทูลว่า

"ข้าพเจ้ามีความประหลาดใจที่เห็นพระองค์ต้องทรงพระวิตกในเรื่องนี้ ความจริงควรที่พระเจ้ากาซิมและกษัตริย์ทั่วโลก จะต้องตกใจกลัวเกรงพระองค์ เพราะได้เป็นถึงพระสัสสุระ (พ่อตา) ของพระมะหะหมัด เรื่องนี้ถ้าพระองค์จะทรงนำข้อขัดข้องไปแจ้งแก่ราชบุตรเขย และขอให้ท่านช่วยเหลือด้วยแล้ว ศัตรูของพระองค์ตกใจมีความกลัวหาน้อยไม่ ไหนเลยพระมะหะหมัดจะไม่ทรงมีความเมตตาช่วยเหลือ เพราะที่พระเจ้ากาซิมยกทัพมาราวี กระทำให้ราษฎรต้องได้รับความเดือดร้อนคราวนี้ก็เนื่องด้วยเรื่องของพระมะหะหมัดนั้นเอง"

แม้ว่าคำที่ขุนนางผู้ที่กราบทูลจะเป็นคำที่เสียดสีเยาะเย้ยอยู่ก็ดี แต่กระนั้นกลับเป็นเหตุทำให้พระเจ้าบาฮามานดีพระทัยขึ้น พระองค์จึงรับสั่งกับขุนนางคนนั้นว่า

"ที่เจ้าพูดนี้ถูกแล้ว เราจะไปเฝ้าท่านพระศาสดาด้วยตนเอง จะอ้อนวอนทูลขอให้พระองค์กำราบเหล่าศัตรูให้ราบคาบ เราอาจจะนึกได้ว่าพระองค์คงจะไม่ทรงขัดคำอ้อนวอนของเราเป็นแน่"

ตรัสได้เท่านี้ก็เสด็จไปหาพระธิดา

"นี่แน่ะ ลูกรัก" พระเจ้าบาฮามานตรัสกับพระธิดา "พรุ่งนี้เวลาเช้ากองทัพของพระเจ้ากาซิมก็จะยกเข้าตีกองทัพเรา พ่อเกรงว่ากองทัพของเราจะต้านทานไว้มิได้ ที่พ่อมาหานี้เพื่อจะมาอ้อนวอนพระมะหะหมัดให้ทรงช่วยเรา ลูกจงพยายามใช้อุบายออดอ้อนวอนพระองค์ให้ได้"

พระธิดากราบทูลว่า "พระบิดา เรื่องนี้ไม่ยากอะไร ท่านศาสดาอย่างไรก็คงทรงช่วยเรา และคงจะได้ปราบปรามกองทัพของพระเจ้ากาซิมให้วินาศไปในเวลาไม่ช้า ทั้งจะทำให้บรรดากษัตริย์ทั้งปวงในโลกนี้เห็นความวินาศของพระเจ้ากาซิมที่ไม่นับถือพระบิดาเป็นตัวอย่าง"

"นี่อย่างไรกัน" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "มาคอยจนค่ำมืดถึงป่านนี้แล้วยังไม่เห็นท่านพระศาสดาเสด็จมา หรือว่าพระองค์จะละทิ้งเราเสีย"

"เห็นจะเป็นเช่นนั้นมิได้เลย พระบิดา" พระธิดาทูล "อย่าเพิ่งทรงเข้าพระทัยว่าถึงเวลาเราเข้าที่อับจน พระองค์จะละทิ้งเราเสียมิได้เสด็จมา เพราะพระองค์ย่อมเล็งทิพยเนตรมาจากบนสวรรค์เห็นเหตุการณ์ในใต้หล้านี้ได้หมด บางทีป่านนี้จะมิกำลังคิดจัดแจง บันดาลให้กองทัพของศัตรูของเราวุ่นวายตกใจกลับอยู่แล้วหรือ?"

เรื่องนี้ความจริงพระมะหะหมัดก็มีความประสงค์จะทำเช่นนั้นเหมือนกัน เพราะเวลากลางวันวันนั้น ข้าพเจ้าคือพระมะหะหมัด ได้เห็นกองทัพของพระเจ้ากาซิมยกมาแต่ไกลแล้ว และได้คอยสังเกตว่ากองทัพยกมาตั้งอยู่ที่ไหน กับพิจารณาเป็นมั่นเหมาะตรงที่พระเจ้ากาซิมเสด็จพักอยู่ ข้าพเจ้าได้เก็บก้อนหินขนาดใหญ่บ้างเล็กบ้าง เอาเข้าบรรทุกบนเครื่องเหาะเต็มกับความต้องการ พอตกเวลากลางคืนได้สองยาม ข้าพเจ้าก็ขึ้นนั่งเครื่องเหาะเปิดเครื่องขึ้นไปในอากาศ ขับตรงมายังกองทัพของกาซิมที่พักอยู่ มองหาพลับพลาที่พระเจ้ากาซิมประทับบรรทมอยู่ มิช้าก็พบพลับพลาสร้างเป็นรูปกระโจมสูงปิดทอง มีเสาไม้ทาสี ๑๒ เสา ในระหว่างช่องเสาพลับพลามีกิ่งไม้สดต่าง ๆ ไขว่ขัดกันไว้ ตรงพลับพลาตอนบนมีพระแกลสองแห่ง แห่งหนึ่งเปิดไปทางทิศตะวันออก และอีกแห่งหนึ่งไปทางทิศใต้

ในเวลานั้นผู้คนในกองทัพหลับหมด ข้าพเจ้าจึงสามารถเหาะลงไปถึงช่องพระแกลโดยไม่มีใครแลเห็น ข้าพเจ้าเห็นพระเจ้ากาซิมบรรทมหลับสนิท

อยู่บนพระแท่น หนุนพระเศียรด้วยเขนยแพร ข้าพเจ้าจึงลงจากเครื่องเหาะมาได้ครึ่งทาง หยิบก้อนหินใหญ่ที่เตรียมมาขว้างถูกพระเจ้ากาซิมตรงพระนลาฏเป็นบาดแผลฉกรรจ์น่ากลัว จนส่งพระสุรเสียงร้องขึ้น บรรดานายทหารและทหารที่รักษาพระองค์ก็ตกใจตื่นขึ้น รีบเข้าไปในพลับพลาเห็นพระเจ้ากาซิมล้มกลิ้ง มีโลหิตอาบพระกายและมิได้พระสติ พวกทหารจึงร้องเอิกเกริกกันขึ้น บรรดาคนในกองทัพต่างก็ตกใจถามกันแซ่ว่า เกิดเหตุอะไรกัน ในไม่ช้าข่าวก็กระจายทราบทั่วกันว่า พระเจ้าแผ่นดินถูกใครทำร้าย ในขณะที่พวกทหารกำลังสืบหาตัวคนร้ายอยู่นั้น ข้าพเจ้าขึ้นเครื่องเหาะ ขับขึ้นไปบนอากาศทิ้งก้อนหินลงมาตรงที่พลับพลาและที่ใกล้ๆนั้นถูกทหารหลายคนจนร้องกันลั่นว่า มีฝนเป็นก้อนหินตกลงมา ข่าวนี้รู้กันต่อๆไปเพื่อทำให้แน่นอนยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าจึงทิ้งก้อนหินลงไปอีก คราวนี้ทิ้งทั่วไปทุกแห่ง บรรดาทหารในกองทัพก็ตกใจ ต่างเข้าใจว่า เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นเพราะพระมะหะหมัดทรงพระพิโรธพระเจ้ากาซิม และต่างคนเชื่อในการประหลาดนี้

ในไม่ช้ากองทัพพระเจ้ากาซิมก็ตื่นตกใจทั่วถันและรีบตะลีตะลานพากันหนีไป มิทันที่จะเก็บอะไรไปได้ ทิ้งเครื่องศาสตราวุธอยู่เกลื่อนกลาด ปากก็ร้องว่า

"พวกเราตายแล้ว บัดนี้พระมะหะหมัดเสด็จลงมากำจัดพวกเราหมด"

รุ่งเช้าขึ้นพระเจ้าบาฮามานให้มีความประหลาดพระทัยที่เห็นศัตรูหาได้ยกทัพเข้ามาโจมตีไม่ กลับล่าหนีไปเสียเอง พระองค์จึงมีรับสั่งให้กองทหารที่เลือกสรรแล้ว รีบยกติดตามศัตรูไป และได้ประหารศัตรูเสียขนานใหญ่ จนถึงที่สุดจับพระเจ้ากาซิมได้ เพราะถูกก้อนหินที่ข้าพเจ้าขว้างไปเป็นบาดแผลฉกรรจ์ จึงเสด็จหนีไปไม่ได้โดยเร็ว

"เหตุไร" พระเจ้าบาฮามานตรัสแก่พระเจ้ากาซิม "ท่านจึงยกกองทัพมาราวีประเทศเรา ซึ่งท่านไม่มีกรรมสิทธิ์อย่างไร และทำไมจึงมาทำสงคราม

กับเรา?”

พระเจ้ากาซิมตรัสตอบว่า “นี่แน่ท่านบาฮามาน ที่เรายกทัพมานี้เพื่อมาแก้แค้นเพราะเข้าใจว่าท่านดูถูกไม่ยอมรับไมตรี ทีแรกไม่เชื่อท่านเลยว่าพระมะหะหมัดได้ลงมาเป็นราชบุตรเขยของท่าน บัดนี้มีความเชื่อแล้ว เพราะพระมะหะหมัดได้ลงโทษแก่เราและทำลายกองทัพเราเสีย”

พระเจ้าบาฮามานหาได้ติดตามไล่ข้าศึกที่ยังเล็ดลอดหนีไปนั้นอีกต่อไปไม่ พระองค์เสด็จกลับพระนครกาสนา พาพระเจ้ากาซิมมาด้วย แต่ว่าสิ้นพระชนม์เสียในวันนั้นเอง ส่วนสรรพสิ่งของที่จับได้จากข้าศึกนั้นมีจำนวนเป็นอันมาก และได้ประทานแก่ทหารทุกๆคนเป็นความชอบตามสุเหร่าต่างๆ ที่ในพระนครได้มีการสวดถวายพระพรแก่พระผู้เป็นเจ้าที่ได้บันดาลให้ศัตรูของนครกาสนาต้องพ่ายแพ้ไปฉะนี้ พอตกเวลากลางคืน พระเจ้าบาฮามานเสด็จไปปราสาทพระธิดาแต่พระองค์เดียว

“ลูกที่รักเอ๋ย” พระองค์ตรัสกับพระธิดา “พ่อมานี่เพื่อมาขอบพระเดชพระคุณพระมะหะหมัดที่ทรงเมตตา ลูกรู้เรื่องที่พระมะหะหมัดได้ทรงช่วยเหลือซึ่งพ่อให้คนนำข่าวมาบอกแล้วมิใช่หรือ พ่อร้อนใจจริงๆอยากจะขอจูบพระบาทพระมะหะหมัดให้สมกับที่ได้ทรงพระกรุณาแก่เรา”

ที่พระเจ้าบาฮามานมีพระประสงค์ดังนี้ก็ได้สมดังที่ปรารถนาไว้ เพราะในขณะนั้นข้าพเจ้าก็เหาะมาถึงปราสาทพระธิดา ไต่พระบัญชรเข้าไปในตำหนัก ซึ่งข้าพเจ้าคาดคะเนอยู่แล้วว่า พระเจ้าบาฮามานคงประทับอยู่ในนั้น แต่พอทอดพระเนตรเห็นพระองค์ก็ทรงกอดเท้าข้าพเจ้าไว้ พลางตรัสว่า

“ข้าแต่ท่านมหาศาสดา ข้าพเจ้ามิรู้ว่าจะแสดงความขอบพระเดชพระคุณอันใหญ่หลวงต่อพระองค์ได้อย่างไร จึงจะสม ขอพระองค์ทรงเล็งทิพยจักษุญาณดูความรู้สึกนี้ในใจของข้าพเจ้าเถิด”

ข้าพเจ้าพยุงพระเจ้าบาฮามานและจูบพระนลาฏกับได้พูดว่า “ท่านซึ่ง

เป็นกษัตริย์ก็เมื่อท่านได้มีความจงรักภักดีในตัวเรา ไฉนท่านจึงคิดให้วุ่นวายไปว่าเราจักไม่อนุเคราะห์แด่ท่าน เราได้ทำโทษเจ้ากาซิมที่มีความเย่อหยิ่งจะรวบรัดเอาเมืองของท่านไปเป็นเมืองของตน และหวังได้พระธิดาชิรินา ซึ่งได้เป็นพระชายาเราไปไว้เป็นสนมในเมืองของตน ตั้งแต่นี้ต่อไปท่านหาต้องกลัวกษัตริย์ประเทศใดๆในโลกนี้ที่จะกล้ายกมาราวีทำร้ายท่าน ถ้าใครคนไหนยังถือกล้าหาญมารังแกท่านแล้ว เราจะบันดาลให้มีไฟพลัดตกลงมาจากสวรรค์ต้องกองทัพของศัตรูเหล่านั้นให้วินาศไหม้เป็นเถ้าภัสมธุลีไป"

เมื่อข้าพเจ้าได้พูดรับรองพระเจ้าบาฮามานว่า ข้าพเจ้าจะเป็นผู้คอยปกปักรักษาบ้านเมืองของพระองค์ มิให้เป็นอันตรายแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้เล่าเรื่องที่กองทัพของศัตรูตื่นตกใจกลัว ด้วยได้เห็นหินตกลงมาจากอากาศ พระเจ้าบาฮามานได้ทรงเล่าเรื่องให้ข้าพเจ้าฟังตอนที่พระเจ้ากาซิมได้ตรัสเหมือนกัน ครั้นแล้วพระเจ้าบาฮามานก็เสด็จออกไป เพื่อให้ข้าพเจ้าและพระธิดาอยู่สองต่อสองไม่ให้เป็นที่กีดขวาง

พระธิดาชิรินานี้มีความรู้สึกขอบคุณข้าพเจ้าที่ได้ช่วยเหลือประเทศกาสนา ไม่น้อยไปกว่าพระบิดาของพระนาง เพราะฉะนั้นจึงได้แสดงกตัญญูกตเวที โดยจูบข้าพเจ้าเสียนับไม่ถ้วนครั้ง ข้าพเจ้ามีความเบิกบานสำราญใจจนเกือบจะลืมเวลาล่วงไปมากแล้ว เพราะฉะนั้นแต่พอจวนจะรุ่งเช้า ข้าพเจ้าก็ขึ้นเครื่องเหาะกลับไป ที่ได้มาเป็นองค์พระมะหะหมัดนี้เป็นมาได้เรียบร้อยหามีใครสักคนเดียวสงสัยไม่ ถึงว่าทหารจะเห็นว่าข้าพเจ้ามาในอากาศก็คงไม่นึกสงสัยประการใด ตั้งแต่ได้ทำอุบายให้กองทัพหนีไปได้คราวนั้นแล้วกระทำให้ข้าพเจ้าฮึกเหิมใจแทบจะนึกว่าตนเป็นพระมะหะหมัดแท้เสียอีก

ล่วงมาได้สองวัน เมื่อได้จัดการฝังพระศพของพระเจ้ากาซิม ซึ่งได้จัดทำกันใหญ่โตสมแก่พระเกียรติยศกษัตริย์ ถึงแม้ว่าจะได้เป็นศัตรูก็ดี แล้วพระเจ้าบาฮามานมีรับสั่งให้มีการรื่นเริงอย่างใหญ่โตฉลองการมีชัยชนะต่อ

ศัตรู และสมโภชอภิเษกพระธิดาชิรินากับพระมะหะหมัด ข้าพเจ้านึกรำพึงอยู่ว่าในการสมโภชซึ่งให้เกียรติยศแก่ข้าพเจ้านี้ ควรที่จะทำปาฏิหาริย์อะไรให้เป็นสำคัญสักอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเข้าไปในนคร ซื้อน้ำมันยางนุ่น และเครื่องสำหรับจุดไฟมา เอานุ่นที่ซื้อมาชุบน้ำมันยางเตรียมไว้ พอตกเวลากลางคืนกำลังพลเมืองต่างมีความรื่นเริงเฮฮากันอยู่ตามถนน ข้าพเจ้าจึงขึ้นเครื่องเหาะขับผ่านไปทางในเมือง แต่ว่าเหาะขึ้นสูงที่สุดเพื่อไม่ให้ใครเห็นเครื่องเหาะ เมื่อเวลาข้าพเจ้าจะจุดดอกไม้ไฟขึ้น ครั้นแล้วข้าพเจ้าก็จุดคบน้ำมันยางให้ลุกสว่างในอากาศแล้วขับเครื่องเหาะหายกลับไปยังป่าตามเดิม พอรุ่งเช้าขึ้นไม่นานสักกี่มากน้อย ข้าพเจ้าเข้าไปในเมืองให้นึกสนุกเบิกบานใจที่ได้ยินคนโจษถึงเรื่องข้าพเจ้าต่าง ๆสมดังที่ได้คาดหมายไว้ เสียงโจษกันด้วยเรื่องการปาฏิหาริย์ของข้าพเจ้าเมื่อคืนนี้ออกแซ่ บ้างก็พูดว่าพระมะหะหมัดได้ประทานไฟสวรรค์ลงมาให้เราเห็น เพราะทรงพอพระทัยในการที่ได้สมโภชคราวนี้ และยังมีบางคนถึงกับอ้างว่าได้เห็นรูปพระมะหะหมัดมีหนวดขาวและรูปร่างแก่ชรา เหาะลอยอยู่ท่ามกลางไฟสวรรค์นั้นด้วย

เสียงที่โจษกันเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้านึกขันเป็นที่สุด อนิจจา! ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังสบายอกสบายใจอยู่นั้น เจ้าเครื่องเหาะยอดชีวิตของข้าพเจ้าอันเป็นของแปลกประหลาดถูกไฟไหม้อยู่ในป่าที่เก็บไว้เสียแล้ว บางทีจะเป็นด้วยประกายไฟกระเด็นมาถูกเครื่องเหาะเข้าในเวลาที่ไม่ทันเห็น เลยคุไหม้ขึ้นเมื่อเวลาข้าพเจ้าไม่อยู่ เมื่อข้าพเจ้ากลับไปถึง เห็นไหม้เป็นถ่านไปหมดเสียแล้ว อันความเสียใจของผู้ซึ่งเป็นบิดาเมื่อกลับมาบ้าน เห็นบุตรชายคนเดียวของตนถูกอาวุธโลหิตอาบตัวนอนตายอยู่ ก็คงไม่เท่ากับที่ข้าพเจ้าได้เสียใจที่มาเสียของสิ่งนี้ไป ข้าพเจ้าร้องโหยหวนครวญครางก้องไปในป่า ตีอกชกตัว ขยี้ผม ดึงเสื้อผ้าในกายตัวเสียขนานใหญ่ มิได้อาลัยในชีวิตหรือสิ่งอะไรหมด แต่เหตุไฉนจึงยังคงมีชีวิตอยู่ได้ไม่ตายก็ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

เมื่อมาเกิดเหตุร้ายซึ่งหมดหนทางที่จะแก้ไขได้ดังนี้ ก็มีหนทางเดียวเท่านั้นที่จะคิดจัดการอย่างไร คือต้องออกจากเมืองนี้ไปแสวงหาโชคลาภที่อื่น เพราะฉะนั้นพระศาสดามะหะหมัดจึงต้องจำเป็นจำใจละพระเจ้าบาฮามาน และพระธิดาชิรินา ออกจากกรุงกาสนามาด้วยความเสียใจอย่างที่สุด

ล่วงมาได้ ๓ วัน ข้าพเจ้าพบหมู่พ่อค้า (คาราวาน) ชาวกรุงไคโรกองใหญ่ซึ่งจะกลับไปบ้านเมืองของเขา ข้าพเจ้าจึงขออาศัยปนเปไปกรุงไคโรด้วย และได้มาเป็นช่างทออยู่ที่กรุงไคโรได้หลายปี แล้วจึงย้ายมาอยู่กรุงดามัสกัส และหากินเป็นช่างทอต่อไป ใครๆเห็นก็เข้าใจว่าข้าพเจ้ามีความสบายเบิกบานใจ แต่การหาเป็นจริงดังนั้นไม่ เพราะข้าพเจ้าหาลืมความสุขที่ได้เคยรับมาแต่กาลก่อนไม่ ให้เห็นพระรูปของพระนางชิรินาติดตาอยู่เสมอ เพื่อจะตัดความเดือดร้อนกระวนกระวายในเรื่องนี้เสีย ข้าพเจ้าได้พยายามจะให้ลืมสักเท่าไรก็หาเป็นผลสำเร็จไม่

เรื่องดังนี้แหละ พระเจ้าข้า ซึ่งพระองค์มีรับสั่งให้ข้าพเจ้าเล่าถวาย ข้าพเจ้าทราบอยู่ว่าพระองค์คงจะไม่โปรดเรื่องที่ข้าพเจ้าได้คิดการทุจริตหลอกลวงพระเจ้ากรุงกาสนา และพระธิดาชิรินา ทั้งพระองค์ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ทรงไว้ซึ่งความดีความบริสุทธิ์ คงจะทรงเกลียดชังข้าพเจ้าและตกพระทัยในข้อที่ข้าพเจ้ากล้าหาญกระทำทุราจารในพระนามศักดิ์สิทธิ์ แต่ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าต้องขอรับพระราชทานอภัยโทษ เพราะมีรับสั่งให้เล่าถวายตามความจริง และเป็นการจำเป็นที่ข้าพเจ้ามิอาจจะขัดพระโองการได้

๙ กษัตริย์เบดเรดดินโลโล

พระเจ้ากรุงดามัสกัส ได้ทรงฟังเรื่องของนายช่างทอแล้ว ก็ประทานโอกาสให้ผู้นั้นกลับไปได้ แล้วจึงมีรับสั่งกับวิเซียว่า

"เรื่องราวของชายช่างทอที่เล่าให้ฉันฟังนี้ ก็เป็นเรื่องแปลกประหลาดไม่น้อยไปกว่าเรื่องของท่าน แม้ว่าชายช่างทอคนนี้จะมีความสุขไม่น้อยไปกว่าท่านก็ดี แต่อย่าเพิ่งนึกว่าฉันยังจะยอมเห็นพ้องด้วยว่า คนทั้งโลกหามีความสุขความพอใจไม่ ฉันต้องการจะซักถามบรรดาแม่ทัพนายกองข้าราชการและมหาดเล็กของฉันให้หมดก่อน เพราะฉะนั้น" รับสั่งต่อไป "ท่านจงนำพวกเหล่านั้นเข้ามาให้ฉันซักถามดูทีละคน"

วิเซียอาตาลมูลก์ เมื่อรับพระโองการแล้ว ก็นำบรรดาพวกแม่ทัพเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน จึงมีรับสั่งถามพวกแม่ทัพว่า มีทุกข์ไม่พอใจในสิ่งใดๆอยู่ในใจบ้างหรือไม่ ให้บอกตามสัตย์จริง และทรงรับรองว่าจะไม่ให้ผู้ที่เล่าได้รับร้ายอะไร

แม่ทัพเหล่านั้นกราบทูลขึ้นทันทีว่า มีความทุกข์ด้วยกันทุกคน บ้างก็ทูลว่ามีความทุกข์ ต้องการลาภยศยิ่งขึ้นไป บ้างก็ทูลว่ามีความน้อยใจที่ผู้อื่น

ได้ดียิ่งไปกว่าตน หรือไม่ชมเชยในความดีความรู้ของตน เมื่อพวกแม่ทัพได้กราบทูลเรื่องความทุกข์ในใจทุกๆคนแล้ว พระเจ้าเบดเรดดินโลโลมีรับสั่งให้วิเซียอาตาลมูลก์นำพวกข้าราชการเข้ามาเฝ้าพรุ่งนี้ เพื่อจะทรงไต่สวนว่ามีใครที่มีความสุขบ้าง

รุ่งขึ้นพระเจ้าแผ่นดินก็ทรงซักถามพวกขุนนางทุกๆคน ก็ไม่ได้ตัวว่ามีใครที่มีความพอใจในความสุขของตนที่ได้รับอยู่

คนหนึ่งกราบทูลว่า "ข้าพเจ้ามีความทุกข์ที่คนมาคลายความนับถือข้าพเจ้าไปทุกวัน ข้าพเจ้าคิดอะไรไว้ก็ไม่สำเร็จ"

อีกคนหนึ่งกราบทูลว่า "น้อยใจไม่สมประสงค์สักคราว"

อีกคนหนึ่งกราบทูลว่า "ข้าพเจ้าเป็นทุกข์ที่จำเป็นจำใจต้องเอาอกเอาใจผู้ซึ่งเป็นศัตรูของข้าพเจ้า"

บางคนทูลว่า "ไม่มีทรัพย์สมบัติพอต้องการ หรือไม่มีทรัพย์พอที่จะจับจ่ายใช้สอย"

เมื่อพระเจ้ากรุงดามัสกัสทรงเห็นว่าหาแม่ทัพ หรือข้าราชการคนใดที่ไม่มีความทุกข์เลยไม่มีแล้ว จึงทรงคาดว่าบางทีจะมีอยู่ในหมู่มหาดเล็กบ้างกระมัง ทรงตั้งความอุตส่าห์ซักถามพวกเหล่านั้นทุกๆคน ก็คงกราบทูลเป็นอย่างเดียวกันกับพวกแม่ทัพและข้าราชการที่ได้กราบทูลมาแล้ว คือไม่มีความสุขความพอใจนั่นเอง บ้างก็บ่นถึงภรรยาตน บ้างก็บอกว่าเป็นทุกข์เพราะด้วยเรื่องบุตร บ้างก็บอกว่าความจนทำให้มีความทุกข์ บ้างก็บอกว่าตนมั่งมีแต่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน หรือมีข้อเสียใจอย่างอื่นๆอีกมากมาย

พระเจ้าเบดเรดดินโลโล หากว่าจะยังไม่ได้ตัวผู้ที่ไม่มีความทุกข์เลยก็ดี แต่ยังมิท้อถอยพระทัยทรงหวังคนที่มีความสุขเต็มเปี่ยมคงมีบ้าง พระองค์จึงมีรับสั่งกับวิเซียว่า

"ถ้าได้คนที่ไม่มีความทุกข์มาแต่เพียงคนเดียวเท่านั้น เราก็มีความ

พอใจ เพราะท่านยืนยันว่าจะหาใครในโลกนี้ที่มีความสุขไม่มี จึงทำให้เราต้องการรู้ความจริงนัก”

อาตาลมูลก์ก็กราบทูลว่า “การก็เป็นจริงเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอกราบทูลอย่างเดิมว่า พระองค์จะทรงสืบสวนหาใครที่ไม่มีความทุกข์เลย หาสมดังพระประสงค์ไม่”

“ฉันยังไม่เห็นด้วยทีเดียว” พระองค์ตรัส “ฉันหาอุบายได้แล้ว ไม่ช้าก็จะได้รู้ความจริงกัน”

ครั้นแล้วจึงมีรับสั่งให้ประกาศทั่วไปในเมืองว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดมีความพอในใจความเป็นไปของตนในเวลานี้ หาได้รับความเดือดร้อนรำคาญเป็นทุกข์ใจอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ก็ให้ผู้นั้นเข้ามาเฝ้าในกำหนด ๓ วันที่ประกาศนี้ แต่ก็หามีใครมาเฝ้าไม่ จนล่วงเลยกำหนดเวลาที่ในประกาศไป ดูเหมือนพลเมืองทั้งหมดมีความทุกข์เหมือนกับวิเซียทุก ๆคน

เมื่อพระเจ้าเบดเรดดินโลโล ทรงเห็นไม่มีใครเข้ามาเฝ้าตามประกาศก็ให้ประหลาดพระทัยเป็นอันมาก

พระองค์จึงตรัสว่า “คิดไม่เห็นเลย กรุงดามัสกัสก็เป็นพระนครใหญ่มีพลเมืองหนาแน่น แต่กระนั้นยังหาคนที่มีแต่ความสุขไม่มีทุกข์ไม่ได้สักคนเดียว”

อาตาลมูลก์กราบทูลว่า “เรื่องนี้ถึงว่าพระองค์จะทรงไต่สวนคนให้ทั้งโลก ก็จะกราบทูลว่าไม่มีความสุขทุกคน บางทีก็จะมีแต่พระองค์เท่านั้นที่หามีความทุกข์อย่างไรไม่ เพราะดูเหมือนพระองค์มิได้มีพระทัยเสน่หาในสตรีใดไม่”

“ถ้าเช่นนั้น ท่านเข้าใจผิดถนัด” พระเจ้าเบดเรดดินโลโลตรัส “นี่เห็นไม่มีมเหสีจึงเข้าใจว่าฉันไม่มีความรักดังนั้นหรือ เพื่อจะกันความเข้าใจผิดของท่าน ฉันจะเล่าให้ฟังว่าฉันได้เคยมีความรักเหมือนเช่นท่าน และเป็น

เพราะความรักนี่เองทำให้ฉันไม่มีความสุข ผู้หญิงที่ฉันมีความรักนี้หาใช่เป็นราชตระกูลไม่ เป็นคนสามัญแท้ๆ จะเล่าเรื่องให้ฟัง ที่จริงก็ไม่อยากจะเปิดเผยเรื่องลับนี้นัก แต่เห็นว่าท่านเข้าผิดไป จึงเป็นโอกาสไม่ควรจะละเลยเสีย”

๑๐ อารุยานางงาม

เมื่อหลายปีล่วงมาแล้ว มีพ่อค้าชวาคนหนึ่งชื่อ บานู อาศัยอยู่ ณ เมืองดามัสกัสนี้ พ่อค้าคนนั้นมีบ้านงามที่สุดอยู่นอกกรุงแห่งหนึ่ง มีห้างค้าขายผ้าอินเดีย ผ้าเยียรบับและแพรต่างๆอยู่สองห้อง กับมีภรรยาสาวคนหนึ่งมีรูปและลักษณะงามพิเศษ พ่อค้าบานูเป็นคนชอบสนุกใจกว้างขวางใช้จ่ายเงินทองไม่เสียดมเสียดายอะไร ใช่แต่จะมีการเลี้ยงดูเพื่อนฝูงเท่านั้น ยังให้ขอยืมเงินได้ด้วย ถ้าใครมีความเดือดร้อนมาพึ่งพาอาศัย บานูเป็นช่วยธุระเสมอไป ที่จริงถ้าวันไหน บานูไม่ได้ช่วยทุกข์ร้อนใครแล้วก็ดูเหมือนไม่มีความพอใจเลย เป็นต้องหาโอกาสแสดงความกว้างขวางใจดีของตนต่อใครๆให้ได้ จนเป็นเหตุให้คนค้าขายของตนมีแต่จะเสียหายทรุดโทรมลงทุกที ถึงบานูจะได้รับความเดือดร้อนขัดข้องดังนี้ก็ดี ยังหาได้ละความตั้งใจอันดี และความประพฤติของตนที่เคยทำมาไม่ เพราะฉะนั้นจึงเป็นผลให้รับความเดือดร้อนมากขึ้นทุกวัน ถึงที่สุดก็จำเป็นต้องขายบ้านของตนที่อยู่นอกกรุงเสียและได้รู้สึกขัดสนมากขึ้นเป็นลำดับมา

เมื่อบานูเห็นว่าทรัพย์ที่ตนมีร่อยหรอลงไปมาก จึงไปหาเพื่อนฝูงให้

ช่วยเหลือ แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จมาสักรายเดียว กลับเพิกเฉยเสียไม่เหลียวแลดูตน บานูจึงหันไปทวงเงินแก่ลูกหนี้ที่ตนได้ให้ยืมไปก่อนๆนี้โดยหวังว่าลูกหนี้เหล่านั้นคงจะใช้ให้บ้าง ครั้นไปทวงบางแห่งก็ปฏิเสธเสียว่าไม่ได้เป็นหนี้สิน บางคนก็ว่าไม่สามารถจะใช้ให้ได้ เมื่อเป็นดังนี้ก็ทำให้บานูเดือดร้อนในใจที่สุดถึงกับเสียใจล้มเจ็บลง

ในขณะที่บานูกำลังป่วยอยู่นั้น เผอิญนึกขึ้นได้ว่าตนได้ให้แพทย์คนหนึ่งที่คุ้นเคยกันยืมเงินไปพันเหรียญทอง เพราะฉะนั้นบานูจึงเรียกภรรยาเข้ามาพูดว่า "แม่อารุยายอดรัก เรายังไม่ควรจะวิตกเสียใจไปก่อนนัก เดี๋ยวนี้ฉันนึกถึงลูกหนี้ได้คนหนึ่ง ซึ่งลืมเสียสนิทสนม คือเคยให้หมอเดนิชิเมนท์ยืมเงินไปครั้งหนึ่งพันเหรียญทอง ถ้าเราไปทวงเชื่อว่าคงจะไม่บิดพลิ้วเหมือนกับคนอื่น ฉันจะไปทวงก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นขอให้หล่อนไปหาเขา บอกว่าฉันสั่งให้มาขอเงินที่ยืมไปจากฉัน"

นางอารุยาจัดแจงแต่งตัวเอาผ้าขึ้นคลุมหน้าแล้ว ก็รีบไปบ้านหมอเดนิชิเมนท์ทันใด หมอเดนิชิเมนท์เชิญให้นางเข้าไปในห้อง บอกให้นั่งลงแล้วก็ถามนางว่า มาด้วยธุระเรื่องอะไร

"ท่านเดนิชิเมนท์" นางพูดพลางก็เปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก "ฉันเป็นภรรยาของท่านบานูพ่อค้า บัดนี้ท่านบานูขอฝากความนับถือมายังท่านด้วยขอให้มีความเจริญมั่งคั่งขึ้นไปเถิด ด้วยท่านบานูใช้ให้ฉันมาขอเงินที่ยืมมาเมื่อก่อนนี้ เป็นเงินพันเหรียญทอง"

กระแสเสียงที่นางอารุยารูปงามพูดนี้ ฟังเพราะละม่อมละไมน่ารักมาก ทำให้หมอเดนิชิเมนท์จ้องดูนางไม่วางตา และตอบว่า "นี่แน่แม่รูปสวย ฉันมีความยินดีที่จะให้ตามที่ขอ ไม่ใช่ให้เพราะเป็นหนี้สินเห็นแก่ผัวของหล่อนดอก จะให้สำหรับตัวหล่อนที่มีแก่ใจมาหาฉันจนถึงบ้าน ซึ่งทำให้มีความปีติยินดีเป็นที่สุด เพราะหล่อนอาจจะทำให้ฉันมีความรื่นรมย์เป็นสุขยิ่งกว่า

แพทย์อื่นๆได้ เหตุฉะนี้เชิญหล่อนจงรับไมตรีที่ทำให้ฉันมีความยินดีนี้ด้วย สามีหล่อนหรือก็เป็นคนแก่เฒ่าคร่ำครึไม่น่าจะรักใคร่ที่ตรงไหนเลย ถ้าหล่อนต้องการรับรักฉันมากกว่าจะรับเงินพันเหรียญทองแล้ว ฉันจะขอทำขวัญให้เงินถึงสองพันเหรียญ และจะขอมอบชีวิตมอบกายไว้ให้หล่อนตลอดชีวิตด้วย”

เมื่อนายแพทย์อันมีสันดานหนาไปด้วยกิเลสพูดได้เท่านี้ และเพื่อจะแสดงให้เห็นว่าใช่จะกล้าแต่ปาก ถึงมือก็กล้าเหมือนกัน ก็เดินเข้าไปจะกอดหญิงสาวคนนั้นไว้ แต่นางสลัดหนีจ้องมองดูด้วยความโกรธแค้นและร้องขึ้นว่า “อย่าท่าน นี่อะไรหยาบคายแท้ๆ อย่ามาเกี้ยวพาราสีเสียให้ยากเลย ไม่อยากฟัง ถึงจะนำทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ในประเทศอียิปต์ทั้งหมดมาให้ ที่จะทำให้ฉันมีใจเป็นอย่างอื่นนั้นมิได้เลย โปรดใช้เงินพันเหรียญที่เป็นหนี้สามีฉันเถิด ไม่ควรจะให้เสียเวลาชักช้าอยู่อีก”

ฝ่ายนายแพทย์ผู้นั้นรู้สึกมีความละอายขึ้นมา เมื่อเห็นผิดความคาดหมายที่ได้เกี้ยวพาราสีนางอารุยามิเป็นผลสำเร็จแล้ว ก็เปลี่ยนเสียงพูดเป็นโฮกฮากไปตามสันดานที่ตนเคยว่า

“นี่ทำไมจึงกล้าหาญเข้ามาดูถูกดูหมิ่นเรา ว่าเป็นหนี้สินอะไรแก่บานู อ้ายเฒ่าไร้ความคิด ใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่ายจนฉิบหายวายวอดไปเอง ก็ธุระอะไรจะให้ฉันพลอยเป็นบ้าไปรับบาปแทนด้วยเล่า”

พอพูดได้เท่านี้ก็ตึงตังขับไล่นางอารุยาให้ออกจากบ้านโดยทันที เกือบจะใช้กำลังเข้าผลักไสให้ไป แต่ว่ายั้งมือไว้ได้

หญิงสาวก็ร้องไห้กลับมาบ้าน พูดกับสามีว่า “ท่านบานู เจ้าหมอเดนิชิเมนท์ก็เป็นคนไม่สุจริต คิดโกงเหมือนกัน มันกล้าพูดออกมาได้ว่า มันไม่ได้เป็นหนี้สินอะไรท่าน”

“ชะ! อ้ายชาติพาล” นายพาณิชชราร้องขึ้น “ไม่นึกเลยว่ามันจะเนร

คุณ เมื่อในคราวที่เราได้ทุกข์ดังนี้ ใช่แต่เท่านั้น ยังทุจริตคิดกลับคำปฏิเสธได้ว่า ไม่ได้เป็นหนี้ อ้ายวายร้าย เมื่อเวลามันมาขอยืมเงินพันเหรียญ ดูหน้าตามันก็เป็นคนซื่อ เรายังนึกว่า คนอย่างนี้คงจะไว้ใจมอบเงินทั้งหมดให้ก็ได้ เช่นนี้ใครจะไว้ใจใครกันได้ในทุกวันนี้ นี่เราจะทำอย่างไรดีหนอ" บานูพูดต่อไป "จะปล่อยให้มันลอยนวลไปได้สบายหรือ ไม่ได้! จะต้องฟ้องร้องมัน หล่อนจงไปหาท่านตุลาการ เพราะท่านเป็นผู้ที่เที่ยงตรงเห็นแก่ความยุติธรรมจริงๆ จงเล่าความที่อ้ายนั่นกลับกลอกให้ท่านฟัง เชื่อว่าท่านคงจะมีความสงสาร และช่วยเหลือเราในสิ่งที่เป็นยุติธรรมเป็นแน่"

ภรรยาพ่อค้าชราจึงไปหาตุลาการ เข้าไปถึงในห้องที่ตุลาการกำลังฟังคดีของราษฎรอยู่ และยืนอยู่ต่างหาก กิริยาท่าทางที่นางยืนมีสง่าน่าดูมาก ทำให้ใครๆที่เห็นชมเชยทุกคน

ตุลาการคนนี้เป็นผู้ชอบผู้หญิงที่สวยๆด้วย เพราะฉะนั้นพอเห็นนางอารุยาจึงเชื้อเชิญนางไปในห้องพิเศษ พอนางเข้าไปในห้องนั่งลง เปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก ตุลาการเห็นหน้านางอารุยาก็ตกตะลึง เพราะนางมีรูปสวยเป็นที่ต้องตา เลยบังเกิดความเสน่หารักใคร่เช่นเดียวกับแพทย์คนนั้น

"โอ้! แม่สาวน้อยหน้าจิ้มลิ้ม" ตุลาการพูดขึ้นด้วยความรัก "แม่ดอกกุหลาบงามในโลก ขอเชิญบอกให้ทราบด้วยว่ามีธุระประสงค์อะไร จงเชื่อใจเถิดว่าจะช่วยให้สำเร็จตามความต้องการทุกอย่าง"

นางจึงได้เล่าความที่เดนิชิเมนท์มีใจทุจริต คิดฉ้อโกงเงินที่ท่านบานูให้ยืมไป และขอให้บังคับแพทย์ผู้นั้นใช้เงินที่เป็นหนี้แก่สามีของนางให้ได้

"ที่มาร้องขอนี้ก็ถูกต้องเป็นยุติธรรมแล้ว" ตุลาการพูดแทรกขึ้น และรู้สึกดูเหมือนมีความรักนางมากขึ้นทุกที "เรื่องเท่านี้ทำอย่างไรก็ได้ จะบังคับให้มันคืนเงินพันเหรียญให้ได้ ไม่เช่นนั้นฉันจะทรมานลากเนื้อมันออกมาเป็นชิ้นๆ แต่นี่แน่แม่นางฟ้ารูปงาม" ตุลาการพูดต่อไป ทำซุ่มเสียงอ่อนหวาน

"ขอให้มีไมตรีจิตแก่กันบ้างเถิดแม่น้อง ด้วยเดี๋ยวนี้หัวใจฉันจดจ่ออยู่ด้วยความงามของหล่อนเสียแล้ว เพราะฉะนั้น จงมีความเมตตาปรานีเห็นแก่ฉันบ้างเถิดจะให้สินน้ำใจแก่หล่อนเป็นเงินสี่พันเหรียญทองด้วยทันที"

เมื่อนางอารุยาได้ยินดังนี้ก็ร้องไห้

"คุณพระช่วยด้วย" นางร้องขึ้น "ผู้ชายอย่างนี้เอง หาใครที่มีใจบริสุทธิ์ไม่มี ถึงผู้ซึ่งมีหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขราษฎรก็ยังเป็นถึงเช่นนี้"

ฝ่ายตุลาการพยายามปลอบโยนนางต่างๆ แต่หาเป็นผลสำเร็จไม่ ถึงที่สุดบอกว่า ถ้านางไม่โอนอ่อนผ่อนผันรับไมตรีแล้ว ก็จะไม่ช่วยเหลือเลยเป็นอันขาด เพราะฉะนั้นนางจึงออกจากบ้านตุลาการมา โดยรู้สึกมีความโทมนัสน้อยใจเป็นอันมาก

เมื่อบานูเห็นภรรยากลับมา มีสีหน้าผิดปกติอาจจะรู้ได้ง่ายว่านางคงไปไม่สำเร็จ

"ฉันดูกิริยาหล่อน เห็นว่าไปหาตุลาการมาไม่สำเร็จเป็นแน่" บานูพูด "นี่ตุลาการคงจะไม่ช่วยเหลือ ดีร้ายคงเป็นเพื่อนพวกเดียวกันกับเจ้าหมอเดนิชิเมนท์"

นางตอบว่า "ฉันไปหาเขาให้ช่วยเป็นธุระก็ไม่เป็นผล มิรู้ว่าเราจะทำอย่างไรดี"

"ถ้าเช่นนั้น เราเห็นจะต้องร้องทุกข์ต่อท่านเจ้าเมืองดามัสกัส" บานูแนะขึ้น "ฉันเคยให้เขาชื่อของไปหลายคราวแล้ว และทั้งยังเป็นหนี้เงินเราอยู่ด้วย ถ้าเราไปอ้อนวอนขอความกรุณา คาดคะเนคงมีความยินดีช่วยเรา"

รุ่งขึ้นนางอารุยาจัดแจงเอาผ้าขึ้นคลุมหน้า แล้วก็ไปบ้านเจ้าเมือง ขอเข้าไปพบตัว คนใช้ก็พานางเข้าไปในห้องรับแขก

ท่านเจ้าเมืองออกมารับรองด้วยกิริยาอันดี และขอให้นางเปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออกแต่นางรู้สึกอยู่ว่า ถ้าเปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก คงจะเกิดข้อ

เดือดร้อนเหมือนอย่างที่เป็นมา เพราะฉะนั้นนางจึงพูดจาบ่ายเบี่ยงแก้ไข ไม่ยอมเปลื้อง แต่ท่านเจ้าเมืองเร้าให้เปลื้องให้ได้ไม่หยุดหย่อน นางก็ต้องจำเป็นจำใจเปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก

เมื่อหมอเดนิชิเมนท์ และตุลาการมีความพิศวงเกิดรักใคร่ในนางเมื่อได้เห็นหน้ามากเพียงไร ท่านเจ้าเมืองถึงว่าจะเป็นคนมีอายุมากแล้วก็ดี ก็ยังมีความหลงใหลไม่น้อยไปกว่าคนทั้งสอง

"สวยจริง" ท่านเจ้าเมืองเปล่งอุทานขึ้น "ยังไม่เคยเห็นใครมีรูปร่างน่ารักเหมือนอย่างนี้เลย อ้อ! แม่สาวน้อย" ท่านเจ้าเมืองพูดต่อไป "หล่อนเป็นใครที่ไหนมา มีทุกข์อะไรหรือ?"

นางอารุยาตอบว่า "ฉันเป็นภรรยาท่านพ่อค้าที่ชื่อบานู ซึ่งได้เคยขายของให้แก่ท่านมาก็หลายครั้งแล้ว"

"อ๋อ! บานูน่ะ รู้จักชอบพอกันดีทีเดียว" ท่านเจ้าเมืองแย่งพูดขึ้น "เพราะมีความรักใคร่นับถือกันมาก เคราะห์ดีจริงหนาที่ได้ภรรยาสวยเช่นนี้ให้นึกอิจฉาจริง ๆ"

"ที่จริง ท่านบานูในเวลานี้มีความเดือดร้อนมาก" นางอารุยาแทรกพูดขึ้นบ้าง "บางทีท่านจะยังไม่ทราบดอกกระมัง ว่าท่านบานูได้รับความแร้นแค้นยากจนประการใด?"

แล้วนางก็เล่าความทุกข์ยากของสามีให้ฟัง และเล่าเรื่องติดขัดที่ได้เป็นมาแล้วให้ฟังด้วย

ท่านเจ้าเมืองรับรองทันที ว่าจะเป็นธุระบังคับให้หมอที่ชื่อเดนิชิเมนท์ใช้เงินที่เป็นหนี้บานูให้จงได้ แต่ว่ารับรองที่จะช่วยเหลือนี้ ก็ไม่เป็นฐานเอื้อเฟื้อแปลกไปกว่าตุลาการ

"เอาเถอะ ฉันจะช่วยเหลือจัดการให้" ท่านเจ้าเมืองพูด "จะสั่งให้ไปเรียกตัวหมอคนนั้นมา ถ้าไม่ยอมใช้เงินพันเหรียญให้โดยดีแล้ว ก็จะต้อง

ทำโทษให้รู้สึกตัว พูดย่อ ๆคือจะจัดการบังคับให้ใช้เงินให้ได้ แต่ว่าหล่อนจะต้องเห็นแก่ไมตรีฉัน ยินยอมพร้อมใจในการที่ฉันจะต้องร้องขอหล่อนบ้าง เพราะคนใหญ่คนโตอย่างฉันย่อมต้องการให้ได้รับของกำนัลตอบแทนล่วงหน้าเสียก่อนจึงจะจัดการให้ได้"

ฝ่ายนางอารุยาไม่มีความรักใคร่เจ้าเมือง เห็นว่าจะไม่ช่วยเหลือได้โดยดีแล้ว นางก็เสียใจกลับบ้าน

"พ่อบานู" นางพูดกับสามี "เห็นจะหมดหวังเสียแล้ว จะหาใครที่มีความสงสารให้ช่วยเหลือเราเห็นจะไม่มี"

เมื่อพ่อค้าชราได้ฟังภรรยาบอกเล่า ก็มีความเสียใจมาก ด่าแช่งคนเหล่านั้นอยู่พร่ำปากจนภรรยาพูดขึ้นว่า "ขอให้หยุดแช่งพวกนั้นเสียเถิด ป่วยการเหนื่อยเปล่า ๆ เราจะแช่งมันสักเท่าไร ก็หาทำให้เราบรรเทาความทุกข์ลงได้ไม่ คิดหาเงินทางอื่นอีกต่อไปดีกว่า ฉันรู้สึกอยู่ว่าพระมะหะหมัดทรงบันดาลให้ฉันมีปัญญาขึ้นได้แล้ว ท่านอย่าเพิ่งถาม" นางพูดต่อไป "อุบายที่ฉันคิดได้นี้ คืออย่างไรกัน เพราะยังไม่ต้องการจะบอกให้รู้ก่อน เป็นแต่ขอให้เชื่อไว้เถิดว่า เรื่องนี้คงจะต้องเป็นเรื่องใหญ่โต และเราคงจะแก้แค้นคนทั้งสามคือหมอ ตุลาการ และเจ้าเมืองได้สำเร็จสมประสงค์แน่แท้"

"เมื่อหล่อนคิดประการไรจงทำเถิด" บานูตอบ "ฉันมีความเชื่อในปัญญาความคิดของหล่อนทั้งสิ้น"

ภรรยาพ่อค้าก็ออกจากบ้านทันที เดินลัดเลี้ยวมาตามถนนได้สองสามสาย จนถึงโรงช่างไม้แห่งหนึ่ง นางก็เข้าไปหา ช่างไม้เห็นมีหญิงเข้ามาก็แสดงกิริยาคำนับและถามว่า "ต้องการอะไรหรือแม่สาวสวย"

"ฉันต้องการหีบสักสามใบ" นางตอบ "ขอที่ดี ๆด้วย"

ช่างไม้นำนางไปดูหีบที่มีอยู่ในร้านหลายอย่างต่างชนิด นางเลือกได้ ๔ ใบ ขนาดพอบรรจุคนได้ทุก ๆใบ นางให้เงินแล้วก็รีบนำหีบกลับมาบ้าน

ทันที จัดแจงแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอย่างงามที่สุด ประดับประดาด้วยเครื่องเพชรนิลจินดาที่ยังมีเหลืออยู่ และลูบไล้กายด้วยเครื่องหอม

เมื่อแต่งตัวเป็นที่ยั่วยวนใจดังนี้แล้ว นางก็ไปบ้านหมอ พยายามแกล้งทำกิริยาให้ยั่วยวนต่างๆ รีบเปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออกโดยมิได้รอให้หมอต้องบอก แล้วนางก็ชม้ายชายตาทำให้หมอหลงใหล และพูดว่า "พ่อหมอ ฉันมานี่เพื่อจะมาขอเงินที่ท่านเป็นหนี้สามีฉันเป็นเงินพันเหรียญ ถ้าท่านมีความเมตตามอบเงินให้ได้แล้ว ฉันก็จะสมนาคุณให้สมความปรารถนาของท่านด้วย"

"แม่ชื่นใจ" หมอตอบ "ฉันยังรู้สึกเมตตาหล่อนเหมือนอย่างเดิม ถ้ายินยอมพร้อมใจตามที่ฉันได้พูดไว้คราวนั้น ฉันจะให้เงินหล่อนเป็นจำนวนสองพันเหรียญทีเดียว"

"ฉันทราบแล้วว่า ท่านมีความเมตตาฉันเพียงนั้น" นางอารุยาตอบ "ฉันหรือในเวลานี้ก็หมดหนทาง เห็นจะต้องผ่อนตามความประสงค์ของท่าน คืนนี้ฉันจะคอยท่านอยู่ที่บ้าน" นางพูดต่อไป พลางก็ยื่นแขนที่ขาวนวลเป็นยองใยให้จูบ "และขอให้นำเงินตามที่สัญญาไว้ไปหาฉันในเวลา ๔ ทุ่มคืนนี้ เมื่อไปถึงบ้านขอให้เคาะประตู จะมีบ่าวไพร่ที่สนิทไว้ใจออกมาเปิดประตูรับและพาท่านเข้าไปหาฉัน"

เมื่อหมอได้ยินดังนี้ และทั้งสมกับความต้องการของตนอยู่แล้วด้วย เลยอดกลั้นใจตนไว้ไม่อยู่ โผเข้าจูบนางอารุยาโดยนางมิรู้ตัวป้องกันทัน นางดิ้นสลัดออกมาได้ เห็นว่าหมอคงจะไปตามที่นัดและสัญญาไว้ นางจึงลาหมอไปบ้านตุลาการ เพื่อใช้อุบายเช่นนี้อีก

แต่พอนางย่างเข้าไปในห้องอยู่กับตุลาการสองต่อสองแล้ว นางจึงพูดขึ้นว่า "ท่านเจ้าขา ตั้งแต่ฉันไปคราวนั้นจะหาความสุขสักนิดเดียวก็ไม่มี ให้นึกและจำคำที่ท่านพูดได้ทุกอย่าง และครั้งนั้นดูเหมือนฉันกล่าวคำรุนแรง

ทำให้ท่านไม่พอใจ เห็นสมควรจะต้องมาขอโทษให้ท่านหายโกรธฉันเสีย หญิงมีชาติตระกูลเหมือนเช่นฉัน ไฉนเลยจะไม่มีความยินดีเมื่อท่านตุลาการหนุ่มรูปร่างสะสวยได้ให้เกียรติยศมีเมตตาตนถึงปานนั้น ฉันขอบอกความตามจริงว่า ใช่ฉันจะเป็นหญิงใจไม้ไส้ระกำต่อท่านก็หามิได้"

ตุลาการได้ฟังก็ดีใจ ร้องขึ้นว่า "แม่ยอดที่รักของฉัน ถ้าเช่นนั้นฉันจะให้หล่อนเป็นคนเอก เป็นนายฉันทีเดียว ขอจงทิ้งเจ้าเฒ่าบานูเสียเถิด หล่อนมาอยู่ที่นี่ก็แล้วกัน"

"ทำเช่นนั้นเห็นจะไม่ได้" นางอารุยาตอบ "ฉันมีความสงสารท่านบานูยังไม่กล้าจะมาได้ อีกประการหนึ่ง ถ้าจะทำเช่นนั้นก็ต้องเสียชื่อเสียงของฉันด้วย ในเรื่องนี้จะต้องปิดบังอย่าให้ใครรู้เป็นอันขาด เพราะฉะนั้นฉันต้องการจะพบท่านโดยลับๆเท่านั้นเป็นพอ"

"จะให้ฉันพบที่ไหนเล่า หล่อน?" ตุลาการถาม

"ที่บ้านฉันก็ได้" นางตอบ "เพราะเหมาะกว่าที่อื่นๆ และเรื่องที่จะไม่ให้บานูรู้ก็ไม่ยากอะไร เพราะแกเป็นคนชราร่างกายทุพพลภาพ หูก็ตึง ไม่ควรจะวิตก ถ้าเต็มใจเห็นด้วยแล้วขอเชิญท่านไปในคืนนี้ให้ได้ เวลา ๕ ทุ่ม ขอให้ไปถึงบ้าน และอย่าได้พาใครไปด้วยเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ฉันอับอายขายหน้าอย่างที่สุด"

ที่นางแกล้งพูดนี้กระทำให้ตุลาการไม่มีความสงสัยกลับซ้ำยิ่งนึกกระหยิ่มดีใจที่ตนเป็นผู้จะได้ลาภสมหวัง เลยกล่าวคำชมเชยนางเสียใหญ่โต และสัญญาว่าจะไปหาตามกำหนดเวลาที่นัดไว้ นางก็ลามา

ในเวลานั้น นางอารุยาได้ล่อลวงคนบ้ากามสำเร็จไปแล้วสองคน ยังเหลืออยู่แต่เจ้าเมืองเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นการยากลำบากอะไร นางใช้ปัญญาให้หลงเข้าติดบ่วงได้เหมือนกับคนทั้งสอง ท่านเจ้าเมืองมีความยินดีหลงเชื่อรับรองมั่นคงว่าจะไปหานางที่บ้านเวลา ๒ ยาม ทั้งให้สัญญาสาบานด้วยว่า

จะไปแต่คนเดียว มิให้ใครรู้ความแพร่งพรายไปเป็นอันขาด

"ท่านมหาศาสดา" นางอารุยาร้องขึ้นเมื่อออกจากจวนเจ้าเมืองมาแล้ว "พระองค์เป็นผู้ที่ปกครองชาวชนที่ถือศาสนาอิสลาม คงจะเล็งทิพยเนตรเห็นการที่ข้าพเจ้าได้กระทำลงไปนี้ เพื่อความประสงค์เป็นประการไร เพราะฉะนั้น ขอพระองค์ได้ทรงบันดาลให้การของข้าพเจ้าที่คิดไว้เป็นผลสำเร็จ และขอให้ทรงคุ้มภัยข้าพเจ้าด้วย"

เมื่อนางได้กล่าวคำบนบานพระมะหะหมัดเพื่อให้การเป็นไปโดยเรียบร้อยแล้ว นางก็รู้สึกเบาใจระลึกถึงพระโอวาทของพระมะหะหมัดอยู่เสมอ และไปซื้อผลไม้และเครื่องว่างสั่งให้ผู้ชายนำมาให้ที่บ้าน

นางมีข้าเก่าบ่าวเลี้ยงคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนซื่อสัตย์ไว้ใจได้ นางบอกเล่าอุบายให้ฟังและสั่งให้คอยจัดการ ครั้นแล้วคนทั้งสองก็จัดแจงห้องหับวางโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยได้ระเบียบ นำผลไม้และเครื่องว่างที่ซื้อมาวางเรียงไว้บนโต๊ะและจัดไว้รับรองคราวนี้อย่างประณีตบรรจงจริง ๆ

นางอารุยามีความร้อนรนคอยคนทั้งสาม บางทีนางนึกเกรงเลยไปว่าจะไม่มาตามนัด พอได้เวลา ๔ ทุ่มตรง หมอเดนิชิเมนท์ก็มาถึงเคาะประตูเรียก บ่าวที่สนิทของนางอารุยาก็ออกไปเปิดประตูรับ พาหมอเดนิชิเมนท์เข้ามาในห้องและกระซิบว่า

"ระวังอย่าทำเสียงให้ดังไป ท่านพ่อค้ากำลังนอนหลับอยู่ เดี๋ยวจะตื่นขึ้น"

หมอเดนิชิเมนท์เห็นนางอารุยา แต่งตัวประดับประดางดงาม ก็แลตะลึงบังเกิดความรักเหลือที่จะอดกลั้น จึงพูดว่า "แม่ยอดหญิงรูปสวย ฉันรู้สึกมีความยินดีที่เป็นผู้ได้รับไมตรีของหล่อนให้มาในคืนนี้ นี่แน่ะหล่อน" พลางวางถุงเงินลงที่โต๊ะ "เงินสองพันเหรียญที่ฉันสัญญาไว้ เห็นว่ายังเป็นจำนวนเงินนิดหน่อย หาสมกับค่าที่ฉันจะได้รับความสุขนี้ไม่"

นางอารุยาแกล้งทำยิ้มย่องชม้ายชายตาให้ยั่วยวนใจ ยื่นมือไปให้หมอจับและเชิญให้นั่ง นางพูดว่า "ท่านเจ้าขา จงถอดหมวกและเข็มขัดออกเสียดีกว่านั่งให้สบายใจ มาที่นี่ให้นึกว่าเหมือนอยู่บ้านของท่านก็แล้วกัน อ้า! ดาลามองดาลา" นางหันไปเรียกบ่าวชรา "มาช่วยเราจัดแจงปรนนิบัตินายท่านด้วย เพราะท่านถอดหมวกเองลำบาก"

พูดแล้วนางอารุยาก็จัดแจงปลดเข็มขัดของหมอเดนิชิเมนท์ออกแล้วก็เปลื้องเสื้อชั้นนอกให้ ส่วนบ่าวก็จัดแจงถอดหมวกจนเหลือแต่ศีรษะอยู่ล่อนจ้อน

นางอารุยาจึงพูดว่า "เชิญรับประทานเครื่องว่างที่ฉันจัดแจงไว้รับรองเถิด"

แล้วทั้งสองก็นั่งลงรับประทานเครื่องว่างและเหล้าองุ่นด้วยกัน

พอเสร็จรับประทานอาหาร นางอารุยาก็ชักพูดจาทำกิริยาชดช้อยยั่วยวนใจ ให้หมอเดนิชิเมนท์หลงใหล ในขณะนั้นได้ยินเสียงอะไรดังขึ้นที่ในบ้าน นางอารุยาแกล้งทำเป็นตกใจ เป็นทีไม่สามารถจะรู้ว่าเสียงที่ดังนี้เป็นเสียงอะไร

"ดาลา" นางแกล้งทำเป็นพูดกับบ่าวและทำกิริยาไม่สบายใจ "จงออกไปดูซิ ว่าเสียงอะไรที่ได้ยินเมื่อกี้นี้"

นางดาลาออกไป สักครู่หนึ่งกลับเข้ามาทำกิริยากระหืดกระหอบพูดว่า "ตายแล้ว คุณนาย... พี่ชายของนายที่อยู่ในกรุงไคโรมาหา บัดนี้กำลังพบพูดจาอยู่กับนายผู้ชาย และจะจัดแจงพากันมาหานายที่นี่"

"เจ้ากรรมแท้ๆ เฉพาะมาเวลานี้ด้วย" นางร้องขึ้นแกล้งทำเป็นเสียใจ "เดือดร้อนจริงๆ ใช่จะมาทำให้เสียฤกษ์ในการเลี้ยงดูของเราอย่างเดียว จะมาเห็นเราทั้งสอง และทำให้ฉันเสียชื่ออื้อฉาวให้พวกชาวบ้านรู้ด้วย นี่ฉันจะทำประการไรดีหนอจึงจะป้องกันไม่ให้เสียชื่อต้องเสียหน้าได้"

"คุณนายไม่ควรจะตกตะลึงเกินไปนัก" บ่าวชราพูดขึ้น "ขอให้ท่านเดนิชิเมนท์ไปซ่อนเสียที่ในหีบเปล่า ซึ่งนายผู้ชายเอามาไว้สำหรับบรรจุสินค้าไปกรุงแบกแดดก็แล้วกัน หีบนั้นเก็บไว้ในห้องของคุณนาย ลูกกุญแจเราก็มี"

นางอารุยาและหมอเดนิชิเมนท์เห็นพ้องด้วย เพราะฉะนั้น หมอเดนิชิเมนท์จึงเข้าไปในห้อง ลงไปซ่อนตัวอยู่ในหีบใบหนึ่ง ซึ่งนางอารุยาจัดแจงเอามาไว้ในห้องนั้นทั้งสามใบ พอหมอลงไปในหีบแล้ว นางก็ลั่นกุญแจหีบไว้สองชั้น พลางพูดแก่หมอเดนิชิเมนท์ว่า

"ท่านหมอเจ้าขา เห็นจะต้องทนซ่อนอยู่ในนี้ไปพลางก่อน แต่พอพี่ชายและผัวของฉันไปแล้วก็จะรีบกลับมาเปิดหีบให้ท่านออก เราจะได้เลี้ยงดูอยู่ด้วยกันสองต่อสองต่อไปไม่ต้องมีใครมารบกวนอีก"

ตามที่นางอารุยาได้สัญญาว่า จะให้หมอออกจากหีบในไม่ช้า และที่นางรับรองว่าจะทดแทนความลำบากที่ต้องมาถูกขังอยู่ในหีบ โดยจะได้รับความชื่นใจจากนาง ทำให้หมอเดนิชิเมนท์รู้สึกอึดอัดที่ต้องมาถูกขังค่อยบรรเทาลง เลยไม่นึกเฉลียวใจสักนิดว่าเป็นกลของสตรี กลับนึกกระหยิ่มอิ่มใจที่จะได้ชมเพ้ออยู่ในหีบคนเดียว

นางอารุยาออกมาข้างนอกแล้ว จึงกระซิบพูดแก่บ่าวของนางว่า "ติดข่ายของเราคนหนึ่งแล้ว ดูซิคนทีหลังจะหนีไปได้ไหม?"

"เดี๋ยวก็คงรู้" นางอารุยาตอบ "นี่ก็เกือบได้ ๕ ทุ่มแล้ว ทำอย่างไรเสียเจ้าตุลาการคนนั้นก็คงจะต้องมา"

ที่บ่าวชราคาดไว้ก็ไม่ผิด เพราะตุลาการก็มาตรงตามเวลานัดเหมือนอย่างที่หมอเดนิชิเมนท์มา เข้ามาถึงก็เคาะประตูเรียกดาลาออกไปเปิดประตูและแกล้งทำเป็นถามว่าเป็นใครที่ไหนมา

"ฉันเป็นตุลาการ" ตุลาการตอบ

"พูดเบาๆหน่อยท่าน" บ่าวชราทำเป็นเตือน "เดี๋ยวท่านบานูจะตื่นขึ้น นายผู้หญิงตั้งใจคอยท่านอยู่แล้ว สั่งให้ฉันมาพาท่านเข้าไปในห้อง เชิญตามฉันมาเถิด จะพาท่านไปเดี๋ยวนี้"

ตุลาการได้ยินรู้สึกดีใจทวีขึ้น รีบสาวเท้าเดินตามบ่าวชราเข้าไปยังห้องนางอารุยา

"แหม! แม่ยอดรัก" ตุลาการพูดขึ้น แต่พอได้เห็นนาง "เป็นบุญแท้ๆที่ได้มาพบหล่อน ฉันร้อนใจถึงเรื่องที่ต้องคอยให้ถึงเวลากำหนดนัดไว้มิใช่น้อย เพราะฉะนั้นหวังว่า" พลางทรุดตัวลงที่ปลายเท้านาง "หล่อนคงจะทำให้ฉันได้รับความสุขไม่มีที่เปรียบเป็นแน่"

นางอารุยาค่อยประคองให้ตุลาการลุกขึ้นและเชิญให้นั่ง พลางพูดว่า "เธอเจ้าขา ฉันมีความยินดีเป็นที่สุดที่เธอได้อุตส่าห์มาหา เพราะเธอเป็นผู้ที่ฉันรักกว่าใครๆหมดในโลกนี้ หรือจะเป็นชายคนเดียวเท่านั้นที่ถูกใจถูกชาตาฉันก็ไม่ทราบ บ่าวของฉันคนนั้นอาจจะเป็นพยานได้ว่า ตั้งแต่ฉันได้พบเธอคราวนั้นมาก็มีแต่เฝ้าคิดถึงอยู่มิรู้หาย ให้พูดเพ้อเจ้อรำพัน คิดถึงจนไม่มีความสบาย"

ตุลาการได้ยินนางอารุยาพูดเย็นหู แทบว่าจะลืมสติ ค่าที่ดีใจจนเกินไป พูดว่า "แม่ชื่นใจปานชีวิตของฉัน ช่างพูดจาหวานเพราะเสนาะหูจับใจฉันยิ่งกว่าเสียงของนกไนติงเกลเสียอีก รู้สึกว่าฉันในเวลานี้มีความเบิกบานสำราญใจถึงพระเจ้าแผ่นดินก็สู้ไม่ได้"

"ฉันก็เหมือนกัน รู้สึกปลื้มใจในวาจาที่เธอพูดนี้" นางอารุยาตอบ "มิอาจที่จะหักห้ามความรักในตัวเธอไว้ได้ บัดนี้ฉันได้จัดเครื่องดื่มไว้พร้อมเพรียงแล้ว เพื่อจะปรนนิบัติเธอให้มีความสำราญใจ ฉันจะย่องเข้าไปดูสามีของฉันว่ายังหลับหรือไม่ เดี๋ยวจะกลับมา"

ตุลาการได้ฟังก็เข้าใจว่าตนคงมีความสุขสนุกใหญ่ จึงจัดแจงถอดหมวก

ทรุดตัวลงพิงเอกเขนกอยู่บนแท่นอย่างสบายใจ แต่ยังไม่ทันไรก็ได้ยินเสียงปึงปังขึ้น สักครู่หนึ่งนางอารุยาก็วิ่งกระหืดกระหอบทำหน้าตื่นเข้ามาในห้องและพูดว่า

"เธอเจ้าขา เห็นจะยังไม่ทราบเรื่องกระมัง? คือเดี๋ยวนี้ฉันมีบ่าวเก่าแก่อยู่คนหนึ่งซึ่งฉันไม่ไว้ใจ มันเห็นเธอเข้ามาจึงวิ่งไปบอกสามีฉัน บัดนี้สามีฉันกำลังใช้คนไปตามญาติพี่น้องให้มาดูรู้เห็นเป็นพยานในความชั่วของฉัน เดี๋ยวก็คงพากันเข้ามาในห้องนี้ ตายจริง! จะให้ฉันทำประการไรดีหนอ? ช่างเป็นคนเคราะห์ร้ายแท้ๆ" พูดแล้วนางอารุยาแกล้งทำเป็นร้องไห้สะอึกสะอื้นจนตุลาการเข้าใจว่านางร้องไห้เป็นทุกข์จริง

"อย่าเป็นทุกข์ไปนักเลย แม่ยอดรัก" ตุลาการพูด "ไม่ต้องกลัวเกรงอะไร เพราะฉันเป็นตุลาการสามารถบังคับไม่ให้ผู้ใหญ่หรือสามีของหล่อนเอะอะได้ เชื่อแน่ว่าอย่างไรเสียก็คงมีความเกรงกลัวฉัน"

"ข้อนั้นฉันหามีความสงสัยไม่" นางตอบ "เพราะฉันไม่ต้องกลัวเกรงสามี และพี่น้องของฉันที่จะมีความโกรธเคือง ด้วยได้เธอเป็นที่พึ่งคอยป้องกันมิให้ทำโทษได้ แต่ฉันเกรงเรื่องที่จะต้องเสียชื่อเสียง ให้ต้องขึ้นชื่อว่าเป็นหญิงแพศยาชั่วช้า และให้พี่น้องเกลียดชัง ผู้หญิงอย่างเช่นฉันซึ่งไม่เคยเสียชื่อเสียงเลยต้องมาเป็นเช่นนี้จะต้องรู้สึกเสียใจหาน้อยไม่ ไหนฉันจะกล้าดูหน้าใครได้ ถึงจะไม่มากครั้งเพียงแต่หนเดียวก็เสียชื่อของตนตลอดไป"

เมื่อนางพูดดังนี้แล้ว ก็ทำร้องไห้คร่ำครวญครางอย่างสนิทสนม จนตุลาการมีความสงสาร พูดว่า "แม่แก้วตาของพี่ ฉันให้สงสารหล่อนมากจะร้องไห้ทำไม เพราะอย่างไรก็ต้องเป็นเรื่องแตกหักกันขึ้นแล้ว"

ในขณะนั้น บ่าวที่ชื่อดาลามองตาลาพูดแทรกขึ้นว่า "ท่านตุลาการเจ้าขา คุณนายผู้หญิงเจ้าขา เรื่องเท่านี้ยังหาเป็นไรไม่ พอจะแก้ไขได้ เพราะฉันเคยช่วยเรื่องติดขัดชนิดนี้มาแต่ก่อนแล้วก็หลายราย คือฉันคิดเห็น

อุบายได้อย่างหนึ่งพอที่จะขยับขยายให้ท่านทั้งสองพ้นภัยไปได้คราวหนึ่ง ถ้าท่านเห็นด้วย เชื่อแน่ว่าทำอย่างไรเสีย ท่านบานูและพี่น้องของนายผู้หญิงคงจับไม่ได้"

"จะทำประการไรเล่า?" ตุลาการถาม

บ่าวหญิงชราตอบว่า "ไม่ยากลำบากอะไรนัก ถ้าท่านหนีเข้าไปซ่อนตัวเสียอยู่ในหีบที่มีอยู่ในห้องก็แล้วกัน ฉันเชื่อว่าที่ไหนจะมีใครสงสัยถึงกับจะขอลูกกุญแจไขดู"

"ถ้าเช่นนั้นดีทีเดียว" ตุลาการตอบ "เมื่อเห็นควรเราก็เต็มใจยอมเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในหีบ ชั่วแต่เป็นเวลานิดหน่อยเท่านั้นมิเป็นไรเลย"

นางอารุยาแกล้งพูดว่า "ถ้าเธอทนซ่อนอยู่ได้สักครู่หนึ่งแล้ว ฉันมีความยินดีมาก และรับรองว่าถ้าสามีและพี่น้องของฉันกลับไปเมื่อไร จะรีบไขหีบให้เธอออกมาทันที"

เมื่อภรรยาสาวของนายพ่อค้ารับรองเช่นนี้ กับทั้งจะได้รับความชื่นใจเมื่อเวลาออกจากหีบแล้ว ทำให้ตุลาการเต็มใจยอมเข้าไปซ่อนอยู่ในหีบเหมือนอย่างหมอเดนิชิเมนท์

ครั้นได้เวลา ๒ ยาม เจ้าเมืองก็ได้มาถึงบ้านนางอารุยาเวลาที่นัดไว้จริง บ่าวหญิงก็นำตัวเจ้าเมืองมาเหมือนอย่างที่เคยพาคนทั้งสองมาคราวก่อน นางอารุยารับรองเจ้าเมืองเหมือนดังที่ได้รับรองหมอและตุลาการ นางทำเป็นดีใจที่ท่านเจ้าเมืองชรามาหา แต่พอนางเห็นเจ้าเฒ่าบ้ากามหลงใหลแล้ว จึงทำสัญญาให้บ่าวหญิงรู้ทีตามที่นัดแนะกันไว้ บ่าวหญิงก็ออกไปสักครู่หนึ่งก็มีใครมาเคาะประตูที่ข้างนอก แล้วบ่าวหญิงก็กลับเข้ามาทันที ทำเป็นตะลีตะลานวิ่งเข้ามาบอก มีซุ่มเสียงสั่นเทิ้มว่า

"ตายแล้วนายผู้หญิง ทำอย่างไรดีเล่า? ท่านตุลาการมาหา เดี๋ยวนี้กำลังอยู่ในห้องรับแขกกับนายผู้ชาย"

"คุณพระช่วย" นางอารุยาร้องขึ้นทำเป็นตกใจ "ช่างเคราะห์กรรมแท้ๆ นี่แน่ะดาลา" นางอารุยาหันไปพูดกับบ่าวหญิง "ย่องไปฟังซิ ว่าท่านตุลาการกำลังพูดจาเรื่องอะไรกับท่านบานูบ้าง ได้ความอย่างไรรีบมาบอกให้รู้โดยเร็ว"

บ่าวหญิงก็ออกไป ในขณะที่บ่าวยังไม่กลับมา เจ้าเมืองพูดกับนางอารุยาว่า "นี่มีเรื่องอะไรหนอตุลาการจึงได้มาที่นี่ดึกดื่นถึงป่านนี้ หรือว่าท่านบานูมีธุระปะปังอะไรบ้าง?"

"ฉันก็ไม่ทราบ" นางอารุยาตอบ "ให้ประหลาดใจเหมือนกันว่า ทำไมตุลาการจึงมาที่นี่?"

สักครู่หนึ่งบ่าวที่ชื่อดาลาก็กลับมา บอกกับนางอารุยาว่า

"ฉันย่องไปแอบฟังเมื่อตะกี้นี้ ได้ยินเรื่องที่พูดกันดังนี้ คือท่านตุลาการมาเพื่อจะซักปากคำนายผู้หญิงพร้อมด้วยหมอเดนิชิเมนท์ เพราะหมอเดนิชิเมนท์ยืนยันว่าได้ใช้เงินที่เป็นหนี้ท่านบานูให้แก่นายผู้หญิงแล้ว เรื่องนี้ท่านแกรนวิเซียทราบขึ้น จึงสั่งให้ท่านตุลาการมาไต่สวนเอาความจริงให้ได้ในคืนนี้ เพื่อจะได้รู้เรื่องเห็นเท็จและจริงให้เด็ดขาดกันไปในวันรุ่งขึ้น"

นางอารุยาได้ฟังก็แกล้งทำเป็นร้องไห้ และขอให้ท่านเจ้าเมืองรีบซ่อนตัวเสีย โดยทำอุบายพูดว่า "ท่านเจ้าขา นึกว่าสงสารฉันด้วยเถิด ด้วยท่านตุลาการ ท่านบานูสามีฉัน และหมอเดนิชิเมนท์เดี๋ยวนี้ก็มาหาฉันที่นี่ ช่วยป้องกันด้วยเถิด อย่าต้องให้ฉันเสียชื่อว่าเป็นหญิงแพศยาเลย ไหนๆฉันก็มีความรักใคร่เธอมาก ได้โปรดไปซ่อนตัวอยู่ในหีบที่ในห้องเพียงสักครู่หนึ่งเท่านั้น"

ฝ่ายเจ้าเมืองก็เต็มใจยอมเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในหีบที่สาม

นางอารุยา จัดแจงปิดหีบที่เจ้าเมืองเข้าไปซ่อนตัวอยู่สนิทดีแล้ว ก็กลับมาเล่าเรื่องให้สามีฟัง ทั้งสองต่างก็นึกขันสรวลเสยินดี ที่คนเมาตัณหา

บ้ากามทั้งสามมาเสียกล แล้วบานูจึงพูดกับภรรยาว่า

"เรื่องนี้หล่อนจะคิดการอย่างไรต่อไป?"

"พรุ่งนี้ก็คงทราบดอก" นางอารุยาตอบ "ขอให้จำคำที่ฉันได้พูดไว้เถิด ว่าฉันจะแก้แค้นคนทั้งสามนี้ให้เป็นการประหลาดอย่างใหญ่ ไม่ให้เสียวาจาจงได้"

รุ่งขึ้นนางอารุยามาหาเรา (พระเจ้าแผ่นดิน) ที่ในวัง กำลังเราออกขุนนางอยู่ แต่พอเราเห็นก็ให้นึกประหลาดใจเพราะเห็นกิริยาท่าทางนางงดงามเข้าที เราจึงได้หันไปถามแกรนวิเซียว่า "นั่นผู้หญิงมีรูปร่างงดงามมาจากไหน ไปถามดูซิว่ามาธุระอะไร?"

แกรนวิเซียออกไปเรียกนางให้เข้ามา นางก็หลีกฝูงคนที่กำลังเฝ้าอยู่เดินเข้ามาแล้วหมอบลง

"มีธุระอะไรหรือเจ้า?" เราถาม "จงลุกขึ้นพูดให้ฟัง"

"ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า" นางอารุยาพูดกับเราพลางก็ลุกขึ้น "ขอพระชนม์มายุจงยั่งยืนอยู่นานไม่น้อยกว่าร้อยพรรษาขึ้นไป ถ้าพระองค์ทรงพระกรุณาสดับเรื่องที่ข้าพเจ้าจะได้ทูลนี้แล้ว พระองค์จะประหลาดพระทัยไม่น้อย

"ฟังก็ได้ จงเล่าไปเถิด" เราตอบ

"ข้าพเจ้าเป็นภรรยาของนายพ่อค้าคนหนึ่งชื่อบานู" นางตั้งต้นเล่าให้ฟัง "ซึ่งเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินของพระองค์คนหนึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในพระนครนี้ เมื่อหลายปีล่วงมาแล้ว พ่อค้าบานูได้ให้แพทย์คนหนึ่งชื่อเดนิชิเมนท์ยืมเงินไปเป็นเงินสองพันเหรียญทอง แต่หมอเดนิชิเมนท์ปฏิเสธว่ามิได้ยืมไป พ่อค้าบานูได้ใช้ให้ข้าพเจ้าไปทวงเงินรายนี้ หมอเดนิชิเมนท์บอกว่าไม่ได้เป็นหนี้สิน ว่าถ้าข้าพเจ้ายินยอมพร้อมใจรับรักหมอเดนิชิเมนท์แล้ว จะให้เงินสองพันเหรียญ ข้าพเจ้าเห็นหมอเดนิชิเมนท์คิดการมิชอบและบิดพลิ้วจึงไปร้องทุกข์ต่อตุลาการ ท่านตุลาการบอกว่า ถ้าข้าพเจ้าไม่รับรักตกอย่าง

เช่นหมอเดนิชิเมนท์แล้วก็จะไม่จัดการให้ ข้าพเจ้ามีความเสียใจแค้นเคืองตุลาการที่ทำกิริยาเช่นนี้ จึงออกจากบ้านตุลาการโดยมิได้ร่ำลา ตรงไปหาเจ้าเมืองดามัสกัส เพราะเห็นว่าเป็นคนรู้จักกับสามีข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ขอความกรุณาให้ช่วยเหลือ แต่ก็หาเป็นผลสำเร็จไม่ เพราะเจ้าเมืองต้องการจะให้ข้าพเจ้ายินยอมรับรักตนด้วยเหมือนกัน"

เมื่อเราฟังเรื่องที่นางอารุยาเล่าเราแทบจะไม่เชื่อ สงสัยว่านางอารุยาปั้นเรื่องขึ้นเพื่อจะให้ร้ายแก่คนทั้งสาม เราจึงพูดว่า

"อย่างไรน่ะเรื่องนี้ เราเห็นจะเชื่อตามที่เจ้าเล่าไม่ได้ ไม่เชื่อว่า คนที่เป็นหมอจะกล้าฉ้อโกงเงินที่ตนได้ขอยืมเอาไปจริงทีเดียวหรือ และคนที่เราได้เลือกให้สำหรับเป็นผู้ดูแลสุขทุกข์ของพลเมือง จะเป็นคนหยาบคายพูดจาสามหาวถึงเช่นนั้นที่ไหน?"

"ข้าแต่พระองค์" นางอารุยาพูด "ถ้าพระองค์มิทรงเชื่อเรื่องราวที่ได้เล่าถวายแล้ว ข้าพเจ้าจะขอนำพยานอย่างสำคัญมั่นคงมาทูลเลิก"

"พยานที่ไหนกัน?" เราถาม ให้ประหลาดใจ

"เดี๋ยวนี้พยานยังอยู่ที่บ้านของข้าพเจ้า" นางอารุยาทูล "พระองค์มีรับสั่งให้เรียกตัวมาแล้ว ก็จะทรงทราบความเท็จและจริง"

เราจึงสั่งให้ทหารไปบ้านบานูทันที บานูก็มองหีบสามใบให้มา

เมื่อทหารนำหีบเข้ามาวางลงตรงหน้าเรา นางอารุยาพูดว่า "พยานของข้าพเจ้าอยู่ในนี้ พระเจ้าข้า"

พูดได้เท่านี้ นางก็เอากุญแจไขหีบทั้งสาม เปิดฝาหีบขึ้นทันที

ขอให้คิดดูทีว่า เราและบรรดาพวกที่อยู่ที่นั่นจะตกตะลึงประหลาดใจกี่มากน้อย ที่เจ้าหมอ ตุลาการ และเจ้าเมือง ทั้งสามคนที่มีศีรษะล่อนจ้อนหน้าซีดตื่นตกใจมากโผล่ออกมาจากหีบเหล่านั้น

เมื่อเราเห็นแล้วให้อดหัวเราะไม่ได้ ถึงพวกที่แลเห็นก็ต้องหัวเราะ

เหมือนกัน แต่ในไม่ช้าเราก็ต้องทำหน้าบึ้ง กล่าวคำติเตียนคนทั้งสามเสียใหญ่โต

เมื่อเราติเตียนคนทั้งสามอย่างเปิดเผยแล้ว จึงตัดสินให้หมอเดนิชิเมนท์ใช้เงินให้แก่บานูเป็นเงินสี่พันเหรียญ ถอดตุลาการและเจ้าเมืองออกจากหน้าที่ ส่งคนของเราออกไปแทนใหม่

เมื่อตัดสินเสร็จแล้ว เราจึงสั่งให้หญิงสาวคนนั้นเปลื้องผ้าคลุมหน้าออกให้ดู

"ไหนให้ดูซิ" เราพูด "เป็นอย่างไรกันคนทั้งสามเมื่อเห็นแล้วจึงวุ่นวายไปจนไม่ได้เรื่อง"

นางอารุยาก็เปลื้องผ้าออกให้เห็นหน้าอันงาม ยิ่งนางมีความกระดากอาย ด้วยต้องให้ใครๆที่อยู่ที่นั่นมองดู ทำให้มีสีขึ้นหน้าแดงเพิ่มผิวให้งามขึ้นอีก

ตั้งแต่เราเกิดมา ยังไม่เคยเห็นผู้หญิงคนไหนสวยเหมือนนางอารุยาเลย

เรามองดูมิรู้จักเบื่อ และร้องขึ้นด้วยความปีติยินดีที่ได้เห็นว่า "ช่างสวยจริงๆนะนางคนนี้ ก็ควรดอกที่คนทั้งสามมีความรักหลงใหล"

ใช่แต่เราคนเดียวที่ตะลึงแลดูนางอารุยา ถึงพวกที่อยู่ ณ ที่นั้นก็อื้ออึงชมเชยความงามอยู่ทุกคน และจ้องมองดูไม่วางตา

ส่วนเราต้องการจะรู้เรื่องให้ละเอียด จึงให้นางอารุยาเล่าเรื่องให้ฟัง ซ้ำกิริยาวาจาท่าทางเมื่อกำลังเล่าก็ยิ่งน่าดู ทำให้ผู้ที่อยู่ที่นั่นสรรเสริญนางอารุยาจนเซ็งแซ่ไม่ได้ศัพท์ ผู้ที่ได้รู้จักพ่อค้าบานู และเดิมถึงจะเป็นคู่อริเกลียดชังก็ดี ยังต่างพูดว่าบานูเป็นคนเคราะห์ดีที่ได้เมียงามเช่นนี้

เมื่อนางอารุยาเล่าเรื่องให้เราฟัง และขอบใจเราแล้วก็ลาไป

อนิจจา! เมื่อนางหายลับไปแล้ว ยังทำให้ใจวับๆระลึกถึง เห็นแต่รูป

นางอยู่มิรู้ลืมเลยสักวินาทีเดียว ยิ่งนานเวลาก็ยิ่งเดือดร้อนรำคาญใจมากขึ้นจนทนไม่ไหว เราจึงใช้คนไปตามตัวบานูมาหาโดยลับๆยังห้องพิเศษ

เราพูดขึ้นว่า "นี่แน่ะบานู เรารู้เรื่องของเจ้าได้ดี ที่ต้องมารับความยากแค้นคราวนี้ เพราะด้วยเหตุมีความเอื้อเฟื้อใจดีต่อคนทั้งหลาย และรู้สึกได้ดีๆว่า คนอย่างเจ้าเคยได้รับความสุขความสบายอย่างอุดมแล้ว มายากจนลงดังนี้ เป็นการเดือดร้อนแก่เจ้ามากอยู่

เราคิดสงสารจะช่วยเจ้าให้มั่งมีเหมือนอย่างเดิม ให้มีโอกาสเลี้ยงดูใครได้ฟุ่มเฟือยเหมือนแต่ก่อน ซ้ำจะทำไม่ให้ต้องเดือดร้อนถึงเรื่องเงินอีกต่อไป ถ้าจะใช้จ่ายเท่าไรก็ไม่ต้องวิตก พูดกันง่ายๆคือ เราจะให้เงินทองเจ้าให้มั่งมีจนเหลือล้น และส่วนเจ้าจะต้องตอบแทนตามที่เราขอบ้าง คือเดี๋ยวนี้เรามีความรักใคร่เมียเจ้า เพราะฉะนั้นถ้าจัดแจงหย่าร้างเสียพาตัวมาให้เรา เราจะมีความยินดีเป็นอันมาก และถึงเจ้าจะต้องหักใจสละของรักมาให้ เราก็จะสมนาคุณเจ้าใช่แต่จะให้เงินทองอย่างเดียว ยังเต็มใจให้เจ้าเลือกผู้หญิงในวังของเราคนที่สวยที่สุดไปเป็นภรรยาแทนด้วย เราจะได้เป็นผู้พาเจ้าเข้าไปในวังชั้นในให้เจ้าเลือกผู้หญิงคนใดคนหนึ่งตามแต่เจ้าจะชอบใจ"

"ข้าแต่พระองค์ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์" บานูตอบเรา "ราชทรัพย์ที่จะประทานให้นี้แม้จะเป็นจำนวนอันมากมายก็ดี แต่ที่จะต้องให้ข้าพเจ้าเสียภรรยายอดรักไป ข้าพเจ้าหามีความเต็มใจไม่ เพราะอารุยาเป็นที่รักใคร่ของข้าพเจ้ายิ่งกว่าทรัพย์สมบัติในโลกนี้ตั้งร้อยเท่า ข้าพเจ้าขอรับพระราชอาชญาที่ได้ทูลขัดพระโองการดังนี้ ถ้าพระองค์เป็นเหมือนหนึ่งข้าพเจ้าแล้ว พระองค์ก็จะทรงเห็นว่าข้าพเจ้าหามีความอาลัยในลาภยศนัก ที่มีความรักในภรรยาของตนก็เป็นดังที่ได้ทูลนี้ แต่ข้าพเจ้าต้องการให้นางมีความสุขยิ่งกว่าตัวข้าพเจ้าเอง เพราะฉะนั้นจะขอกลับไปพูดกับนางดูว่า บัดนี้พระองค์มีพระทัยกรุณาแก่นาง และลองพูดเล้าโลมดูว่านางจะเต็มใจหรือไม่ บางทีเห็นยศถา

บรรดาศักดิ์จะมีความประสงค์บ้าง ถ้าเป็นดังนั้นจริงข้าพเจ้าสาบานว่าจะหย่านางเสียทันที ถึงแม้ว่าจะได้มีความรักนางปานดวงชีวิตก็ดี ถ้านางได้รับความสุขแล้วข้าพเจ้าก็อาจหักห้ามความทุกข์โทมนัสของข้าพเจ้าไว้ได้"

แล้วบานูก็กลับไปบ้าน เล่าความตามที่ได้พูดจากับเราให้ภรรยาฟัง

"นี่แน่ะแม่อารุยา" บานูพูดขึ้นเมื่อได้เล่าเรื่องให้นางฟังจบแล้ว "เมื่อพระเจ้าแผ่นดินมีพระเสน่หาในความงามของหล่อนเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีสำหรับจะได้มีลาภยศ และวาสนาต่อไป เพราะฉะนั้นควรหล่อนจะไปเป็นบริจาริกาพระเจ้าแผ่นดินเสียจะเหมาะ เพราะพระองค์ก็มิใช่ทรงชราอะไร ยังหนุ่มแน่นอยู่ ทั้งรูปโฉมและพระทัยก็ดี เห็นว่าไปข้างหน้าจะมีความสุขสบายดีกว่าจะต้องมาทนทุกข์ทรมานอยู่กับฉันเช่นนี้"

เมื่อบานูพูดได้เท่านี้ก็มิอาจจะกลั้นน้ำตาไว้ได้ จนทำให้ภรรยามีความสงสารจึงได้พูดว่า "ท่านบานู ที่เธอนำข่าวเรื่องพระเจ้าแผ่นดินมีความรักใคร่ฉันมาบอกให้ทราบ เธอเข้าใจว่าฉันยินดีหรือ ถ้าเช่นนั้นเธอก็เข้าใจผิดไปมาก ความจริงถึงจะยากจนค้นแค้นเป็นประการใด จะขออยู่กับเธอตลอดไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ หาได้มีใจสมัครเป็นไปอย่างอื่นแต่นิดเดียว"

พ่อค้าชราได้ฟังนางพูดดังนี้ดีใจเป็นอย่างยิ่ง เข้าสวมกอดภรรยาไว้ด้วยความสุดสวาทขาดใจ พลางพูดว่า "แม่ยอดรัก ฉันมิรู้จะชมเชยหล่อนให้สมกับที่มีความรักใคร่ฉันสักเพียงไร ไม่นึกเลยว่าคนอย่างเช่นฉันจะได้ภรรยาที่สวยแลซื่อสัตย์เหมือนเช่นนี้ ตัวฉันทุกวันนี้มีอายุล่วงเลยไปมากแล้ว ส่วนหล่อนนั้นมีอายุพึ่งย่างเข้าไปในเขตปฐมวัย หาควรที่จะมาอับชื่อเสียงอยู่กับคนอาภัพอย่างเช่นฉัน ซึ่งจะหาความสุขสำราญมิได้ นอกจากจะมีใจบริสุทธิ์ซื่อตรงต่อหล่อนเท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นโอกาสที่หล่อนจะได้รับความสุขมียศศักดิ์ขึ้นแล้ว ก็ควรจะรับไม่ต้องคิดถึงที่ฉันจะต้องได้รับความทุกข์โทมนัสเพราะต้องพรากจากหล่อนไป ที่พูดนี้โดยอยากจะให้หล่อนได้

รับความสุขหาใช่อะไรอื่นไม่”

ถึงว่าบานูพูดเล้าโลมนางอารุยาในเรื่องนี้สักเท่าไร นางก็ไม่เต็มใจจะสละจากบานูไป สามีภรรยาสนทนาโต้เถียงกันอยู่เป็นนาน ถึงที่สุดก็ต้องแพ้แก่ความรักมิอาจจะพรากจากกันได้ เพราะฉะนั้น บานูจึงพูดกับภรรยาว่า

“แม่ยอดรัก เมื่อหล่อนมั่นคงต่อความรักในฉันแล้ว ฉันมีความปลาบปลื้มยินดีที่สุด แต่จะให้ฉันไปทูลพระเจ้าแผ่นดินประการใด ท่านคอยฉันอยู่ ถ้าหากฉันกลับไปทูลว่าหล่อนไม่ยอมสมัครฉวยพระองค์พิโรธขึ้นมาเรามิต้องเดือดร้อนหรือ เพราะเป็นถึงพระเจ้าแผ่นดิน อาจจะทำประการใดก็ได้ บางทีถ้าจะใช้อำนาจข่มขืน ฉันจะสามารถป้องกันได้อย่างไร?”

อารุยาตอบว่า “ฉันก็ทราบเหมือนกันว่าเวลานี้เราอยู่ในเวลาคับขันมาก แต่ก็มีหนทางพอขยับขยายได้ถ้าเราจะไม่ไปเฝ้า จัดแจงเก็บทรัพย์สมบัติที่มีราคารีบหนีไปเสียจากเมืองดามัสกัส สุดแล้วแต่วาสนาตามบุญตามกรรม มอบชีวิตไว้ในพระมะหะหมัด ฉันเชื่อว่าพระองค์ทรงพระกรุณา”

บานูเห็นพ้องในความคิดของภรรยาด้วย เพราะฉะนั้น ในไม่ช้าก็จัดแจงรวบรวมข้าวของหนีออกจากเมืองดามัสกัสไปเมืองไคโร เรื่องนี้เราได้ทราบจากนางดาลามองตาลา บ่าวของบานู ต่อรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง คือนางบ่าวคนนี้ไม่ยอมไปด้วย ได้บอกข่าวที่บานูไปจากบ้านให้แก่คนสนิทของเราที่ได้ใช้ให้ไปสืบข่าวที่บ้านด้วยไม่เห็นบานูกลับมา ถ้าเราจะปล่อยให้เป็นไปตามพลการแล้ว เราจะให้คนไล่ตามไปฉุดนางอารุยามาให้เราก็ได้ แต่เห็นว่าไม่เป็นการยุติธรรม และไม่สมควรแก่พระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งเป็นที่พึ่งแก่ราษฎร

เพราะฉะนั้น เราจึงปล่อยให้บานูและภรรยาหนีไปได้โดยสะดวก แลพยายามข่มใจมิให้รักใคร่นางอารุยาอีกต่อไป แต่เป็นการยากที่สุด ทำอย่างไรก็ไม่ลืมคิดถึง จนล่วงเลยมาถึงเวลาได้ยี่สิบปีกว่าแล้ว ความงามของนางอารุยายังติดตาอยู่ไม่หาย จนหมดความรักใคร่ในสตรีอื่นๆซึ่งเป็นสนมเราที่ว่า

มีรูปโฉมโนมพรรณสวยที่สุด แลมีวิชาปรนนิบัติอย่างเยี่ยม

"ดังนี้พระองค์ก็จะทรงเห็นได้" วิเชียรได้ท่าจึงทูลขึ้นว่า "จะหาใครที่จะไม่มีความทุกข์สักอย่างหนึ่งเป็นไม่มี คนที่มีความสุขถึงจะมีความเดือดร้อนก็พอจะปะทะปะทังไปได้บ้าง เพราะฉะนั้น ก็ควรจะเป็นที่เสียใจนัก เมื่อพระองค์ยังทรงมีสิ่งบกพร่องในความสุขสำราญพระหฤทัย อย่างเช่นเดียวกับเจ้าเซเอฟเอลมูโลกแลข้าพเจ้า เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ผู้อื่นที่มีความไม่พอใจมากกว่าก็คงยังจะมีอยู่มาก"

นางสัตลูเมได้เล่านิทานเรื่องกษัตริย์แห่งกรุงดามัสกัสแลอำมาตย์ถวาย พระธิดาฟารุขนาสจบลงโดยประการฉะนี้ บรรดาสาวสรรกำนัลใจก็ชมเชยว่าสนุกสนานเหมือนอย่างเคย บ้างก็ชมเชยชายที่มีความรักมั่นคงดังในเรื่องที่ได้เล่ามา แต่พระธิดาก็ยังตรัสติเตียน คอยจับผิดชายที่ว่ามีความรักมั่นคงที่มีอยู่ในนิทานว่า ยังไม่ดีแท้อย่างที่พระธิดาเคยทรงติมาแต่ก่อนๆ

เมื่อเป็นเช่นนี้ พระพี่เลี้ยงก็หาท้อถอยไม่ จึงทูลขออนุญาตเล่านิทานเรื่องใหม่ถวายต่อไป พระธิดาได้ทรงอนุญาตแล้ว รุ่งขึ้นพระพี่เลี้ยงก็เล่านิทานเรื่องใหม่ต่อไปดังนี้

๑๑ พระเจ้านาซีรัดโดเล

พ่อค้าหนุ่มคนหนึ่งอยู่ในกรุงแบกแดด ชื่ออับเดอราห์มัน มีทรัพย์ สมบัติบริบูรณ์มั่งคั่ง การกินอยู่ฟุ่มเฟือย มีขุนนางผู้ใหญ่ของกาหลิบมารับประทานอาหารที่บ้านอับเดอราห์มันแทบทุกวัน ไม่ว่าใครๆที่อยู่ในเมืองแบกแดด ซึ่งเป็นคนดีเรียบร้อยหรือคนต่างเมืองมา ถ้าไปหาอับเดอราห์มันแล้วเป็นรับรองโดยดี เพราะเป็นผู้มีนิสัยใจดีไม่มีใครเกลียดชัง แต่ถ้าใครต้องการให้อับเดอราห์มันรับรองหรือร้อนเงินเป็นสมประสงค์เสมอ มิต้องกลัวว่าอับเดอราห์มันจะไม่ช่วยเหลือ ถึงผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้ว จะมารบกวนอีกก็หาปฏิเสธไม่ เพราะฉะนั้น ชื่อเสียงของอับเดอราห์มันจึงมีผู้สรรเสริญทั่วไปในเมือง ถ้าจะพูดถึงรูปร่างและลักษณะของอับเดอราห์มันแล้วก็สมกับที่เป็นผู้มีใจดี เพราะมีรูปร่างสวยได้ลักษณะพร้อม พูดให้สั้นก็คือเป็นคนดีพร้อมทุกอย่าง

อยู่มาวันหนึ่ง อับเดอราห์มันแวะไปที่ร้านขายของ เห็นชายแปลกหน้าคนหนึ่งรูปงามนั่งอยู่ที่ข้างโต๊ะในร้านแต่คนเดียว อับเดอราห์มันตรงเข้าไปนั่งข้างชายผู้นั้น แล้วทั้งสองก็สนทนากันด้วยเรื่องต่างๆ ชายต่างเมืองคน

นั้นก็มีความพอใจอับเดอราห์มันมากเท่าไร อับเดอราห์มันก็มีความพอใจชายต่างเมืองคนนั้นไม่น้อยไปกว่า เมื่อทั้งสองข้างต่างมีความพอใจซึ่งกันแลกันดังนี้ รุ่งขึ้นก็นัดมาพบเพื่อสนทนากันอีก ณ ที่นั้น ครั้นได้มาส้องเสพคุ้นเคยกันในวันรุ่งขึ้น ความชอบพอของคนทั้งสองก็รักใคร่กันอย่างสนิทสนม แต่มีข้อน่าเสียดายที่รุ่งขึ้นอีกวัน ชายต่างเมืองคนนั้นมีธุระจำเป็นจะต้องกลับไปเมืองมูซูลเสีย เพราะฉะนั้นอับเดอราห์มันจึงพูดกับชายต่างเมืองคนนั้นว่า

"ท่านสหาย ก่อนท่านจะกลับไป อย่างน้อยท่านควรจะให้ข้าพเจ้าทราบบ้างว่า ท่านคือใคร เพราะในไม่ช้าข้าพเจ้าก็จะไปธุระที่เมืองมูซูลเหมือนกัน จะได้ไปเยี่ยมเยือนท่านบ้าง แต่ไม่ทราบว่าทำประการไรจึงจะไปถามหาท่านพบ"

"ถ้าท่านจะไปหาแล้ว" ชายต่างเมืองตอบ "ขอให้ไปที่วังของพระเจ้าแผ่นดินมูซูล ก็จะได้พบข้าพเจ้า ถ้าแม้ไปที่นั่นเมื่อไร ข้าพเจ้ามีความยินดีจะรับรองท่านเป็นที่สุด แล้วท่านก็จะทราบเองว่าข้าพเจ้าคือใคร แลจะได้เพิ่มความสนิทสนมของเราทั้งสองที่มีอยู่เดี๋ยวนี้ให้ยิ่งขึ้นด้วย"

ตั้งแต่ชายต่างเมืองผู้นั้นไปแล้ว อับเดอราห์มันก็เป็นทุกข์คิดถึงผู้นั้นอยู่มิรู้หาย แต่เมื่อคิดว่าไม่ช้าตนก็จะไปธุระ ณ เมืองมูซูล คงจะได้พบกับชายผู้นั้นอีก เพราะฉะนั้นอับเดอราห์มันจึงค่อยบรรเทาความกระวนกระวายที่คิดถึง ต่อมาอับเดอราห์มันก็ไปเมืองมูซูล แลได้ไปที่พระราชวังของพระเจ้าแผ่นดินเมืองนั้นทันที อับเดอราห์มันเที่ยวตรวจดูคนที่ในพระราชวังทั่วไปจึงแลเห็นชายที่ตนได้ผูกสมัครรักใคร่เป็นมิตร มีข้าราชการเฝ้าแหนอยู่มากมาย อับเดอราห์มันจึงทราบว่าชายที่เป็นมิตรกับตนนั้น คือพระเจ้านาซิรัดโดเล กษัตริย์แห่งกรุงมูซูล ในทันใดนั้นพระเจ้านาซิรัดโดเลทอดพระเนตรเห็นอับเดอราห์มันเหมือนกัน จึงเสด็จออกมารับรอง

อับเดอราห์มันยอบกายลงแลฟุบหน้านิ่งอยู่ พระเจ้านาซิรัดโดเลจึงทรง

พยุงอับเดอราห์มันให้ลุกขึ้น แลประทานเกียรติทรงจูงอับเดอราห์มันพาเข้าไปในห้องพิเศษ

บรรดาข้าราชการทั้งสิ้น เมื่อเห็นพระเจ้าแผ่นดินของตนทรงแสดงความพอพระทัยแก่พ่อค้าหนุ่มคนนั้น ต่างมีความพิศวงมาก พูดกันซุบซิบว่า

"นี่ใครที่ไหนหนอ เห็นจะเป็นเจ้าชายองค์หนึ่งเป็นแน่ ถ้ามิฉะนั้นที่ไหนพระเจ้าแผ่นดินจะทรงรับรองใหญ่โตเช่นนี้"

ส่วนข้าราชการผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้โปรดปรานของพระเจ้าแผ่นดินให้รู้สึกทั้งเกลียดและกลัวชายหนุ่มคนนั้น ส่วนข้าราชการที่สอพลอก็ตั้งใจประจบให้ชายคนนั้นเป็นที่พอใจ

พระเจ้านาซิรัดโดเล ทรงปฏิสันถารอับเดอราห์มันแต่เฉพาะสองต่อสองเท่านั้น และทรงกอดรัดอับเดอราห์มันโดยพระเสน่หาเป็นหลายครั้งแล้วตรัสว่า

"ท่านอับเดอราห์มันสหายที่รัก ฉันมีความรักใคร่ยิ่งกว่าบรรดาข้าราชการที่ท่านเห็นอยู่เมื่อกี้นี้ ที่ฉันรักท่านนี้ก็เพราะเห็นใจท่านแล้ว ไม่เหมือนกับพวกเหล่านั้นที่รักฉันโดยหวังประโยชน์ลาภยศ จะหาใครรักฉันเหมือนสหายไม่มี คนที่เป็นใหญ่เป็นโตเช่นฉัน จะหาใครที่รักใคร่โดยน้ำใสใจจริงอย่างท่านนั้นหายาก แต่ตัวท่านนี้นับว่ามีความรักฉันจริง เพราะทีแรกก็ไม่รู้สึกว่าฉันเป็นเจ้าแผ่นดิน โดยเหตุนี้จึงนับว่าท่านเป็นสหายได้คนหนึ่ง"

ฝ่ายพ่อค้าหนุ่มชาวเมืองแบกแดด ก็ทูลตอบพระเจ้าแผ่นดินโดยแสดงความปลาบปลื้มดีใจ แลขอบพระเดชพระคุณเป็นที่สุด ครั้นแล้วพระเจ้านาซิรัดโดเลจึงตรัสว่า

"เมื่อท่านยังตั้งใจจะอยู่ในเมืองมูซูลช้านานเพียงไร ขอให้อยู่ที่ในนี้ก็แล้วกัน ฉันจะให้มหาดเล็กไว้คอยปรนนิบัติ ระวังมิให้ท่านได้รับความร้อนใจสักนิดเดียว" ที่ตรัสนี้ก็ได้ทรงจัดการจริง มีรับสั่งให้เจ้าหน้าที่คอยปรนนิบัติ

มิให้อนาทรร้อนใจได้ บางคราวพระเจ้านาซิรัดโดเลก็ทรงพาอับเดอราห์มันไปเที่ยวป่าล่าเนื้อ บางคราวก็มีรับสั่งให้มีมโหรี แลนางร้องเป็นที่เพลิดเพลินเจริญใจ ได้มีการรื่นเริงเช่นนี้แทบทุกวัน

อับเดอราห์มันได้อาศัยอยู่ในพระราชวังมีความเบิกบานสำราญใจเช่นนี้มาได้เกือบขวบปี จนอยู่มาวันหนึ่ง อับเดอราห์มันได้รับข่าวจากกรุงแบกแดดให้รีบกลับ เพราะการค้าขายของตนเมื่อเวลาไม่ได้อยู่ดูแลเกิดการยุ่งเหยิงมาก ถ้าจะไม่ให้เป็นอันตรายก็ต้องรีบไปจัดการป้องกันเสียให้ทันที เพราะฉะนั้นอับเดอราห์มันจึงเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน ทูลขอพระอนุญาตลากลับไปกรุงแบกแดด พระเจ้านาซิรัดโดเลทรงเสียพระทัยที่อับเดอราห์มันจะกลับไป แต่จะขัดขวางไว้มิควรจึงประทานพระอนุญาต อับเดอราห์มันก็ทูลลากลับไปกรุงแบกแดดโดยด่วน

พอมาถึงบ้าน อับเดอราห์มันก็จัดการแก้ไขข้อเสียหายที่เป็นเหตุทำให้การค้าของตนต้องทรุดโทรมลง เมื่อเวลาตนไม่ได้อยู่ดูแล จนเรียบร้อยฟื้นตัวเหมือนอย่างเดิมแล้ว อับเดอราห์มันก็มีการเลี้ยงดูเพื่อนฝูงแลอุดหนุนใครๆ ที่มีทุกข์ร้อนมาหาเหมือนอย่างที่เคยทำมาแต่ก่อน แลได้ซื้อผู้หญิงเพิ่มเติมไว้ใหม่อีกหลายคน เพราะอับเดอราห์มันชอบให้มีผู้หญิงทุกๆชาติไว้ในบ้านของตน

มาวันหนึ่ง มีพ่อค้านำหญิงสาวมาขายอับเดอราห์มันคนหนึ่ง เป็นชาติเซอกาเซียน มีรูปร่างซึ่งนับว่าสวยที่สุด ได้ลักษณะที่งามทุกอย่าง ชื่อว่านางไซหนับ อับเดอราห์มันได้ซื้อไว้เป็นราคาหกพันเหรียญทอง แท้จริง ถ้าจะต้องซื้อไว้เป็นราคาสักหมื่นเหรียญก็ยังไม่แพง เพราะนางคนนี้ใช่ว่าจะมีรูปร่างงามที่สุดแต่อย่างเดียว งามทั้งกิริยาวาจาแลน้ำใจก็บริสุทธิ์ซื่อสัตย์ เมื่อหญิงคนนี้งามทุกอย่าง อับเดอราห์มันก็ต้องหลงรักใคร่มากอยู่เอง แลจะต้องนับว่าอับเดอราห์มันเป็นผู้เคราะห์ดีด้วยคนหนึ่ง เพราะนางไซหนับก็มีความ

รักใคร่ตนไม่น้อยไปกว่า

ขณะที่อับเดอราห์มัน แลนางไซหนับอยู่สมัครรักใคร่ด้วยกันมา พระเจ้าแผ่นดินกรุงมูซูลเสด็จกรุงแบกแดดแต่พระองค์เดียว มาประทับอยู่ที่บ้านของอับเดอราห์มันพ่อค้าหนุ่ม

"อับเดอราห์มัน" พระองค์ตรัส "ฉันอยากแต่จะมาเที่ยวเมืองนี้ คือปลอมตัวมาเที่ยวเมืองของกาหลิบ หรือคิดถึงท่านนั่นเองจึงได้มาแลจะมาขออาศัยอยู่กับท่าน เชื่อแน่ว่าคงมีความยินดีที่ได้พบกัน ดังที่ฉันมีความยินดีเมื่อพบท่านคราวนั้น"

อับเดอราห์มันรู้สึกปลาบปลื้มดีใจที่พระเจ้าแผ่นดินประทานเกียรติยศเช่นนี้ แลทำท่าจะลงไปกราบพระบาทเพื่อแสดงความรู้สึกยินดี แต่พระเจ้านาซิรัดโดเลทรงพยุงอับเดอราห์มันไว้ มิให้คุกเข่าลงแลตรัสว่า "อย่าต้องทำให้ลำบากลำบนรับรองฉันอย่างที่เป็นเจ้าแผ่นดินเลย ให้นึกว่าเป็นเพื่อนคนหนึ่งก็แล้วกัน ถ้ามาหามัวแต่ถือเกียรติยศคอยระวังกันอยู่ที่ไหนจะเป็นสุขด้วยกันเล่า ฉันเป็นคนที่ชอบปลอมตัวออกเที่ยวเล่นคนเดียว ไม่ให้มีใครตามมาและได้ส้องเสพสนทนากับใครดังนี้ รู้สึกว่ามีความสุขสบายใจมากกว่าอย่างอื่นทั้งหมด"

อับเดอราห์มัน เพื่อจะปฏิบัติให้เป็นที่ถูกพระทัยพระเจ้าแผ่นดิน จึงรับรองเหมือนอย่างคนธรรมดา ทั้งสองได้อยู่เป็นที่สำราญใจด้วยกันมา ดูเหมือนว่ามีศักดิ์เท่าเทียมกัน แลได้เลี้ยงดูมีการรื่นเริงทุกๆวัน จนพระเจ้านาซิรัดโดเลลืมพระองค์ทรงสำราญพระอิริยาบถเหมือนอย่างพลเรือนธรรมดาคนหนึ่ง

เย็นวันหนึ่ง กำลังนั่งรับประทานอาหารแลเหล้าองุ่นอย่างดีอยู่ด้วยกันสนทนาเลยไปถึงเรื่องผู้หญิงงาม พระเจ้ากรุงมูซูลก็ทรงอวดถึงหญิงงามที่มีอยู่ในพระราชวัง แลรับสั่งว่า จะหาที่ไหนให้ได้งามเท่ากับของพระองค์ในโลก

นี้เป็นไม่มี ส่วนอับเดอราห์มันหายอมที่จะนิ่งให้พระเจ้าแผ่นดินทรงอวดฝ่ายเดียว แลเป็นทั้งที่รับประทานเหล้าองุ่นมึนเมากับความหลงใหลในนางไซหนับด้วย จึงพูดอวดขึ้นมาบ้างว่า .

"ที่ท่านว่ามีสตรีสวยที่สุดนั้นก็เชื่อว่าเป็นการจริง แต่เห็นจะงามสู้ของฉันไม่ได้เป็นแน่ ฉันก็มีผู้หญิงที่สวยไว้หลายคน ใครได้เห็นแล้วเป็นที่รักใคร่ แลในจำนวนหญิงที่มีนี้ มีหญิงชาติเชอกาเซียนอยู่หนึ่ง ซึ่งดูเหมือนจัดสรรให้เป็นคนสวยไม่มีใครสู้ได้"

"ที่พูดดังนี้" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "ก็หมายความว่า ท่านมีความรักใคร่ผู้หญิงชาติเชอกาเซียนคนนั้นมากกระมัง มิฉะนั้นคงไม่ชมเชยใหญ่โตถึงเพียงนี้ เข้าใจว่าคงจะไม่งามเลิศไปกว่าของฉันเป็นแน่"

"ถ้าจะให้เห็นเป็นพยานว่าจะสวยสักเพียงไร ก็ไม่ยากอะไร" อับเดอราห์มันตอบ พูดแล้วก็เรียกคนใช้เข้ามากระซิบสั่งที่หูว่า "เองไปบอกพวกผู้หญิงของข้าให้แต่งตัวประดับประดาให้งดงามที่สุด แล้วออกมาประชุมในห้องที่สว่าง ๆแห่งหนึ่ง"

คนใช้รับสั่งแล้วก็รีบไปสั่งการ ส่วนอับเดอราห์มันนั่งลงอย่างเดิม พลางพูดว่า "เดี๋ยวท่านก็จะได้ทราบว่า ท่านมีหญิงงามที่สุดที่มีอยู่ในทวีปอาเซียจริงหรือไม่"

"ฉันยังนึกสงสัยอยู่" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "ว่าบางทีจะเป็นด้วยท่านมีความรักครอบงำอยู่ จึงทำให้ท่านเห็นสวยไปกระมัง?"

แล้วทั้งสองก็เลี้ยงดูกันต่อไป จนคนใช้เข้ามาบอกว่าได้สั่งให้พวกผู้หญิงมาประชุมกันอยู่ที่ห้องแล้ว และได้แต่งตัวงดงามทุกคน อับเดอราห์มัน จึงเชิญเสด็จพระเจ้าแผ่นดินเข้าไปในห้องประดับประดาไว้อย่างงดงาม มีหญิงสาวรูปร่างงาม ๓๐ คน ประดับประดาด้วยเครื่องเพชรนิลจินดา นั่งอยู่บนเก้าอี้นวมลายกุหลาบแดง กำลังดีดพิณบ้าง ตีรำมะนาบ้าง ร้องเพลงบ้าง

คอยให้นายของตนคือ อับเดอราห์มันเข้ามา แต่พอเห็นเข้ามา นางเหล่านั้นก็ยืนขึ้นทำกิริยาสงบนิ่งอยู่ อับเดอราห์มันสั่งให้นางเหล่านั้นนั่งลง เล่นดนตรีไปอย่างเดิม นางเหล่านั้นก็ทำตามคำสั่งทันที

พระเจ้านาซิรัดโดเล เป็นถึงพระเจ้าแผ่นดินก็ดี เมื่อได้ทอดพระเนตรเห็นหญิงของอับเดอราห์มันแล้ว ก็ต้องทรงรับว่า ไม่มีนางงามเท่ากับของอับเดอราห์มัน พระองค์ทรงพิจารณานางเหล่านั้นโดยละเอียดลออ ทรงชมนางที่ถือพิณว่าสวยที่สุด แต่พอทอดพระเนตรดูนางที่ถือรำมะนา ก็ต้องทรงรับว่านางคนนี้งามไม่แพ้เหมือนกัน ครั้นถึงนางคนร้อง พระองค์ให้ตกตะลึงที่ได้ทอดพระเนตรเห็นงามประหลาดเป็นที่สุด จึงตรัสว่า "คนนี้หรือที่ท่านพูดว่าเป็นหญิงชาติเซอกาเซียน?"

"คนนี้แหละท่าน" อับเดอราห์มันตอบ "ที่ได้ชมเชยอวดท่าน ท่านเคยเห็นใครสวยถึงเช่นนี้มีที่ไหนบ้าง?"

อับเดอราห์มันคาดว่าพระเจ้าแผ่นดินคงตรัสชมเชยความงามของนางไซหนับเสียใหญ่โต แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ พระเจ้าแผ่นดินกลับเปลี่ยนสีพระพักตร์ดูเป็นที่เสียพระทัย ซึ่งทำให้อับเดอราห์มันมีความประหลาดใจมิใช่น้อย แต่คาดว่าคงเป็นเหตุที่ทอดพระเนตรเห็นนางไซหนับ งดงามยิ่งกว่าบรรดาพระสนมของพระองค์ จึงได้ทรงน้อยพระทัยเป็นแน่ ต่อมาได้สักครู่หนึ่ง จึงพูดว่า "ประทานโทษ บางทีที่ฉันได้ชมเชยนางไซหนับ จะเกินความจริงไปกระมัง?"

พระเจ้านาซิรัดโดเลหาตรัสตอบประการใดไม่ เมื่อถึงเวลาจะเข้าบรรทม พระองค์มีรับสั่งขอให้อับเดอราห์มันมิต้องเป็นกังวลคอยปรนนิบัติพระองค์ เพราะมีพระประสงค์จะพักผ่อนพระกายแต่พระองค์เดียว เพราะฉะนั้น อับเดอราห์มันก็ออกไปทันที

รุ่งเช้าขึ้นอับเดอราห์มันก็ไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน มีความคาดหมายว่า

วันนี้พระเจ้าแผ่นดินคงจะสบายพระทัยขึ้น แต่เมื่อไปถึงเห็นพระเจ้าแผ่นดินมีพระพักตร์ยิ่งเศร้าสลดลงกว่าเมื่อวานนี้ จึงทำให้อับเดอราห์มันประหลาดใจมาก

"เป็นอะไรไปหรือท่าน?" อับเดอราห์มันถาม "จึงได้มีสีหน้าทุกข์โศกไปเช่นนี้ หรือว่ามีความเดือดร้อนเป็นประการใด?"

"อับเดอราห์มัน" พระองค์ตรัส "ฉันเห็นจะต้องลาท่านกลับไปเมืองมูซูลเสียในวันนี้ ไปคราวนี้จะแบกเอาความเสียใจไปด้วยมิได้ลืม แต่ขออย่าให้ถามเลยว่าเป็นเพราะเหตุไร?"

"ถ้าเช่นนั้นมิบังควร" อับเดอราห์มันพูด "อย่างไรก็ควรให้ทราบเหตุผลบ้าง หาควรที่จะปิดบังไม่ หรือบางทีฉันจะได้ทำการอะไรให้ท่านเดือดร้อนไม่เป็นที่พอใจไปกระมัง?"

"คุณพระช่วย!" พระเจ้านาซิรัดโดเลตรัส "หาใช่เป็นเช่นนั้นไม่ ที่ไม่สบายใจเช่นนี้ เพราะด้วยเป็นคนอาภัพ แต่ขอเสียทีเถิดอย่าได้ถามเลยว่าเป็นเพราะเหตุอะไร"

ถึงแม้ว่าพระเจ้าแผ่นดินกรุงมูซูลจะทรงปฏิเสธข้อที่ไม่สบายพระทัยสักเท่าไร อับเดอราห์มันก็เร้าอยากจะทราบอยู่ร่ำไป เมื่อถึงเวลาที่จะเสด็จกลับอับเดอราห์มันก็รบเร้าอีก จนพระเจ้านาซิรัดโดเลมิอาจจะขัดคำขอร้องของอับเดอราห์มันได้ จึงตรัสว่า "อับเดอราห์มัน เมื่ออยากจะทราบความในใจฉันจริงๆแล้วก็ต้องจำบอก คือฉันมีความรักใคร่ หรือว่าหลงนางไซหนับนั่นเอง ตั้งแต่ได้เห็นแล้วให้รุ่มร้อนใจ มิอาจที่จะอดกลั้นความรักไว้ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องการจะไปเสียโดยตั้งใจว่าจะมิบอกความลับนี้ให้รู้ แต่เมื่อท่านขอร้องให้บอกความในใจขัดมิได้จึงบอก ขอท่านอย่าได้ถือโทษเลย อนิจจา! ฉันเห็นจะต้องทนทุกข์ทรมานไปไม่มีวันสุขเสียอีก ลาทีละสหาย"

ตรัสเท่านั้นแล้วก็เสด็จออกจากบ้านอับเดอราห์มันไปกรุงมูซูล

พระวาจาที่พระเจ้านาซิรัดโดเลตรัสนั้น ทำให้อับเดอราห์มันนึกประหลาดใจอยู่เป็นนาน พอพระเจ้าแผ่นดินเสด็จไปแล้ว อับเดอราห์มันจึงได้สติรู้สึกตน

"โอ้! เราช่างเป็นคนเคราะห์ร้ายจริงหนอ" อับเดอราห์มันร้องขึ้น "ไม่พอที่เลยที่เราจะให้พระเจ้านาซิรัดโดเลทอดพระเนตรเห็นนางไซหนับ เพราะอย่างไรเสียก็ต้องรู้ได้ว่าคงชอบพระทัย นี่ก็คงทุกข์พระทัยชั่วกาลนาน นางสนมของพระองค์ ถึงว่าจะมีรูปโฉมโนมพรรณสวยก็จริง แต่ก็คงจะไม่ทำให้พระเจ้านาซิรัดโดเลลืมคิดถึงนางไซหนับได้เลย เรื่องนี้ก็ได้แก่ตัวเรา ถ้าลงได้รักนางไซหนับแล้วก็จะเกิดมีความรักในหญิงอื่นเป็นไม่มีเลย นี่ก็เพราะเราเป็นต้นเหตุ ทำให้พระเจ้าแผ่นดินต้องเดือดร้อนพระทัยมิใช่น้อย ทำให้พระองค์หาทรงมีความสุขสำราญอีกต่อไปไม่ พระองค์หรือก็ทรงรักใคร่เราเป็นสหายอย่างสนิทสนม ควรหรือเรามาทำเช่นนี้ เท่ากับเอาดาบไปเสียบพระทัยไว้ ไม่ได้! ไม่ได้! อับเดอราห์มันคงจะไม่ปล่อยให้พระองค์ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งตนเป็นผู้ทำ จำเราจะต้องสละความสุขของเราเสีย นำนางไซหนับไปถวายพระองค์ และจะตัดใจในเรื่องนี้ให้ได้"

พอคิดตกลงมั่นใจได้เช่นนั้นแล้ว อับเดอราห์มันจึงสั่งให้คนใช้จัดแจงเตรียมคนหามไว้ และให้คนไปตามนางไซหนับมา อับเดอราห์มันพูดกับนางไซหนับว่า "ตัวหล่อนเดี๋ยวนี้หาใช่เป็นสมบัติของฉันเสียแล้ว ด้วยหล่อนต้องตกไปเป็นของพระเจ้าแผ่นดินกรุงมูซูล คนที่หล่อนเห็นเมื่อคืนนี้ พระองค์มีความปฏิพัทธ์ในหล่อน ทั้งนี้เป็นผู้ที่มีพระทัยดีด้วย เพราะฉะนั้นที่ฉันจะนำหล่อนไปถวายนี้ ขออย่ามีความรังเกียจเลย"

นางไซหนับได้ยินแล้วก็ร้องไห้ และพูดว่า "ไม่นึกเลยว่า เธอซึ่งได้สบถสาบานไว้ว่าจะเลี้ยงดูอยู่ด้วยกันไปกว่าชีวิตจะหาไม่ จะมาละฉันไปง่าย ๆ ดังนี้ โอย! เธอเห็นจะสิ้นรักใคร่ฉันเสียแล้ว เธอคงจะรักใคร่ที่ไหนอีกเป็นแน่

จึงได้คิดจัดแจงส่งฉันไปเสีย เพื่อไม่ให้อยู่เป็นที่กีดขวางเดือดร้อน เธอจึงหาอุบายเกลียดกันให้ฉันไปเสีย”

“แม่ไซหนับยอดรัก หล่อนเข้าใจผิด” อับเดอราห์มันตอบให้เดือดร้อนในใจ “ฉันหาได้มีความรักผู้หญิงคนใหม่ที่ไหนอีกไม่ ความจริงฉันยิ่งกลับมีความรักใคร่หล่อนจะหาอะไรมาเปรียบมิได้ ฉันอาจจะสาบานในข้อนี้ได้”

“ถ้าเช่นนั้น” นางไซหนับค้านขึ้น “เหตุไฉนจึงจะให้ฉันจากไปเสียเล่า?”

“ฉันแสนจะเสียใจเป็นที่สุดแล้ว แม่ยอดรัก” อับเดอราห์มันตอบ “แต่ฉันมิอาจจะให้พระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งทรงแสดงความรักใคร่ฉันอย่างสูงสุด ได้รับความเดือดร้อนพระทัยตลอดกาลนาน เมื่อคิดถึงความสุขของพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ก็เห็นควรที่ฉันจะสู้สละความสุขของฉันถวาย แต่หวนมาคิดถึงที่จะต้องพรากจากกันไป ทำให้ฉันแสนเศร้าสลดใจเสียจริงๆ แต่เมื่อนึกที่หล่อนจะได้ดีเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าแผ่นดิน ทำให้ฉันค่อยทุเลาความเสียใจได้บ้าง เพราะฉะนั้นขอให้หล่อนยอมตามบุญตามวาสนาที่ได้ตบแต่งมาไปให้สำราญเถิด เผื่อพระเจ้าแผ่นดินจะได้หายความโทมนัส”

อับเดอราห์มันพูดพลางร้องไห้เช็ดน้ำตา พลางสั่งคนใช้ให้รีบพานางไซหนับไปเมืองมูซูลทันที ด้วยไม่อาจที่จะกลั้นความโศกเสียใจที่เห็นนางไซหนับคร่ำครวญร้องไห้เสียใจอยู่เหมือนกัน พวกคนใช้เชิญนางไซหนับขึ้นคานหาม มีบ่าวหญิงชราคนหนึ่งคอยปรนนิบัติ ออกจากบ้านอับเดอราห์มันตรงไปเมืองมูซูล เพื่อให้ทันพระเจ้านาซิรัดโดเล

แต่จะรีบเร่งไปให้เร็วสักเท่าไร ก็หาทันพระเจ้านาซิรัดโดเลไม่ ด้วยพระองค์ทรงม้าฝีเท้าเร็วเสด็จถึงเสียก่อน แล้วพอนางไซหนับไปถึง คนใช้ของอับเดอราห์มันก็เข้าไปทูลพระเจ้านาซิรัดโดเลว่า บัดนี้ อับเดอราห์มันนายของตนให้นำนางงามที่ต้องพระทัยมาถวาย

พระเจ้านาซิรัดโดเลทรงประหลาดพระทัยและโสมนัสเป็นที่สุด ตรัสโดยดังๆว่า "สหายของเราคนนี้ใจดีเหลือเกิน เรารู้สึกเชื่อแน่มาแต่เดิมแล้วว่า เป็นเพื่อนดีที่สุดในโลกนี้ แต่มาคราวนี้ความที่ได้เชื่อมาแต่แรกก็เห็นเป็นพยานอยู่ คือไม่เห็นแก่ความสุขส่วนตัว ต้องการจะให้เราได้รับความสุขมากกว่า"

พระองค์มีรับสั่งให้พวกขันทีเชิญนางไซหนับไปอยู่ที่ตำหนักหลังหนึ่งซึ่งเป็นตำหนักที่งดงาม และสบายที่สุด ล่วงมาไม่ช้าพระองค์ก็เสด็จไปหาทอดพระเนตรเห็นนางไซหนับมีหน้าตาเศร้าโศก จึงตรัสถามว่า "แม่ไซหนับรูปงาม ที่หล่อนเป็นทุกข์โศกไม่ยิ้มย่องผ่องใสนี้ เห็นได้ง่ายว่าอับเดอราห์มันตัดอกตัดใจยกหล่อนมาให้ฉัน หล่อนคงไม่เป็นที่พอใจที่ได้มาอยู่ในเมืองนี้ คงจะนึกว่ามาได้ทุกข์หาใช่มาได้รับความสุขไม่ และคงจะนึกใฝ่ฝันอยู่แต่คู่รักของหล่อนมากกว่าที่จะมีความยินดีที่พระเจ้าแผ่นดินได้โปรดปราน"

นางไซหนับได้ฟังจึงทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ ที่หม่อมฉันได้มาอยู่ที่นี่ความจริงควรจะได้มีความดีใจ เพราะพระเจ้าแผ่นดินก็โปรดปราน แต่การหาเป็นเช่นนั้นไม่ คือหม่อมฉันมีความแค้นใจชายใจร้ายไม่คิดสงสาร ยอมสละหม่อมฉันมาได้ และควรที่หม่อมฉันจะแก้แค้นเลิกรักใคร่อาลัยในชายคนนั้นต่อไป ตั้งแต่วันนี้ และหวังอยู่ปรนนิบัติพระองค์ แต่นั่นแหละที่หม่อมฉันพูดนี้พูดแต่ปาก ในใจไม่สามารถจะปลดเปลื้องความรักจากชายใจร้ายคนนั้นได้ ตราบใดหม่อมฉันยังมีชีวิตอยู่ เห็นจะไม่พ้นคิดถึงชายคนนั้นเสมอ และจะทำให้หม่อมฉันตรอมใจไม่มีความสุขต่อไป"

นางไซหนับพูดพลางก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น จนพระเจ้านาซิรัดโดเลทรงสงสารมาก

"แม่ไซหนับที่รัก" พระองค์ตรัส "ขอจงบรรเทาความเศร้าโศกเสียเถิด ฉันเชื่อว่าเมื่อหล่อนได้เห็นใจฉันแล้ว ไม่ช้าคงจะลืมความทุกข์โศกที่มีอยู่ได้

ขอหล่อนอย่าได้ตัดความอาลัยหวังสุขของฉันเลย ถ้าหล่อนไม่มีไมตรีจิตแก่ฉันบ้างแล้ว ฉันก็เห็นจะไม่ทรงชีวิตอยู่ได้ต่อไป”

พระเจ้ากรุงมูซูลใช่แต่จะตรัสเท่านั้น ยังทรงทรุดพระองค์ลงที่เท้านางงาม แล้วอ้อนวอนต่างๆนานา แต่ก็หาทำให้นางไซหนับหายความทุกข์โศกไม่ เมื่อพระเจ้านาซิรัดโดเลเห็นว่านางกลับมีความโศกมากขึ้น พระองค์จึงเสด็จออกไปเสีย ดีกว่าที่จะประทับอยู่ให้นางไซหนับมีความโศกมากขึ้นไป

บัดนี้จะย้อนกล่าวถึงอับเดอราห์มัน พ่อค้าหนุ่มกรุงแบกแดด จำเดิมตั้งแต่ส่งนางไซหนับรูปสวยไปจากตนแล้ว ก็ให้ง่วงเหงาไม่สบายใจ จะไปเที่ยวหรือมีการรื่นเริงประการไร ก็หาทำให้บรรเทาความทุกข์ไม่ ให้คิดถึงแต่นางไซหนับฝังแน่นอยู่ในใจมิรู้ลืม

“อนิจจา ตัวเราช่างอาภัพแท้ๆ มิได้รับความสุขเลย” อับเดอราห์มันรำพึงอยู่ในใจเช่นนี้บ่อยๆว่า “ถ้าไม่มีนางไซหนับแล้ว เราเห็นจะมีชีวิตอยู่ต่อไปมิได้ ทำไมหนอเราจึงถวายนางไซหนับแก่พระเจ้าแผ่นดินกรุงมูซูลไป จะรักเพื่อนจนถึงกับพรากของรักปานชีวิตให้ไปทีเดียวหรือ ดูก็ออกจะเกินไป ถ้าถึงทีพระเจ้านาซิรัดโดเลบ้าง พระองค์จะทรงกระทำได้เหมือนอย่างเราหรือเห็นจะไม่ได้ ไม่ต้องสงสัยเลยว่าที่เราได้ตัดใจถวายไปนั้น พระองค์คงไม่ทรงนึกว่าเราได้ตัดใจถวายไป คงจะเข้าพระทัยว่าเราไม่มีความรักนางไซหนับ ถ้ามิฉะนั้นที่ไหนจะถวายไปได้ง่ายๆโดยไม่ได้ออกพระโอษฐ์ขอสักคำเดียว มีใครบ้างที่เขายอมสละภรรยาที่รักของตนให้แก่เพื่อนเพราะความสงสาร แท้จริงเราก็มีความรักของตนให้แก่เพื่อนเพราะความสงสาร แท้จริงเราก็มีความรักใคร่นางไซหนับเป็นอันมาก เอ๊ะ! นี่เราจะมาคร่ำครวญเศร้าโศกไปทำไมอีก ไม่เห็นควรจะมาติโทษตนเองเลย ได้สหายดังพระเจ้านาซิรัดโดเลเช่นนี้จะหาที่ไหนได้ เห็นว่าถึงจะถวายนางไซหนับไป ก็เท่ากับได้ช่วยสหายให้ปลดเปลื้องความตรอมใจได้”

อับเดอราห์มันเป็นทุกข์เศร้าใจที่ต้องมาเสียนางไซหนับยอดรักไป จนไม่เป็นอันกินอันนอนอยู่อย่างนี้ถึงสามเดือน อยู่มาวันหนึ่ง มีผู้มาจับตัวอับเดอราห์มันไป โดยได้รับคำสั่งจากแกรนวิเซียว่า อับเดอราห์มันได้กล่าวคำเป็นที่ดูหมิ่นพระเดชานุภาพของกาหลิบ เมื่อเวลาที่ตนบ่นเพ้อไม่สบายใจ อับเดอราห์มันคัดค้านและปฏิเสธว่าตนหาได้กล่าวคำเช่นนั้นไม่แต่สักคำเดียว ก็หาเป็นผลสำเร็จไม่ ต้องถูกนำเอาตัวไปขังไว้ เรื่องนี้เป็นเพราะข้าราชการสองคนมีความเกลียดชังอับเดอราห์มัน จึงแกล้งหาความเท็จขึ้นเรียนต่อท่านแกรนวิเซีย เพื่อทำร้ายอับเดอราห์มันไปขังไว้ ใช่แต่เท่านั้น ยังมีคำสั่งให้ริบข้าวของเงินทองของอับเดอราห์มัน ที่มีอยู่ทั้งสิ้นด้วยในวันนั้น แล้วให้รื้อบ้านช่องเสียให้ราบ กับในวันรุ่งขึ้นจะได้นำเอาตัวอับเดอราห์มันไปประหารชีวิตเสียที่หน้าพระราชวังของกาหลิบ

ฝ่ายผู้คุมที่รักษาเรือนจำเข้าไปหาอับเดอราห์มันในเวลากลางคืน บอกเหตุให้ทราบว่า "บัดนี้ได้ตัดสินให้นำเอาตัวท่านไปประหารชีวิต" และพูดต่อไปว่า "ฉันมีความสงสารท่านจริงๆที่มาได้รับทุกข์สาหัสเช่นนี้ แต่ท่านได้เคยมีคุณอยู่กับฉันเมื่อเวลาได้รับความเดือดร้อน ก็ท่านได้ช่วยเหลือถึงสองครั้ง เพราะฉะนั้น คราวนี้มีโอกาสจะสมนาคุณ คือได้ตั้งใจไว้ว่าจะปล่อยให้ท่านหนีไป ฉันจะเปิดประตูไว้ให้ จะได้หนีไปให้พ้นภัย"

เมื่ออับเดอราห์มันได้ฟังก็มีความยินดี ตรงเข้าสวมกอดผู้คุมนั้น แลแสดงความขอบใจที่ได้เอื้อเฟื้อ แต่ในทันใดนั้น อับเดอราห์มันนึกขึ้นมาได้ถึงที่ผู้คุมจะต้องมีโทษฐานที่ปล่อยให้ตนหนีไป จึงได้พูดกับผู้คุมว่า "ถ้าท่านช่วยให้ฉันหนีไป ท่านจะต้องมีความผิดเป็นโทษหรือ ฉันเห็นว่าไม่ควรที่จะให้ร้ายแก่ท่าน โดยให้ท่านต้องรับโทษถึงตายแทนฉัน"

"ขออย่าได้วิตกถึงฉันเลย" ผู้คุมตอบ "ขอทราบแต่ว่าเรื่องที่เขาฟ้องหาท่านนี้จะจริงหรือเท็จ ท่านได้พูดจาดูหมิ่นกาหลิบบ้างหรือเปล่า อย่าได้

อำพรางเลย ฉันต้องการจะทราบความจริง จะได้จัดการให้เป็นไปตามสมควร”

“ฉันขอสาบานต่อพระพักตร์พระเป็นเจ้าได้” อับเดอราห์มันตอบ “ว่าหาได้กล่าวคำที่หมิ่นประมาทต่อกาหลิบเลย ซ้ำกลับจะมีความนับถือเกรงกลัวพระองค์ด้วยเสียอีก”

“ถ้าเช่นนั้น” ผู้คุมพูด “ฉันก็รู้แล้วว่า ควรจะจัดการอย่างไร ถ้าท่านผิดจริงฉันก็จะหนีไปกับท่านด้วย แต่นี่ท่านหามีความผิดไม่ เพราะฉะนั้นฉันจะไม่หนี จะพยายามช่วยท่านให้เห็นจริงว่าท่านไม่มีความผิดจงได้”

อับเดอราห์มันแสดงความขอบใจผู้คุมครั้งที่สอง แล้วก็หนีออกจากที่คุมขังไปบ้านเพื่อนของตนคนหนึ่ง และได้ซ่อนตัวอยู่ในบ้านนั้น

รุ่งขึ้นท่านแกรนวิเซียทราบความว่า อับเดอราห์มันหนีไปได้ จึงให้คนไปตามตัวผู้คุมมาหาและพูดว่า “อ้ายชาติไพร่ เองดูแลหน้าที่อย่างไรจึงปล่อยให้นักโทษที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเองหนีไปได้ หรือเจ้าเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดด้วยคนร้ายจึงปล่อยให้หนีไป ถ้าไปตามจับตัวมาไม่ได้ในยี่สิบสี่ชั่วโมงนี้แล้วก็จะต้องทำโทษเองแทนอ้ายคนนั้น”

ผู้คุมตอบว่า “ข้าแต่ท่าน ข้าพเจ้าไม่มีความเสียดายชีวิตที่จะแทนผู้นั้นเลย ขอยอมรับว่าข้าพเจ้าเองเป็นผู้ปล่อยให้หนีไป เพราะจะนิ่งให้ผู้นั้นต้องตายไปไม่ได้ จึงได้เปิดประตูห้องที่คุมขังบอกให้หนีไป ข้าพเจ้าขอสารภาพผิด ยอมตายแทนผู้นั้น เพราะเห็นว่าเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริตกว่าใครๆ ในกรุงแบกแดด ข้าพเจ้าอาจรับรองได้ว่า ในเรื่องนี้ผู้นั้นหามีความผิดไม่”

“ก็เจ้ามีพยานหลักฐานอย่างไร?” แกรนวิเซียถาม “จึงรู้ว่าผู้นั้นไม่มีความผิด”

“เพราะผู้นั้นได้รับรองกับข้าพเจ้าแล้ว” ผู้คุมตอบ “คนอย่างเช่นอับเดอราห์มันไม่ใช่เป็นคนที่พูดเท็จ และถ้าจะให้ข้าพเจ้าพูดอย่างจริงใจแล้ว

เรื่องนี้เห็นว่าท่านหูเบาเชื่อคนง่ายไปหน่อย ท่านรู้ไหมว่าใครคนไหนที่เป็นผู้ฟ้องร้องท่านพ่อค้าคนนั้น ท่านเชื่อได้แน่หรือไม่ว่าผู้ที่มาฟ้อง ได้ฟ้องโดยไม่มีความเจตนาให้ร้ายแก่ผู้นั้น ท่านจะทราบได้อย่างไรว่าผู้นั้นจะไม่เป็นคนมีความริษยา เกลียดชังท่านพ่อค้า เพราะฉะนั้นควรจะระวังคนหลอกลวงสักหน่อย หาควรที่จะทำลายชีวิตคนที่ไม่มีความผิด มิฉะนั้นวันหนึ่งก็วันใดจะรู้สึกตนที่ได้รับหน้าที่มีอำนาจดูแลความทุกข์สุขของประชาชนว่า ตนได้ทำผิดพลาดไป ถ้าท่านทำถูกก็จะได้รับความชอบมีรางวัล ทำผิดไม่ยุติธรรมก็จะได้รับโทษตามสนองเหมือนกัน”

ถ้อยคำที่ผู้คุมพูดนี้ พูดโดยฉะถ้อยฉะคำ ไม่มีความครั่นคร้ามอะไร ทำให้แกรนวิเซียมีความประหลาดใจและหวนนึกใคร่ครวญอยู่ จึงมีรับสั่งให้เอาตัวผู้คุมไปขังไว้จนกว่าจะมีคำสั่งต่อไป และแกรนวิเซียได้พยายามจะสืบดูให้รู้แจ้งว่าผู้ที่ฟ้องอับเดอราห์มันนั้นเป็นความจริงหรือไม่ แต่ว่าได้ริบทรัพย์สมบัติ และรื้อบ้านช่องของอับเดอราห์มันเสียหมดแล้ว เพราะฉะนั้นก็จำเป็นต้องระวังตัวไม่กล้าสืบสวนเรื่องนี้อย่างเปิดเผยให้ใครมีความสงสัยว่าตนทำการผิดพลาดเลยไปเสียแล้ว จึงมีคำสั่งให้ตุลาการไปเที่ยวสืบตามจับตัวอับเดอราห์มัน ตามที่ต่างๆในกรุงแบกแดด

ขณะที่ตุลาการใช้ให้คนเที่ยวสืบตัวอยู่นั้น อับเดอราห์มันอาศัยซ่อนตัวอยู่ที่บ้านสหาย เกรงว่าที่ซึ่งตนซ่อนอยู่จะไม่พ้นอันตรายยืดยาวไปได้ จึงคิดตกลงใจว่าจะหนีไปเมืองมูซูล

“ถ้าเราหนีไปถึงเมืองนั้นได้” อับเดอราห์มันคำนึงอยู่ในใจ “และได้เข้าไปอยู่ในพระราชวังของพระเจ้านาซิรัดโดเลแล้ว เราคงจะคลายความเดือดร้อนที่ทุกข์อยู่นี้”

เมื่ออับเดอราห์มันทราบว่า พวกที่มาสืบจับตนพากันกลับไปหมดแล้ว จึงออกจากบ้านที่ซ่อนอยู่ในเวลากลางคืน ขึ้นม้าฝีเท้าเร็วซึ่งเพื่อนผู้นั้นจัด

แจงหาไว้ให้ รีบไปทางเมืองมูซูล อับเดอราห์มันเร่งรีบไปมิได้หยุดหย่อนจนถึงเมืองมูซูล ไปอาศัยอยู่ที่พักเดินทางโรงแรกถึง จัดแจงเอาม้าไว้เรียบร้อยแล้ว อับเดอราห์มันก็ไปพระราชวัง บรรดาข้าราชการเห็นอับเดอราห์มันมาก็รู้กันทั่วไปในพระราชวัง จนความทราบถึงพระเจ้านาซิรัดโดเล

พระเจ้านาซิรัดโดเล มีรับสั่งเรียกพนักงานคลังเข้ามา ตรัสว่า "เจ้าจงไปหาอับเดอราห์มันเอาเงินของเราให้แก่อับเดอราห์มันสองพันเหรียญ บอกว่าเราให้เงินไปเป็นทุนทำการค้าขาย อีกหกเดือนจึงค่อยมาที่ในวังอีก"

พนักงานคลังก็ได้จัดการตามรับสั่งทันที อับเดอราห์มันมีความแปลกใจมาก ที่เห็นพระเจ้านาซิรัดโดเลทรงกระทำการเช่นนี้แก่ตน และทั้งไม่ได้นึกฝันด้วยว่าจะเป็นไปได้ถึงเช่นนี้

"นี่อย่างไรหนอ" อับเดอราห์มันร้องขึ้น "พระเจ้าแผ่นดินจึงมาทำแก่เราดังนี้ หรือว่าเราทำอะไรให้เป็นที่ไม่ถูกพระทัย อนิจจา! ไม่คาดเลยว่าจะเป็นไปได้ถึงเพียงนี้"

"ท่านอย่าเพิ่งเสียใจไปก่อน" พนักงานคลังพูด "พระเจ้าแผ่นดินก็ยังทรงรักใคร่ท่าน ที่มิได้ทรงรับรองท่านให้สมแก่พระเกียรตินั้น คงมีพระประสงค์อะไรสักอย่างหนึ่ง ขอให้ประพฤติตามที่มีรับสั่งเถิด เชื่อแน่ว่าบางทีท่านจะไม่เสียใจ"

อับเดอราห์มันออกจากพระราชวังมาโดยมิทราบว่าเหตุไรพระเจ้านาซิรัดโดเลจึงทรงประพฤติกิริยาแก่ตนดังนี้

"นี่พระองค์จะมีพระประสงค์ให้เราทำประการใดหนอ?" อับเดอราห์มันนึกอยู่ในใจ "เงินเพียงสองพันเหรียญเท่านั้นจะไปทำอะไรได้ ถ้าจะประทานให้สักสองหมื่นเหรียญก็พอจะทำทุนก่อร่างสร้างตนได้อีก"

อับเดอราห์มันใช้จ่ายเงินที่ได้ประทานมานี้โดยเขม็ดแขม่ที่สุด แต่การค้าขายหาได้งอกเงยเป็นผลไม่ ธรรมดาพ่อค้าจะให้เจริญดีก็ต้องอาศัยโชค

ของตนประกอบด้วย ถ้าโชคไม่ช่วยด้วยแล้วความพยายามที่ตนทำลงไปก็เสียเปล่า

อับเดอราห์มันได้พยายามค้าขายสักเท่าไรก็หาได้รับผลเฟื่องฟูขึ้นสักนิดไม่ เพราะฉะนั้นพอถึงกำหนดหกเดือน ก็เกิดขาดทุนเข้าเนื้อไปห้าสิบเหรียญ อับเดอราห์มันจึงไปยังพระราชวังอีก

เจ้าพนักงานคลังออกมารับ โดยได้รับสั่งจากพระเจ้าแผ่นดิน ถามอับเดอราห์มันว่า เงินที่ได้ประทานให้ไปคราวก่อนนี้สองพันเหรียญยังคงอยู่หรือไม่

"อยู่ไม่ครบ" อับเดอราห์มันตอบ "สูญไปเสียส่วนหนึ่งแล้ว"

"ถ้าเช่นนั้น" เจ้าพนักงานคลังตอบ พลางนับเงินให้อีกห้าสิบเหรียญ "นี่แน่เงินจำนวนที่ขาดไป ขอให้ไปเสี่ยงโชคดูใหม่อีก และได้อีกหกเดือนจึงค่อยกลับมาใหม่"

อับเดอราห์มันมีความประหลาดใจไม่น้อยไปกว่าคราวก่อน และพูดว่า "นี่พระเจ้านาซิรัดโดเลทรงคิดเห็นไปเช่นไรหนอ จึงตอบแทนเราเท่านี้ ไม่ทรงนึกถึงที่ได้ยอมหักใจสละของรักปานดวงชีวิตถวายไปบ้างหรืออย่างไร ที่ได้ประทานเงินแก่เราห้าสิบเหรียญดังนี้ ไม่ทรงเห็นว่าจะได้รับความอับอายบ้างหรือประการใด ไม่สมกับที่จะเป็นของประทานเลย แต่เอาเถอะ" อับเดอราห์มันพูดต่อไป "จะยอมทำตามรับสั่งอีกสักครั้งหนึ่ง เมื่อถึงกำหนดที่บอกไว้แล้วจะกลับมาใหม่ แต่คราวนี้จะต้องเป็นครั้งที่สุดเท่านั้นเป็นไม่ยอมทำเช่นนี้อีกต่อไปเลย"

อับเดอราห์มันนำเงินไปซื้อสินค้าใหม่ และตั้งหน้าทำการค้าขาย แต่คราวนี้ปะโชคดีมีกำไร จนถึงกำหนดหกเดือนก็มีเป็นตัวกำไรได้เกือบร้อยเหรียญ อับเดอราห์มันจึงเข้าไปในพระราชวังอีก

พนักงานคลังออกมารับเหมือนอย่างเดิม และถามว่าเงินสองพันเหรียญ

ที่ประทานไปยังอยู่ครบหรือไม่

"ฉันมีเกือบสามพันเหรียญ" อับเดอราห์มันตอบ "คราวนี้ปะโชคเหมาะ"

"ถ้าเช่นนั้น" พนักงานคลังพูด "ข้าพเจ้าจะนำท่านไปเฝ้า คราวนี้จะทรงรับรองท่านโดยไม่มีข้อติดขัดเหมือนกับคราวก่อนอีก"

พูดแล้วพนักงานคลังจูงมืออับเดอราห์มันไปยังที่ประทับของพระเจ้านาซิรัดโดเล แต่พอพระเจ้านาซิรัดโดเลทอดพระเนตรเห็นอับเดอราห์มันก็เสด็จลุกออกมาต้อนรับ และทรงสวมกอดอับเดอราห์มันด้วยดีพระทัย พลางตรัสว่า

"สหายที่รัก ที่ฉันทำแก่ท่านคราวนี้ คงมีความประหลาดใจอยู่ เพราะอย่างไรก็ดีคงเข้าใจว่าฉันรับรองท่านไม่สมแก่ความชอบ แต่ต้องขอโทษอย่าได้ถือโกรธในเรื่องนี้เลย ท่านก็ย่อมทราบอยู่แล้วว่า ความเคราะห์ร้ายของมนุษย์นี้อาจจะติดต่อมาถึงผู้อื่นด้วย เรื่องที่ท่านได้ความเดือดร้อนนั้นฉันได้ทราบจากพ่อค้ากรุงแบกแดดคนหนึ่ง ซึ่งฉันได้ถามข่าวท่านจากเขา เพราะฉะนั้น ฉันไม่กล้าจะรับรองให้ท่านอยู่ในวัง หรือจนกระทั่งไม่อาจจะพบกับท่านในเวลานั้น เพราะกลัวตัวเคราะห์ร้ายจะมาป้ายฉันด้วย และจะเป็นเหตุทำให้ไม่มีโอกาสที่จะช่วยเหลือกันข้างหน้าต่อไปได้ บัดนี้ความเคราะห์ร้ายของท่านก็ยุติลงแต่เพียงเท่านี้ ดูเหมือนจะสูญหายไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นความสัองเสพสมาคมของเราทั้งสองก็อาจจะเป็นเหมือนอย่างเดิมได้ ตั้งแต่นี้ต่อไปขอให้อยู่ที่ในนี้ และจะพยายามทำให้ท่านได้รับความสุขทุกอย่าง ให้ลืมความทุกข์ร้อนที่ได้เป็นมาแล้วเสีย"

พระเจ้านาซิรัดโดเลประทานห้องที่ในพระราชวังแก่อับเดอราห์มันห้องหนึ่ง มีเจ้าพนักงานคอยดูแลปรนนิบัติ ในวันนั้นได้รับประทานอาหารโต๊ะเดียวกับพระเจ้าแผ่นดิน พอตกกลางคืนพระเจ้าแผ่นดินตรัสกับอับเดอราห์มัน

ว่า "ฉันต้องการจะตอบแทนท่านสักอย่างหนึ่ง ที่มีแก่ใจสละนางงามมาให้ฉัน คือต้องการจะทำเหมือนเช่นท่านโดยให้ผู้หญิงของฉันอันงามที่สุดแก่ท่าน จะขอจัดแจงส่งตัวไปให้ในคืนนี้ แต่ท่านจะต้องรับสัญญาว่า จะแต่งงานกับหญิงที่ฉันให้ไปจงได้"

อับเดอราห์มันได้ยินดังนี้จึงทูลว่า "ข้าพเจ้าขอบพระเดชพระคุณที่ทรงพระกรุณาดังนี้ แต่ข้าพเจ้าขอถวายคืน เพราะจะมีความรักใคร่ใครให้เท่านางไซหนับไม่มีแล้ว เพราะฉะนั้นขอพระองค์อย่าได้ทรงบังคับข้าพเจ้าเลย"

"ถึงจิตท่านจะฝังแน่นอยู่ที่นางไซหนับก็ดี" พระองค์ตรัส "ฉันยังสงสัยอยู่ว่าทำอย่างไรเสียท่านคงต้องหลงรักหญิงที่จะให้ไปนี้เป็นแน่ ถ้าอย่างไรต้องขอให้ท่านพบพูดจากับหญิงคนนั้นสักครั้งหนึ่งก่อน แม้ความงามและความเฉลียวฉลาดของนางที่จะให้ไป ไม่ทำให้ท่านมีความหลงรักแล้วก็เป็นอันตกลงจะไม่ขืนใจให้ท่านแต่งงานเลย"

"ถ้ามีพระประสงค์ดังนั้น" อับเดอราห์มันทูล "ข้าพเจ้าก็เป็นอันตกลงยอม แต่จะขอดูตัวก่อน เห็นว่าถึงจะงามเลิศประการใดก็ดี ข้าพเจ้ายังเชื่อใจมั่นว่าคงจะไม่ทำให้ข้าพเจ้ามีความรัก"

พอถึงกำหนดเวลานอน อับเดอราห์มันก็กลับไปห้องของตน แต่พอไปถึงก็เห็นหัวหน้าขันที นำหญิงคนหนึ่งมีผ้าคลุมหน้ามิดชิด ขันทีผู้นั้นพูดว่า "ท่านเจ้าขา พระเจ้าแผ่นดิน มีรับสั่งให้พาสตรีมาประทานท่าน หญิงคนนี้ซึ่งมีรูปสวยที่สุดของพระองค์ นับว่าประทานอะไรไม่มีค่าเท่ากับประทานสตรีคนนี้แก่ท่าน"

พูดได้เท่านั้นขันทีก็กระทำความเคารพ มอบนางให้ไว้แก่อับเดอราห์มัน ลากลับไป

อับเดอราห์มันแสดงกิริยาเคารพหญิงคนที่ประทานมาโดยความสุภาพอย่างยิ่ง เชิญให้นั่งลงบนเบาะหุ้มด้วยเยียรบับอย่างงาม

พอนางนั่งลงแล้ว อับเดอราห์มันก็นั่งลงเคียงข้าง และพูดว่า

"แม่ยอดหญิงซึ่งมีวงพักตร์อันงาม แต่ว่าซ่อนงำไว้ในผ้าคลุม เปรียบเหมือนดังดวงจันทร์เมื่อเวลาเพ็ญมีเมฆกำบัง ขอได้ฟังคำที่ฉันพูดนี้สักหน่อย ฉันเชื่อแน่ว่าที่พระเจ้าแผ่นดินทรงทำเช่นนี้ คงทำให้หล่อนมีความตกใจมิใช่น้อย และคงจะมีความวิตกกลัวว่าจะต้องมาอยู่ร่วมสามัคคีด้วยกับฉันซึ่งไม่เป็นที่พอใจ แต่ข้อนี้ขออย่าได้มีความวิตกกลัวไปเลย ฉันหาทำให้ได้รับความมัวหมองไม่ ฉันมีความจงรักภักดีรักใคร่ในพระเจ้านาซิรัดโดเล มิอาจที่จะรับสิ่งซึ่งพระองค์ได้ทรงถนอมไว้อย่างอุกฤษฏ์ได้ อีกประการหนึ่ง ฉันขอบอกว่าที่ประทานมาให้นี้ ไม่ทำให้ฉันมีความรู้สึกยินดีเลย แต่ขออย่าให้เข้าใจว่าที่พูดนี้เป็นคำหมิ่นประมาท เพราะฉันก็ยังหาได้เห็นความงามของหล่อนไม่"

อับเดอราห์มันหยุดนิ่ง คอยฟังดูคารมของสตรีคนนั้นว่าจะตอบประการใด แต่ในทันใดนั้นนางก็หัวเราะขึ้น แล้วก็เปลื้องผ้าที่คลุมหน้าออก อับเดอราห์มันก็จำได้ทันทีว่า สตรีที่พระเจ้านาซิรัดโดเลประทานมาคือนางไซหนับนั่นเอง

"แม่ยอดรักของพี่" อับเดอราห์มันร้องขึ้นด้วยความดีใจ และทั้งประหลาดใจด้วย "พุทโธ่ หล่อนดอกหรือ หมายว่าใครเสียอีกเล่า"

"จ้ะ ฉันเอง พ่ออับเดอราห์มันที่รัก" นางตอบ "ที่พระองค์ประทานคืนมาให้คือไซหนับของเธอ พระเจ้าแผ่นดินมีพระทัยกว้างขวางไม่น้อยไปกว่าเธอ พอพระองค์ทรงทราบว่าฉันมีความรักอยู่แต่เธอเท่านั้น และทรงเห็นว่าฉันคงไม่มีใจเหไปรักผู้อื่น พระองค์ก็ไม่รบกวนอีกต่อไป รักษาไว้เพื่อจะคืนให้เธอเท่านั้น"

หนุ่มสาวทั้งสองสนทนาอยู่ด้วยกันตามฉันที่มีความรักใคร่ตลอดคืนวันนั้น ต่างมีความดีใจที่ได้มาพบปะกันอีกโดยแปลกประหลาดไม่นึกฝัน

รุ่งเช้าพระเจ้านาชิรัดโดเลเสด็จมาหาที่ห้อง หนุ่มสาวทั้งคู่ก็กราบลงยังพระบาทแสดงความขอบคุณที่ได้ทรงพระกรุณา

พระเจ้านาชิรัดโดเล ทรงพยุงคนทั้งสองให้ลุกขึ้น และตรัสว่า "ขอทั้งสองจงได้รับความสุขสำราญสามัคคีกันตามที่ได้มีมิตรจิตมิตรใจรักใคร่กันอย่างมั่นคง ให้ความสามัคคีนั้นสนิทสนมยิ่งชั่วกาลนาน ฉันจะจัดการตบแต่งให้เป็นเกียรติยศ ถึงว่าฉันจะไม่สามารถปลดเปลื้องความรักในไซหนับได้ก็ดี อย่างน้อยก็เป็นผลแสดงความรักในตัวท่านให้เป็นที่พอใจ"

ใช่ว่าพระเจ้านาชิรัดโดเลจะประทานทรัพย์แก่คนทั้งสองเป็นจำนวนมากมายอย่างเดียว ยังประทานเนื้อที่ให้อีกสองพันไร่ โดยไม่ต้องเสียภาษีอากรอะไร เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์และความสุขให้เต็มเปี่ยม

ฝ่ายอับเดอราห์มันได้รับข่าวดีมาจากกรุงแบกแดดว่ามีผู้ที่เป็นโจทก์ฟ้องร้องให้ร้ายแก่ตนคนหนึ่งรู้สึกตัวได้ทำการชั่วช้าเป็นบาป โดยแกล้งใส่ความเอาเปล่าๆ จึงได้สารภาพผิดบอกความจริงแก่แกรนวิเซีย แกรนวิเซียจึงได้จับผู้ให้ร้ายอีกคนไปประหารชีวิตเสีย และปล่อยผู้คุมให้พ้นโทษไป แล้วประกาศเปิดเผยให้ทราบว่า อับเดอราห์มันหามีความผิดไม่ อับเดอราห์มันได้ทราบข่าวดังนี้จึงไปกรุงแบกแดดหาแกรนวิเซีย แกรนวิเซียคืนทรัพย์ที่ยังมีเหลืออยู่ให้ แต่อับเดอราห์มันยกทรัพย์สมบัติที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดให้แก่ผู้คุมที่ได้เป็นผู้มีคุณช่วยชีวิตตน แล้วก็รีบกลับไปยังเมืองมูซูลอยู่เป็นสุขสบายสืบไปจนตลอดอายุขัย

สัตลูเล่าว่าพี่เลี้ยงได้เล่านิทานเรื่องพระเจ้านาชิรัดโดเล กับพ่อค้าอับเดอราห์มันและนางไซหนับจบลงแต่เท่านี้ บรรดานางบริพารของพระธิดาฟารุขนาสก็ชมเชยอับเดอราห์มันพ่อค้าหนุ่มและพระเจ้าแผ่นดินกรุงมูซูลว่าเป็นผู้ที่มีใจดีหาผู้เสมอเหมือนมิได้ แต่พระธิดาฟารุขนาสกลับมาชมเชย

นางงามชาติเซอกาเซียนว่า มีความซื่อสัตย์มั่นคงควรชมเชยมากกว่าคนทั้งสอง

"พระนาง พระเจ้าข้า" พระพี่เลี้ยงทูล "เมื่อพระนางโปรดปรานคนที่มีความซื่อสัตย์แล้ว หม่อมฉันทูลขออนุญาตเล่าเรื่องนางเรบซิมา ซึ่งหม่อมฉันเชื่อว่าคงจะไม่ทำให้พระนางทรงเบื่อหน่ายว่าไม่สนุกเลย"

พวกสาวสรรซึ่งเป็นคนใช้ของพระธิดาต่างก็อยากจะฟังนิทานเรื่องใหม่ เพราะฉะนั้นพระนางฟารุขนาสจึงประทานโอกาสให้นางสัตลูเมเล่านิยายเรื่องใหม่ต่อไป

๑๒ นางเรบซิมา

พ่อค้าเมืองบาสโซราผู้หนึ่งชื่อ ดูกิน ได้เลิกการค้าขายเสีย เพื่อหาเวลาถือศีลทำการกุศลให้เต็มเปี่ยม ท่านผู้นี้มีความประพฤติไม่มากน้อยแก่ใคร เพราะฉะนั้นจึงมีทรัพย์สมบัติไม่มากมายนัก และได้อาศัยบ้านเล็กแห่งหนึ่งอยู่ปลายเขตเมือง พ่อค้าดูกินมีบุตรสาวแต่คนเดียว ได้เอาใจใส่สั่งสอนเลี้ยงดูบุตรีของตนให้ประพฤติการดีบริสุทธิ์ ตามธรรมเนียมของพวกที่ถือศาสนาอิสลาม และสอนให้มีความเกรงกลัวต่อพระผู้เป็นเจ้า ดูกิน และบุตรีได้ถือศีลกินบวชใช่แต่ในวันที่ได้มีกำหนดไว้ก็หาไม่ ยังถือเป็นพิเศษในวันอื่นๆอีกเสมอ เพื่อชำระล้างใจให้บริสุทธิ์

คนทั้งสองได้สวดมนต์ภาวนา และอ่านคัมภีร์โกหร่านทุกเวลามิได้ขาด และอยู่เป็นสุขสบายมาพอกับความต้องการของตน หาได้ขวนขวายอะไรให้ยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

การที่นางเรบซิมา (คือบุตรีของพ่อค้าดูกิน) ได้ประพฤติตนให้เหินห่างจากบรรดาบุรุษ และมิได้มีความพัวพันในสิ่งอะไรในโลกนี้ ในไม่ช้าก็ทำให้นางได้รับความเดือดร้อนใจ เพราะข่าวที่นางประพฤติตนเป็นหญิงพรหมจาริณี

นั้นเลื่องลือไป มีชายหนุ่มทั้งหลายได้ทราบข่าว ก็พากันมาสู่ขอนางเรบซิมาต่อดูกินผู้เป็นบิดา ถ้าหากว่าใครๆได้ทราบว่านางเรบซิมามีรูปโฉมงดงามไม่แพ้กว่าความประพฤติดีของนางซึ่งได้ปรากฏอยู่แล้วก็คงมีคนมารบกวนนางมากยิ่งกว่านี้

ฝ่ายดูกิน เมื่อคิดถึงตนเป็นคนอัตคัดสินทรัพย์ไม่สู้ฟุ่มเฟือยอะไร จึงนึกตั้งใจจะให้บุตรีมีสามีที่เป็นพ่อค้ามั่งมี แต่นางเรบซิมาไม่สมัครจะมีเรือนดูกินจึงไม่กล้าจะขืนใจบุตรี เกรงว่าจะให้นางได้รับความทุกข์เดือดร้อน

"พ่อขา" นางเรบซิมามักเคยพูดกับดูกินบิดา เมื่อมีใครมาขอทุกครั้ง "ฉันไม่อยากจะไปห่างจากพ่อ ขอให้ฉันอยู่กับพ่อเป็นสุขสบายอย่างนี้ดีกว่า"

พ่อลูกทั้งสองอยู่เป็นปกติสุขสบายดังกล่าวมานี้ต่อไปได้หลายปี จนดูกินถึงแก่กรรมลง นางเรบซิมาเห็นว่าตนต้องมาอนาถาไร้ที่พึ่ง จึงยกมือขึ้นนมัสการอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าว่า

"ข้าแต่พระองค์ซึ่งเป็นที่ยึดถือของพวกที่ได้รับความทุกข์ และปกปักษ์รักษาผู้ที่เป็นกำพร้า ขอพระองค์อย่าได้ทรงละทิ้งข้าพเจ้าซึ่งได้รับความทุกข์ และขอได้ทรงฟังคำสวดอ้อนวอนของข้าพเจ้าด้วย พระองค์มีพระเดชานุภาพอันใหญ่หลวง ซึ่งอาจจะช่วยมนุษย์ให้พ้นภัยได้ ขอได้ทรงพระกรุณาต่อข้าพเจ้าด้วยเถิด"

เมื่อได้จัดแจงทำศพดูกินเสร็จแล้ว บรรดาญาติพี่น้องของดูกินก็มาตักเตือนนางเรบซิมาว่า จะขืนอยู่ต่อไปคนเดียวดูไม่สมควร เพราะเป็นหญิงสาว ควรที่จะจัดแจงมีเหย้ามีเรือนไปเสียให้เป็นฝั่งฝา ในเวลานั้นมีพ่อค้าหนุ่มคนหนึ่งชื่อเตมิมได้มาขอนางเรบซิมา และแม่สื่อที่มาเจรจาก็กล่าวคำชมเชยว่า ชายที่มาขอนี้เป็นคนดีมีใจซื่อสัตย์สุจริต ทีแรกนางเรบซิมาไม่สู้มีความเต็มใจ ต่อได้สวดอ้อนวอนพระมะหะหมัดแล้วและเข้าใจว่าพระมะหะหมัดทรงพระอนุญาตให้ นางก็ยินยอมพร้อมใจรับหมั้น ในไม่ช้าก็ได้แต่งงาน

กับชายที่ชื่อเตมิม

เมื่อนางเรบซิมาได้สามีแล้ว เห็นสามีของตนเป็นคนดีดังที่มีผู้บอก และมีความรักใคร่นางจริง ยิ่งนานวันเตมิมก็ยิ่งมีความรักใคร่ในนางเรบซิมาผู้ภรรยา ซึ่งมีคุณสมบัติอันหายาก เมื่อดังนี้เตมิมก็คำนึงถึงตนอยู่เสมอว่าได้เป็นผู้มีความสุขกว่าใครๆหมด อนิจจา! ความสุขของมนุษย์ปุถุชนย่อมไม่ยั่งยืนคงอยู่ได้นาน อาจจะเกิดเหตุทำลายความสุขของตนให้สูญหายไปในเวลาใดก็ได้

เมื่อเตมิมอยู่เป็นปกติ มีความสุขด้วยภรรยามาได้สักปีหนึ่ง ก็มีกิจธุระจำเป็นที่จะต้องไปเมืองที่อยู่ชายฝั่งประเทศอินเดีย เพราะฉะนั้น เตมิมจึงได้ฝากฝังบ้านช่องไว้กับเรเวนดาผู้เป็นน้องชาย

"เรเวนดาน้องรัก" เตมิมพูด "จงดูแลเอาใจใส่เรบซิมาพี่สะใภ้ของน้องด้วย การงานอะไรทั้งสิ้นเห็นจะไม่ต้องจาระไน เพราะเชื่อว่าเจ้าคงเป็นธุระดูแลเอาใจใส่ทรัพย์สมบัติของพี่ เท่ากับว่าเป็นของๆน้องเอง"

"การเท่านี้พี่หาต้องมีความวิตกไม่" เรเวนดาตอบ "ที่พี่ไว้ใจฉันก็ควรอยู่แล้ว ไม่ต้องเตือนก็รู้ ที่ไหนจะละเลยไม่เอาใจใส่ได้"

เมื่อเตมิมได้รับคำมั่นสัญญาจากเรเวนดาน้องชายว่า จะระวังรักษาบ้านช่อง ก็ออกจากเมืองบาสโซราลงเรือไปเมืองสุหรัต พอเตมิมไปยังไม่ทันกี่มากน้อย อยู่ข้างนี้เรเวนดาก็ไปบ้านเตมิม บอกแก่นางเรบซิมาว่าจะเอาใจใส่ดูแลให้เต็มสติกำลัง นางเรบซิมาก็รับรองเรเวนดาโดยดี

ผลกรรมจะต้องบันดาลให้นางเรบซิมาได้รับความทุกข์ เผอิญให้เรเวนดามีความรักใคร่ในพี่สะใภ้ของตนเป็นที่สุด แต่ว่าอดกลั้นไว้ในใจ มิได้แสดงกิริยาออกมาให้เห็น แต่นานวันขึ้นก็มิอาจจะอดกลั้นความรักไว้ได้ต้องระเบิดออกมาให้นางเรบซิมารู้ ฝ่ายนางเรบซิมาถึงว่าจะมีความโกรธเคืองที่เรเวนดาบังอาจพูดจาล่วงเกินก็ดี แต่สะกดใจไว้ได้ จึงพูดจาโดยดี

ขออย่าให้เรเวนดาพูดจาเรื่องเช่นนี้อีก เพราะเป็นการดูหมิ่นแก่เตมิมผู้พี่ และทั้งจะไม่ให้ผลดีอะไรสักนิดเดียว

เรเวนดาเห็นพี่สะใภ้ตนไม่แสดงกิริยาโกรธเคืองอย่างไร ก็ฮึกเหิมใจกล้าหาญขึ้นและพูดว่า "แม่ยอดรัก ที่หล่อนพูดจาหว่านล้อมสักเท่าไรก็หาเป็นประโยชน์แก่หล่อนไม่ เพราะฉะนั้น ขอเชิญรับไมตรีพอให้มีเป็นเยื่อใยไว้บ้าง จะขอมอบชีวิตจิตใจไว้ในหล่อนจนวันตาย และให้เป็นไปโดยลับๆ มิให้แพร่งพรายให้ผู้ใดรู้เป็นที่อับอายได้"

เมื่อเรเวนดาได้พูดแต่เพียงนี้ นางเรบซิมาก็มิอาจจะสงบใจไว้ได้อีกต่อไป บันดาลโทสะขึ้นมาจึงร้องว่า "เอ๊ะ! แกนี่ช่างชั่วช้าจริงๆ คิดแต่จะป้องกันความชั่วของตนไม่ให้ใครเห็น กลัวแต่มนุษย์จะติเตียนตนเท่านั้น หาคิดข้อที่ได้ทำร้ายแก่พี่ชายของตนหรือมีความกลัวเกรงต่อพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงเห็นความดีชั่วได้ตลอดไม่แต่สักนิดเดียว เพราะฉะนั้นขอให้หยุดพร่ำเรื่องเลอะเทอะนี้เสียที่จะผ่อนผันเกลือกกลั้วทำชั่วช้าสามานย์เหมือนอย่างแกนั้นเมินเสียเถิด จะสู้ยอมตายเสียดีกว่า"

ถ้าใครมีความละอายอยู่บ้างแล้ว เมื่อได้ยินนางเรบซิมาพูดดังนี้ ก็คงจะมีสติตริตรองอยู่บ้าง และคงจะนึกสรรเสริญและนับถือนางเรบซิมาที่ได้มีใจหนักแน่นอยู่ในความดี

แต่นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่ เมื่อเรเวนดาเห็นว่าพูดจาไม่เป็นผลสมดังประสงค์ ก็มีความแค้นเคืองคิดอาฆาตจะทำร้ายนางเรบซิมา คือได้ทำดังนี้ คืนวันหนึ่งกำลังนางเรบซิมาสวดมนต์ภาวนาอยู่ในห้องแต่คนเดียว เรเวนดาได้ใช้ให้ชายคนหนึ่งย่องเข้าไปหา แล้วตัวเรเวนดาพร้อมกับคนที่ได้จ้างมาเป็นพยาน ๔ คน ก็พังประตูดึงดังเข้าไปในห้องที่พี่สะใภ้ของตนอยู่

"อีหญิงแพศยา" เรเวนดาร้องขึ้น "นี่ทำไมจึงพาผู้ชายเข้ามาไว้ในห้อง ทำให้เป็นที่อับอายขายหน้าแก่พี่เรามาก เคราะห์ดีที่มีพยานมาด้วย

จะแก้ตัวปฏิเสธความชั่วไปมิได้ อีหญิงสามานย์ทำเป็นคนใจบุญบริสุทธิ์ แต่ว่าทำความชั่วช้าลับๆ”

พูดแล้วเรเวนด้าก็ทำเสียงดังเอ็ดตะโรจนชาวบ้านใกล้เรือนเคียงตกใจพากันมาดู

โดยอุบายอันทุจริตของเรเวนดา ทำให้ใครๆเข้าใจว่านางเรบซิมาเป็นหญิงไม่ซื่อตรง เรเวนดาใช่จะยุติเท่านี้ ยังพาพยานทั้ง ๔ คนไปหาท่านตุลาการ ฟ้องหาว่านางเรบซิมาทำชั่ว ขอให้ชำระด้วย ท่านตุลาการซักไซ้ไล่เลียงพยานทั้ง ๔ คนเสร็จแล้ว จึงให้นักการไปจับตัวนางเรบซิมาไปขังไว้

ครั้นรุ่งขึ้น ท่านตุลาการก็ตัดสินให้ทำโทษนางเรบซิมา โดยนำตัวไปฝังเสียทั้งเป็นในกลางย่านถนนหลวง เพราะฉะนั้น จึงได้นำตัวนางออกไปนอกเมือง มีฝูงคนตามไปดูเป็นอันมาก เมื่อมาถึงที่ซึ่งได้กำหนดไว้ นักการก็ฝังนางเรบซิมาลงเสมออก แล้วก็ทิ้งนางไว้ ณ ที่นั้น

ฝ่ายราษฎรทั้งหลาย เมื่อกลับจากการดูทำโทษนางเรบซิมาแล้ว ก็ตั้งปัญหาออกความเห็นกันต่างๆนานาว่า “น่าขายหน้าท่านตุลาการแท้ๆ ที่ลงเนื้อเห็นว่าหญิงคนนั้นทำชั่ว และตัดสินเอาง่ายๆมิได้ไต่สวนให้ละเอียดก่อน ผู้หญิงคนนี้ดูก็เป็นคนใจบุญจริงๆ อย่างไรจึงจะกล้าทำความชั่วเช่นนี้”

บ้างก็พูดว่า “อย่าเพิ่งเชื่อหญิงคนนี้นัก เมื่อเห็นกิริยาภายนอกทำเสงี่ยมหงิม ที่ตัดสินทำโทษก็ควรแล้ว” ทั้งสองต่างก็โต้เถียงกันตามนิสัยสันดานของผู้นั้นๆเป็นธรรมดา

นางเรบซิมาต้องถูกทำโทษทรมานฝังอยู่ค่อนตัวดังที่หม่อมฉันได้เล่ามาข้างต้นนี้ พอตกเวลาเที่ยงคืน มีโจรชาติอาหรับคนหนึ่งขี่ม้าผ่านทางมานั้น นางเรบซิมาร้องเรียกให้ช่วยว่า

“ท่านผู้ใจบุญ ขอได้โปรดช่วยฉันด้วยเถิด เพราะต้องถูกทำโทษโดยไม่ยุติธรรมให้ฝังทั้งเป็น ขอท่านจงมีความสงสารเวทนาช่วยให้รอดพ้นจากภัย

อันร้ายกาจนี้ด้วย ความดีของท่านคงไม่สูญเสียเปล่าเลย”

ฝ่ายโจรชาติอาหรับถึงจะเป็นคนหมกมุ่นอยู่ในทางชั่วก็ดี ยังมีความสงสารนึกอยู่ในใจว่า “จำเราจะต้องช่วยหญิงคนนี้ให้พ้นทุกข์สักครั้งหนึ่ง เราก็ทำบาปมามากต่อมากแล้ว บางทีที่เราได้ทำกุศลนี้ จะทำให้พระผู้เป็นเจ้าทรงผ่อนโทษของเราให้เบาบางลงได้บ้างกระมัง?”

เมื่อโจรชาติอาหรับคิดเห็นฉะนี้ ก็ลงจากหลังม้าเข้าไปช่วยนางเรบซิมาหลุดพ้นความทรมานมาได้ แล้วให้นางขึ้นม้าด้วยกันกับตน

“ท่านเจ้าขา” นางเรบซิมาพูด “ท่านจะพาฉันไปไหน?”

“ฉันจะพาไปยังเต็นท์ที่พักของฉัน” โจรตอบ “ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่นี่นัก ไปอยู่ที่นั่นแล้วไม่มีอันตรายอะไร จะให้ไปอยู่กับภรรยาฉันซึ่งเป็นหญิงดีที่สุด และคงรับรองโดยดี”

ต่อมาไม่ช้า นายโจรก็พานางเรบซิมาไปถึงที่พัก ลงจากหลังม้าพานางเข้าไปในเต็นท์ ซึ่งมีชายชาตินิโกรออกมาเปิดประตูรับ นายโจรได้นำนางเรบซิมาเข้าไปหาภรรยา ภรรยาโจรคนนี้เป็นหญิงที่มีใจบุญ และยังมีความเสียใจที่เห็นสามีของตนประพฤติการหาเลี้ยงชีพโดยมิชอบ หญิงคนนี้ได้รับรองนางเรบซิมาโดยดี และขอให้นางเรบซิมาเล่าประวัติที่ได้เป็นมาแล้วให้ฟัง

นางเรบซิมาได้เล่าเรื่องให้ฟังจนละเอียด กระทำให้โจรและภรรยามีความสงสาร ส่วนภรรยาโจรนั้นสงสารมากจนน้ำตาไหล

“นี่แน่ะแม่หญิงสวย ฉันรู้สึกเสียใจมากที่ได้ทราบว่า เจ้าได้รับความทุกข์ดั่งนี้ เอาเถอะฉันจะช่วยเหลือเจ้าตามสติกำลัง”

“ฉันขอขอบคุณท่านมากที่มีความกรุณา” นางเรบซิมาตอบ “นี่ก็เพราะพระผู้เป็นเจ้ายังมีพระทัยสงสารฉันอยู่ จึงดลบันดาลให้ได้มาอาศัยอยู่กับผู้ซึ่งมีใจบุญ จะขออาศัยอยู่พอมีโอกาสสวดมนต์ภาวนาแผ่ส่วนกุศลให้

ท่านด้วย”

ภรรยาโจรอาหรับพานางเรบซิมาเข้าไปในห้องๆหนึ่ง และพูดว่า “ห้องนี้ให้เจ้าอยู่ จะสวดมนต์ภาวนาเป็นสุขตามสบายใจไม่มีใครมารบกวนได้”

เมื่อนางเรบซิมาได้อาศัยอยู่กับโจรอาหรับนี้ก็มีความสุขสบายดี และสวดสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้ามิได้หยุด แต่นางเรบซิมายังไม่สิ้นเคราะห์ จำต้องได้รับความทุกข์อีกมากมายต่อไป

คือคนใช้ชาตินิโกรของโจร ซึ่งมีหน้าที่สำหรับรักษาม้าและเลี้ยงสัตว์ของโจร เกิดมีความรักนางเรบซิมาขึ้น “ผู้หญิงคนนี้สวยจริง” ชายนิโกรนึกคะนึงอยู่ในใจ “ถ้าได้เป็นภรรยาเราจะรักไม่น้อย”

เจ้านิโกรคนนี้ชื่อกาหลิด มีรูปร่างขี้เหร่น่ากลัวอย่างที่สุดตามพันธุ์เพศของชาตินิโกร แต่ยังมีใจเห่อเหิมอยากจะได้ภรรยาสวย โดยไม่คิดถึงรูปร่างของตน เมื่อได้เห็นนางเรบซิมานานวันเข้า ก็ยิ่งมีความรักจนเหลือที่จะอดกลั้นไว้ได้ จึงคอยหาโอกาสให้เหมาะที่จะพูดจาเรื่องรักแก่นางเรบซิมา

ในไม่ช้า ชายนิโกรได้โอกาส เพราะอยู่มาวันหนึ่ง โจรอาหรับกับภรรยาไม่อยู่ ชายนิโกรที่ชื่อกาหลิดก็ย่องเข้าไปหานางเรบซิมาในห้อง

“ฉันคอยเวลามานานแล้ว ด้วยอยากจะพูดเรื่องรักของฉันให้หล่อนฟังสักหน่อย ถ้าหล่อนไม่รักฉันบ้าง ฉันเห็นจะต้องตายเป็นแน่”

“เอ๊ะ! เจ้าคนอุบาทว์” นางเรบซิมาพูดขึ้น “นี่ทำไมจึงกล้าบังอาจเข้ามาพูดจาหยาบคายเช่นนี้ แม้เจ้ามีรูปร่างงดงามเลิศประการใด ก็อย่าหมายเลยว่าจะสมความปรารถนาที่มีรูปร่างก็ไม่เหมือนมนุษยชาติภาษาอื่นๆอยู่แล้ว ไม่ควรที่จะมาคิดการให้เกนวาสนาตระกูลของตนเลย จงออกไปเสียยิ่งเห็นเจ้าข้าให้น่าเกลียดน่ากลัว ถ้าต่อไปยังขืนมาทำหยาบคายพูดจาดังนี้อีก ก็จะบอกนายเจ้าให้ทำโทษเสีย”

นางเรบซิมาพูดเป็นเสียงเด็ดขาด จนเจ้ากาหลิดเห็นว่าตนไม่มีโอกาส

ที่จะได้สมประสงค์ แต่เจ้ากาหลิดเป็นคนมีสันดานร้ายเหมือนหนึ่งเรเวนดา จึงมีความโกรธผูกพยาบาทนางเรบซิมาซึ่งไม่รักใคร่ตน

โจรอาหรับ ซึ่งเป็นนายของเจ้ากาหลิดมีบุตรชายคนหนึ่งยังนอนอยู่ในเปล และเป็นที่สุดสวาทขาดใจของโจรอาหรับและภรรยา เจ้ากาหลิดคิดการจะให้ร้ายแก่นางเรบซิมา เห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะแก้แค้นได้ ในคืนหนึ่งจึงย่องเข้าไปฆ่าเด็กนั้นเสีย และลอบเอามีดที่ฆ่าเด็กซึ่งยังมีโลหิตอยู่ไปซุกไว้ใต้ที่นอนของนางเรบซิมา และซ้ำทำให้โลหิตของเด็กหยดเป็นทางจากเปลเข้าไปถึงในห้องของนางเรบซิมา เพื่อจะให้โจรนายของตนมีความสงสัยว่านางเป็นผู้ฆ่า กับยังเอาโลหิตไปป้ายไว้ที่เสื้อผ้าของนางเรบซิมาด้วย

รุ่งเช้าขึ้น โจรและภรรยาเห็นบุตรของตนถูกฆ่านอนตายอยู่ก็ตกใจร้องไห้ตะกุยหน้าตา และเอาเท้าขึ้นใส่บนศีรษะ (เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความทุกข์อย่างสาหัส)

ฝ่ายเจ้ากาหลิดชาตินิโกรทำเป็นตกใจไม่รู้เรื่องวิ่งหน้าตื่นเข้าไปถามว่าเกิดเหตุอะไรกัน โจรและภรรยาก็ชี้ให้ดูบุตรของตนนอนตายมีโลหิตอยู่อาบเปล เมื่อเจ้ากาหลิดแลเห็นก็ทำเป็นเสียใจที่สุด ตีอกชกตัวฉีกเสื้อผ้าร้องหอนจนไม่เป็นภาษา และรำพันว่า "โอ้นี่เคราะห์กรรมไฉนหนอ ใครนะมันช่างมีใจร้ายทำได้ ขอให้รู้เถอะว่าใครเป็นผู้ทำ จะฉีกเนื้อเสียให้เป็นชิ้นๆไม่จริงแล้วค่อยว่า เรื่องนี้" เจ้ากาหลิดแกล้งพูดต่อไป "ทำอย่างไรก็คงสืบได้ตัวคนร้ายตามรอยเลือดที่หยดเป็นทางไป"

เมื่อเจ้ากาหลิดพูดดังนี้ ก็นำโจรนายของตนเดินตามรอยโลหิตเข้าไปถึงในห้องของนางเรบซิมา เจ้ากาหลิดกรากเข้าไปเลิกที่นอน หยิบเอามีดที่ตนได้นำมาซ่อนไว้ออกมา และชี้ให้โจรนายตนดูเสื้อผ้าของนางเรบซิมา ที่มีโลหิตติดเปื้อนเปรอะอยู่แล้วพูดว่า

"ดูซิ ท่านเห็นไหม อีนางหญิงกาลีที่ท่านช่วยชีวิตไว้มันยังคิดเนรคุณ

ทำแก่ท่านได้ลงคอถึงเพียงนี้”

ฝ่ายโจรชาติอาหรับ เมื่อเห็นดังนั้นก็มีความประหลาดใจเป็นอันมาก และก็ย่อมจะมีความสงสัยว่านางเรบซิมาเป็นผู้กระทำการชั่วร้าย

“เอ๊ะ! อีนางอุบาทว์” โจรอาหรับร้องขึ้น “ช่างอกตัญญูเนรคุณจริงๆ ทำไมจึงได้ฆ่าลูกของกูเสีย ลูกกูทำอะไรให้ อีใจยักษ์ใจมาร หารู้คุณสักนิดเดียวไม่”

โจรอาหรับพูดได้เท่านี้ ก็ร้องไห้อาลัยบุตรของตนเป็นที่สุด

“ฉันไม่เห็นควรจะไปพูดกับอีคนเจ้ากรรมให้เสียเวลาเปล่าๆ” เจ้ากาหลิดพูดขึ้น “พูดไปก็เท่านั้น ชาตินี้มีแต่จะต้องประหารมันเสียด้วยดาบที่มันได้ฆ่าลูกท่านจึงจะสมกัน ถ้าท่านไม่แก้แค้นฉันจะจัดการเสียเอง ทำโทษอีหญิงโหดร้ายสามานย์เสียให้ได้”

พูดแล้วเจ้ากาหลิดก็ฉวยมีดขึ้นจะแทงนางเรบซิมา ซึ่งในเวลานั้นตกตะลึงยืนนิ่งอยู่ มิอาจที่จะพูดโต้เถียงแสดงความบริสุทธิ์ได้ แต่พอเจ้ากาหลิดเงื้อมีดขึ้จะแทง ชายอาหรับก็คว้ามือเจ้ากาหลิดห้ามไว้ทัน

“นี่ท่านทำอะไร?” เจ้ากาหลิดพูดกับชายอาหรับ “ท่านยังจะสงสารไม่ยอมให้ฉันทำโทษอีคนเนรคุณทำไม ไม่ควรจะให้อีคนอย่างนี้อยู่หนักแผ่นดินเลย ขืนปล่อยมันไว้ก็คงทำการชั่วร้ายอีก”

แล้วเจ้ากาหลิดก็เงื้อมีดขึ้นจะแทงเป็นครั้งที่สอง แต่ชายอาหรับก็ห้ามไว้อีก ถึงว่าชายอาหรับจะมีความอาลัยในบุตรของตนเท่าไรก็ดี แต่เห็นกิริยาของนางเรบซิมาไม่มีพิรุธ จึงยังไม่เชื่อแน่ลงไปว่านางเรบซิมามีความผิดเป็นผู้ฆ่าจริง ชายอาหรับได้ซักถามนางเรบซิมาว่า

“เหตุไรจึงได้ฆ่าบุตรของเราเสีย”

นางเรบซิมาตอบว่า หารู้เรื่องไม่ แล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นจนชายอาหรับมีความสงสาร

เมื่อเจ้ากาหลิดเห็นว่าจะแตกความ ซึ่งตนได้กระทำผิดไว้ ก็พยายามจะฆ่านางเรบซิมาให้ได้ไม่ฟังเสียงที่นายของตนห้ามปราม ชายอาหรับเห็นว่าเจ้ากาหลิดไม่เชื่อฟังขัดขืนใจจึงไล่ให้ไปเสีย

"ออกไปก่อน เจ้ากาหลิด" โจรอาหรับพูด "ดูเจ้าร้อนใจเกินไปนัก ข้าไม่ต้องการจะประหารชีวิตหญิงคนนี้ดอก เพราะยังไม่เชื่อแน่ว่าเป็นผู้ผิดจริง"

ส่วนภรรยาโจรอาหรับถึงแม้ว่าจะรู้สึกเสียใจที่ได้เสียบุตรชายไปมากเท่าไรก็ดี แต่ก็ยังไม่เชื่อแน่ลงไปทีเดียวว่านางเรบซิมาเป็นผู้ฆ่า เพราะฉะนั้นจึงได้พูดกับสามีของตนว่า "ไล่ให้ไปเสียดีกว่า ไม่ควรจะทำอันตรายเพราะเราก็ยังรู้ไม่ได้แน่ว่าผิดจริง"

โจรอาหรับเห็นพ้องกับที่ภรรยาพูด จึงได้บอกกับนางเรบซิมาว่า "เมื่อมาเกิดเหตุร้ายขึ้นในบ้านเราอย่างนี้ ถึงเจ้าจะเป็นผู้ผิดหรือไม่ผิดอย่างไร เราจะให้อาศัยอยู่อีกต่อไปไม่ได้ ถ้าเราและภรรยาของเราเห็นหน้าเจ้าคราวไรก็จะทำให้หวนคิดไปถึงลูกรักและจะทำให้เราเศร้าโศกทวีขึ้น เพราะฉะนั้นจงไปเสียจากนี่ จะไปอาศัยที่ไหนก็ตามแต่ใจ ที่เราลดหย่อนผ่อนปรนดังนี้ควรจะรู้สึกขอบคุณเรา เพราะไม่ต้องการจะทำโทษเจ้า และจะให้เงินไปสำหรับเลี้ยงตัวด้วย"

นางเรบซิมาขอบคุณโจรอาหรับที่เป็นผู้ได้แสดงความยุติธรรมจริงๆ และบอกว่ามิวันหนึ่งก็วันไร พระผู้เป็นเจ้าอันทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมจะดลบันดาลให้รู้ได้ว่าใครเป็นผู้ทำการชั่วร้ายนี้ แต่เงินที่โจรอาหรับจะให้เป็นจำนวนร้อยเหรียญทองนั้น นางเรบซิมาไม่รับโดยพูดว่า "ขอท่านจงเก็บเงินไว้เถิด เพราะฉันเชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าคงพิทักษ์รักษาฉันเอง"

"จงรับเงินไปเถิด อย่าคืนให้เลย" โจรอาหรับพูด "เพราะจะได้เป็นประโยชน์ใช้สอยในเวลาขัดขวาง"

นางเรบซิมาขัดมิได้จึงรับเงินแสดงความขอบใจ และขออย่าให้ภรรยาโจรมีความอาฆาต แล้วก็ออกจากที่อยู่ของโจรอาหรับเดินทางมาในวันนั้นตลอดทั้งวันมิได้หยุดพัก จนตกเวลาเย็นนางเรบซิมาก็มาถึงยังประตูเมืองหนึ่ง อยู่ไม่ห่างจากทะเล นางจึงเข้าไปเคาะประตูบ้านเล็กหลังหนึ่ง มีหญิงชราออกมาเปิดประตู และถามว่า "มาธุระอะไร?"

"แม่ขา" นางเรบซิมาตอบ "ฉันเป็นคนพลัดบ้านเมืองมา เพิ่งมาถึงเมืองนี้ไม่รู้จักใคร จึงจะมาขออาศัยนอนสักวันหนึ่งเถิด"

หญิงชราก็ยอมให้อาศัย และให้นางเรบซิมาไปพักอยู่ห้องเล็กห้องหนึ่ง

นางเรบซิมาพักอยู่ในบ้านเรียบร้อยดีแล้ว จึงหยิบเงินออกมาจากถุงหนึ่งเหรียญให้แก่หญิงชรา ขอให้ไปซื้ออาหารมารับประทาน

หญิงชรารับเงินออกไปได้สักครู่หนึ่งก็กลับมา นำผลอินทผลัมและอาหารแห้ง ๆมาด้วย แล้วทั้งสองก็นั่งรับประทานอยู่ด้วยกัน เสร็จรับประทานอาหารแล้ว นางเรบซิมาจึงเล่าประวัติของตนให้ฟัง หญิงชราให้มีความสงสารมาก แล้วทั้งสองก็พากันไปนอน

รุ่งเช้าขึ้นนางเรบซิมาต้องการจะอาบน้ำ หญิงชราจึงตามไปด้วย เมื่อมาตามทางได้เห็นชายหนุ่มคนหนึ่งถูกมัดมือและมีพวงคอกำลังเพชฌฆาตนำตัวไปประหารชีวิต มีฝูงคนตามไปดูด้วยเป็นอันมาก นางเรบซิมาได้ถามว่า "ชายคนนั้นมีโทษด้วยเรื่องอะไร" ได้รับตอบว่า "เป็นหนี้เขาไม่สามารถจะใช้เงินให้ตามประเพณีของเมืองนี้ ต้องทำโดยผู้ที่เป็นหนี้สินโดยเอาไปแขวนคอให้ตายเสีย"

"ชายผู้นี้เป็นหนี้อยู่สักเท่าไร?" นางเรบซิมาถาม

"เป็นหนี้เขาอยู่หกสิบเหรียญ" คนเหล่านั้นตอบ "ถ้าใครใช้แทนได้แล้ว ชายคนนั้นก็ไม่ต้องตาย"

"ฉันจะยอมใช้แทนให้เอง" นางเรบซิมาพูดพลางหยิบเงินออกมาจาก

ถุง "นี่ใครจะเป็นผู้รับเงินที่ฉันจะใช้แทน?"

ในไม่ช้าก็มีผู้ไปแจ้งแก่ท่านตุลาการว่า บัดนี้มีหญิงสาวคนหนึ่งขอใช้หนี้แทนให้ชายคนนั้น

ท่านตุลาการจึงไปเรียกเจ้าหนี้มา นางเรบซิมาก็นับเงินให้หกสิบเหรียญ ท่านตุลาการจึงปล่อยชายหนุ่มนั้นไป บรรดาพลเมืองเมื่อเห็นนางเรบซิมาทำเช่นนี้ ต่างก็สรรเสริญเป็นอันมาก และต้องการจะทราบว่าเป็นใครที่ไหนมา เมื่อนางเรบซิมาทราบความก็มิได้เลยไปอาบน้ำดังตั้งใจไว้แต่ทีแรก จึงลาหญิงชราเจ้าของบ้านที่ได้อาศัยอยู่ รีบออกจากเมืองไปทันที เพราะไม่อยากจะให้ใครทราบว่านางคือใคร

ฝ่ายชายหนุ่มเมื่อพ้นโทษแล้ว ก็เที่ยวสืบหาผู้ที่ช่วยตนเพื่อจะแสดงความขอบคุณ เมื่อทราบว่านางออกจากเมืองไป จึงได้สืบสวนดูว่านางไปทางไหน พอทราบแล้วชายคนนั้นจึงรีบตามไป ได้ทันนางเรบซิมาที่ตำบลธารน้ำพุ เพราะนางหยุดพักเหนื่อยอยู่ ณ ที่นั้น

เมื่อชายคนนั้นเข้าไปถึงก็แสดงกิริยาเคารพอย่างสูง และขอฉลองคุณโดยรับใช้เป็นบ่าวนาง

"อย่าเลยท่าน" นางเรบซิมาพูด "ที่ช่วยท่านก็ไม่มีความประสงค์บุญคุณอะไร ขออย่าได้เข้าใจไปดังนั้นเลย ที่ช่วยนั้นเพราะมีความรักใคร่ในพระผู้เป็นเจ้า เพื่อปรนนิบัติให้ถูกพระทัยพระองค์เท่านั้น"

ขณะที่นางเรบซิมาพูดอยู่ เผอิญชายหนุ่มเพ่งพิศดูนาง เห็นรูปร่างหน้าตาสวยมากก็บังเกิดความรักใคร่ขึ้น เลยพูดจาเกี้ยวพาราสีนางเรบซิมา ณ ที่นั้นเท่านั้น ใช่แต่พูดด้วยปากอย่างเดียว ยังได้คุกเข่าลงพูดอ้อนวอนกล่าวคำล้วนแล้วแต่คำอ่อนหวานต่างๆนานา แต่นางเรบซิมาซึ่งมีจิตบริสุทธิ์อยู่แล้ว จึงหามีความยินดีด้วยไม่ กลับซ้ำมีความโกรธเคืองและพูดว่า

"คนอุบาทว์ เจ้าไม่รู้หรือที่มีชีวิตอยู่เดี๋ยวนี้ก็เพราะเรา ยังจะเนรคุณ

กล้ามาพูดจาหยาบคายถึงเพียงนี้”

“แม่หญิงรูปงาม” ชายหนุ่มพูด “ที่พูดนี้ก็มิใช่มีความเจตนาจะหมิ่นประมาทหามิได้ พูดเพราะด้วยคิดถึงคุณ และตามความในใจที่แท้จริง ที่บอกว่ามีความรักใคร่หล่อนเท่านี้จะเป็นข้อหมิ่นประมาททีเดียวหรือ?”

“พูดเท่านั้นเถิด คนเจ้ากรรม” นางเรบซิมาขัดใจร้องขึ้น “อย่านึกเลยว่าเราจะยินดีฟังคำสามหาวของเจ้า เสียเวลาเปล่าๆที่ทำเป็นพูดดี แต่ซ่อนงำความทุจริตไว้ในใจเจ้าเราก็อาจซึมได้ดี เพราะฉะนั้น จงไปเสียเถิด อย่าให้เราต้องมีความเสียใจที่ได้ช่วยชีวิตไว้”

กิริยาวาจาที่นางเรบซิมาพูด แสดงให้ชายผู้นั้นเห็นได้ว่าทำอย่างไรตนก็ไม่มีความหวังเป็นผลสำเร็จ จึงลุกขึ้นพรวดพราดไปเสียเฉยๆมิได้พูดจาว่าอะไร ตรงไปชายฝั่งทะเลทันที

ชายผู้นั้นเห็นมีเรือลำหนึ่งจอดอยู่ชายฝั่ง กำลังพวกลูกเรือขึ้นอยู่บนบก เรือลำนี้เป็นเรือค้าขายมาจากเมืองบาสโซราจะไปเมืองซีเรนทิป ชายหนุ่มคนนั้นได้เข้ามาหาพวกคนเรือและถามหานายเรือ โดยพูดว่า “บัดนี้ฉันมีบ่าวผู้หญิงสายที่สุดอยู่คนหนึ่งต้องการจะขาย เพราะมันไม่รักใคร่ฉัน อยากจะเฉดหัวมันไปเสีย เดี๋ยวนี้ได้พาตัวมาด้วย ยังอยู่ที่ปลายลำธารน้ำพุไม่สู้ไกลจากที่นี่นัก ถ้าต้องการจะขายให้เป็นราคาถูกที่สุด จะรับเงินเพียงสามร้อยเหรียญเท่านั้น”

“เอาเป็นตกลง” นายเรือพูด “แต่ต้องให้สาวและสวยจริงดังที่พูดจึงจะใช้ได้”

เพราะฉะนั้น ชายหนุ่มจึงพานายเรือมายังที่ซึ่งนางเรบซิมาพักอยู่ กำลังนางชำระล้างกายและสวดมนต์ พอนายเรือเห็นนางเรบซิมาก็จัดแจงนับเงินให้แก่ชายหนุ่มเป็นเงินสามร้อยเหรียญทันที ชายหนุ่มรับเงินแล้วก็กลับไปในเมือง

ฝ่ายนายเรือชำระเงินเสร็จแล้ว ก็ตรงเข้าไปหานางเรบซิมา และพูดว่า "แม่รูปงาม ฉันดีใจเป็นที่สุดที่ได้นับว่าเป็นคนเคราะห์ดี ตั้งแต่ได้เห็นผู้หญิงมาก็มากแล้ว และได้ซื้อขายมาในอายุของตนก็นับได้ตั้งพันคน ยังไม่เห็นใครสวยเหมือนดังนี้ จะพิศดูดวงเนตรก็มีแสงคมแปลกยิ่งเสียกว่าแสงพระอาทิตย์ จะพิศดูรูปก็เหลือจะยกอะไรมาเปรียบให้เท่าเทียมได้"

ถ้อยคำที่นายเรือพูด แม้ว่านางเรบซิมาจะมีความประหลาดใจอยู่ก็ดี ยังไม่ประหลาดใจมากเท่าที่นางได้เห็นนายเรือยื่นมือมาพลางพูดว่า

"มาเถิด แม่รูปราวนางฟ้า ฉันจะพาหล่อนลงเรือไป และจะให้อยู่ในห้องสูงที่สุดแล้วจะได้ชักใบไปเมืองซีเรนทิปด้วยกันทันที พอกลับมาเมืองบาสโซราจะยกให้หล่อนเป็นคนต่างหูต่างตาของฉัน จะมอบสมบัติพัสถานทั้งสิ้นให้เป็นผู้ครอบครอง เพราะไม่มีความประสงค์จะขายหล่อนให้แก่ใครต่อไปอีก ที่ฉันได้ซื้อหล่อนมาจากชายหนุ่มที่เป็นเจ้าของเดิมซึ่งหล่อนไม่มีความรักใคร่นั้น เพราะฉันตั้งใจจะให้หล่อนได้รับความสุขสบายที่สุด จะถนอมกล่อมเกลี้ยงหล่อนมิให้ได้รับความอนาทรร้อนใจสักเท่ายองใย"

นางเรบซิมานิ่งฟังมาได้เพียงนี้ ก็มิอาจจะทนได้อีกต่อไป จึงพูดแซงขึ้นมาว่า "นี่พูดอะไรกัน ใครเป็นบ่าวใคร ฉันก็เป็นคนมีอิสระเป็นไทแก่ตน ใครจะมีกรรมสิทธิ์มาขายฉันได้" พลางนางเรบซิมาก็ปัดมือนายเรือที่ยื่นมาเพื่อจูงนางไปลงเรือ

นายเรือผู้นี้เป็นคนมุทะลุบึกบึน เมื่อได้ฟังนางเรบซิมาพูดจาและแสดงกิริยาดังนี้ก็มีความโกรธ เลยเปลี่ยนเสียงพูดทันที

"นี่อะไร นางตัวดี" นายเรือพูดขึ้น "นี่พูดกับผู้เป็นนายของตัวอย่างนี้หรือ เราเป็นผู้ออกเงินซื้อเจ้ามาจะต้องพาเจ้าไปจะยอมไปหรือไม่ยอมไม่เข้าใจด้วย"

พูดแล้วก็กรากเข้าฉุดนางเรบซิมา ถึงนางจะร้องคัดค้านหรือขัดขวาง

สักเท่าไร ก็มิทำให้นายเรือผู้นั้นลดหย่อนผ่อนปรนไม่ ประดุจดังสุนัขในคร่าลูกแกะที่พลัดถิ่นไป โดยไม่มีความสังเวชปรานี ก็ฉันเดียวกันกับนายเรือได้ฉุดคร่านางเรบซิมาเพื่อให้ลงเรือ ถึงนางเรบซิมาจะร้องประการไรก็มิเป็นผล ในไม่ช้านายเรือก็พาตัวนางเรบซิมาลงเรือจนได้และได้ออกเรือชักใบไปทันที

นายเรือได้ปล่อยให้นางเรบซิมาอยู่ในห้องในเรือแต่ผู้เดียวเป็นหลายวัน แต่เมื่อเห็นว่านางยังคงมีกิริยากระด้างกระเดื่องอยู่หามีความรักใคร่ในตน ก็หมดความเพียรจะอดกลั้นนิ่งอยู่อีกต่อไปได้ ครั้นอยู่มาวันหนึ่งจึงเข้ามาหานางเรบซิมา และเร้าเร่งขอให้โอนอ่อนผ่อนผันรับรักตน ถึงจะอ้อนวอนสักเท่าไร ก็หาทำให้นางเรบซิมาเปลี่ยนใจมีความยินดีด้วยไม่ จนนายเรือเกิดโมโหและต้องการจะทำโทษนางให้ถึงขนาด เผอิญในขณะนั้นเกิดมีพายุใหญ่ขึ้นในทะเล ในอึดใจเดียวเชือกเพลาเสาใบในเรือ ก็ถูกพายุหอบพัดหักสะบั้นและขาดไปหมด

บรรดาคนในเรือสิ้นสติมิรู้ว่าจะทำประการไรดี จนถึงตนเองก็หมดปัญญาปล่อยให้เรือลอยเท้งเต้งไปในทะเล สุดแล้วแต่คลื่นลมจะพาไปตามบุญตามกรรม

"คนโดยสารในเรือทุกคน" เสียงต้นหนร้องสั่ง "ถ้าท่านผู้ใดได้ทำความชั่วไว้บ้าง หรือว่าได้ทำการฝ่าฝืนข้อบัญญัติพระศาสนาด้วยประการไรก็ดี ก็ควรอ้อนวอนลุแก่โทษตนต่อพระผู้เป็นเจ้าเสียเดี๋ยวนี้ เพราะจะไม่มีเวลาอีกต่อไป ไม่ช้าพวกเราก็จะต้องจมทะเลตายหมด"

ในขณะนั้นพายุก็ยิ่งพัดมาจัดขึ้น ไม่ช้าก็มีลูกคลื่นใหญ่กระแทกพัดเอาเรือจมลงทันที

บรรดาคนที่ในเรือก็สำลักน้ำตายหมด ยังเหลือมีชีวิตอยู่แต่นางเรบซิมาและนายเรือทั้งสองคนได้เกาะไม้กระดานลอยไปตามกระแสคลื่นลม และถูกคลื่นซัดขึ้นบนฝั่งได้ทั้งคู่แต่ต่างตำแหน่งแห่งที่กัน ฝ่ายนางเรบซิมานั้นคลื่น

ซัดพาขึ้นไปบนฝั่งเกาะหนึ่ง มีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่น เกาะนั้นมีสตรีเป็นเจ้าแผ่นดินปกครองอยู่

ในเวลาที่นางเรบซิมาถูกคลื่นซัดขึ้นมาบนฝั่งนั้น เคราะห์ดีที่มีฝูงชนมาเที่ยวที่ชายทะเลมาก เมื่อได้เห็นนางเรบซิมาถูกคลื่นซัดพาขึ้นมาบนฝั่งโดยมิเป็นอันตราย ก็เห็นเป็นการอัศจรรย์ จึงพากันมาห้อมล้อมดูนางเรบซิมาและไต่ถามเรื่องราวต่าง ๆนานา

นางเรบซิมาจึงเล่าเรื่องความเดิม ตั้งแต่ต้นจนปลายให้พวกเหล่านั้นฟัง และขออาศัยอยู่ด้วย ชาวเกาะเห็นนางเรบซิมามีรูปร่างงดงาม และมีกิริยาเรียบร้อยสงบเสงี่ยม และท่วงทีมีปัญญาเฉลียวฉลาด ก็นึกมีความรักใคร่เอ็นดู จึงรับนางเรบซิมาไว้เลี้ยงดู นางเรบซิมาได้อาศัยอยู่ในเมืองนั้นเป็นสุขสบายมาได้หลายปี และประพฤติตนเป็นคนใจบุญสุนทรทาน สวดมนต์ภาวนาอยู่เป็นนิตย์

ชาวเกาะเห็นนางประพฤติเคร่งครัดในการบุญ ก็มีความรักใคร่ยิ่งขึ้นและพูดชมเชยนางที่เป็นคนบริสุทธิ์อยู่มิรู้วาย และเลยนับถือเป็นหมอดูวิเศษอะไรคนหนึ่ง ถ้าพวกชาวเกาะมีความประสงค์จะไปหนทางไกลหรือจะคิดการใหญ่โตอะไร ก็เป็นต้องไปไต่ถามหารือนางเรบซิมาก่อนเสมอ และนางก็ได้ทำนายทายทักและออกความเห็นถูกต้องทุกครั้งเสมอไป จนเป็นที่เลื่องลือและนับถือของคนชาวเกาะนั้น ว่านางเรบซิมาเป็นเทพธิดาอะไรองค์หนึ่งจุติลงมาเกิด ส่วนนางพญาซึ่งเป็นผู้ครอบครองเกาะนั้นก็โปรดปรานนางเรบซิมามาก เสมอเหมือนกับเรบซิมาเป็นสหายที่สนิทคนหนึ่ง นางพญานี้คำนึงอยู่ว่าจะตั้งใครให้แทนพระนางสืบต่อไป ไม่เหมาะกว่าที่จะยกนางเรบซิมาให้ได้รับหน้าที่นี้ เพราะฉะนั้น พระนางจึงได้ประกาศยกนางเรบซิมาขึ้นเป็นรัชทายาท พลเมืองทั้งปวงก็ลงความเห็นดีพร้อมใจด้วยทุกคน นางพญามีพระชันษาล่วงปัจฉิมวัยแล้ว เพราะฉะนั้น ในไม่ช้าก็สิ้นพระชนม์ ฝ่าย

นางเรบซิมาไม่สู้จะเต็มใจขึ้นครองสมบัติแทน แต่ขัดพวกพลเมืองที่อ้อนวอนไม่ได้ จึงจำเป็นจำใจขึ้นปกครองเกาะนั้นต่อไป เมื่อนางเรบซิมาได้ขึ้นครองราชสมบัติแล้วก็ปกครองชาวเกาะโดยความยุติธรรมเป็นที่ร่มเย็นทั่วไป จนชาวเกาะนึกขอบคุณพายุที่พัดพานางเรบซิมาขึ้นมายังเกาะนี้

พระนางเรบซิมาขึ้นครองราชสมบัติเอาพระทัยจัดการทำนุบำรุงบ้านเมือง ทรงเลือกข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์มั่นคงตั้งแต่งให้เป็นเสนาบดี ดูสุขทุกข์ของพลเมือง และเอาพระทัยสอดส่องในราชกิจทุกสิ่งทุกอย่างให้ดำเนินไปตามครองยุติธรรม และทรงสวดมนต์ภาวนาถือศีลอยู่เสมอมิได้ขาด ยิ่งเป็นที่รักใคร่นับถือกลัวเกรงของพลเมือง พระนางยิ่งมีความกลัวต่อพระผู้เป็นเจ้ามากขึ้น ถ้ามีใครเจ็บป่วยและไปขอพรพระนาง พระนางก็สวดอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้ายิ่งขึ้น จนพระผู้เป็นเจ้าโปรดประทานให้ผู้เจ็บป่วยหายโรคภัยไข้เจ็บทุกครั้งไป พวกชาวเกาะเมื่อเห็นความประหลาดอัศจรรย์เช่นนี้ก็ละทิ้งการบูชากูณฑ์และบวงสรวงพระอาทิตย์เสีย มาเข้าถือศาสนาพระมะหะหมัด พระนางได้สร้างพระคัมภีร์และข้อบัญญัติอันศักดิ์สิทธิ์ และก่อสร้างสุเหร่าเป็นที่ประชุมนมัสการพระผู้เป็นเจ้า ในที่ซึ่งแต่เดิมเป็นสถานสำหรับรูปที่เคารพ

พระนางได้สร้างโรงพยาบาลสำหรับคนขัดสน และศาลาที่พักคนเดินทาง และออกเงินบำรุงสถานที่เหล่านี้บริบูรณ์ทุกอย่าง จนข่าวระบือลือไปยังนานาประเทศ และมีคนมารักษาตัวที่เกาะนี้เป็นอันมาก

วันหนึ่งชาวเกาะมาทูลพระนางเรบซิมาว่า มีคนต่างเมืองมาพักอาศัยยังที่พักเดินทางหกคน และจะขอเข้าเฝ้า คนหนึ่งมีจักษุพิการ คนหนึ่งเป็นง่อย อีกคนหนึ่งเป็นโรคท้องมาน พระนางเรบซิมาจึงมีรับสั่งให้พาตัวคนทั้ง ๖ เข้ามาเฝ้าทันที พระนางประทับอยู่เหนือบัลลังก์อันงาม ข้างหนึ่งมีพวกนางขอเฝ้าแต่งตัวงดงามเป็นจำนวนราวห้าหกสิบคนเฝ้าอยู่ อีกข้างหนึ่งบรรดาข้า

ราชการชั้นผู้ใหญ่ทั้งสิ้น

พอคนต่างเมือง ๖ คนเข้ามาถึง ก็มีข้าราชการนำตัวเข้ามาเฝ้า พระนางทรงผ้าคลุมพระพักตร์ เหล่านางขอเฝ้าก็มีผ้าคลุมหน้าด้วยทุกคน คนต่างเมือง ๖ คนเข้ามาถึงก็คุกเข่าฟุบหน้าลงกับพื้น จนพระนางเรบซิมามีรับสั่งให้พวกเหล่านั้นลุกขึ้น -และทรงไต่ถามว่ามาด้วยธุระอะไร และมาจากประเทศบ้านเมืองไหน

คนหนึ่งทูลแทนว่า "ข้าแต่พระนางซึ่งทรงพระเดชานุภาพ ขอให้พระผู้เป็นเจ้าจงพิทักษ์รักษาพระองค์ให้เป็นที่เกรงขามและนับถือของชนทั่วไปในโลกนี้ บัดนี้พวกข้าพเจ้าเป็นคนมีบาปลามกพากันมาเฝ้า เพื่อขอพระกรุณาได้โปรดสวดอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้า ขอได้ประทานยกโทษบาปของพวกข้าพเจ้าด้วย"

"จะต้องพูดให้ชัดเจนยิ่งกว่านี้จึงจะได้" พระนางเรบซิมาตรัสเมื่อได้ทรงพิจารณาดูคนทั้ง ๖ แล้ว "เรื่องที่เราจะช่วยได้ ก็ต้องอาศัยพวกท่านเล่าความตามที่เป็นจริงมาแล้วให้ใครๆรู้อย่าได้ปิดบังเลยแม้แต่สักนิดเดียว"

"ข้าพเจ้าจะทำตามที่รับสั่ง" ชายต่างเมืองคนหนึ่งพูดขึ้น "ข้าพเจ้าเป็นพ่อค้าอยู่เมืองบาสโซรา และได้แต่งงานกับสตรีคนหนึ่ง มีรูปร่างสวยที่สุดจะหาเปรียบในโลกนี้มิได้เลย ทั้งมีใจบริสุทธิ์และกิริยาวาจาก็เรียบร้อยน่าดูเผอิญอยู่มาข้าพเจ้ามีธุระจำเป็นต้องไปเมืองไกล ได้ฝากน้องชายข้าพเจ้าคือคนที่เสียจักษุนี้ให้ดูแลบ้านช่องแทน ครั้นเมื่อข้าพเจ้าเสร็จธุระกลับมาน้องชายข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟังว่า ภรรยาของข้าพเจ้ากระทำความชั่วเป็นบาปหนัก และต้องถูกทำโทษไปฝังเสียทั้งเป็น เพราะเหตุนี้น้องชายข้าพเจ้ามีความเสียใจสงสารข้าพเจ้าเป็นอันมาก ร้องไห้ไม่หยุดหย่อนจนเสียจักษุไป เรื่องราวเป็นดังที่เล่าถวายนี้แหละพระเจ้าข้า ข้าพเจ้าจึงได้พาน้องชายมาเฝ้าเพื่อทูลพระองค์ได้โปรดให้น้องชายข้าพเจ้า ให้จักษุกลับคืนดีอย่างเดิมด้วย"

ชายที่พูดมานี้คือ เตมิม สามีของพระนางเรบซิมา แต่ว่าหารู้สึกไม่ว่าพระนางเดิมเป็นภรรยา ฝ่ายพระนางเรบซิมาก็ประหลาดพระทัยเป็นที่สุด ที่ทอดพระเนตรเห็นสามีพระนางตกตะลึงไม่สามารถจะตรัสตอบออกได้ทันที ต่อสักครู่หนึ่งพอบรรเทาความตกตะลึงแล้ว จึงตรัสว่า

"เรื่องที่เล่าว่าหญิงภรรยาของท่านต้องถูกทำโทษไปฝังเสียทั้งเป็นเพราะเป็นคนไม่ซื่อตรงนั้นยังจะจริงอยู่หรือ ในใจท่านคิดเห็นเป็นประการใด?"

"ข้าพเจ้าไม่เชื่อเลย ว่าภรรยาของข้าพเจ้าไม่ซื่อตรง" เตมิมตอบ "เพราะภรรยาข้าพเจ้าเป็นคนที่ตั้งอยู่ในความบริสุทธิ์รักษาศีลทานการกุศลอยู่เสมอ แต่ว่าข้าพเจ้าก็มีความเชื่อในน้องชายของข้าพเจ้ามากเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงให้มีความสงสัยภรรยาข้าพเจ้าอยู่บ้าง"

พอเตมิมพูดได้เท่านี้ พระนางก็ตรัสขึ้นมาว่า "เท่านี้ก็พอแล้ว เรารู้เรื่องได้ดีกว่าท่านว่าผู้หญิงที่เป็นภรรยาท่านจะได้ทำความชั่วหรือไม่ เราจะให้ท่านทราบความจริงในวันพรุ่งนี้ และจะได้รู้กันว่าน้องชายของท่านจะหายจากตาเจ็บหรือไม่"

ในขณะนั้นชายต่างเมืองอีกคนหนึ่งก็พูดขึ้นว่า "ข้าพเจ้ามีบ่าวชาตินิโกรคนหนึ่งได้ซื้อมาเลี้ยงไว้ตั้งแต่เด็ก เกิดเป็นเหน็บชาแล้วก็กลายเป็นง่อยไป ได้หานายแพทย์มารักษาแล้วก็มาก แต่ไม่หาย จึงได้พาตัวมาเฝ้าเพื่อทูลขอพระองค์ทรงสวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้าให้หายโรคนี้ด้วย"

เมื่อพระนางได้สดับคำที่ชายผู้นั้นทูล และทรงทราบอยู่แล้วว่าชายผู้นั้น คือโจรอาหรับซึ่งพระนางได้เคยไปอาศัยอยู่คราวนั้น และชายชาตินิโกรที่เป็นโรคเหน็บชา ก็คือคนเดียวกันกับที่ได้พยายามทำให้พระนางไม่พอพระทัยในคราวนั้น

พระนางจึงได้ตรัสว่า "เล่าเท่านั้นก็พอ เรารู้เรื่องความจริงเป็นอย่างไร

ได้ดีแล้ว จะได้รู้กันในวันพรุ่งนี้ และส่วนคนนี้" พลางหันพระพักตร์ไปยังอีกคนหนึ่ง "เจ็บเป็นโรคอะไร?"

"ข้าพเจ้าไม่ทราบได้ว่าเป็นเพราะเหตุอะไร จึงได้เกิดเป็นโรคที่อยู่นี้ขึ้น" ชายคนนั้นตอบ "บางทีที่ได้เป็นโรคจะเนื่องด้วยบาปที่ข้าพเจ้าข่มขืนหญิงสวยคนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้ซื้อจากชายหนุ่มคนหนึ่งที่ข้างฝั่งทะเล เมื่อสองสามปีล่วงมานี้ก็อาจจะเป็นได้"

พระนางทรงทราบทันทีว่าชายที่พูดนี้คือนายเรือซึ่งเป็นผู้ซื้อพระนาง แต่หาแสดงให้นายเรือรู้ไม่ว่าพระนางนั้นคือใคร

"ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า" นายเรือพูดต่อไป "ทั้งนี้เป็นเพราะบาปกรรมที่ได้ทำคราวนั้น พระเป็นเจ้าซึ่งอยู่เบื้องบนจึงได้ลงโทษให้เป็นดังนี้"

"และส่วนโรคของข้าพเจ้านั้น" ชายอีกคนพูดขึ้น "เป็นเพราะบาปที่ได้ขายผู้หญิงคนนั้นให้แก่นายเรือ โทษของข้าพเจ้าหนักกว่านายเรือมาก เพราะหญิงคนนั้นหาได้เป็นบ่าวของข้าพเจ้าไม่ ซ้ำเป็นผู้มีคุณได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้ด้วย"

พระนางเรบซิมาก็ทรงทราบได้ว่าชายผู้นี้คือคนที่เป็นหนี้และถูกนำตัวไปประหารชีวิต ซึ่งพระนางได้ช่วยไว้แล้ว พระนางจึงตรัสกับคนต่างเมืองทั้ง ๖ คนว่า "เราจะช่วยสวดอ้อนวอนขอให้พระเป็นเจ้ายกโทษความผิดของท่าน จงกลับไปที่พักก่อนเถิด พรุ่งนี้จึงค่อยมาหาเราใหม่ ในเวลาเหมือนวันนี้ ส่วนคนที่ตาบอด และคนที่เป็นโรคเหน็บชาจะให้หายจากโรคได้ ก็ต้องสารภาพโดยที่ตนได้ทำชั่วไว้ให้จริง ๆ โทษบาปที่ได้ทำไว้เรารู้ตลอดแล้ว เพราะฉะนั้นต้องการให้สารภาพตามจริง อย่าได้เอาความเท็จเข้ามาแทรกปนด้วยเป็นอันขาด ถ้ามาตรแม้นกล่าวคำเท็จต่อเรา เราจะทำโทษให้จงหนัก"

"ส่วนคนนอกนั้น" พระนางตรัสต่อไป "เราสัญญาว่า จะสวดอ้อน

วอนพระเป็นเจ้าให้ทรงยกโทษบาปในเวลาบัดนี้เป็นต้นไป เพราะได้สารภาพโทษเป็นความจริงแล้ว”

คนต่างเมืองทั้ง ๖ ก็พากันกลับไปที่พักเดินทาง ที่มีใจเบิกบานก็แต่เพียง ๔ คน ส่วนน้องชายของเตมิมและกาหลิดชาตินิโกรนั้น ให้เศร้าใจเป็นทุกข์อยู่ ถ้าไม่จำเป็นแล้วคนทั้ง ๒ นี้คงต้องการให้มีโรคประจำตัวอยู่อย่างเดิมดีกว่าจะเปิดเผยความชั่วอย่างมหันต์ของตนออก แต่ว่าคนทั้ง ๒ ซ่อนความทุกข์ไว้ในใจมิแสดงให้ปรากฏออกมา และทั้งสองคนไม่หลับตลอดคืนวันนั้น

อย่างไรก็ดี พอรุ่งเช้าขึ้นก็จำเป็นต้องไปที่ในวังพร้อมด้วยกันทั้ง ๖ คน เข้าเฝ้าตามตำแหน่งเดิมที่ได้เข้าเมื่อวานนี้ แต่พอพระนางทอดพระเนตรเห็นคนทั้ง ๖ เข้ามา จึงตรัสว่า

“อย่างไร คนที่ตาบอดและคนที่เป็นง่อย ตั้งใจจะสารภาพโทษของตนตามจริงหรือไม่ ถ้าใครไม่บอกความตามจริงก็เป็นได้รับทุกข์อย่างสาหัส”

ฝ่ายเจ้านิโกรเดินเข้าไปมีสีหน้าตื่นตกใจและกระดากกระเดื่อง อึดๆ เอื้อนๆ แต่เห็นว่าขืนปิดบังความชั่วไว้จะเกิดเป็นผลร้ายแก่ตนยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจึงได้สารภาพโทษ เล่าความตามจริงตั้งแต่มีความกำหนัดรักใคร่ในหญิงคนหนึ่ง แต่ผู้หญิงคนนั้นมิรับรักตน ตนจึงมีความพยาบาทคิดให้ร้ายเพื่อทำลายชีวิตผู้หญิงคนนั้นเสีย โดยฆ่าบุตรชายของชาวอาหรับที่เป็นนายของตน

เมื่อชายนิโกรเปิดเผยความผิดของตนจบลงแล้วพูดต่อไปว่า “โทษข้าพเจ้าผิดอย่างมหันต์เช่นนี้แหละพระเจ้าข้า บัดนี้ข้าพเจ้ารู้สึกตน และขอให้พระเป็นเจ้าซึ่งมีทิพยโสต ทิพยจักษุจงเป็นพยานด้วย”

“อ้ายชาติเนรคุณ” โจรอาหรับร้องขึ้นด้วยความโกรธ เมื่อได้ทราบเรื่อง “มึงดอกหรือที่เป็นผู้ฆ่าลูกที่รักคนเดียวของกู ข้าแต่พระนาง” พลางหันไปทูลพระนางเรบซิมา “ขอได้ประทานให้ข้าพเจ้าตัดศีรษะอ้ายนี่เสียใน

ขณะนี้เถิด อ้ายคนสารเลวที่บังอาจทำการชั่วช้าทารุณดังที่มันทูลนี้ หาควรที่จะให้มีชีวิตอยู่อีกต่อไปเลย”

“อย่าเพิ่งก่อน” พระนางตรัส “เราไม่ต้องการจะให้ประหารชีวิตคนนี้”

“ข้าพเจ้าเข้าใจตามที่ตรัสนี้แล้ว” ชายอาหรับผู้นั้นทูล “ที่พระนางทรงคัดค้านไม่ให้ข้าพเจ้าทำอันตรายอ้ายคนนี้ก็ควรอยู่แล้ว เพราะจะให้มันเป็นง่อยอยู่อย่างนี้ มันจะได้ทนทุกข์ทรมานอยู่ช้าๆ ถ้าจะให้มันตายเสียทันทีมันก็จะหมดความทรมานไปเร็วนัก”

“ท่านเข้าใจผิด” พระนางเรบซิมาตรัส “ที่เราต้องการให้มีชีวิตอยู่มิใช่จะมีความประสงค์ให้ทนทุกข์ทรมานก็หาไม่ เพราะเห็นว่าผู้นั้นก็ได้สารภาพความผิดของตนแล้ว จึงสมควรที่เราจะสวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้าให้ทรงยกโทษให้”

ตรัสแล้ว พระนางก็ยอบพระกายลงข้างบัลลังก์ ทรงสวดอ้อนวอน ในบัดเดี๋ยวนั้นชายนิโกรก็หายง่อยมีกำลังวังชาเหมือนอย่างเดิม

บรรดาผู้ที่ได้แลเห็นการอัศจรรย์ ก็มีความพิศวงประหลาดใจ และต่างชวนกันแซ่ซ้องสรรเสริญพระบารมีนับไม่ถ้วนครั้ง พระนางยังได้ทรงสวดอ้อนวอนขอให้ชายที่เป็นโรคท้องมาน และเป็นโรคลมบ้าหมูหายเป็นปกติดีทั้ง ๒ คน

ในขณะนั้น เตมิมเชื่อว่าน้องชายของตนคงจะหายจากจักษุพิการบ้าง จึงได้พูดกับน้องชายว่า “นี่แน่เรเวนดา สารภาพความผิดของน้องซิ พระนางจะได้ทรงสวดอ้อนวอนขอให้น้องกลับมีจักษุดีเหมือนอย่างเดิม”

“ที่พูดนั้นถูกแล้ว” พระนางตรัส “ควรต้องให้คนที่เสียตาเล่าความตามจริง แต่ระวังอย่าได้กล่าวคำเท็จเป็นอันขาด เพราะเรารู้เรื่องของผู้นี้ได้ดีแล้ว ถ้าจับได้ว่าพูดคำเท็จสักนิดเดียว เราจะทำโทษทันที”

เรเวนดาได้ฟังพระนางตรัส จึงตริตรองว่า ถ้าตนจะไม่เปิดปากเล่าเรื่อง

หรือเล่าแต่เจือไปด้วยความเท็จ ก็จะต้องถูกทำโทษ ณ ที่นั้น จึงได้ตกลงใจยอมสารภาพตามสัตย์จริง จึงได้เล่าความชั่วของตนโดยละเอียดลออมิได้ปิดบังสักนิดเดียว

ครั้นเรเวนดาเล่าจบลงแล้ว พระนางจึงตรัสว่า "ได้บอกเล่าเรื่องราวตามความจริงทั้งสิ้น หาได้มีข้อความเท็จเข้าแทรกแซงไม่"

ส่วนเตมิม พอทราบว่าเรเวนดาน้องชายของตนประพฤติความชั่วช้าทุราจาร และนางเรบซิมาภรรยาตนหาได้เป็นผู้มีผิดสักนิดเดียวไม่ ก็เสียใจร้องขึ้น เลยเป็นลมสลบแน่วแน่ไป พอสักครู่ได้สติสมปฤดีแล้วจึงกราบลงแทบบัลลังก์ พลางทูลว่า "ข้าแต่พระนาง ข้าพเจ้าจะขออ้ายคนทรยศนี้กลับไปยังเมืองบาสโซรา จะขอพานำตัวมันไปทำโทษเสียให้ถึงแก่ชีวิต หาได้มีความประสงค์จะขอให้มันหายจากโรคนี้ไม่ จะต้องนำมันไปยังที่ซึ่งภรรยาข้าพเจ้าถูกฝังทั้งเป็น และฆ่ามันแก้แค้นแทนภรรยาข้าพเจ้าเสีย ณ ที่ตรงนั้น โทษของมันผิดมากมายไม่สมควรจะยกโทษให้เลย"

พระนางนิ่งฟังอยู่สักครู่หนึ่ง เพราะมิอาจที่จะกลั้นชลเนตรไว้ได้ด้วยมีความสงสารสามีของพระนาง พอรั้งพระทัยสงบกันแสงแล้วจึงได้ตรัสว่า "ท่านพ่อค้าเมืองบาสโซรา ขอให้สงบความโกรธแค้นไว้บ้างเถิด นึกว่าเห็นแก่ฉัน น้องชายของท่านได้ทำบาปกรรมอย่างหนักแล้วก็จริง แต่ก็ได้สารภาพโทษตน ณ ที่เปิดเผยแล้ว ต้องขอให้ระลึกรู้ว่า ถึงอย่างไรก็เป็นน้องท้องเดียวร่วมสายโลหิตเดียวกัน เพราะฉะนั้นควรยกโทษเสียเป็นสิ่งประเสริฐที่สุด"

เตมิมได้ฟังตรัส จึงทูลว่า "เมื่อมีรับสั่งดังนี้ ข้าพเจ้าก็ต้องปฏิบัติตามมีพระประสงค์ให้ข้าพเจ้ายกโทษให้มัน ข้าพเจ้าก็เต็มใจยกโทษให้ได้ แต่จะต้องให้มันรู้สึกในความผิดของมันจริงๆ และอย่าได้ให้ร้ายต่อใครดังนี้อีกต่อไป"

พอเตมิมทูลในการที่ตนเต็มใจยกโทษเรเวนดา ยังมิทันจะจบดี พระนาง

ก็ทรงยอบพระกายลง สวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้าขอประทานให้เรเวนดาหายจากจักษุพิการ ในบัดนั้นเรเวนดาก็มีจักษุดีเหมือนอย่างเดิม

บรรดาพวกที่เห็นสิ่งอัศจรรย์นี้ ก็อื้ออึงสรรเสริญกันเซ็งแซ่อีก และพระนางจึงมีรับสั่งให้คนทั้ง ๖ กลับไปที่พักเดินทาง และตรัสต่อไปว่า

"พรุ่งนี้จงมาที่นี่ใหม่ จะได้เห็นการน่าประหลาดอัศจรรย์ยิ่งกว่าที่ได้เห็นในวันนี้"

รุ่งเช้าคนทั้ง ๖ ก็มาที่ในท้องพระโรงอีก พระนางรับสั่งเรียกให้เตมิมนั่งลงยังเก้าอี้ทอง ซึ่งได้จัดไว้ใกล้กับบัลลังก์ที่ประทับ แล้วพระนางจึงตรัสว่า "นี่แน่ะท่านพ่อค้าเมืองบาสโซรา ท่านได้รับความทุกข์และเสียใจมาแล้วก็มากอยู่ เรารู้สึกมีความสงสารท่านมาก จึงได้ตริตรองจะช่วยเหลือ และเพื่อให้บรรเทาความทุกข์ของท่านเสีย คือจะยกหญิงของเราที่มีรูปร่างสวยที่สุดให้เป็นภรรยาท่าน และถ้าจะต้องการอยู่ที่นี่ต่อไป ก็จะอนุญาตให้อยู่ด้วย"

เตมิมได้ยินดังนี้ ควรที่จะมีความยินดีกลับร้องไห้ สะอึกสะอื้นพลางทูลว่า "ที่ทรงพระกรุณานี้เป็นพระเดชพระคุณอันเหลือล้น ข้าพเจ้าจะจำใส่ใจไว้มิได้ลืมเลย แต่ข้าพเจ้าต้องขอรับพระอาชญา เพราะไม่มีความสมัครจะมีภรรยาอีกต่อไป ตราบใดข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ ก็จะไม่คิดถึงหญิงอื่นนอกจากเรบซิมา ภรรยายอดรักของข้าพเจ้าคนเดียวเท่านั้น ที่ยังมีความรักความอาลัยฝังอยู่ในหัวใจมิรู้ลืม จะขออยู่สันโดษเอากาลืนทุกข์โศกนี้ และเฝ้าอยู่ยังที่ซึ่งนางได้ถูกฝังจนกว่าชีวิตข้าพเจ้าจะสิ้นไป"

พระนางเรบซิมามีพระทัยเต็มตื้น เมื่อได้ทรงทราบว่าสามีของพระนางมีใจอันหนักแน่น ซื่อสัตย์ต่อภรรยา มิไยดีในหญิงอื่นที่ประทานให้ พระนางจึงตรัสว่า "ถ้าหากว่าเราจะสวดอ้อนวอนให้ผู้หญิงคนที่ท่านรักกลับคืนมา ท่านจะมีความยินดีที่จะได้เห็นหญิงคนนั้นหรือไม่ และจะจำนางได้หรือไม่?"

พลางพระนางก็เปลื้องผ้าคลุมพระพักตร์ เตมิมก็จำพระนางเรบซิมา

ได้ทันที

ความปลาบปลื้มดีใจของเตมิมที่ได้เห็นภรรยาของตนมากเท่าไร ความประหลาดอัศจรรย์ใจ และความตกตะลึงของคนต่างเมืองอีกห้าคนที่ได้เห็นและจำได้ว่าพระนางคือเป็นคนที่ตนได้ทำการหมิ่นประมาทไว้คราวก่อนนี้ก็มากมายเท่านั้น

พระนางทรงสวมกอดเตมิม และตรัสเล่าความเดิมให้บรรดาข้าราชการที่เฝ้าอยู่ฟัง ต่างก็มีความประหลาดใจกันทุกคน แล้วพระนางจึงประทานเงินแก่โจรอาหรับหมื่นเหรียญ พร้อมกับเสื้อชั้นในทำด้วยเยียรบับ กับเสื้อยาวชั้นนอกอย่างงาม ฝากไปประทานแก่ภรรยาชายอาหรับผู้นั้น ส่วนนายเรือและชายหนุ่มที่เป็นคนได้ขายพระนาง ก็ได้ประทานเงินให้คนละพันเหรียญ เสร็จแล้วเสด็จขึ้นบัลลังก์พาเตมิมเข้าไปในห้องพิเศษ ทั้งสองต่างถวายพรขอบพระคุณพระเป็นเจ้า ที่ได้ดลบันดาลให้ทั้งสองได้มีชีวิตและกลับคืนมาพบกัน แล้วพระนางเรบซิมาตรัสแก่สามีว่า

"ที่ในประเทศนี้ มีกฎหมายเป็นธรรมเนียมประเพณี มิยอมให้ผู้ที่ครอบครองเมืองมอบหน้าที่ให้แก่ใครแทนเป็นอันขาด เพราะฉะนั้นฉันจะยกให้เธอเป็นผู้ครอบครองเมืองแทนฉันมิได้ แต่ถึงกระนั้นเธอก็คงอยู่ในราชวังนี้ด้วยกันได้ จะได้ร่วมทุกข์สุขกันตลอดไป และจะให้เรเวนดาน้องชายของเธอได้รับความสุขด้วยจนเต็มเปี่ยม"

ในไม่ช้าเรเวนดาก็ได้เป็นอัครมหาเสนาบดีของประเทศนั้น และได้ปฏิบัติราชการในหน้าที่เรียบร้อยดี จนพลเมืองชาวเกาะมีความนับถือรักใคร่ทั่วไป

๑๓ คนเดินทางสองคน

รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง นางสัตลูเมพระพี่เลี้ยงจึงได้ทูลเจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์ว่า "หม่อมฉันขออนุญาตเล่านิยายเรื่องเล็กถวายสักเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า การเดินทางใช่แต่จะมีอันตรายตลอดไปก็หามิได้"

เจ้าหญิงฟารุขนาสก็เต็มพระทัยประทานอนุญาต พระพี่เลี้ยงจึงเล่านิยายถวายต่อไปนี้

ซาเลมและกาเนม เป็นมิตรสหายกันเดินทางมาด้วยกันหลายวัน วันหนึ่งถึงภูเขาใหญ่ ที่เชิงภูเขามีท่อธารน้ำพุใสสะอาดจืดสนิท ที่ใกล้น้ำพุมีแม่น้ำสายหนึ่ง สองข้างตลิ่งมีต้นสนและกล้วยป่า ขึ้นงอกงามร่มรื่นเย็น น้ำนี้ไหลบ่าไปยังทุ่งแห่งหนึ่ง อันเป็นที่มีบุบผาชาติหลายอย่างต่างพรรณ แย้มบานชูช่อดูตระการตาน่ารื่นรมย์เป็นที่สุด คนเดินทางทั้งสองเห็นอากาศเย็นร่มรื่นเจริญใจเจริญตาก็หยุดพักเหนื่อย เพราะด้วยเดินทางข้ามทะเลทรายอันแห้งแล้งกันดารอิดโรยอยู่แล้ว เมื่อเลือกหาได้ที่เหมาะจึงนั่งลงที่สนามนั้นได้สักครู่หนึ่ง พอหายเหนื่อยก็เที่ยวเดินดูรอบน้ำพุและตามฝั่งลำธาร เมื่อเดินมาถึงตรงที่น้ำตกไหลลงยังอ่าวใหญ่ เห็นที่ตรงทางน้ำมีศิลาอ่อนสีขาวอยู่

แผ่นหนึ่ง มีอักษรจารึกเป็นตัวสีฟ้างดงามมาก อาจจะเดาได้ถูกว่าผู้ที่สลักอักษรนี้เป็นช่างฝีมืออย่างเอก

ในอักษรที่จารึกไว้นั้นมีความว่า "ผู้เดินทางซึ่งได้ให้เกียรติยศมาถึงนี่ ขอท่านให้ทราบว่าได้มีที่พักอย่างงดงามและสบายไว้รับรองท่าน ถ้าท่านสมัครจะมาอาศัยต้องว่ายข้ามแม่น้ำนี้ไป อย่าได้มีความหวาดหวั่นว่าลำธารลึกและมีกระแสน้ำไหลเชี่ยว

เมื่อท่านว่ายไปถึงฟากข้างโน้นแล้ว จะได้พบสิงโตหินตัวหนึ่งตั้งอยู่ที่เชิงเขา ให้ยกสิงโตหินนั้นขึ้นแบกบ่ารีบพาขึ้นไปให้ถึงยอดเขา อย่าได้พักเหนื่อยทำรวนเรใจ หรือตกใจที่จะได้ยินเสียงสิงโตร้อง หรือเดินทางมีเสี้ยนหนามเกะกะเป็นอันขาด แม้ทำดังที่บอกไว้นี้ ได้สำเร็จก็จะได้รับความสุขเป็นนิตย์ไป

ถ้าไม่เดิน ไหนจะได้หยุดพัก ผู้ที่ไม่ทำการงานก็ไม่ได้สิ่งที่ตนนึกหวัง แสงพระอาทิตย์ที่สองโลกแจ้งกระจ่างอยู่ทั่วไปฉันใด ผู้ที่มีความอุตสาหะบากบั่นฝ่าไปในที่ลำบากก็จะได้รับแสงอาทิตย์ที่รุ่งเรืองงามฉันนั้น"

เมื่อได้อ่านจบลง กาเนมจึงได้พูดกับซาเลมว่า "เราพากันลองตั้งใจมานะบากบั่นฝ่าไปให้ถึงสถานที่ซึ่งได้บอกไว้เถิด ลองดูให้เห็นเท็จจริงว่าที่บอกไว้จะแน่หรือไม่ และจะได้รับผลเป็นประการไร?"

"เพื่อนเอ๋ย!" ซาเลมตอบ "เห็นว่าถ้าเราฝ่าอันตรายไปเพื่อหวังความสุขดังที่บอกไว้ ดูยังกระไรอยู่ คนที่มีสติอยู่บ้างคงไม่ยอมนำเอาชีวิตเข้าไปสู่อันตรายโดยหวังผลความสุขที่ยังไม่ทราบว่าจะได้แน่นัก และผู้ที่มีปัญญาคงจะไม่พาตนเข้าไปสู่ในที่อันตรายที่เห็นอยู่แล้ว เพื่อประสงค์ความสุขที่ยังไม่แลเห็น เชื่อกันเถิดเพื่อนเอ๋ย ถึงจะได้รับความสุขตั้งพันปีก็ไม่เท่ากับที่เราจะนำชีวิตเข้าไปสู่อันตรายในชั่วขณะเดียว"

กาเนมไม่เห็นพ้องตามสุภาษิตที่ซาเลมพูดนี้ จึงตอบว่า "สหาย... กัน

เห็นว่าคนที่หวังจะให้มีชีวิตอยู่เป็นสุขสบายแต่ไม่อยากจะได้รับความลำบาก เห็นว่าไม่สมควรจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ หนทางที่จะนำให้มีชื่อเสียงลือชาปรากฏ และได้รับความสุขสำราญก็ต้องเดินฝ่าไปในทางอันตรายเสียก่อน ผู้ที่ต้องการจะให้มีชีวิตอยู่เป็นสุขสบาย ก็ต้องไม่กลัวต่อความลำบาก ผู้ที่กลัวปวดศีรษะก็หาได้ลิ้มรสเหล้าองุ่นที่หวานชื่นใจไม่ ผู้ที่มีความกล้าหาญแล้ว ก็มิพักที่จะทนนิ่งให้มีชีวิตอยู่โดยมิได้ทำอะไรเลย”

“การหยุดพักมิต้องได้ทำอะไรนั้น ย่อมได้เปรียบ เหตุนี้หาควรที่จะแบกกายต่อไปไม่” ซาเลมตอบ

“ไม่ได้ เราจะต้องมีความอุตสาหะเดินทางไปให้ถึงยอดเขาจงได้ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในชื่อเสียงความสุขของเรา ถึงว่าเวลาไปจะได้รับความลำบากอยู่บ้าง แต่ถึงที่สุดเราก็คงจะได้รับความสุขสมที่ได้ทนลำบากมาแล้ว คงจะได้พบบ้านเมืองงามเป็นแน่”

“เมื่อต้องการดังนั้นก็เชิญเถิด” ซาเลมตอบ “ส่วนข้าพเจ้าเห็นจะไม่ไปด้วย เพราะเท่ากับข้ามทะเลทรายที่ไม่ทราบว่าจะถึงที่สุดเพียงไหน หรือแล่นเรือไปในทะเลที่ไม่ทราบว่าจะถึงฝั่งเมื่อไร และได้ผลเป็นประการไร เมื่อจะเริ่มลงมือทำการอะไร ควรคำนึงให้ถ่องแท้เสียก่อนจึงจะไม่เสียประโยชน์ และควรจะต้องเสียดายชีวิต ระวังรักษาไว้ให้ดีกว่าอะไรทั้งหมดในโลกนี้ จงระลึกถึงคำของท่านนักปราชญ์ที่พูดไว้ว่า เมื่อจะย่างเท้าก้าวไปไหน จงดูพื้นที่ตนจะก้าวเสียก่อน อีกประการหนึ่งอักษรที่จารึกไว้นี้ จะจดไว้เพื่อล้อพวกบ้าให้เป็นการสนุกเท่านั้น หรือบางทีผู้ที่จารึกรู้อยู่แล้วว่าน้ำที่ในลำธารลึกข้ามไม่ได้ และถ้าสามารถข้ามไปได้ก็จะพบสิงโตใหญ่โตจนยกไม่ไหว และต่างว่ายกไหว จะสามารถแบกขึ้นไปบนยอดเขาโดยไม่ต้องหยุดพักจะได้ละหรือ และทั้งก็ยังไม่ทราบด้วยว่าจะต้องได้รับความอันตรายกี่มากน้อย ข้าพเจ้าจะฝ่าอันตรายชนิดนี้ไปด้วยไม่ได้เลย นอกจากจะร้องขอให้เพื่อน

เลิกความตั้งใจที่คิดผิดนี้เสียเท่านั้น”

ฝ่ายกาเนมก็ยังดื้อดึง ไม่ยอมเห็นคำตักเตือนของซาเลม และได้พูดว่า “กันเห็นจะเชื่อตามคำตักเตือนของแกไม่ได้ พูดเสียให้ปากเน่าก็หาละความตั้งใจไว้ไม่ได้ ต่อให้มียักษ์มารและผีปิศาจมาห้ามก็หามีความหวาดหวั่นไม่ กันรู้อยู่เหมือนกันว่า ที่ไหนแกจะเต็มใจไปด้วยกันในคราวนี้ แต่ว่าต้องขอเชิญตัวเป็นเพื่อนให้เห็นจริงด้วยว่า กันจะทำได้จริงหรือไม่ ถึงไม่ไปด้วยก็เพียงแต่คอยดูก็แล้วกัน คำของจินตกวีเอกได้พูดไว้ว่า

“ข้าพเจ้าก็ทราบอยู่แล้วว่า ท่านไม่ใช่เป็นคนเสพสุรา แต่ถึงเช่นนั้นก็ต้องขอเชิญท่านไปร้านสุราด้วยกัน เพื่อจะได้เห็นพวกที่เสพสุรา”

เมื่อซาเลมเห็นกาเนมตั้งใจจะข้ามฟากไปจริงๆจึงได้พูดว่า “ตามที่แกพูดเยาะเย้ยกันนี้ ก็เห็นได้ว่า แกหาฟังคำเตือนของกันไม่ และตั้งใจฝ่าอันตรายไปหาสิ่งที่ไม่มีตัวจริงๆ เพราะฉะนั้นกันก็ไม่มีความประสงค์จะไปดูสิ่งที่กันไม่อยากจะเห็นด้วย เหตุฉะนี้ขอเชิญเพื่อนไปแต่คนเดียวเถิด กันไม่อยากจะเห็นสิ่งที่จะทำให้เสียวสยองเลย”

พูดได้เท่านี้ ซาเลมก็ลากาเนมเดินทางต่อไปแต่คนเดียว

ครั้นซาเลมไปแล้ว กาเนมจึงเดินมาที่ชายฝั่งแม่น้ำ และนึกอยู่ในใจว่า “เราจะต้องโจนลงไปในน้ำ ไม่ตายก็จะได้ของที่พึงหวังเป็นแน่” ว่าแล้วกาเนมก็โจนลงไปในแม่น้ำซึ่งเป็นที่ลึกและมีกระแสน้ำไหลพัดเชี่ยวที่สุด แต่กาเนมพยายามว่ายน้ำข้ามไป โดยความกล้าหาญจนถึงฝั่งอีกข้างหนึ่งโดยปราศจากอันตราย หยุดพักเหนื่อยแล้วก็ยกสิงโตหินที่ตั้งอยู่ตรงนั้นขึ้นแบกบนบ่าตรงดิ่งป่ายปีนขึ้นไปบนยอดเขา มิต้องหยุดพักเหนื่อย หรือย่อท้อต่อความลำบากที่กำลังป่ายปีนขึ้นไปนั้น จนถึงยอดเขาจึงได้วางสิงโตหินลง

กาเนมมองดูไปข้างภูเขา เห็นที่เชิงเขามีเมืองงดงาม มีบ้านก่อสร้างขนาดใหญ่โตและสวนใหญ่ๆอยู่เรียงรายไปในบริเวณนั้น ทำให้กาเนมมองดู

เพลิน ทันใดนั้นสิงโตหินก็แผดสิงหนาทร้องเสียงดังก้องออก จนภูเขากระเทือนหวั่นไหว และดังก้องไปกระทั่งถึงในเมือง พลเมืองได้ยินเสียงสิงโตร้องก็พากันวิ่งมาที่ภูเขาซึ่งกาเนมยืนอยู่ ทำให้กาเนมประหลาดใจมากกว่าที่ได้ยินเสียงสิงโตหินร้องเมื่อกี้นี้ พลเมืองที่วิ่งมาดูมีผู้ที่เป็นหัวหน้าคนหนึ่งเข้ามาหากาเนม กระทำเคารพต่อกาเนมอย่างใหญ่โต และนำเอาม้ามีเครื่องอานครบอย่างงดงามมาให้ขี่ด้วยตัวหนึ่ง กาเนมก็ขึ้นขี่ม้า พวกพลเมืองที่มาทั้งหมดก็พากันห้อมล้อมกาเนมพาเข้ามาในเมือง แล้วนำเข้าไปในพระราชวังอันงดงาม จัดแจงให้กาเนมอาบน้ำชำระล้างร่างกายด้วยน้ำดอกไม้เทศ เสร็จอาบน้ำแล้ว ก็นำเครื่องหอมมาลูบไล้ให้กาเนม และให้ทรงเครื่องกษัตริย์ยกขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินครองเมืองนั้น

กาเนมเมื่อมาครั้งแรก ก็มิได้รู้สึกประหลาดใจอย่างไร เข้าใจว่าพลเมืองต้อนรับอย่างคนต่างเมืองมาเท่านั้น ครั้นทราบว่าพลเมืองได้ยกตนให้เป็นกษัตริย์ ก็ให้มีความประหลาดใจ และถามพวกเหล่านั้นว่า เป็นเพราะเหตุไรจึงได้เลือกสรรตนให้เป็นเจ้าแผ่นดินครอบครองเมืองนี้

คนที่เป็นหัวหน้าราษฎรตอบว่า "เรื่องที่มีรับสั่งถามนั้น คือท่านนักปราชญ์โบราณของเมืองนี้ ได้นำเอาศิลาจารึกผูกด้วยวิชาอาคมไปไว้ยังที่ข้างน้ำพุ ซึ่งพระองค์ได้ทอดพระเนตรมาแล้ว เมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดมีความกล้าหาญข้ามน้ำมา และยกสิงโตหินขึ้นมาบนเขาได้แล้ว สิงโตหินซึ่งเป็นของวิเศษก็จะร้องขึ้น แต่จะมีเป็นขึ้นได้ก็เมื่อพระเจ้าแผ่นดินได้สิ้นพระชนม์ไป และแผ่นดินว่างเปล่าอยู่ เมื่อพวกพลเมืองได้ยินสิงโตร้องขึ้น ก็สำคัญแน่ว่าจะมีผู้มีบุญมาเป็นเจ้าแผ่นดินต่อไป จึงได้พากันออกไปต้อนรับและอัญเชิญเสด็จเข้ามาเป็นผู้ปกครองเมืองนี้ วิธีดังได้ทูลมานี้ได้ถือเป็นประเพณีในเมืองนี้ตลอดเรื่อยมาได้หลายร้อยปีแล้ว"

เมื่อกาเนมได้ทราบความตามที่พลเมืองได้บอกเล่า ก็รู้สึกได้ว่าการ

งานที่ตนกระทำลุล่วงมาได้จนเป็นผลดีนี้ ก็เพราะอาศัยฝ่าความลำบากเป็นลำดับมาเสียก่อน ผู้ที่หวังความดีมีชื่อเสียงแล้ว จะต้องบากบั่นทนลำบากยากเข็ญเสียก่อนจึงจะดี

"ตามเรื่องนิยายนี้" พระพี่เลี้ยงทูล "พระนางจะทรงเห็นได้ง่ายว่า ความสุขจะมีขึ้นก็ต้องอาศัยความลำบากมาก่อน ข้อนี้เป็นคำสอนใจมีมาแล้วตั้งแต่ครั้งกาลดึกดำบรรพ์เท่ากับอายุโลก และจะทรงเห็นมีอยู่ในหนังสือสุภาษิตต่าง ๆด้วยทุกเรื่อง"

๑๔ เจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์

พระพี่เลี้ยงได้เล่านิทานถวายพระธิดาอีกมากมายหลายเรื่อง แต่คงจะไม่เป็นเรื่องสำคัญเท่ากับที่ได้มีปรากฏไว้ในหนังสือนี้ จึงไม่มีผู้ใดจดจำมาเล่าในสมัยเรา

พระพี่เลี้ยงได้เล่านิทานถวายเป็นเวลาได้พันหนึ่งทิวา พอดีเจ้าชายฟารุขรุสซึ่งเป็นพระเชษฐาของเจ้าหญิงแคชเมียร์ประชวรลง พระเจ้าโตกรุลเบมีความเสน่หาในพระโอรสองค์นี้ยิ่งนัก จึงได้เชิญแพทย์พิเศษจากประเทศฮินดูสถานมารักษา แต่พระโอรสก็หาหายประชวรไม่ กลับซ้ำมีพระอาการทรุดหนักลงจนทางราชการและที่ในพระราชวังต้องเลิกการสนุกสนานที่เคยมีอยู่ทั้งสิ้นเสีย และมีความวิตกเป็นทุกข์กันทั่วไป เจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์ก็ไม่มีพระประสงค์จะทรงฟังนิทานอีกต่อไป และพระเจ้าโตกรุลเบ ก็มิเสด็จประพาสป่าล่าเนื้อเหมือนอย่างเคย มีพระทัยใฝ่ฝันวิตกอยู่ในพระโอรส ทั้งผู้อื่นๆก็มีความวิตกกลัวเจ้าชายจะเป็นอันตรายไปด้วย

พระเจ้าโตกรุลเบเคยเสด็จไปเยี่ยมเยือนพระสังฆราชบ่อยๆ อยู่มาวันหนึ่ง จึงเสด็จไปหาและรับสั่งกับสังฆราชว่า "พระคุณเจ้าก็ย่อมทราบอยู่แล้ว

ว่า ลูกชายคนนี้โยมรักปานชีวิต แพทย์ทั้งหลายได้ประกอบยารักษาจนหมดความรู้ความสามารถ มิอาจที่จะชนะโรคนั้นได้ รักษาเท่าไรเห็นจะไม่หายเสียแล้ว โยมจึงมาอ้อนวอนพระคุณเจ้า ขอให้สวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้า เพราะโยมเชื่อว่า ถ้าได้พระคุณเจ้าช่วยเหลือแล้วคงจะสมความปรารถนาของโยมเป็นแน่"

"เมื่อบุคคลได้สวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้าแล้ว ก็คงหวังได้ว่า จะทรงพระกรุณา" สังฆราชตอบ "ในคืนวันนี้อาตมาภาพจะเข้าไปอยู่ในสุเหร่ากระทำนมัสการสวดอ้อนวอนพระเป็นเจ้าให้ทรงพระกรุณา และพรุ่งนี้จึงจะทูลให้ทราบว่า ที่อาตมาภาพได้สวดอ้อนวอนนั้นจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่"

รุ่งขึ้นเช้าสังฆราชก็เข้าเฝ้า พอพระเจ้าโตกรุลเบทอดพระเนตรเห็นสังฆราชเข้ามา ก็เสด็จออกไปรับ และตรัสว่า "อย่างไรบ้าง พระคุณเจ้าอาจจะช่วยชีวิตลูกของโยมได้หรือไม่?"

"อาตมาภาพขอทูลให้ทราบ" พระสังฆราชตอบ "ว่าบัดนี้ ท่านศาสดามะหะหมัดได้ขึ้นไปทูลขอต่อพระเป็นเจ้า พระเป็นเจ้าทรงพระกรุณาแล้ว

พอพระเจ้าแผ่นดินได้สดับก็ดีพระทัย เข้าสวมกอดพระสังฆราช และทรงนำไปยังตำหนักซึ่งเจ้าฟารุขรุสบรรทมประชวรอยู่

ท่านสังฆราชนั่งลงข้างพระแท่นที่เจ้าชายบรรทม และกล่าวคำสวดอ้อนวอนเป็นสำเนียงภาษาซึ่งไม่มีใครฟังเข้าใจ

ท่านสังฆราชยังมิทันจะสวดจบดี เจ้าชายซึ่งประชวรพระโรคจนไม่สามารถจะพูดออก ก็ตรัสขึ้นมาได้ว่า "พระบิดา พระเจ้าข้า ขอพระองค์จงหายวิตกเถิด เพราะลูกหายเจ็บป่วยแล้ว" เจ้าชายตรัสเท่านี้ก็เสด็จลุกขึ้นจากพระแท่นได้ บรรดาคนในพระนครแคซเมียร์เมื่อได้ทราบว่าเจ้าชายหายประชวร ก็โจษกันเซ็งแซ่ถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระสังฆราช

ฝ่ายเจ้าหญิงฟารุขนาสเมื่อได้ทรงสดับข่าวลือและสรรเสริญกันว่า ท่าน

สังฆราชองค์นี้ประพฤติตนบริสุทธิ์มาก ก็มีพระประสงค์จะใคร่พบและสนทนากับพระสังฆราช เพราะฉะนั้น พระธิดาพร้อมด้วยสาวสรรกำนัลในและพวกขันทีแห่ห้อมล้อมไปสุเหร่า ครั้นเสด็จถึงพระธิดาให้ประหลาดพระทัยมากที่พระสังฆราชไม่ยอมให้พระธิดาเสด็จเข้าไปหา พระธิดาทรงขัดเคืองพระทัยจึงเสด็จกลับไปเฝ้าพระบิดา ทูลประพฤติเหตุของพระสังฆราชให้ทรงทราบ พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จไปหาพระสังฆราชและรับสั่งถามว่า

"เหตุไรพระคุณจึงไม่อนุญาตให้ธิดาโยมเข้าไปหา?"

"เรื่องเป็นเช่นนี้ บพิตร" พระสังฆราชตอบ "เพราะพระธิดา หาได้ประพฤติพระองค์ให้ต้องตามพระประสงค์ของพระเป็นเจ้า คือมีความเกลียดชังผู้ชายทั้งหลาย และทรงถือว่าชายทั้งปวงเป็นศัตรู ถ้าแม้พระธิดาไม่กลับพระทัยแล้ว อาตมาก็ไม่สามารถจะอนุญาตให้เข้ามาหาได้ เพราะพระเป็นเจ้าทรงห้ามขาดมิให้รับรองพระธิดา ถ้าพระนางกลับพระทัยได้เมื่อไร อาตมาภาพก็เต็มใจจะสนองพระเดชพระคุณพระธิดาทุกอย่าง"

พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงสดับดังนี้ จึงเสด็จกลับคืนพระราชวัง

ล่วงมาได้สองสามวัน พระเจ้าโตกรุลเบเสด็จไปเยี่ยมพระสังฆราชอีก พระสังฆราชทูลว่า "บัดนี้อาตมาภาพได้รับพระอนุญาตจากพระเป็นเจ้าให้พบกับพระธิดาได้แล้ว อาตมาภาพมีความประสงค์จะทูลเตือนสติพระธิดาซึ่งหวังว่าพอจะช่วยเหลือได้บ้าง"

พระองค์ทรงโสมนัสยินดีที่พระสังฆราชได้เอาใจใส่ช่วยเหลือ และนำข่าวมาแจ้งแก่พระธิดา. พอรุ่งเช้าขึ้นพระธิดาก็เสด็จไปสุเหร่า คนเฝ้าประตูก็นำเสด็จเข้าไปในห้องใหญ่แห่งหนึ่ง แล้วทูลให้ประทับคอยอยู่สักครู่

ที่ตามฝาผนังในห้องนั้น มีฉากแขวนไว้ ๓ ฉาก ห่างๆกัน ฉากทั้ง ๓ นี้เขียนเป็นภาพนางกวาดติดข่าย และกวางผู้กำลังพยายามช่วยนางกวางให้หลุดพ้นจากข่ายมาได้ ในที่อีกแห่งหนึ่งเขียนเป็นกวางตัวผู้ติดข่าย และมี

รูปนางกวางกำลังมองดูอยู่ แต่หาได้ช่วยเหลือไม่ พระธิดาทรงพิจารณาภาพนี้ ก็ประหลาดพระทัย "นี่อย่างไรหนอ?" พระธิดาคำนึงในพระทัย "คุณพระช่วย! รูปนี้กลับ กลายตรงกันข้ามกับรูปที่ได้เห็น กวางผู้ที่มีอยู่ในภาพทั้ง ๓ อันนี้ พยายามจะช่วยนางกวางให้พ้นภัยและกลับได้เห็นนางกวางละทิ้งกวางตัวผู้เสีย อนิจจา! ที่เราดูถูกผู้ชายทั้งหลายมาแต่ก่อน ๆเห็นจะผิดไปเสียแล้ว กลับซ้ำมีความซื่อสัตย์ผิดกับที่เราคาดหมายไว้ไกล เสียใจจริง ๆที่เราไม่ควรจะดูหมิ่นชายทั้งหลายเลย"

กำลังพระธิดานึกอยู่นี้ พระสังฆราชก็เข้ามา พระธิดาทรงกระทำกิริยาจะคุกเข่าลงนมัสการ แต่พระสังฆราชทูลห้ามไว้ และขอให้พระนางประทับ ณ ที่สมควร แล้วก็พูดว่า "พระนางคงจะทรงทราบอยู่แล้วว่าพระบิดาทรงมีความทุกข์ร้อน โดยเหตุที่พระนางได้ประพฤติพระองค์ให้ผิดประเพณี และขัดขืนต่อบัญญัติของพระเป็นเจ้า ที่เป็นไปทั้งนี้เพราะมารเข้าดลพระทัยอยู่จึงได้มีความเกลียดชังชายทั้งหลาย อาตมาภาพได้สวดอ้อนวอนพระมะหะหมัด ให้ทรงพระกรุณาต่อพระนาง แต่พระองค์รับสั่งว่า ถ้าพระนางพยายามเปลี่ยนพระทัยแล้ว พระองค์ก็สามารถจะทรงช่วยเหลือให้หลุดพ้นจากเหวอันลึกที่พระนางได้ตกลงไปได้"

ครั้นพระสังฆราชเห็นพระธิดาทรงพระกันแสงและตกพระทัย จึงได้พูดต่อไปว่า "จงหยุดกันแสงเสียเถิดพระนาง เพราะเห็นได้แล้วว่า จะช่วยให้พ้นภัยจากมารที่มาราวี แต่ส่วนพระนางจะต้องปฏิบัติตามที่ได้แนะนำจึงจะได้"

พระธิดารับสัญญาว่า จะทำตามที่พระคุณสั่งทุกประการ ทรงจูบหัตถ์ของสังฆราชแล้ว ก็เสด็จคืนเข้าสู่ในพระราชวัง

รุ่งขึ้น พระนางเสด็จไปหาพระสังฆราชที่สุเหร่าอีก พระสังฆราชจึงได้พูดว่า "อาตมาภาพฝันเห็นพระมะหะหมัดเมื่อคืนนี้ ได้มีรับสั่งกับอาตมาภาพว่า นี่แน่ะ ท่านซึ่งเป็นนักพรต บัดนี้พระเป็นเจ้าไม่ทรงขัดเคืองพระนาง

ฟารุขนาสแล้ว เพราะเธอหาเกลียดชังชายเหมือนแต่ก่อนไม่ แต่พระธิดาจะต้องมีความสงสารเจ้าชายองค์หนึ่ง ซึ่งเวลานี้กำลังคร่ำครวญใฝ่ฝันอยู่แต่พระธิดาทั้งกลางวันกลางคืน เพราะเจ้าชายองค์นี้พระเป็นเจ้าได้ประกาศิตไว้ในสารบบบัญชีเมืองสวรรค์ว่า จะได้พระนางฟารุขนาสเป็นชายา"

พระธิดาได้สดับดังนี้ ก็ประหลาดพระทัยมาก "เรื่องนี้จะให้หม่อมฉันทำประการไรจึงจะช่วยเจ้าชายองค์นั้นให้บรรเทาความทุกข์ได้ เพราะหม่อมฉันก็ยังไม่ทราบว่าเจ้าชายองค์นั้นคือใคร มาแต่ไหน?"

พระสังฆราชตอบว่า "ท่านศาสดาพระมะหะหมัดได้รับสั่งว่า เจ้าชายองค์นี้คือโอรสของพระเจ้ากรุงเปอร์เซีย มีนามว่าเจ้าชายฟารุขชาติ มีรูปโฉมสวยที่สุด จะหาใครในใต้หล้ามาเปรียบความงามของเจ้าชายองค์นี้หามีไม่"

"พระคุณเจ้าขา" พระธิดาตรัส "ที่พูดนี้ทำให้หม่อมฉันประหลาดใจมาก เจ้าชายองค์นี้ก็ยังหาได้เห็นและรู้จักหม่อมฉัน เหตุไรจึงจะมีความรักใคร่หม่อมฉันได้"

"เรื่องที่จะทูลให้ทราบ" พระสังฆราชตอบ "คือพระมะหะหมัดทรงทราบล่วงหน้าไว้แล้วว่า พระนางคงตรัสถามอย่างนี้ จึงได้บอกเล่าเรื่องราวของเจ้าชายให้อาตมาภาพทราบไว้ล่วงหน้าโดยละเอียด คือเจ้าชายฟารุขชาติได้ทรงสุบินไปว่า ได้เห็นนางที่ในทุ่งแห่งหนึ่ง เจ้าชายมีพระเสน่หาในความงามของพระนาง จึงได้ทรงทักทายปราศรัยพระนางแต่พระนางตัดไมตรี ตรัสว่าบรรดาผู้ชายทั้งหลายเป็นคนไม่ซื่อสัตย์ ตรัสได้เท่านี้แล้วพระนางก็เสด็จไปเสีย เจ้าชายฟารุขชาติมีความเสียพระทัยมาก พอทรงสุบินได้เท่านี้ก็ตื่นบรรทมและใฝ่ฝันอาลัยพระธิดาอยู่มิรู้ลืม"

เมื่อพระสังฆราชพูดถึงเพียงนี้ พระธิดาก็ถอนพระทัยใหญ่ พลางแหงนพระพักตร์ขึ้นไปในอากาศและตรัสว่า "ข้าแต่พระเป็นเจ้า เหตุไฉนหนอข้าพระเจ้าจึงได้ฝันเห็นเหมือนอย่างเจ้าชายได้ฝัน" แล้วหันพระพักตร์

มาตรัสกับพระสังฆราชว่า "พระมะหะหมัดยังหาได้บอกเล่าแก่พระคุณได้ละเอียดไม่ที่หม่อมฉันได้ฝันนั้น คือว่าได้ไปเที่ยวในทุ่งแห่งหนึ่ง ตามพื้นดาษดาไปด้วยพรรณดอกไม้หลายชนิด และได้เห็นเจ้าชายมีพระรูปโฉมสวยที่สุดพระองค์หนึ่ง เจ้าชายองค์นี้ได้เข้ามาพูดจาฝากอาลัยในไมตรีแก่หม่อมฉัน แต่หม่อมฉันหารับรักไม่ ในขณะนั้นหม่อมฉันจึงรีบหนีจากเจ้าชายมาเสียเพราะเกรงว่าถ้าขืนอยู่ต่อไป และเห็นความงามของเจ้าชายแล้ว ก็จะเกิดความรักใคร่ขึ้น ที่ได้คิดเกลียดชังชาย หม่อมฉันก็รู้สึกตนว่าเป็นการผิดไม่สมควร เพราะทราบแล้วว่า ชายอาจจะเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ได้ ถ้าหากพระเป็นเจ้าได้ประกาศิตไว้ว่าหม่อมฉันจะได้เจ้าชายองค์นี้เป็นสามี หม่อมฉันก็มีความเต็มใจ ไม่มีความเกลียดชังอะไรเหมือนอย่างแต่ก่อน"

พระสังฆราชมีความยินดี เมื่อได้ฟังพระธิดาตรัส จึงพูดว่า "จะคิดการสถานไรดี จึงจะเป็นผลสำเร็จตามพระทัยพระนางได้ ต่อพรุ่งนี้เช้าอาตมาภาพจึงจะทูลให้ทราบ"

พระธิดาฟารุขนาสก็เสด็จกลับพระราชวัง และทรงคะนึงถึงเจ้าชายฟารุขชาติมิได้หยุด ระลึกไปถึงครั้งที่ได้ทรงพระสุบิน ได้ทอดพระเนตรเห็นเจ้าชายเป็นที่น่ารักใคร่ เมื่อพระธิดาทรงรำพึงมากขึ้น ก็ทำให้รู้สึกพระองค์ว่ามีความเสน่หาในเจ้าชายยิ่งขึ้น จนมิอาจจะสงบพระทัยให้หายความกระวนกระวายได้ในวันนั้น และเวลาเข้าบรรทมก็ไม่หลับเลย

พอรุ่งเช้าขึ้น พระธิดาก็เสด็จจากบรรทมจัดแจงทรงเครื่อง แล้วเสด็จไปหาพระสังฆราช พระสังฆราชเห็นพระธิดามีพระพักตร์เผือดผิดปกติ ก็เข้าใจได้ทันทีว่าพระนางคงคำนึงถึงเจ้าชาย แต่ยังมิทันพูดจาว่ากระไร พระธิดาก็ตรัสขึ้นก่อนว่า "เป็นอย่างไรบ้าง พระคุณเจ้า บัดนี้พระเป็นเจ้าทรงพระกรุณาจะให้หม่อมฉันทำอย่างไรบ้าง จึงจะถูกต้องตามพระทัยของพระองค์?"

พระสังฆราชตอบว่า "บัดนี้ท่านมหาศาสดามะหะหมัดให้พระนางกระทำสัตย์สาบานต่ออาตมาภาพไว้ว่า จะไม่ขัดขืนแล้วอาตมาภาพจะสั่งประการใด ก็ให้ปฏิบัติตาม"

พระธิดาเต็มพระทัยกระทำสัตย์สาบานว่า จะปฏิบัติตามที่ท่านสังฆราชสั่งจงทุกประการ

"พระนางจะต้องเสด็จไปยังบ้านเมืองของเจ้าชายองค์นั้นแต่ในคืนนี้" ท่านสังฆราชพูด "อาตมาภาพจะนำพระนางไปเอง เมื่อเสด็จไปถึงแล้วเจ้าชายก็จะทรงรับรองอย่างแข็งแรง พระนางคงมีความประหลาดพระทัยที่อาตมาภาพได้แนะนำให้หนีไปเช่นนี้ แต่ว่าเป็นการจำเป็น เพราะพระมะหะหมัดได้มีโองการสั่งมาดังนี้"

"อะไร! เจ้าข้า" พระนางฟารุขนาสทรงคัดค้านขึ้น "เป็นไฉนพระมะหะหมัดมีรับสั่งให้หม่อมฉันหนีออกจากนครแคซเมียร์ไป โดยมิต้องได้ทูลลาพระบิดาให้ทรงทราบเสียก่อน และด้านหน้าไปหาเจ้าชายซึ่งยังหาได้เป็นสามีด้วยไม่ดังนี้ดูกระไรอยู่"

"อาตมาภาพไม่หมายความเกินไปถึงเพียงนั้น" พระสังฆราชตอบ "เรื่องที่จะเสด็จไปนี้ก็ต้องทูลพระเจ้าโตกรุลเบให้ทรงทราบด้วยก่อน อาตมาภาพจะเป็นผู้ไปทูลพระเจ้าแผ่นดินเอง ที่จำเป็นต้องให้พระนางเสด็จไปก็เพราะพระมะหะหมัดมีประสงค์จะทำให้พระนางรู้สึกพระองค์ที่ได้ประพฤติผิดไม่ถูกพระทัยมาแต่ก่อน"

"ที่จะให้หม่อมฉันไปคราวนี้" พระธิดาตรัส "หม่อมฉันไม่สู้เต็มใจเลย แต่เมื่อเห็นว่าเป็นข้อจำเป็นจริง ๆก็ต้องปฏิบัติตาม แต่จะต้องทูลขออนุญาตพระบิดาเสียก่อน"

"อย่างไรก็ต้องทรงอนุญาต" พระสังฆราชตอบ "ข้อนี้อาจจะรับรองได้แน่ เพราะฉะนั้นขอให้เสด็จกลับพระราชวัง ไปเตรียมพระองค์ไว้ก่อนดีกว่า"

พระนางฟารุขนาสก็ทรงกระทำตามที่พระสังฆราชสั่ง ส่วนพระสังฆราชนั้นในมิช้าก็ไปเฝ้าพระเจ้าโตกรุลเบ กำลังพระองค์ตรัสอยู่กับพระพี่เลี้ยงของพระธิดา แต่พอทอดพระเนตรเห็นพระสังฆราชเข้าเฝ้า จึงได้ร้องเชิญพระสังฆราชว่า "โยมมีความยินดีที่ได้เห็นพระคุณเจ้าเข้ามาหา เพราะกำลังพูดอยู่ด้วยเรื่องลูกของโยมที่เปลี่ยนความคิดดีขึ้นมาก ข้ออัศจรรย์ทั้งนี้ก็เป็นเพราะด้วยพระคุณเจ้า นางมีความเกลียดชังชายมานานแล้ว ได้พระคุณเจ้าช่วยเหลือในไม่ช้าก็กลับทำให้หายเกลียดชังชายทั้งหลายได้ พระคุณเจ้าพูดครั้งเดียวเท่านั้น ยังเห็นคุณดีกว่าเรื่องนิยายของสัตลูเมทั้งหมด"

"พระราชสมภารเจ้า" พระสังฆราชทูล "บัดนี้พระธิดาก็หาชิงชังบุรุษทั้งหลายแล้ว และมีพระเสน่หาในเจ้าชายแห่งกรุงเปอร์เซีย"

แล้วพระสังฆราชจึงได้ทูลเรื่องที่เป็นมาแล้ว ให้ทราบและอ้างว่า การไปคราวนี้เป็นเพราะพระมะหะหมัดมีพระประสงค์เช่นนั้น

พระเจ้าโตกรุลเบ ทรงพระวิจารณ์อยู่ได้สักครู่หนึ่งจึงตรัสว่า "ที่จะต้องให้ลูกไปเสียเช่นนี้ โยมก็ไม่สู้เต็มใจ แต่เมื่อพระมะหะหมัดได้บังคับให้เป็นไปดังนั้น ก็เป็นอันจนใจขัดไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดีไปคราวนี้ก็ได้พระคุณเจ้าไปด้วย เพราะฉะนั้น โยมค่อยคลายวิตก"

พระเจ้าแผ่นดินประทานอนุญาตแล้ว พระนางฟารุขนาสพร้อมด้วยพระพี่เลี้ยงและพระสังฆราช ก็เสด็จออกจากนครแคชเมียร์ไปในคืนวันนั้นเอง ที่ได้มีพระพี่เลี้ยงตามเสด็จไปด้วยแต่คนเดียว ก็เพราะพระสังฆราชบอกว่าพระมะหะหมัดรับสั่งไว้ไม่ให้ใครตามเสด็จไปด้วย

พระธิดากับพระพี่เลี้ยงและพระสังฆราชต่างก็ขี่ม้าเดินทางไปในเวลากลางคืนมิได้หยุด จนรุ่งสว่างขึ้นถึงที่ทุ่งแห่งหนึ่ง มีพรรณบุบผชาติผลิดอกออกช่ออยู่ไสวส่งกลิ่นหอมตลบอบอวลไปทั่วอากาศ ที่ชายทุ่งมีสวนดอกไม้อยู่แห่งหนึ่ง มีกำแพงศิลาขาวล้อม ที่ปลายกำแพงมีศาลาสร้างด้วยไม้จันทน์

แดงมีมุขยื่นออกมาและปิดด้วยทองคำเปลว ถัดมุมออกมามีลำธารน้ำใสสะอาดบริสุทธิ์ ไหลบ่าไปตามทุ่งเลี้ยงต้นไม้พรรณบุบผชาติให้ชุ่มชื่นอยู่เสมอ ความร่มรื่นสบายดังนี้ มิอาจให้คนทั้งสามเดินผ่านเลยไปได้ จึงลงจากหลังม้าหยุดแวะพักนั่งข้างลำธาร ขณะที่พระธิดากำลังเพลินชมสถานที่อันน่ารื่นรมย์อยู่ในทันใดนั้น ท่านสังฆราชก็เกิดมีสีหน้าซีดผิดปกติ และเนื้อตัวสั่นไปหมด พระธิดาฟารุขนาส และพระพี่เลี้ยงเห็นกิริยา ท่านสังฆราชเปลี่ยนไปก็ตกใจ ถามท่านสังฆราชว่า เป็นอะไรไป

"พระธิดา" ท่านสังฆราชตอบพลางทำหน้าตื่นตกใจมองดูพระธิดา "อาตมาภาพคาดไม่ถูกว่า เหตุไฉนเราจึงถูกปิศาจล่อลวงมายังที่นี้ ศาลาสวนและกำแพงที่เราเห็นอยู่นี้คือเป็นที่อยู่ของนางเมเรฟซาหมอผีใจร้าย ถ้ามันแลเห็นเราแล้วเราก็ต้องถูกมันฆ่าตายหมด ข้าแต่พระเป็นเจ้า ขอจงได้เป็นทิพยสักขีด้วยว่า ข้าพเจ้ามีความวิตกอยู่ก็ด้วยพระธิดา ถ้าแม้มาตามลำพังก็คงไม่มีความเกรงกลัว จะปราบปรามนางอมนุษย์นี้เสียให้จงได้"

"นิมนต์พระคุณเจ้าจัดการเถิด" พระธิดาตรัส "ให้นึกเหมือนว่าพระคุณมาแต่ลำพังคนเดียวก็แล้วกัน ถ้าแม้มีกรรมที่จะต้องถึงแก่ชีวิต ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าก็มิได้มีความอาลัยชีวิตเลย ให้สมกับชาติและตระกูลที่ได้บังเกิดมา"

"เจ้าหญิง เมื่อมีพระทัยมั่นคงเช่นนี้ อาตมาภาพก็หามีความวิตกอย่างไรไม่" พระสังฆราชตอบ "จะจัดการปราบปรามนางหมอผีนี้ให้ได้ ถ้ามิสำเร็จยอมตาย ขอให้พระธิดาประทับอยู่ที่นี่ก่อน ถ้าอีกชั่วโมงหนึ่งไม่กลับมา ก็คือหมายความว่าได้แพ้ภัยแก่นางหมอผีเสียแล้ว"

ท่านสังฆราชพูดได้เท่านี้ ก็หยิบกระบี่เดินเข้าไปในสวน พระสังฆราชไปแล้ว พระนางฟารุขนาสและพระพี่เลี้ยงรู้สึกเป็นทุกข์ใจอยู่

"อนิจจา ท่านสังฆราช" พระธิดาตรัส "ท่านจะไปเป็นประการไรก็ไม่ทราบ ให้หวั่นๆเกรงว่าจะสู้นางหมอผีไม่ได้"

"ขอพระนางอย่าได้ทรงพระวิตกเลย" นางสัตลูเมทูล "ที่ไหนท่านซึ่งเป็นพระสังฆราช จะพ่ายแพ้แก่อำนาจหมอผีได้ หม่อมฉันเชื่อใจว่า ถึงนางหมอผีจะมีฤทธิ์เดชอย่างไร ก็คงต้องพ่ายแพ้แก่ท่านสังฆราชเป็นแน่"

พอเวลาล่วงมาได้หนึ่งชั่วโมง พระสังฆราชก็กลับมามีสีหน้ายิ้มแย้มหัวเราะ และพูดว่า "อาตมาภาพต้องขอขอบพระคุณพระเป็นเจ้า ที่นางเมเรฟซาหาทำอันตรายใครได้อีกต่อไปแล้ว เราจะหยุดพักอยู่ที่นี่นานสักเท่าไร ก็หาต้องกลัวอันตรายว่ามันจะมาทำร้ายเราได้อีก บัดนี้เห็นควรที่จะต้องให้พระนางทราบว่าตัวข้าพเจ้านี้คือใคร ขออย่าได้เข้าพระทัยไปว่า ข้าพเจ้าเป็นนักบวชเจ้าสุเหร่ากรุงแคชเมียร์ แท้จริงข้าพเจ้าเป็นคนสนิทของเจ้าชายฟารุขชาติ และจะได้เล่าประวัติของข้าพเจ้าแต่ย่อๆให้ทราบไว้ เสร็จแล้วจะได้เชิญเสด็จเข้าไปในปราสาทของนางเมเรฟซา ซึ่งพระนางจะได้ทอดพระเนตรเห็นสิ่งแปลกประหลาดที่สุด"

"เรื่องเดิมคือเป็นดังนี้ พระเจ้าแผ่นดินซึ่งปกครองประเทศเปอร์เซียอันมีนครหลวงชื่อว่ากรุงชีราส มีโอรสแต่พระองค์เดียว มีพระนามว่าเจ้าชายฟารุขชาติ และเป็นรัชทายาทแห่งประเทศเปอร์เซียด้วย มาวันหนึ่ง เจ้าชายฟารุขชาติประชวรลง พระเจ้ากรุงเปอร์เซียทรงเสน่หาในโอรสยิ่งนักก็ตกพระทัย มีรับสั่งให้หาแพทย์วิเศษเข้ามารักษาพระโรคของเจ้าชาย แต่แพทย์เหล่านั้นได้พิจารณาดูอาการเจ้าชายโดยละเอียดแล้ว ก็ทูลพระเจ้าแผ่นดินว่าไม่สามารถจะทราบอาการประชวรได้ ต้องให้เจ้าชายทรงเล่าพระอาการให้รู้ก่อนจึงจะได้ พระเจ้าแผ่นดินทรงเล้าโลมเจ้าชาย ขอให้เล่าอาการประชวร แต่เจ้าชายดื้อดึงมิยอมทูลให้ทราบ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงได้มีรับสั่งให้ข้าพเจ้าเข้าไปเฝ้า และตรัสว่า "ชิมอระเกอ เรารู้อยู่ว่าลูกของเราไว้ใจเจ้า ไม่ปิดความลับอะไร เพราะฉะนั้นจงเข้าไปเล้าโลมถามดูให้ได้เรื่องว่า ลูกเราป่วยเป็นโรคอะไรไป แล้วกลับมาบอกให้เรารู้โดยเร็ว"

ข้าพเจ้าจึงเข้าไปเฝ้าเจ้าชายที่ในตำหนักทันที พอเจ้าชายทอดพระเนตรเห็นข้าพเจ้าก็ดีพระทัย และตรัสเป็นทีประชดว่า "เป็นอย่างไรบ้างสหาย ตั้งแต่ฉันป่วยไปไม่ได้เห็นหน้าค่าตาสักนิดเดียว ไม่รู้ว่าใครต่อใครเข้ามากวนใจจริงๆ เห็นสหายเท่านั้นที่ทำให้ชื่นใจได้ในเวลาเจ็บป่วยดังนี้"

"ข้าพเจ้าไม่อยู่ไปล่าเนื้อ เพิ่งกลับมาเมื่อกี้นี้เอง" ข้าพเจ้าทูล "นี่พระองค์ประชวรเป็นอะไรไป ดูพระพักตร์ซีดเผือดผิดปกติ"

"ซิมอระเกอ" เจ้าชายตรัส เมื่อรับสั่งให้เจ้าพนักงานที่เฝ้าอยู่ออกไปหมดแล้ว "เรื่องอะไรในใจฉันก็ไม่ปิดบังสหายเลย ที่ไม่สบายไปครั้งนี้มีเรื่องที่จะต้องบอกให้สหายรู้ เชื่อไหมว่าที่ฉันป่วยไปคราวนี้เนื่องด้วยเหตุที่ฝันไป"

"คุณพระช่วย รับสั่งอะไรเช่นนี้" ข้าพเจ้าร้องขึ้นด้วยความประหลาดใจ "อะไร! แต่เพียงทรงพระสุบินไปเท่านั้น ยังทำให้พระองค์เป็นไปถึงเช่นนี้ได้"

"ฉันก็นึกอยู่แล้ว ว่าสหายคงมีความประหลาดใจ" เจ้าชายฟารุขชาติตรัส "แต่เรื่องนี้ต้องขอรับว่า ฉันคิดเลอะเทอะไปหน่อย แต่หาได้เล่าให้ใครรู้เลยสักนิดเดียวนอกจากสหายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นผู้ไว้ใจจะบอกความลับให้เชิญฟังนะสหาย จะเล่าเรื่องแปลกประหลาดที่ทำให้ฉันป่วยให้รู้ คือฉันฝันว่าได้ไปที่ทุ่งแห่งหนึ่ง มีดอกไม้แย้มบานอยู่สะพรั่งไปที่พื้นดิน ได้เห็นสตรีสาวคนหนึ่งมีรูปโฉมสวยที่สุด สวยยิ่งกว่านางฟ้าก็ว่าได้ ฉันมิอาจที่จะห้ามความเสน่หาในหญิงคนนั้นได้ จึงได้คุกเข่าลงแสดงความรัก แต่นางหาฟังไม่กลับซ้ำพูดว่า "จงถอยออกไป ขึ้นชื่อว่าผู้ชายแล้วจะหาเป็นคนซื่อสัตย์ไม่มี เพราะเราได้ฝันเห็นนางกวางตัวหนึ่ง ได้ช่วยกวางผู้ที่ติดบ่วงที่หลุดพ้นมาได้ ครั้นถึงคราวนางกวางติดบ่วงบ้างกวางผู้กลับคิดทรยศไม่ช่วย และละทิ้งนางกวางให้ติดอยู่ในบ่วง หัวใจชายก็คงไม่ผิดกันกับกวางผู้ตัวนั้น และเชื่อว่าคงไม่มีใจสัตย์ซื่อ เพราะฉะนั้นเรามิปรารถนาจะคบค้าสมาคมกับชายใดๆเลย"

ฉันพยายามพูดจาเพื่อให้นางหายความเข้าใจผิด" เจ้าชายตรัสต่อไป

"แต่นางใจแข็งกระด้างกลับหนีไปเสีย โอ้! แม่ยอดรัก" ฉันพูดขึ้น "เหตุไรหล่อนจึงไม่พูดว่านางกวางต่างหากที่ได้ละทิ้งกวางตัวผู้ไป" พูดได้เพียงเท่านี้นางก็หนีหายไป ฉันก็ตื่นขึ้นได้สติว่าฝัน "เรื่องเป็นดังนี้แหละสหายเอ๋ยที่ทำให้ฉันไม่สบายใจไม่มีความสุขได้ ที่จริงมิใช่ไม่รู้เมื่อไรว่าเป็นความฝันไม่ควรยึดถือเอามาเป็นอารมณ์ แต่ทำอย่างไรก็มิสามารถจะลืมนึกถึงเรื่องนี้ได้"

"ก็ควรที่จะใคร่ครวญอยู่ในเรื่องนี้" ข้าพเจ้าชิงทูลขึ้น "ข้าพเจ้าก็ออกจะเห็นเหมือนอย่างพระองค์ ว่าที่ทรงสุบินนี้คงจะเป็นด้วยผีสางเทวดา ดลบันดาลให้นิมิตเห็นพระรูปโฉมของเจ้าหญิงองค์หนึ่ง ซึ่งได้เคยเป็นคู่บุพเพสันนิวาสกับพระองค์มาให้พระองค์ทราบไว้ เพราะฉะนั้นเราควรจะเที่ยวเสาะแสวงหานางไปในประเทศต่าง ๆในโลกนี้ ก็คงจะประสบพบนางในวันหนึ่ง ข้าพเจ้าจะทำอุบายทูลพระบิดาเองว่าที่ประชวรไปนี้ เป็นด้วยมีพระประสงค์จะประพาสยังเมืองต่าง ๆ และพระบิดาก็คงจะประทานพระอนุญาตให้ดังประสงค์เป็นแม่นมั่น"

เจ้าชายฟารุขชาติทรงโสมนัสในการที่ข้าพเจ้าได้ทูลแนะนำ และทรงสวมกอดข้าพเจ้า ครั้นแล้วข้าพเจ้าก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน ทูลให้ทราบโดยละเอียด ข้าพเจ้าได้ทูลต่อไปว่า "เรื่องที่ทรงพระสุบินไปนั้น ข้าพเจ้ามิได้ทูลคัดค้านประการไร เพราะเห็นว่าจะทำให้พระโรคกำเริบขึ้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าจะให้หายประชวร พระองค์จะต้องประทานอนุญาตให้เจ้าชายเสด็จประพาสประเทศต่าง ๆกับด้วยข้าพเจ้าเพื่อให้เพลินพระทัยในไม่ช้าก็คงจะลืมเรื่องที่ได้ทรงพระสุบินไป"

พอได้ฤกษ์งามยามดีเจ้าชายพร้อมด้วยข้าพเจ้าและทหารทั้งปวงก็เสด็จออกจากกรุงชีราส

ได้รอนแรมทางมานับได้หลายวันก็ถึงกรุงกาซูอินนี ซึ่งมีพระเจ้าแผ่นดินชราพระองค์หนึ่งปกครองอยู่ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นี้ มีพระทัยโอบ

อ้อมอารีแก่ไพร่พลเมือง เพราะฉะนั้น พระองค์จึงเป็นที่รักใคร่แก่ชนทั่วไป เมื่อพระเจ้าแผ่นดินได้ทราบว่ามีเจ้าชายต่างประเทศเสด็จมา ก็มีรับสั่งให้ข้าราชการออกไปรับ โดยรับสั่งว่าดีพระทัยที่ได้ทราบว่าเจ้าชายเสด็จมาพระนครของพระองค์ แต่พระองค์มิอาจจะเสด็จออกไปรับด้วยพระองค์เองได้ไม่ เพราะทรงชราทุพพลภาพเสด็จไปไหนไม่ใคร่ได้

เจ้าชายฟารุขชาติแสดงพระอัธยาศัยแก่ข้าราชการที่ออกมารับโดยดี และรับสั่งถามถึงพระเจ้าแผ่นดินว่า "ทรงสบายอยู่หรือประการไร"

"หามิได้เลย" ข้าราชการผู้นั้นทูล "พระเจ้าแผ่นดินของข้าพเจ้า ในเวลานี้ประชวรอยู่ด้วยโรคเสียพระทัย ที่มาเสียพระโอรสยอดเสน่หาไปในเร็วๆนี้ พระเจ้าแผ่นดินมีพระโอรสที่สิ้นพระชนม์ไปแต่พระองค์เดียวเท่านั้น เหตุฉะนี้พระองค์จึงมีความอาลัยมากและเสียพระทัยเป็นที่สุด"

เมื่อเจ้าชายและข้าพเจ้าได้ทราบความ ก็รู้สึกสงสารพระเจ้าแผ่นดินมาก จึงได้พากันเข้าไปเฝ้า พระเจ้าแผ่นดินทรงรับรองเจ้าชายฟารุขชาติโดยดี และทอดพระเนตรเห็นพระรูปของเจ้าชายฟารุขชาติละม้ายคล้ายคลึงกับพระโอรสที่สิ้นพระชนม์ไป พระองค์ก็ทรงกันแสง ด้วยหวนระลึกถึงพระโอรสขึ้นมา

"ข้าแต่พระองค์" เจ้าชายฟารุขชาติทูล "เหตุไฉนพระองค์จึงทรงกันแสง เมื่อได้เห็นข้าพเจ้า หรือจะเป็นเหตุให้พระองค์ทรงหวนระลึกไปถึงพระโอรสที่ล่วงลับไป"

"ก็เป็นดังนั้นแหละ" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "พ่อเห็นเจ้ามีรูปร่างเหมือนลูกชายที่ตายไปจริงๆ จึงทำให้พ่อคิดถึงและเสียใจขึ้นมาอีก ชะรอยครั้งนี้พระเป็นเจ้าประทานให้พ่อได้เห็นหน้าเจ้าพอบรรเทาความทุกข์โศกแทนลูกของพ่อ และให้มีจิตรักใคร่เจ้าปานลูกในอกเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ขอจงเป็นลูกของพ่ออยู่เสียที่นี่เถิด จะตั้งแต่งให้เป็นรัชทายาททีเดียว"

เจ้าชายฟารุขชาติทูลขอบพระเดชพระคุณที่ทรงพระกรุณา และตั้งพระทัยประทับอยู่กรุงกาซูอินนีให้นานเวลาสักหน่อย ความจริงใช่ว่าเจ้าชายจะหวังต่อราชสมบัติที่พระเจ้าแผ่นดินจะประทานให้นั้นก็หามิได้ ที่เสด็จประทับอยู่เมืองนี้ก็เพราะความสงสารพระเจ้าแผ่นดิน

จำเดิมตั้งแต่ได้ประทับอยู่กรุงกาซูอินนี พระเจ้าแผ่นดินก็ดูเหมือนจะค่อยปลดเปลื้องความทุกข์ลดน้อยลงทุกที และทรงเสน่หาในเจ้าชายมากขึ้นทุกวันจนถึงพระองค์คลาดจากเจ้าชายมิได้ มาวันหนึ่งกำลังเจ้าชายเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินอยู่ เจ้าชายทูลถามว่า "พระโอรสที่สิ้นพระชนม์นั้นเป็นพระโรคอะไร?"

"ลูกเอ๋ย!" พระเจ้าแผ่นดินตรัส "โรคที่เกิดขึ้นจนถึงแก่ชีวิตนั้น แปลกประหลาดมาก เป็นโรคเกิดขึ้นด้วยเรื่องรัก คือเจ้าชายไปได้ยินเรื่องเจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์ว่ามีรูปโฉมสวย และทั้งได้เห็นรูปวาดด้วยจึงให้มีจิตคลั่งไคล้ไหลหลงในพระธิดา

พ่อจึงส่งทูตมีเครื่องบรรณาการเป็นราคามาก ไปถวายพระเจ้าโตกรุลเบขอพระธิดาให้แก่ลูกชาย พระเจ้าโตกรุลเบตอบมาว่า พระองค์ก็ทรงมีความนับถือหวังซึ่งทางสัมพันธมิตรกับพ่อเหมือนกัน แต่พระองค์ได้ปฏิญาณเฉพาะพระพักตร์พระเป็นเจ้าไว้ว่า จะไม่ขัดขืนพระทัยพระธิดา ถ้าไม่สมัครจะมีสามี พระธิดาองค์นี้เขาว่ามีความเกลียดชังผู้ชายที่สุดเนื่องด้วยเหตุที่ได้ทรงสุบินไปว่าได้เห็นนางกวางตัวหนึ่ง ช่วยกวางตัวผู้ให้หลุดพ้นจากข่ายมาได้ ครั้นนางกวางติดข่ายเข้าที่อับจนใกล้ต่อภัยบ้าง กวางตัวผู้มิช่วยเหลือคิดเนรคุณเสีย ตั้งแต่ทรงสุบินมาแต่คืนนั้นพระธิดาก็เลยเกลียดชังชายทั้งหลายว่า เป็นเหมือนตัวอุบาทว์อะไร และมิปรารถนาจะสมาคมด้วย เมื่อทูตของพ่อที่ส่งไปกลับมาเล่าเรื่องให้ฟัง เจ้าลูกชายก็เสียใจมิสมหวังเลยเป็นไข้ล้มเจ็บลง ได้ให้แพทย์ประกอบยารักษาแก้ไข้เท่าไร มีแต่อาการทรุดลงทุกที ในไม่ช้าก็ตายไป"

เจ้าชายฟารุขชาติได้สดับเรื่องก็ตื่นเต้นพระทัย รู้สึกว่าที่ทรงสุบินไป

นั้นออกจะเป็นการจริงอยู่ แต่หวั่นๆว่าจะเป็นเหมือนเจ้าชายที่สิ้นพระชนม์ไป คือไม่สมหวังตามที่คาดหมายไว้ พระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรเห็นเจ้าชายทำอาการแปลกประหลาด จึงตรัสถามว่า "เป็นอะไรไปอีกหรือลูก ดูกิริยากระวนกระวายอยู่?"

"ข้าแต่พระองค์" เจ้าชายทูล "ที่ข้าพเจ้าละบ้านเมืองมาคราวนี้ก็เพราะมาเสาะแสวงหาพระธิดา ที่ทรงเล่าเรื่องให้ข้าพเจ้าฟังนี้"

แล้วเจ้าชายก็เล่าเรื่องที่ได้ทรงสุบินถวาย พระเจ้าแผ่นดินถอนพระทัยพลางตรัสว่า "คุณพระได้โปรดด้วย ทำไมจึงดลบันดาลให้ข้าพเจ้าต้องมาได้รับความทุกข์เดือดร้อนดังนี้ ได้ถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูลูกชายมา มิให้ได้รับความอนาทรร้อนใจสักเท่ายองใย ก็หวังจะได้รับความชื่นใจบ้าง ยังมิทันไรก็จะมาเสียลูกชายไป ครั้นได้ลูกชายคนใหม่มาก็พอจะบรรเทาความทุกข์ได้บ้าง เผอิญเคราะห์กรรมเกิดมีเรื่องขึ้นอีก อนิจจา! อนิจจา! นี่แน่ะลูกชาย ฟารุขชาติพยายามอดกลั้นความรักใคร่ในเจ้าหญิงองค์นั้นเสียเถิด เพราะเห็นว่าทำอย่างไรก็มิสมหวัง ไม่ควรจะนึกใฝ่ฝันให้ร้อนใจไปไม่เข้าการ"

ตรัสแล้วก็เสด็จออกไปรับพวกขุนนางที่กำลังคอยเฝ้าอยู่ ส่วนเจ้าชายฟารุขชาติจึงมีรับสั่งให้ข้าพเจ้าเข้าไปเฝ้า และทรงเล่าเรื่องดังข้างต้นนี้ให้ข้าพเจ้าฟัง

"ถ้าเช่นนั้นที่ทรงคิดหวังไว้ก็มิเป็นไร" ข้าพเจ้าทูล "เพราะบัดนี้ก็ได้ทราบพระนามของพระธิดาองค์นั้นแล้ว ถ้าพระเจ้าแผ่นดินประทานอนุญาตให้ ข้าพเจ้าจะขออาสาไปกรุงแคชเมียร์ กระทำการให้สำเร็จจงได้ ขออย่าเพิ่งรับสั่งถามว่า ข้าพเจ้าจะคิดอุบายเป็นประการไร เพราะข้าพเจ้าเองก็ยังหาทราบไม่ แต่จะจัดการสนองพระเดชพระคุณตามความสามารถ"

เจ้าชายได้ฟังข้าพเจ้าทูลก็ดีพระทัย สวมกอดข้าพเจ้าด้วยความยินดี

ครั้นรุ่งเช้า ข้าพเจ้าทูลขอพระอนุญาตพระเจ้าแผ่นดิน และทูลลา

เจ้าชายแล้วก็ตระเตรียมเครื่องอาวุธสำหรับป้องกันภัยตามทาง ขึ้นม้าตัดตรงไปทางที่จะไปกรุงแคชเมียร์ เดินทางมาได้หลายเวลาจึงถึงทุ่งนี้ และเห็นมีปราสาทอยู่ข้างชายทุ่งคือปราสาทที่ข้าพเจ้าจะได้พาเสด็จเข้าไปในขณะนี้ ข้าพเจ้าเห็นภูมิประเทศที่มาถึงงดงามน่าสบายใจ จึงลงจากม้าปล่อยม้าให้เดินเล็มหญ้าอยู่แถวนั้นตามลำพัง ส่วนข้าพเจ้านั่งพักเหนื่อยอยู่ที่ภายใต้สุมทุมต้นไม้ใหญ่ที่ข้างๆมีลำธารน้ำพุ น้ำใสสะอาดชวนให้ชื่นใจ ข้าพเจ้าตักน้ำนั้นมารับประทาน อิ่มหนำสำราญแล้วก็นั่งเล่นอยู่บนหญ้าในไม่ช้าก็ง่วงหลับไป

เมื่อตื่นขึ้นเห็นกวางขาวห้าหกตัว มีอานคลุมด้วยผ้ากะมะหริดสีเขียวกับที่เท้าสวมกำไลทอง กวางเหล่านี้เดินเข้ามาหา และเคล้าเคลียข้าพเจ้าด้วยความรัก ในขณะที่ทำกิริยาอยู่อย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นกวางเหล่านั้นมีน้ำตาอาบย้อย พอข้าพเจ้าแหงนไปดูทางหน้าต่างเห็นสตรีสาวสวยคนหนึ่งกำลังเยี่ยมหน้าต่างกวักมือเรียกให้เข้าไปหา ข้าพเจ้าจึงจัดแจงจะเข้าไป แต่กวางเหล่านั้นเอาปากกัดชายเสื้อข้าพเจ้า และขวางหน้าไว้ดูเหมือนต้องการจะไม่ให้เข้าไป

ข้าพเจ้าได้เห็นกวางทำกิริยาแปลกประหลาด และมีน้ำตาไหล ก็ฉงนใจนิ่งนึกอยู่สักครู่หนึ่ง ให้สงสัยว่าที่ในปราสาทนั้นจะมีอะไรลึกลับอยู่ แต่ความงามในสตรีคนนั้นทำให้ข้าพเจ้าหมดความตริตรอง เลยปล่อยใจให้เป็นไปตามความพอใจ จึงเดินเข้าประตูปราสาททันที สตรีที่ร้องเรียกข้าพเจ้าเมื่อเข้าใกล้ดูรูปโฉมสวยยิ่งกว่าที่เห็นแต่ไกลได้รับรองแข็งแรง จูงมือข้าพเจ้าเข้าไปในห้องอันงามและให้นั่งลงบนเตียง เมื่อได้พูดจาปราศรัยพอเป็นธรรมเนียมแล้ว ก็มีบ่าวนำเอาผลไม้ใส่จานมาให้ สตรีนั้นเลือกผลไม้ผลงามยื่นให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารับมารับประทานไม่ทันไร สตรีคนนั้นก็เปลี่ยนสีหน้าเป็นมึนตึงทันที และพูดว่า

"เจ้าคนทะลึ่ง เจ้าจะต้องรับโทษที่กล้าหาญบังอาจเข้ามาในปราสาท

ของนางเมเรฟซาคือตัวเรานี้ จะต้องลงโทษเจ้าให้เหมือนกับคนอื่นๆที่ได้บังอาจเข้ามาเช่นนี้ จงกลับร่างเป็นกวางไป อย่าได้พูดภาษาได้ แต่ให้มีความรู้สึกเหมือนตามเคย จะได้รับทุกข์ตลอดไป"

พอพูดยังไม่ทันขาดคำดี ข้าพเจ้าก็กลับร่างเป็นกวางไป แล้วอีนางยักษ์ก็เอาอานม้าทำด้วยผ้ากำมะหริดสีเขียวมาคลุมบนหลังพาข้าพเจ้าเข้าไปไว้ในสวน ในที่นั้นมีกวางตั้ง ๒๐๐ ตัว แท้จริงกวางเหล่านี้เดิมก็เป็นมนุษย์ แต่เคราะห์ร้ายตกเข้ามาอยู่ในกำมือของนางเมเรฟซาใจร้าย สาปให้เป็นกวางไป

ข้าพเจ้าตริตรองอยู่ในใจ ที่ต้องมาได้ทุกข์อยู่อย่างนี้เป็นนาน ถ้าลำพังตนเองก็จะไม่วิตกนัก แต่นี่ให้มีความกังวลเป็นห่วงอยู่แต่เจ้าชายมาก อนิจจา! ข้าพเจ้านึกอยู่ทุกขณะจิต เมื่อเราได้มาทุกข์อยู่ดังนี้ นายของเราจะเป็นประการไร ต่อไปก็ไม่ทราบ ที่ทรงหวังไว้ไหนจะเป็นผลสำเร็จ และก็คงจะทรงคอยเราอยู่ทุกเวลา แต่ตัวเราไม่สามารถจะกลับไปบอกข่าวได้

อยู่มาวันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้เห็นหญิงสาว ๑๐ คน เดินเข้ามาในสวน คนหนึ่งมีรูปร่างสวยเหมาะเจาะ สังเกตดูเครื่องที่ประดับกายเป็นของมีราคามาก ทำให้คาดคะเนได้ว่า คงจะเป็นตัวนายอยู่ในหมู่หญิงนั้น นางคนนี้มีพี่เลี้ยงตามมาด้วย พอนางแลเห็นกวางที่มีอยู่ในสวน นางก็พูดกับพี่เลี้ยงว่า "ฉันมีความสงสารสัตว์เหล่านี้นัก อนิจจา! เจ้าหญิงเมเรฟซาพี่สาวเรา ช่างกระไรน้ำใจเหี้ยมโหดราวกับว่าไม่ใช่มนุษย์ ผิดกว่าเราแท้ๆ มีแต่คิดการทรมานชาติมนุษย์ไม่หยุดหย่อน เรียนวิชาอาคมมาก็เพื่อจะทำให้มนุษย์ได้รับความทุกข์เท่านั้น ถึงเราก็มีวิชาความรู้ แต่หาได้นำออกใช้ในการชั่วช้าเช่นนี้ไม่ จะใช้ก็ต้องใช้เพื่อช่วยเหลือมนุษย์ให้ได้รับความสุขเท่านั้น การทำกุศลเช่นนี้เรามีความรัก เพราะฉะนั้น ถ้าพี่สาวเราไม่อยู่วันไร เราจะต้องช่วยเหลือพวกที่เคราะห์ร้ายเหล่านี้บ้าง นี่แน่ะ พี่ขา" นางตรัสต่อไป "จงไปเลือกกวางเหล่านั้นพามาที่ห้องฉันสักตัวหนึ่ง" ตรัสแล้วนางก็เสด็จกลับไป

ปราสาท

นางพี่เลี้ยงเผอิญเลือกได้ข้าพเจ้า จึงนำเข้าไปในปราสาท เจ้าหญิงก็สั่งให้นางสาวใช้ไปเด็ดใบยาชนิดหนึ่งซึ่งนางบอกชื่อให้ หญิงสาวใช้ออกไปได้สักครู่หนึ่งก็นำเอาใบยาเข้ามากำมือหนึ่ง นางขยำใบยาภาคหนึ่งคั้นน้ำยาให้รับประทาน แล้วนางก็อ่านโองการว่า "ขอจงได้เปลี่ยนจากกวางมาเป็นมนุษย์อย่างเดิมเถิด"

ในทันใดนั้นข้าพเจ้าก็กลับร่างเป็นมนุษย์อย่างเดิม และลดตัวคุกเข่าลงแสดงความขอบพระคุณนางที่ได้ช่วยไว้ นางจึงถามชื่อและชาติของข้าพเจ้าและถามว่าเหตุไรจึงมากรุงแคชเมียร์ ข้าพเจ้าก็เล่าความตามจริงทั้งหมดให้ฟัง

เล่าเรื่องจบลงแล้ว นางได้พูดว่า "ฉันเป็นธิดาของเจ้าองค์หนึ่งอยู่กรุงแคชเมียร์ซึ่งท่านจะไปนี้ ฉันชื่อว่าเจ้าหญิงกาลเนส และคนที่สาปท่านให้เป็นกวางนั้นคือพี่สาวคนใหญ่ของฉันชื่อเมเรฟซาเป็นหมอผี มีความรู้วิชาอาคมมาก ฉันคนเดียวเท่านั้นที่อาจจะแก้วิชาของพี่สาวฉันได้ ถึงกระนั้นยังต้องระวังตัว ถ้าทราบว่าฉันเป็นผู้ช่วยท่านให้พ้นภัยไปได้เมื่อไร ก็คงมีความโกรธมาก แต่จะเป็นอย่างไรก็ตาม ฉันหามีความเสียใจไม่ที่ได้ช่วยทุกข์ท่านไว้ ใช่แต่เท่านั้นยังจะอนุเคราะห์ท่านอีกต่อไป คือจะช่วยเหลือให้เจ้าชายของท่านได้รับความสุขด้วย เรื่องนี้ก็ยากอยู่ไม่ใช่เล่น เพราะฉะนั้นท่านต้องหาอุบาย ทำให้พระธิดามีความเชื่อนับถือท่านได้แล้วก็จะได้การ ที่จะทำการนี้ให้สำเร็จท่านต้องแปลงเป็นนักบวชผู้ศักดิ์สิทธิ์ประจำอยู่กรุงแคชเมียร์"

"จะให้ทำประการไรเล่า จึงจะเป็นผลสำเร็จ?" ข้าพเจ้าถาม

"ถ้าท่านทำตามที่ฉันจะแนะนำให้ถูกต้องทุกประการแล้วก็คงจะสมความปรารถนา"

ตรัสแล้วเจ้าหญิงก็เสด็จไปไขตู้หยิบเอาเครื่องนักบวช และผ้ารัดอกกับหีบไม้ดำขนาดเล็กหีบหนึ่งออกมา

"ของเหล่านี้" เจ้าหญิงตรัสต่อไป "เป็นพอความต้องการ ท่านจงนำของเหล่านี้เข้าไปกรุงแคชเมียร์ ซึ่งอยู่ห่างจากนี่ไปไม่สู้ไกลนัก ก่อนที่จะเข้าไปในเมืองให้หยุดเปลื้องเสื้อผ้าออก เอาน้ำมันที่มีอยู่ในหีบนี้ทาให้ทั่วตัว แล้วสวมเสื้อนักบวชคาดผ้ารัดอกของวิเศษให้เรียบร้อย แล้วเดินเข้าประตูเมือง ทหารที่เฝ้าประตูเมืองเมื่อแลเห็นท่านก็จะถามว่า 'ท่านที่นับถือ ท่านจะไปไหน?' ให้ตอบว่า 'รูปเป็นนักบวชมาจากประเทศอยู่ที่สุดทางทิศตะวันตก จะไปนมัสการพระที่สุเหร่าใหญ่ในกรุงแคชเมียร์' สุเหร่านี้เป็นสุเหร่าสำคัญมีชื่อในกรุงแคชเมียร์ ซึ่งพลเมืองมีความนับถือทุกคน พอท่านบอกเท่านี้ทหารเฝ้าประตูก็จะคุกเข่านมัสการ และพาท่านเข้าไปเฝ้าพระเจ้าโตกรุลเบ พระเจ้าแผ่นดินก็มีรับสั่งให้เจ้าพนักงานไปฝากฝังสังฆราชอาราน เจ้าอธิการสุเหร่าใหญ่นั้น ท่านสังฆราชและบรรดานักบวชที่นั่นก็จะพาท่านเที่ยวชมสถานที่งดงามหาที่เปรียบมิได้ ที่รอบองค์สุเหร่ามีคูลึกราว ๓ วา น้ำเดือดพลุ่งเป็นฟองอยู่เป็นนิตย์ ถัดคูไปมีกำแพงเหล็กร้อนจัดเป็นสีลูกไฟแดง เพราะฉะนั้นเมื่อดูเผิน ๆก็แทบจะเข้าไปในสุเหร่าไม่ได้ ถึงที่นั่นสังฆราชอารานจะพูดกับท่านว่า 'ท่านนักบวชซึ่งมีความอุตส่าห์ ท่านก็ได้พากเพียรฝ่าความเหนื่อยยากลำบากอันตรายมาถึงประเทศนี้ได้ สุเหร่าซึ่งท่านตั้งใจจะมานมัสการก็เห็นอยู่นั่น แต่จะเข้าไปหาไม่ได้ เพราะด้วยเหตุอะไรท่านก็แลเห็นอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นให้นมัสการอยู่แต่ข้างนอกนี้ เสร็จแล้วก็กลับไปบ้านเมืองของท่านดีกว่า' เมื่อสังฆราชอารานบอกดังนี้ ท่านจงตอบว่า ได้อุตส่าห์พากเพียรมาเป็นหนทางไกล เพื่อจะมาชมองค์สุเหร่าให้ได้ สังฆราชก็จะบอกว่าถ้าต้องการจะเข้าไปในสุเหร่าให้ได้แล้ว ก็ต้องข้ามน้ำข้ามกำแพงเหล็กไป ท่านจงทำเป็นดีใจจัดแจงเดินลงไปในคูที่มีน้ำเดือด โดยอำนาจน้ำมันที่ท่านได้ทาตัวไว้ จะมิให้น้ำและไฟทำอันตรายได้สักนิดเดียว เมื่อเข้าไปในสุเหร่าได้แล้ว จงนมัสการพระเป็นเจ้าอยู่ในนั้นให้ตลอดวัน และออกมาหาสังฆราช

อาราน ซึ่งจะรับท่านมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม จงอยู่ที่สุเหร่าจนครบ ๑๕ วัน ในวันที่ ๑๕ นั้น ในขณะที่สังฆราชอารานกำลังนอนหลับอยู่ ท่านจงเอายาผงสีขาวซึ่งฉันจะให้ไปด้วย โรยลงที่จมูกท่านสังฆราช พอสังฆราชได้กลิ่นยาจะถึงมรณภาพทันที พระเจ้าแผ่นดินก็จะทรงตั้งแต่งท่านให้เป็นสังฆราชแทนต่อไปในเวลาไม่สู้นานนัก พอท่านได้เป็นสังฆราชแล้วให้ไปหาเจ้าชายแห่งกรุงแคชเมียร์ ซึ่งประชวรพระโรคเหลือความสามารถของแพทย์จะรักษาได้ ท่านจงสวดคาถาเป่าลงที่เจ้าชาย เจ้าชายก็จะหายประชวร เสด็จลุกขึ้นได้ทันที ข่าวที่ท่านรักษาเจ้าชายหายด้วยอำนาจวิชาเป่าก็จะเลื่องลือกันทั่วไป และนับถือท่านว่าเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ ส่วนพระธิดาฟารุขนาสเมื่อได้สดับข่าวลือเช่นนี้ ก็มีความประสงค์อยากจะพบท่าน ต่อไปฉันไม่ต้องแนะนำอะไรอีก เป็นแต่ใช้ปัญญาของท่านคิดจัดการให้สำเร็จด้วยตนเองเถิด”

ข้าพเจ้ารับสัญญาเจ้าหญิงกาลเนสว่า จะทำตามที่สั่งทุกประการ เจ้าหญิงกาลเนสจึงประทานหีบขนาดเล็กแก่ข้าพเจ้าอีกหีบหนึ่งมีผงสีขาว และกระดาษจดอักษรคาถาสำหรับจะสวดให้เจ้าชายหายประชวร

“เชิญท่านเถิด” เจ้าหญิงกาลเนสตรัส “ขอให้รีบออกไปจากปราสาทนี้เสียทันที เดี๋ยวพี่สาวฉันจะกลับมา” และถอนพระทัยตรัสต่อไปว่า “ดีร้ายที่ฉันได้ทำลายอาคมของเจ้าหญิงเมเรฟซานี้ เห็นจะต้องถูกทำโทษเป็นแน่”

ข้าพเจ้าขอบใจเจ้าหญิงกาลเนส โดยรู้สึกคุณเป็นที่สุด ที่จริงถ้าไม่เกรงว่านางเมเรฟซาจะกลับมา ข้าพเจ้าทั้งสองก็เห็นจะสนทนากันต่อไป ด้วยมีไมตรีจิตต่อกันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงจำเป็นจำใจลาเจ้าหญิงกาลเนส เดินทางไปสู่กรุงแคชเมียร์ พอมาถึงใกล้กรุง ข้าพเจ้าจึงเปลื้องเครื่องแต่งตัวของเดิมออกเสีย หยิบน้ำมันที่มีอยู่ในหีบไม้ดำทาทั่วตัว และสวมเครื่องนักบวช เรียบร้อยดีแล้วก็ตรงเข้าประตูเมืองไป ทหารที่รักษาประตูจึงพาข้าพเจ้าเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน และพระเจ้าแผ่นดินก็ได้ทรงมอบตัว

ข้าพเจ้าแก่สังฆราชอาราน ข้าพเจ้าได้ข้ามน้ำเดือดและกำแพงเหล็กเข้าไปในสุเหร่าได้ และกระทำนมัสการพระเป็นเจ้าอยู่ในนั้น จนรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงไปหาท่านสังฆราช ท่านสังฆราชได้เลี้ยงข้าพเจ้าเป็นบุตรบุญธรรม ต่อมาไม่ช้าข้าพเจ้าก็ได้ทำลายชีวิตสังฆราชอารานเสียตามที่เจ้าหญิงกาลเนสได้สั่งมา และได้เป็นสังฆราชแทน ล่วงมาไม่ช้า ข้าพเจ้าก็ได้รักษาเจ้าชายฟารุขรุสหายประชวร ชื่อเสียงของข้าพเจ้าก็เลื่องลือปรากฏทั่วไป พระธิดาจึงได้มีพระประสงค์จะพบข้าพเจ้า เรื่องต่อไปเป็นประการไร พระนางก็ทราบอยู่แล้ว และทรงเปลี่ยนพระทัยด้วยทอดพระเนตรเห็นฉากรูปที่ข้าพเจ้าได้จัดแจงแขวนไว้อย่างไรก็ทราบได้ดี เรื่องเป็นดังนี้ ที่ข้าพเจ้าควรเล่าให้ทราบความจริงเสียทีเดียว กับต้องประทานโทษที่ได้ใช้อุบายหลอกลวงเพื่อให้พระนางหายเข้าพระทัยผิดในเรื่องชาย และทั้งมีความประสงค์จะผูกไมตรีระหว่างพระนางและเจ้าชายนายของข้าพเจ้าด้วย”

เจ้าหญิงแห่งกรุงแคชเมียร์ เมื่อทรงทราบความจริงก็ละอายพระทัย สีพระพักตร์แดงด้วยพระนางมาเสียกล แต่พระนางได้ทรงมีความเสน่หาในเจ้าชายฟารุขชาติอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น จึงหาทรงกริ้วนักบวชปลอมไม่

“ท่านก็เล่าเรื่องที่ได้คิดอุบายให้ฟังจนจบแล้ว” พระธิดาตรัส “คราวนี้ฉันอยากทราบว่า ท่านเข้าไปในปราสาทของนางหมอผีเมื่อกี้นี้ เข้าไปทำอะไร?”

“เจ้าหญิงฟารุขนาส” ชิมอระเกอตอบ “เมื่อข้าพเจ้าละพระนางเข้าไปในปราสาทเห็นประตูปิดไว้ไม่มีใครอยู่ในนั้น แต่ได้ยินเสียงใครร้องครวญครางอยู่ในห้องๆหนึ่ง ฟังได้ชัดเจน ข้าพเจ้าก็เข้าไปในห้องที่ได้ยินเสียงนั้น พอเข้าไปถึงเห็นหญิงสาวคนหนึ่งนั่งอยู่บนเตียงใหญ่ ที่คอและเท้าล่ามด้วยโซ่เหล็ก ที่แขนทั้งสองข้างมีถุงหนังสวมไว้มีเชือกผูกไว้ด้วย หญิงได้ทุกข์คนนี้ดูเหมือนจะหมดอาลัยในชีวิตของตน ซบหน้าลงเหนือเข่า ข้าพเจ้ามีความ

สงสารเข้าไปหาเพื่อปลอบโยน นางได้ยินเสียงใครเข้ามาจึงเงยหน้าขึ้น ข้าพเจ้าก็จำได้ทันทีคือเจ้าหญิงกาลเนส ซึ่งได้ช่วยข้าพเจ้าให้รอดพ้นภัยมาคราวนั้น ข้าพเจ้าจึงร้องขึ้นว่า "เจ้าหญิงยอดรัก นี่ทำไมจึงมาเป็นดังนี้ ใครหนอช่างร้ายกาจจองจำทำโทษอย่างสาหัสไม่ปรานีบ้างเลย"

"ท่านซิมอระเกอ เจ้าขา" เจ้าหญิงตรัส "นี่เคราะห์กรรมไฉนจึงชักนำให้เธอกลับมาอีก ไม่ช้าก็จะต้องถูกพี่สาวใจยักษ์ของฉันทำร้าย คือพี่สาวฉันทราบว่าฉันช่วยเธอให้รอดพ้นไปได้ จึงทำโทษฉันโดยนำมาขังไว้ที่นี่ ฉันต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในนี้มาหลายวันแล้ว แต่เมื่อเห็นเธอกลับมาให้มีความวิตกเป็นทุกข์มาก เพราะเห็นว่าเธอเข้ามาหาอันตรายจงรีบหนีไปเสียเถิด อย่าให้นางเมเรฟซาใจร้ายพบตัวได้เลย"

"ทำไมจึงตรัสดังนี้เล่า" ข้าพเจ้าตอบ "เหตุไฉนจะมาละทิ้งพระนางไปเสีย อย่าเพิ่งเข้าพระทัยว่าจะเป็นคนไม่รู้จักคุณ ที่จริงซ้ำจะกล้าผจญต่อสิ่งน่ากลัวต่าง ๆตั้งร้อยเท่าพันทวีกว่านี้ก็ได้ มิได้อาลัยแก่ชีวิตสักนิดเดียว ขอแต่ให้ช่วยพระนางให้รอดพ้นจากการพันธนาจองจำนี้ได้เป็นแล้วกันขอบอกให้ทราบด้วยว่าจะทำประการไรจึงจะช่วยได้ ถ้าไม่เหลือวิสัยแล้วก็คงหวังสำเร็จได้บ้าง"

"ถ้าเธอมีใจกล้าหาญดังที่พูดนี้จริงแล้ว" เจ้าหญิงกาลเนสตรัส "ความเป็นความตายของฉันก็ต้องอาศัยในความไม่หวาดหวั่นของเธอ ขอให้ไปที่ปลายสวนทางทิศตะวันตกจะได้พบพี่สาวฉันนอนหลับบนสนามหญ้า หนุนหมอนแพรอยู่ ถ้าสามารถเลื่อนหมอนที่หนุนอยู่ออกมาได้โดยไม่รู้สึกตื่นแล้วก็จะพบลูกกุญแจสำหรับไขโซ่ตรวนที่ล่ามฉันไว้ ถ้าไปทำไม่สำเร็จ และให้นางเมเรฟซารู้สึกตนตื่นขึ้น เธอจะถึงแก่ชีวิต ถ้าไม่ทำดังที่บอกนี้ได้แล้ว ก็เห็นจะช่วยฉันให้พ้นจากเครื่องกรรมการจองจำมิได้เลย"

"ข้อนี้ขอให้ไว้พระทัยเถิด" ข้าพเจ้าตอบ "จะนำลูกกุญแจมาให้จงได้"

แล้วข้าพเจ้าก็รีบออกจากปราสาทไปยังชายสวนทางทิศตะวันตก เห็น

นางหมอผีนอนหลับอยู่บนสนามหญ้า ข้าพเจ้านึกรวนเรใจอยู่สักครู่หนึ่งว่าจะทำประการไร จึงจะนำหมอนมาได้ โดยไม่ให้นางเมเรฟซารู้สึกตื่นขึ้นได้มา ภายหลังเลยตกลงใจว่าจะต้องตัดศีรษะนางหมอผีเสียจึงจะได้ ข้าพเจ้าจึงฆ่านางเมเรฟซาเสียทันที นำหมอนมาให้เจ้าหญิงกาลเนส ซึ่งร้อนพระทัยคอยอยู่ ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องที่ได้ทำมาแล้วให้ฟัง เจ้าหญิงก็ดูเหมือนดีพระทัยด้วย แล้วข้าพเจ้าก็หยิบลูกกุญแจซึ่งซ่อนอยู่ในหมอนออกมาไขกุญแจลั่นโซ่นั้นออก

"เป็นประการดังนี้ได้ทูลมานี้" ซิมอระเกอเล่าต่อไป "ข้าพเจ้าจึงได้ล้างหญิงกาลีใจชั่วร้ายที่สุดในโลกนี้ให้สูญชาติไปได้ เพราะฉะนั้น ในเวลานี้จะเสด็จไปในปราสาทได้โดยมิต้องกลัวอันตรายอะไรอีก และเจ้าหญิงกาลเนสก็คอยรับเสด็จอยู่ที่ในนั้นแล้ว และรู้สึกยินดีที่ได้เสด็จมาคราวนี้ ก็เหมือนได้ทรงเป็นต้นเหตุให้เจ้าหญิงกาลเนสหลุดพ้นการจองจำมาได้"

ซิมอระเกอ พูดแล้วก็จูงกรพระธิดาเชิญเสด็จเข้าในปราสาท และเจ้าหญิงกาลเนสก็ออกมารับเสด็จ และกราบลงแทบบาทพระธิดา พระธิดาทรงพยุงเจ้าหญิงกาลเนสให้ลุกขึ้น และจุมพิตด้วยความเสน่หาตรัสว่า

"เจ้าหญิงกาลเนส ฉันรู้สึกยินดีที่ได้ทราบว่าซิมอระเกอได้ช่วยเธอให้รอดพ้นอันตรายมาได้หาได้ละทิ้งเธอไม่ ถึงว่าต้องเข้าไปอยู่ในที่อันตรายมากก็ดี"

"เมื่อเป็นดังนี้ก็จะทรงเห็นได้" เจ้าหญิงกาลเนสพูด "ว่าเมื่อนางกวางได้ทุกข์ กวางตัวผู้ก็หาได้ละทิ้งไปเสียไม่"

เมื่อได้สนทนากันอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วพากันเข้าไปในสวน ซึ่งมีกวางตัวผู้อยู่ในนั้นตั้ง ๓๐๐ ตัวเศษ เจ้าหญิงกาลเนสจึงแก้ด้วยวิชาให้กวางเหล่านั้นกลับร่างมาเป็นมนุษย์อย่างเดิม

พอกวางเหล่านั้นกลับเป็นมนุษย์แล้ว ก็พากันคุกเข่าแสดงความขอบคุณเจ้าหญิง คนเหล่านี้โดยมากยังเป็นหนุ่มรูปร่างสวย บ้างเป็นคนชาติตาด

ชาติจีน ชาติการิสมา และชาติต่างๆที่อยู่ในทวีปอาเซีย แต่ข้อประหลาดอัศจรรย์มากที่ทำให้ตกตะลึงไปตามกัน ก็คือได้เห็นคนในจำพวกที่กลับร่างจากกวาง มีเจ้าชายฟารุขชาติอยู่ด้วย พอซิมอระเกอเห็นเจ้าชายฟารุขชาติก็วิ่งเข้าไปหา และทูลถามว่า

"เหตุไฉนพระองค์จึงมาต้องภัยอยู่ที่นี่ด้วย?"

"สหาย" เจ้าชายตรัส "ไม่คาดเลยว่าจะพบสหายที่นี่"

"ข้าพเจ้าเอง คือซิมอระเกอ" คนสนิทของเจ้าชายฟารุขชาติ "และข้าพเจ้าได้นำพระธิดาแห่งกรุงแคชเมียร์เสด็จมาด้วย"

ซิมอระเกอทูล แล้วก็นำเจ้าชายให้พบกับพระธิดาฟารุขนาส พระธิดาก็ทรงจำเจ้าชายได้ว่าเป็นเจ้าชายองค์เดียวกันกับที่ได้ทรงสุบิน ส่วนเจ้าชายก็ทรงจำได้เหมือนกันทันทีว่า ตรงกับที่ทรงใฝ่ฝันเห็นพระรูปโฉมอยู่ในพระทัยเสมอมิได้ลืม

ในระหว่างที่เจ้าชายกำลังแสดงพระเสน่หาในพระธิดาอยู่นั้น เจ้าหญิงกาลเนสได้ออกไปที่ทุ่งซึ่งมีฝูงนางกวางขาวรวมกันอยู่ นางได้ทำให้นางกวางเหล่านั้นกลับร่างคืนเป็นมนุษย์ ล้วนมีรูปร่างเป็นหญิงสาวสวย ซึ่งนางเมเรฟซาได้สาปไว้ เจ้าหญิงกาลเนสได้พาหญิงเหล่านี้ไปเฝ้าพระธิดาฟารุขนาส พระนางก็มีรับสั่งให้หญิงเหล่านั้นเล่าประวัติของตนทุกๆคน หญิงเหล่านี้มีคู่รักแล้ว แลเมื่อได้เห็นชายคู่รักของตนกลับคืนร่างมาเป็นมนุษย์ได้อีกต่างก็มีความยินดี ใช่แต่เท่านั้น ชายหนุ่มที่ได้คืนรูปทุกๆคน ก็ได้ขี่ม้าที่ตนขี่กลับคืน ด้วยนางเมเรฟซาได้เอาไปเก็บไว้ในโรงม้า

เมื่อคนเหล่านี้แสดงความขอบพระคุณต่อเจ้าหญิงกาลเนสอย่างใหญ่โตอีกครั้งหนึ่งแล้ว ก็พากันกลับไปบ้านเมืองของตน

ที่ยังเหลืออยู่ในปราสาทของนางหมอผี คือพระธิดาฟารุขนาส เจ้าหญิงกาลเนส นางสัตลูเมพระพี่เลี้ยง เจ้าชายฟารุขชาติ และซิมอระเกอคนสนิท

ได้พักอยู่ที่ในปราสาทนั้นหลายเวลา แล้วจึงได้พากันไปกรุงกาซูอินนี ได้ถึงกรุงโดยปราศจากภยันตรายทั้งปวง พระเจ้าแผ่นดินกรุงกาซูอินนีมีความปราโมทย์ที่เจ้าชายเสด็จกลับมา จึงมีรับสั่งให้ทำการสมโภชฉลองเจ้าชายมีการสนุกรื่นเริงทั่วไปในพระนคร ครั้นแล้วพระเจ้าแผ่นดินก็อภิเษกเจ้าชายฟารุขชาติกับพระธิดาแห่งกรุงแคชเมียร์ และแต่งงานซิมอระเกอกับเจ้าหญิงกาลเนส

ขณะที่ในกรุงกาซูอินนียังมีการรื่นเริงกันอยู่นั้น พระเจ้าแผ่นดินมีพระประสงค์จะฟังเรื่องของพระธิดาฟารุขนาส ซิมอระเกอจึงได้ทูลบรรยายเรื่องที่ตนได้ใช้อุบายทำให้พระธิดาหายความเกลียดชังชายทั้งหลาย และทรงเชื่อถือตน พอซิมอระเกอเล่าเรื่องถวายจบลง เจ้าชายฟารุขชาติก็ทรงเล่าถึงเรื่องที่พระองค์ได้ตกไปอยู่ในเงื้อมมือของนางเมเรฟซาหมอผี และรอดพ้นอันตรายมาได้อย่างไร

ต่อมาไม่ช้าพระเจ้ากรุงกาซูอินนี ก็ทรงประชวรด้วยพระโรคชรา เมื่อทรงเห็นว่าจะสิ้นพระชนม์แน่แล้ว พระองค์จึงมอบราชสมบัติกรุงกาซูอินนีให้แก่เจ้าชายฟารุขชาติ ครั้นพระเจ้าแผ่นดินสิ้นพระชนม์ไป เจ้าชายฟารุขชาติก็ได้ขึ้นทรงราชย์กรุงกาซูอินนีต่อไป แต่มีพระประสงค์จะเสด็จกลับยังกรุงเปอร์เซีย พระองค์จึงมอบเวนราชสมบัติกรุงกาซูอินนีแก่ซิมอระเกอ ราษฎรทั้งหลายก็พอใจเห็นพร้อมด้วย พระเจ้าซิมอระเกอและเจ้าหญิงกาลเนส ก็ได้เสวยราชสมบัติสืบมา

ส่วนเจ้าชายฟารุขชาตินั้นได้พาพระนางฟารุขนาส ซึ่งเป็นพระชายาเสด็จกลับยังกรุงเปอร์เซีย และในไม่ช้าก็ได้เสวยราชสมบัติแทนพระบิดาซึ่งดูเหมือนจะทรงคอยพระโอรสให้เสด็จกลับเสียก่อนจึงจะเสด็จละโลกนี้ไป

จบบริบูรณ์

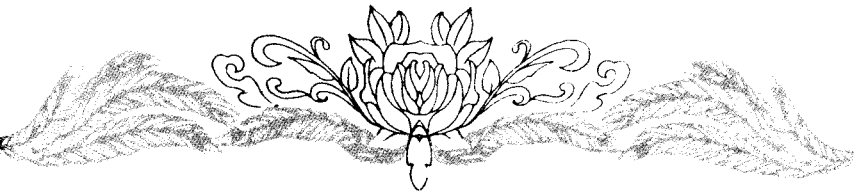

สั่งซื้อ

วรรณกรรมอมตะ

พันหนึ่งอาหรับราตรี

ฉบับ

เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป

ได้ที่สำนักพิมพ์น้ำฝน

หนังสือทุกเล่มที่ผลิตโดย
สำนักพิมพ์น้ำฝน

ท่านสามารถสั่งซื้อได้ที่

สำนักพิมพ์น้ำฝน
300/203 ม.สวนทอง4 พหลโยธิน50
อ.บางเขน กรุงเทพ 10220
โทร.552-3898

สั่งซื้อรายเล่มลด 15%
สมาชิกลด 30%
(ค่าส่งภายในประเทศฟรี)

๑๐๐๑ ทิวา

อมตะนิยายเปอเซียร์ ที่เก่าแก่กว่าพันปี
เรื่อง **"๑๐๐๑ ทิวา"** นี้ ได้รับความนิยมทั่วโลก
ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน
ครั้นเมื่อท่าน"เสฐียรโกเศศ-นาคะปะทีป"ได้นำมาแปล
เมื่อ75ปีมาแล้ว ก็ได้รับการยอมรับว่า
เป็นเรื่องเล่าที่สนุกสนาน ยอดเยี่ยมไม่แพ้ **"อาหรับราตรี"**

* * * * * * * *

"๑๐๐๑ ทิวา" เป็นเรื่องที่พี่เลี้ยงเจ้าหญิงแห่งแคชเมียร์
เล่ากวายเจ้าหญิงผู้ทรงศิริโฉมงดงาม จนชายใดได้ยล
จะถึงแก่คลั่งไคล้ไหลหลง บางคนอาจวิกลจริตก็มี
เพื่อให้นางคลายความเกลียดชังผู้ชาย
และอุบายนี้จะได้ผลหรือไม่อย่างไร
โปรดติดตามอ่านได้ในหนังสือเล่มนี้

ISBN 974-7273-06-3